

Had Genese

KNIHA I

Chrám Satanův

Stanislas de Guaita

Z francouzského originálu *Le serpent de la Genese: Le temple de Satan* přeložil Miloš Maixner.
Vydalo nakladatelství & vydavatelství VOLVOX GLOBATOR, Praha 1996 – vydání druhé.

אבלם

Výklad

Po několika povšechných řádcích o stavu ducha a povaze novodobé civilizace je vyložen v *Předmluvě* „Účel a rozdělení knihy“.

Dílo „O Hadu Knihy Stvoření“ je rozvrženo do tří knih. (*Chrám Satanův – Klíč k černé magii – Záhada zla*), z nichž každá má sedm kapitol, tedy 21 kapitol dohromady.

Dvacátá druhá kapitola tvoří Doslov. *Každá z nich odpovídá, pokud s tím hlavní předmět souvisí, jednomu ze dvaceti dvou listů cikánského tarotu*. Není ovšem možné spatřovat v těchto oddílech podrobný výklad dvaceti dvou tarotových klíčů.

Neboť naše dílo, projednávajíc látku poměrně těsnou, nemůže zabíhat do podobného rozvádění (řádu syntetického, mathetického, a tudíž nutně a podstatně všeobecného). Předmět, jež chceme vykládat při světle dvaceti dvou tajemství, si toto světlo přizpůsobí sám podle své vnímavosti: bude jako zrcadlo odrážet jen ony paprsky, jež dopadnou na jeho povrch.

První sedmice, *Chrám Satanův* – se vztahuje k prvním listům tarotu jen velice nepřímou a vzdáleně. Zasněcenci však tyto odchylky, které nejsou vlastnímu předmětu tak cizí, jak by se zdálo, dovedou ocenit.

V „Klíči k černé magii“ – v druhém sedmeru – jsme se značně přiblížili vlastnímu bezprostřednímu významu 8.–14. listu tarotu dotýkající se ho skoro stále, a příčinu té shody je nutno hledat v přibližné totožnosti látky: nejedná snad tato kniha o posvátných tajemstvích přírody, jejichž hieroglyfickým znázorněním je tarot? Proto budeme mít příležitost v tomto druhém sedmeru popsat a vyložit listy, odpovídající číselně sedmi kapitolám, jež knihu tvoří.

„Záhada zla“ – třetí sedmero – nás trochu vede z této ústřední cesty, nutíc nás k vzdálenějším a méně příbuzným výkladům. – Avšak třebaže někdy nepřímé, zůstanou vztahy kapitol s dvaceti dvěma tarotovými klíči přece jen přesné až do konce.

Naše dílo je sestrojeno na magických konstrukčních liniích Tarotu. Ve všech částech má za základ a podporu, ať už v konstrukci, ať v podkladech, tento mohutný památník esoterické syntézy. Necht' okultisté soudí naši skromnou práci, pevně opřenou o tyto nerozborné zdi.

Esoterní rozvrh díla. Tabulka pododdílů a vztahů.

	Kapitoly	Odpovídající listy Tarotu	Označení obdobných vztahů	Názvy kapitol
Kniha I. (Prvá sedmice) Chrást Satanův	Kap. 1. Kap. 2. Kap. 3. Kap. 4. Kap. 5. Kap. 6. Kap. 7.	Kejklíř. Papežka. Císařovna. Císař. Papež. Milenci. Vůz.	JEDNO, Základ, Předmět. DVA, Schopnosti, Podmět. TRÉ, Vztah, Slovo. ČTVERO, Základ krychlový, Moc. PATERO, Vůle, její pomůcky. ŠESTERO, Protiklad, Vzájemnost, Střední výraz, Výslednice. SEDMERO, Vítězství, Vyplnění, Plnost, Bohatství, Nadbytek.	1. Ďábel. 2. Čaroděj. 3. Díla černokněžnická. 4. Lidská spravedlnost. 5. Černokněžnická výzbroj. 6. Novodobé obměny čaroděje. 7. Květy propasti.
Kniha II. (Druhá sedmice) Klíč k černé magii	Kap. 1. Kap. 2. Kap. 3. Kap. 4. Kap. 5. Kap. 6. Kap. 7.	Spravedlnost. Poustevník. Kolo Štěstěny. Síla. Oběšenec. Smrt. Střídmost.	Rovnováha, Soulad. Osamocení, Moc nad astrálním. Příčinnost, Život hromadný, Dění. Síla, Prostředky rozvoje. Dobrovolná obět, Křížení úrovní. Rozklad, Vybavení. Proměny, Změny, Sestavy, Výměny.	1. Rovnováha a její Působce. 2. Tajemství samoty. 3. Kolo Dění. 4. Síla vůle. 5. Magické otroctví. 6. Smrt a její tajemství. 7. Magie přeměn.
Kniha III. (Třetí sedmice) Problém Zla	Kap. 1. Kap. 2. Kap. 3. Kap. 4. Kap. 5. Kap. 6. Kap. 7.	Ďábel. Zhroucená Věž. Hvězdy. Měsíc. Slunce. Soud poslední. Blázen.	Osudné proudy pudu. Zhroucení, Pád, Zoufalství. Ideálnost, Vykoupení, Naděje. Léčka, Svrášt'ování (Hereb). Skvělost, Bohatství, Rozpínání (Jonah). Vzkříšení, Obnova, Návrat. Podlehnutí, Nepořádek, Rozklad, Sebezničení zla vlastními zbraněmi.	1. Nahašh, Pokušitel z Ráje. 2. Pád Adamův (Involuce). 3. Vykoupení (Evoluce). 4. Nástrahy cesty. 5. Hranice Heraklova. 6. Zmrtvýchvstání. 7. Šílenství lásky.
	Doslov.	Svět.	Sklad konečný, Mathése.	Satan-Pantheos se rozplyne v Bohu.

Úvod

V době, kdy píšeme tyto řádky, je rozumový svět plný zmatků. Vítězství strašné epidemie – *agnosticismu* – lze věštit ze tří obzvláště pobuřujících příznaků: z šílenství bezohlednosti, z monomanie relativnosti a z horečky individualismu.

Kdyby novodobý doktor ve zbožné snaze shrnout nauky dávných časů, tak jako dobrý syn vyplňuje poslední přání svého otce, se bez posměchu dotazoval odkazů prvotních mudrců;

Kdyby učenec, aniž by zanedbával studium faktů, aniž by přerušil obsažné analytické bádání – hledě postupným výběrem tohoto množství rozptýlených prvků sestavit celkovou všeobecnou syntézu, v níž by se řadily do čtyř odstupňovaných skupin vědy fyzické, morální, intelektuální a božské;

A kdyby *myslitel*, jsa méně žádostiv toho, aby se jevil původním, jako spíše upřímným a věrohodným, nespěchal se zavrhováním veškeré tradicionální autority a raději poctivě bádal v zásadách věčně absolutních, ať již byly vysloveny jím samým či někým jiným;

Kdyby takovými byli i theologové i učenci a filosofové, bylo by XIX. století vskutku stoletím *světa* a Paříž by byla městem – *Sluncem*.

Avšak není tomu tak. Nehledě k pečlivým pozitivistickým badatelům, kteří neúnavně a bez závěru, jako Pé-lion na Ossu, hromadí na mohutné hory drobných fakt nové hory svědomitých poznámek; nehledě ke zbožným, avšak zaslepeným přívržencům písmeny, která zabíjí, strážným drakům posvátné jeskyně, jejichž jedinou zásluhou je to, že zachovávají nedotčeně symbolický poklad nauky jim samým navždy uzavřené – co máme říci o těch, kdo dosud ještě pečují o celkový přehled?

Jejich tížádst se omezuje na podpis na nějaké – ostatně jakékoliv – soustavě, kterou pokládají za vlastní vynález, a proto předem popírají všechny nauky svých předchůdců a nelekají se v tom soupeření ani nejhorsšího očerňování svých druhů. Nikdo nechce zůstat pozadu ve snaze usvědčit svého bližního z omylu a nesprávnosti, ba i z úmyslného klamání.

Jako by vlastní úlohou syntézy nebylo seskupit všechny relativní náhledy v jediný, absolutní názor *pravdy!* To je přece ona *vyšoká věda* a Spinoza ji skutečně vymezil řka, že nám představuje veškeré věci „*pod způsobem věčnosti*“.

Nicméně, ať se nám zdá svatá věc *úplně pravdy* v postavení sebezoufalejším, bedlivý pozorovatel má přece jen právo vedle těchto známek rozkladu a smrti nalézat i stejně patrné stopy obnovy a obrození.

Všecky věci jsou řízeny prozřetelností. Ze škváru v kelímku se nám vybaví rozžhavený ušlechtilý kov – a i nový svět ve své namáhavé obnově zužitkuje i nejnepatrnější zbytky starého světa, rozptýlené a znetvořené, snad k tomu, aby budovatelům nového věku dodaly potřebné stavební suroviny.

Tak je *budoucnost* napájena *minulostí*; tak naše *nebeská máť*¹ dává vyklíčit a vykvést neposkvrněnému životu i na samém mrchovišti smrti, plodné půdě, kterou zúrodňuje legie pomíjivých bytostí, den ode dne se hromadících.

Ve vzdálených stoletích, kdy vzkvétala mohutnější pokolení, zvláště však ušlechtlejší a silnější než je naše – neboť byla založena na jednotě *syntézy* a nikoli na úlomcích *analýzy*, na zdravé, posvátné *hierarchii* a ne na vratké, rušivé *anarchii* – v těch dávných stoletích se slučovaly *víra* a *věda* v jednotné skvělosti, nedílné *po-všechné znalosti*; kněžství a učitelství byly sbratřeny, ukazující dva různé průhledy na tentýž ideál; a úctyhodné náboženské *univerzity* shromažďovaly mladé žactvo ke studiu a uctívání *pravdy*. Kněz a učenec byli sloučení

---

¹ Sophia gnostiků a později i Boehmova a Saint-Martinova; *příroda* oživující, choť Ducha čistého; slovem *prozřetelnost* neboli všehomírné vědomí principu *života*.

v jedno v osobě hierofanta¹, jehož úkolem bylo vést lidi hodné toho jména a zasvěcovat je postupně do čtverné hierarchie posvátných věd, jakož i konat s jejich pomocí bohoslužby při veřejných obřadnostech. A tak povznášen trojími křídly studia, rozvažování (meditace) a modlitby, pokračoval novozasvěcenec postupně od poznání *toho, co jest*, až k záhadným a nevyslovitelným tajemstvím *toho, jenž je věčně*.

Tak se projevuje vědecká a náboženská nauka v celém arbitrárním Ramově carství; takovou ji shledáváme ještě i po rozkolu Iršua a Jonijů, v krajinách, jež jako Egypta Etruské konfederace dovedly udržet v netknutosti tradiční podklad starověké ortodoxie.

Kniha „*Histoire philosophique du Genre humain*“² od Fabre d'Olivet nás nenechává v pochybnosti o pravdě těchto dějinných fakt; tato pravda však ještě zářivěji a patrněji vysvitne pro toho, kdo uvažuje bez předpojatosti nedávno vyšlé a mnohem podrobnější dílo, spis „*La Mission des Juifs*“³ od markýze de Saint-Yves d'Alveydre.

Urazena ve své omezené domýšlivosti, může sice nynější civilizace pronášet posměšné výroky ústy svých pochybovačných obhájců; může posměškem Voltairovým čelit výkladům epopta, jenž náhle rozevřel závoj, halící našim zrakům dávné heroické věky.⁴ Nic však nemůže odporovat na dlouho pevně poznané a stanovené skutečnosti, a když svatá *pravda* pronese blesk svého *slova*, tu záchvěvy tohoto hřmícího hlasu pohltí pískot a hlomoz buřičů a nespokojenců. Ať jen hvězdači pokračují ve svých úšklebných protestech!!! ... Přes to vše tu zůstává nepopíratelná skutečnost – že hrom promluvil.

Ano, vaše mohutné zbytky, ó tajuplné pomníky věků dávno minulých, svědčí o velikých a posvátných civilizacích, kdy *věda* a *víra* (sjednoceny ve svém principu třikrát svatém) se vzájemně podpíraly: Náboženství posvěcovalo nauky *gnose*, a tato opět ověřovala a potvrzovala dogmata *náboženství*. Prostí lidé přijímali paprsky světla *pravdy* skrze broušený krystal esoterických bájí, přiměřeně zeslabené v poměru ke zrakové síle svých očí, jež by nesnesly plnou záři.

Všechny smířené protivy, všechny roztríděné vědomosti, všechny zahrnuté skutečnosti přecházejí v naprostou pravdu tak, jako konečné řeky přecházejí v nekonečné moře; taková byla obrovská syntéza, souladná, hierarchická!... Jako je v lidském těle krevní oběh stanoven žilami a tepnami, tak i v onom ohromném organismu se křížily dva proudy rozumového druhu, proud vzestupný a sestupný. Jeden vycházejí z množství skutečných pozorování, směřoval k jednotě absolutní *pravdy*, nadsmyslné; druhý vyzařuje z této vznešené jednoty, rozvětvoval se naopak ve světelné kanály, do nekonečna, aby roznesl světelnou rosu na nesčetné množství prvotně pozorovaných fakt.

Jediná *věda*, *věda bytosti*, jediné *náboženství*, *víra* v *Boha*, splynuly ve vědecké obřady či v posvátnou gnosi, jíž se adeptové povznegli k celkovému poznání božské *pravdy*.

Vychování takovou školou, byli lidé té pozehané doby obry, proti nimž jsme my trpaslíky.

Jejich jednomyslný obdiv pozdravil každé velkolepé dílo *rozumu* a *spravedlnosti*; – nejlepší z nás, proniknutí nezdravým nadšením, zbožňují krvavé modly nevázané, hrubé *síly*.

Naši dávní předkové volali: Ó vlasti má! s očima pozdviženými tam vzhůru k hvězdnému nebi; my, zpítí krví a nenávisťi provoláváme tak, klopýtající přes čerstvé hroby nových jatek a sníme při tom o nových ještě krvavějších hekatombách.

Nejsme příliš lehkověrní, domýšlejíce se, že nadejde opět příští doba *vědy* a *světla*? Podobni neurvalému římskému centurionu, jenž přezdíval Řekům barbari, nemáme dost polehčujících slov pro hrdiny starověkých civilizací. Jsouce apoštolové skepticismu, posmíváme se jejich prosté víře; jejich posvátné nadšení vzbuzuje útrpný úsměv, v nás, kteří máme dost síly jen ke konání zla.

A kdyby ti mrtví vstali? ... – Při pohledu na náš shnilý život by se nám Ram i Zoroaster mohli podobně vysmívat, kdyby necítili spíše potřebu zaplakat nad námi a nad naším domýšlivým úpadkem.

Měří se snad hodnota civilizace množstvím ojedinelých, empirických, analytických poznatků, rozvojem průmyslu, přepychu a bohatství? Tyto věci mají jistě svoji druhotnou důležitost ve vybudování společenského stavu; avšak skutečná cena jistě společnosti se zajisté měří rozvojem rozumovým a mravním, rovnováhou jejich ústrojných úkonů a zvláště stupněm dokonalosti její jednotné soustavy.

Nepopíratelný pokrok pozitivních věd, důležitost a rozmanitost jejich použití, obrovský rozvoj průmyslu, zdánlivý blahobyt velkých národů, jež stále a stále pohlcují národy drobné; všeobecný nárůst hmotného bohatství (význačná známka sobectví), účinné rozšíření osvěty, sice zajisté dobrodějně, avšak jinak značně primitivní;

¹ Hierofant byl asi tím, čemu říkáme metropolitní biskup a rektor university, kolem něho hierarchicky se kupící kněží-učitelé dostávali název mágové.

² Paříž, J. Brière 1822, 2. sv. 8°.

³ Paříž, Calman-Lévy 1884, 8°. 1 sv. velké 8°.

⁴ Heroické časy – název stejně pochybený jako „časy předhistorické“ neboli „bájeslovné“, avšak chceme-li být pochopeni, nezbyvá nám, než užívat názvů již posvěcených obyčejem.

nevzbuzují v nás všechny tyto úkazy pokroku v moderním významu toho slova klamně dojmou o hodnotě a všeobecnosti evropského společenského stavu?

Avšak i jen při povrchním pohledu na otázku našich společenských poměrů, jeví se nám být tento stav i nadále tak záviděníhodný?

Nuže, vejděme sami do sebe a dovolávejme se svého svědomí, aby podalo spravedlivý rozsudek!

Nynější stav? – Hle jeho plody:

Ustavičný rozbroj mezi *vědou* a *vírou*, tuhé zápasy stoupců autority a liberálů, zdivočilejších a nesmiřitelnějších než kdy jindy; – slepý pozitivismus, odnímající neplodnému eklekticismu nejosvícenější hlavy, jestliže tyto hlavy nezabřednou dokonce do hanebného individualismu skeptiků – militarismus, zachvacující vše: měšťanstvo, stavějící kasárna, a kasárna, utiskující měšťanstvo; – socialismus, příliš často se družící k nihilismu, aby společně vítězily dynamitem anebo na popravišti. – Hospodářství politické, vyčerpávající svůj um na zastírání nevyhnutelných, ohromných státních úpadků, předběžných známek ještě horších převratů. – Hospodářství polní, v Evropě ubité volnou výměnou – – všechny výsady konané ve jménu *svobody*, všechny bídy, páchané pod heslem *rovnosti*, a všechno děsné sobectví, skrývající se za štítem *bratrství*; jsou to příznaky civilizace opravdu prospívající?

Odpověď nemůže být pochybná pro toho, kdo nynější dobu porovnával nikoli s césarskými věky asyrskými a římskými (nepatrnými zbytky rozpadávajícího se ohromného sociálního státu), nýbrž s oněmi třemi tisíci pěti sty lety míru ve *znamení Skopce*, kdy všesvětová Ramova říše rozlévala své skvělé světlo, tak živoucí a sladké, že vzpomínka na „*zlatý věk*“ zůstala v paměti lidstva jako útěcha v přítomnosti a naděje do budoucnosti.

Jakých hmotných, rozumových i mravních bouří bylo třeba k tomu, aby byla svržena do prachu ona ušlechtilá budova, tento posvátný velechrám souladného, věčného obojetníka, sociálního Adama-Evy? Ale navzdory šíravé moci staletí – čelíce Saturnovi a jeho kose, Neptunovi a jeho trojzubci, nedbajíce Marta a jeho ostrého meče, zříceniny oné velkolepé minulosti trvají dále: ještě tu nalézáme obelisky a pylony, pokryté hieroglyfy...

Skrytá duše oživuje tyto kostry minulosti, a přijde den, kdy se mocným slovem otřesou hlubiny oněch šedesát století starých hrodek a zdánlivá smrt vydá stále více stárnoucímu světu tajemství života.

Očekávajíc den, kdy posmrtné *slovo* vítězně vytryskne z kostí posvátného starověku, rozluštili řídicí myslitelé hieratické nápisy zřícených chrámů, značky povržených rukopisů: jsou i s to, aby kázali s náležitou opatrností nové Evangelium...

Dost dlouho již dával *Kristus bolestný* zaznívat do světa z výše svého *kříže* nejhroznějšímu výkřiku, jaký kdy z úst člověka vytryskl, z úst Boha, na okamžik v kruté trýzni nejvyšší zkoušky podlehnuvšího tak, až pochyboval sám o sobě: „Eli, Eli, lamma sabachtani!“

Nyní je blízko doba *Krista vítězného*: *Přišel, aby trpěl*, posvětil se svou krví a projevil se v smrti... A nyní se vrátí, aby dobyl, v míru ovládl a životem vítězil...

Ježíš – Kristus je sluncem – ideálem člověčenstva: v Jeho Evangelii je třeba hledat zákon života věčného, neboť je tam obsažen celý Jeho Duch. On sám nás však upozornil, (nesmíme na to zapomínat), že je tu závoj, který je nutno roztrhnout, chceme-li, aby se nám zjevila Minerva ve své cudné a obdivuhodné nahotě: *Písmena zabíjejí, pravil, jen Duch oživuje*...

A právě následkem zapomenutí tohoto božského předpisu se stalo, že moderní doktoři nechápou Kristovo Evangelium o nic lépe, než pochopili Mojžišův Sepher, Proroctví Ezechielovo, Danielovo a Izajášovo, Apokalypsu sv. Jana. Berou svaté knihy doslovně, připisujíce nedostížitým geniům, jakými byli Mojžíš, Zoroaster či sv. Jan, nejasné slátaniny, v něž se promění Pentateuch, Avesta či Apokalypsa, když překladatel, přidržev se doslovného *vyprávění*,¹ z něho opomene vybavit ukrytou vědu, zapomene probudit zakletou princeznu, jež v očarováném lese – neschůdné spleti alegorických povídek a symbolů – očekává prince vysvoboditele, který jí má polibkem navrátit životu.

II.

Ukázali jsme propast, jež náš společenský stav dělí od onoho, jež Ramův genius udržoval po třicet pět století ve dvou třetinách tehdy známého světa; neboť důkazy toho jsou hojné a tvrdíme ještě jednou – zlatý věk není bájí, nýbrž království Boží na zemi bylo v oněch pradávných dobách skutečností.

Posuzující současnou civilizaci podle oné civilizace dávnověké, vytkli jsme z protikladu hranice – bohužel tak úzké – její rozumové a mravní úrovně. A přes relativně ohromný rozvoj poznatků, jímž se chlubí naše pozitivní věda, jsme s to tvrdit, že i na tomto poli porovnání nevypadne v náš prospěch, právě tak, jako na obou polích druhých...

Dosud jsme nemluvili o osudném „*hadu*“. Čtenáři se bude zdát, že těchto několik předchozích stránek do naší knihy nepatří; nepatří sem však pouze zdánlivě.

¹ Jež skutečně není žádným vyprávěním.

Neboť esoterický výklad – naprosto neznámý – Mojžíšova textu nemůže být podán, aniž by nebylo předem poukázáno na společnou nevědomost, jakou prokazují doktoři, jde-li o skrytý význam posvátných knih. A na druhé straně, dříve než poukážeme, jak velice je náboženská exegese šablonovitá a povrchní, je nutno osvětlit i *agnostickou povahu moderní civilizace*, pravou příčinu této rutiny a lehkomyšlné povrchnosti.

Je již na čase naznačit cestu, kterou musíme proběhnout. Ona „Genesis“, již rozumějí *doktoři* pouze ve hmotném smyslu, skutečně odporně zvrhlém a anthropomorfním, ona „Genesis“, v níž je skryta vědecká pravda, ohromující svou vznešeností a hloubkou,¹ nám podává text studia, jež vyplní postupně tři knihy: neboť chceme rozvinout dva okultní smysly tohoto textu, když jsme dříve vyložili obvyklý, démonický smysl.

והנחש היה ערום מבל חית השרה אשר עשה יהוה אלהים:

(Sepher Beraeshith, III.1.)

Tak zní ona věta v mosaické hebrejštině; pověřený překlad nám podává pouze doslovný význam, hmotnou skořápku: Neboť; had byl uzpůsoben mnohem jemněji než všechna zemská zvířata, jež Hospodin Bůh stvořil.² Fabre d'Olivet, ponechávaje skrytému duchu prozářít temnou korou litery, překládá: „Neboť prvotní přitažlivost (žádostivost, sobectví) byla převládající vášní všeho elementárního života (vnitřní vzpruhou) *přírody*, výtvoru *Jehovah*, *bytosti bytostí*.“³

Ať tomu je s oběma překlady, zdánlivě si odporujícími, jakkoliv, prosíme čtenáře, aby laskavě poshověl; vnitřní smysl mosaického textu vysvitne během vývodů sám. V této chvíli nám stačí načrtnout děj prvotního hříchu tak, jak si jej nejzávažnější theologové představují podle vyprávění Vulgáty.

Svět povstal z chaosu, vyvolán tvůrčím *slovem*, a první člověk, uzpůsobený k obrazu samého Boha, sdílel se svou družkou (které dal Bůh zrodit se z jeho boku tajuplným rozdvojením) radosti rajské zahrady, určené za jejich nesmrtelnou vlast.

Vše, co mohla země v nejkrásnějším rozpuku pod polibky Slunce vyslat, to vše zdobilo onen pozemský ráj; byly to oslňující divy zeleně a velkolepých květů.

A tento první pár prostomyslných milenců se procházel – jako králové tvorstva – tou nádherou stvořenou pro ně samé. Jen jediný strom byl zakázán jejich zvědavosti. Čtyři řeky, vyvěrající v jeho kořenech, rozlévaly se jako kříž do dálky, dělice *ráj* na čtvero poloostrovů, soupeřících spolu krásou i plodností. A řekl Pán člověku: „*Toto je osudný strom znalosti dobrého a zlého; jeho plody přinásejí smrt, nedotkneš se jich.*“

Avšak tvrdí se, že přitažlivost zapovězených věcí začala mocně působit již na první ženu, že zapomenuvši hlubokých tajemství své nově zrozené lásky, nebyla s to odtrhnout se z blízkostí stromu a v polosnění, okouzlena si šeptala: Protože plod dává smrt, proč bych ho neokusila? Bible (třeba říci vše) podává jiný výklad: ono pokušení, jež šířalo Evu, připisuje hadu, který číhal svinut na kmeni onoho stromu. Avšak dle náhledů Adamových prapopotmků se zde asi Mojžíš dopustil omylu.

Jděme však dále; neboť naší povinností je zůstat věrnými Mojžíšovu vyprávění, či spíše autorizovanému překladu Genese.

Tedy *had* pravil ženě: „*Aelohim tě oklamal; ten plod nedává smrt, ale činí Bohu podobným odvážlivce, jenž ho okusí.*“

A již méně nerozhodná čtveračka vztahuje ruku po zlatém ovoci; je po všem – podléhá pokušení ...

Avšak po této neposlušnosti se Eva nemůže na nepravé cestě zastavit: potřebuje manželovu spoluvinu; okusila ovoce, dává ukousnout z jablka i Adamovi, jenž zváben zločinem, chvěje se při vzpomínce na Něho, jenž jej může každým okamžikem zavolat...

Již se rozléhá hlas Páně a pár zděšen poprvé prchá, pocítiv hanbu z nahoty svého těla.

A když konečně Adam a jeho sličná svůdnice vstoupili před tvář rozhněvaného soudce, byli pokryti jakýmsi oděvem z fíkových listů.

– Adame, kde jsi?

– Pane, uslyševše hlas tvůj, skryli jsme se před tvou tváří ze studu, protože jsme nazí.

– A kdo ti zjevil tvou nahotu? ... Tys tedy pojedl ovoce stromu?

– Žena, kterou jsi mi dal za družku, mi je nabídla a běda, ochutnal jsem též...

– Proč, ženo, jsi tak učinila?

A ubohá Eva, rozplývající se v slzách, odpovídá: – Had mne svedl...

– Budiž tedy proklet, hade (dí Pán), mezi všemi stvořenými živočichy! Budeš se plazit po břiše a požívat zemskou neřest. A položím nepřátelství mezi ženou a tebou, mezi potomstvem jejím a tvým...; z její krve se pak zrodí panna, jež nohou zdrtí tvoji hlavu, a ty se budeš pokoušet ji uštknout do paty.

¹ Mission des Juifs, str. 66.

² Viz kteroukoli bibli.

³ Caïn, Paříž, 1823, in 8°, str. 27 a La langue hebr. rest. Paříž 1815 až 1816, 2. sv. 4°. – Sv. II. str. 95.

Nato, obrátiv se k ženě: – Údělem tvým budiž práce a strádání; v bolestech budeš rodit a budeš otrokem svého muže...

A ty – (pravil ještě Pán k muži), za to, že jsi podlehl pokušení ženy, že jsi s ní jedl zapovězené ovoce: země bude tvojí vinou prokleta, bude neplodná a vzdorná. Ustavičná práce bude tvým životem, chléb budeš jíst v potu své tváře až do dne, kdy smrt vrátí tvé tělo v prach, z něhož jsi povstal...

Potom Aelohim, oděv oba viníky do hrubé kůže, vyhnal první lidský pár z kouzelného ráje, a na prahu ráje postavil chéruba s plamenným mečem, aby navždy zabránil jejich návratu. –

Asi tak se nám jeví v přibližné podstatě Mojžíšova báje o prvotním hříchu; tedy tak se jeví v obměně nejméně hmotné a zastřené, tak jak nám ji podávají překladatelé buď skutečně naivní, anebo stavící se naivními.

Tážeme se nyní, kdo že je oním mystickým, hrozným hadem, jehož proradnost přivedla k pádu Evu i Adama... A podle různého smyslu této alegorie upravíme rozdělení svého díla.

III.

Kdo je tím hadem?

V obecném, zjevném smyslu jsme snadno uhodli: je to duch zla, proměnlivší se v plaza; je to věčný nepřítel či hebrejský *Satan*.¹

V prvním významu esoterickém je to astrální *světlo*, ono neúprosné fluidum ovládající pudy, všesvětový roznášeč elementárního života, osudný působte narození i smrti, závoj *neviditelná*, za nímž se skrývají různé hierarchie *mocností*, jimž slouží zároveň jako závoj i jako nositel. Tato bytost hyperfyzická – sebe nevědomá a tedy nezodpovědná za své skutky, je právě tak vrchním vládcem čaroděje, jako oddaným sluhou pravého mága. – *To be or not to be...* Je třeba se za každou cenu stát jeho pánem, nechceme-li se stát hříčkou mocných proudů, jež v něm víří podle nezměnitelných zákonů.

V nejvyšším esoterickém smyslu zosobňuje *had* prvotní sobectví, tuto tajuplnou přitažlivost *sebe* k *sobě* samému, jež je vlastním principem všeho rozdělení: onu sílu, jež podněcujíc veškeré bytosti k odloučení od prvotní *jednoty* a svádějíc je k považování sebe samých za střed všeho okolí i k zalíbení se ve vlastním *já*, byla příčinou i pádu Adamova.

– Uvedený citát z Genesis nás vede k záhadě zla: v něm je třeba vidět popis *pádu* člověčenstva, jak hromadného, tak i individuálního, za nímž následuje – jako nevyhnutelný doplněk – veliká epopěj *vykoupení*.

Odtud vychází trojné rozdělení našeho díla² na tři části:

1. *Chrám Satanův*. Tato první kniha bude zkoumáním zvláštních, význačných Satanových skutků: *Černá magie* s hnusnými praktikami, očarováním a kouzelným pácháním zla. Vytkneme tu pekelné prameny černokněžnictví. Nebudeme se bát vyhledat knížete věčných temnot v jeho jeskyni a užijeme na sabatu hnusného kozla, s ženskými prsy, kterého adeпти těchto odporých hodů byli povinni „políbit pod ocasem, na znamení neomezené úcty a pokory“.

2. *Klíč k černé magii*. – Ve druhém dílu „Hada z Knihy stvoření“ podáme skrytý význam báje o Satanovi. – Studium astrálního světla jako hlavního činitele v temných dílech goétie nám dovolí vrátit se k obřadům a výjevům dříve uvedeným a rozebrat je v jejich příčinách i skutečných účincích podle nauk kabaly a hermetismu, tak dlouho skrývaných.

3. *Záhada zla*. – Třetí kniha bude filosofickou syntézou celého díla: v ní se dotkneme veliké záhady zla a pozvedneme, ovšem pouze do té míry, do jaké nám to naše svědomí a naše zasvěcení dovolují, obávaný i dobrodějný závoj, který očím „profanum vulgus“ zakrývá *veliká tajemství magie*. – Chceme zajít tak daleko, jako se dosud žádný adept neodvážil, až k oné krajní hranici, tak hrozná k překročení, kde emblematický chérub s plamenným mečem v pěsti ohrožuje oslepením odvážné pozorovatele slunce ze všech sluncí nejoslnivějšího.

Co je zlo? Stvořil je Bůh? Jaký je *původ* zla, nemá-li skutečného *principu*? Co je v pravém významu pád člověka v ráji? Čím byl veliký Adam před pádem? Co se z něho stává potom? V čem se ztotožňuje *tajemství stvoření* s *tajemstvím pádu* a *vtělení*?

V čem je *tajemství vykoupení* doplnkem obou předešlých? Kým je Vykupitel? Kristus bolestný? Kristus vítězný? Jak se kabalisticky vykládá patero hebrejských písmen יהוה jména Ježíš? Jak je z esoterického

¹ Není to zde tím, co nazýváme „pozitivním smyslem“ symbolu, nýbrž naopak nešťastným pokusem překladu vrcholného. Pozitivním smyslem může být pouze skutečné faktum. – Např. Chrám Satanův nám dá příležitost probírat takové opojení v jeho nejhorších projevech, v celém šílenství jeho působení: takže naše první *sedmice* bude jakýmsi hromadným výkladem pozitivního smyslu emblému, jakož i chybného vrcholného významu, jaký mu připisuje příslušník profánního davu.

² Viz tabulku nazvanou Esoterický rozvrh díla. Je zbytečné zde znovu uvádět to, co jsme uveřejnili na počátku této knihy, pokud se týče počtu, souvislosti a rozdělení 27 kapitol na tři sedmice a Doslov.

hlediska rozřešena otázka sociální? Jakým způsobem se nedostupná Jednota *odhaluje* rozumovému světu *trojností* a *projevuje se čtverností* ve světě hmotném? Kam směřuje *vzestup*? Co je *nirvana*?

Budeme bez vytáček odpovídat na všechny tyto otázky, i na některé jiné a ukážeme, jaký výklad může dát křesťanským dogmatům filosof, zasvěcený do tajemství kabaly.

To je náš jediný úmysl, a abychom zakončili předmluvu této knihy, jež nechce zkalit mír a klid žádného svědomí, dovolíme si podat zde bez poznámky, co jsme napsali r. 1886 ke konci stránky, ve které jsme psali o Kristových dílech: „*Tohoto božského poslání se zde z opatrnosti nechceme dotýkat; neboť tam, kde počíná víra, by bylo vhodné, aby se vždy věda zastavila, chce-li se vyvarovat smutných nedorozumění...*“ *A vždy, kdykoli se během této krátké studie zmíníme o věcech náboženské víry, prohlašujeme jednou provždy, že nejsme naprosto směrodatnými ve věcech víry a že zde podáváme lidi i věci z výlučného stanoviska lidského rozumu, aniž bychom vůbec chtěli dogmatizovat.*¹

Stanislas de Guaita

---

¹ *Essais de Sciences maudites I.*, Au Séuil du Mystère par St. de Guaita (Paris, Carré, 1886, in 8°) str. 13.–14. (Na prahu tajemství.) Druhé vydání, v trojnásobném rozmnožení textu, s obrazy. Paris, Carré, 1890. 8°. – Str.38. – Česky vyšlo první vydání ve vydavatelství „Sfinx“, Kr. Vinohrady. 437. 1921.

CHRÁM SATANŮV

Chrám Satanův (první kniha *Hada z Knihy stvoření*) bude věnována výhradně popisu zvláštních a význačných Satanových děl (obecný, obvyklý smysl Mojžišova emblému: *Had*).

Obširnější vysvětlující výklady tu nelze podávat, leda namátkou; rovněž ještě z důležitějších důvodů zde nelze probírat nauky esoterické. *Černá magie* nemá nic společného s *vyšší vědou*.

Omezíme se tu na pouhý popis a seřazení skutečných či legendárních případů bez pokusu podat další vědecký výklad. Jedině, když se naskytne příležitost, se budeme snažit vyznačit popis tak, aby se z něho dala vycítit autentická či iluzorní povaha příslušných příběhů.

Teprve ve druhé *sedmici (Klíči k černé magii)* bude vyložena celá *nauka*; ve třetím dílu (*Problém zla*) nabude metafyzická syntéza celé knihy jakéhosi vzezření pevnosti, celistvosti.

Varuj se, milý čtenáři, učinit si povrchní či ukvapený úsudek: takový úsudek by byl odvážný!

Ďábel

Kejklíř – Jednota – Princip – Předmět – Ďábel

V obecném slova smyslu – společném všem těm, jež božská *věda* nepočítá mezi své adepty – představuje had z Genese d'ábla zloducha, zosobněného v Satanovi.

– Satan? Ďábel? Zloduch? ... Jděte, tropíte si snad zerty! Kdo kdy viděl tento přízrak, utvořený z dýmu? Kde jinde se zjevuje, než v mlhách porušené a nezdravé obrazotvornosti, či v temném kaleidoskopu představ slabých a bázlivých duší? ... Což již někdy na sebe vzal tvar dostupný smyslům, kterým jedině věříme? Nikoli; právě tak, jako Bůh, jeho tyranický protivník, právě tak, jako Bůh, jeho nelítostný katan, – ani Satan nikdy neprojevuje svou přítomnost ve *vesmíru*... d'ábel! Pane, nechtěl byste mne poučit o tom, kde sídlí? – Materialistovi, který takto mluví, nedá nikdo zcela jednoduchou odpověď: – Bydlí ve vás!

Všude, kde hnilobné temnoty záporu, urážejícího rozum člověka, zakrývají vnitřní duševní zrak a zatemňují onen vnitřní smysl, jímž člověk tuší a chápe božství a víže se k věčnému – všude tam je Satan přítomen v metafyzické podobě: jako *blud*.

Všude, kde zvrhlost hlodá na ubohých duších, až je přivede k přetržení všech pásek pospolitosti, jimiž jsou navzájem vázány k jiným duším: všude, kde pochybovačnost porušuje svědomí do té míry, že již nerozeznávají spravedlnost od bezpráví, – všude tam Satan sídlí Pod tvarem psychickým: jako „*sobectví*“.

A konečně všude, kde svobodná lidská *vůle*, uvádějíc *přírodu* (toto zrcadlo božství) v nejhroznější lži, přinucuje ji k zapírání jejího nebeského prarararu tím, že klade libovolný nesouzvuk zlých individuálních vůlí na místo moudrého souladu povšechných zákonů, tam je Satan v pojímatelné podobě, jako *ohyzdnota*.

Blud, slepota ducha! Sobectví, nezdravý výdech duší! Ohyzdnota, znetvoření těla!... Taková je vždy ohyzdnota Satanova silueta, odrážející se v trojím světě myšlenky, citu a věci vnímatelných.

V třetím díle své knihy probereme důkladně povahu této podivné bytosti; v tomto díle nás zajímá jenom obecný lidový význam emblému. Opravdu se obdivujeme opatrnosti *Církve učící*, s jakou vždy odmítala jakýkoli výměr Satana a jeho říše, ponechávajíc svým doktorům, aby sami navrhovali vlastní rozluštění, ovšem na účet jejich vlastní autority, nikoli neomylné.

Různé texty sv. Písem se zmiňují o existenci ďábla: to je jisté; avšak výklad těchto neurčitých textů zůstává svobodný: *In dubiis libertas*.

Theologům je dovoleno bít se pro i proti; žádné rozhodnutí z Říma „*ex cathedra*“ nedává této nauce tvar článku víry.¹

Co se týče obecného mínění o ďáblu, je asi takovéto: Anděl, kleslý ze své prvotní skvělosti, tvor svržený do propasti, protože se chtěl vyrovnat Stvořiteli a soupeřit s ním v jeho mocnosti. Satan s legiemi spoluvníků obývá prokletá místa vnějších temnot, kde je jen pláč a skřípění zubů.

Zde se podle obecné báje svíjejí působcové věčného Zla v křečích věčné agónie. Smíchán se svými odbojnými druhy, zuří Satan nad svou věčností. Jedinou útěchou, která je mu v jeho neštěstí dovolena, je rostoucí zástup zatracených duší, jež hledí svádět jako záluďný a proteovský pokušitel během jejich pozemské zkoušky, právě tak, jako kdysi v podobě hada přivedl Evu k pádu magickou přitažlivostí zapovězeného ovoce.

Neboť je třeba říci, že poněvadž jsou pouhými duchy, třeba nečistými – ďábel i jeho věrní mají podle lidového názoru i podle mínění mistrů Písma vzácný dar *všudypřítomnosti*... Totiž mezitím co v podzemních temnotách, *in inferioribus terrae*, pykají za své zločiny, probíhají i svět živoucích, kde číhají na každou duši znavenou a kolísající na cestě dobra, hotoví těžít z nejmenší nerozhodnosti ve prospěch armády *zla* a vzrůstu pekelných *legií*.

A tak se v samém ovčinci a pod ochranou dobrého pastýře odehrává rekrutýrka pro dravé vlky, ... a ovečky podléhají jedna po druhé.

Hle, jak je zneužito smyslu krásného a hlubokého Ježíšova rčení: „*Mnoho je povolanych, málo vyvolanych!*“

Jak se lze potom divit, že agnostičtí theologové, podporovatelé tak žalostných nejapností, zůstávají bolestně rozhořčení, když je nějaký amatér nezvratně logiky užene do úzkých, vystřeliv proti nim šíp úskočné námitky: – Bůh, pravíte, je *všemohoucí, vševědoucí, nejvyšší milosrdný a dobrý*. A přece učíte, že většina lidí je zaslíbená peklu. Protože i theolog musí být důsledný, vyplývá z toho, že Bůh sám chtěl *zlo i peklo*...

Marně činíte námitku o *nezadatelnosti* svobodné lidské vůle, neboť, nepředvídal-li Bůh zneužití této svobodné vůle, tu jeho vševědounost vykazuje mezeru, jestliže je předvídal, nemohl mu však zabránit, tu nemohu věřit v jeho všemohoucnost; když pak konečně je předvídal a mohl mu zabránit, neučinil to však, popírám, že by byl nejvyšší dobrý.

Vždyť jen právě proto, že tyto politováníhodné theologické předpoklady byly hnány do krajnosti, připadl vzletný básník a myslitel Jos. Soulyary na toto skvostné a ďábelské rouhání:

ET VIDIT QUOD ESSET BONUM...

Řek' člověk: Vše chtěl jsem věděti a vše již vím,
V mém těsném domově již nejsem na svém místě;
Prožil jsem již svůj čas, proběhl jsem svůj prostor;
Hrozím se života a země se mi hnusí!

A řekla Země: Mé lůno vysychá a ledovatí
a mléko mé mění se člověku v jed;
rakovina hříchů, která jej zachvacuje,
šíří se mi až na kost. – Dál rodit se mi nechce!

¹ Prosím katolíky, aby si toho pečlivě všimli. Marně by namítali, že různí papežové tu rozhodně projevíli své mínění. Tato mínění postrádají autoritu a cenu, protože tlumočí jenom náhled dotyčného papeže, jakožto doktora bohosloví a nikoli jako neomylné hlavy církve. Vždyť papež se stává neomylným *jen tehdy, když vstoupí na stolici sv. Petra*, aby kázal jistou nauku *urbi et orbi*. Takový je význam přívlastku „neomylný“. A i zde vymezuje a ukládá věřícím pouze učení, které bylo již dávno tradicí v církvi. To je katolická nauka o této věci, na což nesmíme zapomínat.

Nebe řeklo: Blesk rezovatí na plamenném meči
A anděl nudí se na svatém prahu – čekaje marně, –
že vyvolenec z vyvolených započne konečně řadu.

Peklo řeklo: Satan již dost má hromadění
odsouzených, jichž tolik je v přeplněných jatkách.
Slovo řeklo: Nicota! Jest započítati znovu.¹

Nedýchá těch čtrnáct veršů vskutku děsem, zvláště poslední verš? Avšak taková je – to je třeba uznat – skutečně logická výslednice záhady, vyslovené filosofy ze sakristií výrazy tak odvážně naivními.

A zatímco logikové jako Pierre Bayle vyslovují s úsměškem pekelný výměr, který jsem uvedl, zatímco oni řídicí poetové, kteří zůstali mysliteli jako Souлары, se odvažují použít božské mluvy k tak mohutným zneužitím slova, theologové si lichotí, že rozluštili děsivou záhadu Zla a vyčerpávají svůj um v neplodných disputacích o „milosti účinné“ a „milosti postačitelé“. Anglický doktor Swiden tvrdí v tlusté knize,² že zavrženci se svíjejí v ohnivě sluneční hmotě, neboť slunce je prý Peklem viditelným prostému oku.³ Dom Calmet rozebírá s pádnou vášnivostí panictví sv. Josefa a nejzávažnější doktoři neodvolatelně usuzují, že sám ďábel osobně řídí tanec stolků a klobouků!

Jdeme však dále. – Báje o pádu andělů je obecně příliš známa, ba populární, než aby bylo třeba ji zde celou opakovat.

Stačí podotknout, že Mojžíš nečiní ani nejmenší zmínky o vzpouře andělů. Mluví ovšem o jistém *Nahaš-i*, נחש (čtenářům již známém), což je běžně překládáno výrazem „zeměplaz“ či „had“; vypráví i o plodném spojení Beni-ha-Elohim בני האלהים či synů Božích s dcerami lidskými, tajuplném sňatku, z něhož vyšlo mocné pokolení Gibborim גברים nebo Nefilim: – נפלים, z kterých překladatelé učinili obry. Nezdá se však, že by izraelský theokrat přejal, nic nedokazuje, že by vůbec znal článek o pádu andělů.

Třetí kniha Mojžíšova (*Leviticus*) se ovšem mimochodem zmiňuje o duších Aoboth אובות, inspirátorech sibyll; nic bližšího však nepraví. První z autorů *Starého zákona* Job označuje pod jménem Satan שטן ducha z osmé hierarchie kabalistů (Beni-Elohim), obdarovaného Hospodinem zvláštním posláním pokušitele. Potom též jedna nejasná, neurčitá Izajášova věta bývá obvykle vykládána jako narážka na padlého anděla. – A to je vše.⁴

Studium talmudu by se zdálo nasvědčovat tomu, že hebrejští kabalisté přinesli tento článek, určitě převzatý z dvojné theologie Zoroastrovy, teprve z babylonského zajetí.

Každý může vidět v tom, co zbylo z Avest (posvátných knih Parsů, sepsaných oním hierografem), věčný protiklad Ahuramazdy či Ormuzda (Moudrosti živoucí), boha dobra, – a Angramanyu či Ahrimana (Zle smýšlejšího), boha zla.

Tento, jakýsi božský Attila, za sebou vleče hordy nesmiřitelných a prokletých *Dewů*, s nimiž neustále přepadá a znepokojuje nebeského Dobroděje, obklopeného svatou legií Amšaspandů. Proto Ahriman⁵ opodstatňuje název, vyvozený z výkladu kořenů v ten smysl, že jej lze přeložit slovem: Zlo-obmýšlejší.

Pospěšme si říci, že praví zasněnci esoterického mazdeismu viděli v Ormuzdovi a Ahrimanovi pouze vzešlé principy, vyšlé z nevyslovitelné příčiny – *Času bez mezí* – jež se opětjevila být sama projevem jednoty, skryté ještě nevyzpytatelněji (viz Vendidat Sadé, 36. ha). Ostatně jak jsme uvedli v knize „Na Prahu Tajem-

¹ Josephin Souлары, *Poésies complètes* (Lemmerre) Ephemères str. 119.

² *Recherches sur la nature du feu de l'Enfer et du lieu ou il est situé*. Přeložil Bion. Amsterdam 1728 in 8°.

³ Téze, přijatá Péladanem v knize „Istar“ a hájená v lyrické básni „*la Légende de l'Inceste*“. Musím připomenout, že jednotné tradice všech theosofů souhlasí naopak v tom, že slunce je pro náš svět hvězdou v nejvyšší míře rajskou, jsouc místem pobytu blažených duší.

⁴ Slovo Shathan ovšem nalézáme v *Numeri* (IV. knize Mojžíšově) dvakrát: je to substantivum vzaté příslovečně ve smyslu protivy (latinsky adversus). Příklad: ויתיצב מלאך יהוה בדרך לשמן לו, což je možné přeložit: „A umístil se vyslanec Jod-hévé na cestě, aby byl překážkou (Shathan) jemu“. (*Numeri* XXII., 22) Podavše tento smysl hebrejského slova Shathan, upozorňujeme jak blízký je význam ďábel témuž smyslu. Ďábel (řecky διαβολος pochází od διαβαλλω, „v cestu vrhám“; je možno lépe přeložit pojem „překážka“?

⁵ Je to zajímavý fakt, jenž dovoluje vyložit, proč po babylonském zajetí rabínové v bezosobním Nahaši (Pokušiteli) chtěli vidět určitou, osobitou bytost, jakéhosi *Boha zla*. Zvláštní shodou je přívlastek, jež Mojžíš připisuje ke slovu Nahash, právě slovo Haroum či Harym, od čehož slovo Ahriman či Harym-an (mazdejský význam pro protivníka) se liší jenom příponou určovací částice augmentativní.

ství“¹, tvořil obojetný pár Mithras-Mithra v očích adeptů princip, zjednávací rovnováhu mezi Ormuzdem a Ahrimanem. Obecný dav však věc takto nepožímal a z tohoto nepochopení povstaly nesčíslné zmatky a zla.

Manes, snaže se později naočkovat mazdejskou nauku o dvou principech křesťanskému učení, sotva vzniknuvšímu, otrávil tak řka prameny mystického života: jeho hnusné kacířství, ač tolikrát stíhané spravedlivými kletbami, se množilo a šířilo pod různými proměnlivými útvary jako zločinný sen. Nauky nejlepších doktorů jím byly nakaženy. Rozumí se, že mluvím i o těch, kteří nejohnivěji potírali postupující manicheismus.

Toto kacířství je pravá morová rána lidské myšlenky Nákaza se všude ujala. Bez Manesa a jeho stoupenců, často bezděčných, by byl *Nahaš harym* i nadále považován za neosobní přírodní sílu, za kosmického činitele, zkrátka, nebyli by z něho učinili theologického strašáka; – a ona hnusná, šaškovitá d'ábelská příšera by nyní nezneuctívala křesťanské nauky, kdyby ji tehdy dovedli očistit od posledních manichejských stop.

Několik veršů Apokalypsy (knihy nepochopitelné pro všechny, kdo neznají velké kabalistické klíče) zde bude na místě. Neboť, přičítá-li se obyčejně báji o pádu andělů smysl agnostický a slovný, je třeba uznat, že v tom mnoho zaviniolo špatné pochopení těchto veršů:

„Hle, veliký ryšavý drak o sedmi hlavách a desíti rozích a na jeho sedmi hlavách sedmero diadémů.

A jeho ohon táhl třetinu nebeských hvězd...

Veliký boj nastal na nebi: Michael a jeho andělé bojovali s drakem obklopeným a podporovaným jeho stoupenici.

Avšak tito nemohli dlouho vzdorovat, a od té chvíle bylo nemožné opět nalézt jejich místo na nebi.

A veliký drak byl svržen s nebes; on, jenž je tím hadem, svůdcem celého světa; on, jehož pojmenovali d'ábel a Satan...“ (Apokalypsa, kap. XII., verš 3. až 9., passim).

Ve zjeveních sv. Hildegardy, psaných prý z nařízení *slova*, čteme tyto věty o Luciferovi: – „Tu pak všechny hvězdy jeho armády, hroužící se až dosud v jasné, světelné vlny, dnes úplně vyhaslé, zdají se být černými uhly, vypálenými ohněm. Neodolatelný víchř je smetá k severu, na protilehlou stranu trůnu, do propastí tak nedozírných, že nikdy nebude někomu dáno je opět spatřit.“²

Tyto řádky svěťice jsou patrně výkladem předchozích veršů.

Markýz Eudes de Mirville, původce tohoto obdivuhodného přirovnání, se zmiňuje o skutečnosti, kterou byl překvapen: že totiž moderní astronomie oceňuje mezihvězdnou mezeru v nebeské části, dostupné jejím nástrojem, asi na třetinu. Následek těchto různých srovnání je pro markýze záblesk světla, jímž je do jisté míry až oslepen. Jak lze nevidět v tom onu třetinu Tsebaotha, již ryšavý drak smetl svým ohonem při pádu do propastí?³

Popírá-li kdo tuto zjevnou věc, musí prý – nemít dobrou vůli... Ostatně, nechme pana de Mirville, oslněného náhlým zábleskem. – Raději pokračujme ve svém pátrání o podstatě dyarchické nauky.

Protiklad dvou principů tvoří nauku starší než je Zoroastrova, nauku, která se datuje od prvých kosmogonických indických cyklů. – „Příčin u vzniku této nauky (praví Fabre d'Olivet v obdivuhodném výkladu »Kaina«) byla stará tradice Indů, v níž se praví, že již na počátku světa se géniové zemského severu a jihu rozešli kvůli nápoji nesmrtelnosti, jehož výlučné držení si chtěl každý z nich zabezpečit. Tato rozluka vedla k dlouhým, hrozným bojům, jejichž výsledkem bylo úplně zničení géníů jihu; zvaných Assury, a jejich zotročení geniy severu (zvanými Dévy). Tato tradice, kterou najdeme skoro v týchž výrazech i v Eddách Skandinávců, byla známa Egypťanům, Řekům i Římanům pod jménem: »Boje bohů proti obrům.«“ (Caïn, str. 169.)

To je dost zajímavé: vítězové se učinili bohy a násilím dali přemoženým obléci d'ábelskou podobu. Tak, domnívám se, že by tu řekli skeptikové spíše naivní než neuctiví...

Snad, uzpůsobující příliš věrně věci tam nahoře podle věcí pozemských,⁴ představují si s plným přesvědčením, že kdyby vzbouření na nebi mělo místo neúspěchu zdar, byl by dnes Jehovah odsouzen k rohům a drápům, určen k podřízené, nepěkné úloze našeptávače špatných rad! –

Zlo by se v tom případě stalo dobrem; zbabělostí by pak nazývali odpouštění urážek, skromnost nízkostí, čistota by byla haněbností... A s hříchy a neřestmi by to bylo naopak: pýcha by se stala duševní velikostí, lakomství moudrostí, nadutost a zloba by byly známkou velkomyslné duše, nestřídmost a rozkošnictví zárukou fyzického i morálního zdraví: lež i pokrytectví by byly důkazy obratnosti a bystrosti ducha.

Je možné, aby myslící lidé uráželi sami sebe takovými klamnými závěry? Jsou skutečně k politování ti, kteří důvěřující nemožným vývodům mazdeismu, nepochopeného či zvrhlého, si zatvrzele neuvědomují, že v boji – tajemně znázorněném tímto hlubokým symbolem – dobro zvítězilo právě proto, že je zákonem, pravidlem, sou-

¹ Druhé vydání, str. 35.

² Scivias...

³ Skrytý smysl pádu andělů je skutečně ve vztahu k existenci ohromné hvězdné armády, avšak tento vztah je zcela jiný, jak naznačíme v knize III. – „Problém zla“.

⁴ Příliš, pravíte? A zásada Hermova: quae superius sicut et quae inferius?... A metoda obdoby, základ a měřítko okultismu? Jak si ty věci srovnáte se svými slovy? – Tím, že nechám odpovědět Louise Lucase, otce této metody, tímto přirovnáním: člověk je obrazem Božím, a přece Bůh proto není pouhým živočichem – obratlovcem.

ladem, zkrátka proto, že je dobrem; – a že nutnou, neomylně předem předpokládatelnou příčinou, jež činíc zlo náhodným a pomíjejícím je předem určuje příštímú zničení, je právě to, že zlo je nepořádkem, libovůlí, bezvládním, a že je zváno *zlem*.

Snad se bude někomu zdát podivné, že tak naléhavě zavrhuje nauku o dvou principech, pramen, podle našeho mínění nikoli dvojsmyslný, všech těch zvrhlých šíleností, zdroj všech krvavých výstředností, v nichž si liboval středověk (abychom se přidrželi jediného, ale politováníhodného příkladu): neboť konečně všechny národy měly své báje o zloduchu. Ať již se nazývá Typhon jako v Egyptě, či Čutgur u Mongolů, nepřestává snad být démon vždy démonem?

Tak snad myslí mnozí lidé, jimž musím ke své lítosti odporovat. Zde nám jde o princip, na to je třeba ještě znovu upozornit.

Nuže, třebaže ty různé příklady neblahých božstev odlišují jen sotva, postižitelné odstíny formy, pravím, že Ahriman (považovaný – ostatně neprávem – za absolutní princip zla, stejně věčný jako Ormuzd, absolutní princip dobra) se rovněž tak hluboce liší od Typhona (či od kteréhokoliv jiného emblému zla nahodilého, relativního), jako se blud liší od pravdy, nebo jako se liší temnoty od světla.

Existenci zla nelze popírat; jinak je tomu s jeho podstatou. Jeho projevování ve vesmíru je právě tak nepochybné, jako projevování se mrazu v zimě, či tmy v noci. – Jakmile se však objeví světlo, stín zmizí; jakmile zavane teplý větřík, je po mrazu: neboť stín i mráz jsou nadány jen relativním trváním; nedostává se jim vlastní podstaty, protože jsou negacemi. Právě tak i zlo je přechodné, nahodilé, místní.

Dávat zlu podstatu znamená totéž, jako jí upírat dobrou; potvrzovat vlastní trvání drbba jako absolutního zla značí zapírání Boha. Konečně tvrdit, že stávají absolutnosti dobra i zla zároveň, je totéž jako rouhání v náboženství, jako nesmysl ve filosofii.

Svědění pobuřuje, rozum uráží, ani ne symbolické zosobňování neblahých mocností v modlách většinou směšných a odporných, nýbrž zbožnění zla, převlečeného za absolutní princip pod mythologickou podobou, jakoby protiklad principu dobra, stejně povýšeného na božství.

Avšak zloduch není pouze tam, kde se člověk rozhodl vztyčit jeho názorný obraz, vydaný tak jaksi obecnému zbožňování. Zajisté, abychom odhalili ďáblovu osobnost ve všech jeho pohanských podobách, je nám třeba jen letmo přehlédnout některé z model, zobrazujících víceméně naivně síly, považované za působce zla; ze všech stran tu vidíme vystupovat z mlh děsivé přízraky, jakmile počneme sledovat v proudu uplynulých časů pomíchané pozůstatky antických civilizací a barbarství. Pátřejme bedlivým okem po obou březích času: vedle božstev, jež národové prohlašují za neblahé a jež se domýšlejí uctívat nábožnou hrůzou, budou se nám zdát i jiná ďábelská, třebaže je národy neoznačily odstrašujícími přívlastky. Avšak obřady, jimiž byla tato božstva uctívána, je potřísnily nezapomenutelným hnusem...

Zda jsme pochopili celou esoterickou hloubku pověstného textu „Žalmů“: „Omnes dii gentium dæmonia (sunt)“ (Žalm XCV, 5). Je právem svobodné lidské vůle porušit i nejvznešenější pojmy – a dle patrného mystického zákona, každý náboženský symbol, je-li hanebnými obřady, se již tím proměňuje v modlu, ve kterou se vtělí Satan.

Jsou to vtělení Satanova, oni upíři starých Keltů, Thor a Teuad (či Teutates), jejichž žízeň volá nenasytně ústy tisíců druidek z temnot noci bez konce po uspíšeném vinobraní lidské krve!

Satanovo vtělení, onen bronzový *Moloch* s býčí hlavou, modla Ammonitů, s široce otevřenou náručí, aby stiskl oběti, jejichž maso sžírá rozžhavený kov jeho vnitřností! – A onen *Belphégor* z Palestiny, vousatá modla, z jejichž otevřených úst vystupuje místo jazyka obrovský phallus: božství méně ukrutné, avšak ještě hnusnější, výlučně žádostivé, praví Philon, obětí výměťových a polučních!

Satanova vtělení, onen *Adramelech* (vznešený král) a tenedský *Mélicertos* (král země), k jejichž nozdrám místo myrhy vystupoval čpící dým masa, páleného na žhavém oltáři, kde mladé matky obětovaly své prvorozence!

A král much, onen syrský *Beelzebub*, jehož podoba přitahovala všechny komáry celého kraje, protože se pečlivě dbalo na to, aby stále prýštila čerstvou krví!

A bůh *Mendes*, pantheistický tvar egyptské syntézy, nebyl snad vtělením Satana, když fanatismus lidu obětoval chlípným choutkám kozla, chovaného v ohradě jeho chrámu, cudnost panen a pel mladých manželek?¹

Přejdeme ke krajům Středozemního moře. – Mám se zmínit o holdu velice podobném, jaký vzdávaly matrony nejvznešenější posvěcené nestoudnosti Priapů dovážených z Lampsaky v Itálii: model dřevěných, vždy nestoudných, pod vrstvou cinobrového nátěru, umístěných na prahu zahrad a dvorů? – Je mi třeba zmiňovat se o hanebnostech jistých etruských božstev a o necudných obřadech, konaných o slavnostech *dobré bohyně*?...

¹ Viz Jablonski: „...*Nempe Thumi in templo Mendetis, mulieres hirco huic se submittebant (Panth. Egypt, liber II, ch. VII).*“

Je tu úzká příbuznost s Bafometem Templářů, jenž byl také symbolem pantheistické syntézy a jehož uctívání (lze-li věřit aktům procesu) bylo neméně husné.

Mám opakovat všechny skandály, které přivodily smutnou pověst zvrhnuvších se mysterií, všečen onen nepravý lesk pobožnosti, jímž se dlouho halily ohavnosti svatyní?

Satan-Pantheos, hrozný a mnohotvárný, přizpůsoboval se tisícovým zevnějškem, aby poskrvnil všechny oltáře.

V časech Messiášova příští dostalo slovo žalmů plného významu: kolik bohů, tolik démonů: Omnes Dii gentium dæmonia. Proto pohasl svit všech hvězd na mystické obloze, když se na východě zatřeslo božské slunce, vzházející v Betlémě!

A přece, všechny ty modly byly jen mytologickým znázorněním nejvyšších mocností: byly to starobylé symboly dokonalé vědy a poesie mnohdy velkolepé, hodné jistě veškeré naší úcty. Pouze ony hanebné obřady a krvavé uctívání byly příčinou jejich zneuctění. Obřad poskrvnil mýtus, svatyně klesly v opovržení a oživující duch odletěl daleko od trosk mrtvé písmeny.

Bylo by jistě úmorné vypočítávat všechny prokleté tvary, v nichž se zalíbilo Satanovi, uchvatiteli božských obrazů. Není jediná země, kde by neřesti, povýšené na božství, neměly své poskrvnené oltáře. Nelze se bez údivu dívat na ony hyeny a šakaly španělské emigrace, jež zdeptaly v XVI. stol. mladé a pokojné civilizace Mexika, a Peru, omlouvat jejich hanebnou a zbabělou ukrutnost tím, že prý Nebe nemůže shlížet na lidskou krev třísnící oltáře oněch pohanů. Tytéž hrůzy v Mexiku, jako jindy v keltských lesích; což se více podobá oněm dolmenům druidských obětníků než zašpičatělý kámen, na němž američtí kněží každodenně obětovali nesčetné oběti před posvátnou sochou boha – plaza Vitzliputzli?

Ba i nyní v devatenáctém století, v srdci Hindustanu, jež Anglie tak tvrdě hněte do západnického tvaru svými levhartími spáry, zdali i tu neslyšíme d'ábla hlasitě požadovat svůj poplatek pod podobou boha Šivy a bohyně Kálí, krále sebevraždy a královny vražd?

Chtíce ušetřit čtenáře podrobností ukrutných trýznění, v nichž si libují samotáři a fakirové, vždy hotovi k jakémukoli zmrzačení pod rouškou záslužného umlčování těla, zmíníme se alespoň o divoké radosti Šivových fanatiků, kteří ve svém nadšení dobrovolně podstupují hroznou smrt: rozdrčením pod posvátným vozem božstva. Vůz spočívá na čtyřech mohutných kolech, jež rvou maso obětí a drtí jejich kosti; vědí to, a přece se s výkřiky radosti, se zábleskem dobrovolné oběti v očích vrhají v celých zástupech na cestu strašlivé modly!

Co říci o netvorné Kálí – pohlcovatelce lidí –, k jejímuž uctívání již nestačí sami kněží, nýbrž celá ohromná, společnost Thuggů, tajných ctitelů bohyně, se rozvětluje po celé Indii. Tito vyznavači věnují celý svůj život ukojení krvežíznivosti svého božstva, přičemž se nebojí ani dočasného opuštění vlasti (oni, Indové!), aby odpravili předem označené oběti, kdyby tyto, snad varovány, chtěly vystěhováním ujít neodvratnému osudu.¹ Christian ve své knize „Histoire de la Magie“² podává poslední slova jednoho z thuggských náčelníků, pověstného Durgy³, jehož se anglické policii podařilo lapit. Ta slova ta jsou význačná a zasluhují být uveřejněna. „Naši bratři, pravil Thug svým soudcům, se dozvěděli, že cizinec, o němž mluvíte, hodlá odejít s průvodem padesáti mužů. Utvořili jsme proto zástup třikrát silnější a očekávali jsme je v džungli u místa, kde se zdvihá podoba bohyně Kálí. Protože je nám naším kněžstvem zakázáno vcházet v jakýkoliv boj, neboť oběť je bohyni tím příjemnější, čím ji smrt stihne neočekávaněji, nabídli jsme oněm cestujícím další cestu společnou, abychom se vzájemně chránili před nebezpečím. Přijali naši nabídku bez podezření; po třech dnech se z nás stali dobří přátelé...; každý cizinec krácel mezi dvěma Thuggy. Noc nebyla příliš temná a za matného svitu hvězd jsem dal svým druhům znamení. Hned z obou Thuggů, střežících každou oběť, jí jeden vhodil oprátku na krk, druhý ji chytil za nohy, aby ji podrazil. Útok se stal rychlostí blesku a byl neodolatelný. Mrtvoly jsme zavlekli do blízké řeky a rozešli jsme se.“

Ind si nečinil iluze o osudu, jenž ho čeká; to lze vidět z několika závěrečných slov, jež pronesl: – „*Jen jediný muž nám unikl; avšak bohyně Kálí má nad ním oči otevřeny: jeho osud je dříve nebo později zpečetěn!* Co se mne týče, byl jsem dříve perlou Oceánu, dnes jsem zajatcem... Ubohá perla je spoutána: probodnou ji a zavěsí ji na provaz, aby se hanebně vznášela mezi nebem a zemí. Tak tomu chtěla velická Kálí, aby *mne potrestala za to, že jsem jí nedal počet mrtvol, který jí patřil.* Ó, černá bohyně, tvé sliby nikdy nejsou marné, ty, jež se se zálibou nazýváš Koun-Kálí (požiratelka lidí), ty, jež bez ustání piješ krev démonů i lidí!“⁴

Jak sám předvídal, byl Thugg oběšen...

Těch několik trudných příkladů nám může postačit; ony jistě plně opravňují název „Satanova vtělení“, který jsme přiřkli oněm hnusným modlám.

Od smutné skutečnosti přejdeme k tradičním bájím starého světa. Jakkoliv se nám budou zdát málo utěšující, přece se na chvíli odchýlíme od výjevů skutečného barbarství, u něhož bylo třeba se zastavit.

¹ Z toho, že v posledním čase se Angličanům zdařilo omezit počet podobných hromadných vražd, by bylo mylné soudit, že ona společnost již neexistuje.

² Paříž, Turne et Cie., s.l.; 1. sv. 8 s rytinami.

³ Durga je jedno z mystických pojmenování Bohyně, matky bohyně Kálí (Bhavani, Šivova manželka).

⁴ *Histoire de la Magie*, str.39–40.

I zde nás hojnost a různost dokladů nutí k výběru. Grimoáry rabinů jsou v tom ohledu velice bohaté: co hlubokých poučení je tu obsaženo pod rouchem těchto bájí, mnohdy přihroublých a skoro vždy pochybné příchuti!

Dalo by se povědět mnoho o *Cacopneumatice* talmudistů a adeptů kabaly. Ti, kdo se drží litery bájí, přičítají oněm doktorům učení stejně nesmyslné jako směšné co do úlohy pokusitele a povahy prvotního hříchu. Odhalíme ostatně celý esoterický dosah zmíněných bájí.

V Zohar Hadaš (oddíl Yitro) je psáno, že Pokušitel (Samael), zosnoval společně se svojí ženou Lilith svedení prvního lidského páru. Zloduchova družka neměla veliké potíže se svedením Adama, jehož potřísnila svým polibkem, a sličný archanděl Samael zneuctil podobně Evu: to bylo příčinou lidské smrtelnosti.

Talmud se vyslovuje stejně otevřeně; uvádím doslovně: – „V hodinu, kdy se had spojil s Evou, vnesl do ní nečistotu, jejíž nákaza se sdělila všemu potomstvu... (Shabbath, fol. 146, recto)“. Některé výrazy často nelze opakovat.

Na jiných místech dostává démon mužského rodu název Léviathan a jeho žena jméno Héva. Tato Héva prý v ráji hrála dlouho úlohu Adamovy manželky, než Hospodin vytvořil z jeho boku pravou Evu (původně Aisha, pak Hévah či Chavah). Z obcování Adama s Hévou – hadem se zrodily legie larev, succub (chlípní zloduchové ženského rodu) a polouvědomělých duchů (elementálů).

Ostatně rabinově učinili z Léviathana jakýsi druh pekelného obojetníka, jehož mužské vtělení (Samael) je pro ně „záluďným hadem“ a vtělení ženské (Lilith) „svíjející se zmijí“. (Viz Sepher Ammudé-Schib-a, fol. 51, col. 3. a 4.) Tyto dvě obludy budou zahubeny na konci času, jak je možné číst v Sepher-Emmeck-Ameleh: – „V čase příštím, Nejvyšší (budiž jméno Jeho pochváleno!) zdeptá bezbožného Samaela, neboť je psáno (Is. XVII., 1): V onom čase Jéhovah svým mečem navštíví Léviathana, záluďného hada, jenž je Samael, a Léviathana, potměšilého zeměplaza, jenž je Lilith (fol. 130, col. 1., kap. XI.)“

Lilith není, podle rabinů, jedinou Samaelovou chotí; vypočítávají ještě tři jiné: Aggarath, Nehémah a Mochlath. Avšak z těchto čtyř d'áblic jediná Lilith sdílí hrozný trest se svým manželem, protože ona jediná mu pomáhala při svedení Adama a Evy.

Aggarath a Mochlath hrají úlohu značně podružnou: nikoli však obě jejich sestry.

Dotážme se Eliphase Léviho po doplnění těchto několika dat, a skončíme tím demonologií rabinů: „V pekle jsou,“ praví kabalisté, „dvě královny Stryg: jedna, to je Lilith, matka potratů a zrůd, a druhá je Nahéma, osudná a smrtící krása. Kdykoli je muž nevěrný ženě, již mu nebe určilo, kdykoli se oddá poblouznění neplodné vášně, vezme mu Bůh zákonnou a svatou choť, načez jej vrhne do náruče Nahémy. Tato královna Stryg se může zjevovat všemi kouzly panenství a krásy; odvrací otcovská srdce a svádí je k opuštění povinností a jejich dítek, žene ženaté muže ke vdovství a muže zasvěcené Bohu nutí ke svatokrádežnému manželství. Když si urvala úlohu manželky, lze ji snadno poznat: v den svého sňatku je holohlavá, neboť vlas ženy, jenž je závojem studu, jí není dovoleno v den ten mít. Po sňatku líčí na oko zoufalství a nechuť k životu, mluví o sebevraždě a nakonec násilně opustí toho, kdo by jí bránil, zanechavši mezi jeho očima znamení pekelné hvězdy. Nahéma se může stát i matkou, avšak nikdy své děti neodchová, dávajíc je pohltit Lilitě, své sestře“.¹

Nic není obecnějšího u všech národů, než tyto pověsti o lásce, často plodné, mezi smrtelníky a bohy; ve všech dobách *synové nebes* – zavržení či ne – jevíli jakousi snahu svádět dcery Eviny. Není tu třeba utíkat se pro příklady do Genese: kdo nečetl v Suetoniovi (římský dějepisec † 120 po Kr.) podivnou pověst, podanou z Θεολογοῦμενα Asklepiea mendéského, o narození Oktavina?

Jdouc v noci k slavnostní oběti k počtě Apollóna, dala Atys (matka budoucího císaře) postavit svá nosítka v chrámě, kde spalo již několik jiných matron. Brzy usnula; pojednou se jakýsi had vloudil do jejího lůžka a po několika okamžicích je opět opustil. Atys měla po svém probuzení podstoupit obvyklé očištění, neboť počala; avšak na jejím těle se pojednou zjevil obraz hada, jako by jej byl někdo vymaloval, praví Suetonius – velut depicti draconis – značka, která se již vůbec nechtěla ztratit a přiměla matronu vzdát se veřejných koupelí... Za deset měsíců se zrodil Augustus, kterého všichni prohlašovali za syna Apollóna.²

Příběh Pauliny a římského šlechtice Munda je neméně podivný. Dějepisec, který se za jeho pravost zaručuje, není z těch, jimž by se mělo nedůvěřovat.³ Ostatně nejde tu o báji či o pověst, nýbrž o skutečnou událost, velice význačnou; neboť nesevědí snad o tom, že v Římě za časů Tiberia se pokládal sňatek s *nesmrtelnými* za možný?

¹ Eliphaz Lévi, *Histoire de la Magie*, str. 438. Viz také „*Dictiortnaire kabbalistique*“ od Rosenrotha a pojednání „De revolutionibus animarum“ (1. a 3. díl knihy „*Kabbala denudata*“, 1684, 3 díly, v 8°).

² „In Asciepiadis libris lego, Atyam, quum ad solemne Apollinis sagram media nocte venisset, posita in templo lectice, dum caeteræ matronæ dormirent, obdormisse, daconem repente irrepsisse ad eam, pauloque post egressum; illam expergefactam quasi a concubitu marni purificasse se, et sta im in corpore ej s extitisse maculam, velut depicti draconis, nec potuisse unquam eximi; adeo ut mox publicis balneis purpetuo abstinerit, Augustum na um mense decimo, et ab heac Apollinis filium existimatum!“ (Suet., *Dudecim Cæsares: Octavianus, XCIV.*)

³ Flavius-Josephus, *Antiquitates Judæorum*, liber II., cap. IV.

Ba můžeme soudit i to, že podobné příhody byly dosti časté, neboť nikdo se nepozastavoval nad tím, že jeden z *neviditelných* se spojil láskou se Saturninovou chotí.

Příběh se stal takto: – Mundus, mladý zhyrálec, se nesmírně zamiloval do počestné matrony; avšak jeho vytrvalé ucházení se setkala pouze s urážlivým odmítnutím. Ve svém zoufalství, na radu Idé, jedné ze svých propuštěných otrokyň, si usmyslil podplatit Anúbisovy kněze, kteří také svolili k svatokrádežnému podvodu za příčinou svedení příliš důvěřivé Pauliny. Pozvali Paulinu a řekli jí, že je milována bohem a že Anúbis hoří touhou spojit se s tak sličnou a tak ctnostnou mladou ženou; že však je třeba její svobodné svolení. Třebaže to Paulině velice lichotilo, nechtěla se poddat bez vědomí svého manžela. Ten však, senátor Saturnin, se taktéž cítil poctěn volbou Anúbise, a stal se tak kuplířem ze zbožnosti. Nejenže dovolil, nýbrž přímo radil a nakázal své ženě, aby strávila noc v chrámu, kde pod zraky boha, který nerušil obět', jejíž sláva byla připsána jemu, ukojil Mundus svoji nezřízenou touhu po ctnostné Paulině a zneuctil ženu, která jej tolik nenáviděla... Avšak zdar úskoku tak opojil šťastného milovníka, že sám prozradil tajemství svého hříchu; předhodil totiž cynicky své oběti z oné noci: proč by měl tolik stát o rozkoš, kterou již poznal? Odvážný, neprozřetelný Mundus! Zmýlil se, počítaje s mlčením své oběti: rozhořčení a odpor jí dodaly síly, že ohlásila svoje zneuctění. Volala o pomstu k císaři Tiberiovi, jenž hlavního viníka pouze vypověděl, jsa milostiv k lásce tak nesmyslné a odvážné; avšak chrám Isidy byl zbořen, sochy bohyně a Anúbise vrženy do Tibery a hanební osnovatelé rouhavého cizoložství zemřeli na kříži.

Vyprávět všechny příběhy, ať historické či legendární, kde – abychom užili Aristotelových výrazů – Eudemoni a Cacodemoni hráli jisté úlohy, by byla nekonečná a nevděčná práce. Protože jsme tedy nuceni vybrat si z nich jen některé, přeskochme první staletí doby křesťanské; soumrak pohanské civilizace tu ustupuje tmám ještě hustším, tmám ještě hroznějšího barbarství. Děsivý a přitom šaškovitý zjev nám vstupuje do cesty: přízrak ďábla ve středověku... Nicméně, než se dotkneme hlučících zástupů padlých a vzteklé skupiny demonologů, bude zajímavé poznat, jakými umělostkami, vždy a všude opičením po Bohu, staví Satan v obrazotvornosti národů ďábelskou askezi proti askezi božské, antikrista proti Spasiteli.

Manichejská nauka o démonovi, soupeři Boha, žalostně vštípená na dogmatický peň katolicismu,¹ měla zajisté za přímý následek vyvolání ďábelského Slova, jako protiklad Slova božského, Mesiáše pekelného oproti Mesiáši nebeskému.

V Apokalypse se obšírně mluví o dvou netvorných zvířatech, z nichž jedno je zplozeno z útroby oceánu, druhé z hlubin země; pak se tam praví o falešném proroku, jakémisi neblahém, velikém mágovi, jenž je *člověkem zvířete* a jemuž je dána hrozná moc k šalbě a zlu. On svádí lidi a podrobuje národy... Sv. Jan v kapitole XIX. popisuje konečnou porážku pekelných vyslanců takto:

§19. – A zřel jsem zvíře a krále zemské s jejich voji, spojené, aby zápasili s tím, jenž seděl na velikém bělouši, a jeho vojskem.

§20. – A zvíře bylo učiněno zajatcem a s ním i lží prorok, tvůrce divů v jeho jménu, divů, jež svedly ty, kdo na sobě nesli znamení zvířete a uctívali jeho modlu. I byli oba vrženi do jezera, v němž hoří smrdutý a sirný oheň.

§21. – A ostatní zhylnuli mečem toho, jenž jel na, bělouši, mečem, jenž mu vystupuje z úst, atd...²

Snad jednou, při výkladu johanitské tradice, nám bude dovoleno pozvednout trojí závoj, jenž očím nezasyvěcených zakrývá tak ohromná tajemství. Vždyť k takové úloze by bylo třeba zvláštní objemné knihy. Apokalypsa, sestavená na měrném podkladě dorické syntézy, s dvaceti a dvěma kapitolami, donekonečna kombinovanými na základě okultních numerací cyklické trojnosti, sedmera a dvanáctera, je kabalistickou knihou založenou stejně hluboce, jako Beraeschith a Siphra d'Zenihoutha; v úkrytu, takto přiměřeně zrobeném, provívá Duch mocnými proudy: kolik slov, tolik tajemství.

Zde by takové výklady nebyly na místě. Stačí, když Apokalypsu označíme za prvotní kolébku pověstné báje o antikristovi.

Učený velekněz prvních století,³ sv. Řehoř Veliký, rozváděje pěkné rčení Miláčka Páně: „*Antikrist je ten, jenž dělí Krista*“, podává vnitřní smysl symbolu: jsou – praví – dvě lásky, dva duchové, kteří dělí lidstvo do dvou větví, shrnujice každou z těch větví v určité těleso; jsou to dva světy, dvě společnosti, neboli, abychom mluvili dle sv. Augustina, „*dvě města*“. Jedno z těch měst, z těch světů, těles, se bude nazývat Kristus, druhé antikristus; avšak různá je podstatná nepodobnost: hlava nebeského těla se již zjevila; je to Ježíš Kristus; jeho

¹ Pravím „soupeř Boha“, nikoli však rovný Bohu, ani stejně věčný jako On.

² Porovnejte tento citát z Apokalypsy s již dříve uvedeným. V prvním textu se obvykle spatřuje pád odbojného anděla, v druhém konečný pád antikristův. Jeden z výjevů otvírá cyklus časů v hlubinách minulosti, druhý uzavírá tento cyklus v nedozírné budoucnosti.

³ Konec VI. a počátek VII. (540–604).

údy poněmáhlu se tvoříce a rostouce, vytvářejí jeho církev. Tělo antikristovo je naopak vytvořeno ve všech částech;¹ avšak jeho hlava se objeví až na konci času.

Kterýsi anonymní mystik posledního století přirovnal antikrista k *draku, jenž se zrodil, ukazuje napřed ohon, pak teprve tělo, kdežto hlava se zrodila nakonec.*²

Porovnání je to velice časté, dokonale se shoduje, jak posléze uvidíme, s esoterismem báje. Avšak většina moderních theologů prohlašuje, že je spokojena jen výkladem doslovným a úplně anthropomorfním.

Má se proto věřit, že podle téze jim tak drahé se na konci času zjeví člověk z masa a kostí, obdařený neodolatelnou mocí a pekelnou zlovůlí. Mnoho církevních otců tak věřilo, ba dvojsmyslnost jistých textů vedla k domněnce, že antikrist přijde dvakrát. V tomto výkladu by mu byli do cesty postaveni Eliáš a Hénoch, znovuvtělení při prvním příchodu, avšak on by zvítězil, odpraviv oba muže vlastní Boží rukou. Při druhém příchodu by se však dostavil Kristus osobně, aby jej porazil a zničil.

Není bez zajímavosti pozorovat, jak tradice o antikristovi jsou přesnou, avšak obrácenou kopií pověstí o Vykupiteli? Je to jako obraz, jehož odlesk se jeví obrácený na povrchu nečisté louže. Oznamuje se nám dvoje příští mesiáše temnot právě tak, jako dvoje příští mesiáše světlého, avšak s tím rozdílem, že následkem zákona zvratu antikrist vítězný (může-li se vůbec použít tohoto rčení, aniž by to znělo jako rouhání) přijde napřed, kdežto antikrist bolestný svou trýzní bude značit konečné vítězství Krista slavného.

Nevím, zda spisovatel knihy „*Avènement d'Élie*“ změřil vědomým okem skryté hloubky svého přirovnání, které bylo uvedeno výše. Zsvěcenci vědí, že okultní smysl slova „hlava“ (v hebrejštině raesch) je v komparativu „účinná mocnost sjednocení“ a v superlativu pak „princip živoucí jednoty“, nebude jim zatěžko pochopit, že mystické „tělo Kristovo“ (či jeho církev) jediné může být stejnorodé podstaty a jediné může mít skutečnost archetypu, proto jeho „hlava“ (skutečná jeho podstata či princip) se představuje jako existující dříve než tělo, a hlavou, tou je Ježíš Kristus. Co se týče antikrista, jeho mystické tělo, sestavy a shluknutí úplně umělého, je zobrazováno „bez hlavy“, to znamená zbaveno vlastní podstaty a základního principu. Tato hlava, vskutku, která se objeví naposledy při skončení věků, je pouhou výslednicí a výrobkem těla a tvoří celkovou syntézu, nikoliv však absolutní, sjednocenou, ne však naprostou, výslednou a nepředchází prvků v ní seskupených.

Neboť, ať d'ábel či mesiáš d'áblův, ať Satan či jeho antikrist, věčný symbol neshody, rozkolu a záporu se nikdy nemůže stát základem jednoty. Je pochopitelný jen jako abstraktní *typ stavu nahodilého a přechodného*, anebo v jiném světle jako *relativní soubor zvrhlých bytostí, představovaných jako zlé co do své zlosti a nikoli jako bytosti co do své bytosti*.

Antikrist, jak nám předpovídají jistí vysoce osvícení doktoři, bude počat Beelzebuthem v lůně svatokrádežné řeholnice. Stále tedy onen protiklad Ježíše, počatého z Ducha sv. v životě panny neposkvrněného... Lžimesiáš bude mít pouze fluidické či mátožné tělo a bude mluvit všemi jazyky. Boguet k tomu přidává, že bude v ustavičné válce a bude pronásledovat spravedlivé, způsobí překvapující divy a své věrné označí na čele a na ruce znamením.

Náš přítel Ihouney v krásné esoterické básni „*Sorath*“ apostrofuje antikrista takto:

*Ty nepozvedneš kříž svou smělou rukou
ba činiti budeš divy znanením kříže...³*

Podepišme oba tyto verše skutečně okultního dosahu. Básník sbírky „*Les Lys noirs*“ správně udeřil do skály, aby z ní vytryskl živý pramen. Tak tomu nebývá vždy u mystiků, kteří mluví o Kristu temnot, a nedovedli bychom obsáhnout všechna jejich často směšná proroctví, která si navíc často odporují. Zvědavci nechť studují spisy *Abdeelovy*, *Rabana Maura* a *Madvendy*, jež jsou nejlepší svého druhu. Nikdy se neobjevil na scéně pozemského života nebezpečný rozkolník či smělý opravovatel filosofie, který by mýnil lid zavléci do bludu anebo do proudu příliš náhlé pravdy (a považované tudíž za předčasnou, bouřlivou, odvážnou), aby pravověrní doslovní vykladatelé anthropomorfismu jej nebyli vyhlásili za antikrista.

Šimon Mág, Apollonius z Tyany, Marcion, Manes, Valentin, Arius, Luther, Zwingli, Calvin,⁴ ti všichni byli poctěni tímto rozhodným názvem.

Vycházejí z učení sv. Jana, spiritus qui solvit Christum, můžeme říci, že všechna tato mínění, snad příliš přehnaná, přece snad částečně obsahují pravdu. Čtenář uvidí, že se k nim do jisté míry přikloníme ve II. kapitole této knihy.

¹ Právě v tom smyslu oznamuje sv. Jan; že již za Mesiášova života byl antikrist na světě přítomen: Et nunc jam est in mundo.

² „*L'Avènement d'Élie*“, s. 1. 1734, sv. II, str. 136

³ *Les Lys noirs*. Carré, 1888, v 8°, str.3.

⁴ Heresiarchové a jejich stoupenci odpovídali tím, že papeže vyhlasovali za pravého antikrista a politický katolicismus vatikánských Césarů za ono zvíře z Apokalypsy. Vskutku poučná výměna vzájemných příjemností.

Ani Mohamed, osvícený civilizátor Afriky, Mojžíš Ismaelců, vyslanec nebeských výšin, slovem syn Boží, neušel této urážlivé poctě. Stejně podezření leželo i na mnohých politických osobách, jako Julianu Mudrcovi (řečenému Odpadlík), Bedřichu Velikém, Robespierrovi, Napoleonovi I., ba i na Napoleonovi III. Nesčetné množství brožur bylo vydáno na potvrzení posledních dvou tézí.¹

Literáti, filosofové a učenci rovněž neušli tomuto podezření. Zvláště Voltaire, Rousseau, Diderot, d'Alembert a Holbach byli prohlašováni za antikristy a byl bych opravdu překvapen, kdyby některý klerikál nenalezl i na Darwinově čele a na čele poctivého Littré onu pověstnou značku zavržení.

V každé době bylo ctižádostivou mánií nejpravověrnějších theologů vidět vyplnění starověkých proroctví v zrcadle různých výjevů současnosti...

Zkrátka, všude hledali a také všude nalézali antikrista, a to hlavně tam, kde nebyl, koho by však bylo napadlo hledat ho tam, kde zcela patrně sídlil, totiž pod baretem inkvizitorů, pod kapucí exorcistů a pod doktorským kloboukem démonografů?...

Všechny tyto třídy byly hrozné ve vykonávání svých zvláštních úkolů, svého hnusného, strašného díla.

Úloha exorcistů se omezuje na trýznění ubohých nemocných, ne však za účelem jejich uzdravení, nýbrž spíše v matné naději, aby v návalu zuřivosti obvinili nějakého ubožáka, že jim „udělal“.

Úloha inkvizitora je hroznější, neboť spočívá v tom, že tělo, duše i duch obviněného byly soustavným stupňovaným a rozmanitým mučením, předstíranými medovými sliby a umělým záludným vyslýcháním přivedeny do takového stavu, kdy jejich síla podlehne a z jejich rtů konečně vyhrkne učeně vykroucené přiznání.

Avšak role démonografa je jistě nejbarbarštější, neúčinnější a nejhanebnější. Neboť, zda to není on, který první nezdravou nákazou, kterou prodává pod zárukou doktorské hodnosti, vlastně vytváří v nadbytku čaroděje a čarodějky, aby pak tyto oběti své činnosti udal vynalézavé ukrutnosti soudců a přivedl je k hrozné smrti, kterou označují jako vykoupení? Vždyť právě jeho zvrhlé a pedantské právní výklady (spletené z kasuistiky a páchnoucí pobloudilou theologií) činí z čaroděje zločince tak odsouzeníhodného, že bohužel pouze smrt na hranici může usmířit hněv *nebes* a vysvobodit tak hrozného viníka od plamenů věčných.

Vizme v tomto ohledu právnícké autority XVII. věku.

Nejprve Pierre de Lancre, elegantní, svěťácký královský rádce v bordeauxském parlamentu. Několik řádek z jeho pera nám řekne, jaký že je čarodějův zločin a jaký trest si zaslouží:

„Tančit neslušně, hodovat hnusně, pářit se ďábelsky a provozovat neřest sodomskou, bohaprázdňe se rouhat, zákeřně se mstít, honit se za všemi ohyzdnými, nečistými a surově nepřírozenými požitky, vážit si nade vše ropuch, ještěrek, zmijí a různých jedů, vřele milovat smrdutého kozla, celovat jej zálibně a pářit se s ním hnusně a necudně, zda to nejsou jisté známky bezmezné lehkomyšlnosti, zavrženíhodné nestálosti, již není možno odpykat jinak než v ohni, jaký *spravedlnost* božská vložila v peklo?“²

Tažme se Bogueta, toho velkosoudce ze Saint-Claude v Bourgogneském hrabství, který dal upálit jistou ženu, protože z jejího růžence vypadl křížek, což prý byla jistá známka jejího svazku s démonem. Co nám řekne, tážeme-li se, má-li se dát milost kajícím se čarodějům. – „Co mne se týče, jsem toho názoru, že při nejmenším podezření je nutno vydat je na smrt, byť tu byl i jen důvod, jenž jsem častěji uvedl, totiž, že svůj život nikdy nezmění.“³

Michaelis, nemluvě ani o Remigiovi, lorrainském soudci, který byl tím divočejší, čím větší měl strach z těch, které odsoudil. On sám se chlubí tím, že v jednom měsíci dal odsoudit více než osm set žen obviněných z čarodějnictví, muže ani nepočítá. Odstavce o obsednutích jsou neméně hrůzyplné, lépe se u nich nepozastavovat. Zdá se nám být vhodné omezit své řádky na načrtnutí jedné ze scén hysterické démonopathie.⁴

¹ Mám jednu velmi zajímavou, nazvanou „Millénaire“ (Francfort sur le Main, 1866, 8°). Tento pamflet je dílem jakéhosi dra Zimpla, jehož duševní schopnosti se zdají být narušeny. Na růžové obálce je vidět dvojná rytina, která představuje zvíře z Apokalypsy se sedmi hlavami, z nichž jedna je hlava Napoleona I. Vrchní rytina nám ukazuje zvíře, které kráčí zvolna od pravé strany k levé, hlavy a ohon nese dolů, a jakási mladá bohyně (snad obraz *svobody a civilizace*) sedí na jeho hřbetě. Pravá ruka bohyně třímá žezlo a leží na sedmeru hlav, kdežto levá drží pohár, z něhož vybíhají pergamentové svazky. Spodní rytina ukazuje ženu ležící na zemi, zvíře se obrátilo a vrhá se nyní prudce zleva na pravou stranu. Jakýsi muž náhle vyrostl, jakoby zrůdný tvar, s půli těla na krku zvířeti, je to Napoleon III., velmi dobře vystižený, zuřivě svírá svou levou pěst, kdežto pravici má ozbrojenou kopím, kterým bodá do boku padlé bohyně.

² „*Inconstance des Démons*“ (Paříž, Buon, 1612, 4°kon.) Tedy Lancre nepřipouští ve své předmluvě ani to, že hranice byla pokáním a trestem dostatečným. Proč tedy upalovali? Jakým právem na sebe brát roli *prozřetelnosti*, předbíhat hodinu jí určenou? Avšak jinde si tento úředník odporuje: řadí se k obecnému mínění o vykupující moci hranice. On tedy také hoří duševní něžností.

³ „*Discours des Sorciers*“ Lyon, 1610, 8°, str.405.

⁴ Chceme-li mluvit jako dr. Calmeil.

Bylo by litím oleje do ohně, kdybychom chtěli vyprávět vše, na to by bylo potřeba tlusté knihy, taková spousta jich je a vždy jsou obdobné po celý středověk a zvláště v XVII. století, kdy bezprostřední výslednicí byla pověstná řada hranic, rozžehnutá ráz na ráz na nejrůznějších místech Evropy a hlavně Francie.

Čtvrtá kapitola této knihy nám podá některé jiné příběhy tohoto druhu pekelných tragikomedií, spojených skoro vždy s hrdelními procesy pro obžalobu z čarodějnictví. Případy, jak jsme řekli, se všechny zdají být jeden jako druhý...

Do jaké až míry mohly svobodná vůle jednatelů a výmysly zaujatých organizátorů (jednajících ze zisku nebo pro slávu) vědomě spolu působit na teatrálně zbudovanou kostru již předem vytyčeného děje? – To ponechávám osvětlit jiným.

Jestliže jsem si mezi tolika příběhy vyvolil onen snad příliš banální s loudunskými voršilkami,¹ je to z toho důvodu, že se mi žádný nezdá být tak úplný, neboť tento případ je spojen s formálním obviněním z čarodějnictví, s vyšetřováním a trestem.

Vidíme v něm sloučeny panující pověrečnosti, státní zájmy a osobní nenávisť, aby společně zahubily muže, jenž sám zůstává hádankou, muže, jehož se zbavit jim velel dojista velmi mnohý důvod.

Farář od sv. Petra v Louduně, jeden z nejlehčích světáků, theolog jinak učený a výmluvný, jenž se stal populární spíše svým pověstným štěstím než ohlasem svých slov. Urban Grandier, jak se zdá, se bez odporu a se zálibou zabýval ne-li magií, tak aspoň zvláštním druhem theologického bádání a vědy, o věcech, v nichž církev odjakživa nerada viděla své věrné mudrovat.

Je dobré připomenout, že mezi různými papíry, které byly Grandierovi zabaveny, nehledě k domnělé „d'ábelské smlouvě“,² zajisté podvržené jeho nepřáteli, byl též spálen rukopis o *kněžském celibátě*, odvážné dílo, pokud skutečně existovalo (Luzarche je vydal v r. 1866 dle kopie ze sbírky Jametovy, jejíž autentičnost je však velmi pochybná).

Byly též nalezeny i dvě básně, nejmírněji řečeno dvojsmyslné, jejichž nejasnosti byly posouzeny jako *nečisté* a *necudné*. Na druhé straně byly objeveny o několik let dříve různé potupné,³ více než urážlivé spisy o povaze kardinála Richelieu.

Je dobře známo, že všemocný ministr, jsa ostré a mstivé povahy, těžce nesl, objevilo-li se něco skvělého mimo svazek světla, jež seskupil kolem sebe samého. Jeho povaha i politika nebyly nakloněny k odpouštění a zapomenutí urážek či posměchu, jež jistá jemu protivná strana na něj v hojnosti veřejně vrhala. Proto nařídil své policii přísné vyhledávání původce kolujících pamfletů, leč všechno pátrání bylo marné, takže jeho msta byla ukojena výnosem parlamentu, který se nestyděl odsoudit na šibenici tiskaře, když spisovatele nemohl nalézt. Bídna pomsta! Je pravda, že v Loudunu hlas veřejného mínění či spíše pověst v celé jedné části města označovala za původce Urbana Grandiera, a vzhledem k tomu čekal Richelieu pouze na jakousi záminku, aby ho mohl dát utratit...

Příležitost na sebe nedala dlouho čekat, naskytl se neočekávaně r. 1633, a to skvostná!

Đábel se totiž tehdy usadil v klášteře voršilek v Loudunu. Klášter, který měl již dávno špatnou pověst, poskytoval tehdy divadlo právě tak skandální jako neobyčejné. Většina jeptišek, čítaje v to i představenou Johanu de Belciel, se svíjela v křečích obsednuta *zloduchem*. Překvapující výjevy, jež obyčejně charakterizují stav posedlosti, vypukly v celé okultní podivnosti.

Víme, že *rituály* rozlišují čtvero rozhodných značek, podle nichž je možno poznat, že obsednutí je skutečné a nikoli jen předstírané. 1. porozumění a mluvení cizími jazyky; 2. zjevování věcí budoucích či v daleké budoucnosti se přihodivších; 3. projevování sil nad přirozenost lidskou; 4. pozvednutí do výše a udržení se v ní beze vší podpory. Všechny tyto výjevy se skutečně naskytl, pomíseny ovšem s kejklřivstvím u jistého počtu jeptišek.

Ani jediný příznak při zkoumání nechyběl. Dle doslovných výměrů podaných theologií a pod zárukou kritérií, jenž podávají *rituály*, nebylo možno popírat posednutí. Křečovité pohyby, skřeky, pohyby a necudné řeči, rozpoutaná, bezuzdná erotická zuřivost. Nebylo jediné nestoudnosti, která by byla cizí těmto jevům. Bylo to

¹ Řadím celou tuto aféru do článku Obsednutí a následkem toho i do první kapitoly s názvem Đábel. Naproti tomu stejně složité a podobné procesy Gauffridyho, Picarda a Giparda kladu do čtvrté kapitoly: Spravedlnost lidská. Odkud pramení tato zřejmá nesrovnalost? To je jednoduché, pro mne jsou tito tři muži čaroději nízkého druhu, ale pevně věřím v Grandierovu nevinu.

² Co se zdá být obłudné, není ani tak skutečnost jakési Grandierovy smlouvy s d'áblem, neboť uvidíme, že čarodějové měli zpravidla ve zvyku takové úmluvy psát. Hnusným činem je tu předložení soudcům a použití v procesu jakožto naprosto *přesvědčující* věci jakéhosi popisu podepsaného a označeného knížaty *temnot*. Listina je psána neuvěřitelnými výrazy s touto poznámkou v rohu: „La minute est en enfer (Extractum ex inferis)“. V „Bibliothèque national“ je chován také dopis d'ábla Asmodea exorcistům! A rozsudek smrti byl vynesena na základě těchto zázračných listin!

³ Jeden z nich, který dělal největší rozruch, byl nadepsán „La cordonnière de Loudun“ (Loudunská ševcová).

skutečné pandemonium, kde všechny cynismy měly plnou volnost, jdouce vesměs na účet *zloducha*... Vymítání bylo zkoušeno každodenně, leč nadarmo.

Divy se ostatně občas tak stupňovaly a byly tak děsivě překvapující a přitom opravdové, že jimi byl obrácen na víru i proslavený nevěrec, rada bretagneského parlamentu, který původně přijel zdaleka, aby si ztropil posměch z exorcismů. Jeptišky jej oslovovaly jeho jménem Keriolet, zarazily jej hned při vstoupení takovými sděleními a podrobnostmi, že zůstal omráčen stát na prahu. Nato, vniknouce do jeho nejskrytějších myšlenek, zjevily mu některé z jeho minulých skutků, o kterých byl pevně přesvědčen, že jsou navždy a do poslední stopy uzavřeny v hloubi jeho nitra. Starý nevěrec přišel v úmyslu pořádně se zasmát, místo toho byl však dohnán k slzám. Loudun byl na jeho cestě do Damašku, vyzpovídal se a slíbil, že se polepší. Slovem, ďábel jej obrátil k Bohu tak důkladně, že po dlouhé kajícínosti tento šlechtic, který se dříve chlubil, že v nic nevěří, setrval až do konce svého života v nejpožehnanějším asketismu.

Incidit in Scylam, qui vult vitare Charybdim.

Avšak posedlé, v de Kerioletově minulosti tak jasnovidné, trvaly na tom, že farář od sv. Petra je mágem a je vinen tím, že je očaroval. V té době sídlil v Loudunu Laubardemont, slepě oddaný Richelieuův sluha, aby bděl nad pracemi směřujícími k rozboření tamního hradu, který byl až příliš vhodný k tomu, aby sloužil protestantům za útulek v době bouří... Postaral se, aby byl Richelieu zpraven o všech těch podivných výjevech, ba odjel do Paříže, aby osobně kardinála pohnul k činu. Brzy nato se vrátil s důvěrným posláním a s důraznou plnou mocí k zatčení a souzení Urbana Grandiera. Proces pomalu pokračoval. Laubardemont si zajistil přispění několika okolních soudců, pečlivě vybraných, aby jej podporovali v jeho úkolu. Rozsudek, který bude vyčten, byl určen předem, svrchovaně a bez odvolání.

Nešťastný farář byl ztracen předem a nadobro. Již dříve prohlásil, se svou obvyklou upřímností, že souhlasí s těmi, kteří všemi silami bránili zboření hradu. Ačkoliv byl již dlouho v podezření, že udržuje styky s politickými vůdci hugenotů, odvolal se, v době závažných rozepří se svým biskupem, přímo ke králově spravedlnosti, tak, jako by kardinál nebyl ministrem, vlastně vším ve státě. A Richelieu byl tím více dotčen, protože král, snad potěšen nad tím, že se někdo utíká o právo také k němu, nařídil oné žádosti vyhovět.

A skoro v tentýž čas kardinál de Sourdis, bordeauxský arcibiskup vyslechnuv a ospravedlniv Grandiera, podal v jeho prospěch dekret naprostého zadostiučinění a rehabilitace. Svatopetrský farář, trochu marnivý a v povaze okázalý, si nedovedl odepřít veřejné pokoření nepřátel. Zvítěziv současně proti autoritě civilní i kněžské, dovolil si uspořádat slavnostní vjezd do Loudunu, při němž se objevil jako starověký triumfátor s vavřínovou ratolestí v ruce.

Ta však nebylo vše, zdá se, jako by ubožák Grandier úmyslně hromadil neprozřetelnost na neprozřetelnost. Jsa vyhlášeným řečníkem a oblíbeným zpovědníkem dam,¹ poštvál na sebe voršilký tím, že rozhodně a vysokomyslně odmítl řízení kláštera, které mu nabízely.

Jak již bylo řečeno, byl to podivný klášter, mravy a způsob života v něm nebyly právě svaté. Voršilký si vzaly svou touhu po hrdém faráři tak do hlavy, že si ho nakonec vyvolaly v astrálním zření a vídaly jej. Dle výroků sester to byl hrozný mág, zjevoval se v noci při zavřených dveřích i oknech a většina z nich se beze studu obviňovala, že již nemá nic, co by mu mohla odepřít. Tak vedla halucinace spojená se záští k obvinění Grandiera z čarodějnictví, v XVII. století tak hroznému obvinění.

Jaká bezvýchodná situace! Jedině Laubardemont mohl zachránit faráře od sv. Petra. Avšak tento úředník, potměšilý a lstivé povahy, nebyl mužem, který by si nechal ujít takovou kořist!

Marně se Grandier, neoznačiv výslech za nezákonný, odvolal k parlamentu. Marně se poctiví a odvážní občané obraceli s protesty přímo na Ludvíka XIII. Marně byl fanatismus voršilek veřejně prohlašován za nepřičetný, marně bylo poukazováno na skandály exorcismů a stranickost vyšetřujících úředníků: Laubardemont umlčel Grandierovu stranu a zarazil celé město vyhlášením řady takových nařízení, že nebylo vidět podobné.

Mezitím byl obviněný ve svém žaláři vydán posledním trýzněním: neměl žádné lůžko. V psaní jeho matce čteme, jak žádá o lůžko, neboť „*neodpočine-li si tělo, i duch podlehne*“; prosí také, aby mu poslali mimo jiné i Bibli a spisy sv. Tomáše „*pro útěchu*“.

Teprve 14. dubna 1634 byl Grandier postaven tváří v tvář jeptiškám, které jej po tolik měsíců krutě obviňují: zatím však byly posedlé ustavičnými exorcismy, někdy veřejnými, jindy tajnými, společnými i jednotlivými, pečlivě přivedeny na vrchol své nemoci a neustálým opakováním týchž vybájených obvinění a pobožnickářských zatracování byla zatvrzena jejich chmurná umíněnost.

---

¹ Urban Grandier měl milenku, kterou byl vřele milován. Právě pro tuto dívku, zvanou Magdalena de Brou, napsal své pojednání proti kněžskému celibátu. Když Magdalenu vyslýchali, nešetřili slibů ani hrozeb, aby z ní vynutili nějaké doznání. Hrdinná dívka ve své lásce čerpala náležitou sílu, aby vítězně vyšla ze všech nástrah. Raději by se nechala rozčtvrtit, než aby vypověděla jediné škodlivé slovo proti faráři od sv. Petra. Bylo nutno se vzdát všeho úsilí dozvědět se od ní toho nejmenšího.

Exorcisté Barré a Mignon byli dlouhý čas hlavními řiditeli těchto denních skandálů; po nich se ujali řízení kapucíni Lactance a Tranquille.

Předložili faráři různé smlouvy a kouzla, složená ze sražené krve, kusů nehtů, popele a jiných neznámých hmot. Konečně, k dovršení ironie jej přiměli k tomu, že vzal štolu a kropáč a sám se pokusil vymítat ďábla z posedlých. Johanna de Belciel a druhé použily té příležitosti k tomu, aby na něho nakydaly nejsprostší urážky – a když je chtěl vyslýchat řecky, aby uvedl ďábla do rozpaků, odpověděl *zloduch* ústy představené klášteřa: „*Ach, jak jsi chytrý! vždyť dobře víš, že je jednou z podmínek naší smlouvy neodpovídat řecky*“. Všechna ta tak zvaná zjevení z onoho světa byla považována za slova evangelií, přes nejpodivnější přestávky v lucidním stavu jeptišek, neboť bylo přijato, že „ďábel nemůže vzdorovat autoritě církve“.

Směšnou podrobností, jakýmsi vaudevillem v tomto chmurném dramatu, je toto: Laubardemont prohlašoval, že slepě věří na slovo exorcistů o pravdomluvnosti ďáblů přinucených obřady k mluvení. Nuže tu se přihodilo, že jeden z ďáblů ústy jeptišky náležitě exorcisované prohlásil, že pan de Laubardemont nosí parohy. – Tento nic netuše a nemaje ostatně ve zvyku číst zápisy výslechů, podepsal příslušný protokol a připsal vlastní rukou: „Vše potvrzuji jako pravdivé.“! Tato komická listina, zcela autentická, kde úředník potvrzuje svoji manželskou bezectnost, byla připojena k aktům vyšetřování. (Viz rukop. č. 7618. Fonds français.)

Zakončeme však již tyto podrobnosti. Stačí doložit, že exorcisté sklidili takový posměch, že Laubardemont byl nucen slavně vyhlásit nařízení ještě neuvěřitelnější než všechny předchozí: vyhrožuje nejpřísnějšími tresty¹ každému, kdo by se odvážil hanět nebo uvádět v posměch jeptišky i nábožné otce... Bylo tedy užito všech prostředků, aby si ti i ony mohli dále spokojeně vést hanebně či směšně.

Avšak přihodilo se, co nikdo nepředvídal: do srdcí svědků se vloudily lítost a pokání: představená voršilek a dvě jiné jeptišky se vrhly ve chvíli, kdy v nich zavládl zdravý rozum, k nohám obžalovaného a pak i komisařů prohlášující, že byly nuceny lhát, a dosvědčující hlavně Grandierovu nevinu!

Avšak byly přinuceny mlčet a jejich výpovědi byly prohlášeny za nový úskok ďábla, jenž chtěl vysvobodit magika od hranice, která na něho již čekala.

Ubohý kněz vyslechl rozsudek smrti a byl také zaživa upálen v den rozsudku. (18. srpna 1634).

Nebyl ušetřen ani ponížení, ani urážek, ani ďábelsky vybraných postupných mučení řádných i mimořádných, aby z něho vynutili přiznání. Vše bylo marné: zemřel vznešený ve své mírnosti a oddanosti osudu, avšak nezdolán.

Tvrdí se, že na hranici mu dal Lactance políbit kovový kříž rozžhavený v ohni; neočekávaná bolest rozpálení vedla podle úmyslů katů k mimovolnému oddálení hlavy dozadu, a tak lid, ochotný mít jej za nevinného, nemohl pochybovat, že zemřel bez pokání, když tak prudce odtáhl rty, jako by odmítal kříž...

A ještě hanebnější zradě byl vystaven po této hanebné léčce. Bylo mu totiž slíbeno, že hned při podpálení hranice bude uškrcen; avšak exorcisté nadělali na provaz tolik uzlů, že přes katovo úsilí² se Grandier zaživa zřítíl do středu ohniště. Ještě z plamenů bylo slyšet jeho hlas: „Bože můj... Bože! Odpuť mým nepřítelům!“

A právě v tom okamžiku začalo nad hlavou mučedníka kroužit hejno holubů. Halapartníci marně plýtvali silami odhánějící je; teprve když Grandier zemřel, hejno rychlým letem zmizelo v oblacích. Snadno pochopíme, jak ubožákovi hanobitelé dovedli těžít z této příhody, prohlášující holuby za hejno démonů, kteří přišli pro magikovu duši. Jiní však byli naopak přesvědčeni, že nenašli-li se lidé, aspoň holubi přišli dosvědčit, úplnou nevinu oběti.

Je neuvěřitelné, kolik vyšlo brožur pro i proti Grandierovi: tento boj názorů dlouho zaměstnával mysl lidu. Podávám zde několik slok, jež tvoří doslov znamenité knihy vydané v Holandsku jakýmsi p. Aubinem (Saint-Aubin dle jiných) a jež se těšily ve Francii v té době překvapující pověsti. Kniha se jmenuje „Histoire des Diables de Loudun“ (Amsterdam 1693 in 12°).³ Tyto verše, plynulosti a čistoty tehdy nebývalé, se zdají jako by byly psány teprve včera:

Peklo projevílo, že hrozným spiknutím
smlouvu jsem s ním učinil na svádění žen.
Na tento poslední přečin nikdo si nestěžuje:
a v nespravedlivém rozsudku, jenž smrti mne vydává
démon, který mne obviňuje, sám je původcem a spoluviníkem
a sám je svědkem ve zločinu, jež udává.

¹ ... „10 000 livrů pokuty a podruhé dvojnásobný obnos i tělesný trest, kdyby to bylo vhodné...“ (text provolání).

² Kat byl nucen v poslední chvíli couvnout, protože p. Lactance, aniž vyčkával rozkazu, sám podpálil oheň. Plamen pak stoupal tak rychle, že katovi nezbyl čas k zakročení.

³ Úspěch této knihy, vyšlé, jak vidíme, z pera protestantského, rozrušil přívržence obsednutí a vymítání. Jeden z nich odpověděl obranou obdivuhodně nezapnou pod titulem: Examen critique de l'Histoire des Diables de Loudun par l'abbé de la Meynardaie (Liège 1749).

Angličan, aby se pomstil, dal upálit Orleánskou Pannu.
A mne podobná pomsta stejně dala spálit.
Stejný zločin neprávem byl nám přičítán.
Paříž prohlašuje ji za blahoslavenou, Londýn ji nenávidí:
V Loudunu jeden má mne za zřejmého čaroděje,
druhý za nevinna mne prohlašuje, třetí se zdržuje úsudku.

Byl jsem jak Herkules, beze smyslu pro ženy.
Zemřel jsem jako on stráven plameny.
Jeho smrt však vřadila jej mezi bohy,
kdežto u mne tak zastříti dovedli nespravedlnost,
že neví se, zda oheň zhoubný či příznivý
sžehl mne pro peklo či očistil pro nebe.

Marně v trápení zářila pevnost moje,
to byl efekt magický. Umírám bez lítosti.
Mé řeči nebyly vedeny slohem „kázání“.
Políbiv kříž, vmetl jsem mu slinu ve tvář.
Pozdvihnuv oči k nebi ušklíbal jsem se toliko svatým:
A když Boha svého jsem se dovolával, démony jsem vlastně žádal.

Jiní méně předpojatí praví vzdor nenávistníkům,
že možno chváliti smrt mou, aniž by chváliti bylo můj život,
že pevná oddanost značí naději i víru;
že odpouštění, trpění, bez hlesnutí a reptání
jest dokonalou láskou k bližnímu a že duše očistí se,
ať člověk třeba nehodně žil, smrtí takovou, jakou já jsem skončil.

Samo nebe se zdálo mstít památku ubohého kněze, postihnuvši všechny jeho katy. Laubardemont první, zdrčen ve svých rodinných citech, upadl v kardinálovu nemilost; Otcové Lactance a Tranquille zemřeli skoro zároveň v návalu šílenství, jež bylo připisováno ďáblu. Otec Surin, jiný vymítač, se zbláznil. A co se týče chirurga Mannouryho, který si proti odsouzení počínal tak krutě, toho neopustil přízrak oběti a pronásledoval jej bez oddechu až do hrobu.

Urban Grandier měl dost předchůdců a také nebyl poslední, jenž byl vydán na smrt na základě výpovědi svědků, prohlašujících se za zneuctěné člověkem, jenž po celý život neměl ani příležitost je vidět nebo s nimi mluvit. Tradice tomu tak chtěla a posedlí na ní vždy lpěli s otrockou umíněností.

Beze vší pochybnosti je obsednutí (či jak dr. Calmeil praví: hysterodemonopathie) jedna z nejtajuplnějších nemocí, bohatá na ohromující projevy, které by přivedly do rozpaků lékařskou fakultu, kdyby je měla opravdu vysvětlit podle zásad dnes uznaných jejími učenými profesory. Co však z toho lze vyvodit?

Že jistá tajemství zůstávají neproniknutelná, i když úřední věda zakročí, aby je vysvětlila.

Exorcisté tomu nerozumějí v takovém smyslu; říkají asi toto: *Ďábel je osnovatelem všech těchto výjevů, které nelze vysvětlit na základě známých zákonů. – Jsa náležitě vymítán, je ďábel nucen říci pravdu a spravedlnost je povinna jeho výpovědi pokládat za správné.*

Tyto dvě formulky, obratně kombinované, byly příčinou odsouzení mnoha nevinných. Naštěstí, jestliže má ďábel posud choutky usvědčovat viníky, nynější spravedlnost se neptá po jeho výpovědích a nikdo si nenařiká na tuto malou změnu...

Přece se však mýlím, milý čtenáři; jsem povinen se přiznat.

Celá jedna současná škola, o níž se chci zmínit, se zdá litovat éry bývalých každodenních exorcismů a čarodějnických procesů. Avšak dříve než Tě seznámím s markýzem Eudem de Mirville a jeho přítelem kavalírem Gougenotem des Mousseaux, dovol, abych ti představil jednoho moderního hierofanta, jenž r. 1821 byl ještě dychtivější, aby viděl znovu vzplanout hranice!¹ Je to pisatel čtrnácti set stránek v osmerce pod názvem „Les

¹ Jeho nejnroucnější tužbou je přivést vladaře svými vývody k obnovení starobyklých výnosů proti adeptům magie. Mezi nadávky, jež vmetá do tváře svým pronásledovatelům, stále vměšuje tyto hrozby: „Jakého ovoce se vám dostane za vaše hanebná jednání? Jen jistoty, že jednou budete vměstnání do žalářů Svaté inkvizice tak *moudře ustavených* na potrestání duchů, čarodějů, magiků a všech těch, kdo byť i jen na chvíli pochybovali o moci Boha na nebesích. *Doufám, že jednou budu čist jména všech; kdo mne s takovým úsilím pronásledují v krvavých listinách toho hrozného Tribunálu.*“ (díl I., str.43.)! – Ba šel až tak daleko, že vyslovil toto milosrdné přání: „Veliký Bože... rač dát vzrůstat na zemi dostatečnému počtu stromů, aby na všech místech mohly být vztýčeny dost veliké a prostorné hranice k spálení a zničení celého pokolení šotků. (Díl III., str. 197.)

Farfadets“ (diblíci, šotkové),¹ díla ozdobeného obrazy a podobiznou, pod níž autor obětavě vypočítává všechny své tituly i úřady: „Alexis – Vincent – Charles Berbiguier de Terre – Neuve – du – Thym, rozený v Carpentras, sídlící v Avignonu, toho času bytem v Paříži...“ Nuž, nyní víme, s kým máme čest jednat.

Je to skutečný „posedlý“, jenž všude vidí jen demony (jež nazývá Farfadety, šotky) a čaroděje (jimž říká fyzikové). Hořce si nařiká na společnost „infernalicko-diabolickou“ (sic), jejíž přední příslušníky odhaluje před tváří nebes – jsou to doktoři, studenti, advokáti, lékárníci...

Neustálá pronásledování, jež mu způsobují tito bídáci, otravují jeho život; domnívá se, že se jim pomstí, uveřejní-li jejich jména.

Jednoduše blázen, řekne se snad. Proč jím prodlužovat kapitolu, snad již dost dlouhou? – Pověstný abbé de Villars by tu mohl odpovědět za nás: Bůh mně dal milost poznat, že blázni jsou na světě jen proto, aby dávali naučení moudrosti.²

A potom, Berbiguier není šilencem jako jiní; jeho šílenství je zvláštní v tom, že se zakládá na vnímání – naprosto nepřímém a pochybeném, to doznávám – světa *velmi skutečného*, o němž lidé se *zdravými smysly* nemají potuchy a jež z této mé knihy poznají jen tehdy, když svolí stát se sami „blázný“; chci říci, až se stanou přístupnými pro poznatky a vjemy, jimž zůstává zavřena většina očí jejich bližních.

Berbiguier je zajisté obětí celého oblaku *larev*; avšak on připisuje svoje týrání čarodějům proměněným v obludy všeho druhu a velikostí. Pohled na jeho obrazy je po této stránce velice zajímavý; čtenáři, kteří nejsou uzpůsobeni k nazírání astrálního světa, si mohou z tohoto zrcadla aspoň učinit představu o proměnlivé povaze *larev*, schopných vzít na sebe s báječnou tvárlivostí nejnemožnější a nejrůznější tvary: stačí prostě, když ubohý posedlý, kterého jejich přítomnost děsí, má strach či utkvělou představu některé ohybné podoby, aby v tom okamžiku se již podle ní larvy vytvořily: je to zkrátka halucinace, která se ztělesňuje; je to myšlenka, která se zhmotnila a vytvořila si tělo z plastického ovzduší, tak jak vysvětlím v díle druhém, Klíč k černé magii.

„Jestliže slyšíte,“ praví náš muž, „hluk, který činí velící ptáci svými křídly, jest to čistý farfaderismus (dílo šotků): rovněž je tomu tak, slyšíte-li kráčet ohromné a děsivé obludy, které však nevidíte; když v nejlépe uzavřených příbytcích zavěje děsný víchř naplňující strachem osoby, jež se domnívaly, že jsou kryty... tu je třeba se ozbrojit velikou odvahou, vzít nějakou zbraň, sečnou nebo bodnou, je-li po ruce, a bodat vpravo i vlevo jako při šermu. Pak snad uvidíte téci krev toho, či těch, jež vám bude dopřáno poranit.“ (Berbiguier, díl III.)

Různost podob, jež na sebe larvy berou, je dobře popsána v těchto řádcích; co však ještě více překvapuje, je to, že tento šílenec bez vzdělání,³ rozhodně neznalý vědeckých kabalistických teorií, – měl správný názor o zbraních vhodných k rozptýlení oněch bytostí: ocelových hrotů, ostrých čepelí – a též (Les Farfadets, díl II.) zvláštního vykuřování! ...

Ostatně nezdržujeme se u toho; s Berbiguierem a jeho útočnými i obrannými prostředky se znovu setkáváme v kapitole V.

Uvádím jej zde jen jako moderního demonologa a jen proto zde chci uvést ještě ukázkou jeho slohu.

Všichni, kdo věří v ďábla a peklo, jsou v tomto ohledu význační. Podivnost výrazu a slov si v ničem nezadá s podivností myšlenek: tvar je hodný obsahu:

Slyšte tento hanlivý odstavec proti kočkám: „Kéž tato kapitola... by odradila pařížské dámy od lásky, jakou chovají k těmto *diblickým zvířatům*? nepocítíjí větší bolest, než když vidím krásná ústa přiložit se na čenich zvířete, jež *pochází z rodu tygrů*. Má bolest není menší, když slyším roztomilou ženu volat na svého muže »*kocourku*«; zdá se mi, že říkajíc mu »*kocourku*« ho žádá, aby se dal mezi šotky!“

„*Nikdy nebudu »kocourkem« počestné ženy, kterou si vezmu. Jeden odstavec mé svatební smlouvy zakáže té, jež spojí svůj osud s osudem mým, dávat mi jiné přívlastky, než ty, které sluší mužům čestným. Je mi milejší, nazve-li mne »přítelem«, než dá-li mi jméno, které se protiví lásce i přírodě.*“ (Díl II.)

„*Metla šotků*“ (to je název, jaký si sám přikládá) se domnívá přinášet světu zjevení nové vědy a zároveň prostředek ke konečnému zdeptání moci pekla: „Nejsem vždy stejného náhledu jako učenci; často, *přirovnávám-li se k nim, zdají se mi být blázní a hlupáky.*“ (Díl I.) Při takovém přesvědčení o sobě samém Berbiguier nepochybuje, že se důstojně řadí k církevním Otcům: „Jsem nejvyšší rozradostněn, když jsou mé myšlenky sdíleny některým z apoštolů křesťanské víry, proto si činím za povinnost nevynechat ani jedině kázání... Má kniha je plna lásky, z níž kazatelé budou moci čerpat, když budou v tichu své pracovny skládat svá kázání: Oni mi dali látku k mým rozkladům a já si lichoťím, že jim s *hojnými úroky dluh splácím*... Jaká radost pro mne, když přijdu

¹ „Les Farfadets“ ou tous les démons ne sont pas de l'autre monde... (Paříž, vlastním nákl., 1821, 8°). (Šotci, čili všichni démoni nejsou z onoho světa.)

² Le comte de Gabalis, ou entretiens sur les sciences secrètes. Londýn 1742. 2. sv. 12. (Nouveaux entretiens, str.2.)

³ Celá učená část knihy (a jaká učenost!) je vsutku jen slátanina; co se týká slohu, zde se pánové Pascal Brunet, advokát, a François-Vincent Raspail přičinili, zachovávajíce uctivě veškerou pisatelovu šťavnatost, aby z rukopisu zmizely veškeré pravopisné a mluvnické chyby, jimiž byl vyšperkován.

na kázání a uslyším, *jak mne kazatel bude citovat tak*, jako citují sv. Jana, sv. Marka, sv. Matouše a sv. Pavla.“ (Díl III.)

Představme si pana Božídara Vocáska jako vizionáře – a máme Berbiguera! Hosté z pekla se mu zjevují v podobě výlučně tradiční, klasické a význačné.

Protože však od vydání „*Farfadetů*“ uplynulo již 70 let, buďme trochu modernější a po *Satanu z rokoka* ukažme *Satana z fin de siècle*. V době, kdy kníže temnot vidí popírat svou říši i ústy nejzarytějších spiritů – neboť i ti, pro něž zjevy přízraků jsou věci zcela obyčejnou, bouří se při pouhém vyslovení slova *d'ábel!* – Conrartova opatrnost se zdá nabývat půdy i při nejd'ábelštějších zjevech čistokrevné d'áblůviny. Vždy hotovi odkazovat sporné případy čarodějství do dob minulých století, tito doktoři rádi doznávají, že časy se změnily, že démon dává najevo svoji nechuť *k osobnímu* projevování se před nevěřícím obecnem, schopným vysmát se mu do očí, kdyby se opravdu objevil.

Není však třeba věřit, že tato jeho nechuť je nepřemožitelná; vždyť Eliphas¹ nám vypráví o jistém pařížském dělníku, jak jej navštívil démon Astaroth v podobě obrovského vepře s býčí hlavou. To bylo na počátku druhého císařství.

Avšak maje úctu k přesným mravům a zvykům, jež dnes vládou, zjevuje se Satan občas méně archaicky neslušně: ba obětuje novému vkusu pro slušnost i svou dobře známou zálibu v legendárním přestrojování.

Nevíme, jak lépe bychom zakončili tuto kapitolu, než uvedením pravdomluvné příhody, jež byla kavalíru Gougenotovi des Mousseaux potvrzena jedním biskupem, jeho přítelem. K výslovné žádosti kajicnice a na zahanbení hlasatelů skepticismu požádal prelát pana Mousseaux o uveřejnění zpovědi ubohé dívky svedené a hanebně opuštěné d'áblem v černé kutně.

Příběh, který zde chceme vyprávět (poněkud jej zkrátivše), je z knihy nazvané: „*Les Hauts phénomènes de la Magie*“ (Paříž in 8° 1864).

Jméno kavalíra les Mousseaux, pisatele tohoto díla a několika jiných podobných,² způsobilo asi před 30 léty jakýsi poplach – a církevní autorita dala slavnostně svoji sankci teoriím horlivě hájeným jím i jeho mistrem, markýzem de Mirville.³

Bylo to tehdy hromadné pozvednutí štítů v táboře ultramontanním ve prospěch nauk, dojísta přežitých, jejichž logickým důsledkem a zákonnou výslednicí, zvláště od XII. do XVII. století byly planoucí hranice.

Bylo by mně zajisté vyčítáno přehánění v tak závažné věci, kdybych čtenářovým zrakům nepodal některé z pochvalných ocenění oněch nauk ze stran oprávněných: Msgr. Donnet, kardinál arcibiskup bordeauxský; Msgr. Césaire, kardinál arcibiskup besançonský; T. R. P. Ventura de Raulica, generál Theatinů, rádce kongregace *obřadů*, examinátor biskupů, R. P. Voisin, atd... ti všichni podali věcná ocenění, někteří velmi nadšená, jež je možno číst v záhlaví knihy, z níž jsem vyňal příběh, který zde podám. Protože citáty by byly velice rozsáhlé, uveřejním jen některé zlomky:

Od kardinála Donneta: – „Již, pane, ve své knize o *Magii v XIX. století* jste zkoumal novodobou magii v její podstatě... uvedl jste její démonickou povahu... Dnes ve svém díle »des Mediateurs« jdete ještě dále; vstupujete až do srdce toho předmětu a při trojitém světle: dějin, náboženství a filosofie, badáte až v nejskrytějších hlubinách *Magie*.“

Pokračujte, pane, v potírání bludu a věnujte *do služeb katolické víry svou horlivost a svoje vědění... Pokračujte v hájení pravdy, osvícování lidu*, a pak vám budoucí být přiznána krásná slova Písma: – „*Qui erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates*.“ (Z 23. VII. 1863).

Od arcibiskupa besançonského: „Mohu vás ujistit, že vaše díla jsou velice ortodoxní, ale i velice zajímavá a úplná...“ (Z 9. X. 1863.)

Od generála Theatinů: „...*Zhostil jste se svého úkolu mistrovsky*: vaše širé vědění, vaše obsáhlá vědomost patrně ukazují *nepopíratelnou skutečnost těchto fakt*. Vaše nezvratná logika ukazuje jejich *nadpřirozenou a démonickou povahu*.“

„Jsa dokonale ortodoxní dovedl jste se vystříhat Gorresových bludů.“

„Staré přísloví vašeho národa praví: »*noblesse oblige*« a nikdo v praxi neuvádí tu zásadu lépe než vy, pane. Svým posledním dílem jste si v církvi získal šlechtické jméno, jež vám uloží i nové další povinnosti.“

„*Nezastavujte se na této krásné cestě. Bůh požehná vašemu úsilí. Získáte obdiv a uznání duší opravdu katolických. Budou čestně vzpomínat vaší památky i vašeho hrobu*.“ (1863.)

Od R. P. Voisina: „...Všude jste na výši projednávaného předmětu... Všude se jevíte jako filosof bystrý a dokonale pravověrný. Blahopřeji vám k této krásné a *dobré knize, dílu užitečnému nejen lidem světským, ale i*

¹ La Clef les grands Mysteres, Paříž, Baillere 1861, 8° (str. 167 až 176).

² Jiná díla p. les Mousseaux, uveřejněná u Plona jsou: *Moeurs et Pratiques les Démons* (2. vyd.) 1865: *Médiateurs et moyens de la Magie*, 1863, *Magie an XIX. siècle*, 1864.

³ *Les Esprits et leurs manifestations diverses*, par le marquis de Mirville (Paříž, 1854–1863. 8°).

velikému počtu kněžstva, a nejen lidem prostým, nýbrž i učencům. Pokračujte ve svém díle jako přední bojovník křesťanstva a pravověrný apologetik.“ (3. XI. 1864.)

Po těchto výnaticích, jejichž nutnost brzy poznáme, přicházím ke zpovědi kajicnice, přičemž, jako posud všude, vypisuji vše sice věrně, avšak vynechávám to, co není ani podstatné ani typické.

„Letního večera – bylo to 17. července 1844 – naše dívka a jejich šestnáct přítelkyň bylo pohromadě v témž domě; jen dva muži byli zároveň přítomni mezi těmito odvážnými. Všichni si navzájem slíbili vést veselý a hlučný život: – »*Chcete-li, pravil jeden z pánů, zavolal bych Něko ho, kdo se vyzná v zábavách*« (sic). – »*Ano, ano, chceme to.*« Co bude navrhovatel činit? Druh se dívá na druhu. Dveře jsou zavřeny, a to dobře zavřeny; okna též. Pán otevře jakousi knihu, již nazývá »*Velikým Albertem*«, a mumlá několik slov... Druzí poslouchají a již chtějí vypuknout v smích, – *když tu náhle, jaké překvapení! zjeví se tak, jak by se zjevil přízrak, jakýsi velice sličný pán.* (sic!) »*Ano, ano, slibuji vám, že vás náležitě pobavím*«, pravil této veselé tlupě nově příchozí, jenž se z neviditelného stal viditelným: »*Je však třeba, abychom se vzájemně dohodli; hodlám vám uložit snadnou podmínku, chcete?*«

Otevřev jakousi knihu a podávaje každé z přítomných list bílého papíru, diktuje jim neznámý následující slova a žádá jejich podepsání: „*Vzdávám se svého jména (pět z nich se jmenovalo Marie) odříkám se víry, sebe, pekla, oddávám se ti na věky.*“ A všechny měly po řadě podepsat tuto formuli *svojí krví*.

Řada tanců, podivných, divokých, rozkošnických, pak nezpoutaných a neslušných, jež končily hýřivými výjevy, zahájila období přislíbeného blaha. Přešla noc a v témž okamžiku *viděli*, jak se necudný a sličný cizinec rozplynul jako stín. Tak ubíhaly týdny a měsíce...

Kým však byla tato cynická, podivná osobnost, vcházející a odcházející zavřenými dveřmi, zjevující se jako sluneční paprsek a mizící jako přízrak? *Kým byl ten hrozný hýřil, vystoupivší náhle z ničeho, jehož každá z přítomných však viděla tak zblízka a tak příliš dobře pocítila?*

Byl tím, čím měl být proti nerozumným, kterých se chtěl zmocnit. V tu dobu měl podobu mladého asi třicetiletého muže, elegantně oděného, a neměl větší drápy než koketní dáma. Možno říci, že známe příčinu; velmi brzy byl cizinec jako doma a brzy *nic z jeho těla nezůstalo ukryto, nohy právě tak ne jako ruce: Opakujeme, že každá z mladých nevázaných a pošetilých dam došla plných dotekem poznání toho, čím byl.* A svědectví jejich smyslů bylo, bohužel, až příliš přesvědčivé.

Avšak omezme se na podrobnosti týkající se naší mladé dívky: dne 17. července 1845, tedy ve výročí onoho zjevení, se nalézala sama a zaměstnána ve svém pokoji... Pojednou se jí před očima *náhle zjevila tatáž bytost, až se zachvěla překvapením.* – „*Vzpomínáš si na 17. červenec?*“ pravil muž, přiblíživ se k ní... „*Chceš se rozmýšlet? Ihned podepiš, sice tě zabiju!*“ – A od té doby *každého roku* takto překvapena jsem byla nucena obnovovat smlouvu ohledně své osoby... Když se tak stalo, stali jsme se vždy dobrými přáteli: vše se odbývalo pokaždé po manželsku, když se objevil. Viděla jsem jej, dotýkala se ho, mluvila s ním a doba jeho návštěv trvala vždy nejméně dobré tři hodinky. *Tak přicházel jedenáct let.* Jeho návštěvy začínaly vždy asi čtvrt hodinovou rozmlouvou, načež se zmocnil mé osoby.

Avšak přitom jsem se ho svobodně dotazovala: „*Jak učiníš,*“ tázala jsem se, „*že se můžeš zjevit i odejít. při zavřených oknech i dveřích?*“ – „*Mám k tomu dovození.*“ – „*Avšak vzhledem k tvému tělu je to neuvěřitelné; jsi-li d'ábel, a tedy duch, jak se k nám můžeš chovat jako skutečný muž?*“ „*Přijmu na sebe nějaké mrtvé tělo, s kterým pak učiním, co chci.*“

„*Nikdy nezemřeš,*“ pravil mi, „*dokud mi budeš věrná; budeš nesmrtelná! Tím chci říci, že mám moc ti při smrti dát opět nový život.*“ Co chtěl říci těmi slovy?

Je jisté, že *divem milosti Boží* vešel život do mé duše následkem výčitek... Dnes je smlouva zrušena, Bohu díky! A nebylo to bez namáhání. Nyní náležím Bohu a *již byl nejvyšší čas!* V mé duši se již neozývají výčitky svědomí, avšak má lítost je hluboká a upřímná...

„*Jste si jista, že všechny vaše dosavadní odpovědi vyjadřují věci skutečné a nikoli iluze?*“ – „*Ano, dokonale jista; jsem si tak jista, jako jsem s to být u jakékoli skutečné věci na zemi... A jistota mých bývalých přítelkyň,*“ doložila, „*je neméně nezvratná a podobná mojí.*“

„*Toto sdělení bylo napsáno (praví p. de Mousseaux) dle zápisků a odpovědí, jež mi postupně během tří let dodal Msgr. X..., a podle rozmluv, jež jsem s ním o tom měl, podávám mu je k dobrozdání. On je prohlašuje za úplně správné a vhodné k uveřejnění.*“¹

Kavalír Gougenot des Mousseaux je příliš pikantním historikem satanických mravů, než abychom ustoupili pokušení popřát mu ještě na chvíli slova.

Novodobá obměna zloduchova. – Autor popisuje, k jakým výmyslům pochybné chuti se d'ábel propůjčuje, když zvědavost shromažďuje kolem nějakého média, které je právě v módě, elegantní a (tentokráte alespoň) stydlivější dcery Eviny:

¹ Hauts phénomènes de la Magie, str. 376–384 passim.

„Občasně jakýsi tajemný a indiskretní vánek vniká pod šat žen... ovívá a lichotí se k nim. Několik dam, z nejlepší společnosti a naprosto spolu se nestýkajících, mne ujišťovalo, že nejhmatatelnějším způsobem pocítily tento nepříjemný účinek, jenž je nejednou přinutil k rychlému »ústupu«... Až posud bylo vše dost nevinné; avšak jednoho dne si usedla mezi dvěma dámami z mé nejdůvěrnější známosti, z nichž i mladší, paní hraběnka z X., je již v úctyhodném stáří, dáma třetí, přítelkyně obou. Náhle, přesto, že byla úplně izolována jak od média, tak i od svých přítelkyň, vykřikla úzkostně, uskočila a rychle sáhla ke spodní části svého těla. Byla celá bez sebe...

Druhého dne, jiné značně tělnaté dámě, sedící několik kroků od média, byla pojednou vyrvána jedna kostice z živůtku takovou silou, jako by byl vyrván zub z lůžka. A v témž okamžiku se ozval výkřik z úst všech ostatních dam, jež *všechny současně* pocítily dotek na téže části těla. Zpola z úcty k pravdě, zpola z úcty k sobě samým pravily dámy, že to bylo na *kolena*. Nemluvím do větru, ale byl bych jistě kamenován, kdybych řekl více.“¹

Zajisté, Lucifer je zvyklý na podivné žerty, či spíše je lehkomyšlník nepříliš jemných mravů. Avšak, věřte mi, chyba je na straně jistých médií, která svým domácím skřítkům trpí podobné způsoby. Kdyby mi bratři a manželé dali víru, tu by – nemohouce stíhat neslušné výtržníky z Neviditelna – chytili náhradou za uši dotyčná média; protože ona jsou vinna, že za členy své tlupy přijímají tak nepěkné herce a že na svém jevišti provádějí podobné neslušnosti.

Ostatně všechna nemají tak kompromitující spolčence, což je štěstí pro jejich řemeslo. Neboť podobné lichocení nebývá obyčejně vhod zúčastněným dámám a tím méně jejich pánům manželům, takže by média velmi snadno mohla pykat za hříchy ďábla a spiritismus za chyby médií: krátce řečeno, byť by taková sezení byla sebezábavnější, hostů by přece ubývalo, a opuštěná sezení by byla médiím výstrahou – snad trochu pozdě – aby své spojence z druhého světa napříště lépe vychovávala.

Kavalírův sloh je právě tak poutavý jako historiky, za jejichž pravost se zaručuje. Proto zakončíme uvedením několika řečnických kvítků, jimiž propletl doslov své práce:

„Takovéto a shodné podání vyšlé z úst druhého svědka došlo mého ucha pomocí lehké okliky přes spřátelenou osobu, kterou jsem prostě uvedl na tuto cestu, abych mohl své uvedené doklady podat nad vší pochybu (str.350.)“

To je rozkošné, že? Hle, zde ještě lepší: prudký hněv uchvacuje kavalíra, jenž myslí na křesťany, katolíky tak vlažné, že pochybují o pravdivosti uváděných divů a o souhlasu demonologů celého světa.

„*Hanba však* (volá) *na vinici otce rodiny těm protestantům nového pěstění*, kteří se odvažují svá slabá, mihotající světélka vyvyšovat nad dokonalá *nezhasitelná* světla církve, *svůj ubohý a chybující rozum nad náboženskou autoritu*, když tato, *přiloživši jim hrot zavržení na hrdlo*, k nim volá: *Víru, nebo peklo?* Podrob se, nebo zhyň!“

To je doslovné! Nevynalézám zde nic; je to doslovně na straně 133 jeho knihy.

Patřilo do mého rozvrhu podat ukázkou slohu doktorů demonologie. Po úryvcích z Berbiguiera jsem čtenářům předložil ukázkou z Gougenota des Mousseaux...

Jak smutnou postavou všude jsi, starý Satane! Nejsi-li odporný, jsi jistě směšný!

Bláto hlouposti, v němž se povaluješ, vystřikuje až na tvé odpůrce a působivá směšnost, kterou vyvíjíš, vrhá odlesk na všechny ty, kdo v tebe věří, ať již ti klnou, či se ti koří!

Tvá věda je posměchem: *Čarodějnictví* (tato zvrhlá magie, již nevědomí a závistiví často nevědomě či úmyslně zaměňovali se *Svatou kabalou*), čarodějství směšuje ve své nečisté natěračce hanebnost s fanatismem, zločin s šílenstvím.

Temnoty nejsou; jen světlo existuje...

A ty, kníže *temnot*, máš jen jedinou omluvu, totiž, že neexistuješ!... Alespoň nejsi bytostí vědomou, abstraktní, zápor bytostí absolutní, nemáš skutečnosti duševní a vůlové, leda takové, které ti propůjčují zvrhlí lidé, do nichž se vtěluješ. – A i v těch vtěleních tě poznají podle tvých podstatných vlastností, jež jsou: *nebytí, bídnost, bezmocnost, hloupost a závist*. Do tvé říše, ó Satane, my vstupujeme se vztyčeným čelem!

Ukázat lichost pekelných temnot, to značí zvýšení lesku božské skvělosti; odkrýt hnusné a rouhavé činy nekromanta je tolik jako velebit ušlechtilé činy mágovy.

Nuž nyní jsme, čtenáři, *na prahu tajemství*, avšak tajemství potupy a bludu, noci a hanebnosti!

Nezdržujme se u brány nehodné naší pozornosti; avšak před vstoupením do středu toho chrámu, jenž je brlohem a hnusnou skrýší, ozbrojme se jako talismanem prostým a pohrdlivým heslem, jímž Henry Khunrath zpečetil své „Amphithéâtre de la Sagesse Éternelle“:

Phy Diabolo, terque quaterque isti phy!
Atque iterum phy in aeternum.

(Fuj, ďáble, třikrát a čtyřikrát fuj!
A opět fuj na věky věků!)

¹ Hauts phénomènes de la Magie, str.349–350.

Čaroděj

Papežka - Dvojnost - Schopnosti - Podmět - Čaroděj

Ve všech časech se setkáváme s pověřivými a zlými lidmi, kteří touží po tajemstvích, aby je profanovali, kteří dychtí po vědě, aby ji zneužili, kteří baží po moci, aby mohli vládnout ve zmatku a zločinem.

Magie se těmto zvrhlíkům jeví jako trojný nástroj tyranie, požitků a zastrašování – a tento hanebný sen o despotismu bez uzdy a kontroly, založený na monopolu poznatků nedostupných obecnému davu, je svedl, zklamal a přivedl ke zkáze. Neboť věda patří k božským právům: kdo je žádostiv pokladů v nečistém úmyslu, ten zabloudí v podzemí vedoucím k tajné schráně, ten tím zachází do dalších hlubin, čím blíže se domnívá být k výšinám, a vzdálená zář, kterou považuje za lampu zářící na kýženém prahu, je pouhým odleskem osudné hranice, odplaty.

Avšak příroda, v uznání svobodné vůle, nadala člověka týmiž prostředky k činu ve hříchu jako ve ctnosti: okultní činitel je poslušen každé vůle, svatě či zvrhlé, a jestliže je sobec neschopen k dobytí pravdy, může alespoň páchat zlo.

Za jakých okolností mu přísluší název čaroděj? Otázka se zdá být choulostivá. Opravdu, vyšší bytosti, jež užívají vědy k dílům temnot, nejsou v pravém slova smyslu čaroději, ani když užijí zlořečených obřadů.

Také ani kejkliři nejsou nutně čaroději, ačkoli mnoho kejkliřů čaroději je, anebo, chceme-li, ačkoli mnozí čarodějové jsou kejkliři. Vyjádřeme se jasně! Obyčejně lidé se shodují v tom, že pohlížejí na čaroděje jako na odvážné podvodníky: a nechci nikterak tvrdit, že by to bylo vždy nepravdou. Dějepis potvrzuje jejich mravní

zvrhlost: ukazuje nám je pomazány blátem zločinů: a takoví lidé mohou být jen pokrytci. V mnohých případech zajisté, chtějíce oklamat jiné, oklamali sami sebe: to je dokázáno.

Neslušelo by se však tento výměr zevšeobecňovat. Existují-li čarodějové víceméně šarlatánští, je přece jisté, že žádný z nich není naprostým pochybovačem. Jejich rozumová i mravní zvrhlost, vedouc je k víře v to, co je nesmyslné, a vylučující věci, jež rozum uznává, – nám podává klíč této anomálie.

Mluvíme o klasickém čaroději? o hanebném adeptu černé magie? Ten zajisté neochvějně věří ve vlastní moc. A není v nepravdě, neboť ta moc je skutečná; avšak on v ní netuší její nepřímou příčinu a nerozeznává v ní také zprostředkujícího činitele.

Mluvíme o »*médiích*« a jiných současných čarodějích? – Tu ona síla, kterou se domnívají řídit, ač vlastně ona sama vede je, kterou chtějí dle libosti rozpoutat, ač ona sama je poutá k nezměnitelnému osudu svého proudu, ta síla působí jen občasně, takže oni jsou nuceni hrát úlohu obyčejných kejklířů, jakmile jim chybí.

Tak je možné, že bylo přistiženo při nejnemotornějším podvodu *médium*, jinak nepopíratelné síly, jež ještě včera, za vědecké kontroly, s překvapující patrností působilo na sta neuvěřitelných výjevů... Avšak právě včera »*zprostředkovate*« (mediator) byl na ruku »*prostředniku*« (médiu), kdežto dnes mu naprosto chybí: a jelikož ubohého experimentátora ovládá pýcha a zistnost, dává týž přednost podvodu (byť jej třeba dopadnou při činu) raději, než aby se přiznal, že je otrokem okultních mocností, o nichž si myslí, že je jejich vznešeným a mocným pánem.

Nechť tato skutečnost, čerpaná ze života dnešních čarodějů, šviháků okultismu a tenorů mysterií,¹ kejklířů na neviditelném provazu, šašků v černých šatech, u nichž není vidět hýbací šňůrku – nechť nám tento příklad nedá zapomenout na legendárního čaroděje, hnusného a obávaného pariu středověku a renesance, omezeného fanatika, bojácného jako všichni podezřelí, odvážného jako všichni šibeničníci, jimž je právo na stopě.

Mezi novodobými magiky, tluchuby z veřejných produkcí a podvodnými napodobiteli bývalých kouzel je jeden bod shody a jeden bod nepodobnosti. Jsouce stejně nevědomými loutkami ve vleku činitele, jehož vyhláší za sobě podobeného, oba dva pevně věří v duchovní podstatu; avšak zatímco médium, přesvědčené o jsoucnosti odtělených, tvrdošíjně popírá jsoucnost Satanovu, je čaroděj naproti tomu ze vsí síly přesvědčen o moci knížete temnot a hrozné skutečnosti jeho přízně.

Co díme?... Hledíme-li naň v jeho obvyklém rámci (obklopujícím život XVI. a XVII. století), vidíme jej, jak uzavírá smlouvy (pakty) ve veškeré formě.

A není to snad jen věc vymyšlená na podvod či zastrašení zevlounů, tento pakt s duchy; je to naopak smlouva sestavená čarodějem se vsí možnou péčí a z nevyrovnatelného přesvědčení, s nasazením vlastního života: nalezení této jediné listiny úplně ospravedlňuje jeho smrt na hranici po nejděsnějším mučení.

O paktech budeme opět mluvit v kapitole o čarodějnických procesech; nepředbíhejme tedy. Ponechávající do druhého dílu svojí práce – pokud je to možno – vše, co by zabíhalo do vědeckého vysvětlování, chceme si jen krátce posvětit na osobnost obyčejného čaroděje, tohoto »věčného žida« okultních zločinů,² často pronásledovaného ze skrýše do skrýše a prchajícího z vyhnanství do vyhnanství. Jako stín se míhá v pustých místech, mumlaje nesrozumitelná slova s tékavým, bezvýrazným okem, vrhaje všude blbě pohledy nenasytné záští či nepřemožitelné hrůzy...

Není však vždy předmětem pronásledování. Mnohdy nám jej pověst líčí jako chráněného mocnými příznivci, jak si s hlavou pyšně vztyčenou sebevědomě vykračují v podivném a směšném výstroji své domyšlivé nicoty. Ba, právě podle těchto posledních známek je možné jej poznat a odhalit ve všech přestrojeních. Neboť on je jako Proteus a mění se dle doby i prostředí; nicméně však značka satanické pracky nesmazatelně zůstává na jeho čele.

A protože Satan, jak jsme řekli, může být pouze projevem nicoty a záštiplné pýchy, plyne z toho, že značka jeho vlastnictví, jeho *mravní signatura*, musí jevit všechny význačné příznaky nicoty, bídosti a záští.

Tato trojná známka je neomylná. Čtenář se o tom může sám přesvědčit v kapitole VI., věnované zcela popisu čaroděje v jeho moderní obměně (tak se lišící od jeho zjevu v dobách minulých); tato kapitola nikoho nepřekvapí; a bude-li pak postaven tváří v tvář Belzebuthovým přátelům, ať v blúze či v černém oděvu, nikdo, vzhledem k výše zmíněným značkám, nebude v rozpacích, jak jej rozpoznat a usvědčit.

Je jisté, že ve všech podnebích, ve všech dobách se projevuje zlo v obměnách málo odlišných: v poblouzení ducha, zvrhlosti duše, nečistotě těla. Jsou to tatáž šilenství, tytéž vášně a tytéž neřesti, neboť, jak praví Eliphaz Lévi, „duch temností není téměř vůbec vynalézavý.“

Vždyť nevědomí, přiblíží pastýři bývají mnohdy obávanými »jettatory«, čaroději; pud u nich nahrazuje nedostatečnost zvrhlé inteligence. Oni působí hrubými fluidy, nahromaděnými ve vysokém napětí – a

¹ Míním zde pouze jistá pochybná a šarlatánská média; avšak je třeba doznat, že média svědomitá jsou výjimkou. A i u nich je třeba nepozastavovat se nad bezděkými, bezvolnými podvody, často i u nich se vyskytujícími, jak nám ukazuje Donald Mac-Nab ve svých pamětihodných pracích o Zjevech spiritistických.

² Bylo by naivní si myslet, že zvrhlost, lstivost a moc nelze sloučit s nevědomostí a hloupostí.

lehkověrná hrůza davu podrobuje jejich nadvládě i bytosti neskonale nad ně povýšenější, ale ochromené strachem a pověrou.

Černé magiky tedy nalézáme v dějinách všech národů a věru nelze nalézt dobu či kraj, jež by byly bývaly ušetřeny tohoto moru.

Tažme se starověkých zápisů: není tu spisovatele, jenž by se nezmínil o jejich bytí a o hrůze, která zachovávala lidi při jejich přiblížení. Církevní otcové nesčíslněkrát prohlašují, že první století křesťanské víry jimi byla plně nakažena. A jestliže nahlédneme v kroniky středního věku, vidíme Evropu hemžit se čaroději n neuvěřitelné plodnosti vlastní prokletým pokolením.

Jsou larvami toho dlouhého soumraku... Jako se jepice na našich rybnících rodí z páry vody teplými slunečními paprsky, tak se oni zdají rodit se z hustých temnot nad parami prolité krve.

Nejsou to však pouhé přízraky, bohužel! neboť skvělá záře renesance je nerozptýlila. Jsou skutečnosti až příliš hrozné, pravdivé. A místo, aby se jejich počet menšil, naopak každým dnem roste: divoká horlivost úřadů soupeří se zvrhlou lstí zločinců a čarodějnické procesy – vždy hrdelní – nedají zahálet ani soudci, ani žalobníku, ani katovi.

Tak přicházíme až do plného XVIII. století!... I v té chvíli, kdy mučení je zrušeno a nekromanti se nepotřebují bát zápletek se Spravedlností, leda za příčinou šejdířství nebo tuláctví, dopustili bychom se veliké chyby, soudíce, že vymizelo následkem toho jejich neblahé potomstvo.

Jako zrůdná bytost, zlomyslná a hloupá, jeví čaroděj jen výjimečně inteligenci, a to zpola již zatemněnou fanatismem. Vynalézavý svým pudem v různých nejpodivnějších přestrojeních, dovedl změnit podobu, mravy i řeč. Pod hrubou kazajkou rolníka jej nalézáme právě tak zhusta, jako pod jemným lékařovým svrchníkem, a i v jiných, rozšířeného, – a doložil bych: ještě nebezpečnějšího v jeho nových obměnách... bohužel! i v kněžském rouchu. Je to úloha statistiky; v každé době však tomu bylo podobně. Jako lékaři dodávají znamenité procento opiofagii a podobným zneužíváním, tak z obdobných důvodů se Satanova armáda rekrutovala vždy převážně z řad kněží. Tato obdoba je jistě zajímavá a snadno dokazatelná v obojím případě.

Opakují: nikdy nebyli čarodějové smělejší a nebezpečnější než v době přítomné, jež jejich existenci popírá.

Snad je třeba jakési odvahy k prolomení předsudku nynějším nazíráním co nejtihněji uznaných: avšak to, co jsem dosud řekl, doložím také příklady: ukáží to na skutečných případech a konečně to vyložím podáním zvláštní, zneuznané nauky, prostřednice mezi svobodným rozumem a společenskými zařízeními, pojidla nejdůvěřivější vědy a nejvznešenějších tradic.

Čaroděj, řekl jsem, byl ve všech časech a ve všech krajích. Abychom sestoupili až k nejstarší civilizaci – tak zahalené v mlhách dávnověku, že veškerá bádání o ní by se dala shrnout sotva na půl stránky –, uvádíme, že je známo, jak Atlantové, jejichž zemi pohltila před více než 9 000 lety před naším letopočtem zátopa, nemající sobě rovné,¹ měli své hadače a čaroděje.

Indie měla své čaroděje odjakživa; avšak zpočátku zakrývali svou zlomyslnost a ukrývali své nevyslovitelné praktiky, které by jim moudří dědicové velikého theokrata Ramy nebyli trpěli. Proto se v Indii začali ukazovat teprve po tom, když zmítán kvasem neblahého rozkolu se stát nepozorovatelně chýlil ke svému konci.

U moderních Indů sestoupili až k nejnižším stupňům pověrečných názorů: zaklínač je tam zároveň orakulem, magnetizérem, vymítačem, kejklířem i žebrákem. Zvláště jsou to fakírové a i jistí kněží nejnižšího druhu (Purohita), pak i asketi a žebraví mniši: ti všichni závodí v kejklech a provádějí výjevy, ostatně překvapující, mocnou pomocí »mantramů«² a vyvolávání »Pitriů«.³ V zajímavých dílech Louise Jacolliota – zvláště v »Le Spiritisme dans l'Inde« a v »Les Fils de Dieu« – je možno číst o tomto druhu výkonů podrobnosti tak obšírné jako překvapující.

Obdiv a úcta venkovanů jim je všude zajištěna. Brahmové *panditi*⁴ a zasvěcenci *vysoké nauky: Dwidjové*⁵ a *Joghiové*⁶ praví, *Čélové a Šaberonové*⁷ jsou snad jediní, kdo jsou na celém poloostrově vyjmuti z této všeobecné morální lepry: pomineme-li kněžskou kastu, sotva několik rádzů a výkvět kšatriů⁸ činí z toho taktéž výjimku.⁹

¹ Viz. Platon, Dialog Timéa.

² Zaklínání.

³ Pitris = duchové odtělesnění, duše předků.

⁴ učenci

⁵ dvakrát narození

⁶ sjednocení s Bohem

⁷ Buddhističtí mnichové z tibetských klášterů se jmenují Šaberonové. Čélové jsou učedníci okultní vědy, jichž je v samotné Indii málo.

⁸ Radžové = indická knížata; kšatrijové = šlechticové vojenské kasty.

⁹ Doporučujeme v tom ohledu velice starou a velmi málo známou knihu, jejíž doklady sesbírané ode dne ke dni v Indii, byly shrnuty a osvětleny cestovatelem XVIII. stol., protestantským misionářem Abrahamem Rogeriem, jenž bydlel deset let na pobřeží Koromandelu a okolních krajů: »La porte ouverte pour parvenir à la

U starých Hebrejců se černá magie omezuje na vyvolávání přízraků záporného světa, Aôbôth, tak přísně Mojžišem zakazované. Čarodějské rafinovanosti se u nich objevují teprve značně pozdě.

Avšak Finové a Akkadové se jeví být mnohem méně nováčky ve zločinných operacích. François Lenormant nám o akkadské nekromancii vypráví tisíce charakteristických podrobností: v četných zprávách, jež podává, je možno vidět, jak se theurg velice zřetelně liší od čaroděje, jež nazývají potupným jménem: »zlý člověk«. Čáry nazývají »dilem«, inkantace »slovem«; kouzelné přípravky »smrtící věci«!¹

Jen pro úplnost se zmiňujeme o existenci magiků zla v jiných zemích Orientu. Ne proto, že by byli řídicí a málo mocní; avšak vyjímaje Ceylon, kde se zvrhlé uctívání boha Šivy změnilo v čarodějství (to je údělem všech mrtvých kultů) a tvrdě bojuje proti buddhismu, vítězímu jakožto náboženství; čarodějové Orientu nemají zvláštní charakteristiky; všichni se zdají být upraveni podle téhož vzoru.

Ostatně je tu nedorozumění, jež nutno co nejlépe osvětlit co nejpřesnějším perem; je to pomísení obvyklé všem historikům orientálních mravů, jež se popisovatelé cest – misionáři i oficiální badatelé – zdají snad nevědomky, ale skoro soustavně šířit. O tomto choulostivém předmětu hromadí nesčíslných nejasností. Ať jde o současná vypravování či o dokumenty nejstarších dob, pisatel rád mluví o magii; avšak označuje týmž jménem a zahrnuje pod týž výraz i theurgii zasvěcenice svatyní i nekromanta nejnižšího druhu, jehož umění zprzněné konáním nejhunsnějších zločinů se neštítí ani použít nejobyčejnějších eskamotáží.

Nuže, předním příznakem černé magie je to, že je *pokoutní a protikněžská*; takže ani nejpodezřelější obřady nemohou být nazývány černokněžnictvím, jsou-li prováděny veřejně, kněžími nějakého náboženství před shromážděním věřících.

Přece však je možno nalézt polehčující okolnosti pro omyl etnografů. – Zpravidla nepokročí dále za doby zvané historickými, takže četné zbytky starodávné náboženské syntézy, stále více se drolicí, nepochopený polytheismus oněch sektářů i samého jejich kněžstva, zakrývají jejich zrakům původní, všeobecnou svatyní jednoty. Je nepopíratelné – zvláště při oltářích zasvěcených bohům analytického, podružného řádu, – že veřejný kult pozůstával z četných obřadů, jejichž povaha se právem může zdát podezřelá. Abychom uvedli význačný příklad, řekněme jen, že lidské oběti byly skoro všeobecně uzákoněny a zasvěceny kněžským symbolismem, již dávno zmaterializovaným, jež se kněží, zvrhlí či prodejní, vždy snažili udržet na výši odpovídající jejich vášním a choutkám, tedy v okruhu zájmů, ať důležitých či malicherných.

Již dávno, rozerváno rozkolem, odpadlictvím a politickými boji, veliké theokratické sdružení beranovo pominulo; sotva několik zlomků té obrovské náboženské říše zůstalo věrno jednotnému učení a zděděným obřadům. Ještě vzdorovaly, opevněné a zkamenělé v nezdolné pravověrnosti, stoupajícímu příboji nepravosti a zkázy, jehož vlny kolem bouřily stále hrozivěji. Avšak všude jinde se nové autokracie, jinak tak nesvorné, že každá vynalézala nové zákony, mravy i obřady, shodovaly alespoň v tom, že uvedli do obecného užívání hnusnou zásadu prolévání lidské krve na počtu božství, zásadu, které dovedli dát náboženské posvěcení.

Tento skutečný, avšak odporný příznak hlubokého úpadku esoterismu (marně monopolizovaného rozkolnickými svatyněmi), – byl tento nečistý a rouhavý obřad projevem *velikého tajemství*, napříště nepochopeného v jednom ze svých nejušlechtlejších důsledků: totiž nevyslovitelného ztotožnění »*velikého Adama*« se »*slovem Božím*«, či – chceme-li – sjednocení člověčenstva v Bohu, jehož prvním vyzářením, prvním uplatněním čistě rozumového řádu je právě Člověk Všemohrný.²

Když tedy plně vejde do samotného Assurského cyklu, do oné prokleté doby, jejímž antisociálním znázorněním se stalo zvířetníkové znamení Býka, když bylo po tolik století předtím astronomickým hieroglyfem cyklu Bharatova,³ – tu nalézáme lidské oběti nábožensky ustavené všude pod každým podnebím.

Od Indie, kde Kálí a Šiva i dnes ještě požadují své krvavé daně, až k různým fénickým státům, kde útroby obludného Rutrema a obrovitého Molocha v určité dny pohlcovaly tisíce lidských obětí; až do Keltidy, v níž druidky Thora a Teutada hromadily na mystickém dolmenu hekatomby hrdinů; – a u národů řecko-latinských: od Hellady, která obětovala Ifigénii a která byla povinna odvádět každoročně krétské zvrhlosti výkvět aténské

---

connaissance du Paganisme caché« traduit en français par Th. la Gruë (Amsterdam. Jean Schipper. 1670, 1. sv. 4°, frontispice a velmi vzácné rytiny). Čtenář tu nalezne vzácné doklady, vzpomínky, promísené snad trochu obrazností, avšak onoho vzácného přibarvení, jež je vlastním dojmem naprosto nové, pravdivé a naivní. Plně *vyčnívame*, že kniha byla psána dle denních zápisků pozorovatele-nováčka, neznalého orientální filosofie, jako všichni podobní jeho doby, avšak přísně hledícího pravdivě vylíčit viděné věci, beze snahy ukázat svého vlastního povýšeného ducha, a co je nad to, bez jakékoli předpojatosti. Je tu obsáhle pojednáváno o pověrách Indie a kouzlech, jaká se tam provádějí.

¹ Tehdy nečinili rozdílu mezi filtry a jedem. Viz »La Magie chez les Chaldéens« (1874), »La Divination chez les Chaldéens« (1875). 2. sv. 8°.

² Pod názvem »Člověk Všemohrný« zde ovšem rozumíme prostě »Říši člověčenstva«, pojatou ve své podstatě transcendentní všeobecnosti.

³ Počátek Bharatova cyklu: počítaje 107 století od našeho, dle projevení neomylné brahmanské chronologie.

mládeže, až ke světovládnému Římu, jenž vydával pod posvátné nože galské zajatce – všude vidíme jen proud lidské krve omývat oltáře všech národů.

Ani Israel nebyl ušetřen tohoto hříšného zvyku, a jak zlomyslně poznamenává pisatel knihy »*La Science des Esprits*«, ¹ Bůh Židů žíznil po královské krvi a Josua mu obětoval hekatomby poražených panovníků. Jephthe obětoval svou dceru a Samuel na kusy rozřezal krále Agaga na posvátném Galgalském kameni... Moloch se od Jehovy odlišoval pouze nedostatečnou ortodoxií a Bůh Jephthův měl mysteria obdobná tajemstvím Belovým. Dodáváme, aniž bychom na tom příliš trvali, že autodafé Svaté římské inkvizice ukazovaly ledakterou podobnost s kultem kartaginské modly, jejíž rozžhavené mosazné útroby vždy lačnely po lidském mase a krvi.

Avšak – abychom se vrátili ke starobylým kultům – sřežeme se zde rozebírat praktiky podstatně *kněžské*, tedy nijak podezřelé z černokněžnictví. V kap. I jsme ostatně mohli pozorovat posudek těchto temných božstev; neboť, jestliže člověk, který se svolením pobloudilého lidu obětuje bližního svého na oltář nějaké modly, je knězem a nikoli čarodějem – je přece nutno naproti tomu vždy v modlách, k jejichž obřadné počtě je krev prolévána, vidět skutečná vtělení onoho hrozného matného přízraku, jemuž se dává jméno Satan.

Mýlili bychom se však soudíce, že v oněch časech, kdy se veřejná náboženství tak povážlivě blížila svými obřady nekromancii, praví nekromanti snad spíše zaháleli. Mezi svatyní se zlatými kandelábrý a temnou skryší s četnými svícemi bylo odjakživa napětí: hierofanti a nekromanti dávali vždy najevo vzájemné nepřátelství, byť i mnohdy jejich díla byla souběžná.

V Řecku mívali goětové (čarodějové) krámky s kouzelnými přípravky. Některý lék povzbuzoval lásku, jiný dával smrt; tak je pravda, že tajemný vztah úzce váže tato dvě divoká božstva, svrchované prostřednice mezi relativním a absolutním, konečným a nekonečným – mezi člověkem a Bohem!... Tisíce pověr asijského původu, jmenovitě frygického, se pevně zakořenily pod krásným nebem Hellady. Ofiogenové z Hellespontu dědili, jak se zdá, po nějakém pekelném Orfeovi a naučili se jeho umění krotit a okouzlovat nejhnusnější a nejobávanější zvířata: ropuchy a zmije, štíry a netopýry...

Ba i poesie se nakazila: Erato se stala čarodějkou. Neboť slovo »Charme« (francouzsky kouzlo) pochází od »Carmen« (báseň), incanter (zařikávat) od »cantus« (zpěv). Nuže, zařikávání thessalských žen, které dovedly míchat na počest trojné Hekaty (bohyně podsvětí) potměšile štěavy a otravná slova, se stalo pověstným:

Zlověstné byliny, vzrůstu velkolepého,
vaše símě vzrostlo v noci prokleté.
Pod zrakem hvězdy divoké, nepřátelské, hrozivé!

Již vaše jména, podezřelá mudrci hloubavému,
byla zavržena slovem v časech dávných,
kdy znáti moc vaši bylo vědou zapovězenou.

Sagy Kolchidské a Egyptané
vykopávali za svitu luny krvavé
vaše kořeny, drahocenné magikům,

Kteří, mísíce trpkou šťávu rostlin
s mrtvým výtažkem kostí zbělených
při zařikávání hlasem tichým.

Překapovali o půlnoci tyto nápoje kouzelné.
Jimiž cudnost panen řeckých překonána
padla, objevujíc nahotu boků jejich...²

Každý zná jonické legendy: jaké přeměny se dály na pouhý hlas kouzelnic, a jak jejich popěvky – abychom užili slov p. Rollinata – *fantomatisovaly* celou přírodu. Mystické lampy se rozsvěcovaly v rozích trojhranů na místech pohřebišť, a tu z hrobů vystupovaly bledé zástupy přízraků, přibírajíce vypůjčená těla, aby v okolí rozsévaly hrůzu. *Upírové* (dnes zvaní Bracolaci) se vplížili do ložnic, aby o půlnoci sáli lidskou krev a sílu: *sanguinem et robur*... Konečně bylo by omylem myslit, že teprve ve středověku se zjevili *vlkodlaci*; *lykanthropie* byla tehdy tak známa a snad více obávána než v XV. století našeho letopočtu.

Nekromancie, právě tak jako její sestry *lykanthropie* a *vampyrické bloudění*, se váže ke kultu krvavé bohyně Hekaté. Jedna stará řecká pověst praví, že přízraky, aby mohly být viditelné, si vypůjčují fluidický obal – či fosforeskující tělo – od měsíčních paprsků. Uvedme v tomto ohledu celé znění evokačního zaklínání, podaného Origenem (*Philosophumena* str. 72), jež je možno přeložit takto:

¹ Od Eliphase Léviho, 1 vol. 8°. Paris, 1865.

² »Rosa Mystica«, par Stanislas de Guaita, Paris, Lemerre 1885, 12°, str. 101.

»Přijď, ó trojná Bembo, bohyně pekelná a pozemská a nebeská; bohyně cest a křižovatek! Noční přítelkyně světla, která vzdor tornu přinášíš nám světlo, přítelkyně a družko Noci...! Bloudíc mezi stíny a hroby libuješ si v dlouhém vytí psů a v parách prolité krve. Jsi žádostiva krve a hrůzou naplňuješ smrtelné tvory!... Ó Gorgo! Mormo! Luno mnohotvárná, ukaž se být svým paprskem příznivá oběti přinášené k tvé počtě!«

A co se týče oběti samé, tažte se jen Theokrita, jaké zhýralecké obřady byly sagám obyčejem: sám sabat, hnusný středověký sabat nedostihuje hrůz takového stupně zvrhlosti.

Horatius je v Římě pouhým ohlasem Theokritovým, a římské obřady se málo odlišují od řeckých; a římský malíř vzbuzuje stejnou nechuť důrazností svých kreseb. Aby se však hnus rozplynul ve výbuch a smích, je třeba číst Luciana: jak svižnými důtkami dovede bičovat ošklivou bestii, jak důvtipně dovede odporné vehnat do kolejí směšného. (Lucian, »Lžiprorok«)

Zvláště ke konci veliké Republiky, kdy krvavé choutky diktátorů byly předzvěstí brzkého příští Césarů, se čarodějové všeho druhu usadili v Římě a v provinciích. Třesk zbraní v občanských válkách vyzváněl hranu pravé svobodě, hodina nevázané svobody nadešla. Bylo vidět vyrůstat celé pokolení larev zvrhlého okultismu. Zaklínači, hadači, Phrygové pokoutně obchodující s otravnými přípravky a amulety; nepraví astrologové, takzvaní Chaldejci, které pokládali za zběhlé ve všech tajných a zapovídaných vědách: veškeré to bahno národů zaplavilo kvasící veleměsto. V nedostatku vědy a mravnosti činili tito podvodníci, jimž nechyběla odvaha, značnou konkurenci augurům, flaminům a druhým haruspikům; neboť lid se spíše klonil ke kejklům, jsa již zklamán v náboženství svých otců, – a vítězové slavení celým světem rádi přijímali nejohyznější pověry přemožených národů.

Avšak móda se klonila hlavně k hadačům, astrologům: občané kupovali za množství zlata snůšky hádanek, jichž se dotazovali v největší tajnosti, považuje je umíněně za pravé, neocenitelné kopie oněch pergamenových svitků, které Sibylla Kumejská dle pověsti spálila před Tarquiniem, následkem jeho opovrhlivého chování.

Magie se stala travičkou s Lokustou v Římě, právě jako v Kolchidě a v Thessalii s Medeou. Smrt Britannika, pečlivě vypravovaná Tacitem do nejmenších podrobností, potvrzuje znalost a užívání jedů, jejichž složení nám dnes není známo, za Nerona. Případ s tímto princem sraženým jakoby bleskem, klesnuvším okamžitě při pouhém doteku rtů číše, bývá vykládán většinou jako následek užití kyanovodíku, jediného¹ dnes známého jedu, jehož účinek na organismus je dost rychlý, aby vysvětlil ono velmi přesné vyprávění současníků.

Avšak tato domněnka se nám zdá být prosta všeho podkladu. – Připomeňme si jen, že císař s podlostí skutečně vynalézavou a schopnou odvrátit podezření chtěl, aby nápoj určený pro obět okusil nejdříve otrok.

Avšak Britannicus vykřiknul – tak se mu nápoj zdál být horký, proto do něho bez nedůvěry přilil studenou vodu. Tak bylo předvídáno: neboť zajisté jen ona studená voda byla otrávena... A tak se smrt vplížila – pokradmo, možno-li to tak říci – do číše císařova hosta.

Nuže, kyselina pruská či kyanovodíková je tak prchavá jako éter. Přilita k tekutině skoro vařící, by ihned byla vyrazila proudem čpících par. A nejen Britannicus by byl zavrával, okamžitě zadušen, aniž by měl kdy pozdvihnout číši do výše rtů, ale zadušení by bylo postihlo i číšníka a snad i sousedy knížete. Rozhodně by se byla jemná a pronikavá hořkomandlová vůně rozšířila po celém sále a znepokojujíc hodovníky by byla ihned prozradila povahu nalité tekutiny. Nic podobného však nenalezneme ani u Tacita ani u Suetonia.

Co se z toho dá soudit? Že Lokusta znala jedy neznámé naší dnešní vědě? Anebo nápoj, jež připravila, byl o něco více či méně než »jed« v moderním významu toho slova?

Theurgická škola novoplatoniků, založená v Alexandrii, patří celou svou jednou větví historii vysoké magie. Nicméně i ona skýtá jisté praktiky více než podezřelé, takže bez nespravedlnosti jí mnohdy vytýkali, přes její učenost, sklony poskvrněné patrnou pověrou.

Tentýž poklesek se přičítá ještě spravedlivěji různým školám gnostickým, i nejméně výstředním; tyto sekty, zrozené od samého počátku křesťanství, pod záminkou protestu »ducha« proti »mrtvé liteře« uplatnily anti-krista² v církvi tím, že způsobily rozkol. A při takovém nazírání není možno popírat, že mnoho z těchto rozkolnických sdružení se skoro ihned oddalo nejčernějším praktikám goétié.

¹ Všechny látky schopné snad, chceme-li, přivodit tak rychlou smrt: nikotin, conicin, amylnitrit – jsou stejně prchavé, zvláště poslední dvě. Přitom všechny se prozrazují význačným zápachem.

² »Spiritus qui solvit Christum«... známe již tento hluboký výklad pojmu antikrist: je to duch sektářství, nesnášenlivosti, rozkolu...

Rozumí se, že tu nemůže být řeč o pravověrných gnosticích: sv. Iréneovi, sv. Dionysu Aréopagitovi, sv. Klementu Alexandrijském, Synésiovi atd. Co se týče jistých gnostiků rozkolnických, jako Marcion a Valentin, haníme je sice proto, že se sami vyloučili z jednoty; avšak nemůžeme neuznat vědu těchto esoteristů, jež vyznačuje, třeba pomísená bludy, pod závojem jejich symbolismu, bohužel »eklektickým« a následkem toho zrůdným. Totéž možno říci o samotném Manesovi: potírajíce ze všech sil jeho učení (zvláště pobloudilé celkem v nesprávném pojetí, jakého se mu osudně dostalo), přece v něm rádi pozdravíme krásného, mohutného, avšak zbloudilého ducha.

Šimon Mág (člověk s torbou divotvorce, avšak též jako většina těch, jež budeme uvádět, strašlivý uživatel astrálních sil) chtěl apotheosou Helmy, své souložnice, (vtělení Seleny či Luny) dosáhnout rehabilitace zvrhlosti a výstřednosti.

Černoch Montanus činí ze svého eunušského těla skutečnou třínožku, na níž sibly hysterie, Maximilla a Priscilla, »jeho Holubice«, vyrazí nesouvislá slova, se svíjejí šílenými záchvaty neukojitelné lásky.

Marcion (snad nejnevinější, dojista však nejučenější) zakládá sektu *ofitů*. Nespokojuje se tím, že nepoctivou rukou, rukou vědomě svatokrádežnou odhaluje jeden z nejneprostupnějších kabalistických závojevů, nýbrž materializuje též nejhroznější a nejskrytější projev obřadné magie, když syntetizuje – a zde to vlastně znamená zaměňuje – tajné pojmy *Agathodémona* a *Kakodémona* pod podobou hada (od té doby dvojsmyslnou); konečně pak (hnusná parodie) z posvátného οφίς činí skutečný nástroj nejhnusnějších mysterií.

Jinde jáhen Markos ustavuje za věštkyně a za Kristovy kněžky mladé dívky jím samým zároveň svedené i zasvěcené, dává jim úplně nahým vystoupit na oltář, kde se chvějí pod dechem jeho úst: neboť právě svým nečistým dechem v nich dovedl rozlítit plameny – tak často, bohužel, nerozlučně se provázající – magnetického věštění a naprosté nestoudnosti.

Ti všichni prostituovali *svatou magii* ve službách zla, někteří z nich s plným vědomím své zvrhlosti, vskutku pekelné... A to jsou jen příklady vzaté nazdařbůh, které však jistě stačí k odhalení propastí hanby a šílenství, v něž přepjatý mysticismus, *skoro vždy zpočátku asketický*, může strhnout horkokrevné i velkomyslné povahy, jež byly stvořeny pro boj se životem: chtěli zapírat tělo, či lépe řečeno je »zduchovnit« umrtvujíce je pod mocným tlakem Ducha, – zatím však Duch sestoupil z výše svého vytržení a znečistil tělo!...

Ach, jaké odhalení učiníme v kapitole VI. o velkém počtu podobných případů, o jejichž skutečnosti nelze pochybovat! Podáme čtenáři kytici současných hanebností, vyšlých z mysticismu třešticího pýchou a poblouzněním; neboť tam, kde pýcha zasévá do nerozumu, tam vždy jen sám Satan sklízí v hanbě.

Zde nás napadá proslulý Paskalův výrok: »Člověk není ani andělem ani zvířetem; a ten, kdo ze sebe chce dělat anděla, stává se zvířetem.« Pravili jsme jinde,¹ že všechny rozkolnické nauky prvých staletí nesou značky nejčernější goétie; všichni heresiarchové jsou čaroději. A hluboká příčina toho je tato: oni všichni, jakožto stoupci Ducha proti *liteře* předpisované Církví učící, se chtějí stát mágy prvotní nauky obsažené v esoterismu, jimi dobře či špatně pochopeném. Avšak přitom zapomínají, že vyvolávají veřejný rozkol, jednají jako anarchisté, a. že proto je jejich dílo poskvřeno již v samém principu a učiněno neplodným ve svém zárodku.

Kdo chce vyhojit nemocného, nesmí mu zajisté pod záminkou zabránění nákazy odejmout jediný zbylý úd, který nemoc dosud nepostihla: vždy se může nemocné tělo, třeba zbavené některého údu, uzdravit, zajizvit a žít dál, kdežto úd sebezdravější oddělený od těla, se rozloží a zhyne. – Právě tak, chce-li někdo obnovit církev, má v ní především zůstat: neboť ona je živoucí bytostí, je principem jednoty.

A to právě nedovedli pochopit tito *protestanti* prvých dnů. Jejich ctižádostí bylo stát se kněžími obnoveného kultu a dostalo se jim jen té cti, že rozmnožili počet prokletých sekt.²

Mezitím co boje s Ariány krví zaplavovaly Evropu, manicheismus – křesťanské obnovení odporné nauky Peršanů, tak jak ji méně čistý názor druhého Zoroastra znetvořil, – učil rovnocennosti původem i moci (jak jsme uvedli v kapitole I.) dvou principů dobra a zla, Slova božského a slova ďábelského, Krista a antikrista.³

Neuznávat jen relativní a přechodnou povahu zla znamenalo povýšit zlý princip na božství a stavět mu chrám i oltář temnot – skutečné shromaždiště všech zbožňovatelů démona. To značilo seskupovat již předem, ba i do věků budoucích, všechny nepravé mystiky a čaroděje.

Nedošli bychom ke konci, kdybychom dále probírali toto podvodné a přechodné kacířství ve všech jeho obdobách: podstata jeho mysterií se objeví sama sebou, až budeme studovat obřady a průběh sabatu. A tento náhled hodláme hájit, třebaže se snad někomu bude zdát nespravedlivý a přehnaný. Albigenští, Kathaři, Waldenští, třesavci Cevennští i čarodějové z kraje Labourtova, to všechno jsou manichejské sekty jen sotva zastřené; a proces manichejských Templářů⁴ nám postaví do jasného světla pekelnou a dvojakou povahu toho ohavného kacířství.

Rovněž nemůžeme dále stopovat prchavou osobnost čaroděje v nesčetných přestrojeních dějinami středověku i nové doby. I naznačena »currente calamo« (zběžným perem) by byla taková monografie zbytečným opakováním; v kapitole IV. uvedeme některé z nejpovětšnějších procesů, jejichž stále stejný výsledek zanechává na všech stránkách křesťanských pamětí krvavé skvrny. Nyní budiž nám jen dovoleno uvést charakteristické vlastnosti, jimiž se pravý čaroděj liší od nepravého.

¹ Na prahu tajemství

² Bez prozkoumávání skutků a nauky těchto sektářů je můžeme již *předem* považovat za vyznačené značkami, podle nichž lze poznat černokněžníky: neboť všichni nesou pečeť protisvatokněžství (antisacerdotální).

³ Další podrobnosti viz kap. I. této knihy.

⁴ Kapitola IV.: O spravedlnosti lidské.

Název »nepravý čaroděj«, jenž snad čtenáře překvapí, se sám opodstatní, když si vzpomeneme, že všichni velcí mužové, kteří se i jen poněkud vzepřeli tomu, aby se vůči veřejnosti podrobili oslovské čepici »Doctora scholastica«, byli nařčeni z čarodějství a kacířství! A tím se již vystavovali vězení, mučení a hranici...

Každá vzpurná povýšenost nad obecnou úroveň přibírala v očích současníků onu osudnou pečeť, a to nejen v očích kněžstva a jejich závistné mediokracie, ale i na soudu mínění světského.

Skutečným pánům skutečná čest: Albert Veliký, Trithemius, Agrippa zaslouží být předem jmenováni. – To byli mágové; proč by z nich tedy neudělali čaroděje?... Sám sv. Tomáš Akvinský, »učitel andělský«, neušel podezření z čarodějství, právě tak jako jeho současník, mnich Raymondus Lullus z Palmy – doktor velesvícený!

V těch dobách všeobecné nedůvěry neušetřili démonologičtí monomanové ani papežského trůnu. Je třeba věřit, že papežové Sylvestr II. a Řehoř VII. ještě v XVII. století byli považováni za stoupence Belzebutha, neboť učený Gabriel Naudé se zastává jejich nevinnosti ve výborné knize, kterou uveřejnil v r.1625 pod názvem: »Obrana všech velkých mužů, kteří byli obžalováni z magie«.¹ A tu je ještě ostře kárán za svůj skepticismus kapucínem Jakubem d'Autun (pravým jménem de Chevannes), spisovatelem více než tisícistránkové nejpapné knihy: »Mudrcká nevěra a nevědomá důvěřivost o magicích a čarodějích«.²

Nic není směšnějšího nad obvinění vznášená proti všem geniům podobnými tvrdohlavými ztřeštěnci, věřícími v nadpřirozeno, – obvinění, jež rozhořčují počestného Naudé. Uvedeme dva příklady:

O *Korneliovu Agrippovi*: Delrio udává, že jsa v Louvainu, kde ďábel zardousil jednoho z jeho strážníků, tomuto nařídil, aby vešel do toho těla a sedmkrát či osmkrát obešel veřejné náměstí, dříve než je opustí, aby nebyl potrestán a podezříván z jeho smrti, když by ji lid uznal za náhlou a přirozenou. K tomu se vztahuje též to, co Paul Jove praví ve svých »Eloges«, že totiž zemřel velice chudý a vším světem opuštěn v městě Lyonu a že, oddav se kajícímu, propustil jistého velkého psa, který jej provázal po celý život; sejmul mu obojek pokrytý magickými obrázky a slovy a velmi zlobně na něho křikl: »Abi, perdita bestia, quæ me totum perdidisti«, načež pes běžel vrhnout se do Saôny a již nikdy nebyl spatřen ani potkán.³

O sv. *Tomáši Akvinském*: – Naudé se rmoutí, že tomuto církevnímu Otcovi je přičítána špatná čarodějní kniha: »*De Essentiis Essentiarum*«, kde se praví, že Ábel ukryl do jednoho kamene astrologické pojednání! Hermes po potopě světa ten kámen rozbil a vyňal z něho knihu, »v níž bylo vypsáno umění vytvářet obrazy pod jistými planetárními vlivy: a poněvadž byl ve svých studiích znepokojován velkým hlukem, jaký činili koně běžící napájet se každý den před jeho okny, udělal obraz koně dle předpisů té knihy, který, když byl dán na ulici dvě až tři stopy do země, přinutil obsluhovače koní hledat jinou cestu, poněvadž nebyli s to přimět žádného z koňů, aby ono místo překročil.«⁴

Tyto bajky ukazují, jaká tehdy panovala horlivost – pravá morální epidemie – vidět kde v kom magika.

Vyprávěli ještě mnohé jiné o Agrippovi; my však nebudeme mařit místa podobnými nesmysly. Raději poslyšme Naudéa: když byl vyčetl množství podrobností ke chvále toho, jemuž tehdy přezdívali »arcičaroděj«, jmenovitě, že byl vybrán kardinálem de Sainte-Croix, aby byl přítomen koncilu, ...že mu papež napsal dopis, v němž jej vyzýval k pokračování v cestě dobročinnosti, tak jako byl započal; že kardinál de Lorraine chtěl být kmotrem jednomu z jeho synů ve Francii... atd. a konečně, že byl důvěrným přítelem čtyř kardinálů, pěti biskupů a všech učených mužů své doby... že Pavel Jove jej nazývá »portentosum ingenium«, že Jacques Gohory jej řadí »inter clarissima sui sæculi lumina« že Ludvigius jej nazývá: »Venerandum Dominum Agrippam, litterarumque omnium miraculum et amorem bonorum«, atd.⁵ Gabriel Naudé, jemuž nechybí smysl pro logiku, by se rád tázal Delria... proč úsudek papežův, svědectví tolika kardinálů a biskupů, přízeň dvou císařů a tolika králů, nejsou dost dostatečné a oprávněné důkazy jeho nevinnosti...⁶

Všechny tyto výňatky mají čtenáři ukázat, jakými výtčkami a obžalobami chtěli pošpinit a jakými důvody naopak ospravedlňovali památku takového učence, jako byl Jindřich Kornelius Agrippa... A takové hádky se vedly koncem XVII. století!

¹ Paris, 1625, 8°.

² Lyon, 1674, 4°.

³ Naudé, »Apologie« (édit. de Paris, Besongne, 1669, pet, 12°, str.305). Maje po ruce pouze toto pařížské vydání, udávám stránky jen podle něho. – Bodin podává tutéž anekdotu, ale s jistou obměnou: – Agrippův černý pes, kterého na nazýval »Monsieur«, jakmile Agrippa zemřel v grenobleské nemocnici, se ihned vrhl do řeky před očima všech diváků a nebyl již nikdy spatřen. (»Refutation des opinions de Jean Wier, supplément à la Démonomanie des Sorciers«, Paris, 1587, 4°, str. 241). – Tedy Jove i Bodin se shodují co do nepřirozené sebevraždy ubohého psa; avšak naprosto se různí co do města, v němž Agrippa zemřel. Jeden udává, že v Lyonu, druhý v Grenoblu... To je zajisté velice význačný úkaz.

⁴ Apologie, str. 350.

⁵ Naudé, Apologie pour les grands hommes, etc., str.294.

⁶ Ibid., str.296.

Ještě poslední ukázkou, vhodnou, aby nám zjevila duševní stav oné doby: »Nicolas Remigius, soudce v Lotrinsku, jenž dal zaživa upálit 800 žen, viděl magii ve všem: byla to jeho utkvělá myšlenka, jeho šílenství. Chtěl kázat křížové tažení proti čarodějům; jimiž viděl hemžit se Evropu. Jsa zoufalý, že mu nechtěli uvěřit, když tvrdil, že téměř celý svět je vinen magií, prohlásil se nakonec sám vinným a skončil na hranici v důsledku vlastních doznání«.¹

Takové případy jsou jistě typické a tak jasné, že není třeba, je rozebírat. Je-li možno věřit Ferdinandu Denisovi,² výbornému sběrateli všech starých kronikářů, bylo za vlády Karla IX. ve Francii, v Paříži, více než třicet tisíc čarodějů.

Chceme-li být nestranní, připisující většinu onoho počtu přepínání současníků, zakládajícímu se na společné máni vidět všude pekelné vyslance, musíme doznat, že se tehdy čarodějové *jen hemžili* a chápeme obecnou zaujatost lidu; ale nemůžeme chápat i zaslepení úřadů, – třebaže nad ním vyslovujeme politování. Neboť – důrazně opakujeme – černokněžnictví není prázdným slovem; čáry, zaklínání a očarování byly vždy a dosud jsou děsivě pravdivou skutečností... Že se ovšem zneužívalo obvinění z černé magie, je pravda, a podáváme o tom pádné doklady. Avšak to by bylo podivným podkladem k tvrzení, že černokněžnictví je *jenom báje*, že *všichni* zaklínači byli pouhými bezmocnými kejklíři, že *očarování* byli vždy ubohými oběťmi vlastní choré obrazotvornosti.

Zaslepení, který by se zastával takových náhledů, by moderní věda – ano, sama věda z universit – podala každý den pádné doklady opačné. Aniž bychom zde dokazovali nepopíratelnou skutečnost okultních výjevů, jimiž by byli doktoři spiritismu zděšeni (oni, kteří se domnívají, že se nedívají ničemu), žádáme prostě nevěřícího čtenáře, aby si přečetl pokusy doktorů Liébeaulta, Bernheima, Beaunise, Charcota, Luyse a jiných vynikajících mužů universitního učení.

Prohlašuji bez obalu: kdokoliv, kdo vzal na vědomí případy vědecky zaznamenané těmito mistry hypnotismu, přemýšlel aspoň trochu o podstatě oněch výjevů, a přece ještě pochybuje o možnosti očarování, ten postrádá v mých očích buď zdravého smyslu anebo upřímnosti... To chci dokázat na příslušném místě; zde byl podobný rozklad mimo rámec díla.

Vracím se tedy ke svému předmětu a ocitám se tváří v tvář osobě čaroděje, tak, jak ji znali naši otcové XII.–XVIII. století. To je průměrný, vpravdě klasický vzor, k jehož rozboru toužím již jednou přistoupit.

Michelet ve svém překvapujícím díle³ jej nadobro obětoval čarodějce: Za jednoho čaroděje, praví, deset tisíc čarodějek! Ach, to je trochu přehnáno.⁴ Statistika soudních rozsudků nám praví něco jiného. Zde, jako všude, Michelet skutečnost trochu přizpůsobuje, aby se hodila do jeho rámce, dle stanoviska vždy předpojatého, avšak ostatně výmluvně hájeného. Ať je tomu jakkoli, jeho patrně stranický názor je velice na újmu pravděpodobnosti, často i zajímavosti jeho líčení: – a jestliže je, celkem vzato, jeho dílo obdivuhodné, je to tím, že veškerá jeho kresba, i ta iluzorní, se vyjasňuje vlivem divoké poezie, která je v něm.

Čarodějky, či čarodějové, co na tom ostatně prozatím záleží? Otázka je vždy jen takováto: co je to čaroděj, mužský či ženský?

Posuďme strom podle jeho plodů.

Bylo by jistě snadné opsat dlouhé a zamotané popisy Bodinovy či kteréhokoli jiného démonografa: avšak soudíme, že nejlepším způsobem k poznání černokněžníka je uvést jej na scénu při vykonávání jeho trudných úkonů na »*legendárním sabatu*«.

Podávající čtenáři nástin sabatu, oživíme v jeho obrazotvornosti představu oněch šilenců ve fantastickém rámci, v jakém se jevílo jejich šílenství... Neboť je třeba podotknout, že všechna ta neuvěřitelná podání, jejichž jakýsi úhrnný přehled uvedeme, vyšla z úst obžalovaných čarodějů samých a tato doznání byla často dobrovolná, nikoli vždy vynucená mučením. Ba ještě nad to, obvinění věděli, že takové doznání je povede k neodvratné smrti, k hroznému smrti na hranici bez možnosti zmírnění trestu.⁵

Všechno dříví, praví Pythagoras, se nehodí k zhotovení sošky Merkura: a také všechna místa nejsou vhodná k tomu, aby na nich byly konány týdenní schůzky černokněžníků a zloduchů, schůzky, jež přezvali slovem »*sabat*«.⁶

Jsou místa, kde sama příroda se zdá usmívat na své dítky a němou řečí mluví o nadšení a štěstí. Jsou však i místa pustá a trudná, jež v srdci člověka vzbuzují jen zklamání, hrůzu a šílenství...

¹ Eliphas Lévi, *Rituel de la Haute Magie*, str.290. (Rituál Vysoké Magie.)

² *Tableau historique et philosophique des Sciences occultes*, Paris, 1842, 32°, str. 159.

³ »*La Sorcière*«, Paris, Hetzel, 1862, 12°.

⁴ Že čarodějek byl mnohem větší počet než čarodějů, to je jisté. Jenom uvedený poměr je přehnaný.

⁵ Někdy docílili toho, aby je kat před podpálením hranice uskrtil.

⁶ Dle některých spisovatelů čtrnáctidenní.

Sabat

Všichni, kdo rádi sbírají sněženky, často naleznou na zarostlém pahrbku okrouhlé pruhy temnější zeleni, kde jsou traviny hustší a i o polovinu vyšší než v bezprostředním okolí. Mnohdy polokruhovitě, někdy úplně vyvinuté v uzavřený kruh, liší se tyto pásy průměrem i šířkou: zdají se být jakoby kreslené kružidlem a na podzim se zardívají diadémem ryzců a jiných pestrobarevných hub...

Stará pověst praví, že jsou to místa, kde víly tančily za svitu Luny... A protože *víly*, nevinná, laškovná božstva *přírody* – nikdy nevycházejí bez čarovného proutku v ruce a bez přívětivého úsměvu na rtících, rozlévá se jejich bujná radost i na celé okolí a pod jejich lehounkým krůčkem bují květena tím mocněji, ba i noc se osvětluje zářivým leskem stříbrných křídélek... Jsou životem vtěleným do nádhery ženských tvarů; jsou láskou, která vše zúrodňuje paprskem svých sladkých očí!

Neviděli jste však poblíže zřícenin, kde prý straší, poblíže opuštěných hřbitovů či na násypech strmých sesouvajících se břehů vyschlé pruhy země, kde nikdy ani travička nevypučí, jako by jakýsi nečistý dech učinil tu půdu neplodnou?

Přístup blíže: Jako by se ledová ruka dotkla tvých vlasů... Rychle hmatáš kolem toho nevzhledného křoví, neboť neodolatelný pud tě žene svým mrazením... Po své levici zanecháváš »louži čarodějů«, tuň hnijící vody, nahromaděné v prohlubenině půdy a vroubené nějakým proutkem vybledlého vrboví. Prostoduché zkazky lidu tě varují před vstupem na ona místa: vždyť ty močály, stísněné nízkým podrostem, jsou prý průchody pekla! Ó víly! dobrodějně božky! Zde není vaše sídlo, kam jste odešly?

Pocítil jsi? – Jakýsi přízrak tě vzal za ruku a vede tě dále. Mlčky podléháš jeho tlaku... Po příkré stezce, při níž se křoví zdá být přízrakem číhajícím na tebe v houstnoucím soumraku, kráčíš výše...

Mineš ještě jeden záhyb a jsi na hřebenu pahrbku: stezka ústí do pusté stepi; řídké traviny jsou místy zežloutlé...

Před tebou se tyčí podivná budova... Přistoupíš blíže a vidíš, že je to dolmen: obrovský balvan, na němž se v dávných časech posvátný nůž Druidů rudě barvil krví obětí předepsaných na počest Thora a Teutada. Noc se již úplně snesla na zemi.

Avšak tu se ti zjeví na starobylém oltáři keltského Molocha děsivý, krvavý záblesk. Řekl bys, že to je vskutku krev, a snad je tomu tak, kdo ví!

Nad obzorem dálných lesů vychází rudě zbarvená luna a podivným světlem ozařuje tajuplné místo, kde tě tíží smrdutý, zahnívající vzduch...

Avšak jako bludný záblesk dohořívajícího ohně,
v údolí, jež podivného vzhledu nabývá,
jakýsi vánek vlažný, němý zlé předzvěsti
ovívá řídké traviny a uschlá křoví...¹

Nyní, kdy se obrovitá Luna pomalu vznáší výš a vrhá plné světlo do pustiny, ozařujíc dříve nezřetelné předměty... pověz, co značí ona páska kolem dolmenu? Je to snad pěšina?

Ne, nikoli, není to stezka. Byliny jsou tu sedřeny a jakoby zničeny žíravými výpary u samé země. *Je to pravý opak místa reje vil.*

Plodnost, život zmizely...

Ještě okamžik – a smrt tu vychrlí všechny příšery své říše:² nezřetelné larvy, jež s námahou víří a shušťují se; létající ropuchy, krokodýlové s plamenným a rychle měnivým okem; draci s hroší tlamou a netopýřními kří-

¹ Maurice Rollinat: Les Névroses. L'allée des Peupliers.

² Naše data jsou čerpána z velikého počtu spisů, takže by bylo obtížné udávat u každé podrobnosti spisovatele... Uvádíme zde tedy hlavní díla, v nichž je třeba doklady vyhledat: Boguet, Discours exécrable des Sorciers, Lyon,

dly; ohromné kočky s měkkými tlapami a nezřetelnými, jakoby chapadly polypů... A mezitím sestupují úplně nahé ženy, divoké, hulákající a rozpoutané, harčující na pometle, jež se vzpíná a vzpouzí ve vírném honu...

Jsme na sabatu...

* * *

Čarodějka předřikává skrčena u paty dolmenu: hrst prutů v její pravé ruce se vzňala a ona dva prsty levé ruky smáčí v hrubé kamenné nádobě, umístěné mezi svými koleny. – »*Aye Saraye!*« volá. *Aye Saraye!*¹... Na dně džbánů se zjeví světélko a hle, malé zvířátko velikosti veverka z něho vyklouzne lehce, rychle ven: to je »*Mistr Leonard*«.

Čarodějka vstala na znamení úcty. Leonard ve vteřině vyrostl na délku dvou metrů a podobá se nyní obrovskému kozlu se zakroucenými rohy. Matná záře, kterou se zdá vydávat celé jeho tělo, jako bledé ovzduší vystupuje v kotoučích a podivně zapáchá.

Po krajině poletují tisíce bludiček. Pojednou jedna z nich přilétne, zaplápolá a náhle se objeví mezi d'áblovními rohy.

Neboť tento Mistr Leonard je d'ábel!...

Ze všech čtyř světových stran vidíme přibíhat, ze všech čtyř úhlů světa vidíme slétat se čaroděje, čarodějky i démony v pestré směsici. Nebe je zastřeno letem Duchů a pod plamenným okem Hekaty se matně zatemňuje vzduch, tak matně, jako se země pokrývá pohyblivými stíny, které se všude proplétají.

– »Har! Har! Sabbath!« ječí přichozí tísňice se kolem Mistra, jenž postupně s přivětivou naléhavostí nabízí každému svůj zadek k políbení. Avšak na místo kostnatého kozího zadku je to mladý obličej úchvatné krásy – a každému vyznavači se tak dostane polibku plných a živoucích rtů.

Ohně z vršů a cypřiše se vznítí kolem, hoří a plápolají ve své mnohobarevnosti. Zdlouhavé melodie, jež se zdají vycházet z neviditelné harmoniky, zaznívají v jasných zvucích vlhkého předechu a nevýslovné čistoty...

Jak je to podivný kontrast s jekem přítomných.

A tu se Mistr Leonard po projevu úcty svých milých počíná nudit; opovržlivě vystoupí na zlatý trůn, jemuž je pokladem druidský oltář: odtud ovládá celé shromáždění.

Před ním stojí ceremoniář, s holí v ruce jako odznakem. A nyní se vyvolávají jména a zjišťuje se správnost značek či pečeti, stigmatů.

Tu však již černá ovce s žhnoucím očima přibíhá jako vichr ze severní končiny a mečí, aby ukonejšila tu, již nese: nádhernou dívku,² zcela nahou, jež koňmo sedí na měkkém rouně. Vzpouzí se a pláče... Je to očekávaná oběť, »královna sabatu«.

Vše se nahrne kolem ní se známkami uctivé nedočkavosti. Sestoupivši ze svého oře, snaží se mezi pochvalnými výkřiky množství zakrýt svoji hanbu rozpuštěnými, dlouhými vlasy.

Ceremoniář pozvedá slavnostně svou zlatou hůl: a d'ábel povstává, aby pozdravil dívku; konečně sestupuje ze svého trůnu, »*černá mše*« započne.

Prostí kozonožci vyhrabali po levici díru do země: Leonard se s velkou slávou přiblíží, aby se do ní první vymočil. Shromáždění náčelníci jej napodobují. A to pak je posvěcená voda k výkropům – již bude pokřtěna nově přichozí. Nato si omočí čarodějky dva prsty levé ruky a pokorně se obráceně křížují.

Pak nastává nový šum, neboť k Teutadovu oltáři přivádějí pannu, již má Kozel zasvětit; tam se jí postupně dostane všech pekelných svátostí. Když to bylo učiněno, natřou ji mastí vyrobenou ze španělských mušek a durmanu, chlípné křečce zachvátí postupně ubohé nevědomé tělo, jež se uděšeno svíjí ve své cudnosti automatickým působením masa. Při Introitu žádá Satan, aby odvedli děti, příliš mladé, než by se zúčastnily velikého mysteria – děsného rouhání všeobecného obcování. Děti pak odejdou k »Loužím d'áblovným«, aby tam s bílými pruty v rukou hlídaly pasoucí se stádo nesčetných ropuch křtěných a oblečených do zeleného sametu či do šarlatového hedvábí se zvonkem na krku.

Mezi nimi a Velikým shromážděním upředou »*Vzdušní skřítkové*« neprůhledný mrak, načež Leonard přistoupí k »posvěcení« novicky. Rozložena na oltáři, vyděšena a těžce oddychující, přijme hnusné objetí boha.. Je to hrozná bolest, palčivost žhavého železa a nato ihned úzkost hojné, ledové záplavy.¹

1610, in 8°; – Nicolas Remigius, *Demonolatria*, Lugduni, 1595, in 4°; – Bodin, *Demonomanie*, Paris, 1580, in 4°; – Le Lover, *Histoire des spectres*, Paris, 1605, in 4°; – Jacques d'Autun, *La Crédulité scauante*, Lyon, 1674, in 4°; – Del Rio (traduit par du Chesne) *Controverses magiques*, Paris, 1611, petit, in 8°; – Binsfeldius, *De confessionibus maleficorum*, August, Trev..., 1591, in 8°; – Taillepiéd, *Apparition des Esprits*, Paris, 1588, petit in 12°; – Dom Calmet, *Esprits et Vampires*, Paris, 1751, 2 vol in 12°; – Garinet, *Histoire de la Magie*, Paris, 1818, in 8°; – Michelet, *La Sorcière*, Paris, 1862, in 12°; – Paul Adam, *Être*, Paris, 1888 in 12°.

¹ Zkomolením hebrejského Aehieh asher Aehieh: Bytost je Bytostí.

² „Všechny, kterým přidávali titul královen, byly, pokud jsme viděli, obdařeny nějakou význačnější krásou než ostatní.“ (Pierre de Lancre, *Inconstance des Démons*, Paris, Buon. 1612, in 4°, p. 223.)

Zkraťme však popis. – Všichni démonologové tu nadbytečně svědomitě rozvlékají podrobnosti, jež nemáme chuť opakovat.²

Mezitím krouží divý roj kolem párku s výkřiky divoké radosti a směšuje pohlaví i hodnosti, hřbet k hřbetu obrácen. A tento řetěz se přetrhne jen občas proto, aby se všichni oddali cizoložným, krvesmilným a sodomským výtržnostem po různu po okolí při svitu luny... Hlavně krvesmilstvo se těší zvláštní cti, protože právě jím se stává sabat věčným Satanovým semeništem: »Není dokonalého čaroděje a zaklínače, který by nebyl býval zplozen z otce a dcery či z matky a syna«.³

A zatím na těle nové kněžky – chvějícím se na oltáři – »Smrdutý kozel«⁴ dále slouží mši: obětuje obilí »Duchu Země«, jenž dává vzrůst plodinám; vypouští malé ptáčky, kteří nesou pod nočním nebem sliby a přání přítomných k »démonu svobody«.

Nato je uhněten symbolický koláč, který upečou a zasvětili na zkrvácených bedrech kněžky: to je »Confarreatio«, hostie necudné lásky, oběť vesmírného zla, chléb pekelného přijímání, který se rozděluje všemu shromáždění...

Udeřila hodina bratrské hostiny; a nedospělí pastýři přihánějí z pastvy zástup ropuch svěřených jejich bdělé péči.

Staré fúrie, pro něž je láska pouhou upomínkou dvojnásob malomocnou, připravily různé zdechliny a daly vařit se začarovanými bylinami děti, jež zemřely před křtem.

Medovina koluje v číších: všichni hodují a opíjejí se. Různé obludy, d'áblice v rozmanitém přestrojení, opatřují pekelnými lahůdkami stoly, kolem nichž se rolník bratrsky dělí se šlechticem či prelátem, kde nejpyšnější dámy bez závady sedí mezi poběhlíky a poběhlicemi. Z jakého důvodu by se hradní dámy odtahovaly od vesničanů?... Což šilená slepá rozkoš nepomísila jejich krev i sliny, sliny šlechticů i poběhlic?

Veliký těžký mrak zaclonil lunu. Jen rudé planoucí pánve osvětlují okolí.

A tu je dvakrát slyšet příšerný, bezzvučný, chruplavý, podivný hlas: »Pomstěte se, sice zemřete. A zároveň, zdvihnuv svůj huňatý ohon, jímž zakrýval svou vyzývavou hanbu,⁵ pod sebe Leonard pouští svazky černých zrn jakoby v růženci... pak silně páchnoucí prášek. Veliké kusy plátna byly rozloženy, aby zachytily tyto bobky různé ceny: jsou to jedy, elixíry, filtry: pro lásku, pro šílenství, pro smrt: jsou mezi nimi i léky pro tajuplná uzdravení... Některé mají sloužit k odejmutí plodnosti polím, jiné k otrávení ovzduší za příčinou zavlečení epidemie. Nastává všeobecné podělování.

Konečně, s vlasy rozčuchanými, celá zimničně se chvějící, královna sabatu povstane a pronikavým hlasem volá hrozcí pěští proti nebi: »Blesku boží, blesku boží, uhoď sem, odvážíš-li se!« Jako šilená se vrhá na ropuchy, jež vztekle trhá svými zuby, sípajíc: »Ach, Filipe, kdybych tě tak chytla!«...

V dále se začíná horizont vyjasňovat prvními záblesky. Tu se pojednou kozel promění v obrovského kohouta s plamenným hřebínkem a je slyšet děsivé kykyriky...

Shromáždění se spěšně rozptýlí a vše zmizelo...

Nelze si myslet, že bych byl s to zachytit v tomto stručném popisu všechny hanebnosti, všechny nestoudnosti, jimiž oplývají spisy Bodina, Lancra, Delria, Bogueta, Sprengera, Michaelise a ostatních démonologů.

Nemluv o nekonečně dlouhých popisech nestoudných kratochvílí, zkrácených námi jen na několik řádek, a to ještě značně očištěných – neřekli jsme ani nic o tanci ropuch, ani o žalobách, jež tato zajímavá zvířátka vznášela na čarodějky špatně ošetřující jejich drahocenné zdraví, ani vyzpovídání do d'áblova ucha ze hříchů, které bylo opomenuto spáchat, ani o pravidelném odnášení lidských zbytků zpod šibenice, ba ani o nesčíslných jiných požitcích rovněž tak lákavých.

Neboť jsme měli pouze úmysl popsat celou onu tragikomedií v jejím celku; ovšemže, seřadivše logicky hlavní scény za sebou, nebyli jsme s to sjednotit různá mínění různých autorů. Dalecí toho, aby se dorozuměli o slavení tohoto obřadu, každý z nich uměle sestavuje podrobnosti obřadů jinak. Podstata zůstává u všech stejná, ale co do podrobnosti uspořádání by bylo těžké nalézt dohodu. V druhé knize se vynasnažíme vyhledat, co je skutečného na spleti těchto legendárních fantasmagorií, – v nichž každý dle své libosti může vidět buď jedno z nejhroznějších dramát, či nejšaškovitější pantomimu.

Abychom doplnili tento obraz, popíšme v několika řádcích, co že běžné pověsti říkají o *evokaci, paktu a přenosu k sabatu*.

¹ *Igneam esse diaboli mentulam, frigidum vero semen eius, Sabbathi meretrices una voce confitentur.*

² Uvádíme jen jednu, a to latinsky: »Aliquid turpissimum (quod tamen scribam) astruunt; videlicet daimonem incubum uti *membro genitali bifurcato, ut simul utroque vase obutatur.*« – Tento citát *Sylvestra Prierise* praví dost: při čtení takových hanebných nesmyslů, pro něž není názvu a jež jsme vzali namátkou mezi tisíci, si snadno představíme, jak asi znějí ty ostatní.

³ Bodin, *Demonomanie de Sorciers*, livre IV., ch. V.

⁴ *Nic si nevymýšlím: Lancre, Inconstance*, předmluva, ke konci.

⁵ *Immane scrotum, torvamque mentulam.*

Eliphas Levi ve svém *Rituálu Vysoké Magie*¹ popisuje svědomitě podivné, hnusné a směšné obřady, jichž se užívá v goétii k zaklínání démona.² Tam také odkazujeme čtenáře toužícího po podrobnostech. Avšak neúprosná pravidla jsou proto, aby byla obcházena, přísné předpisy k tomu, aby se nedodržovaly, – a skutečně čarodějové toho aparátu skoro nikdy neužili k tomu, aby přinutili Satana k objevení se.

Anály černokněžnictví oplývají popisy evokací, jež se úplně zdařily bez tohoto přepychu výpravy. Ba uvidíme d'ábla, kterak se zjevuje i tam, kde nikdo neměl v úmyslu jej přivolat, a volá hromovým hlasem: »Proč jsi mne volal?!«³ Nejčastěji je hrdinou dobrodružství chudý školák, jenž ze zvědavosti nahlédl do kouzelné knihy náhodou otevřené... Jací jsou to původcově zla na světě, taková náhoda a zvědavost!! Dábel, jenž je chytrákem a zároveň špatným spáčem, vždy koulí očima a, hromuje: neboť nechce být vyrušován pro nic za nic; hned vyhrozuje a lomozí. Žádá zkrátka, aby se mu uchazeč zavázal dobrovolnou smlouvou.

Ubohý zvědavce se třese na všech údech a neví, jak by se vykroutil. Avšak Satan se pojednou udobří, tváří se otcovsky a slibuje nejsvědnější věci. Ba, není nic tak vzácného a toužebného, aby to nesliboval; s podmínkou, ovšem... Ach! Sen za maličkost! Za pouhé dva řádky smlouvy podepsané dosud se třesoucí rukou...

Pakt, smlouva! Školák se stane za čtyři, deset, třicet či ještě více let démonovým majetkem s duší i s tělem, za což se tento zavazuje mu po určený čas sloužit všemi svými prostředky a chránit ho vším svým uměním. Ubožákova kapsa bude napříště nevyčerpatelně zásobena zlatem; nejsličnější ženy se stanou jeho při prvním setkání; rychlostí myšlenky se bude přenášet, kamkoli se mu zachce, a veškerá přání budou vyplněna, sotvaže v jeho nitru vzniknou. Nabídka je zajisté skvělá, svědná, takže nešťastník jí nedovede odolat; svou krví podepíše dvě stejné ceduličky, z nichž jednu si d'ábel odnese, kdežto druhá, jaký div! položena na maličkou ránu špendlíkem, již si na ruce udělal, vnikne do masa, aniž díрку rozšíří, ba naopak, rána se okamžitě zacelí.

Ti, kdo by chtěli znát konec takových dobrodružství (vždy podle legend), nechť si přečtou vzácnou a zajímavou knihu od Palmy Cayeta: »Podivné a smutné historie o Janu Faustovi, velkém kouzelníku, a o jeho strašném životě«.⁴

Takový je typ skoro všech pověstí o vyvolávání d'ábla, při němž je základ všude týž a způsob se téměř nemění.

Tento případ by se mohl nazývat nahodilou evokací; kdežto pakt je čin vědomý a dokonale vyřčený.

Neboť je třeba tu podotknout, že theologové ochotně rozlišují pakt vyřčený či »formální« od paktu skutkem (ipso facto) nevyřčeného či »mlčky sdělaného«. Tak např. dle nich učinila Eva, když pojedla jablka, s démonem mlčky smlouvu...

Zanechme však těchto scholastických slovních rozborů a promluvme ještě o »přenosu čarodějů na sabat«. Tento přenos se liší podle popisovatelů a podle krajin: pružná osobnost d'ábla se totiž všem obyčejům přizpůsobuje, jeho mravy se mění podle toho, koho zamýšlí svést.

Někdy čarodějka pocítí, že je o půlnoci unášena neznámou silou, jež ji rychlostí větru donese až na shromaždiště. Někdy se jí zjeví Satan v podobě kozla nebo ovce, vezme ji na hřbet či rohy a odnese ji jako prve, komínem. Jindy udílí koštěti schopnosti, jež každá zná. V rukou vlastníka se stane tento skromný nástroj v určený čas neúnavným, rychlým a věrným komoněm.

Vždy však, hodinu či dvě před odnesením (ať se toto již děje jakkoliv) ten či ta, kdo se chce dostavit na sabat, je nucen natřít své tělo, hlavně stehna, břicho a slabiny zvláštní mastí – složení se málo liší – kterou Sata nás a jeho druhové stále hledí zásobovat návštěvníky Synagogy.⁵

Nechť čtenář nezapomene na tuto zvláštnost, která je velice důležitá k zapamatování... V II. dílu se k této otázce magických pomád vrátíme a slibujeme, že v tom ohledu podáme objasnění stejně zajímavá jako neočekávaná.

Někdy urychlovali čekatelé pekelných hodů zázračný účinek masti ještě obdobným účinkem jakéhosi lektvaru, jež požívali v podobě dosti velikých pilulek. Všechny tyto zajímavé podrobnosti rozebereme na příslušných místech; zde můžeme pouze napovědět.

Protože naše kapitola VI. poučí čtenáře o záhadě čarodějství v jeho nejmodernějších obměnách, nebudeme se dále rozepisovat a zakončíme pouze podivným příběhem, který máme z úst samého lotrinského rolníka, kterému se stal.

Chceme jej podat pokud možno výrazy, jimiž nám byl vyprávěn. Vypravovatel je muž asi pětatřicetiletý:

¹ str.208–238.

² Viz i dále naši kapitolu V., v odstavci Evokace.

³ Mezi námi: věřím, že d'ábel, jenž se zjevuje nežádaně, pravidelně odmítá se projevit, byl-li volán. V obou případech, má-li se docílit jeho objevení, musí k tomu být člověk *předurčen*.

⁴ Cologue, héritiers de Pierre Marteau, 1712, petit 12°, s rytinou.

⁵ Název dávaný sabatu v některých procesech čarodějství.

„Stalo se to v mém dětství, pane, kdy mi bylo asi 5 či 6 let. Bylo to v Cuttingu (město v anektovaném Lotrinsku) na podzim r. 1859. Kteréhosi večera, když byla obloha jakoby z inkoustu, hovořili jsme, celá rodina, u ohniště v naší kuchyni, když pojednou bylo slyšet zvenčí jakousi *velice podivnou hudbu* (melodii). Bylo to jako zpěv 15 či 20 osob, jež všechny přitom jakoby zpívaly *tenkým a vysokým* hlasem.¹ Melodie pouze na 2 či 3 noty nepostrádala kouzlo: ba její monotónnost právě dojímala.²

Vyběhl jsem ven, avšak nic jsem neviděl. Hlasy se zdály přicházet z veliké výšky a byly stále zřetelnější, jako by se k nám zástup blížil. Byl jsem velice ustrašen a výstraha mé matky mne nedovedla upokojit: »Prenez ouate mofeu³ cest la Haute-Chasse!« Je to Vysoká honba! (Tak u nás nazývají vzdušnou cestu čarodějů a čarodějek k sabatu.) Opřev se bázni, počal jsem výsměšně napodobovat ty nestvůry a lát jim; zpěv okamžitě ustal. Avšak když jsem hodlal vejít zpět do domu, spadla mi na čepici veliká kost z lidské mrtvoly, div že mne nezabila. Sehnul jsem se, abych ji zvedl, avšak nebyl jsem s to se přemoci a vzít ji do ruky pro hnusný puch, který z ní vycházel.

Moje matka byla rovněž tak vyděšena jako já, neboť nesčetné zdechlíny byly vrženy shůry komínem dovnitř a válely se kolem krbu. Nikdy již mne nikdo nepřinutil k tomu, abych pokřikoval na letící čaroděje!...“

Chráníme se připojit k této anekdotě jakýkoli dodatek. Podáváme ji, jak je, dokládající jen, že vypravěč je pravdomluvný a přesvědčený člověk.

Jak jsme řekli, čaroděj je také přesvědčený: jsa nezviklatelný ve své důvěře v démona – svého pána – věští, slibuje, hrozí, proklíná ve jménu pekla... A třebaže je jeho moc založena na víře v lež a v blud, přece není pouhou smyšlenkou.⁴

»*Víra hory přenáší*,« pravil Kristus... Smutná to víra, pomyslíte si, jakou tito lidé mají! Shodujeme se s vámi, avšak: ať smutná či ne, slepá či osvětlená, pasivní či aktivní, víra vždy zůstane *Vírou*.

A nechť jde o mága či čaroděje, nehleďte tajemství *okultní síly* nikdy v ničem jiném.

Vězí právě v tom!

¹ Fistulka.

² Zde převádím dle svého nejlepšího svědomí obsírné rolníkovy rozklady zkráceně.

³ »Měj se na pozoru synu; je to let čarodějů.«

⁴ Nechceme tvrdit, že moc čarodějů se skutečně vztahuje na všechna díla, jež jim pověst připisuje. Další kapitoly naší knihy to ukáží; možná, že jsme méně důvěřiví než mnoho řemeslných nevěrců.

Černokněžnická díla

Císařovna – Trojnost – Vztah – Slovo...

Nejde nám však o mága, jde jenom o čaroděje. – Dělník je nám teď znám, je tudíž na čase, přistoupit k jeho dílu.

Přistupujeme k čarodějství, jež je možno vyznačit jako užití skrytých přírodních sil k působení zla.

Již dříve, načrtávající obrys ďábla a podobu čaroděje, jsme se vydatně dotkli i předmětu této studie. Bylo to třeba k oživení prvých stránek. Zvláště obraz sabatu shrnul a životně zhutnil ceremoniál jistého druhu čarodějů, provozovaný v tradičním řádu jejich sdružení.

Avšak po syntéze, jejíž úlohou je ztopit podrobnosti v ladném splynutí celkového přehledu, je nutno přistoupit k analýze, která uvede jednotlivé předměty postupně do popředí jeviště a vrátí jejich obrysům plnou určitost a jejich zevnějšku celou rozmanitost barev je odstiňujících... Krátce, až sem jsme museli uschovat podrobný rozbor kouzel a čar a důkladné rozdělení obvyklých obřadů černého mága.

Není bláznivější četby nežli četba *rituálu* – a naší nynější úlohou právě je, celkem vzato, abychom podali přehled rituálu nejmutednějšího ze všech kněží. Vyslovujeme jen přání, aby laskavá pozornost čtenářova nebyla příliš unavena nevyhnutelnou jednotvárností našeho názvoslovného výčtu. Pokusíme se aspoň přerušit jeho poučnou nudnost vložением několika anekdotických příběhů.

Snad již není třeba opakovat, že se pro tuto chvíli vzdáváme všech vysvětlivek a poznámek. »Klíč k černé magii« nám odhalí tato tajemství; tam rozpoznáme, co je snad skutečného a hrozného na téměř neomezené moci, kterou jednomyslný souhlas národů vytrvale přičítá temným praktikům goétie. Bude nám zjeven důvod této moci a současně i mechanika jejích účinků.

Pak teprve rozumný čtenář usoudí, že je oprávněn vyslovit svůj názor, a bude opravdu s to, aniž by jednal ukvapeně, když srovná doklady předložené jeho čestnému prozkoumání a vysvětlení podaná jeho bystrému úsudku.

Leč až do té chvíle bude asi na čtenáři, aby si uložil všechnu zdrženlivost.

Jinak je tomu u spisovatele, jehož povinností je, aby vše, i logičnost svého plánu, obětoval zajímavosti a hlavně jasnosti své práce.

Takže, jestliže v tomto prvním sedmeru, kde by měl nalézt místo pouze souhrn obecně vládnoucích názorů o faktech, o než jde, dá autor někdy zavládnout vlastním pocitům, nebo náhodou prozradí sklony a přesvědčení vlastní nauky, omlouvá se za to jako za »formální poklesek«. Hlavní věcí však je *přesnost* dogmatického *podkladu*. Aspoň autor má za to; a účelu, jež měl na mysli, bude dosaženo, jestliže jeho závěry, předčasně uhodnuté anebo nevčasně tušené, budou dvakrát ospravedlněny jednak výmluvným svědectvím samých faktů, jednak rozumným seřazením domněnek tyto fakty vysvětlujících.

* * *

Viděli jsme již: d'ábel, to je opičák Boží! Čaroděj – to je opičák kněžův. Obdobnost je možné rozvádět dále, neboť čarodějství bylo za všech dob zvrhlým obrazem náboženství a jakoby převráceným kněžstvím.

Neboť, co je vlastně náboženství? Je to jednak souhrn nauk a symbolů vyjadřujících hluboké pravdy nebeské mystiky; jednak pak je to souhrn posvátných obřadů, jež jsou činným vyslovením a živým přízpůsobováním těchto symbolů: a vše to má jaksí za účel být svazkem mezi božstvem a lidmi, mezi nebem a zemí.

Cílení náboženství je znovu svázat, spojovat (religio, religare) padlé lidstvo s jeho nebeským pravzorem, věčným Slovem.

A jestliže nyní tento výměr obrátíme, uvidíme, že se výborně hodí na čarodějství, způsob náboženství obrázejícího se v pekelném zrcadle, jež převrací a znetvořuje jeho obrysy. Představte si převráceného Boha a máte d'ábla; vždy z dobře známých zásad kabaly je: »*Dæmon est Deus inversus*«.¹

Čarodějství má své negativní nauky, své bludné symboly a své ohavné obřady. Má i své svátosti, v nichž je dokonce možno odlišovat podklad i formu na způsob těch, které uděluje církev.

Podklad, látka čarů, záleží v nějakém předmětu, který je symbolickým základem lživíry čaroděje, přesným vyslovením jeho zlých úmyslů a opěrným bodem jeho zvrhlé vůle. Forma, podoba čarů, to je znamení vyjadřující d'ábelský vliv, okultní projev vysloveného úmyslu, jenž určuje látku předurčenému cíli a dává jí sílu v předem vytčeném směru.

Všichni teoretikové goétie, s Jamblichem v čele, mluví o »*látkách, schopných vnímat v sebe bohy*« (pneumatická impregnace) a o »*značkách, jež mají moc svázat bohy*« k těmto předmětům. Kdo by v tom nepoznal narážku na látku a formu magického posvěcení?²

Teorie svátostí je jednotná v náboženství, v černé magii i ve vysoké magii. Nechť sledujeme kněze při vykonávání křtu či čaroděje při provádění očarování nebo mága při přípravě talismanu či pentaklu, bude pro nás stejně nemožné neuznat svátostní povahu všech těchto tří prací,³ at' posvátných či rouhavých, blahodějných či zločinných, co na tom záleží? Povaha je dvojitá a záleží podstatně – nestačíme na důležitost toho výroku poukazovat – v souběhu dvou vzájemně se doplňujících a sobě navzájem nevyhnutelných prvků: v látce a formě svátostí, jinými slovy v »*těle*« svátostí a v její »*duši*«. Jen účel se tu mění, neboť i obyčejná voda pro křest, i vosková figurka pro čáry i kovový kotouček pro talisman, všechny tyto různé předměty tvořily »*látku*« svátostí. A

¹ Čtete v »Collection des Kabbalistes de Pistorius« (Artis cabbalisticæ... Tomus I. ex Pistorii Bibliotheca, Basileæ, 1587 inf. str. 792: Eadem sunt littera, nominis Cacodemonis qui est princeps mundi huius et יהוה Et qui sciverit ordinare transpositum deducet unum ex alio.« »Tatáž jsou písmena jména zloduchova (jenž je knížetem tohoto světa) a jména JEVE. A kdo by znal pořad představení, vyvodil by jedno z druhého.«

² Pověstný Kornelius Agrippa, nepřímý a pozdější dědic této školy, spíše učené než bez možných výtek, je v tomto ohledu stejně otevřený, a často se k tomu vrací ve své: »Filosofii okultní«. Obzvláště možno číst kap. XI. první knihy: »Jak se provádí vlití okultních sil do různých předmětů pomocí myšlenek, prostřednictvím duše světa«. Nalezneme tam tuto výbornou formuli, která je klíčem talismanické vědy: »Věci pozemské dostanou tolik síly a moci z nebes, do jaké míry je jejich látka ochotna je přijmout«. (Philosophie Occulte, trad. franc. La Haye 1727. 2. sv., 8°.)

³ Užívám slova sakramentum, svátost, v jeho nejširším významu.

právě tak i dovolávání se nebes, i pekelná zaklínání i magická posvěcení, ta slova jsou bez rozdílu formou svátosti.

Vyslovivše tuto zásadu, nebudeme se tomu blíže věnovat. Ponecháváme na čtenáři, aby si odvodil četné obdoby téhož druhu. Konečně vstoupíme do výlučné říše černé magie a přistoupíme, pokud to bude možné, k jednoduchému, prostému popisu jejich obřadů a tajemství.

Provozovatele kouzel je možno rozdělit do tří velkých skupin podle toho, jaká pohnutka je k nim vede. První třída by obsahovala oběti nezdravé zvědavosti nebo šílené pýchy: jaký to pro ně rozkošný sen, umět imponovat ostatním lidem nadpřirozenou mocí... Druhá skupina by zaujímal ty, které šířila slepá nenávisť a řevnivost, povahy zpité pomstychtivostí, které činí zlo pro zlo samo. Konečně třetí třídu by tvořili čarodějové, kteří k tomu byli svedeni touhou po vysněném zisku, sugescí rozkoše a bohatství a jejichž cílem je ukojení chtivých, hrubých a zističných vášní.

Co se pak týče samotných čarodějových děl, dělí se ještě přirozeněji do tří hlavních tříd: zločiny proti Bohu, zločiny proti sobě samému a zločiny proti bližnímu.

Méně soustavné a méně úplné, třebaže podrobnější je rozdělení, jaké podává Bodin v IV. knize své *Demonomanie*. – Rozlišuje patnáctero ohavných zločinů, jimiž, možno-li mu věřit, je obtíženo svědomí skoro všech čarodějů: »Bylo dokázáno, že čarodějové, kteří učinili smlouvu s ďáblem, jsou obyčejně vinnými všemi, či většinou těch nepravostí.¹ Zde je jejich krátké vypsání: 1. urážka Boha; 2. rouhání; 3. uctívání ďábla; 4. zanechávání dětí nově narozených či majících se narodit ďáblu; 5. obětování těchto dětí ďáblu; 6. jejich zasvěcení ďáblu již v mateřském lůně; 7. přísaha satanické propagandy; 8. přísaha vykonaná ve jménu ďábla a na jeho počest; 9. krvesmilstvo; 10. vraždy za účelem získání masa a vnitřností potřebných ke kouzlům; 11. lidožroutství, obvyklé při sabatských hodech; 12. užívání jedů a filtrů (kouzelných přípravků); 13. smrtelné učarování dobytka; 14. očarování země, aby byla neplodnou, přivolávání krupobití a ničení žní; 15. konečné tělesné obcování s démony a obludami vychrlenými peklem.«

Kdybychom se postavili na retrospektivní stanovisko zákonů platných ve středověku a na stanovisko soudů, převážně zaujímané ještě i za časů Bodinových, bylo by snadné označit mezery tohoto neúplného a chybného rozdělení: mezi jiným je třeba jen ukázat na opomenutí zločinu kacířství, jež je přece možno přisoudit každému čaroději. Tento zločin – týmž právem jako zločin vyvolávání a uctívání ďábla, o nichž bylo promluveno v předešlé kapitole – zasahuje, dle vzatého stanoviska, do obou tříd urážek Boha a těžkých provinění proti sobě samému.

Budeme se zvláště zabývat vlastními »*čarami*« či kouzly prováděnými v úmyslu škodit bližnímu.

Škodit bližnímu, to je hlavní ctižádostí sluhů Satanových.

Avšak než se pustíme do podrobností pověrečných praktik, jakých ti bídáci nejvíce užívali, zdá se nám být vhodné uvést za příklad tento patrný a dokázaný případ účinného očarování, jež vyjímáme ze soudních zápisů XVII. století.

Ke cti pařížského parlamentu (soudu) je nutno uznat, že tradice se tam jevila být, pokud se týče černokněžnictví, velice mírná; neboť způsob soudnictví, jak jej vykonávali Boguet a Remigius, tam nebyl naprosto připuštěn a právě oproti venkovským soudům, jež trestaly hranici při pouhém přečinu pověry,² vydávaly pařížské úřady na smrt upálením jen ony čaroděje, jimž bylo dokázáno, že svými rejdy přivodili smrt postižené osoby či aspoň hmotné škody, jako ztrátu dobytka nebo zničení žně.

Nuž, tedy soudce z Pasy odsoudil několik pastýřů k smrti provazem a ohněm právě pro tento poslední zločin (bylo to v letech 1687–1691), avšak pařížský parlament, protože nebyly žádné důkazy, měl za svou povinnost změnit rozsudek smrti v odsouzení na galeje. Neboť uznával sice vinu odsouzených jakožto pachatelů škod, avšak byly způsobeny magickými operacemi či jen prostě přirozeným způsobem? – Soud váhal se o tom vyslovit.

Avšak rozhodující důkazy na sebe nedaly dlouho čekat a ty, jež vyznačovaly proces pastýře Hocqua, se jevily být tak rozhodné, že jeho ohlas vzrušil ozvěnu v celé Evropě.

Tyto případy jsou prazvláštní a hodlám zde podat jejich stručný přehled.

Proces proti Hocquovi byl založen na tom, že byl obviňován jako pravá příčina nákazy, jež tehdy decimovala dobytek; za viníka jej udávalo veřejné mínění lidu.

Dne 2. září 1687 byl odsouzen soudem v Pasy pouze na galeje. Hocque se proti rozsudku odvolal. Avšak vzhledem ke sporným názorům o čarodějství se pařížský soud omezoval jen na revize rozsudků smrti. O tu však zde nešlo, a proto byl rozsudek potvrzen výrokem parlamentu s datem 4. října. Shovívavost prvního soudce, shodná tentokrát s názorem odvolací komory dávala najevo pochyby toho úředníka, pokud se týče účinné příčiny epidemie, neboť vynesl rozsudek pouze pro otrávení dobytka »pomocí úskoků (gogues) a jiných přiro-

¹ *Demonomanie*, str.221. – Nejmenší z těchto zločinů zasluhuje podle Bodinova názoru »*vybranou smrt*«.

² Vrchní soudy v Bordeaux a Rouenu se zvláště vyznačovaly nad jiné nenapravitelností svého fanatismu.

zených cest«. Avšak přes zatčení pastýře řádila smrt mezi dobyt看m stejně hrozně. Odtud tisícové domněnky a podezření, že se stal omyl.

Aby se věc objasnila, byl dán Hocquovi uvězněnému v Paříži za soudruha u řetězu jistý Béatrix, který byl vlastně policejním špehou. Sledujme chod událostí. Lest se nad očekávání zdařila. Béatrix opil pastýře, načež ten se bez nedůvěry prozradil. Doznal, že do jistého chléva, jehož místo naznačil, zakopal »náboj magické otravy, zvaný devaterým zaklínáním«. A dodal, že epidemie nepřestane, dokud kouzlo nebude zničeno.

Co učinil Béatrix? Šel a vypověděl vše veliteli hradu Tournelle, člověku moudrému a rozumnému, který mu nařídil, aby pastýře ještě jednou opil a vyzvěděl od něho, jak lze kouzlo zrušit. Hocque svolil v mlhách opilosti ke všemu, aniž by pomyslel na to, že bezprostředním následkem zrušení kouzla bude smrt jeho jako původce. Neboť takový je hrůzyplný zákon v goétii, – zákon, zvaný »zákonem zpětného odrazu«, že každý proud magické otravy, který byl odchýlen od cíle, jež měl stihnout, se vrátí k svému východisku s dvojnásobnou silou; a tu pak čaroděj neodvratně zhyne, nezdaří-li se mu chytře odvrátit smrtelný příliv na nějakou třetí osobu, podstrčenou obět, jež zhyne za něho.

Ve své důkladné opilosti napsal pastýř dopis svému synovi, Mikuláši Hocquovi, aby dal »kouzlo vyzvednout« jakýmsi burgoňským čarodějem, zvaným Železně rámě. Obrací se na svého soudruha a vymínil si jen, aby nevyslovoval jeho jméno. Když však po vystřízlivění Hocque zjistil, že psaní bylo skutečně odesláno, ihned pochopil, co provedl, a nesmírně se proti Béatrixovi rozzuřil: „Budeš příčinou mé smrti,“ vykřikl, „zemřeš tedy sám, neboť jsi mne zradil.“ A s pomocí ostatních trestanců vždy hotových k potrestání špehou, jej začal škrtit. Nebylo pochyby, že by to byl zaplatil koncem svého bídného žití, kdyby velitel nebyl náhle zakročil s ozbrojenou mocí a nebyl odboj potlačil a Béatrixe zachránil.

Mezitím Železně rámě, zavolaný do Pasy, nalezl pomoci »obrazců a hanebných bezbožností« místo ve stáji, kde leželo zakopáno koryto, jež vydobyl a spálil za přítomnosti majitele stáje a čeledínů. „Avšak ihned“ – praví úřední zpráva – „projevil velikou lítost, řka, že Duch jemu zjevil, že to byl Hocque, jenž kouzlo způsobil, a že zemřel ve vzdálenosti 6 mil od Pasy právě v okamžiku, kdy kouzlo bylo spáleno.“ (Tento čaroděj nevěděl o tom, že Hocque je v Paříži uvězněn!) *A skutečně se ten údaj ukázal být pravdivý, jak dosvědčením komisaře de Marié na zámku Tournelle, tak i dosvědčením soudce z Pasy, že totiž v též den a hodinu, v níž Železně rámě počal rušit kouzlo, Hocque, ač byl mužem velice silným a zdravým, okamžitě zemřel v děsných křečích, svíjeje se jako posedlý, přičemž nechtěl slyšet ani o Bohu ani o zpovědi: z toho je vidět, že v čarách oněch pastýřů bylo cosi nadpřirozeného.*

V kanceláři soudu byly zachovány autentické spisy »procesu, který byl veden s oním Železným ramenem a dětmi téhož Hocqua i jmenovaným Pierrem Petitem a Jeanem Bergerem, obviněnými ze spoluviny...« Ve spise se pokračuje těmito slovy: „U zatčených pastýřů byly nalezeny rukopisné knihy, obsahující mnoho prostředků k usmrcení zvířat a k útokům na život lidí a na čest žen. *A ti, kdo byli zajati a vyslýcháni, se přiznali, že prováděli otravná kouzla proti zvířatům, zvaná jimi »krásné nebo boží« (Le Beau-Ciel-Dieu) a složená z částic sv. hostie, uzmuté při přijímání, z výkalů zvířata napsů krví těchže zvířat rozmíchanou svěcenou vodou a obsahující slova uvedená v procesu.*“

V roce 1691 byli chyceni ještě dva čarodějové z téže bandy, Pierre Biaule a Médard Lavaux, kteří byli oběšeni a spáleni 2. prosince 1691 dle rozsudku soudu v Pasy ze dne 26. října, který byl tentokrát potvrzen pařížským parlamentem čtyři dny před popravou.

Nyní víme, co naši otcové zvali očarováním (charme).

Mnohý snad užasne nad krásným názvem, jaký byl dán předmětu tak ohyzdnému. Avšak etymologie to vše ospravedlní: charme (kouzlo), jež pochází od »carmen«, vyjadřuje přípravek, který se stal mocný silou magické průpovědi, zprvu nejčastěji rytmické – »carmina« – mnohdy zpívané: odtud je odvozeno slovo »inkantace«, jež značí vlastně děj takového zasvěcování či lépe takového znesvěcování zpěvavě vyslovovaného zaklínačem (enchanteur).

Víme, že kouzlo je tím mocnější, čím jsou hmoty je skládající podivnější, nesounáležitější, odpornější a především schopnější poplést ducha rozporností své směsi. »Klíč k černé magii« nám osvětlí příčinu. Ze zcela obdobného důvodu pronáší Pic de la Mirandola tuto zásadu: »Nejnesrozumitelnější slova, zdánlivě nejnesmyslnější formule jsou magicky nejúčinnější.«¹ Proto není třeba se divit, když v grimoárech, ba i v některých obřadných knihách vysoké theurgie čteme slova a celé věty vzdorující bystroduchu a důvtipu nejučenějších jazykozpytců. Dávno před Picem de la Mirandola již theosof Jamblichos ve své knize »De mysteriis« (kap. de nominibus divinis) rozhodl podobně námitky uvedené Porfyriem o nesrozumitelnosti podobných barbarských slov, užívaných v náboženských obřadech; tato slova, pravil, jež starobylost činí nesrozumitelnými, si plně zaslouží

¹ Podobně čteme v *Proroctvích* připisovaných Zoroastrovi (kap. de demonibus et sacrificiis): Nomina barbara numquam mutaveris; sunt enim nomina apud singulos a Deo data, potentiam in Sacris ineffabilem habentia.« (Trinum magicum, Francofurti 1629, str.345.) »Nepozměníš barbarských jmen! Některým jsou totiž Bohem dána jména, mající nevýslovnou moc ve věcech posvátných.«

naší úcty; nevyslovitelné a sdělené shůry, se nejvíce přibližují řeči bohů. – Aniž bychom posuzovali tyto názory, uvádíme jen, že u adeptů goétie se zřejmě jeví veliká záliba pro nesrozumitelná slova a neslýchaně splétané věty.

Ať již čaroděj upravuje kouzla k rozsévání smrti či k ukojení svých nespoutaných náruživostí, vždy pečlivě směšuje věci posvátné, pozeňnané či zasvěcené s nejdopornějšími a často nejopzlejšími. To je velice závažná podrobnost, jíž je nutno si všimnout, neboť tento nečistý dyarchista ve své šílené tužbě hledí vždy dosáhnout nejohavnějšího, nejrouhavějšího a takřka nejdůkladnějšího znesvěcení, dáváje látkám naprosto odlišné podstaty, jež hněte společně, jakousi zdánlivou netvornou jednoduše. Vždy se tu setkáváme s toutéž manichejskou zuřivostí, klást nebe proti peklu, tak aby jedno bylo druhým vzájemně pomíšeno, zmateno a uráženo.

Vezměme historický příklad z doznání Magdaleny Barentovy, nejpověstnější z jeptišek sv. Alžběty z Louviersu, o jejichž posedlosti se zmiňujeme též v kapitole IV. Tato doznání byla uveřejněna ve formě Paměti či vlastního Životopisu péčí R. P. Desmaretse, rouenského kněze oratoria a zpovědníka, jenž byl i zpovědníkem kající se Magdaleny. Na začátku kap. VI. čteme: „Uplynulo sotva 14 dnů, když Picard (ředitel kláštera) šel za jistou záminkou do zahrady, kde jsem se nacházela s několika jinými jeptiškami. Tehdy jsem právě měla pravidelné ženské nepřijemnosti. Sledoval nás, a když jsme se na jistém místě zastavily, vzal jednu hostii z knihy, kterou s sebou nesl, a sebral jí několik kapek sražené krve padlé na zem. Pak sbalil hostii a zavolal mne na hřbitov, kde mne uchopil za ruku a mým prstem vše vstrčil do jedné díry poblíž růžového keře. Dívky, jež jsou exorcisovány, prohlásily, že prý to je *kouzlo*, určené ke svedení jeptišek k oplzlosti. Nevím, co bych o tom řekla... avšak je jisté, – pokud mne se týče – velice mne to vždy táhlo k tomu místu, kde jsem vždy byla pokoušena nečistými chťiči a upadala do necudnosti.“ (Histoire de Magdaleine Barent, ensemble l'arrest... par le R. P. Desmaretse, Paris, Jacques de Gentil, 1652 in 4°.)

Třebaže jsou tyto podrobnosti odporné, byli jsme nuceni je uvést na podporu svých vývodů.¹

Kouzla vnukající nečistou lásku se nazývají charakteristickým názvem »*filtry*« (z řeckého FILEIN, milovat) zvláště jsou-li to elixíry, nápoje, které čaroděj podává své oběti k pití, anebo prášky, pilulky atd., jež se přimíchávají k pokrmům.

Co se týče kouzel vražedných, těm dávají někteří spisovatelé název »*filtry*« neprávem; neboť přesněji a vhodněji jsme je slyšeli nazývat »náboji magické otravy«. (Charges.)

Čarami (sortilège) se všeobecně rozumí každá operace černé magie. »*Uděláním*« (*maléfice*), což je označení již mnohem určitější, se označuje, třebaže ne zcela přesně, každý černokněžnický obřad, vykonaný za účelem poškození bližního (*male facere*). Co se pak týče operací, jimiž má být někdo na vzdálenost stížen buď povlovným odumíráním, nebo náhlou smrtí, těm se dává název »*učarování*« (envoûtement, od »en vouloir«, hněvat se).

Eliphas praví: „Očarování, slovo velice význačné ve své galské jednoduchosti (envoûtement), značí někoho chytit a zapříst do slibu, do přání (voeu), do určité vyjádřené vůle.“²

V každém případě je okouzlený předmět právě svátostní látkou čar, kdežto zaklínání je jejich formou.

V očarování se látka nazývá »*volt*« (z latinského vultus, hmotný obraz), forma se nazývá »*magická kletba*«.

Volt v klasických očarováních je z vosku utvořená podoba osoby předurčené zkáze. Čím je podoba dokonalejší, tím spíše se také zločin zdaří. Jestliže se při zhotovování voltu podaří čaroději vpravit do něho několik kapek sv. křížma či úlomek posvěcené hostie a zároveň částici nehtu, zub,³ či vlasy chystané oběti, tu se raduje, že má všechny trumfy zdaru v rukou. Když se může domoci kusu šatstva, jež osoba často nosila, je šťasten, že z toho může vyrobit šaty, a obleče do nich figurku, pokud možno po způsobu své oběti.

Tradice předpisuje udělit této směšné podobizně všechny svátosti, jichž se snad dostalo předurčené osobě: křest, sv. přijímání, bířmování, kněžské posvěcení i poslední pomazání, hodí-li se to. Nato se provádí »*kletba*« tak, že se soška probodá otrávenými špendlíky při hrozném výbuchu nadávek, aby se pomstychtivost co nejvíce rozbouřila, anebo i tak, že v určité zlověstné hodiny se podoba dře skleněnými střepy nebo otrávenými trny, smáčenými ve zkažené krvi.

Voskovou sošku často nahrazuje ropucha, jíž bylo dáno jméno toho, komu má být ublíženo, avšak kletbové obřady zůstávají tytéž. Jiný předpis žádá,⁴ aby byla ropucha zaživa svázána vlasy oběti dřívě zaopatřenými,

¹ Alespoň toto místo lze ještě uvést; jsou však četná jiná, jež bychom se neodvážili čtenářům předložit. Ovšem je to na škodu našich důvodů, přece však raději respektujeme čtenářův útloucit. Omezíme se tedy na prosté podotknutí, že velice zajímavých pro stanovisko, jež nás v této kapitole zajímá, je 12 posledních oddílů uvedené knihy, označené LK 74183 v knihovně: Bibliothèque nationale.

² Dogme de la Haute Magie, str. 297.

³ Odtud lidové rčení v hněvu: »Nechť si dá pozor, má u mne zoubek!«

⁴ Zde uvádíme případ čarodějství asi podobného druhu: Jednou v noci r. 1619 byl hrobař hřbitova Saint-Sulpice vzbuzen štěkotem psa a vyhlédnuv ven, spatřil tři ženy provádějící čáry. Chodily kolem zdí kostela, činice na zemi kruhy svými holemi, načež šly udělat díru vedle hrobu jednoho tesaře, aby tam vložily své kouzlo. Na to

načež pak se plivne na hnusný svazek a zakope se pod práh nepřítele nebo na jakékoli jiné místo, jež je ta osoba nucena denně navštěvovat: tu se prý elementární duch ropuchy jaksi přísaje k oběti a pronásleduje ji až do hrobu – ovšem nemá-li oběť tolik znalosti, aby čáry vrhla na čaroděje zpět.

Eliphaz Lévi, jenž popisuje tento podivný obřad, poznamenává, že určená oběť může vždy zmařit kouzlo, když s sebou nosí živou ropuchu ve skřínce z rohu. Týž autor dodává ohledně tohoto odpuzujícího tvora: „Ropucha není jedovatá sama o sobě, avšak je jakoby sací houbou jedů: je pečárkou (žampionem) zvířecí říše.“

„Vezměte tedy velikou ropuchu,“ praví Porta, „a dejte ji do nádoby se zmijemi a jinými jedovatými plazy. Za jedinou potravu jim dávejte po několik dnů pouze jedovaté houby, náprstník a bolehlav, přičemž je drážděte všemi možnými prostředky, bitím i pálením, až pojdou vzteky a hladem. Nato k tomu přimícháte křišťál v prášku a prysec, a vložíce vše do zavřené retorty, zbavíte směs horkem poznenáhlu veškeré vlhkosti. Pak to necháte vychladnout a oddělíte popel zdechlin od nespalitelné části, jež zbude na dně retorty: tím získáte dva jedy, jeden tekutý, druhý práškovitý. Tekutina bude stejně účinná jako hrozná *aqua toffana*; a prášek způsobí úbytě a v málo dnech smrt za strašných bolestí nebo celkovou otupělost toho, kdo trošku vypije ve svém nápoji.“ Je třeba doznat, že tento předpis má magický ráz z nejohybnějších a nejděsnějších, jaké je možno vymyslet, a že upomíná – až se žaludek obrací – na hnusné kuchyně Kanidie a Médey.¹

Obřady učarování existují v nesčetných více méně pitoreskních způsobech. Eliphaz Lévi uvádí ještě ten, při němž se ve způsobu křížů probíjí hřebíkem všechny v zemi vtlačené šlápěje oběti, vyhlédnuté k trýznění. Přitom se užije hřebů s velkou hlavou »zasvěcených« dílům nenávisti za použití smrdutých Saturnových vykuřovadel a za vyvolávání zlých geniů.²

Tady přestaneme o očarování, alespoň pod jeho tradičními evropskými způsoby, jak nám je podávají kouzelnické knihy zanechané středověkem.

Co však říci o okultním, pustošivém činiteli voodooových černochů, o tom nepochopitelném »nescio quid«, zvaném jimi: Mandigoès-Obi; o oné neznámé mocnosti, jež v podobě periodické epidemie decimuje obyvatelstvo sv. Dominika a ostatních Antillských ostrovů?

Sekta voodoo je, možno-li věřit abbému Bertrandovi, společností či spíše kultem, přineseným z Afriky. To, co se zdá potvrzovat tento náhled, je jednak překvapující podobnost slov: *Obi*, *Obijah* s tyfonickým *Obéahem*, uvedeným v Anastasiově papyru, s hebrejským *Oba* s jejich duchy *Oboth*,³ slovy egyptského a snad etiopského původu – a jednak je to nezměněný magický význam těchto slov, zachovaný po tolik dvacítce století v odlehlých zemích!

Hlavní obřad voodooových adeptů jeví podobnost s výjevem sabatu, jak jsme je popsali v kap. II.

„Výjev,“ praví p. de Mirville, „se odehrává v nejneproniknutelnějších lesních houštinách, na nejpříkřejší a nejpustší skále hor, na kraji sopek či v otravných močálech. Vyvolávání jmen dostavivších se věrných, důkaz přítomnosti »Obi«, přínos sestre a pánve, zařiznutí kozy, jež se sama má podat svému katu a pojit, aniž by vyrazila jediný výkřik, orgiastický tanec, klanění se hadům, děsné skřeky, výkony pobuřující hanebnosti, a často, jak se praví, *usmrčení dítěte*: to je stručnými slovy celý pořad tajemné slavnosti, při níž jsou sepsána jména všech těch, na nichž má být vykonána pomsta.“⁴

A nepřátelé sekty postupně hynou; zdolání tajuplnou nemocí, vysílením bez patrné příčiny.

Pan Lond, Evropan usedlý na Jamajce, vypráví, že na udání jedné ubohé ženy, zemřelé působením voodoo, byla učiněna podrobná prohlídka v chatrči jisté černošky, dobré osmdesátnice, která byla rozhodně prohlašována za hroznou čarodějku, o níž vládlo přesvědčení, že velkému počtu domorodců »vrhla Obi«... Každého dne byly nové oběti. Vše, co bylo v domku nalezeno, bylo něco hadrů a drobných kostí, pak hliněná nádobka, plná hliněných kuliček, konečně kočičí lebka, zuby a drápy téhož zvířete a různobarevné, skleněné perličky. To bylo vše,

---

vše se díval zděšený hrobník ze vzdálenosti sotva několika kroků. Domnívaje se, že jim jde o pohřbení oběti zločinu utracení dítěte, vešel zpět do příbytku, aby se poradil se svou ženou, co činit. Když se vracel se svým bratrem, jehož si zavolal na pomoc, daly se čarodějky na útěk. Zdařilo se chytit pouze jednu z nich, ženu z nejnižší chátry, zvanou Claire Martin, kterou dal soudce ze St. Germain-des-Prés veřejně zmrskat. Avšak hrobník a jeho bratr nenalezli dětskou mrtvolu, nýbrž: »hrabavše chvíli kusem žebra zemřelého v zemi na naznačeném místě, našli tam ovčí srdce plné laťových hřebíků, probodané ve tvaru polovičního kříže celou spoustou špendlíků. Báli se na to sáhnout, proto to nabrali na lopatku od uhlí...« Spatřivši toto kouzlo, nepokoušela se čarodějka zapírat; a bylo s ní zacházeno vlídněji jen proto, že se tak samovolně přiznala.

¹ Dogme de la H. Mag. str. 328, 329.

² Rituel de la M. str. 242.

³ Ob Oboth je správné vyslovení slov אוב, אובות, o nichž jsme již mluvili a jež se píše Aôb a Aôbôth.

⁴ Des Esprits et leurs manifestations diverses, Paris 1864, 6 svazků velké 8°, sv. V., str. 317–318.

co se dalo nalézt v chýši podezřelého. Chatrč byla spálena se vším, co obsahovala... A *ihned*, jako kouzlem epidemie ustala.¹ (Viz Bibliothèque Britannique. t. IX. p. 521).

Bůh voodoo, jehož moc je neomezená, je pro své věrné »*posvátným hadem*«. Jeho uctívání, jako všechna jiná, jež tento symbol veškeré mystické zvrhlosti zneuctívá, spadá do tajemství inkubatu, o němž se tak často v naší knize mluví.

Mocně seskupeni kolem svého velekněze, všemocného nástroje okultních pomst, tvoří adeptové voodoo obávanou tajnou společnost, jež není bez obdoby s indickou sektou Thuggů, také již našim čtenářům známou.

Voodoooský had je, úhrnem řečeno, touže mocností zkázy, které se staroegyptský goëta dovolával těmito slovy o pomoc ve své zášti: Ó ty, který nenávidíš, protože jsi byl vyobcován, tebe vzývám, všemohoucí vládče bohů, ničiteli a zhoubce, tebe, který zachvátíš vše, co není přemoženo! Volám tebe, o Tyfonesete!... Viz!: vykonávám obřady předepsané magií a tvým vlastním pravým jménem se tě dovolávám. Přijď tedy ke mně dobrovolně, neboť mne nemůžeš odmítnout... A já též nenávidím onen dům, jenž je šťastný, onu rodinu, která žije v blaženosti: ó vystup proti ní a zdrť ji, protože mne urazila!²

Ať je podstatou toho hrozného činitele, jehož byl had jedním z hieratických emblémů, cokoli, je jisté, že je povolný k vykonávání všech tajuplných děl. Jeho znázornění, v jistém ohledu, byl vždy had. A naši moderní lidé, kteří se domnívají řídit (pod jménem elektrického fluida) a nejasně vytušívají (pod názvem magnetismu) dvě velice nepřímé obměny jeho síly, mají naprosto nejasnou a ve všech směrech vzdálenou představu o mocných silách, které dovede vyvodit člověk, jenž dovedl vniknout až k podstatě tohoto činitele.

Nabýt takovéto znalosti je dáno pouze vzácnému výběru řídkých lidí. A ještě ne všichni ti vybraní mohou nabýt předností dokonalého mága. Aby k tomu došli, je vědění jenom velmi nedostatečnou podmínkou: k ní se musí připojit naprosté ovládnutí těla, zvláštní značný výcvik a smělost bez nejmenší ochablosti a neochvějná chladnokrevnost. To samo nám již ukazuje, jak pramálo *zasvěcenců* se stane pravými *adepty*. Ovšem, že pisatel si nelichotí být počítán k oněm sv. Michalům okultismu, pro něž je drah vždy poslušným a bezbranným otrokem. Avšak existovali takoví polobohové, Mojžiš, Orfeus, Apollon a mnozí jiní to dosvědčují... snad i v nynější době nalezneme některé jim podobné...

Charakterizuje je jeden význačný rys. Podle něho je lze neomylně poznat. Oni vždy a všude užívali magického žezla pouze ke konání obecného dobra, nikdy však v osobním zájmu a z hloupé ctižádosti.

Ukončeme tuto vložku, neboť předměty, o nichž jedná naše kniha, nemají za podklad tyto živoucí divy vědy a vůle. Pronesli jsme jejich velká jména jen proto, abychom vzbudili ozvěnu prozřetelnosti i v temných jeskyních, v nichž Satan přijímá úctu svého kněze: černého mága.

Tento se zdá být, při zběžném pohledu, obdařen stejnými přednostmi jako mág světla; ba mnohdy je i navzájem zaměňují. Stává se ovšem zrakovou chybou, čili, jak by řekli naši otcové, účinkem ďábelského mámení, že si může hadův vazal navenek osvojit knížecí vzezření.

Čaroděj nic na světě neovládá: ba právě naopak: »*bezosobný*« Duch zla ovládá jeho »*osobu*« a zahrává si s ní, jak je mu libo. – Čaroděj nekoná své divy pomocí pekla, nýbrž naopak peklo je koná skrze čaroděje, unášejíc jej ve svém víru fantastické šílenosti, osudné zvrhlosti a všeobecného zmatku!

Není pevněji spoutaného a nesvobodnějšího sluhy než je čaroděj: jsa nešťastnou loutkou neviditelná, nevědomou hříčkou zla, vzdává se ten ubožák své »*pravé osobnosti*«;³ utápí svou svobodnou vůli v osudném oceánu, jehož prostou vlnou se stává. Navzájem se však zase stává vskutku touto vlnou a skrze něj se bude projevovat velká okultní mocnost zprvu v něm samém, později – jeho prostřednictvím – i navenek.

Tato mocnost se nám jeví pod všemi způsoby zla a nepořádku. Je to ona, jejíž prostřednictvím jsme viděli nejbědnějšího ze všech otroků, zahaleného do zdánlivého mistrovství, působit na dálku na živé bytosti, smrtelně je postihovat, porážet je úbytěmi nebo šílenstvím.

Avšak okruh dostupný čarodějově zločinnosti se neomezuje pouze na tyto věci, jak uvidíme dále.

Máme předně i kouzla, která působí na pohlavní smysly, buď je podněcující, nebo je umlčující.

Každému je zajisté známo, jak despoticky působí na většinu lidí onen vzpurný tyran organismu, jež nazvali »šestým smyslem«. Známe, jak jsou rozmary jeho chtíce proměnlivé: brzy je tvrdošíjně dychtiv nedostizitelných krmí, a naopak nevácně se opovržlivě odvrací, když je tabule nejlákavěji upravena.

Čarodějové vždy hleděli těžít z tak nevypočitatelné náklonnosti: vždyť libovolně podnítit či utlumit úskočný příboj žádosti je dodnes ještě zamilovaným koníčkem některých vesnických čarodějů a mohu dodat, že jsou v tom často výtečníky: je skutečně ku podivu, jak dovedou buď potlačit žádost těla až k naprosté lhostejnosti, anebo ji rozdmýchat až k šílenství.

¹ Tyto případy se staly na konci XVIII. stol. – Voodoo je ještě i dnes daleka vyhynutí. Někteří autoři se dokonce domnívají, že od pověstné revoluce na sv. Dominiku, jež byla bezpochyby jejich dílem, doznal tento druh barbarského svobodného zednářství ještě rozhodného rozšíření.

² Viz Papyrus Anastasi et Salier, uvedené egyptologem Reuvensem v jeho: »Dopisech Letronnovi«.

³ Mág se naopak vzdává veškeré osobitosti nepravé! *To se ujasní v knize II.*

Nechtěl bych přísahat, že užití dráždivel a afrodisiak jim bylo při jejich kouzlech úplně cizí, ba zajisté mnozí z nich se utíkají pouze k těmto umělým prostředkům, jež spadají do fyziologických studií léčiv a nezdají se mít nic společného s čarodějstvím. Nicméně je nutno přiznat, že se tito šelmové zpravidla utíkají k praktikám černé magie, podávající výsledky neméně rychlé a neméně účinné.

Čtenář již zná povšechně složení filtrů.

Nyní pro zajímavost naznačím několik předpisů sice méně příšerných, ale stejně směšných, k zanicení lásky ženy. Grimoáry předpisují, aby se jí dalo přivonět k pomádě vyrobené z cypřiše a ambry rozmělněné s morkem, vyňatým z levé nohy vlka, anebo ještě lépe, abychom jí podstrčili levou polovici žabí kostry, již jsme nabyli, vhodivše živou žabu do mraveniště (pravá polovice podněcuje nenávisť, levá lásku.) Dle jiných klasiků čarodějství se má nešťastnici dát užít půl drachmy tohoto přípravku: zaječí varlata a holubí játra se roztlučou v hmoždýři na prášek spolu s křehkými šupinkami krve, kterou jsme si dali vytéci z těla v pátek v dubnu do polévaného hrníčku, v němž jsme ji nad pecí vysušili. Vše to okořeníme rouhavými obřady a magickými slovy, která nemají rozumný smysl.¹

Zajisté pochopíme, že všechny tyto lákavé předpisy jsou samy o sobě nicotné a bezmocné; všemu, praví Paracelsus, dává moc vnitřní a okultní *Magnes*, tj. více méně vyvinutá moc zaklínačova nad astrálnem.

Nejpodivuhodnější formule jsou nejpůsobivější, nejbláznivější míchanice jsou nejvydatnější v ruce pravého čaroděje: protože i samy odpory v těchto nesouvislých směsích tvoří prvek vhodný k jeho nezřízené vůli, náležitý základ k získání opěrného bodu.²

Avšak nezabíhejme do výkladů náležejících do knihy II., rámec díla nás omezuje, abychom podali jenom náčrt hlavních kouzel.

Jestliže kouzlo pro lásku se nazývá *filtr*, opačné kouzlo k neschopnosti v lásce se nazývá podivným a naivním slovem »uzel na tkaničce« (noeud de l'aiguillette.)

A toto bývá nejobyčejnější stížností proti čarodějům. Je neuvěřitelný počet těch, kdo takové podezření odpykali smrtí; ovšem vystupovalo se proti nim trochu příliš lehkomyšlně... Co je vskutku častější nepříjemností při prvních manželských stycích, než ona podivná omrzelost těla, když srdce přece jen bývá tak velice zaujato? V tomto případě i bez jiného zlovolného čaroděje sama paní Vzrušenost bývá dostatečnou čarodějkou, aby zadrhla tkaničku.

To však naši otcové nechtěli uzнат. Jakmile se taková nesnáž trochu prodloužila, ihned hádali na čáry: A tu se počalo s přehlídkou všech známých i neznámých, kdo že je podezřelý ze styků s démonem, či prostě schopný, aby choval proti některému z novomanželů nějaký starý hněv... Běda nešťastníkovi, na nějž domněnka padla! Neboť není na světě netrpělivějšího tvora nad milence vyrušeného v jeho štěstí: stačila pouhá důvěrná poznámka pošeptaná úřadům, aby ihned byli všichni podezřelí zkoumáni řádným i mimořádným mučením, za účelem nalezení pravého viníka.

Ať je tomu jakkoli, »zadrhnutí tkaničky« bývalo ve všech zemích jedním z nejlidovějších a přes svou zdánlivou malichernost nejobávanějších kouzel, které bylo trestáno bez slitování: – »Tyto praktiky jsou dnes ještě rozšířenější než kdy předtím, ba i děti se počínají zabývat zadrhováním tkaničky, což zaslouží příkladného trestu...« praví Boguet za vlády Jindřicha IV.³

Pierre de Lancre, Boguetův současník, praví, že strach před tímto očarováním byl na počátku XVII. století tak veliký, že se většina sňatků slavila ve veliké tajnosti a takřka pokradmu.

To vyžaduje nějaké vysvětlení. Je třeba vědět, že nejobyčejnější obřad k tomuto kouzlu se pravidelně vykonával v kostele při svatební ceremonii. Je to obřad velice prostý: opatříš si tkaničku a buď s ní přítomen svatebnímu obřadu. Když se vyměňují prsteny, uděláš jeden uzel; když kněz pronáší podstatná slova svátosti, učiníš uzel druhý a konečně třetí se zadrhne, když jsou manželé pod rouškou – a tkanička je zadrhnutá. (Dle Bodina.)

Jiný způsob záleží v tom, že se postupně zaklesnou prsty obou rukou, obrácených dlaněmi ven, a sice počne se malíčkem levé ruky, načež se pokračuje, až se i palce dotýkají, pak je kouzlo dokonáno. Tento obřad je třeba vykonávat v kostele v okamžiku, kdy ženich podává nevěstě prsten.

¹ Uvádím doslovně tento neslýchaný předpis z »Velkého Alberta«: »Jestliže ti nějaká žena dala něco pro povzbuzení své lásky k tobě, tu, chceš-li se kouzla zbavit, vezmi její košili a vymoč se skrze ni otvorem pro hlavu a pravou ruku. Kouzlo bude ihned zrušeno.« (Kn. II. str. 147.)

² Vše, co myslí duch člověka, jenž vše miluje, má svou moc pro lásku, a vše, co myslí duch člověka, který velmi nenávidí, má svou moc ke škodě a zhoubě. Tak je tomu ve všech věcech, k nimž duch usilovně přilne, poněvadž vše, co myslí a chce, vychází od značek, obrazců, slov, řeči, posuňků a jiných podobných věcí a napomáhá choutkám duše a nabývá podivuhodných sil. (K. Agrippa: Phil. occ. sv. I., str. 191–192.)

³ Discours execrable des Sorciers, Lyon, Rigaud 1610 in 8°, 212.

Nemáme v úmyslu uvádět všechny způsoby spoutání Venušina, jejichž počet je přes padesát, je-li možno věřit Bodinovi.¹ Ostatně abbé J. B. Thiers² ve svém velikém díle »*Supertitions, qui regardent les sacraments*« pojednává o této otázce se všemi podrobnostmi a odkazuje čtenáře na str. 503–527 jeho dílu IV. Čarodějné knihy se zmiňují o velikém počtu jiných zadržnutí, jež nechceme podrobně uvádět. Zvědaví je naleznou v kapitole XL. první knihy Agrippovy.³

Nemůžeme však přejít bez zmínky kouzlo okamžitého ochromení, jehož prý užívají jistí zlodějové, aby mohli vyloupit dům, aniž by se báli. Toto kouzlo je na venkově chvalně známo pod vskutku podivným názvem »*Ruka slávy*«. Doznávám, praví podvržený »Malý Albert«, že jsem nikdy nezkusil tajemství Ruky slávy; avšak byl jsem třikrát při odsouzení zločinců, kteří na mučení vyznali, že jí užili při svých loupežích... že účinek Ruky slávy záleží v tom, že ochromí a učiní nehybnými všechny, kterým je ukázána, takže se nemohou hnout z místa, jako by byli mrtví.⁴

Je to ruka oběšence na slunci vysušená, když byla předtím 14 dnů máčena ve směsi *zimatu* (sic!), dusičnanu sodného, soli a plodů pepřovníku dlouhého. Vysušení se dokonává v peci vytopené sporýšem a kapradím. Pak se zhotoví svíčka ze sádla téhož oběšence, z ještě nepoužitého vosku a ze »sisamu laponského«. Když lupiči chtějí nerušeně loupit v některém domě, tu zapálí svíci a s vysušenou rukou, kterou užijí jako svícen, vkročí směle do vyhlédnutého domu, přesvědčení, že i kdyby tu hlídalo 20 až po zuby ozbrojených osob, budou všechny poraženy hrůzou a ochrnutím, takže mohou klidně počít s loupením, aniž se kterýkoli ze svědků může pohnout, dokud bude magická svíce hořet. Tak aspoň tvrdí pisatelé grimoárů, kteří pějí celé hymny ke chvále tohoto zázračného tajemství.

List »*Glaneur indou-chinois*«, který vycházel v Malace v první polovici XIX. století, nám uvádí příklad kouzla dost obdobného této Ruce slávy. Naneštěstí nemáme žádné podrobnosti o obřadech, jak se provádí; známe jediné výsledky. „Obecná zvědavost,“ praví Glaneur, „byla živě vzbuzena před několika dny odкрыtím bandy lupičů dětí obojího pohlaví. Tento objev se stal příčiněním jistého tkalce hedvábí, jenž, procházející se kantonskými ulicemi, poznal dítě svého pána, pohřešované několik dní. *Dítě naň hledělo tupě a odmítalo ho poznat.* Tkadlec je však násilím dopravil k otci.

Ono však zůstávalo stále pod kouzlem své netečnosti: jakmile však povolání Buddhovi kněží nad ním vykonali mocné obřady, užívané při této příležitosti, *zmizelo kouzlo* a dítě prolévajíc hojně slzy, poznalo mistra i svého otce. Celý případ i zázrak byl ihned oznámen vládě, která dala obklíčit shromaždiště lupičů dětí. Nalezli v něm 6 mužů a 3 ženy, kteří již 20 let prováděli toto řemeslo. Za tuto dobu unesli několik tisíc dětí. Z těch zbylo v domě pouze deset a *všechny byly pod působením otupujícího kouzla*, jež, jako ono vržené na dítě tkalcovo, *zmizelo při modlitbách a obřadech Buddhových kněží.*⁵

Tato výsada moci exorcisovat je společná kněžím všech pravidelných hierarchií a je nutno si to dobře zapamatovat.

Jsouce zde dole představiteli nebeského člověčenství a zplnomocněnci důležitých skupin pozemských čekatelů tohoto člověčenství, mají kněží všech kultů moc zaklínat hromadné mocnosti zla ve jménu oné hromadné mocnosti dobra, kterou nazýváme obcováním vyvolených. Ve výše vypsáném případě, úplný a okamžitý zdar

¹ »Veliký Albert« podává předpis ohyzdnější a směšnější: »Vezmi pyj čerstvě zabitého vlka a běž ke dveřím toho, koho chceš očarovat. Zavolej ho jménem a ihned, jak se ozve, zavaž vlkův pyj okem z bílé nitě; ihned bude ubožák nemohoucí.« Je třeba doznat, že by se stěží nalezl pošestilejší předpis. – Předpisy pro zmaření kouzla, pro »rozvázání tkaničky« jsou stejně vybrané krasochuti.

² *Traité de Superstitions*, Paris, 1741, 4. sv. in 12°.

³ *La Philosophie occulte*, tome I., str. 101.

⁴ Str. 117 ve špatném moderním pařížském vydání Renault 1839.

⁵ *La Glaneur indou-chinois* du 8. juillet 1820.

exorcismu – neboť je to exorcismus – ukazuje více než dostatečně, že otupělost, v níž byly děti pohrouženy, nebyla výsledkem narkotik či jiných umělých prostředků: zajisté však byla následkem okultního působení, ať již jej chceme nazvat »kouzlem otupujícím« jako p. de Mirville, jenž vypravuje tento případ,¹ či názvem méně starožitným a více moderním, totiž »sugestivním zjevem«.

Nežli přistoupíme k popisu jiného druhu čar, upozorňujeme ještě na kouzlo zvané »kouzlo mlčenlivosti«, tak pověstné v soudních spisech o čarodějství. Avšak název »kouzlo bezcitnosti« by tu byl přesnější výraz.²

Byl to v podstatě nákras obyčejně načrtnutý na malinkém proužku papíru, velice tenoučkém. Magikové, postižení spravedlností, svinuvše jej na nejmenší objem, snažili se jej ukrýt pod nehem palce u nohy nebo ve vlasech. Pokud jim toto palladium nebylo uzmuo, čelili nejhroznějšímu mučení bez nejmenší bolesti, nejsouce tudíž v nebezpečí, že by se zničili dajíce mimovolně uklouznout nějakému doznání.

Proto první starostí mučitele bylo ustříhat obžalovanému nehty, jakož i oholit vlasy i vousy a odstranit chlupy z celého těla. Šťastným se mohl zvat zatčenec, u něhož zůstali na pouhých těchto ponižujících přípravách, aniž přistoupili k ještě urážlivějšímu hloubání. Je nespočet příkladů neochvějně klidnosti před katem, způsobené »kouzlem mlčenlivosti«.

Je to diplom stoicismu, naprosté netečnosti k nejhroznějším mukám. A o jeho mocnosti nebylo možno pochybovat, a proto – lze-li tehdejší pisatelům věřit – bývalo v užívání skoro všeobecném.

Ví se ovšem, že při nejdůraznějších »otázkách« čaroděj sténal nebo dokonce křičel, avšak je dokázáno, že neprolil slzy, ani když se sebevíce namáhal tak učinit. Ba ještě více: úředníci byli tak dobře zpraveni o nemožnosti prolévat slzy, které jsou přece přirozeným, bezprostředním následkem každé fyzické bolesti, že z toho vyvozovali těžký důkaz pro vinu obžalovaného. Proto nařídili jako pravidlo nové hledání kouzelného papírku; jakmile pak byl papírek nalezen a spálen, ihned se suché vzdechy bez doznání proměnily v řev bolesti, proplétaný doznáními – přičemž slzy hojně proudily.

Všechny autentické zprávy v tomto hodě souhlasí. Co se týče závěrů z toho vyvozených, věříme v bystrost čtenářovu, jenž zajisté dostatečně zná zázračné případy autosugesce³ i časté úkazy hysterické anestézie.

Avšak zhoubná činnost čarodějova se neomezuje pouze na ničení lidí a dobytka. Přísloví praví: *škodit, je jeho úděl*, a on se všemi prostředky vynasnažuje, aby tento náhled potvrdil. Zkažení sklizně kouzly platilo kdysi také za znamenité svědectví jeho všeobecné zločinnosti. Připisovali pouhému jeho pohledu moc učinit zemi neplodnou a poškodit každého tvora oživeného dechem života. Odtud pochází lidové rčení: „Má zlý pohled“.

Ostatně tato lidská obluda, zběhlá v nejhroznějších obchodech, mívala vždy pohotově *prášky pro dědictví, nápoje náказы, nápoje obnovy*. A co jí bylo cílem? – Zničit všechnu šťastnou plodnost; mařit sklizeň i plod žen, rozsévat smrt v příbytku i v chlévě. Pachatel všech těchto zvrhlostí ukazoval vždy dvojí obličej, jako dávný Janus: tvář traviče a tvář čaroděje – na vybranou. – Dvojí odborník.

Plíseň, sebraná v noci na lebkách oběšenců, byla loužena v jeho skříňkách nebo překapávána v jeho křivulích se slinami zmijí a hlenem ropuch. Rostlinná a živočišná, říše skýtaly směsici svých otrav a jedů: a bylo vidět tohoto vychrtlého, otrhaného, chmurného, nesmiřitelného nepřítele lidí i věcí, jak za vražedných a rouhavých slov dokonává ničivé spojení těchto různorodých součástí, jistě překvapených, když se cítily hněteny dohromady podle rozmarů jeho šílenství.

Již výše jsme vypsali směšný původ podobných přípravků, jež d'ábel sám, možno-li věřit legendě, rozdělával svým věrným při černé mši.

„Jistá čarodějka vyprávěla r.1583, že vhodila do vzduchu jakýsi prášek, jež jí dal Mistr, a že se z něho zrodily ony potvůrky, které v několika okamžicích ohryzaly veškeré zemské plody.“⁴ Rozumí se samo sebou, že byla upálena.

Bylo by snadné uvést řadu podobných případů; avšak raději uvedu anekdotu trochu odlišnou; vypsanou několika démonografy.⁵

Jakýsi rolník z trévesské diecéze, dohlížeje na svou dcerku (bylo jí sotva 8 let), jež sázela zelí v zahradě, pozoroval, že si vede velice čiperně a pochválil ji za její obratnost. – „Ó, já dovedu ještě mnoho jiných věcí,“ pravilo dítě s tajemnou tváří. „Pohled, nebe je čisté, bez mráček: pověz mi ale, na které místo v zahradě chceš, abych dala pršet...“ Užaslý otec označil malý trávník uzavřený v ohradě, načež bedlivě pozoroval děvče, jež podstoupilo stranou. Se stále rostoucím údivem viděl, jalo udělala lískovým proutkem okrouhlý důlek v zemi a naplnila jej zvláštní tekutinou, jejíž původ lze uhadnout, neboť se nevzdálila z místa, stačilo pouze usednout... Nato šlehala svým prutem do té umělé loužičky, mumlajíc slova, která nedozněla až k němu. Pojednou dívka zamrazilo v celém těle, ač tyto divné přípravy posud neotřásly jeho nevěrou: zdálo se mu totiž, jak se lehký

¹ Des Esprits et leurs manifestations diverses, tome I., str. 262.

² Čarodějova mlčenlivost je skutečně právě jen následkem jeho stavu necitelnosti proti bolesti.

³ Spěcháme ovšem ihned doložit, že *tu bylo ještě něco více!*

⁴ Boguet, Discours des Sorciers, str. 243.

⁵ Mezi jinými i Delrio.

mráček zhušťuje nad označeným trávníkem; brzy nebylo pochybnosti: ano, slunce stále jasně svítí na skvělém nebi a vrhají své paprsky v ta místa, vyvolalo v obláčku dokonalou duhu. Po chvílce počal ze vzdušného úkazu padat jemný, ale vydatný déšť, jenž se ku podivu omezil přesně na místo předem určené: ani jediná kapka nepadla vedle. Poctivý rolník, zděšen poznáním, že má v rodině tak mladou čarodějkou, chtěl vědět, kdo že jí byl učitelem v tomto jistě podezřelém umění. Vehnáno do úzkých, přiznalo se děvče, že jí její matka vzala s sebou na sabat a že umění čarovat má od »dobrého přítele«, Mistra s rozpolceným kopytem. Pochopíme, že ta doznání nepřispěla k ukonejšení ubohého otce, v němž se vedle toho probudily i výčitky svědomí... Krátce, po dost dlouhém rozmyšlení – jako dobrý křesťan – vydal svou ženu úřadům, umýváje své ruce v nevinnosti jako Pilát. „A byla zaživa upálena,“ dodává stručně kronika. Nic jednoduššího a přirozenějšího.

Krupobití, bouře, sucha či záplavy, se obdržely podle potřeby pomocí dost podobných předpisů. Tak aspoň vysvítá ze shodných svědectví vydaných obviněnými z čarodějství.

Aniž bychom zašli do rozboru těchto případů, nemůžeme pominout poznámku, jak značná příbuznost víže tato kouzla k oněm, získaným dle libosti indickými fakíry, jež dosvědčují i nejpochybovačnější diváci.¹

Tito kouzelníci se zdají s jakousi relativní všemohoucností působit na ohnivého činitele (Aksa), mnohem subtilnějšího než blesk, který již sám je slavný v letopisech nadpřirozena.

* * *

Lze-li věřit démonologům, je nebeský oheň oblíbeným nositelem zlých duchů, kteří si navykli celou přírodu rozbořit k naší zkáze. V tom ohledu jsou spisy o čarodějství nevyčerpatelné v přesvědčivých příbězích – a tyto legendy z jiných věků v sobě nemají nic, co by nás, jak se zdá, mohlo překvapit.

Nikdo jistě nepochybuje o horlivosti a zálibě našich předků připisovat jakousi osobní sebevědomost všem neosobním či prostě pudovým silám přírody: byl to u těchto naivních křesťanů poslední protest modloslužby, již se odřekli v její pohanské podobě, avšak jež důmyslná ve vyhledávání zákrovů nejpravověrnějších žila vždy dále přes všechno opačné zdání.

Bohové svržení z Olympu se utekli do pekel a jsouce napříště jen demony nabyli občanských práv v nové víře za cenu dvojí oběti samolásky: za přijetí podružné role a za potupu muk – sice neúčinných, pravda, ale živých sžíravým přilivem kleteb a nelítostného vymítání.

Zajisté mezi všemi přirozenými činiteli je blesk nejtajnější a zdánlivě nejosudnější. Že odedávna každý záblesk, mocnější a více oslňující než jiné, byl obrazotvorností středověku známkou náhlého vyrojení se ďáblů – to, opakujeme ještě jednou, nás naprosto nepřekvapuje.

Co si však máme myslit o závažných, zarážejících doznáních, jež současný dobře známý učenec, lehkověrný jen dle jména,² učinil v listě Viktora Meuniera, »L'Ami des Sciences«? Zde doslovně příslušný odstavec tohoto fyzika:

„Učinil jsem objev, jenž mne láká!... Jsou dvě električnosti: jedna, hrubá a slepá, vzniká dotekem kovů a kyselin; *druhá však je rozumná a vidoucí*. Elektřina se rozdělila na dvě pod rukama Galvaniho, Nobiliho a Meteucciho: hrubá větev byla sledována Jacobim, Bonellim a Moncellem, kdežto *proud nadaný rozumem* byl sledován Boisrobertem, Thilorierem a Duplantem... *Kulový blesk či kulová elektřina v sobě obsahuje (myslenku), jež vzdoruje Newtonovým a Mariottovým zákonům a jedná jen dle své libosti*.

V análech Akademie je tisíce důkazů o inteligenci blesku... Avšak pozoruji, že se dávám unášet myšlenkami. Málo by chybělo a byl bych *prozradil klíč*, jenž nám objeví »*Universální princip*« řídicí dva světy: hmotný a rozumový.³...“

Může-li být co záhadnějšího nad podobné důvěrné sdělení závažných úst, je tím jistě odhodlání se k mlčení, jakému dává problesknut muž té váhy, učenec ctěný celou Evropou pro pevnost svého ducha, rozsáhlost svých vědomostí a pro četné objevy na poli přírodních věd?

Zanechme však výkladů, neboť zde nejde o rozbor náhledů fyzika Jobarda. V této knize vypočítáváme prostě případy.

Uvedeme nyní dvě ukázky, význačné, pokud se týče chování ODUŠEVNĚLÉHO BLESKU. První z nich má za svědky pouze lidi prosté, náchylnější k retrospektivním halucinacím. Vypracován spisovatelem XVII. stol., jež uvádí abbé Lenglet-Dufresnoy, je tento příběh očividně vehnán do nadpřirozenosti,⁴ nicméně je dost podivný, aby nalezl místo v kapitole, jednající o ďáblu a čarodějství.

¹ Viz »Spiritisme dans l'Inde«, par Jacolliot, str. 228–361.

² Jobard, francouzský učenec, zemřel v Bruselu 1861. (Narážka se vztahuje k tomu, že »jobard« je francouzský význam pro »lehkověrný«.) (Překladatel)

³ »L'Ami des sciences« No.2. Mars 1856, str.67.

⁴ Slovo nadpřirozený je v našich očích velice nevhodné a budeme hledět vyhnout se mu ve všech metafyzických vývodech, kde by mohlo být příčinou nedorozumění. Všude jinde ho budeme užívat v obecném smyslu, jakožto slova posvěceného návykem.

VELIKÝ OHEŇ, HROM A NEBESKÝ BLESK udeřivši do katedrály v Quimpercorentinu, s objevením hrozného a děsivého démona, v ohni nad tímž kostelem:¹ „V sobotu na prvý únorový den r. 1620 stihlo velké neštěstí a pohroma město Quimpercorentin, neboť tehdy byla pěkná, vysoká pyramida, krytá olovem a zdvihající se nad chrámovou lodí i jejím klenutím, zasažena a spálena bleskem a ohněm z nebes, a sice odshora až ke klenutí lodí, aniž bylo možno požár zamezit. A abychom znali celou událost od počátku do konce, tedy toho dne mezi půl osmou a osmou hodinou ranní náhle udeřil blesk a hrom mnohem hroznější, než byly ostatní blesky: a v tu chvíli byl očitě viděn hrozný a děsivý démon, jak, používaje přílivu za hrozného krupobití, se snesl na onu věž a chopil se jí pod křížem. Ten démon byl zelený s dlouhým ohonem téže barvy. Avšak ani oheň, který stále vzrůstal shora dolů, až se rozpoutal tak děsně, že byla obava, aby celý chrám nelehł popelem, a nejen chrám, nýbrž i celé město. Všechny kostelní poklady byly vyneseny ven a sousedé kostela přenášeli svůj majetek co mohli nejdál ze strachu před ohněm. K hašení tohoto ohně se dostavilo přes 600 lidí, ale nemohli ničeho docílit. Okolo kostela i po ostatních kostelech chodila procesí a modlila se. Konečně se rozmáhal oheň tím strašlivěji, protože nalézal vždy více potravy ve dříví. Tu konečně bylo rozhodnuto dát sv. ostatky nahoru na klenutí lodí do cesty ohni. Kapitulní kněží (za nepřítomnosti arcibiskupa) počali zaklínat onoho zlého démona, jež všichni lidé viděli uprostřed plamenů, brzy zeleného, brzy žlutého či modrého; házeli do ohně Agnus Dei a na 150 věder vody, 40 či 50 vozů hnoje, avšak oheň přece pokračoval. Tu bylo rozhodnuto vhodit do ohně žitný chléb za čtyři haléře, do něhož byla vložena posvěcená hostie, pak vzali svícenou vodu s mlékem zdravé kojící ženy a vše bylo vmeteno do ohně.

Démon byl ihned nucen opustit oheň: ale než odešel, způsobil takový zmatek, že se zdálo, jako by chtěl odnést kostel i se všemi přítomnými. S hrozným syčením odletěl v půl sedmé večer téhož dne, aniž by byl učinil komu co zlého (Bohu díky), leda že zničil celou věž, která má cenu nejméně 12 000 tolarů.

Jakmile zloduch zmizel, dal se oheň hned omezit. A krátce nato byl vhozený žitný chléb nalezen a byl jinak nepoškozen, jen kůrka byla na povrchu trochu zčernalá.

A v osm či v půl desáté, když byl oheň uhašen, svolával zvon lid, aby bylo poděkováno Bohu.

Kanovníci se zpěváky a hudebníky zpívali Te Deum a Stabat Mater v kapli Nejsv. Trojice v devět hodin večer.

Bohudíky nikdo nezahynul, jen asi 3 nebo 4 osoby byly poraněny. Není možné si představit hroznější a děsivější věci nad tento oheň.²

Tento příběh je pro nás dvojnásob zajímavý, protože potvrzuje v tomto určitém zvláštním případě lidovou víru v demony blesku a zvláště proto, že dopodrobna vypisuje zaklínání a náboženské obřady, jichž naši předkové v podobných případech užívali. Ostatně třebaže případy hromadné, bezděké a samovolné halucinace jsou dosti časté a jsou přesně konstatovány, přece jsme nakloněni domněnce, že očitý svědek, vypravěč toho divu, si tehdy vědomě nasadil zvětšující brýle či lépe řečeno kouzelné brýle.

Avšak vizme dále jeden novější případ, potvrzený věrohodnými svědky, jenž v sobě nemá ostatně nic neuvěřitelného, ať již se rozebírá z jakéhokoli stanoviska. Podáváme stručně trochu rozvleklé vypravování Gougenota de Mousseaux.³

» Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.«

»Tato krásná, utěšující Kristova slova dal jistý vznešený Polský šlechtic vyrýt, zlatým písmem na hrob milované dcery, zemřelé v 18 letech po vleklé nemoci, skleslosti sil. Neuplynulo však ani půl dne po zasazení a na nebi se rozpoutala bouře, hrom buráčí a jeden zsinavý blesk, rozvětřiv se jako jazyk zmije, na dvou místech poruší kovový nápis... Čtyři písmena se roztavila nárazem fluida, zanechávající text v neúplnosti – a z věty, dýšící nebeskou láskou a nadějí, je tak pojenou utvořen nápis věčného, nejvyššího zatracení:

Maria... imam partem elegit, væ non auferetur ab ea.« – (Maria zvolila své místo v hlubinách propasti: kletba jí. Její místo jí nebude odňato...)⁴

Tolik, pokud se týče blesku. Připojme, že právem či neprávem přičítali naši předkové mor, náказы, občasně hlady vlivům zlých duchů; podobně i náhlé živelní pohromy: záplavy, cyklony, výbuchy sopek, zemětřesení.

¹ Uveřejněno poprvé v Rennes u Jana Duranda, roku 1620; pak znovu vytisknuto v Paříži u Abrahama Saugrina.

² Viz Lenglet-Dufresnoy: »Recueil de Dissertations anciennes et nouvelles sur les Apparitions, les Visions, et les Songes«, Paris-Avignon, Jean-Noël Leloup, 1751, 4 sv. t. II., str. 110–114.

³ Gougenot des Mousseaux, »Moeurs et Pratiques des Démons« 2 ed. Paris, Plon, 1865, str. 15–16.

⁴ Tento příběh nás upomíná na hromovou předpověď smrti Augustovy. Roku 14 po Kr. udeřil blesk do nápisu sochy postavené na Martově poli na paměť vítěze nad Galy, a zkomolil první písmeno. Ze slova »cæsar« učinil blesk »æsar«, což bylo u Etrusků generickým názvem Bytostí náležejících k pokolení bohů (Elohim u Hebrejců). Mág Thrasyllus, viděl ve zničeném písmeni C obrazné znázornění 100 dnů, které ještě dělí Augusta od jeho Apotheosy. Následkem toho předpověděl, že po uplynutí této doby bude imperátor zařazen mezi bohy. A skutečně, smrt zachvátila Cæsara Augusta právě za 100 dní od toho případu.

A církevní exorcismy jsou nám nejlepším důkazem takové víry, všeobecně rozšířené a uznávané kněžstvem, aspoň pokud se týče živelních poruch: „Zapřísahám vás, kroupy, a větry, abyste se změnily v déšť... atd.“ čteme v Rituálu toulském na str. 538. A všechny obřadné knihy jsou plny takových předpisů.

A kdo, dle lidové víry, rozpoutával smršť jejich běsnění v mírumilovné přírodě? Adepti černé magie!

A tak k veliké radosti exorcistů přičítal středověk všechny neobyčejné výjevy na účet pekla a jeho zlovůle a opodstatňoval mstivou zlobu pekelných nestvůr udávaje, že byly vyštvané čarodějem...

Naši otcové ve všem hledali zázračné důvody, my dnes popíráme *a priori* i samu jejich možnost. Oni zašli příliš daleko, a proto snad zase my ustupujeme přes míru zpět. Oni byli lehkověrní, až se často stali visionářskými, my jsme nedůvěřiví, až mnohdy tvrdošijně zavíráme své oči i před jasem nepopíratelnosti.

Magik byl vždy považován za důvěrníka duchů a záhrobních přízraků; jestliže je jeho věda královská, pak je evokační umění bez odporu nejdrahocennějším kamenem v jeho koruně.

Bylo by zbytečné se tu vracet k vyvolávání d'ábla a smlouvě, jež z toho povstává, neboť ještě v kapitole V. budeme nuceni se toho dotknout.

V kapitole VI. při zmínce o spiritistech budeme jednat o vyvolávání mrtvých aneb jakýchsi bytostí, jež se za zemřelé vydávají.

Zde se chceme jen dotázat starého Homéra po jeho poetickém svědectví stran tradičních obřadů uživatelných při těch výkonech – zajisté nejodvážnějších výkonů, jakých kdy je člověku dovoleno se podjat. Otevřeme jen Odysseu na prvních stránkách knihy IX.; Ulysses nám přesně vypíše všechny podrobnosti svého pokusu – svěřme se tedy spolehlivosti vůdce, jenž nás provede bezpečnou rukou bludištěm temného Hádu.

Ithackému králi tu jde o dotaz k přízraku božského Teirésia; magické obřady začnou.

Vykopav hlubokou jámu, rozlévá do ní Odysseus k počtě manů postupně med a čisté víno, jasnou vodu a jemnou mouku.

Pak od modliteb přechází k invokacím a pak zamávnuv posvátným nožem zařizne oběti, jejichž krev temnými proudy vtéká do jámy. Náhle se z hloubi Erebu zdvihá vzdušinová rodina stínů; leč když žízňiví po prolité krvi se skuhrajíce tlačí kolem jámy, král vztyčen s mečem v ruce se jim staví do cesty. Odmítnuté stíny se lekají a rozplývají se v kotouče měnivých par: avšak vždy nové a nové přízraky vystupují z propastí Erebu. A v tom množství Ulysses poznává některé ze svých druhů padlých v boji a tito zemřelí přátelé jej prosí, aby jim dovolil napít se tajemného nápoje, jenž by jejich mátožné podstatě dodal chvilkové předmětnosti!...

Avšak nekromant dle okultního obřadu neúprosně drží hrot svého meče na povrchu krvavého nápoje, jehož se má jen Teirésias první dotknout svými rty. Avšak hle, kníže dosud neochvějný vidí svou zmužilost klesat: vznešený a drahý stín se vybavil z propasti... poznává svou matku!... Není však pomoci – posvátné předpisy nestrpí výjimku, neboť nelze smlouvat se zákonem osudu. Proto, zatímco v hrudi se mu dusí vzlyk, Ulysses odhání i přízrak Antikley.

Konečně se zjevil Teirésias, bělovlasý stařec se zlatým žezlem v ruce: Zpět, synu Laèrtův, zvolal, odejmi svůj meč z této jámy, nechť se napíjí černé krve. Až se napíjí, zjeví ti budoucnost! A věstec přiblíživ své rty ke krvavému purpuru, rozvíjí pásmo Osudu...

Ulyssova matka tu stále ještě je, zasmušilá, mlčící: neboť nepoznává své dítě. Král zaražen táže se Teirésia po prostředku, jak by se jí zjevil. Věštčova odpověď stojí za doslovné uvedení: „Ten ze stínů, jemuž dovolíš sehnout se nad jámu a dotknout se rty krve obětí, ten tě ihned pozná a budeš moci od něho zvědět, co je ti líbo. Avšak každý přízrak, který mečem odeženeš, musí prchnout do hluboké noci...“ Ulysses oddálí meč od jámy a konečně se může jeho mát' přiblížit. Sotvaže se napila krve, ihned jej spatří a zvolá: „Ó můj synu, jak jsi mohl sestoupit do říše temnosti?...“ A mezitím, co k němu mluví, vrhl se král třikrát vpřed, aby vzal do náruče drahou zemřelou, jež se třikrát rozplyne v jeho rukou jako bezhmotný stín či jako sen, který zmizí v okamžiku, kdy jej míníme zachytit.

Tak zní, zkráceně ovšem, vypravování Homéra, svědomitého popisovatele obřadů tehdejších časů a pod rouškou bájí zjevovatele nejednoho hlubokého tajemství. A ty obřady náležejí do černé magie, protože se při nich užívá meče a krve. Mystické rozlévání krve je odsouzeníhodné, jak uvidíme dále (v *Klíči k černé magii*).

Nepatří do našeho rámce mluvit zde o evokacích pomocí hvězdných pentaklů a zasvěcených parfumů, protože tato tajemství spadají do vysoké, božské magie, a věda, jíž přináležejí, zůstane pro čaroděje mrtvou literou.

Jeho věda, věda černého magika, je zcela jiná. Jemu přináležejí vyvolávání duchů nepořádku a nevědomé zvrhlosti; jeho činnostmi jsou zvrhlé pohlavní choutky a slepé vysílání oné ničivé síly, zkázy, která, zhušťujíc neviditelnou – dává přízrakům jeho blouznění neblahou objektivitu; jeho oborem je upírství a ony úpadkové obměny, jež sblížují jeho astrální formu ponenáhlu s nižšími živočišnými typy: jemu náležejí bezejmenné rozkoše inkubického obcování.

To vše jsou díla mágovi temnot příslušející a jeho také opravdu hodná! O dvou posledních jsme dosud nemluvíli, proto se o nich zmíníme nyní.

Incubus a succubus jsou dva přízračné tvary jednoho a téhož zvratného androgyna – je-li možno užít toho významu – totiž jednou falloidií, jednou kteimorfnií, podle toho, je-li zvrhlá bytost, která jej vyvolává, čarodějkou nebo čarodějem.

Nazývány *efialty* u starých Řeků, smísili se inkubus a sukubus v lidové obrazotvornosti se zosobněním »můry«. A skutečně, při těžkých snech je pohlavní ústroj velmi často podrážděn. Pocit rozkoše na sebe bere všechny známky úzkosti a má záchvaty příbuzné spíše dušení než křeči. Mnohdy to bývá směs obojího, splynutí všech protiv: bolest i rozkoš, žádostivost i odpor. Je to výsměch lásce, hra Erota, stavši se tragickou, s netvorem za soudruha. Chlípny stín, obecně zprvu neurčitý a mlhavý, pojednou nabude děsivých obrysů.

Mnohdy se však podvodný přízrak zjevuje v podobě méně obudné, ba i s příjemnou tváří. Jeho způsoby jsou mnohem příjemnější, i samo násilí jeho mnohem jemnější; krátce, chová se zdvořileji.

V kap. I. jsme podrobně popsali zpověď ubohé dívky, oběti inkuba poměrně přijatelného, často hrubého a násilného v důvěrnosti, avšak dokonce ne bez chování... Ostatně i mnohé jiné *děvče by se snad spokojilo s podobným milovníkem*, a snad by si ho i přes jeho původ velmi vážilo.

Le Loyer, královský rádce v Afgersu, nám líčí jiný případ, jenž nebude posuzován tak mírně, ježto k němu bylo třeba zvláštní chuti: „V kraji Marree bylo jisté děvče obtěžkáno d'áblem. Její rodiče si marně lámali hlavu nad tím, kdo by byl příčinou jejího stavu. protože odedávna jevila nechut' k mužům a nechtěla se za žádnou cenu vdávat.

Naléhali tudíž na ni tak dlouho, až se přiznala, že s ní každou noc spává sám d'ábel v podobě krásného mladíka. Tu oni, nespokojující se s dívčinou odpovědí, se domluvili s její komornou, která je v noci vpustila do její světnice s několika pochodněmi. Na loži dívky spatřili zděšení hroznou obludu, jež neměla s člověkem nic podobného. Obluda se naprosto neměla k odchodu z lože. I byli nuceni zavolat kněze, aby ji zažehnal. Konečně nestvůra zmizela, avšak s takovým hřmotem a prudkostí, že spálila nábytek v pokoji a strhla celou střechu. Tři dny nato, praví Hector Boërce, čarodějka porodila obludu, nejohyždnější, jaká se kdy ve Skotska zrodila, již porodní báby zadusily.“¹

„To je případ, který by Lancre nazval nepřijemným podvedením!“ A po inkubovi sukub!... Vizte příběh potvrzený anglickým doktorem Barneltem. Jde o mladíka z hrabství Sommersetu, silného a zdravého, kterého rychlé úbytě v několika měsících přivedly na pokraj hrobu. Každé noci navštíven chlípny přízrakem, podlehl pokušením přes každodenní pevné předsevzetí. Konečně, ustrašen vyhlídkou na hrozící smrt, neboť nemoc se stále zhoršovala, vzmužil se mladík a uložil se jedné noci s úmyslem, že přízrak odhalí. O půlnoci ucítil mladou sukubu vklouzající k němu do lože. Rychlostí blesku ji oběma rukama chopil za vlasy a volal hlasitě po světle. Mezitím co se světlem přicházeli, vytrhla se návštěvnice zoufalým úsilím, zanechavši v milencových rukou dvě hrsti vlasů, úplně *bílých*. Byla to hrozná čarodějka z okolí, stará jako Sarai, když byla unesena Abimelechem!² A přece mladík tvrdil, že dech té bytosti, pravý dech dítěte – pevnost jejího masa a vůbec celé tělo se zdálo být tělem asi dvacetileté dívky, zdravé a silné... Jakým divem si mohla stará ohyzda dát takové vzezření? To je tajemství! Ať je tomu jakkoli, zde podáváme popis, jaký o ní uvádí Görres,³ z něhož vyjímám tento popis: „Již 50 let měli tu ženu za čarodějkou. Byla hubená, suchá, věkem sehnutá a chodila pouze za pomoci berlí. Její hlas byl dutý, slavnostní, tajemný, avšak zároveň i přetvářený. Její oči byly velice pronikavé a naháněly hrůzu.“

Příběh vyprávěný Barneltem nám může posloužit jako přechod mezi výjevem vlastního inkubatu a mezi případy proměny očarováním z jedné strany a vampyrických potulek z druhé strany.

Kdo by nebyl četl hrozná vypravování o upírech, decimujících celou krajinu? Ty skutky jsou tak četné, tak shodné a tak slavně potvrzené, že popírat skutečnou jsoucnost toho druhu posmrtné nemoci by bylo projevem neoprávnělosti!

Všechna ta líčení se vzájemně podobají: vždy nějaký člověk nekalé pověsti, člověk označovaný za spojence pekla, zemře. Obyčejně si vymění jakýsi divný způsob i místo pohřbení. Po dvojsmyslném životě jako by i ve smrti chtěl zachovat svou vzrušující pověst... Ať je tomu jakkoli, když jeho pozůstalí vyhoví jeho posledním přáním, bude spát pod zemí svým vražedným spánkem: z čaroděje se stane upírem.⁴

¹ Histoire des Spectres, Paris, 1605, in 4°, str.315

² Bylo jí tehdy 90 let podle vyprávění Vulgaty (Gen. XVII., 17), což předpokládá u krále Guerarského, jenž ji unesl (Gen., XX.), buď zálibu pro předměty pohlavní archeologie, nebo galantní zvyky, pro něž znásilnění samo se jeví snad jen posledním slovem dvornosti, anebo ještě spíše, z jiného stanoviska, je to důkazem pro pouhý ideografismus a alegorii. Malé srovnání počtu let, zjevujících tuto výstřednost, nám objevuje kapitulu XX. ve zvláštním světle, jakožto bojující ve prospěch spirituálního smyslu, vzdor moderním theologům, kteří popírají u Genese právě tak jako u ostatních knih obou Zákonů veškerý skrytý význam.

³ Görres. La mystique divine, naturelle et diabolique, trad. Sainte-Foi, Paris, 1854, 5 vol., in 8°, tome V., str.303.

⁴ Vampyrismus by byl jaksi dědičnou nemocí. Někteří autoři podávají příklady rodin, v nichž toto zlo přecházelo pravidelně z otce na syna.

Brzy vskutku četné osoby v okolí zmirají, stíženy podivnou, nepřírozenou nemocí. Hodnověrní svědkové potvrzují, že každé noci jakýsi potulný přízrak útočí na osamělé chodce buď v podobě lidské nebo v podobě obludného psa. Tentýž přízrak vniká i do domů a přepadá lidi nehybně spící, jež dusí tlakem na prsa: mnozí takoví jsou nalezeni zrána mrtví na lůžku... Ti, kteří přežijí děsnou návštěvu, vlekou se obtížně životem dále vyhublí, bledí a vysílí. Všechn život jako by jim byl vzat objetím nestvůry, která dle obecného mínění vysála jejich dech i krev, tak jsou bledí! A jestliže se polibek upíra opakuje, jistě zemřou po druhém či třetím útoku...

Nastává všeobecné zděšení.

A pomalu vyvstává a vzrůstá pověst, jež mrtvého přímo obviňuje. Po straně se našeptávají vyprávění o podobných případech, dědičných v jistých rodinách. Všeobecně se ví, že za podobných okolností je nutno otevřít hrob záhrobního zákeřníka. Toto skutečné znásilnění hrobu je jediným lékem proti tak velkému zlu.

Soukromníci se obávají takového skutku? Hlas veřejnosti je tak mocný a vytrvalý, že úřady jsou nuceny zakročít. Mrtvola je vykopána a slunce pojednou osvítilo hrozné divadlo: nehybnou, studenou mrtvolu, ve stavu naprosté zachovalosti; rty však jsou červené a oči často široce rozevřené. Vousy, vlasy i nehty vzrostly úžasnou měrou.

Síla jako by se soustředila v místech potřebných k zachování vegetativní životnosti mrtvol. Tradiční zvyk chce, aby byl hnusný upír přibodnut k zemi tím, že upírovo srdce probodnou kopím. Pak se mrtvola probudí z tvrdého spánku a svíjí se v děsných výkřicích posmrtné agónie; proud úplně tekuté červené krve vytryskne zpod kopí... neboť dle energického výrazu Léviho: *upír se probudil ve smrti*. Avšak ani teď není vše skončeno, a v mnoha případech přízrak pokračuje ve svém ničivém nočním díle; je třeba zlořečenou mrtvolu obrátit v popel, aby se vše dostalo do přirozených kolejí.

Jakkoli se tyto případy zdají málo pravděpodobné, je třeba je přece jen připustit, protože jinak bychom odmítali platnost veškerého dějinného svědectví. Kde by se pak zastavil skepticismus učenců, kdyby zavrhlí nejvýslovnější svědectví a za nic prohlásili úřední protokoly sepsané na místě samém úředními, soudními i obecními autoritami?

Bude však dobře víru rozumných lidí v existenci upírů podepřít až do zřejmosti srovnáním, které můžeme učinit s novodobými fakty, byť ne zcela stejnými, přece však aspoň obdobnými a potvrzenými od svědků stejně neodmítnutelných jako svědkové historičtí.

Chci zde mluvit o pohřbívání fakírů, nalézajících se v dobrovolné letargii, na několik stop hluboko do země a o jejich znovuoživení, potvrzeném lékaři, a sice po měsících, ba i po celém roce. Přitom byla zachována veškerá obezřetnost, pokračovalo se s naprostou přesností, aby bylo docíleno vědecké jistoty, nepochybné, naprosté. Aby se předešlo i každé možnosti pokusu o podvod, bylo na pohřebním místě zaseto i sklizeno obilí a stráž se tu střídala dnem i nocí. Eliphaz ve své *»Histoire de la Magie«* (str.507–512) uvádí s velikým plýtváním podrobnostmi velmi přesvědčující případ, za jehož pravost se zaručili dr. Mac Gregor, anglický důstojník Osborne a generál Ventura.¹

Dr. Gibier, profesor v Museu, uvádí případ zcela nedávný, který byl vypsán též v *»le Temps«* z 31. 10. 1885. Vypíše z jeho pěkného díla *»Analyse des choses«*² několik řádek, vztahujících se k tomu pokusu, uvedenému i s nejmenšími podrobnostmi dr. Honigbergem a potvrzenému sirem Claudiem Wadem, anglickým sídelním ministrem v Lahore.

Po dlouhé přípravě Zoghi Harides podstoupil tuto zkoušku před Runžit-Singem, lahorským rádžou.

„Adept obklopen svými učedníky a provázen rádžou a celým dvorem, kráčel vážně k místu zkoušky. Když rozložili na zemi lněné prostěradlo, vstoupil naň a obrátiv obličej k východu, usedl se zkříženýma nohama v poloze zvané *»pamadzan«*, Brahmy sedícího na lotosu. Zdál se okamžik rozjímat, načež upnul své zraky na špičku svého nosu, když byl zprvu obrátil jazyk do hloubi hrdla. Brzy se jeho oči zavřely, údy ztuhly – nadešla katalepsie.

Poustevníkovi žáci si pospíšili očistit jeho rty a ucpat mu uši i nos chumáčky plátna napuštěnými voskem, snad aby byly chráněny před hmyzem. Složili pak všechny čtyři cípy prostěradla nad jeho hlavou a svázali je; na uzly byla přiložena radžova pečeť a tělo bylo zavřeno do dřevěné bedny, rozměrů 4 × 3 stopy, kterou neprodyšně přiklopili a rovněž opatřili královskou pečeti.

Vyzděný hrob, připravený k přijetí joginova těla, 3 stopy pod zemí; přijal bednu, jejíž rozměry přesně odpovídaly tomuto hrobu. Vchod byl zazděn, zapečetěn a úplně ucpán jílovitou zemí.

Strážím bylo nařízeno střídát se ve dne v noci u hrobu stále obklopeného tisíci Indů, kteří sem zbožně připutovali, aby byli přítomni pohřbení svěťce.

Po 10 nedělích, jak bylo předem pro vykopání určeno, dostavilo se nesčetně diváků k otevření hrobu. Rádža dal odkopat jíl, jenž tarasil vstup, a prohlédl pečeti; byly neporušené.

¹ Fakírovo pohřbení trvalo 10 měsíců od června 1838 do konce dubna 1839.

² Paris, Dentu, 1890.

Otevřeli vchod, vyzvedli bednu i s obsahem, a když i zde byla dokázána neporušenost pečeti, byla bedna otevřena.“

Dr. Honigberger seznal, že prostěradlo bylo pokryto plísní, patrně následkem vlhkostí hrobu. Poustevníkovo tělo bylo vytaženo i s prostěradlem ven z bedny a bylo opřeno o její víko. Nato, aniž by jej odhalili, polili adeptovu hlavu horkou vodou, načež teprve byla sejmuta pokrývka, přičemž byla opět uznána neporušenost pečeti.

Tu dr. Honigberger tělo pečlivě vyšetřil. Nalézalo se v téže poloze jako v den pohřbu, jen hlava ležela skloněna na rameni. Kůže byla vrásčitá, údy tuhé! Tělo bylo studené, vyjma hlavu, kterou polili teplou vodou. Nikde se nedal zpozorovat tep, ani na zápěstí, ani na skráních. Vyšetření srdce mluvilo jedině o tichu smrti...

„Nadzvednutá víčka ukázala skleněné oko, vyhaslé jako u mrtvol. Tu žáci a sluhové umyli tělo a počali údy třít. Jeden z nich položil na jogínovu lebku vrstvu teplého pšeničného těsta, jež byla několikrát obnovena, zatímco jiný žák odstranil ucpávky uší a nosu a otevřel pomocí nože ústa. Harides zatím, podobný voskové soše, nedal ani známky o tom, že by se vracel k životu.

Po otevření úst uchopil žák jazyk a přivedl jej do náležité polohy, kde jej přidržoval, neboť jazyk stále padal zpět do hrtanu. Nato mu třeli oční víčka tukem a přiložili poslední kus horkého těsta na jeho hlavu. V tom okamžiku bylo asketovo tělo zachváčeno chvěním, chřípí se rozevřela a následoval hluboký vdech; slabý tep započal, údy se začaly oteplovat. Trochu rozpuštěného másla bylo vlito na jazyk, a po této trapné scéně, jejíž výsledek byl zprvu pochybný, *pojednou jogínovy oči nabyly přirozeného lesku.*

Oživení bylo úplné, a když uzřel rádžu, řekl prostě: »Věříš mi nyní?«

K jeho oživení bylo třeba půl hodiny, načež po nové půlhodině, ač ještě sláb, zasedl světec ke králově tabuli, oděn čestným rouchem a ozdoben perlovým náhrdelníkem a zlatými náramky.

Po nějaké době, když jej bezpochyby rádža vyprovokoval, podstoupil tento jogín novou zkoušku: tentokrát se dal zakopat 6 stop pod zem. Hlína kolem rakve byla udupána, hrob byl zazděn, přikryt zemí a na něm byl zaset ječmen. Podle týchž očitých svědků byl Harides ponechán *4 měsíce* v hrobě, načež oživil jako dříve.“¹

Nechť letargii indických fakírů a jogínů přičítáme čemukoli, a necht' ji třeba považujeme za značně odlišnou od vampyrických zjevů, jak jsme je byli vypsalí, přece je dlužno doznat, že ony různé případy, stejně dotvrzované během staletí a odehravší se v tak různých končinách, mají mnoho příznaků, jež se podpírají a vzájemně doplňují.

A co pak se týče *lykanthropie*, zajisté ji zřejmě blízká příbuznost víže k vlastnímu vampyrismu. V obou případech vražedný přízrak pobíhá krajinou v různých zvířecích podobách; v obou případech se zálibou napadá bytosti, jež mu přijdou do cesty: jediný rozdíl je v tom, že *vlkodlak* je bloudícím astrálním tělem čaroděje spícího ve svém loži, kdežto naopak *upír* je čarodějem mrtvým, jenž vegetuje v hrobě.

Název *lykanthropie* je velmi nevhodný; neboť bludné proměny čaroděje se neomezují na podobu vlka; tradice černé magie nám ukazují adepty sabatu v podobách velmi rozmanitých zvířat, když se vracejí ze shromáždění: kočky, psa, kozla, berana, i hlemýždě, plže, ropuchy; každý dle své libosti. Tak se zuřivým démonologům velmi často stává, že potkávají magiky a čarodějky vracející se ze sabatu: neboť by bylo podivnou smůlou, kdyby člověk na své cestě náhodou nepotkal ani jedině z těchto zvířat.

Řekněme, abychom se vrátili k vlkodlakům, že v případech skutečné pseudomorfické bilokace (tvaroměnného dvojství) byl mnohokrát dokázán okamžitý zpětný účinek, jež přivodí na nehybné a nepřítomné hmotné tělo každá rána a jizva způsobená bloudícím přízraku. – Příklad: „Ještě čteme, že v argetinské diecézi tři ženy čarodějky napadly v podobě koček jistého vesničana,² jenž řezal dříví; týž bráně se, udeřil a povážlivě je poranil. Byl zatčen a vyšetřován. Udal, že neporanil ony tři ženy, nýbrž tři kočky, které jej napadly jako zloduchové, aby ho zabily, z čehož plyne, že tu bylo ďábelské kouzlo.“³ Ony tři čarodějky byly ovšem upáleny.

Bude dobře připojit i to, co se přihodilo r. 1588 v jisté vesnici, vzdálené asi 2 míle od Apchonou, ve vysokém Auvergueském pohoří: „Jistý šlechtic, dívaje se večer z oken svého hradu, viděl jít kolem známého lovce, i žádal jej, aby mu přinesl při návratu svůj úlovek. Lovec kráčel po jakési planině, kde byl napaden velikým vlkem, na nějž vypálil ránu ze své arkebusy, aniž jej poranil. Donucen s vlkem zápolit, chytil jej za uši, až konečně, jsa unaven, vlka odkopl. Ustoupil, vytrhl veliký lovecký nůž a usekl vlkovi jednu nohu, již uschoval do brašny, mezitím co vlk utekl, a vracel se ke šlechticovu zámku, v jehož dohledu s vlkem zápasil. Šlechtic žádal, aby mu vyprávěl o svém lovu, což chtěje učinit, sáhl lovec do brašny, aby mu podal tlapu – avšak místo ní vytáhl lidskou ruku s prstenem na prstě, v níž šlechtic poznal ruku své ženy. Vstoupil pak ihned do kuchyně a našel svou ženu, jak se ohřívá u krbu s rukou schovanou pod šaty. Vytáhnuv její ruku z úkrytu shledal, že má

¹ Analyse des choses. Str. 171–175.

² Bodin, podáváve týž příklad, je ještě obsírnější: ... »U Štrasburku byly 3 čarodějky, jež napadly jednoho dělníka v podobě koček, a on bráně se, poranil a zahnal kočky, jež byly nalezeny na lůžku, ve způsobě žen, silně poraněných, v tentýž čas...« (Demonologie, str. 108 B.)

³ Valderama, Histoire générale du monde, Paris 1619, II. 262.

ruku useknutou. I počal se přísně vyptávat a tu ona, uviděvši přinesenou ruku, se ihned přiznala, že to byla ona, že v podobě vlka napadla lovce. Byla pak v Lyonu upálena.¹

Tento zázračný příběh nese ovšem všechny známky podvržení. Že byla hradní paní poraněna zpětným účinkem, to by nebylo nic nemožného, jak uvidíme v knize II.; avšak ona přeměna vlčí pracky v ruku v lovcově torbě tvoří naprosto lživý doplněk. Tato podrobnost je ze strany soudce ze Saint-Claude pouhou slohovou ozdobou. Ostatně neuvádí rozsudek lyonského soudu a píše celý příběh prý jen podle doslechu. – Ať je tomu jakkoli, zdálo se nám vhodné zde tento příběh podat.

O vlkodlaku se všeobecně věřilo, že požíral oběti svého útoku a zvláště malé děti. Cožpak i nyní nestraší uděšené děti vlkodlakem, když nechtějí být rozumné a poslušné?

Pierre de Lancre věnoval vlkodlaku celou jednu knihu své *«Tableau de l'Inconstance»* (str.235–328 tj. 95 stran in 4°). Je třeba číst jeho vypravování o procesu z r. 1605 a rozsudku bordeauxského soudu proneseném slavnostně proti jistému 13letému vlkodlaku, obviněnému, že sežral jakousi dívku a chlapce: Protože se soudou zdál být blbý, bylo proti němu postupováno jen shovívavě; byl totiž prostě doživotně zavřen do kláštera. Lancre, který jej tam navštívil s chvályhodným úmyslem přesvědčit se o jeho nápravě, byl zděšen jeho trvalými lidožroutskými choutkami: „Vyznal se mi bez obalu, že má touhu po dětském mase, a zvláště prý maso malých děvčat je prý pochoutkou. Tázal jsem se ho, zda by snědl lidské maso, kdyby mu v tom nebylo zabráňováno; odvětil přímo, že ano, a raději dívčí, které prý je mnohem jemnější. A řeholníci mi řekli, že zpočátku, když přišel do kláštera, jej viděli pojídat tajně vnitřnosti ryb, jež byly v kuchyni připravovány.“²

Za všech dob se udrželo obvinění z lidožroutství v lidové obrazotvornosti jako jedna z nejhorších výtek stoupencům pekla. Strygy, Lamie a čarodějky byly obviňovány, že rdousily o sabatu nekřtěné děti, jejichž jemné šťavnaté maso se zvláště zdálo být oblíbeno o Synagogách. Následující úryvek nám však ukáže, že z nedostatku lepšího hrávaly za vděk i horším: „Neboť bude-li Stryga usvědčena, že pojedla muže, tu zaplatí 200 soldů.“ (Tak stojí v LXVII. kapitole *«Sálských zákonů»*.)

Tato věta by nám podala chybnou představu: je nutné, aby se účastníci satanistických orgií vyznali ze svých nejzálibnějších choutek. Jsou zřídka levharty, mnohem častěji však hyenami a šakaly, jimž je zdechlina obvyklou a hledanou kořistí. Vizme jen výpověď všech těch šilenců, z jejichž úst jsme čerpali svůj papil sabatu.

Sabat! Pandemonium nepravostí a zločinů, vtělených ve všechny tvary ohyzdnosti: hle, to je oficiální jeviště klasického, legendárního černokněžnictví!

Co si máme myslit o této děsné komedii rozvíjející se v ještě hroznějším rámci? Kolik skutečnosti jí máme přičíst? Existovala snad jen na způsob zázračného Broceliandského lesa, dodnes viditelného pro jisté mystiky z Finestère (přátele kouzelníka Merlina a víly Viviany), avšak zmizelého lhostejným pohledům, a který bychom marně hledali na mapách Bretaně?... Zde je naše odpověď:

Předně je jisté, že čarodějové z masa a krve odbývali a *dosud odbývají* shromáždění, kde jsou provozována veškerá mysteria hanebnosti. My sami známe taková, odbývaná zcela pravidelně uprostřed Paříže a jinde. Prohlašujeme své osobní svědectví a zaručujeme se za to, že jsou – za očitého svědka, zhnuseného ručitele: vrátíme se k tomuto předmětu v kap. VI.

Ale jinde ještě existuje jiný sabat, hroznější a okultnější. Svět fyzický, hmotný, zjevný, je jen hrubým rubem světa jemnějšího, zcela stejně však skutečného – *není-li totiž ještě skutečnějším!* – světa astrálního. Tam je říše, v níž čarodějství rozvíjí všechny závratí své zuřivé opilosti, všechno hýření své domyšlivé ničemnosti, všechen přepych své zločinné nicoty. Tam je dějiště, kde nastiňuje obludná, díla... která se denně, při uskutečňování se na viditelnou úroveň, zvrhají. Neboť fyzická příroda může jen znásilněním sebe samé přivést ke konci zhoubné účinky rozporné příčiny, odporně souladným zákonům všehomíra. A tak jsou zmetkové téměř úplně neschopni života, a zlo je proto menší, ač přece citelné.

Proto na úrovni hmotného bytí zlá kouzla, očarování a udělání mají sice dozajista strašné účinky, ale přece málokdy dospívají k plnému uzrání... Leč toto *«málokdy»* je přece jen pro nás zoufale časté. Představte si ničemnou, neúnavnou ruku, sející hýřivým plýtváním jedovatá semena na svět živoucích; leč toto zrní padající na neplodný písek shnije deštěm nebo vyschne sluncem, místo aby vzklíčilo vlivem obou těchto mocností spojených. Málokdy z nich vyrazí křehký a chorobný stonek, ale země před květem; jen několik jich rozkvetne a nese plody: plody hořké a řídké! Není jich však třeba více, aby byl otráven chodec, jenž je utrhně.

Pochopil jsi naše důvody, příteli čtenáři?

Čaroděj bažil po svrchovaném panství a je otrokem.

Někdy se vzepře a třese svým řetězem; ale štěstí Spartakovo má krátké trvání a svět se nemusí bát vlády černých mágů více, nežli se Řím bál vítězství otroků.

A i když se čaroději podaří spáchat zlo, jeho nenávistná díla mu vůbec nepřinesou užitek; je jejich první obětí.

¹ Boguet, Discours des Sorciers, str.341–342.

² Tableau de l'Inconstance, str.317.

Jeho hroznou tížádstí, vždy znovu a znovu zklamanou, by bylo, aby mohl udeřit, aniž by dostal ránu zpět; a je to obecně platný zákon vzájemnosti, jenž je jeho bídou a jeho odsouzením.

Svíjí a zmítá se v zoufalství své konečné bezmocnosti, jako vlečka sabatu mezi blízký mi odpadky obžerné orgie.

Lidská spravedlnost

Císař – Čtvernost – Základna čtvercová – Mocnost – Lidská spravedlnost

ספר שמות מכשפה לא תחיה:

*Maleficos non patieris vivere.*¹

(Exodus, XXII., 18.)

Tento lakonický verš z Mojžíše, který předepisuje »netrpět, aby čarodějnice žila« (doslovně!), je postaven do čela fanatického spisu Petra de Lancre, a všichni soudcové, kteří pojednávali o zločinu magie, jej vždy uváděli na podporu svých vývodů, dýšících krví, jakožto *božsky předpis*. A všechny ty nejbarbaršější zákony a nařízení, nařízené proti čarodějům, jim byly pouhým právnickým přizpůsobením a jaksí zákonitým ohlasem onoho příkazu, předávaného od věků věkům.

¹ Tableau de l'Incistance, na titulním listu. – Lancre chybně překládá slovem Maleficos, čaroděje; je to femininum v jednotném, jež chce říci »Čarodějka«. Čtete ještě v XX. kap. Levitiku verš 27.: »Jestliže muž či žena má ducha Aôb či hadačství (Idoni), jsou potrestáni smrtí: kamenováni buďtež a krev její spadne na jejich hlavy!« A v páté knize Mojžíšově Deuteronomi kap. XVIII. verš 10.–12. je psáno: »Nechť nenaleznou u tebe někoho, jenž ohněm by dal procházet synu či dceři své, aniž věstícího hadačstvím, aniž dotazujícího se Času či *Nahaše*, aniž čaroděje; aniž zaklínače, aniž někoho, kdo v potaz byl bral *Aôb* či Idoni, aniž nekromanta. Neboť hnusem je každý člověk tak činící před Jod-Hévé...«

Obyčeje hloupé krvežízivosti, jež byly ve středověku povýšeny na zákony, dokonce s ním nepominuly, nýbrž celé XVI. a první polovinu XVII. století označuje nový příval fanatismu.

Hranice sejevila i nejmírnějším lidem jako trest nejen spravedlivý, nýbrž nadto sotva postačující, protože dle Bodina (jednoho z autorit v té věci) se čarodějství skládalo z patnácti hnusných zločinů,¹ z nichž nejmenší již zasloužil trest *vybrané a poněhlé smrti*.²

V té době se pouze 2 hlasy vyslovili proti přemrštěné přísnosti, jaká byla tehdy v obyčeji: lékař Jean Wier či Wierus a protestantský pastor Balthazar Bekker.

Wierus ve svém pojednání »De Lamiis«,³ a zvláště ve svém velikém díle »Des Illusions et impostures du Diable«⁴ tvrdí, že čaroděj není zločincem, kterého je nutno upálit, nýbrž nemocným, kterého máme uzdravit. A jeho mínění je tím vzácnější a více překvapující, že Wier nepopírá ani moci démonů ani skutečnosti čarodějství. Všeobecný výkřik rozhořčení se ozval proti ušlechtilému mysliteli: neboť zastávat se čarodějů, jakožto šílených, zdali to neznačilo tolik, jako prohlásit se za jednoho z nich?... A pak, on byl žákem a přítelem Cornelia Agrippy, pisatele *Filosofie okultní*, další záminka, aby byl vzat v podezření. Krátce, obviňovali jej, že mluví vlastně »pro domo et patria« a že sám je sluhou pekla.

Bodin ihned nato vydal jako pokračování své »Demonomanie« pojednání »Refutation des opinions de Jean Wier«,⁵ jež počíná těmito slovy: „Ke konci tohoto díla, když měla být kniha dána do tisku, poslal mi tiskař, jemuž jsem obstarání svěřil, novou knihu »De Lamiis« od Jeana Wiera, lékaře, který se zastává čarodějů... Což je mi příležitostí, abych mu odpověděl, nikoli ze záští; avšak především pro slávu Boží, proti níž do boje vystoupil. Za druhé, abych zvrátil mínění některých soudců, o nichž ten muž tvrdí, že jejich názory změnil, pokládaje si za zvláštní čest, že tohoto účinku dosáhl svými knihami, že soudci budou nyní propouštět čaroděje úplně na svobodu,⁶ a nazývaje soudce, kteří je vydají na smrt, katy. Což mne velice překvapilo, neboť takové názory může mít jen člověk velice nevědomý nebo nesmírně zlý. A Jean Wier dokazuje svými knihami, že není nevědomcem, že je dokonce lékařem, a přece učí v těch knihách tisící násobně čarodějstvím hodným odsouzení..., jež „jsem nemohl číst bez hrůzy.“⁷ – A v dalším, jakým okázalým způsobem jej odkazuje Bodin, jakožto pouhého mastičkáře, neschopného k posuzování vysoké theologie, k »l'hypostase dos urines!« – k jeho »močovým sedlinám«!

Ubohý Wierus kázal na poušti! – Skoro o století později se Balthazar Bekker ve svém »Monde enchanté«⁸ znovu podjal a stupňoval ještě ve jménu Ježíše Krista a ve jménu milosrdenství téže úlohy, již Wierus vytýčil ze stanoviska fyziologického a lékařského: avšak ani on nedobyl většího úspěchu. Obvinili jej, že popírá existenci ďábla; událost vzbudila veliké pohoršení... Ba i jeho souvěrci jej dali na index, neboť byl na synodu svých holandských kolegů zbaven kazatelského úřadu.

Popíraje *a priori* osobnost čaroděje, zašel Bekker příliš daleko; byl by učinil lépe, kdyby se byl přidržel mínění Jeana Wiera. Že adeptové goétie jsou šílenci, to připouštím v mnoha případech; avšak především jsou vždy a všude šílenci zločinnými. Je znám děsivý výrok jistého předsedy soudu: „Je-li monomanie nemocí, tu, vede-li k hrdelním zločinům, je třeba ji léčit na popravním místě!“

Mnozí budou ten lék považovat za příliš radikální... Co se mne týče, míním, že lidská spravedlnost nemůže a nemá pronásledovat nikoho pro zločin čarodějství,⁹ avšak proces maršála de Retz nám ihned podá příklad, k jakým děsným zločinům tvoří čarodějství někdy jenom příkrývkou; a tyto zločiny má zajisté lidská spravedlnost za povinnost odkrývat a jejich původce náležitě trestat.

Abychom mohli náležitě posoudit krutý středověk a nesmířitelné tribunály, jež jej přežily o několik století, je třeba vědět, kam až se dovedl rozšířit zhoubný vliv těch, které pronásledovali jako čaroděje. Nabytí pravého názoru o obvyklých praktikách nekromantů, jasně osvětlit temné hlubiny černé magie, odlišit náležitě skutečnost od báje, pravdu od obrazotvornosti, zdravě ocenit i zločinnou zvrhlost i hloupost oněch těžitelů z lidské lehkověrnosti, často prvních napálených ve vlastních podnicích, posoudit dosah jejich zbraní, brzy domnělé a brzy mohutné vlastnosti jejich obřadů: – to vše je úlohou mnohem obtížnější, než se obecně míní.

¹ Viz kapitolu III.

² *Démonomanie des Sorciers*, str. 217–220.

³ Basileæ 1577 in 4.

⁴ Geneviæ 1579 in 8. (Přeludy a klamy ďáblovy.)

⁵ Paris 1587 in 4. (Odmítnutí názorů Jana Wiera.)

⁶ Spravedlnost bývala tehdy opravdu takto podrobena podivným střídáním; avšak právě v té době, zvláště na počátku XVII. století, bylo naopak spáleno snad nejvíce čarodějů.

⁷ Str. 238–239.

⁸ (»Okouzlený svět«.) Holandské dílo, přeložené do francouzštiny (Amsterdam 1694, 4 sv.)

⁹ Tím nepopírám v jistých případech zodpovědnost čarodějů a zvláště zločinnou povahu kouzel; avšak popírám tu příslušnost úřadů ve věcech čisté magie.

Úsudek, prozíravost a zvláštní vědomosti, kterých je k tomu úkolu třeba, činí celou práci velice delikátní..., aniž bychom ospravedlňovali mučení, vždy divošské a odsouzeníhodné, dlužno říci, že jen několik málo osvícenců je s to pochopit a poznat, že provozovatelé kouzel si většinou zasloužili ne-li hranice, pak aspoň popravíště.

Nesluší se ostatně připsat k omluvě necitelných soudců též všeobecné ustrašení spoluvinného lidu a rozumnou zatemnělost oné žalostné doby? Ty dvě polehčující okolnosti budou zajisté působit na úsudek nestranné historie, až po prohlédnutí a prozkoumání všech dokladů tohoto svrchovaného soudu zasedne potomstvo k soudu nad všemi těmi *radami a přísedícími*.

Sluší zde zajisté litovat poprav nevinných lidí, jichž zdrtilo kolo slepého osudu dost a dost!... Strach obviněných, nevědomost svědků, nedostatečnost soudního zřízení, velmi často příliš povrchního, protože bývalo prováděno neschopnými či předpojatými rukama, to vše činilo soudní jistotu, jakou každý spravedlivý zákonodárce má v úmyslu utužit kolem bezbranného obviněného, úplně iluzorní. Kolikrát obviněný, jsa ukvapeně považován za skutečného viníka, se stává obětí osobní krutosti úředníka, anebo hromadné netečnosti tribunálu již předem přesvědčeného o vině!

Ostatně v oboru čarodějství neukládala obvyklá procedura vyšetřujícím soudcům žádnou zdrženlivost, žádnou dobrodějnou uzdu, nezaručovala obviněnému jistotu blahodárné mechaničnosti soudního postupu, neboť to byl *zločin výjimečný!* A moc úřadů v tom případě byla rázu důvěrného, nabyta zvláštního rozsahu a bývala mnohdy prohlášena za svrchovanou, bez odvolání! Tak tomu bylo např. roku 1609, když král Jindřich IV. ustanovil p. d'Espagnet, předsedu bordeauxského soudu, a p. de Lancre, radu téhož soudu, »k vyhledávání čarodějů v kraji Labourt a okolním obvodu... A to, aby vedli a provedli soud svrchovaně, beze všech odporů a odvolání«.¹ Tak tomu bylo i r. 1634, když král Ludvík XII., netrpěliv posloužit záští velkého kardinála, dal plnou moc panu de Laubardemont, aby v Loudonu zardousil nezdočného svatopetrského faráře, Urbana Grandiera.

Na druhé straně byli tito soudní démonomani tak moudří, že si vytvořili ve svých spisech zvláštní zákoník fanatismu.² Neslýchaná věc! Tyto neuvěřitelné předpisy byly přijaty soudci, parlamenty, soudními dvory kněžskými i smíšenými za rovnocenné se zákony.

Bylo to veliké vítězství šílených predsudků nad spravedlností a zdravým rozumem; byla to apotheosa libovůle, šlapající právo nohama! Bylo-li probuzeno právem či neprávem, i nejmenšími známkami podezření, ukazovalo veřejné mínění prstem na podezřelé, a ti si mohli být již předem jisti, že je neodvratný osud povede na hranici.

Celý ten trudný stav věcí by mohl být přičten spíše času než lidem... Ale ať to bylo s těmi bédami jakkoli, ať sebevíc klasů dobrého zrna bylo skoseno spolu s plevelem, nelajme lehkověrně oněm soudcům minulých dob: vždyť oni se cítili být povinni léčit žhavým železem ohyzdnou nákazu všude se šířící a znovu a znovu dorůstající a svému úkolu tito hrozni ranhojiči dostáli – výsledek naší knihy zajisté bude, nikoli ovšem ospravedlněním jejich soudnictví, avšak rozhodně jejich čestnou omluvou.

Pravda nás nutí prohlásit, že čarodějství bylo zákonodárci národů dáno do klatby ve všech časech a *všude* bylo trestáno s krajní přísností. Uvedme příklady.

»*Vendidad-Sadé*«³ zakazuje pod nejpřísnějšími tresty provozování zařikání a kouzel. Tato posvátná kniha připisuje jejich vynález Yatům, nepřátelům Zoroastra. Věříme-li Františkovi Lenormantovi, tu akkadské kněžstvo vyučovalo již v době mnohem dávnější, než tento theokrat žil, umění opírat se kouzlům a způsobit, aby se vrátilo na hlavu čarodějky, jež je vyslala: „Nechť ona zemře a já žiji!...“ Tak zněla formule zpětného poslání.⁴

Papyrus Harrisův, rukopis velice starý, objevený v Thebách r. 1855, nám dává nejvýznamnější poučení o praktické magii v Egyptě. Překladatel této důležité listiny,⁵ Chabas, rozluštil i to, co zbývá z jiného rukopisu téhož původu, psaného rovněž tajnými hierogramy: pojednává se v něm o výslechu a odsouzení k smrti jakéhosi intendanta stád, snad prostého egyptského pastýře za Ramsesa III... Mezi kouzly, z nichž byl tento »hai« (zvrhlec) obviňován, je zmínka o ruce ochromené pomocí »lidí z Menh«,⁶ jakož i o jiných »velikých hanebnostech«. Rozsudek podaný nejasnými slovy zní: „Ať zemře sám, dle nařízení faraona, dle toho, co je psáno v řádcích božského jazyka.“

¹ Pierre de Lancre, Inconstance etc...

² Činím tím hlavně narážku na Boguetovu knihu (již citovanou), jejíž vydání ku podivu na tu dobu rostla, totiž: »Discours execrable des Sorciers, avec six advis en fait de Sorcellerie, et une instruction pour un juge en semblable matière« par Henry Boguet Dolanois, Grand Iuge en la terre de Saint-Oyan de Joux, dicte de Saint-Claude au comté de Bourgogne, n'estant ce que l'un eschantillon de ce qui est traité en ce livre, 3. ed. à Lyon, chez Pierre Rigaud 1610, je jediným úplným vydáním knihy, jež byla tak dlouho autoritou v této věci.

³ Vendidad-Sadé I. str. 52–56.

⁴ La magie chez les Chaldéens, Paris 1874, in 8, str. 55–56.

⁵ Uveřejněno jím samým r. 1860.

⁶ Vše nás vede k náhledu, že tu jde o učarování pomocí voskové sošky.

Připomínáme tři zcela zřetelné výňatky z knih Mojžíšových, jak jsme je uvedli v čele této kapitoly.

Nikdo zajisté nezapomněl na význačný příběh v »Královské knize«: Saul u Endorské věštkyně.¹ Trápen hrůznými tušenými, které nemohlo jeho svědomí, třeba zatvrzelé, v sobě utajit, dal se král uvést v přestrojení k jisté ženě, rozhlášené za věštkyni pomocí příznaků Aôbôth: nařídil jí, aby vyvolala stín rabiho Samuela. Čarodějka se zdráhala tak učinit, poukazující na trest smrti, jaký hrozil čarodějům dle obnoveného nařízení Saula samého. Král jí však upokojil, až konečně svolila. Sotva se však příznak zjevil znakům Pýthie, zvolala velikým hlasem: »Ach, proč jsi mne oklamal! Ty jsi sám Saul...« – »Neboj se ničeho«, pravil král, »avšak pověz, co jsi viděla!« – »Viděla jsem rozevřít se zemi a boha vystoupit z hlubin... Je to podoba starce, oděného pláštěm.« Poznav svatého rabiho, Saul se pokořil až k zemi: avšak (což je věc hodná zvláštní pozornosti) než králi Jehovou zavrženému předpověděl jeho pád a smrt, Samuel mu trpce vytýká, že porušil jeho záhrobní klid a zvláště, že jej přinutil znovu projít temnou branou, kterou má smrtelník překročit jen jedinkrát.

Přijdeme-li do Řecka, nalezneme i tam zákon proti kouzelníkům. Zní, „že všichni, kdo kouzly, slovy, voskovými obrazy, či jinými podobnými prostředky učarovávají či okouzlují kohokoliv, anebo kdo užívají těch věcí, aby přivodili smrt lidí či zvířat, mají být potrestáni smrtí.“²

Platon³ uvádí tento zákon a Demosthenes k němu dodává příklad: Lemnie, čarodějka, byla vydána na smrt následkem udání jedné služky. Pausanias⁴ se zmiňuje o soudní komoře, zvláště ustanovené athénskou republikou k potlačování zločinů čarodějství i k utlumení nebezpečných pověr a škodlivých kultů národních bohů.

V Římě »Zákon dvanácti desek«⁵ hrozí též smrtí občanu, jenž by uškodil kouzlem či zaklínáním, ať již osobě, zvířeti nebo sklizni. Tento starý právní text stigmatizuje dokonce čaroděje, vyhlásiv jej za hnusného. »Sacer esto!« – Víme, že Římané neplývali touto kletbou, protože u nich byla, jak velmi dobře podotýká Lamarre, známkou nejvyššího rozhořčení.

Pierre de Lancre⁶ vzpomíná popravy 170 čarodějek v Římě za konzulátu Claudia Marcella a Valeria Flacca: uškodily mnohým osobám, když natřely dveře jejich obydlí kouzelnými mastmi.

Za Augusta byly pečlivě hledány všechny knihy, jednající o magii, jež vůbec mohly být v Římě nalezeny: bylo jich 2 000, byly ihned podle císařova nařízení spáleny. Tiberius a Nero novými příkazy potvrzují plnou platnost starých zákonů. Ba poslední vypovídá dokonce z Itálie všechny filosofy pod záminkou, že se oddávají potají věšteckým uměním: což však nevádí pranic tomuto knížeti, nadchnutému takovou chvályhodnou horlivostí, aby nevyvolával many své zemřelé matky Agrippiny.

Křesťanští panovníci potlačují ovšem s krajní přísností pěstování prokletých věd, spojující bohužel pod tím názvem nejušlechtlejší magii s nejhnusnější goetií – proti nimž i ancyrský koncil vysílá r. 314 svou hromadnou kletbu. Konstantin prohlašuje r. 319 zákon namířený proti haruspikům, avšak dvě léta nato jiný zákon zčásti odvolává onen prvý... Nové zostření nastává za Constancia, který nařizuje (357), aby každý čaroděj propadl hlavou.

Po pokusu znovuobrození polytheismu, který podnikl Julian Mudřec (řečený Odpadlík), bývá magie obecně zaměňována s pohanstvím, vůbec ve všech nařízeních dalších křesťanských císařů: Joviena, Valentiniana, Valence, Honoria, Theodosia, Arkadia a Leona.

Co se týče barbarů, kteří se v té době usadili v Galii, jejich knížata vystupovala s nemenší přísností. Dávno před obrácením Chlodvíka na křesťanství (496) salický zákon vytýká a trestá zločin čarodějství. Chilperic III. vydává r. 742 příkaz proti čarodějům a Karel Veliký r. 772 zakládá hrozný tribunál Svaté Vehmy, aby je naprosto vyplenil v Německu.

Několik francouzských králů se přičiňuje i dalšími výnosy, aby prokleté plemeno bylo pronásledováno a ničeno s veškerou přísností; a my zavřeme tento již dost rozvěklý a přece neúplný výklad, uvedouce nařízení Karla VIII. (1490), převorství pařížského (1493), Karla IX. (1560), stavů orleánských (1560), Jindřicha III. a stavů v Blois (1579), veřejný list Ludvíka XIII. (červenec 1628), jež pařížský parlament zaznamenává dne 31. srpna téhož roku.⁷

¹ Kniha královská XXVII. v. 7–21.

² Traité de la Police, de M. de Lamarre, tome I.

³ Platon, De legibus, kn. II.

⁴ Pausanias, In Elia..., kniha V.

⁵ Leges duodecim tab. art. 55, 68, 69 atd.

⁶ L'Inconstance, atd... str. 138.

⁷ Jsou dvě sousledná nařízení; obě jsou doslovně uvedena na konci spisu Daugy-ho: Traité sur la Magie, le Sortilège, les Possessions, Obsessions, et Maléfices... à Paris, chez Pierre Prault, 1732, in 12°.

Jsou to: 1. Královský výnos k potrestání různých zločinů, jež činí věštcí, magici, čarodějové, traviči atd... (Věštcí mají být vypovězeni z říše, rouhači a traviči potrestáni smrtí...)

2. Královské prohlášení proti Cikánům a těm, kdo jim poskytují útulek. (Doživotní galeje pro Cikány, Cikánky oholeny a v případě opakování vymrskány ze země.)

Co se týče papežských bul vrhaných proti čarodějům, rozhodnutí koncilů, biskupských výnosů a jiných dokumentů vydaných církevními autoritami, zde mi můj rámec nedovoluje ani zběžně se jich dotknout.. A uvádět neshody o příslušnost mezi mocí duchovní a. světskou, mezi soudními dvory obojího druhu, vytvoření dvorů smíšených atd., by znamenalo zabřednout do nekonečných bludišť, kde bych byl velmi v nebezpečí, že zbloudím i s čtenářem, kdyby neměl tolik krutosti – ale zdravé – aby mi vypověděl společnost; a mám jej za velmi schopného tak učinit, neboť jeho trpělivost je již (jak se domnívám) vyčerpána jednotvárným výčtem, jímž mne ve své zdvořilosti doprovodil.

Řeknu jenom povšechně, že pokud se Francie týče, jeden výnos parlamentu z r. 1281 na žádost pařížského biskupa ponechal výlučně kněžstvu znalost zločinů, jež nás v této knize zajímají.¹ Ale v XV. století bylo soudnictví znovu upraveno v rukou světských soudců.

Uvedu ještě nepojmenovatelnou bulu Innocence XIII. (1484), jež předpisuje úřadům, aby nestrpěly čarodějům (mnohdy blbcům a neschopným hájit svůj život), aby směli být zastupováni advokátem nebo jakýmkoli útrpným zastáncem. V převážném počtu případů ovšem ani nejkrutější a nejméně úzkostliví soudcové se toho výnosu nedrželi; nicméně zůstává ten list význačný a rázovitý pro poznání ducha kněžstva té doby.

S tímto zákazem tomu bylo tak, jako tomu bude vždy s přemrštěnými předpisy, příčícími se zdravému svědomí veřejnosti; bývají pomíjeny zcela veřejně a hlavně se každý snaží uvést je v zapomenutí.

Je třeba dalších dokladů? – »*Římský rituál*« připomíná nemocným, že výnosy lateránského koncilu a brevy několika papežů se lékařům pod nejpřísnějšími tresty zakazuje navštívit churavé více než třikrát za sebou, nepřesvědčí-li se, že se řádně vyzpovídali a dosáhli odpuštění hříchů.² Kdypak bylo podobné výzvy uposlechnuto?... Nemohu uvést příklad, že by jí bylo dbáno, ani za časů nejuvážnějšího fanatismu.

Třetí příklad: Co se tak ostře vytýká Římu, že rozkázal v barbarských staletích, to se nestyděla vláda Ludvíka Filipa opětovat v r. 1832 po výtržnostech v klášteře Saint-Merry. Avšak mýlím se; odvážila se ještě mnohem horšího! Pan Gisquet, policejní prefekt, vydal oběžník rozkazující všem lékařům, aby udali ihned vojenským soudům všechny raněné, jimž se jejich péče dostalo!...

Ke cti stavu lékařského ve Francii tento nehodný úředník naprosto nedošel poslušnosti: nebylo učiněno ani jediné udání! Tento oběžník vzbudil takový hnus ve veřejném mínění, že sám Ludvík-Filip (buď nákazou či skutečným studem) měl za nutné prohlásit, že jemu samotnému se to oškliví.

Avšak vrátíme se k právním obyčejům posledních staletí, pokud se týkají čarodějství. Staletí posledních – pravíme – jelikož třebaže *středověk* byl sebesurovější, přece popravu okořeněné nevylicitelnými ukrutnostmi nebyly v celých dějinách tak četné, jako za času posledních panovníků z rodu Valois a prvních Bourbonů.

Právníci, jak jsme již řekli, vřadili případy čarodějství mezi zločiny *výjimečné*; nuže uvidíme, co pod tím slovem vyrozumívali: »Tyto zločiny jsou mnohem těžší, přísněji se dotýkající obecného blaha, a škodí státu podivuhodnou a zvláštní měrou, jako uražení Majestátu... kacířství... čarodějství... zrada... spiknutí... padělání mincí... lupičství..., tyto zločiny se obyčejně nazývají výjimečnými, protože jsou vpravdě vyloučeny z obecných a pravidelných předpisů zákona, takže v pronásledování a v trestech, jež ony zločiny zasluhují, není třeba se držet pravidelných soudních předpisů, zákonitě platných pro zločiny ostatní.«³

Proto se ve věcech magie většina soudců shodovala v tom, že veřejná pověst, označující jistou osobu, je dostatečným důvodem k zatčení a mučení (Boguet); že veškeré úlevy, týkající se stáří, pohlaví i postavení musí odpadnout (Delrio); že syn je připuštěn k svědectví proti otci, dcera proti matce⁴ (Bodin); že jediný svědek dostačuje (Boguet); že v žádném případě se nesmí obžalovanému ušetřit mučení, »jež je výborným prostředkem u mladé dívky, dítěte, slabé ženy či osoby choulostivé« (Bodin).

Obviněného je třeba oholit po celém těle, ať je muž nebo žena, aby se poznalo, neskrývá-li »kouzlo bezcitnosti« etiam in partibus secretioribus, si feminae sint a feminis, si viri à viris (Delrio⁵).

„Je možno přejít k potrestání divokých a tajných zločinů, na základě nářeků, shod i domněnek“ (Boguet). – „Čáry jsou vskutku zločinem těžším než otrava“ (Bodin.)

¹ Další podrobnosti viz: Görres La Mystique... V., 358.

² Zde budiž přesný text »Rituálu«:

„An si opus fuerit, tam infirmo quam eius familiaribus vel propinquis in memoriam revocet, quod Latranensis Concilii ac plurium Summorum Pontificum decretis cavetur sub gravibus poenis, ne medici ultra tertiam vicem aegrotos visitent, nisi prius certoconst et confessionis sacramento rite expintos fuisse.“ (Cap. de Visitatione et Cura infirmorum.)

³ Advis aux Criminalistes sur les abus qui se glissent dans les Procès de Sorcellerie, etc... à Lyon, chez Claude Trust, 1640 in 8°.

⁴ V Bodinovi nalezneme tuto hnusnou větu: »A co se týče dívek které udaly své matky dříve, než byly samy obviněny, ty zasluhují odpuštění. Jsou-li mladé a kající, postačí zde metly. (Bodin, Daimonomania str. 293.)

⁵ Také na místech skrytých, jde-li o ženy, ať to provede žena, jde-li o muže, muž.

Jsou-li důkazy, či závažné domněnky, či snad obviněný při mučení učiní doznání, tu jen zřídka bývá s'tat; skoro vždy jej očekává trest hranice. Mnohdy jej pohřbí zaživa. A jestli jeví velikou lítost, může docílit, že »bude uškrcen před upálením«, jako bylo přislíbeno nebohému Grandierovi, aniž bylo slovo dodrženo; čtenář se pamatuje, že byl přece vržen do plamenů živ.¹

Jestliže se důkazů nedostává, budiž užito trestu vypovězení, nikdy však nelze propustit a očistit úplně. (Boguet.)

Doporučuje se umístit v kostelích schránky, do nichž by byla vkládána anonymní udání čarodějů. (Bodin.)

Aby se docílilo přiznání obžalovaných, je třeba jim tvrdit, že protože je jejich spoluviníci udali, ví se o nich vše. Přitom může soudce poznat, zda obžalovaný přijde do rozpaků. (Bodin.)

Vše to, co jsme právě uvedli, je zajisté velice ohybné, není-liž pravda? Nuže, to není vše, to je pouhá maličernost!

Vždyť je dovoleno, a je dobrým úskokem (sic!) »slibovat čaroději, že doznání pro něho bude prospěšné, chce-li zachovat svůj život«, přičemž je míněn život věčný!, který mu má zajisté být nejdražším a jehož si má zasloužit lítostí a upřímností k soudcům a trpělivostí při trápení. (Jesuita Delrio.)

Jiná věc: je možné čaroději slíbit, že dozná-li svou vinu, bude živen masem a opíjen vínem až do konce svého života, je dovoleno i slíbit, že mu bude postaven domek. A z toho slibu se snadno vyvlečeme, když stranou v mysli ustanovíme, že tím bydlením miníme dřevěnou klec, v níž bude zaživa upálen a zbytkem života že jsou pro něj okamžiky, jež jej dělí od smrti upálením. Taková lest je dovolena a je dobrým úskokem. (Týž Delrio.)

Čarodějovu advokátovi se dovolí, aby s ním volně rozmlouval o samotě, avšak písař umístěný v rohu světnice má činit poznámky, aby obviněný mohl být udolán, byv překvapen při samém doznání. (Delrio, Bodin.)

Avšak dost těchto hanebných předpisů!

Zbývá nám vypsát různé způsoby mučení obvyklého za účelem uspišení viníkovy doznání, avšak vzdáváme se toho úkolu, aspoň za sebe; prosíme za prominutí, ale zde naše mysl klesá! Španělské boty, bič, skřípec, závěsy, nákrčník, otázka² vodou, otázka ohněm, atd. atd. Citujeme jen, místo abychom popisovali, jsouce jisti, že čtenář zde uzná naši zdrženlivost. Vždyť ušetřice sebe samých, ušetříme snad též čtenáře.³

Nalezne-li se někdo, kdo by byl tak přehnaně svědomitý, že by měl odvahu zvědět vše až do podrobností, anebo snad takový zvrhlík, jemuž by bylo rozkoší kochat se popisem hrůz minulých dob, pak jej odkazujeme k démonografům a k dějepiscům inkvizice. Tam, v jejích spisech, nalezneme dokonalé, podrobné a soustavné vypsání veškerých druhů mučení.⁴ Zvláště v tom ohledu upozorňujeme na V. knihu díla: »Controverses magi-

¹ Viz kap. I. Možno též nahlédnout do knihy: »Urbain Grandier et Possédées de Loudun, par le Dr. Gabriel Legué« (Paris, 1880), 4°, obr.

² *Otázka!*... Není snad v tomto jediném slově, značícím vlastně *předběžné mučení*, neočekávaný eufemismus celé děsné ironie, vskutku divošské?... *Otázka, vyzvání k dobrovolnému přiznání!*...

³ Přece je však třeba v rychlosti naznačit hlavní způsoby nejobvyklejšího mučení. Dr. Regnard shrnul podstatné podrobnosti do několika určitých, přehledných řádek. Šetřili jsme čtenářův útlouc, vynechávajíc podrobné popisy ve vlastním vyprávění, protože zde chceme uvést pod čarou uvedený výňatek z dr. Regnarda:

„Nejobyčejnějším mučením byla otázka »španělskými botami« (brodequin). Noha obviněného byla vložena mezi dvě pily či dvě desky, stažené provazy, načež mezi nohu a desku byly vráženy klíny kladivem, až noha praskla tak, že jak praví starý pisatel, bylo vidět vytékat morek.

Pak následovalo *zavěšení* za ruce ke stropu pomocí provazu a přidávání váhy na nohy, až odsouzenec bolestí řval. Pak mu soudce nařídil se přiznat. Neučinil-li tak, byl mrskán metlami, přičemž každé bolestné zaškubnutí zvyšovalo utrpení. Nepřiznala-li se ani pak, byla čarodějnice katem vyzvednuta až ke stropu a náhle pádem puštěna dolů na dlažbu, což se opakovalo až do přiznání.

Nepomohlo-li ani to, užili »osla«; bylo to tříhranné, ostré dřevo, na něž obviněnou koňmo posadili, zavěšující jí na nohy těžká závaží. Ostrá hrana se zvolna, ale jistě zařezávala do masa a po každém zapření kat zvětšil závaží. (Marie Carlierova, 13letá, byla r. 1647 posazena na osla a vytrvala na něm po několik hodin a teprve po trojnásobném přívazku se přiznala. Byla zaživa upálena. Pro její mladý věk a aby lid nebyl jat lítostí, bylo rozhodnuto, aby poprava byla vykonána za svítání.)

Pak měli ještě *nákrčník*; říkali tak železnému kruhu s hřeby uvnitř, upevněnému na kolu. Do něho zavírali krk obžalované. Hroty byly jen krátké, tak, aby vnikly jen málo do kůže, avšak přitom byly nohy páleny pochodněmi, takže svíjející se ubožačka si sama vrážela hroty do krku.“ (Dr. Paul Regnard, Sorcellerie, Magnétisme, morphinisme, délire les grandeurs – Paris, Plon 1887 in 8°.)

⁴ V posledním okamžiku, než jsme dali knihu do tisku, nám přišla do ruky kniha Julesa Baissace »Les Grands jours de la Sorcellerie« (Paris 1890, in 8°). Ač nesouhlasíme se všemi autorovými závěry, přece uznáváme velké zásluhy této studie a nesmírnou učenost, o níž svědčí. Baissac podrobně pojednává o otázce mučení a my nemůžeme učinit nic lepšího, než že odkážeme čtenáře tamtéž. Zvláště viz str. 149–167.

ques« od Delria,¹ již tento dobrý Otec skoro úplně zasvětil mučení; pak jsou tu pozoruhodné vývody prof. Regnarda, snesené do pěkného svazku pod názvem »Sorcellerie, magnétisme, morphinisme, délire des grandeurs«.² Spisovatel, jenž se nám zdá být delikátním badatelem a knihomolem, zde otiskl veliký počet velmi zajímavých starých dřevorytů a mědirytin, vyňatých z děl – ostatně dost vzácných a téměř neznámých – Guaccia (1629).

Mnohé z těchto rytin představují různá mučení.

Pan Regnard měl šťastnou myšlenku oživit paměť několika překvapujícími verši, již dávno zapomenutými, verši, které po něm budeme opakovat. Jejich pisatelem byl onen pověstný lotrinský soudce Mikuláš Remi (či Remigius), jenž byl přesvědčen, že chytou-li se nazdařbůh tři osoby na ulici, jsou nejméně dvě z nich najisto čaroději. Vzpomeňme si, že se na nedůvěře svých současníků pomstil tím, že se sám udal a zahynul v plamenech na základě vlastních udání. Báseň, kterou napsal, než si dopřál svůj poslední fantastický nápad, se stala skoro nezvěstnou, jsouc jakoby závětí jeho podivné monomanie, a zaslouží si být znovu vytištěna mnohem spíše, než řada jiných, často pochybně cenných kusů. Kéž nějaký nakladatel – umělec by se této úlohy ujal!

— — — — V mé přítomnosti stalo se jednou toto:

Ježto k mým otázkám s tváří rozpačitou,
čarodějka tvrdošjně mlčela,
soudil jsem, že má u sebe příčinu tajnou.
Ona sklopila oči, a zvedla je pak,
hledajíc posuňkem pomoc kolem sebe...

Tázel jsem se po příčině tak veliké bázně,
načež čarodějka nechajíc odporu:
»Bohužel«, zvolala u veliké bolesti,
hle, zde hnusný původce všeho mého zla!
Tam vězí na zdi v oné štěrbině,
a aby zarazil vyznání mé, děsí mne hrozně.
Spáry jeho podobají se nohám mořského raka
a on ze štěrbin vylézá a zase zalézá střídavě,
podoběn plži, našedšímu překážku.
Hle! jak couvá se svým dvojitým rohem!«

Jsouce moudrými správci společnosti,
nepoddajnými mstitely zločinů spáchaných,
soudcové, nebojte se býti přísnými
ve svých rozsudcích a potrestejte čarodějkou...

Na takový přečin, vyslovte trest upálením:
vždyť všechna staletí chváliti budou skutky spravedlnosti Vaší.

Rýmy nejsou bohaté, a sloh je zastaralý... Avšak tento úryvek by nás činil žádostivými dalšího pokračování. Myslíme, že jsme již shromáždili dost těchto věcí, takže nám budou prominuty další seznamy názorů.

Vždyť je nemožné v několika řádcích podat výtvořky démonologů, z nichž skoro každý je zároveň soudcem i zákonodárcem. K tomu by bylo třeba tlusté knihy, hrozná a zajímavá! Tito výkonní orgánové zákonného fanatismu mají všichni jisté význačné rysy: každý z nich označil své dílo svou zvláštní pečeti, a tuto psychologickou pečeť bychom snadno našli rozbořením různých hekatomb, kterými zkrváceli okolí svých soudnic.

Nikolas Remigius je mystikem ukrutnosti; devět set čarodějnic, jež v Lotrinsku za kratičkou dobu upálil, nejsou toho jedinými svědky: čtrnáct obviněných žen se raději samo zavraždí, aby nepadly do jeho rukou, jak on sám se chlubí v předmluvě své knihy, věnované lotrinskému kardinálovi (1596).

Ženevský biskup, velmož z nejvyššomyslnějších, je stejně rozhodnutý asi půl století před ním; neboť ve třech měsících dal upálit svých pět set čarodějů.

Grillandus, inkvizitor v Arezzu (1520) se přiznává k tisíci sedmi stům sedmdesáti obětím: nesmiřitelný a slavnostní ve svém jednání bez hněvu i útrpnosti³ vykonává své poslání, jako kněžský úřad; a žádný z ostatních doktorů, vyjímaje snad jesuitu Delria, není soustavnější a kasuističtější!

¹ Přeloženo a shrnuto Andréem du Chesne, 1611.

² Dílo, z něhož jsme vzali svou poznámku o mučení.

³ Zde je rys Grillandův, jež vypráví Michelet: »Jistý mladík, který šel časně zrána polem podle jednoho potoka, zaslechl, že jej někdo volá hlasem sice měkkým, ale bojácným a třesoucím se. I uzřel tu v houští předmět,

Sprenger je naopak soucitný a dobrý a jen z útrpnosti spaluje těch několik tisíc obviněných (1485); neboť je předně chce zabránit přeci ohněm pekelným a potom jsa bolestně dojat bídou a neštěstím lidu, vůbec připisovaným adeptům magie, chce předejít těm věcem úplným vyhubením magiků.

Pierre de Lancre, rada bordeauxského parlamentu, muž dobrosrdečné povahy a ne zrovna nejpřísnějších mravů – zamilován často do mladých čarodějek, jestliže je právě neupaluje – doznává s neuvěřitelnou otevřeností, že jich odsoudil ve třech měsících na šest set v kraji Labourtském (1609). Dle jiných historiků by prý měl spíše říci na tisíc.

Tou dobu byl nejdivočejší Henri Boguet, soudce v Saint-Claude, jenž odpravil na bourguignonských hranicích šest set nešťastníků (asi r. 1602).

Pisatel »Republiky« a výmluvný advokát a spisovatel, jinak svobodomyšlný i značně pokročilý na své století, Jean Bodin, charakterizuje sám sebe větou, v níž vyslovuje přání, že by rád všechny ty statisíce čarodějů, kteří otravují lidskou společnost, měl pohromadě, aby je mohl najednou v jediném houfu upálit.

Co se týče *autodafé* římské inkvizice, nebudeme se jimi již v této kapitole zabývat, protože by třeba mnohá dobrá duše nacházela bezbožným, kdybychom připisovali »spravedlnosti lidské«, co měli církevní soudcové za výkon »spravedlnosti Božské«. Na druhé straně zase, kdybychom vřadili ony skutky pod poslední název, zdálo by se snad jiným dobrým lidem, že snad mluvíme ironicky; – tak i onak strhl by nás proud do Scyllly či Charybdy!...

„Nikdo nemůže uspokojit svět a otce svého,“ praví přísloví. Zdali nám bude aspoň dovoleno vyvléknout se z toho, přidržíme-li se střední cesty? Chceme se totiž omezit na to, že pouze poukážeme na prameny, v nichž každý může hledat dle své libosti. »L’Histoire de l’Inquisition et son origine¹« a pak »La Relation de l’Inquisition de Goa²« považujeme za více než postačující v tomto oboru. Kromě toho je možno číst také veliké dílo od Llorrenta, generálního sekretáře inkvizice »L’Histoire de l’Inquisition d’Espagne«.³ nelze napsat nic přesnějšího a závažnějšího k této *palčivé* otázce.

Jedním z nejznamenitějších procesů, jež v dějinách ohlasu zanechaly, je zajisté proces s templáři. Patřil by dle data vlastně do popředí dvou či tří ostatních, které chceme podat, avšak ze závažných důvodů jej ponecháme na konec.

Pomineme archangelickou postavu Johany d’Arc a zářivou epopeji, jejíž zakončení je hanbou anglickému králi (který tvrdošijně trval na tom zbabělém zakročení), právě tak jako králi francouzskému (jenž nedovedl nasadit svoji korunu, aby tomu předešel), všechny podrobnosti byly znovu sebrány a jsou známy do všech detailů. Chceme dostát svému slovu a načrtnout obrysy pověstného bretaňského maršála, jehož se zmocnilo podání lidu a učinilo z něho svého Modrovousa.

Tento skvělý i politováhodný Gilles de Laval, pan de Retz (či de Raiz), který byl příbuzný svou krví s ušlechtilou rodinou de Montmorency, náležel v první polovici XV. století k nejneohroženějším válečníkům a hlavně k nejbohatším šlechticům, jací tehdy byli. Jeho uhločerný vous měl modravý odstín jako peří havrana, odtud pochází název Modrovous, a jeho oko metalo blesky nezkrotné divokostí a neukojitelných žádostí.

Jeho přepych byl tak v nerovnováze s jeho bohatstvím, ač ohromným v oněch dobách, že v několika letech – jak praví Garinet⁴ sežral dvě stě tisíc zlatých dolarů a přes třicet tisíc livrů důchodů, jež se hodnotou rovnají nejméně třem stům tisícům dnešním.⁵

Oddával se projevům pobožnostkárského přepychu: oděni za preláty, jeho kaplani, v oděvech přeplněných zlatem, každého dne hledali nové a nové dítky zpěváky pod záminkou zásobování nádherné kaple zámku Tiffauges, jež mu věnem přinesla jeho manželka, Kateřina de Thouars.

Užívali tu zručně směsi hrozeb a slibů, aby od chudých rodičů docílili vydání těchto mladých hochů, jež maršál chtěl ochraňovat a uvést do světa. Jiné děti byly hledány ještě tajuplněji. Michelet nás zpravuje, že „jakási stařena zvaná *la Meffraie* procházela okolní kraje; a přiblíživši se dětem, jež pásly dobytek nebo žebrały,

---

vzbuzující útrpnost, bílou postavu ženy, skoro úplně nahé, kromě kratičkových kalhot. Hanbou a chladem se chvějíc, byla zachycena v ostrých trnech keře ostružiníku. Poznal v ní jednu ze svých sousedek: prosila ho, aby ji odtud vyprostil: »Co tu děláte?« – »Hledala jsem svého osla.« On však tomu nevěřil a tu žena vypukla v pláč... Dábel ji odnesl na sabat, avšak při návratu zaslechl hlas zvonu a pustil ji s výše na zem. Prosila souseda, aby ji neprozradil... Naneštěstí pro ni nedovedl hlupák mlčet... Byla upálena; Grillandus o tom mluví s rozkoší. »Byla krásná,« dí tento smyslný kat, »a dosti plných tvarů – pulchra et satis pinguis.« (Michelet: *La Sorcière*, str. 445.)

¹ Cologne, à la Sphère, chez Pierre Marteau, 1693, in 8°.

² Paris 1688, 12° s obrazy.

³ Paris 1817, 4 sv., 8°.

⁴ *Histoire de la Magie en France depuis le commencement de la Monarchie jusqu’à nos jours*, Paris, Foulon & Cie, 1818, 8°.

⁵ Spisovatelé se tu neshodují: „Odhadovali jeho příjmy na dnešní milion,“ praví Christian ve své »*Histoire de la Magie*« str.396.

lichotila jim a laskala se s nimi, s obličejem vždy zpola zakrytým černou látkou; tak je odvedla až k zámku pana de Retz, a nikdo je již nespátřil... Její smělost stoupla tak, že se odvažovala až do měst.“¹

Mezitím bylo maršálovo chování čím dále tím podivnější. Gilles de Laval neučinil již ani krok, aby s sebou nevodil dva muže neblahých zjevů; jeden byl odpadlý kněz z diecéze Saint-Malo, druhý florentinský dobrodruh jménem de Prélati. A od příchodu těch dvou mužů na zámek neminulo dne, aby některé z dětí zpěváků nezmi-zelo.² A tázal-li se někdo, co se s nimi stalo? V tom ohledu pan de Retz mnoho nemluvil; ba nedovolil ani poptávat se; přísně zakázal každou nepatřičnou otázku, ba i pouhou zvědavost, jejíž projevení považoval za osobní urážku.

Konečně se hrůza rozšířila po celém okolí. Dlouho utajováno, počalo veřejné mínění stoupat jako moře a hlasitě označovat maršála za vraha a čaroděje.

Jednou zrána r. 1440 byl zámek obklíčen a z nařízení Jana V., vévody bretaňského, byl maršál zatčen uprostřed svého lesku a moci, a svět se zděsil nad objevem nejskandálnějšího procesu, jaký křesťanské zápisy ukazují.

Přiveden úplně na mizinu a přetížen dluhy, oddal se pan de Retz ve svém zoufalství praktikám nejhorší goé-tie. Šarlatáni, jimž se svěřil, jej kojili na nějakou dobu nadějami: jeden mu měl vytvořit balvany zlata alchymic-kým způsobem, druhý se honosil, že mu s pomocí Satanovou zaopatří nevyčerpatelné doly, kde sluneční růže vykvétá na stromě metalických sephirotů, a přístup k nádherným jeskyním posázeným drahokamy. Avšak domnělý žák Hermův dovedl jediné rozházet ještě poslední hrst zlata, jež lichváři dodali; a onen svrchovaný pán pekelných mocí přesvědčoval maršála, že ďábel mu dá svou pomoc jen za. hrozných podmínek: za cenu každo-denně opětovaných obětí nejčistší a nejnevinnější krve.

Protože zmizelé děti nebylo možno nalézt, přikročila spravedlnost ke kopání. A tu pak podzemní klenby různých hradů, de Champtocé, Machecoul, Tiffauges, vychrlily na denní světlo přes dvě stě děsně zohavených dětských mrtvol. Ba i v latrínách Suzského zámku byly některé nalezeny.

To však není vše. Smíšený soud, kde zasedali z kněžstva biskup ze Saint-Brieuc a Jean Blouyn, oficiál v Nantes a inkvizitor, se ustanovil pod předsednictvím Sénéchala Renneského, Pierra de l’Hôpital, a vyšetřo-vání na sebe brzy vzalo zvláštní ráz a potvrdilo hrozným způsobem nejurážlivější podezřívání.

Bylo vskutku dobře pozorováno, že Gilles de Laval, vždy obklopený svými pážaty, projevoval oproti ženám velice podezřelou lhostejnost; stručně řečeno, jeho pobuřující zdrženlivost byla prohlašována za hanebnost. Již dávno se to ve skrytu šeptalo, ale pověst na sebe nikdy nevezala pevného tvaru – maršál byl tak velkým velmo-žem! Vyšetřováním vyšlo najevo, že v Tiffauges si daly dostaveníčko všechny nejhanebnější vášně, že pán domu dovedl spojit svou pověřenou lakotu s nejdivočejší smyslností. Rozkoš, jež před ním věčně prchala, se dala pro něho dostihnout jen za trojí podmínky: když se hledala způsobem sodomitským s nedospělými oběťmi, trhajícími sebou v posledním zápasu se smrtí.

Odsouzen k smrti upálením dne 25. října 1440, jakožto vrah, sodomita, odpadlík a čaroděj, vstoupil na hra-nici na Magdalenských polích poblíže Nantes, jsa šťasten, že mu bylo dovoleno, aby se i v této potupné smrti mohl obklopit královským přepychem, jemuž uvykl a jenž se s ním zhroutil ve smrti.

Eliphaz Lévi, jenž obšírně popisuje tento žalostný proces,³ uvádí, proti svému obvyklému nanejvýše svědo-mitému obyčejí, podrobnosti, o jejichž pravdivosti lze pochybovat, ale jež se nápadně přibližují povídce o Mod-rovousu. Nechť si zvědaví přečtou vše tamtéž.

Nechceme opakovat všechny hnusnosti a neomalenosti, jež naplňují bezpočetné zápisy oné doby; vždyť již tolik jiných shrnulo všechny význačné případy, jež jsou uloženy v archívech soudů a vyšetřoven!

Jen kvůli paměti se zmíníme o veřejném pranýřování mistra Viléma Edilina, převora ze Saint-Germain-en-Laye, jež zachránilo jenom dobrovolné přiznání. Zpovídal se, že se oddal démonu, aby od *Velikého Svůdce* docílil prostředků k ukojení všech potřeb své vrozené galanterie a zvláště, aby užil rozkoše s jednou šlechtičnou. Popisoval průběh sabatu, kam se dostal jízdou na pometle, vzdal úctu ďáblovi, majícímu tenkrát podobu berana, *jež bylo nutno políbit pod ocas na znamení veliké pokory a úcty...* S mitrou na hlavě byl přiveden na náměstí v Evreux, kde jej inkvizitor vyzval, aby v prospěchu své duše a „k poučení každého“ veřejně prohlásil svou lítost. Tuto radu nebylo třeba opakovat, neboť „*onen mistr Edeline ihned počal vzlykat a litovat svého zločinu, volaje o milost Bohu, králi a spravedlnosti (kroniky Monstreletovy)*“. Vyšel z toho doživotním vězením o chlebu a vodě, jako nejchudobnější žák. Podobná blahovolnost však byla řídká.

Tak například démonologové způsobili veliký hluk jediné proto, že byla osvobozena jistá ubohá dívka ze tří čtvrtin blbá, kterou chtěla inkvizice upálit v Metách jako čarodějkou; za svůj život měla co děkovat jediné různému zakročení Cornelia Agrippy, jenž jsa generálním zástupcem a syndikem městským (jak vypráví Naude),

¹ Michelet, Histoire de France sv. VI., str.335.

² Jaký pán, takový sluha: pan de Retz byl dobře obsluhován. Jinými spoluviníky byli: Corilon, lékař z Poitou; Sillié, maršálův tajemník; Ponton, jeden z jeho pážat, a jeho komoří jménem de Henriot.

³ Histoire de la Magie, str. 218–290. (Nověji Huysmans v »Là Bas«. Pozn. překlad.)

„opřel se přímo úmyslům Mikuláše Saviniho, tehdejšího církevního inkvizitora města, jenž chtěl upálit jistou ubohou vesnickou dívku jako čarodějkou, a způsobil, že byla nejen osvobozena, nýbrž i to, že udavači a svědkové musili zaplatit značnou pokutu.“¹

Propustit čarodějkou! Odsoudit svědky, jakožto utrhače! Velký Bože! Jaký to skandál v křesťanském světě!

Také démonologové se opírali o tento skutek, mezi mnoha jinými, jako o důkaz, že „Agrippa byl největším čarodějem, jaký v tom věku vůbec byl“.²

Dne 13. dubna 1611 zahynul v plamenech v městě Aix v Provenčálsku muž, jež současníci nazývají neméně lichotivým názvem: »*Je to kníže Synagogy a největší mág, který kdy byl, náčelník všech čarodějů evropských, od Cařihradu až do Španěl, pan Loys Goffredy (či Gaufridy), farář kostela des Accoulez v Marseille.*«

Rozsudek Parlamentu určuje, aby po náležitém odprošení před kostelem Sv. Spasitele v Aix, „s hlavou obnaženou a nohama bosýma, s oprátkou kolem krku a hořící pochodní v ruce, žádal odpuštění od Boha, krále a spravedlnosti... a pak aby byl vydán katovi... Veden a trhán kleštěmi na všech městských křižovatkách, a sice rozžhavenými kleštěmi po celém těle, nechť pak je zaživa spálen a jeho popel rozmetán... A než bude popraven, ať je vydán na nejtěžší otázky, aby prozradil své spoluviníky...“ (Rozsudek uvedený don Calmetem v jeho »*Traité des Apparitions*«³, text doplněn a opraven dle podání Jakuba Fontaina v knize »*Marques des Sorciers*«⁴.)

Několik dnů po této barbarské popravě uveřejnili exorcisté, jejichž horlivost pronásledovala accoulského kazatele až na smrt, »zповěď Ludvíka Gaufridyho«. Nechceme zde usuzovat, zda tento spis pochází od Otců Michaélise a Dompouse, anebo zda ona doznání nebyla na Gaufridy skutečně vynucena nesnesitelnou bolestí; nýbrž uvedeme bez dodatků hlavní odstavce tohoto posmrtného spisu.⁵

Zповěď pana Ludvíka Gaufridyho, knížete mágů od Cařihradu až do Paříže. – „Doznávám, že se mi zjevil ďábel a že jsem s ním učinil úpis. Doznávám, že jsem četl čarodějné knihy, aby se mi objevil. Doznávám, že mi ďábel slíbil, že mocí svého dechu roznitím lásku všech dívek a žen, jichž se mi zachce, jakmile se můj dech dotkne jejich chřípí: a od té chvíle jsem dýchal na všechny, jež se mi zalíbily. Doznávám, že jsem navštěvoval dům pana de la Palud, a že jsem byl chtiv Magdaleny. Avšak její matka ji držela tak zkrátka, že jsem byl nucen dechnout na matku, aby ji přivedla do mého pokoje, aby ke mně nabyla důvěry: tím způsobem jsem se setkal s Magdalenou, již jsem líbal i více ještě... Doznávám, že jsem jí dal ďábla jménem Eumodes, aby jí přisluhoval, pomáhal a rozněcoval v lásce ke mně; že jsem ji zasnoubil Beelzebubovi, který přišel v podobě šlechtice, a že po jejich sňatku podepsala úmluvu s ďáblem. Ďábel mi hrozil, že způsobí ohromnou výtržnost, poruším-li smlouvu. Doznávám, že jsem čarodějnou knihu spálil. Doznávám, že čarodějové i čarodějky i mágové jsou označeni ďáblovým malíkem a že označené části těla jsou necitelné. Doznávám, že když jsem chtěl jít na sabat, vyložil jsem se z okna, načež mne ďábel odnesl. Doznávám, že ďábla uctívá každý dle své důstojnosti: že mu masky vzdávají božskou poctu padnuvše k zemi; čarodějové na kolenou a mágové, jakožto knížata sabatu, pouze na jednom kolenu. Doznávám, že jsem zneužil Magdalenu, jistou kněžnu de la Frize a jiné dívky, na než jsem dechl. Doznávám, že ďábel je pravou opicí po církvi; že křtí o sabatu ve jménu Beelzebuba, Lucifera a jiných; že je tam dvanáct kněží, kteří čtou během mše a že ďábel sám slouží mši; že pochodeň, kterou vztyčují, když mše dospěje k posvěcení, je velice jasná a smrdutá. Doznávám, že menší zvonek je z rohu a jeho srdce ze dřeva. Doznávám, že jsou určeny jisté masky, které přinesou z domova své kočky, aby jim daly sníst hostie, jež druží nechťjí.“ – –

Mám před sebou zajímavou současnou sbírku,⁶ v níž je obšírně jednáno »*De l'horrible et espouyantable sorcellerie de Loys Goffredy, prestre de Marseille*« (pages 43–86). Není vůbec možné si představit nesmysly a hnusnosti, jimiž tento proces oplývá. Je nepochybné, že Gaufridy byl skutečně milencem slečny de Palud, a rovněž je jisté, že užil okultních prostředků k jejímu svedení. Byl to ostatně kněz budící veřejné pohoršení a ani všechna divost rozpoutaná proti němu jeho soudci jej nedovedla učinit zajímavým.

Nehodlám popisovat průběh tohoto neslýchaného procesu, posednutí Magdalény, trýznění Beelzebubem, Léviathanem, Asmodéem, Baalberithem a Astarothem; rovněž jako jiné jeptišky, jménem Louise Cappeau, do jejíhož těla kníže Synagogy vyslal demony Verrina, Grézila a Sonneillona; exorcismy Otců Dompse a Michaélise; velice poučné rozpravy ďábla Verrina, vyslaného Bohem (sic!), aby obrátil a udal Gaufridyho, tedy jinými slovy, aby jej vydal na smrt upálením zde dole, čímž bude spasen nahoře: křečovitě zmítání posedlých, prová-

¹ Apolog., str.297.

² Bodin, Demonomanie, str. 240.

³ Paris, de Bure 1751, 2 vol., 12°. (sv. I., str. 146.)

⁴ Lyon 1611, 8°, str.40–43.

⁵ Uveřejňujeme toto přiznání v souhrnu, jak je podává Garinet v listinách, jimiž dokládá svou »*Histoire de la Magie en France*«. Vracíme jim jen pravopis doby. Baissac v knize »*Grands jours de la sorcellerie*« je uvádí v doslovné obšírnosti.

⁶ *Histoires tragiques de notre temps, par de Rosset, Paris 1614, 12°.*

zené necudnými podrobnostmi a také takovými polohami těla, spasmodické záchvaty, přerušované doznáními, nad kterými by se snad zarděla i Lais z nějakého pokoutního brlohu.

Myslím, že čtenář je již dostatečně poučen o všech těch scénách, kde se směšné dotýká hnusného, ba, myslím, že jeho zvědavost je přesycena až k ošklivosti; mýlím-li se však, tedy jej odkazují k silnému svazku uveřejněnému Otcem Michaëlisem pod názvem: »*Histoire admirable de la possession et de la conversion d'une penitente séduite par un magicien, ensemble la Pneumatologie*«.¹

Celá prvá polovice XVIII. století je nakažena obsednutím a exorcismy a vždy je dodatkem procesu pochoďen kata, zapalujícího hranici! Trudná doba! Obloha se rdí odlesky plamenů, jakoby vydána plenu drancovníků – a to na tisíce mil! Národy žijí v míru a jen ta záře dává svědectví, že soudy činí »spravedlivé výnosy ve jménu králově«.

Dne 8. července 1617 se před pařížským parlamentem objevila manželka pověstného maršála d'Ancre, krásná Galigai, kterou sťali a upálili za zločiny kouzel a čar. Vedle toho, že v její komnatě byly nalezeny amulety, magické knihy a »svitky aksamitu upravené k opanování ducha vysokých osob«, bylo dokázáno, že povolala z Nancy dva ambrosiánské mnichy, aby sloužili oběť černého kohouta. Byla ještě celá řada jiných zločinů, jež jí připisovali; k jejímu odsouzení jich nebylo ani tolik zapotřebí... Právě ona to byla, jež týrána otázkami prezidenta Courtina jej dovedla hrdě umlčet sebevědomou odpovědí; když totiž chtěl vědět, jakým kouzlem »udělala« královně Marii Médicejské, našla smělou mu odvětit: „*Mým kouzlem byla moc a vláda, jakou silné duše budou věčně mít nad dušemi slabými!*“

Již dříve jsme uvedli² v odstavci o obsednutích politováníhodný soud a hroznou smrt svatopetrského faráře, Urbana Grandiera, jenž se provinil tím, že se stal nepohodlným velikému kardinálu. Eliphas Lévi napovídá ve svém »Rituálu«, že snad tato kardinálova zášť měla jiný podklad než urážku, způsobenou potupným spiskem, který Grandierovi připisovali: „Kardinál de Richelieu, jenž byl žádostiv veškeré moci, hledal po celý svůj život bezvýsledně tajemství »Hůlky«.“³ Jeho kabalista Gaffarel mu dovedl dát jen meč a talismany; proto snad tolik nenáviděl Grandiera, jenž znal jisté jeho slabé stránky. Tajné a dlouhé rozmluvy Laubardemonta s nešťastným knězem několik hodin před popravou a slova jistého jeho přítele a důvěrníka při poslední cestě: „Pane, jste vtipný muž, nezničte se sám!“ dávají mnoho látky k přemýšlení.⁴

Po jeptiškách ze Sainte-Beaume⁵ a voršilkách z Loudunu, následovaly františkanky v Louviersu.

Đábel je v klášteře. Jeptišky se zmitají v křečích, třestí a označují dva kněze, že je očarovali: z nich žije ještě jeden: Boullé; druhý, jménem Picard, zemřel již r. 1642. A tyto výtržnosti nadešly v prvních dnech roku následujícího, 1643.

Tito dva kněží jsou zajisté vinni kouzly⁶ právě tak, jako hanebný David, nejstarší správce kláštera a první zakladatel, dle všech příznaků, stálého sabatu v tomto náboženském společenstvu. Jako vždy v podobných zápletkách obviňují posedlé ženy bez rozdílu původce svého žalostného stavu a připisují jim všechno, i to, co nemohly předvídat a promýšlet. Je to obvyklé pravidlo a výjev ve všech obsednutích, jež v této kapitole uvádím; proto jsem se zmínil o loudunských voršilkách jen mimochodem, pro paměť, neboť tento případ nenáleží sem, protože pravými a možno i vědomými kouzelníky a původci loudunských výtržností byli exorcisté sami; Urban Grandier byl naprosto nevinný.⁷

Je patrné, že Magdalena Baventova upravuje svou úlohu podle Magdaleny de la Palud,⁸ jenže vychází z ní méně chytře, protože její doznání a necudná vyprávění, jimiž je koření, jsou příčinou jejího doživotního uvěznění ve vlhké ledové temnotě »In pace«.

Za tu cenu však přece svého cíle dosáhla; výnos rouenského soudu ze dne 21. srpna 1647 odsuzuje živého i mrtvého k smrti v plamenech! Picardův hrob byl otevřen a Boullé byl uvázan k témuž kolu jako mrtvola spoluviníková, zhynul v těchže plamenech, když byl dříve tažen společně s ním na tomže smyku...

A jejich popel byl pomísen a rozmetán...!

Posednutí se v této době množí, a to hlavně v klášteřích. Ve Francii, Anglii, Flandrech, všude se mluví jen o đáblem zmitaných a vymítačích. Chceme-li však nalézt vzrušení procesu tak velikého, jako byl proces loudunský či louvierský, je třeba zajít až do třetiny osmnáctého století. Od r. 1730 se đábel objevuje v novém způsobu,

¹ Paris, Chastellain, 1613, 8°

² Kap. I.

³ Jde o magickou hůl.

⁴ Eliphas, Rituel, str. 130–131.

⁵ Exorcismy v afěře Magdalény de la Palud se konaly v Saint-Beaume.

⁶ Dnes by se řeklo: Jsou vinni sugescemi v zločinném úmyslu.

⁷ Tak tomu jistě nebylo v případě Picarda a Boullého, právě jako ne v případě Gaufridyho, zvláště ale ne v případě Girardově. – Proto všechny tyto případy byly zařazeny do této IV. kapitoly, jakožto procesy s čarodějí, kdežto případ loudunský byl vyprávěn v kapitole I., protože je případem pouhého obsednutí.

⁸ Víme dobře, že hysterikové často lžou nebo alespoň přehánějí a překrucují skutečnosti.

čině veliký hřmot v klášteue Oullioules, nedaleko Toulonu, s pověstnými příhodami jesuity Girarda a krásné Kateřiny Cadiérový, jeho milenky. Je to vždy jen znovuvydání těchže skandálů, kde hnusné nabývá tentokrát rozměrů noční můry. Sadismus se stupňuje a člověk bezděky vzpomíná na básnickovy »Zavržené ženy!«:

Oněm, jichž šíje miluje škapulíře,
oněm, které dūtky skrývají pod záhyby oděvu svého,
a v tmavých nocích i pustých lesích přiměsují
pěnu rozkoše k slzám trýzně...¹

Když Baudelaire psal tuto sloku, zajisté asi právě pročetl objemný zápisník aixského soudu. Neboť právě před tímto soudem *zděšení příbuzní Kateřiny Cadiérový vnesli žaloby na otce Girarda...*

Avšak narazili na tuhé překážky. Girard měl mnoho přátel i u samého soudního dvora, vliv společnosti byl ohromný, takže hlasy se rozdvajily, a když došlo k rozsudku, tu dvanáct hlasů odsoudilo Girarda na hranici nebo na šibenici, kdežto dvanáct ostatních kolísalo mezi propuštěním na svobodu, disciplinárním trestem, či prohlášením nepřislušnosti soudu. Jesuita získal ovšem z rovnosti hlasů tolik, že byl předán církevnímu soudci, který jej propustil na svobodu (1731).

Co se týče Kateřiny, ta byla vydána matce.

Tyto procesy, jak jsme viděli, mívaly málokdy tak příznivé zakončení. Ostatně je třeba říci, že soudcové byli často naplněni hnusem a tedy málo naloženi k dobrotivosti. Co tu bylo skandálů a odporných scén! Co rozbředlého bahna, očekávajícího krev!

Při takovýchto výstřednostech chápeme skoro zoufalý výkřik Julesa Garineta, který se dává unést zcela opačným fanatismem: „Jediným prostředkem – praví – zbavit se obsednutí a čarodějů, by bylo poslat do nemocnice hysterické vytřeštěnce, kteří by o sobě příště říkali, že jsou posedlími. Dokud exorcisty nevidíme na galejích a v káznicích, nebudeme v klidu. Tento lék je prudký, to doznávám, avšak je jediný vhodný. Na veliká zla mocné léky.“²

Tato kapitola by zde mohla být uzavřena; avšak prosím čtenáře, aby nyní naopak znásobil pozornost a přenesl se v duchu s námi o několik staletí zpět. Chceme být přítomni děsnému dramatu...

---

¹ Ch. Baudelaire, *Le Fleurs du Mal (Femmes damnées)*.

² Garinet, *Histoire de la Magie en France*, str. 292.

Proces a pomsta templářů

Jsme na počátku čtrnáctého století. Řád z polovice náboženský, z polovice vojenský, utvořený v Troyes okolo r. 1118 Huguesem des Payens, netušeně rozkvétá. Templáři mají v Evropě na deset tisíc panství a jejich bohatství, stavši se příslovečným, soustřeďuje v rukou jejich skoro neomezenou moc.

Na druhé straně přesto, že dávají najevo úctu před autoritou občanskou i náboženskou, přičítají jim záměry ctižádosti, jež hraničí se šílenstvím. Jsouce dědici – tak si aspoň lichotí – oné johanitské tradice,¹ jež tvoří podklad křesťanského esoterismu, vykonávají v stínu a taji svých hradů podivně tajemné obřady – – A hlas veřejného mínění je obviňuje z čarodějství a mimoto prohlašuje i jejich mravy za hanebné. Toto poslední obvinění nebylo nikdy podepřeno nezvratnými důvody; jestliže však obhájci řádu chtěli využít té pochybnosti ve prospěch templářů, nemohli je posud nikdy plně očistit před soudem dějin, nemohli nikdy smýt z jejich památky veškeré podezření.

Jules Garinet takto shrnuje všechny výtky činěné templářům: »Říkalo se, že při přijímání do řádu vedli čekatele do temné světnice, kde musel zapřít Ježíše Krista tím, že třikrát plivnul na kříž, že ten, který byl přijat, políbil svého průvodce na ústa a pak »in fine spinæ dorsi et in virga virili«; že templáři na svých hlavních shromážděních zbožňovali jakousi dřevěnou zlacenou hlavu, s dlouhými vousy na bradě, s hustými a převislými kníry: na místě očí se v té hlavě třpytily dva veliké karbunkuly, zářící jako oheň.² Obviňovali je též, že činí slib sodomie a slib navzájem si nic neodpírat...

V Languedocu byli tři komandéři řádu vzati na mučení. Doznali, že byli účastni mnoha řádových kapitul, a že v kapitule, která se konala v Montpellieru, dle zvyku v noci, byla vystavena »hlava«; že se ihned zjevil ďábel v podobě kočky, které se všichni přítomní klaněli a jež laskavě rozmlouvala s mnohými z nich; že nato přišlo několik démonů v ženské podobě a že každý z bratří měl pak jednu takovou pro sebe.³

Ať si myslíme o těch zarážejících obžalobách, jež tolik chrabrých rytířů zaplatilo mukami na hranici cokoli, nemůžeme opominout, poukázat na nápadnou podobnost, neřku-li shodu těchto scén (ať již je považujeme za skutečné či vylhané) se sabatem černokněžníků z jedné strany (jak jsme jej popsali v kap. II.), a ze strany druhé s oněmi výstředními orgiackými a zároveň mystickými schůzemi, jež byly za všech časů připisovány schůzkám stoupenců odštěpenecké gnose – a to od současných spisovatelů, kteří pojednávali o jejich obřadech a mystériích.

Markýz de Saint-Yves, v knize tak mnohostranně pozoruhodné, blahoslaví to, co nazývá »Mission des Templiers«. Zdraví v nich pravověrný tradicionální esoterismus, hlasatele společenského pokoje, zakladatele a duše oněch *États généraux* (generálních stavů) – skutečného pokusu souvládní (synarchie) – kteří byli v celém prů-

¹ Těm, kdo by pochybovali o tomto tvrzení, doporučuji k pozornému prozkoumání pozoruhodnou a vzácnou knihu, uveřejněnou r. 1831 pod názvem: »Leviticon, ou exposé des principes fondamentaux des chrétiens-catholiques primitifs« Paris in 8°. V této knize vedle souhrnu pseudo-johannitské nauky nalezneme překlad, jak se praví autentický, evangelia sv. Jana, který jedině je uznáván onou Církví, a mimoto ještě soupis johanitských velekněží od Krista a sv. Jana počínaje až po naše dny, mezi něž jsou počítáni všichni velmistři templářství. Že pseudo-johanité XIX. stol. jsou, jak praví Clavel (*Histoire pittoresque de la Franc-Maconnerie*, 1884), mystifikátory, kteří chtěli rozdmýchat již vyhaslý oheň a oživit mrtvý kult – o tom se zde nechci přit: co však se mi zdá být jisté po svědomitém promyšlení oné knihy; je, že tento kult skutečně v minulosti existoval ve stavu esoterickém, skrytém. Možno též nahlédnout do »*Manuel des Chevaliers du Temple*«, Paris, 1825 in 12.

² ... »každá kapitula,« praví Henri Martin, »měla svůj obraz: byla to lidská hlava s dlouhým vousem, mající na místě očí karbunkuly zářící nebeským jasem; lebka byla lidská, rovněž kůže. Některé z těchto model měly 3 tváře, stály na 4 nohách; jednu takovou zabavili v pařížském Templu.« (H. Martin, *Hist. de France*, T. IV. str. 473.)

³ *Histoire de la Magie en France*.

běhu našich dějin neohroženým a rozvázným orgánem požadavků lidu, a jakoby velikým hlasem, jenž pevně a úctyhodně vycházel ze samých útroby národa.

Je-li tomu tak, pak generální stavy tourské (v květnu 1308) se ukázaly být bratrovražednými, když zapřely řád a vydaly templáře katům. Ostatně se svou obvyklou loajalností pan de Saint-Yves sám prohlašuje tento nevývratný fakt, jenž se povrchním čtenářům bude zdát kamenem úrazu pro jeho tvrzení: »Jednosvornost« tři řádů se odhodlala čelit Filipovi IV. Sličnému mečem i ohněm. (L'unanimité des Trois Ordres tendit à Philippe le Bel le fer et le feu)... čteme na str. 216 díla »La France vraie«,¹ díl I.

Na tom však téměř nezáleží. Neboť máme příklady, že syn následuje otcovské tradice, když je byl dříve odsoudil, že pracovník ožije ve svém díle, když jím byl vydán všanc smrti. Nemusíme zacházet příliš daleko: vždyť sv. Petr, ač třikrát zapřel Krista, byl nicméně první hlavou křesťanské církve. Nebudeme tedy odporovat ušlechtilému apoštolu »Poslání« podobnými důvody.

Byť však byla zásada, kterou zastává, sebeušlechtilější, přáli bychom si, aby byla založena a opřena o nějaký historicky dokázaný čin. Aniž bychom se vrhali do rozpravy na této půdě, řekneme pouze, proč v ohledu čistě metafyzickém se nám zdá ona téze přinejmenším odvázná.

Templářští rytíři byli strážci jakési sociální a náboženské nauky; to je historicky dokázáno. Zbývá však poznat *jaké*.

Že by tradice řádu byla bývala pravověrná, nelze tvrdit. Tento pověstný řád zůstává dogmaticky poskvrněn manicheismem. Zvláště Mignard shledal rozhodující důkazy k potvrzení toho náhledu. Vypouklé emblematické figury, vytesané na kamenné essaroisské skřínce,² které tento spisovatel s porozuměním a dokonalou znalostí vykládá, jsou mezi mnoha jinými důkazy nepochybného významu. Povaha tohoto oplzlého mysticismu, jenž je vlastní oněm dyarchistickým symbolům, jeví se být určitosti dost typické, aby v sobě sloučila obě veliké obžaloby vznesené proti templářům, totiž manichejské goétie a nečisté vášně.

Přičítáme-li k tíži řádu jen výtku manicheismu, již to je dost k odmítnutí přívlastku, jaký jim Saint-Yves dal, totiž pěstitelů tradice nauky, trojjednotné synkrese, mathetické, či (jak ji též spisovatel výborně pojmenovává) synarchické tradice.

Prvotní, absolutní protiklad dvou nesmiřitelných principů, – to je podstatou manichejské nauky; ona vylučuje synarchickou *trojjednotnost*.

Manicheismus je naprostým záporom návratu do *jednoty*. Pokuste se vytvořit syntézu na takovémto základě. Chimerický záměr, právě jako obnovení babylonské věže...

Templáři, jak jsme řekli, nebyli prohlašováni za pouhé kacíře. Nehledě k obžalování z manicheismu – vylučující dle našeho mínění onen přívlastek, jež jim dává velkomyslně markýz de Saint-Yves – obviňovali je ještě z černé magie a ze sodomie.

To byly nejhroznější zločiny ve středověkém soudnictví. I když se zdály být soudcům XIV. století sebezávažnější, přece byly jen pouhou záminkou k státnímu zakročení z r. 1307.

Je třeba to prohlásit. Jaká to byla výtečná příležitost pro francouzského krále a pro papeže, jeho stvůru, k naprostému zničení těchto hrdých obránců trůnu a oltáře tisíckrát nebezpečnějších než nejhorší nepřátel; a jaká krásná záminka, zcela přirozená, k rozdělení se o jejich drahocennou pozůstalost!

Již dávno následovníci Petrovi a dědicové Capetovi připravovali tento mistrný tah,³ – jen čekali na příhodnou dobu, aby společně vystoupili.

Tento okamžik konečně nadešel. Několik formálních udání, mezi jinými od dvou odpadlých templářů, bylo záminkou k nenadálému zuřivému napadení, jímž měli být všichni rytíři chyceni do téže sítě. Síť byla zatažena v noci z 12. na 13. listopad 1307, kdy všichni guvernéri a královští důstojníci obdrželi v zapečetěné obálce osudný rozkaz.

Časně zrána byli templáři v celé Francii zatčeni a jejich jmění bylo zabaveno. – V Paříži bylo sto čtyřicet rytířů vrženo v okovy; postupuje se proti nim s neobvyklou přísností; nikdy »otázky« nebyly krutější. Důstojný P. Imbert, inkvizitor víry, řídil výslechy spolu s komisary, jmenovanými samotným králem. V jejich čele byl Guillaume de Nogaret, člověk zlostný, jehož fanatismus přecházel v šílenství.

A po venkově za sebe inkvizitor ustanovil kněžské komisary a výslechy započaly.

¹ La France vraie, Mission des Français, Paris 1887 in 18°.

² Suite de la monographie du coffret du duc de Blacas, ou Preuves du Manichéisme dans l'Ordre du Temple par Mignard, Paris 1853, velká 4° s obrazy.

³ Jenom protekcí Filipa IV. Sličného se stal Bertrand de Goth, arcibiskup bordeauxský, r. 1305 papežem pod jménem Klement V. Aby si získal královu příchylnost, byl budoucí papež nucen přísnežně podepsat šestero formálních podmínek, z nichž poslední, držená v tajnosti, jej zavazovala ke zničení templářů až do úplného vyhubení. Tím je řečeno, že námitky Klementa V., tak chabé a patrně činěné jen pro formu, aby lid byl oklamán, byly z jeho strany pouze odpornou komedií. To bylo jasně vidět na spěchu, s jakým vše potvrdil v Poitiersu po na oko provedeném prozkoumání.

O všech těchto procesech vedených s nešťastnými templáři nám zbylo pouze osm původních zpráv: z Cænu (kde bylo vězněno 13 templářů); z Carcassonne (6 templářů); z Beaucaire (45 templářů); z Troyes (5 templářů); z Bayeux (5 templářů); a konečně z Bigorre (11 templářů).

V Cænu slibují obviněným úplnou milost: avšak nepoddajní podstupují mučení.

Mezitím, co se v jeho vlastním státu takto pokračovalo, vyzval Filip IV. Sličný ostatní evropské mocnáře k napodobení jeho přísnosti. V Německu nespíchali uposlechnout jeho výzvy. Avšak na Sicílii, v Itálii, Kastílii, Anglii a v Aragonii bylo následováno příkladu Francie.¹ Ve Flandrech se postupovalo s menší přísností. Na Kypru učinila veliká moc řádu nevďěčnou a choulostivou úlohu pronásledovatelů: Amaury, vladař království za nezletilého Hugona IV., byl nucen odložit násilné prostředky vzhledem k výhružnému chování rytířů, opevněných v Nimove.

Proces se všude protahuje při střídavých doznáních a opětovném odvolávání výpovědí; písaři porušují smysl mnohých výpovědí, což je pramenem dlouhých bezvýsledných rozepří.

Zatím pod nátlakem francouzského krále, jenž jej upomíná na závazky, vydává papež bulu za bulou, celkem jich bylo sedm (1308), aby rozvoj věci uspíšil. Nové procedury, svěřené biskupům, nepodávají lepší výsledky; svolávají tedy provinciální koncily... Avšak my nemůžeme vypsát všechny podrobnosti.

Krátce, papež Klement V. vydává r. 1310 poslední bulu, již se nařizuje konečné souzení templářů. Jen malý počet z nich popíral, ostatní se přiznali, avšak mnozí z nich, jak jsem pravil, znovu odvolali svá doznání. Koncily senský a remešský rozlišovaly čtyři třídy viníků: jedni (třídy 1, 2 a 3), kající se a smířivší se s církví, byli trestáni buď trestem církevním, nebo doživotním vězením, kdežto třídu čtvrtou, prohlášenou za upadlou zpět do hříšnosti, vydala církev světské moci; a popravy započaly.

Dne 10. května 1311 proti svatoantonínskému opatství byl zaživa spálen první odsouzenec v naději, že ostatní tím budou zastrašeni a přivedeni znovu na stanovisko prvých doznání. Ale zůstali neochvějnými.

Osm dní nato padesát čtyři z nich vstoupili na hranici ve stejných místech. Poprava se prováděla úmyslně pomalu, aby se smrt dostavila jen zvolna a příšerněji, projevila jen skvělou stálost a pevnou mysl mučedníků, kteří brali nebe za svědka, že umírají nevinni. Následující dny upálili ještě dvakrát po patnácti templářích, kteří všichni odmítli doznat se k vině.

V Provincii a Piemontě bylo několik podobných poprav po sobě. Mezitím byl velmistr Jakub de Molay žalován dále v železech se svými velikými převory; byl veden na popraviště až dne 18. března 1313,² ve společnosti prince Dauphina, jenž jej napodobil ve slavnostním popření prvních výpovědí. Oba dva byli upáleni velice mírným ohněm na ostrůvku položeném mezi zahradami královskými a Augustiny, přesně na tom místě, kde dnes stojí jezdecká socha Jindřicha IV., na násypu mostu Pont-Neuf. Nazítří rytíř Aumont a sedm jiných templářů, *převlečených za zedníky*, zbožně sebrali prach hranice. Řád *svobodných zednářů* tím byl zrozen...

V září 1311 vídeňský koncil, na němž bylo shromážděno přes tři sta prelátů, Templářský řád nadobro zrušil: ohromné řádové statky, které přešly na Rytíře sv. Jana v Jeruzalémě, nedávno ustanovené na Rhodu, přinesly hanebnému dědici Hugona Capeta jen nepřímé zisky. Monarchové Španělska byli šťastni otevřeněji: zdařilo se jim dát si připsat všechny statky, které templáři v jejich státech měli.³

Ať si však ukládáme největší zdrženlivost v úsudku o zločinech připisovaných templářům, přece se nemůžeme vyhnout poslední otázce, jež se zblízka dotýká předmětu této knihy, totiž: byli templáři čaroději?

Je nutno se přesně dohodnout o významu slov... snad nám čtenář odpustí, vsuneme-li sem vložku.

Je pravidlem opatrnosti varovat se vždy příliš úzkostlivého rozlišování přespříliš oddělených příhrádek...

Jeden z našich současných okultistů shrnul ve dvojnásobné výborné formulaci přesné rozlišení hierofantů *světla a tmy*: „Magik působí silou, jež je mu známa; čaroděj usiluje užít něčeho, co nezná... *Ďábel* (je-li dovoleno ve vědecké knize užít tohoto nízkého a vykřičeného názvu), *Ďábel se poddává mágovi, kdežto čaroděj se poddává dáblu!*“⁴

To je to, čemu se říká tnout do živého!

¹ Mluvíme prozatím jen o zatknutí a procesech, protože na mnohých místech končily osvobozením rytířů, jako v Ravenně, Mohuči, Salamance (1310). Nehledě však na tyto osamocené rozsudky, templářský řád, zrušený koncilem z r. 1311 netrval již pak nikde dále, aspoň ne veřejně a pod bývalým názvem. V Portugalsku se na jeho zbytcích ustavil »Řád Kristův«. V Aragonii templáři hrdě zosnovali ozbrojený odpor, a to nikoli bezvýsledně...

² Četní spisovatelé, hlavně Henri Martin, Bouilet a Collin de Plancy udávají jiný den: 18. březen 1314. Uvidíme, že zednářské tradice udávají totéž. Tento zdánlivý rozpor nemá jinou příčinu, než opravu kalendáře za Karla IX. ediktem Rousillonským (1564). Totiž rok, místo aby začínal o Velikonocích, byl prodloužen zpět až do 1. ledna. Tak tedy den popravy Jakuba Molaye náležel do r. 1314 podle toho, počítal-li se dle postarého, či nového způsobu.

³ Daň z dědictví, pokuty, poplatky a jiné podobné dávky, sotva zastřená konfiskace.

⁴ Eliphaz, Dogme str. 117.

Jak skvostně je tím načrtnut Janus okultismu se vším protikladem své dvojí přirozenosti: jedna z jeho tváří se usmívá leskem slavné a jemné vážnosti: druhá se šklebí, zrůzněna stigmaty konečné bezmocnosti a záští. Vše se zdá být naznačeno v každé z nich účinkem vzájemného protikladu: Čím je, co ví, co chce a čeho se odváží.

Leč přes všechnu rozmyslnou soudnost, kterou jim přiznáváme, mají podobné absolutní formule společnou záludnou chybu: že i nejlepší z nich, vyjadřující *povšechno*, které je pravidelné, nejen že zanedbávají, ale přímo popírají *zvláštní*, které je výjimkou.

To je úskalí, na něž narazí všichni zpověšňovatelé, umíněnci lakonických výroků; pluje v jejich vodách. Eliphas Lévi se nemohl vyhnout úskalí, na němž nakonec ztroskotají všichni.

Ten, kdo se oddal ďáblu – namítne se Eliphasovi – se může vzchopit, byť by to bylo jen na jednu minutu. Ďábel, jenž otročí smrtelníku, se může rovněž zmocnit na okamžik svých práv a ovládnout pro jedenkrát svého vládce z ostatních dnů. Obojí tu již bylo.

Nechť se nehorší neomylní nalepovači nezničitelných označovacích ceduliček, nechť hubují neústupní prisuzovatelé nezměnitelných vlastností: není *naprosto nic zavrženého a naprosto nic dokonalého* v tomto poměrném, sublunárním světě. – Mudřec právě tak jako každý jiný může pochybit z omylu anebo ze zlé vůle,¹ a zaslouží-li si jména mudrce, je to proto, že u něho zlo je výjimkou. – A tak je tomu i s člověkem zlým: jeden šlechetný cit může někdy vykvést i v nejzločinnějším srdci a máme-li důvod zvat některého člověka zlým, to je proto, že dobré myšlenky jsou u něho výjimkou.

Vyslovme se určitě: čaroděj, jenž náhodou došel poznání některého zákona a užije ho k dobru, koná dílo mágovo. – A stejně mág, vinný tím, že třeba i jen jedenkrát zneužil vědu ke zlu, konal zřejmě dílo čarodějovo.

To je to, čím jsou rušeny ony pohodlné kategorie, ona úřední roztřídování, tak drahá vašim přihrádkovým mozkům, vy nesčetní *Božidarové Opatrní* – ať pracujete v psychologii či v morálce!

Je to jistě velmi nemilá věc. – Leč zde vyslovené zásady dojdou svého ospravedlnění málo známým příkladem, o jehož stěžejní a rozhodné platnosti však jistě nebude nikdo pochybovat.

V průběhu kapitoly nadepsané *»Lidská spravedlnost«* je tento příklad dvojnásob na svém místě; neboť když jsme viděli při práci tribunály fanatismu, hromadící celé hektomby nejnižších čarodějů šmahem smíchaných s nevinými oběťmi, uvidíme teď zasloužence vyššího stupně tříštit se na dvě nepřátelské sekty: chmurný to doslov templářské tragedie! Jedna z těchto sekt, ďábelsky a zločinně chtívá výlučné svrchované moci, dá do klatby sektu druhou, a zneužívajíc účinných znalostí a vznešených sil vyšší magie k nejhanebnějším dílům, bude konat *dílo černokněžníků*, v nejménějším smyslu toho slova, a hlavně ve smyslu nejohrovnějším.

Chvěli jsme se právě nad stručným přehledem procesu s templáři, nad obrazem jejich neodčinitelného utrpení. Byli snad opravdu čaroději? Ponechávám soud vám. Vizte!

Mocní a bohatí, hlavně však ctižádostiví, obdaření překvapující a hroznou mocí, jakou mnohým z nich dodávalo částečné a poměrné zasvěcení do tajů vědy často popírané, často uváděné v posměch, vždy však vrhané do klatby jak kněžstvem, tak i absolutními vládami, mohli templáři zřejmě ve směru náboženském i ve směru politickém a sociálním způsobit náhlé a nepředvídatelné převraty, jež byly s to přetvořit celou tvářnost Evropy, ba i celého světa... A z toho je nejasně podezíral papež i francouzský král.

Kdyby byl přihlížel jen ke zcela povrchnímu významu událostí vykládaných v jejich zdánlivém smyslu, byl by musil Klement V. v rytířích Chrámu vidět jen statečné obránce katolicismu a horlivé podpory papežského trůnu; a Filip IV. Sličný jen poddané plné loajality a horlivosti pro věc dynastie. Leč zvláštní intuice, vzbuzená v srdci těchto dvou mocnářů, v nich protestovala proti těmto zdánlivostem.

A jati velkým strachem se rozhodli, panovník i velekněz (tento dokonce ještě před svým zvolením), na úplném zničení řádu, a šli za tímto cílem *per fas et nefas*, proti všemu hlasu svědomí a lidskosti. Stali se postupně proradnými i násilníky, pokrytci a necitelníky.

Modloslužba či černokněžství – co jim na tom sešlo!... To, co chtěli pohřbit pod popelem hranic z let 1311 až 1313, byla možnost politického převratu, jakož i dosud neurčitý plán sociálních i náboženských oprav.

Avšak nepočítali se zákonem zpětného odrazu a zákonem rovnováhy. Zapomněli, že nelze myšlenku, byť i zárodečnou, utopit v krvi těch, kdo se učinili jejími apoštoly a nositeli.

Právě jejich divošsky zchýtralá, leč přesto jen iluzorní opatrnost, hanebná léčka, která byla jejím dílem, se staly příčinou jejich pádu – a co horšího – vyvolaly v budoucnu, po uplynutí pěti set let, tak mocný zpětný náraz, že se jim země doposud zachvívá, zpožděný otřes, jenž způsobil nejnáhlejší a nejobrovitější zřízení, které kdy bylo zaznamenáno v dějinách lidstva: *Sedmnáct set devadesát tři* bylo ohromující odvetou za hanebný ortel z roku *třináct set dvanáct!*

Kliment V. a Filip byli ovšem jasnovidní, když vytušili, jak živá výhružka se před ně v podobě templářů staví, přes všechny myslitelné důkazy přichylnosti a věrnosti; avšak ve své barbarské tvrdošijnosti byli zaslepení, když mysleli, že hranice, byť byla sebedůkladnější a sebeúplnější a seberychleji postavena, může templáře, jejich moc, i slovo, jež v sobě nesli, nadobro zničit.

¹ I nejsvětější, praví Písmo, zhřeší sedmkrát za den.

Jsouce vyzváni dostavit se k soudu *před tvář Boží*, – papež ve čtyřiceti dnech a král v roce – jak nám dějiny ukazují, dostavili se oba s příšernou věrností k tomuto shledání...

A z obou rytířů odpadlíků, kteří řád obvinili, byl první zapleten, neví se jak, v nepěkném procesu a oběšen rukou spravedlnosti; druhého našli bez ducha, zmáčeného ve vlastní krvi...

Velmistrovi soudruzi v žaláři, oni dva malomyslní rytíři, kteří při velmistrově popravě zneuctili řád, trvající na svých doznáních, zemřeli stejně bídně.

Nesmírná, tajná společnost se utvořila v skrytu na zříceninách řádu.

Napříště pomsta připravovala ve stínu podkopy a protipodkopy, jejichž výbuch měl vyděsit svět o čtyři sta a padesát let později; a v očekávání této hrozné a opožděné odvety kosilo všechny vrahy Jacquese Molaye jednoho po druhém. „Zlomíte templářský meč, utvořili z něho dýky; a jejich zednické lžíce sloužily napříště pouze k stavbě hrobů¹.“

Rozhodnuvše se oba ke zničení Templu, neztráceli papež i král čas. Nikdy nebylo provádění rozlehlejšího plánu učiněno a dokončeno s větší rychlostí a jednotností. Za dobu kratší než šest let děsný Moloch o dvou hlavách, z nichž jedna byla korunována potupou, druhá omyšlena haněbností, pohltil starobylý Řád Templu ve svých žíznivých útrokách... A Moloch revoluce zrozený z popela chrámových rytířů potřeboval pouze polovinu té doby, jenom tři roky, k pohlcení bývalého světa.

Avšak obři vzrůstají jen pozvolna... Čtyři staletí dětství potřeboval tento velikán, než dospěl věku síly a věku mladíka!

Vrchní část písečných hodin se ponenáhlu prázdní: kalich se naplňuje kapku po kapce: jen ještě slzička – a pohár přeteče.

A pak nastane potopa!

Čtyři staletí uplynula. A teď již dospěl, hromadný obr krvavých odplat, a vyšel ze své jeskyně počne svou práci před očima všech.

V jakém způsobu a v jaké tvárnosti? – Hned uvidíme! Vychází na světlo, ale je zakryt maskou.

Ještě padesát let ponese název »*illuminismus*«, nežli prohlásí náhle a přímo jméno »*Francouzská revoluce!*...«

Ve druhé polovici XVIII. století se tajné společnosti množí vskutku udivující měrou; jako by ze všech stran vystupovaly mocné roje ze země, mihotající se na slunci úsilím prací nezvyklých.

Děsivá hodina – poledne odplaty – udeřila a pilné včelky pomsty připravují svá žihadla k velikému boji. Století již okusilo jejich medu, jehož vůně stoupá do hlavy jako neviditelný jed, jenž oslepuje a budí blouznění... Naslouchejte ještě jen okamžik, a to, co jste považovali za hmyzí bzučení – je dunění vzdálené bouře – a ta se již blíží! Je to zmatený a vzrůstající pokřik milionů lidských hlasů, volajících: *pomsta a svoboda!*

Zvláště Německo se zdá být pěstí školkou *illuminismu*, shromaždištěm sekt.

Mocná knížata, dychtivá záhrobních sdělení, zahrnují dobrodiními několik mystiků dobré víry a vůle, říkajících jim: Synu můj! – a hlavně přečetné šarlatány, kteří je vysávají a ždímají!

Tajemné společnosti se vytvářejí na všech stranách: *Weisshaupt*, profesor ingolstatské university, zakládá *areopagity*; budí všeobecnou zvědavost, zabezpečující se tím dočasnou pověst.

Ve Švédsku dogmatizuje *Swedenborg*; v Lipsku vyvolává duchy *Schroepfer*; na druhé straně prorokuje *Jung Stilling*. V Mnichově *Eckartshausen* učí nejhlubším spekulacím pythagorejské číselné magie; *Lavater*, curyšský theosof, cestuje do Kodaně, aby tam byl přítomen mystériím *Nordické školy*, kde nejde o nic méně, než o *fyzické projevy »aktivní a inteligentní příčiny«* (slova!)

V mezidobích dánští theurgové, jako by si chtěli udržet ruce ve cviku, vyvolávají sv. Jana, Mojžiše, Eliáše, nepočítaje řadu menších osobností Starého i Nového zákona. »*Adepty*« se to jen hemží a bylo by šílenstvím se domnívat, že je možno je do jednoho vypočítat. Ze všech těch »osvícených« *illuministů* je jich jen málo dobrých (vyjímáme *Eckartshausena*), mnoho prostředních (uvádíme *Jung-Stillinga*, *Swedenborga* a *Lavatera*), nejvíce však hodných zavržení (jako *Schroepfer*, *Weisshaupt* a *Tutiquanti*.) A ještě mnoho chybí do toho, aby i ti nejlepší byli beze skvrn či směšností!

Tato *škola theurgie*, kde byly konány tak svůdné divy, měla skoro všude své obdoby. Věc neslýchaná: jistý dopis barona de Liebigstorfa Claudiovi de Saint-Martin (z prosince 1793) nám vyjevuje, že jistý nordický dvůr, jiný než kodaňský² již dlouho panuje podle spiritistických vnuknutí. Jeho ministerský kabinet *neučiní prý ani jediný krok* (citováno doslovně), aniž by se poradil s přízraky!

Čtenář, který by toužil po soustavném vyčtení tajných společností v Německu i jinde, nechť nahlédne do četných děl, vyšlých za sto let buď na jejich obvinění či obranu. Bude pak zpraven o všech těch »pro a proti«.

¹ Eliphaz, Hist. de la M. str. 230.

² Jedná se nepochybně o Prusko, jak se zdá vysvítat z jiného dopisu Saint-Martina na téhož Liebigstorfa, ze dne 6. listopadu 1793, kde čteme tuto větu: „Vím dobře, že Německo je plné těchto iniciací, a vím též, že berlínský kabinet spravuje sebe i svého krále jen podle nich.“

Necht' se však střeží ukvapeného úsudku na základě dokladů nedostačitelných v tak výjimečném a spleťtém procesu, v němž se může považovat pouze za předběžného soudce: neboť ještě nenadešla hodina konečného rozsudku, který vydá jednoho dne nestranná historie, až budou veškeré vášně umlčeny v pozdním, slavnostním mlčení.

Naším cílem je ukázat dceru zavrženého Templu, *ono okultní zednářství*, skrývající se nedostupně v tisíceroch způsobách za tímto množstvím sekt illuministů, jež dovedlo kolem sebe seskupit, připravující v ústraní, také *per fas et nefas*, odvetu konečnou a svrchovanou pomsty za buly Klementa V., jakož i za rozkazy Filipa IV. Sličného.

Máme před očima originální vydání knihy, vyšlé r. 1789 pod názvem: *Essai sur la secte des Illuminés*. Markýz de Luchet, anonymní pisatel tohoto prorockého spisku, popisuje obšírně díla illuministů, práce v jejich kroužcích, zkoušky a přísahy adeptů; odhaduje »Berlínské nocturnalie«, vypočítává různé mystické sekty, o nichž jsme se již zmínili, od »Řádu rytířů apokalypsy« počínaje (který byl založen asi r. 1690 Gambrinem, dobrodruhem, který přijal jméno *Princ du Septenaire*; viz. str.129–130), až k »Řádu rytířů a Bratří zasvěcenců Asie« a sektě »sv. Jáchyma«, jež od nich pochází. Avšak nazvav dvě z kapitol: – »Že sekta illuministů musí nutně zničit království, kde nalezne ochranu« (str.80–94); – »Že největší králové mají zájem na zničení nové sekty« (str.95–107), pan de Luchet dobře poznává ústřední pojivo všech těch nitek rozepnutých po Evropě, když praví: – „Neváhám navrhnout jako lék velikou opravu (reformu) zednářství.“ (Str. 163.)

Pak předpovídá převrat starých řádů s jasnovidností, jež by se mohla zdát podvržená, kdyby jeho kniha, vydaná r. 1789, nebyla bývala oznámena kritikou ihned po svém objevení, vyjadřuje se o pracích lóží a o tužbách důvěrníků deklamatorním slovem oné doby: „Všichni se cítí být povoláni ke způsobení revoluce, všichni ji připravují – – – Země trpí; nová metla ji mučí, Příroda sténá. Společnost je v rozkladu... Tak skončí i sama sekta illuministů. Kolika zlům by předešel ten, kdo by ji v zárodku udusil a *ospravedlnil okamžik násilí skrze zákony, které mu ukládá minulost!*“ (str. 137–138, *passim*).

Je to zajisté přívrženec starého světa, jenž se takto rozčiluje, pravda-li čtenáři? – – – Cítí snad dost přesně, jak se země propadá pod jeho nohama?

Bohužel, když si znovu představíme obraz všech hrůz revoluce, v podstatě spravedlivé a ušlechtilé, když posoudíme, co krve a slzí stála Francii i ostatní svět pomsta templářů, zda můžeme vytýkat markýzovi de Luchet jeho věšteckou hrůzu, – zda mu můžeme upírat svědectví, že, stoje na Atlantidě určené k propadnutí, dovedl předvídat i předpovědět stoupající příboj vln, jež ji měly pohltnout

„Ó moji spoluobčané,“ volal v předmluvě, „věřte, že neprolévám falešné slzy, psal jsem s dosti velkou odvahou a přece jsem ještě zdaleka všechno nepověděl... (str.4); neboť zajisté je třeba s ohledem, zdvořilostí a šetrností jednat s železnými muži, kteří s dýkou v ruce označují své oběti.“ (Str. 15.)

Něco dále, když byl odhalil tajemství zasvěcování a uvedl *doslovně* hroznou přísahu, ukládanou přijatým členům bez rozdílu stavu, dodává (str. 156): „Mysteria se dnes odbývají na odlehlých a skoro neznámých místech; za dvacet let se budou slavit v chrámech!“ – A neuplynuly ani čtyři roky od této předpovědi, když d'Hébertovi přátelé ustavili kult bohyně *rozumu* na oltáři chrámu Notre-Dame!...

A ještě další podivná okolnost! Tento muž, jehož přejemnělá intuice umožnila předvídat tolik událostí nejbližší budoucnosti, zdá se na posledních stránkách své knihy zřít i příští Napoleonovo a jeho despotismu ve stínech další budoucnosti: „Ó ty, jež naplňuješ zemi velikými činy a ctnostmi, ó proslulosti, obrať jinam svoji souladnou hlasatelskou trubku!... Nevynášeš nikdy, že jistý setník, spíše ukvapený než udatný, za nic nepočítá oběti své ctižádosti, jen když jejich krev napomáhá vzrůstu vavřínu...¹ Shrň hustý závoj nad hanebnými pletkami lidí, kteří se spikli na potupu mocnářů; nad nepěknými činy, jež nechávají služby bez odměny, ctnost beze cti, nadání bez ochrany, pravdu bez pocty, vlast beze slávy, trůn bez opory, gema bez užití, společnost bez souladu..., nešťastné bez útulku, mudrce bez naděje a samy krále bez jistoty.“ (Str. 114–175, *passim*.)

Avšak nezávisle na velikém theosofickém hnutí, jehož střediskem bylo Německo, ještě značný počet zajímavých osob, majících tajemná poslání, procházel Evropou křížem kráží, uváděje v úžas hlavní města a přenášejí nakonec skoro vesměs do Paříže jejich záhadnou velikost a podezřelou popularnost. *Hrabě de Saint-Germain* a *Joseph Balsamo* (později hrabě *de Cagliostro*) si zaslouží stát tu v první řadě. Oba dva, jsouce (dle Cadeta de Gassicourt) vyslanci, nebo, chceme-li, mezinárodními misionáři, měli hlavně za úkol upravit účinné vztahy mezi různými články: Saint-Germain byl vyslancem Paříže, Cagliostro vyslancem Neapole.²

Každý ví o rozruchu, jaký způsobily tyto osobnosti, a o nadšení, které dovedly obratně, ba přímo vědecky pozdvihnout prachem zdvihaným jejich speženy.

Že byli oslavováni nevědomým davem, který obdivuje každého okouzlujícího člověka, od ubohých zubařů dryáčníků z trhů, po zlatem třpytící se generály na parádě – to nás nikterak nepřekvapuje; že však v plném osm-

¹ Pan de Luchet míní zajisté Lafayette, ale co na tom záleží? I největší jasnovidci se často klamávají v předmětu, nicméně jejich prorocství není následkem toho méně překvapující. Tak i zde.

² Tombeau de Jacques Molay, Paris, an V. 12°, str. 34.

náctém století onen pochybovačný a zlomyslný svět, jemuž působili každodenní rozkoš Voltaire, d'Argens a Diderot, nejen přijal, ale i hýčkal a zbožňoval takové muže, zajisté sice vynikající, avšak kráčejší jen uprostřed divů pochybné ceny, muže, jejichž způsoby přes ušlechtilosti a uhlazenosti měly přece jakýsi příděch zjevného šarlatanismu se zvláštní smělostí otevřeného: – to se zdá být nepochopitelné!

A přece nic není pravdivější! Saint-Germain, když vypráví příjemným a vždy stejným hlasem o svých rozmluvách s Pythagorem, Virgilem i Ježíšem Kristem, zajisté nebyl odporný; když prsty, obtíženými drahými prsteny, probíral klávesy klavicinu, vyluzuje jakoby z útrobu nástroje akordy podivné a vzrušující starobylosti a na nevyslovený dotaz některé krásné vévodkyně pronesl nejpřirozenějším hlasem tuto podivnou odpověď: „To je, milostivá paní, skladba, kterou jsem napsal roku 2008 před Kristem v městě Erech, když jsem se dvořil jisté mladé chaldejské princezně!“ Každý se sice divil, nikdo se však neodvážil pochybovat o vypravovatelově pravdomluvnosti.

Co říci o těch pověstných večeřích u Cagliostro, o pozvání, k nimž se drali nejvznešenější dvořané; o těch fantastických večeřích, při nichž hlas Velikého Kořty k deserty naplnil večeřadlo *viditelnými dušemi*, s mihotavými křídly a přivolal do křesel po boku vévody du Richelieu, Semiramidu i Kleopatru, vzkříšené v celém kouzlu jejich legendární krásy?

Očarování, kouzlo, nekromancie, co já vím?!... Ach, zapomněl jsem, že *ty*, milý čtenáři, znáš *ty* věci; *sugesce*, není-liž pravda? Ano, tak tomu je: díky! – Nuže, tedy ona nejskeptičnější společnost, společnost nejdomyšlivější a nejuhlazenější z celého světa byla poslušná a vnímavá k *sugescím*, Cagliostro a Saint-Germaina.

Nuže mezi tím, co okouzlena a ukolébávána zajímavými pokusy těchto velmožů okultismu, se vznešená pařížská společnost poddávala bezvolně jejich rukám, Saint-Germain prý potají organizoval kluby, budoucí hřmotitele, a zúrodňoval svou nevyčerpatelnou pokladnici budoucí vzpoury – vzpoury schopné násilně otřást královskou mocí; a na druhé straně pekelná prozíravost *božského* Cagliostro zosnovala zápletky s náhrdelníkem, zcela uzpůsobené k zničení královniny cti i pověsti na základě potupného podezření.

»Veliký Kořta« potřeboval jen chtít, aby byl uveden do dvorního světa; v ten čas vytvořil své »Zednářství egyptské«, jehož mistrovství na základě výslovného nařízení Marie Antoinetty přijala malá princezna de Lamballe. Ubohá královna! Tato její důvěrnice a přítelkyně byla označena, stigmatizována již dávno předem, tajným Cagliostroovým znamením: L. P. D., – písmeny, jejichž výklad, právě jako by šlo o hieroglyfy kabaly, skýtal trojí smysl. V opak tomu, co se činí při normální exegesi esoterních symbolů, pověděl hierofant ochotně oba vyšší významy: nejvyšší (superlativní)¹ – *Liberté de Penser* (volnost myšlení), to je požadavek nezávislé svémocnosti v pomyslném řádu; smysl druhý (komparativní) – *Liberté – Pouvoir – Devoir* (volnost – moc – povinnost), je trojice v řádu mravním. Ale skrýval pečlivě i samu existenci smyslu nižšího, pozitivního: To bylo samo tajemství řádu, politické a sociální arcanum novotemplářů, rozsudek vynesený před pěti stoletími proti dědicům Filipa IV. Sličného: *Lilia pedibus destrue*, lilie nohama znič!

Uvedme vzhledem k této královražedné větě, a na potvrzení její starobylosti, skutečně významnou historickou anekdotu: „Poslanec Grégoire předložil konventu peníz ražený r. 1642, který nesl na jedné straně ruku vystupující z mraku a stínající tři lilie mečem. Nápis kolem byl: *Talem dabit ultio messem* (takovou žeň dá pomsta). Na rubu pak jiná ruka vrhá blesk na rozbitou korunu a zlámané žezlo se slovy: *Flamma metuenda tyrannis* (Plamen, kterého se bojí tyran).“

Tento peníz je možno vidět v Národní knihovně, kam byl uložen.²

Zde je, podle Cadeta de Gassicourt, překlad šifrovaného zednářského nápisu, který byl Cagliostrovoou péčí rozšířen ve Francii i Anglii: „*Všem, pravým zednářům ve jménu Jéhovy!*“ Nadešel čas, kdy je třeba začít se

¹ Podle zednářského převratu: L. D. P.

² Tombeau de Jacques Molay, str. 3.

Mezi proroctvými vztahujícími se k Velké revoluci je nutno uvést na prvním místě 32 pantakly Paracelsova předpovídání a dále některé rytiny sibylinské, připisované Jáchymovi de Flore (či de Calabre). Vlastním dvě latinská vydání abbého Jáchyma: jedno, z r. 1589 (Benátky, 4°) s titulním obrazem, rytým titulem a 33 obrazy vlhkou jehlou, prorockosti někde až omamující; druhé vydání je rovněž z Benátek (1600, 4°) ozdobeno titulním obrazem a šesti obrazy rytými ve tvaru kol. Paracelsovy prognostikace mám rovněž ve dvou výtiscích: jeden je již nenalezitelné vydání z r. 1536, S. – L. 4°, text latinský, s 32 obrazy ještě více překvapujícími. Zde přesný titul: *Prognosticatio eximii Doctoris Theophrasti Paracelsi* (ad illustrissimum ac potentissimum Principem Ferdinandum Romanorum Regem, etc..., anno 1536). Druhý exemplář je velmi krásný původní rukopis, obsahující neuveřejněný francouzský překlad Christallina (knihovníka hraběte de Charolois), psaný jeho vlastní rukou (s protilehlým latinským textem) se lžikličem sestávajícím z 32 poznámek pošetile odvážného výkladu na události vlády Ludvíka XIV. Tento drahocenný rukopis je datován 1712 (tři léta před smrtí velikého krále). Formát 4°, vazba ve staré teletině, zdobená znakem prince de Condé; hřbet je posetý libovými květy a zářícími slunci, vyznačuje svou dobu a uvádí nás do času vlády Ludvíka XIV.: »Král Slunce, oplodňující rozkvetlé lilie.« Podávám faksimilované ukázky Paracelsových a Jáchymových prorockých rytin.

stavbou nového Jeruzalémského chrámu! Toto upozornění vyzývá všechny pravé londýnské zednáře, aby se shromáždili ve jménu Jéhovy, jediného, v němž je Božská trojnost, aby se sešli zítra večer, dne 3. t.m. 1786 v 9 hodin v krčmě Reillyho, *Great Queen, street* (Veliká ulice královnina), aby tam udělali rozvrh a položili první základní kámen k pravému chrámu v tomto viditelném světě... CAGLIOSTRO.¹

Těm, kdo znají zednářské symboly Šalamounova chrámu, smrti Adona Hirama a jeho budoucího znovu-vzkříšení, je ten pokyn jistě úplně jasný.

Než dosti již Cagliostro a pocestných adeptů: příběhy a výklady, jež by vyžadovala jejich historie, vyplnily by snad celou polovici objemu naší knihy...

Jestliže jsem v té věci vešel do všech těchto podrobností v kapitole, kde se má vlastně jednat jen o procesech s čaroději, je to tím, že chci ukázat na *titanský zápas adeptů dvou různých zasvěcení*, zápas, jehož tajemné počátky byly symbolizovány, jakož i nevyhnutelný výsledek předpověděn Saint-Martinem dle všech pravidel nejvybranějšího umění esoterického v epicko-magické básni o stu dvou zpěvech: – *Le Crocodile ou la guerre du Bien et du Mal, arrivée sous le regne de Louis XV: oeuvre posthume d'un amateur des choses cachées*,² »Krokodýl čili válka mezi dobrem a zlem, která nastala za vlády Ludvíka XV.: posmrtné dílo milovníka věcí skrytých«!

Tato hrozná válka – jejíž skutečnost se sice snažím dokázat, aniž bych přislíbil vyjevit její dějiny, aspoň ne zde – náleží z různých důvodů do kapitoly *o spravedlnosti lidské*, a jen povrchní čtenář by se mohl domnívat, že je to zbytečná a nemístná odchylka: neboť Francouzská revoluce, dvojnásob spravedlivá a oprávněná ve svém základu, objevila se být dvojnásob nespravedlivou ve svém použití; a tím se právě spravedlnost lidská liší od spravedlnosti Boží.

Páchat zlo na základě *správného zákona* se zdá být více pobuřující pro přímé svědomí, než páchat zlo ze zásady hanebné.

Každý strom má nést své ovoce podle svého druhu; špatný strom dává i špatné plody, to je přirozený běh věcí: přijde den, kdy špatný strom bude vyvrácen z kořene, rozštípan a vržen do ohně. – Avšak dobrý strom může dát špatné plody jen tehdy, když se zvrhne, zrůdní, a zjev takového porušení je vždy trapný: může to být způsobeno pouze v dílnách Satanových, *zákonem dvojnosti*; to jest nezhojitelným antagonismem.

Viděli jsme a přesvědčíme se i dále, že vláda hrůzy je výplodem nečisté dvojnosti.

Toto dlouhé delirium (skutečně záhadné a zarážející) nejušlechtilejšího a nevzdělanějšího z národů bylo tvrdým oříškem pro bystrost všech historiků. Kdo by se nevyčerpal v bezmocných dohadách při pohledu na ony periodické proudy prolité národní krve, v níž si Francie, přetvořená v bakchantku, libovala válet se s výkřiky zároveň šílenými i ušlechtilými, které se zdály být vyznačeny lyrismem divoké radosti i zoufalosti?

Abychom osvětlili onu podivnou dobu, tak plodnou na náhlé převraty, stačí uvést několik řádek abbého Constanta (Eliphase Léviho): »Pamatujeme se jistě na záhadné oslovení, jakého Cazotovi při prohlášení rozsudku smrti proslovil prezident revolučního tribunálu, odsouzencův přítel a spoluzasvěcenec. Hrozná zápletka r. 1793 je ještě skryta v nejtajnějších úkrytech svatyně tajných společností: adeptům dobré vůle, kteří chtěli povznést národy,³ adepti sekty protivné, jež měla tradice ještě starší, se opřeli obdobným způsobem, jako oni vystupovali. Učinili praktiku velkého tajemství nemožnou tím, že teorii obnažili. Dav ovšem nic nechápal, avšak pojal nedůvěru ke všem, upadl v ochablost ještě hlouběji než byla výše, na níž jej chtěli povznést. *Velké tajemství zůstalo neznámější, než kdy jindy bylo; stalo se jedině to, že adepti, ochromující se navzájem, neměli pak vůbec moc k ovládnutí jiných, ani k osvobození sebe samých; odsuzovali se tedy vzájemně, jakožto zrádce k vyhnání, sebevraždě, dýce i popravišti*.⁴

Nechme zatím Cazotta a jeho proces, neboť vbrzku osvětlíme celou tu epizodu, jíž si zaslouží, jsouce s to podat zvědavému čtenáři nepopíratelně autentické podrobnosti, jež, ač jsou nanejvýš podivuhodně důležité, přece jsou, jak se zdá, obecně neznámé.

Zanechávající tudíž na později tuto scénu velkého revolučního dramatu – aniž bychom ji ztratili z očí, otažme se pisatele zajímavé a svědomité práce vyšlé r. 1819 pod názvem: »Des sociétés secrètes an Allemagne de la secte des illuminés, du Tribunal secret, etc.«⁵ (O tajných společnostech v Německu, o sektě Osvícených, o Tajném tribunálu, atd.)

Tento autor, – jenž ovšem pokud se týče illuminismu, nemůže mít kompetenci abbého Constanta (Eliphase Léviho) – zařazuje všechny adepty do jedné přihrádky téhož odsouzení. Mezi oběma školami je mu jakýkoli rozdíl úplně cizí.

¹ Tombeau de Jacques Molay, str.36–37.

² Paris, an VII. de la Rép. 1 vol. 8°, 45 Ostr.

³ Eliphase Lévi zde mluví o novotemplářích.

⁴ Eliphase, Dogme de la Haute Magie, str. 324–325.

⁵ Paris, Gide fils, 1819. 8°.

Je však překvapující vidět jej psát, čtyřicet let před vystoupením onoho slavného okultisty, řádky tohoto rázu: „Abychom našli klíč revolucí, od smrti Karla I. až do smrti Ludvíka XVI., musíme se vždy vrátit k této nepostižitelné sektě... Červená čapka, již jsme r. 1793 viděli jako odznak přijatý jakobíny, byla ozdobou Nezávislých Angličanů v době, kdy Cromwell dostoupil moci. Aniž bychom zacházeli dále, zda není podivné, že v největším rozmachu naší revoluce byly první úlohy obsazeny muži jako Marat, Pache, Clootz, Lazouski, Buonarottiové, Mirandové, samými švýcarskými, německými, polskými a španělskými illuministy?! ... (str. 179).

Již jsme viděli, že v Řádu illuministů byli tři stupně. Nejvyšším stupněm byl stupeň velmistra. Vévoda orléanský jím byl oděn ve Francii, několik let před revolucí... (str. 226).

Císařové Josef II. a Leopold, kteří vnikli do tajemství illuministů, byli obětmi hrozné *Aqua Toffana*. – Povstalecká hnutí z 5. října, 20. června a 10. srpna byla usnesena na schůzích adeptů a zasvěcenců v lóži »*du Contrat social*« v ulici Coq Héron: to víra od očitého svědka. Robespierre hrál jakousi úlohu, avšak byl svržen proto, že nebyl zasvěcen.¹ Chtěl se zbavit sekty, jejímž byl nástrojem: jeho vlastní hlava padla na popravišti...

Illuministé nikdy nebyli mocnější než tehdy, neboť r. 1793 vládli katovou sekerou... Génus, zásluha, nadání, schopnosti, ctnosti, bohatství, to vše spadlo pod osudnou rovnost gilotiny: v téže schráně vidíme hlavy Baillyho a Gustina, Malesherba a Delaborda, Lavoisiera a Westermama, Elisabethy i Vergniaudovy. Ničeho nebylo ušetřeno: pod kosou vítězných illuministů padlo vše, co bylo majestátné a vznesené; zbyla jen »*černá banda*«...

Snad budu tázán, proč při takovéto hypotéze se tedy stalo, že velmistr pařížské kapitoly² a jeho přívrženci, když zvrátili trůn, padli sami na popravišti? *Tu odpovíme dokázanou skutečností: »že se po svém vítězství illuministé rozštěpili. Jedna část tihla k jakobínům, druhá ke Konventu. Jakobíni vládli až do 9. thermidoru a tehdy Camille Desmoulins, Hebert, Chaumette, Clootz a velmistr kapitoly byli vlečeni na popraviště.*³ Tento poslední marně zapíral svého otce před soudem jakobínů a tvrdil, že jeho matka zneuctila manželské lože, neboť oni věděli, co bylo jeho přáním: totiž zradit sektu. A proto byl vydán katu...« (Str.181–183.)

Země by byla jevila pouhou spoustu zřícenin a zbytků, kdyby prozřetelnost nebyla náhle povolala muže, jehož štěstěna volala k nejvyšším důstojnostem, a jehož pád, ať byl jakkoliv žádoucím, pohroužil Evropu znovu do spleť dalších revolucí. Důležitý den, 18. brumaire zadal hroznou ránu sektě illuministů, neboť jím bylo dílo padesáti let jedním dnem nadobro zničeno silou jediného vojína. (Str. 184.)

Pád *Buonapartův*, jenž byl převážnou částí dílem illuministů, pozvedl opět jejich moc na celé čáře a uvedl nás v krátkém čase k této nynější situaci, již máme klamně za klid. (Str. 205.)

Tato liga illuministů, neviditelných *jasnovidců* ohrožuje více než kdy jindy náš majetek i životy; *kniha krve je otevřena* a jména jsou do ní vpisována a statisíce vrahů, kteří přísahali nešetřit ani vlastní rodinu, ani přátele, jsou uvedeny do pohybu. Nešťastný Fualdes podlehl jejich ranám.“ (Str.2–6.)

Budou nám odpuštěny tyto dlouhé výňatky?

Byly nutné. Náhled, který v nich podává publicista z r. 1819, je zvláštní zárukou pravdivosti vývodů Léviho z r. 1850. A dodáme-li k tomu ještě objevy učiněné Cadetem de Gassicourt z r. 1796 (Tombeau de Jacques Molay an V.), není již skoro pochybnost dovolena.

Ostatně samotné události revoluce nesou templářskou pečeť a mluví ve prospěch našich vývodů.

Název *jakobíni* pochází od jména *Jacobus Molay* a nikoliv, jak se všeobecně myslí, od kostela jakobínských mnichů – shromaždiště, jemuž okultní zednářská sekta právě následkem shody jména dávala přednost. Tito spiklenci založili již dříve v ulici Platrière loži Jean-Jacques Rousseau v domě slavného publicisty, jehož teorie měla Robespierrova strana uskutečnit. V čas zasvěcení pověstné lóže byl název Jacobinismus již dávno dán! Avšak vědomost o tomto přízvisku, jež bylo příliš významné, byla ponechána pouze mistrům samým! – Poslyšme Cadeta de Gassicourt:

„Aby získali ke svým dalekosáhlým záměrům spolehlivé lidi, vynalezli (novotempláři) obyčejné zednářské lóže pod názvy sv. Jana Ondřeje. Jsou to ty, jež byly známé ve Francii, Německu a Anglii, jsou to společnosti beze všech tajností, jejichž práce vlastně slouží pouze k tomu, aby *praví zednáři* z nich poznali ony muže, které mohou bez bázně zasvětit do svého spiknutí. Tyto lóže, jež by mohly být nazvány *přípravnými*, měly skutečně užitečný účel: věnovaly se dobročinnosti, navazovaly bratrské, nekonečně cenné styky mezi různými národy, – a

¹ Zde se spisovatel mýlí. *Robespierre byl úplně zasvěcen, ba nalézal se mezi náčelníky druhého stupně.*

² Filip Egalité.

³ Publicista z r. 1819 není se svým míněním ojedinelý: „Filip (praví např. Gassicourt) vyčerpal svou pokladnici a jeho ctizádost jej zničila. Po smrti krále, pro niž sám též hlasoval, minil uchvátit otěže státu, což by se mu nepochybně bylo zdařilo. *Avšak zasvěcenci se rozdělili. Zkáza Bourbonnů, kterou přísahali templáři, mu nedovolila vládnout, než když ztratí své jméno.* A on se domníval, že stačí, když se ho vzdá. Proto zaprel otce před soudem jakobínů a tvrdil, že jeho matka přijala ve svém loži jistého kočího; on sám je prý plodem té hříšné lásky. Prosil pokorně, aby mu vzali jeho jméno a přijal jiné: Egalité (rovnost). Avšak Robespierre již tehdy měl svou stranu...“ (Tombeau de Jacques de Molay, str.47–48.)

proto vidíme nejušlechtlejší lidi je horlivě vyhledávat. *Praví templáři či jakobíni nedrží lóže; jejich shromáždění se nazývají kapitoly. Jsou čtyři kapitoly, každá v jednom místě určeném Jakubem Molayem¹ a každá se skládá z dvaceti sedmi členů. Jejich heslem je Jakin, Booz, Mac-Benac, Adonai 1314, v čemž začáteční písmena značí tuto větu: *Jacobus Burgundus Molay beat anno 1413.*²*

Cadet de Gassicourt k těmto podrobnostem připojuje další výklady jejich hesel a smluvených znamení, jejich filosofických nauk a emblémů. Jsem nucen odkázat čtenáře na jeho zmíněné dílo; nemohu sem přepsat vše – a přece to vše má svou důležitost.

Jsou podivné shody, jež bezděky nutí k přemýšlení. Tak dědicové *Jakuba Molaye*, či Jacquese, nástupci a pokračovatelé oněch banditů, jež středověk nazýval *»les Jacques«*, když za své sídlo přijali vlastní dům *Jeana-Jacquesa* (hlavního filosofa revoluce), přeměnili se konečně v *jakobíny*, usídlíte se v domě *jakobínů*, odkud vysílali pod jménem jakobinismu do světa své paličské nauky.

Těm, kteří při čtení takových shod (uvedených již Eliphase), se útrpně usmívají, jak možno dát najevo, že je cosi podivného a významného ve volbě místnosti, určené jakobíny za byt ubohého, svrženého krále? Neboť Národní shromáždění vzhledem k nutným opravám Tuillerií určilo dne 10. srpna za Ludvíkovo sídlo vlastně Luxembourg. Avšak Jakobíni nemohli strpět, aby našel dědic Filipa IV. Sličného útulek přiměřený jeho postavení: vždyť v Luxembourg by byl zajatý král podržel jakousi zdánlivou svobodu, ba, dokonce možná i Shromáždění by bylo bývalo v pokušení, aby mu dalo zpět jakousi zdánlivou moc... Jejich pomstě bylo zapotřebí vězení. A jaké vězení? *Le Temple!*

Ironie neúprosného osudu! Jakub Molay a jeho věrní byli vrženi do Bastilly hanebným rozkazem francouzského krále, v době, kdy francouzský král byl silnější! – Do Bastilly, tehdy ještě jen prosté městské brány se dvěma věžemi³... A po čtyřech a půl století trpělivých, skrytých příprav je francouzský král sám poražen, zneuctěn, ponížen, zničen... a dědicové Jakuba Molaye, v tu chvíli všemocní, jej odkazují do vlhkého stínu své bývalé velké věže; neblahého místa, kdysi kasárna i klášter zároveň, nyní pouhé vězení: „Et nunc, Reges, intelligite; erudimini, qui judicatis terram!“ A teď, králové, pochopte; poučte se, vy kteří soudíte zemi!

Když byla monarchie zneuctěna, zardoušena a zničena, obrátili se jakobíni proti katolicismu; Chaumette, Anacharsis Clootz, zahájili již předchozího roku pronásledování a pod Robespierrem toto dosáhlo vrcholového stupně. Zášť novotemplářů nebyla nasycena tím, že byl Filip IV. Sličný ztrestán v osobě Ludvíka XVI.; potřebovali, aby i ubohý Pius VII. splatil hrozný dluh Klementa V. ...

Strojená shoda! Zvláštní sběh zcela nahodilých, nepřipravovaných událostí! Vždyť je snadné po události nalézt pouto příčinnosti mezi případy, jež nemají jiné spojení, kromě jakési malé obdoby! Nezapíráme si, že většina našich čtenářů bude takto soudit, přes značnou řadu velmi podivných příznaků, jež jsme si umínili seskupit v pevný celek. Jestliže však otevřeme knihu *vytištěnou před velikými revolučními katastrofami* a ukážeme v ní na dvojí plán této revoluce (protiburbonské a protiklerikální), plán usnesený dávno před tím v lóži zednářstva, prohlašujícího se za templářské, co pak řeknou ti, kteří naše náhledy vyhlašují za chimérické a paradoxní?

Každý ví o procesu Cagliostrovi, jenž byl odsouzen inkvizicí k smrti. Tento trest papež změnil v doživotní vězení. Dotažme se knihy *»La Vie de Joseph Balsamo, comte de Cagliostro, extraite de la Procédure instruite contre lui à Rome, en 1790, traduite d'après l'original italien imprimé à la chambre apostolique«* (Paris 1791, in 8°, portrait). Život hraběte Cagliostra, vyňatý z procesu vedeného proti němu v Římě r. 1490... Stránky 129–132 nám dávají podrobné Cagliostrovy výpovědi před soudem, týkající se jeho zasvěcení v tajemství illuminismu. Děj se odbývá ve venkovském domku, tři míle od Frankfurtu nad Mohanem v roce 1780. Uvedeme zde toto doznání doslovně: „– – – Sestoupili jsme po čtrnácti či patnácti stupních do podzemí a vešli jsme do okrouhlé světnice, kde uprostřed byl stůl. Otevřeli jej, a pod ním byla železná skříň, z níž víko opět odklopili, načež jsem spatřil množství listin. Ony dvě osoby⁴ vzaly jistý rukopis upravený na způsob misálu, na počátku něhož bylo napsáno: *»My, templářští velmistři, atd.«* Za těmi slovy byla přísední formule, utvořená nejhroznějšími výrazy, na něž se již nepamatuji, jež však obsahovaly závazek zničit všechny despotické panovníky. Formule byla psána krví a měla jedenáct podpisů vedle mé šifry, jež byla první; vše bylo psáno krví. Nemohu si vzpomenout na jména v podpisech, vyjímaje jména N., N., N. atd. Ty podpisy náležely dvanácti velmistřům illuministů;

¹ Z hloubi svého vězení utvořil čtvero mateřských loží: Pro východ Neapoli, pro západ Edinburg, pro sever Stockholm a pro jih Paříž. (Tomb. de Jacq. de M. str. 17.)

² Ibid., str.21–22.

³ „Dobytím Bastilly započala revoluce a zasvěcenci ji označili lidu, poněvadž bývala vězením Jakuba Molaye. Avignon se stal jevištěm největších ukrutností, protože náležel papeži a ukrýval také velmistřův popel. Všechny sochy králů byly zničeny, aby byla odstraněna jezdecká socha Jindřicha IV., stojící na místě, kde byl Molay upálen. A právě na tomto místě a *nikde jinde* chtěli zasvěcenci postavit obra, drtícího nohama koruny i bary, obra, který nebyl ničím jiným, než znázorněním tělesa templářského.“ (Tombeau de J. Mol. str.42–43.)

⁴ Dva illuministé doprovázející Cagliostra.

vpravdě však moje šifra nebyla psána mnou a já nevím, jak se tam dostala. Z toho, co mi řekli z obsahu knihy, jež byla psána francouzsky, a z toho mála, jež jsem přečetl, jsem jasně viděl, že ona sekta se *usnesla svést první rány na Francii; že po pádu této monarchie mělo dojít na Itálii, zvláště však na Řím; že Ximenes, o němž již byla řeč, byl jedním z hlavních náčelníků, že zápletky již byly v plném proudu, a že společnost má velké obnosy peněz uložené v amsterodamských, rotterdamských, londýnských, ženevských a benátských bankách*¹...“

Trvat na důležitosti tohoto doznání by znamenalo urážku čtenářova důvtipu. Tedy po zničení trůnu se obrátili proti oltářům: kostely byly zavřeny a zpusťeny, kněží donuceni ke zrušení přísah, na hlavním oltáři v Notre-Dame trůnila bohyně *rozumu* živě znázorněna prostitutkou, kněžské statky byly dány pod sekvestora, či přetvořeny... A všechny tyto věci, a ještě jiné, byly pouze prvním výbuchem jakobínského záští; – a když Buonaparte urazil o šestnáct let později majestát papeže vězněného ve Fontainebleau, a vztekem zbledlý jako křída zašel tak daleko, že svou ocelovou ostruhou roztrhl papežovo bílé roucho odshora až dolů, tu se stal tento nepřítel všech sekt nevědomky dodatečným vykonavatelem templářské pomsty.

A co dalších přirovnání by se dalo ještě činit, kdyby to dovolil rámec našeho díla!

Vyberme z Eliphase Léviho, jenž je umí tak dobře vyprávět, ještě jednu z těchto tak strašlivě výmluvných anekdot Francouzské revoluce! „Král byl vězněn v Templu a výkvět francouzského kněžstva buď ve vyhnanství či v Abbayi. Na Pont-Neuf hřměla děla a hrozebné listy prohlašovaly, že vlast je v nebezpečí. Tu neznámí lidé uspořádali krveprolití. Jakási ohyzdná osobnost, obrovská, s dlouhým vousem, byla všude, kde šlo o vraždění kněží. – Hleď, říkal jim s divokým smíchem, to máš za Albigenské a za Valdenské! To za templáře! To za sv. Bartoloměje! To za cévennské vyvržence!... A sekal zuřivě, neúnavně šavlí, dýkou, bil kyjem. Zbraně se lámaly a znovu objevovaly v jeho rukou; byl zbrocen krví od hlavy až k patě, jeho vous byl slepen, a on přísahal s hrozným rouháním, že jej bude omývat krví.

Právě on to byl, kdo navrhl připítek lidu andělské slečně de Sombreuil...

Po smrti Ludvíka XVI., v okamžiku, kdy král skončil katovou sekerou, tento vousatý muž – Věčný Žid pomsty a vraždy – vylezl na popraviště před očima ustrašeného davu, nabral královskou krev do obou rukou a postříkav jí hlavy shromážděného lidu, zvolal hrozným hlasem: *»Lide francouzský, křtím tě ve jménu Jakuba a svobody!*«²

Jiný příklad z knihy učeného Eliphase nás uvádí k osobnosti a procesu zasvěcence Jakuba Cazotta, jehož podivný příběh jsme zvolili k zakončení této kapitoly.

Víme, za jakých podmínek kabalista Pasqualis-Martinez nabídl zasvěcení pisateli knihy: *»Diable amoureux«*; je to tajuplný příběh, k němuž budeme nuceni se vrátit jindy. – Ať je tomu jakkoli, abbé Constant, když příběh načrtl, dodává k tomu následující úvahy: „Zasvěcení Cazotta z něho učinilo oddaného stoupence pořádku a nebezpečného nepřítele anarchistů: a skutečně jsme viděli, že se jedná o horu, na kterou musí vystoupit ten, kdo se chce obnovit (podle Cagliostrovy symbolů): avšak ta hora je buď bílá, světlo, jako Thabor, nebo krvavě červená jako Sinaj a Kalvárie. Jsou dvě barevné stupnice, praví Zohar: bílá, jež je syntézou souladu a mravního života, a červená, která je syntézou války a hmotného života: barva světla a barva krve. Jakobíni chtěli vztyčit prapor krve a jejich oltář se již zdvihal na krvavé hoře. Cazotte vstoupil do řad obhájců bílého praporu a jeho mystické tabernakulum se nalézalo na světlé hoře! Krvavá hora na okamžik zvítězila a Cazotte byl odsouzen... On ostatně prorokoval svou vlastní smrt, protože jeho svědomí jej vázalo k zápasu s anarchií až do posledního dechu.³ Byl tedy poslušen vnitřního hlasu a jako takový znovu zatčen,⁴ jsa pohnán před revoluční tribunál: *byl již předem odsouzen*. Předseda jej při přečtení rozsudku oslovil *podivným způsobem, plným úcty a politování*: vyzýval jej, aby až do konce byl hodným sám sebe a zemřel zmužile, jako dosud žil.⁵

Toto místo z Eliphase podráždilo živě moji zvědavost, takže jsem se rozhodl pátrat po bližších údajích posledních chvil Cazotta. Náhodou se mi dostala do ruky brožura, snad málo hledaná a málo čtená, jež však byla pro nás vítaným objevem. Je to *obšírné* popsání procesu s Cazottem, uveřejněné za Direktorata, snad dle nařízení, s názvem: *»Correspondance mystique de Jacques Cazotte, avec Laporte et Pouteau, intendant et secrétaire de la Liste civile, pendant les années 1790–1792... suivie de sort interrogatoire et de son jugement.*«⁶ (Mystická korespondence Jakuba Cazotta s Laportem a Pouteauem, intendantem a sekretářem Civilních listů, v létech 1790–91–92, a jeho výslech a odsouzení.)

¹ V témže spise *»Vie de Cagliostro«* uveřejněném na základě dokumentů Svaté inkvizice (vydání italské 1791) čteme tuto významnou větu, pokud se týče sekty illuministů, zvané *»de la Haute Observance«*: „Tatáž hlásá nejrozhodnější beznáboženství, *užívá magie ve svých pracích*; pod zvláštní zámlinkou *pomstít smrt templářského velmistra* má hlavně za účel *úplné zničení katolického náboženství a monarchie.*“ (Str.90.)

² Histoire de la Magie, str.443–444.

³ Histoire de la Magie, str. 443–444.

⁴ Byl zatčen poprvé, avšak zachráněn svou dcerou, právě tak jako du Sombreuil během zářijového krveprolití.

⁵ Histoire de la Magie, str. 439–440.

⁶ Paris, Lerouge, Deroy et Marat en VI. de la Rép. in 12°.

Název je trochu klamný, aspoň tvarem. Neboť nehledě k osmi stranám poznámek a jedné straně doslovu, to je, jak jsme řekli, přesné vypsání procesu ze dne 24. září 1792. Tribunál odsuzuje Cazotta k trestu smrti pro zločiny velezrady a spiknutí proti státním autoritám. Jenže skoro celý výslech je čtení listů, které Cazotte psal Laporteovi a hlavně Pouteauovi, aby jejich přičiněním byly dány králi k nahlédnutí.

Čas od času jsou úryvky výslechu vloženy mezi čtení dopisů: dotazují se obviněného s ohledy a šetrností, on pak odpovídá klidně, mírně a přesně:

Otázka: „Jste snad unaven? Tribunál je ochoten dát vám čas, který snad potřebujete k jídlu, občerstvení či odpočinku.“

Odpověď: „Jsem velmi vděčný za pozornost Tribunálu. Avšak horečka, jež mne má právě v moci, mne podporuje, abych vydržel debatu. Ostatně, čím dříve bude můj proces skončen, tím dříve ho budu zbaven, rovněž jako páni soudcové a přísedící.“

Když obviněný odepře odpovědět, pokračuje předseda dále, aniž naléhá. Ani slůvko výtky nebo pokárání. Jaký zdvořilý proces. Abychom probudili čtenáře, jistě okouzleného tímto zdvořilým hovorem, kde cítíme vzájemnou úctu tryskat pod každým slovem, stačí uvést mu na paměť hroznou větu, uvedenou před chvílí: *Cazotte byl odsouzen předem!*

Proto uprostřed rozpoutaných politických vášní, ve varu velikých záští, tato zjevná mírnost soudců dojíhá spíše trapně, tato dvornost se nám zdá být strojená; krátce, abychom užili lidového výrazu, mráz nám při tom přebíhá po zádech.

Odsouzen předem! hrozné slovo, ... a přece pravdivé. Tak pravdivé, že Tribunál bez uvážení odmítá protest obhájce Julienu pro nepřislušnost soudu; a přece, byla-li kdy soudcům právem nepřislušnost vytýkána, bylo to zajisté onoho dne.

Obviněný zakládá svůj protest na tom, že byv dne 2. září souzen svrchovaným lidem a obecními úředníky v jejich úředních šerpách a byv propuštěn na svobodu, nemůže být nyní, bez dotčení svrchovanosti lidu, znovu souzen pro tytéž zločiny, pro něž byl poprvé souzen a osvobozen. (Str. 919.)

Non bis in idem. – Zásada dobře známá, všude uznávána, vládnoucí ve všech zákonodárstvích. – – – Co tedy učinil Tribunál?

„Tribunál, aniž se pozastavil, či bral ohled na Cazottův protest, rozhodl, aby se přes to přešlo.“ (Str. 17.)

Ke svému rozkazu ovšem dodává, že „opis toho protestu a vyřízení tohoto nynějšího soudu budou předloženy ministru spravedlnosti, aby je sdělil Národnímu konventu, uzná-li to za správné!“ (17) Avšak, protože rozsudek vydaný ve dne, byl proveden hned večer k sedmé hodině, byl zmíněný dodatek opravdu mnoho platný. Jaká barbarská ironie!

Ostatně je třeba doznat, že Cazottova korespondence byla, vzhledem k okolnostem, tak kompromitující, jak jen bylo možné.

* * *

Jako *Saint-Martin*, žák téhož Martineza a posmrtný žák Jakoba Böhma; jako *Dutoit-Mambrini*, ženevský theosof, jenž r. 1793 pod pseudonymem Keleph-bon-Nathan uveřejnil dílo¹ přes několik omylů obdivuhodné; jako *Fabre d'Olivet*, jehož zasvěcení spadá do oné doby: jako ještě mnoho jiných byl Cazotte připojen k nejdávnějším tradicím; přináležel k *ortodoxnímu* zasvěcení, jak bylo výše uvedeno. Avšak, jsa méně opatrný než Dutoit a Saint-Martin, náležel k těm, kdo pracovali činně na všech třech úrovních: astrální, mravní i rozumové, proti revoluci.

A jakožto adept, byl jednou z prvních obětí jakobínského či novotemplářského plamene.

Je třeba pohlédnout, jak Cazotovi soudcové jej chtějí přivést k tomu, aby mluvil o svém zasvěcení. Slyšme úskočnou otázku, jakou mu dávají: „*Která je to sekta, do níž jste vstoupil? Jsou to illuministé?*“

Odpověď: – „Všecky sekty jsou osvětlené (»illuminované«), avšak ta, o níž mluvím ve svém dopise, je sekta Martinistů. Byl jsem k nim vázán po tři léta; z různých důvodů jsem byl nucen vystoupit; nicméně jsem navždy zůstal jejich přívržencem.“ (Str.45.)

Cazotte zde odpovídá s malou duchapřítomností. On sám vycítil v okamžiku, kdy měl nastat ohromný zápas mezi oběma nepřátelskými iniciacemi, jak to bude nebezpečné utkání: vše nasvědčuje tomu, že se mu chtěl zprvu vyhnout: – Pohleďme do dopisu zařazeného pod značkou N. ze dne 4. dubna 1792.

»Ostří se obracejí proti ostřím, drahý příteli; mějte ještě chvíli strpení – – – *Vy nejste zasvěcencem? Blahopřejte si k tomu!* Vzpomeňte si na větu: *Et scientia eorum perdet eos.* (A jejich vědění je zničí!) Jestliže nejsem mimo nebezpečí ani já sám, kterého milost boží vyvedla z léčky, posuďte nebezpečí těch, kdo zůstali.²

¹ La philosophie divme, S. L. 1793. Dutou byl duševním synem theosofa Saint-Georgese de Marsais.

² Non bis in idem! Ubohý Cazotte! Tato nepopíratelná zásada měla být nadobro popřena v jeho procesu a měla jej stát život!

Již dávno vychvalují jistotu pevné půdy, po které chodí stáda. *Znalost věcí okultních je bouřným mořem, jehož břehů nelze dohlédnout.*

A přece se rozmyslil jinak. – Hrozný zápas je tak nevyhnutelný, že se do něho vrhá. Vycitíuje tak dobře, že jde všem o život či smrt, že on, výborný muž, pravověrný theosof, ušlechtilý stařec, když byl volal cizinu do Francie, aby vrátila králi absolutní moc, volá dále: „král se má varovat jedné ze svých náklonností, totiž dobrovolnosti... Nechť se střeží zarazit meč a nechť vzpomene na tresty, jaké musili podstoupit izraelští náčelníci, když ušetřili oběti naznačené Hospodinem. Člověk neví, co činí, když chce ušetřit tuto krev; jeho útrpnost se zvrhne v ukrutnost... Největším štěstím, jakého může dojít zločinec, je být popraven již na zemi, *neboť člověk nesplácí dvakrát* a je hrozné padnout jako nepotrestaný viník do rukou či spravedlnosti Boha živého.“ (Str.64–65.)

Ach! Kolik poučení je možno vybrat z této knihy! Kolik poučných podrobností o lidech a skrytých příčinách Velké revoluce... Bohužel se musíme omezit. Tato kapitola, beztoho již nadbytečně protažená, přestoupila svůj obor. Přístupme tedy k rozuzlení; poslyšme zakončení obžaloby, vznesené Réalem, veřejným žalobcem:¹

„A vy,“ pravil k obviněnému, „proč vás mám shledat vinným, po sedmdesáti a dvou ctnostných letech? Proč bylo třeba, abyste v oněch dvou následujících letech promýšlel záměry tím trestuhodnější, že směřovaly ke znovuzřízení despotismu a tyranie? Proč bylo třeba, abyste se spiknul proti svobodě své vlasti? Nestačí být dobrým synem, dobrým chotěm a dobrým otcem; především je třeba být dobrým občanem...“ – A dále: „*On se nemůže vymluvit na chybu z nevědomosti, on, filosof a zasvěcenec*; on, který si v ledu staroby zachoval celý oheň vroucí a osvětlené mladosti...“ (Str. 173–174.)

Nato po obhajovací řeči Julienna prezident revolučního Tribunálu, Lavau, podporován občany Dubailem, Jaillantem a Naulinem, soudci, přečetl rozsudek smrti, načež oslovil odsouzeného takto: „Křehká hříčko staroby, nešťastná oběť předsudků života stráveného v otroctví. Ty, jehož srdce nebylo dost veliké, aby pocítilo cenu svaté svobody, *kteří však jsi dokázal jistotou svých odpovědí, že dovedeš obětovat i svůj život na podporu svého přesvědčení*, – vyslyš poslední slova svých soudců! *Kéž vnesou do tvé duše drahocenný balzám útěchy! Kéž tato slova, přinášejíce tebe k politování osudu těch, kdo tě právě odsoudili, vnuknou tobě onen stoicismus, který musí ovládat tvoje poslední okamžiky, jakož i nechť naplní tebe úctou k zákonu, jakou my sami jsme proniknutí! ...*

Tobě rovni tě slyšeli, tobě rovni tě odsoudili! Avšak aspoň byl jejich soud čistý, jako jejich svědomí, a žádný osobní zájem nepřišel kalit jejich rozhodnost rozervaností lítostných vzpomínek. Jen seber odvahu, seber síly, a beze strachu pohled' smrti do tváře; vzpomeň, že, tě nemůže překvapit: neboť to není okamžik, který by udeřil muže jako tebe!

*Avšak dříve, než se rozloučíš se životem, dříve než zaplatíš cenu za svá spiknutí, pohled' na velkolepý zjev Francie, do níž jsi se nebál volat nepřítele ... co pravím ... námezdného otroka! Viz, jak se tvá bývalá vlast opírá útoku hanebných utlačovatelů, s takovým množstvím udatnosti, kolik jsi jí připisoval zbabělosti. Kdyby byl zákon mohl předvídat, že mu bude zakročit proti viníkovi, jakým jsi ty, pak s ohledem na tvé stáří by ti nebyl uložil jiný trest. Avšak upokoj se; jestliže je zákon přísný, když pronásleduje, vypadává mu meč z ruky, když vynesl rozsudek. Nařiká i nad ztrátou těch, kteří jej chtěli zničit. Tak činí pro každého obviněného, *zvláště pak činí tak pro tebe!* Viz, jak jeho slzy padají na tvou bílou hlavu, kterou měl v úctě až do okamžiku tvého odsouzení; *nechť tento zjev vnese lítost do tvé duše; nechť přivede tebe, nešťastný starče, k tomu, abys ve chvíli, jež tě ještě dělí od smrti, smazal nadobro stopy svých spiknutí opravdu cítěnou lítostí!*²*

A ještě slovo! Tys byl mužem, křesťanem, filosofem, zasvěcencem; znej umřít jako muž, znej umřít jako křesťan; to je vše, co ještě od tebe může vlast očekávat!“

Pisatel brožury pokračuje: „Tato řeč, jež údivem naplnila část posluchačstva, neměla prázdné působivosti na Cazotta.“ Při slovech: „jdi, seber svou odvahu, seber své síly, pohled' bez bázně smrti do tváře, vzpomeň, že tě nemůže překvapit, neboť to není okamžik, který by udeřil muže jako tebe atd.“ pozvedl ruce a zavrtěl hlavou, s očima pozdviženými k nebi a s tváří vyjasněnou a rozhodnou. Odveden do žalářní kobky, pravil těm, kdo ho obklopovali, že lituje pouze své dcery... Provedení rozsudku se stalo na Place du Carrousel k sedmé hodině večer: odsouzený projevil po cestě i na popravišti obdivuhodnou duchapřítomnost i chladnokrevnost. (Str. 178–185.)

Nevím, jaký dojem si čtenář odnáší z tohoto procesu a z tohoto rozsudku, avšak zaručuji se mu, že byl přítomen slavnostnímu, hroznému dramatu; jistě vycítil, že tu jde o něco více než o pouhé trestní řízení proti zločinci.

Bál bych se však, že bych porušil čtenářovo vzrušení, kdybych do něho mísil vlastní dojem.

Zakončím nyní několika ušlechtilými slovy Eliphase Léviho: „Revoluce, i před Tribunálem, byla občanskou válkou a bratři se pozdravovali, nežli se vydali na smrt. Neboť na obou stranách bylo poutivé, a následkem toho

¹ Toto oslovení je takového způsobu a dosahu, že pokládám za správné nevynechat ani jediné slovo. Vypisuji je tedy in extenso. (Str. 178–181.)

² Zde novotemplářův fanatismus zabíhá do vzrušeného soucitu! Je to sektář, jenž by chtěl převrátit *svého nepřitele, než jej vydá smrti.*

i úctyhodné přesvědčení. Ten, kdo zemře pro něco, co má za pravdu, je hrdinou, i když se mýlí; a anarchisté z krvavé hory neměli smélost pouze při posílání jiných na popraviště: oni sami na ně vstupovali, aniž by zbledli. – Necht' Bůh a budoucnost jsou jim soudci!“

Poznámka k procesu s Cazottem:

Přeplněnost této kapitoly nedovoluje, abychom otiskli v plném rozsahu nejudivující předpověď, kterou kdy lidská ústa vyslovila. Ostatně si je může každý přečíst v posmrtných dílech La Harpových, jenž byl jejím očitým svědkem a zachoval nám ji do nejmenších podrobností. Podáme stručný souhrn jeho vypravování. Bylo to při hostině u vévody de Nivernais počátkem roku 1788. Společnost skvělá počtem i vynikajícími účastníky sestávala z velkých pánů a dam, dvořanů a úředních pohlavárů, členů vědy a z básníků. Popíračná a svobodnická Voltairova a Diderotova filosofie byla tehdy přísnou společenskou povinností, i pro dámy. Dobírali si tudíž kněžstvo a pak vyprávěli kluzké anekdoty, promísené dithyrambickými přípítky na počest budoucí revoluce, která odstraní upejpvost, na revoluci, kterou všichni volali celou duší...

Cazotte snášel tyto chvalořeči netrpělivě. Náhle vstal, bledý a se zrakem zaníceným věšteckým ohněm: před všemi těmito stolovníky, horečně vzrušenými očekávanou budoucností, roztrhl náhle závoj budoucnosti.

„Ach! Utěšte se, pánové, neboť vy všichni ji užijete, tuto vznešenou Revoluci, která vás všechny pobije, a to v samém jménu *bratrství a rozumu!* – Vy, pane de Condorcet, vy zemřete jako její psanec, zemřete ve vězení jedem, ježž vás blaženost oné doby přiměje nosit vždy při sobě! Vy, pane de Champfort, rovněž prohlášen za psance, zemřete dvaceti dvěma ranami břitvou. – Vy, pane de Vicq d'Azyl, zemřete podobně, vy, pane Bailly, zemřete na popravišti, a vy rovněž, pane Roucheré.“

Ted' cituji doslovně:

„Ach! To je jistě sázka!“ voláno ze všech stran. „Jistě se zapřisáhl, že nás všechny vyhladí!“

„Nikoli, nejsem to já, kdo se zapřisáhl!“

(Tedy kdosi se zapřisáhl ke všem těmto rozsudkům? Ale kdo? – Jakobíni. Novotempláři, to je až příliš jasné! Leč vraťme se k příběhu.)

„Naštěstí mně nepřipisuje žádnou úlohu při těchto dívech,“ řekl La Harpe.

„Budete při tom, pane de La Harpe, a to k divu přinejmenším stejně velikému, budete křesťanem!“

„Ach! jestliže naše hlavy mají padnout až v takový čas, pak jsme všichni nesmrtelní!“ voláno ze všech stran.

„Jsme to ale šťastné, my ženy,“ řekla vévodkyně z Grammontu, „že se s námi v revolucích nepočítá. Nebo aspoň že se nemstí na našem pohlaví!“

„Vaše pohlaví vás tentokrát neochrání. Ano, paní vévodkyně, i Vy vystoupíte na popraviště. Kat vás tam přiveze na své káře.“

„Ach! Což mi neponecháte ani můj kočár – černě ověšený?“

„Nikoli – a větší dámy nežli vy se bez něho obejdou...“

„Oh, snad ne dokonce i princezny z královské krve?“

„Ještě vyšší dámy!“

Madamme de Grammont ted' uznala za dobré prolomit kouzlo, zvolajíc:

„Uvidíte, že mi nedopřeje ani zpovědníka.“

„Nebudete ho mít, neboť posledním, jemuž bude z milosti dopřán, bude. ...“

„Mluvte přece!“

„Král Francie!“

Kdekdo povstal; shledávali, že šprým počíná přesahovat míru a hlavně, že se prodlužuje přes hranice vkusu. Pán domu přikvapil ke Cazottovi a vzrušeným hlasem jej žádal, aby zanechal této chmurné frašky. Leč Cazotte trvá na tom, co řekl. Dokládá dokonce, že neuplyne ani šest let, než budou tyto věci dokonány.

A protože se chystal odejít, Madame de Grammont, toužíc rozptýlit náladu, se ho otázala:

„Pane proroku, pověděl jste nám náš osud, ale jak je to s vaším osudem?“

„Četla jste, vévodkyně, o obležení Jeruzaléma, o Josefovi?... Jakýs muž obcházel za obležení po sedm dní městské zdi, volaje chmurným hlasem: »Běda! Běda Jeruzalému, běda mně samému!« Sedmého dne jej zasáhl ohromný kámen, vržený nepřátelskými stroji, a rozdrtil jej na kusy.“

Aniž by se vyjádřil jasněji, Cazotte se poklonil a odešel.

Čarodějův arzenál

Papež – Patero – Vůle a její pomůcky. Čarodějův arzenál

Viděli jsme Satana trůnit ve svém chrámu hanby a černého mága, nejvyššího velekněze jeho kultu, sloužit v něm přeslavné obřady.¹ Bylo pro nás zajímavé, navštívit všechny skryté kouty budovy, která je zároveň pantheonem fanatismu i bazilikou šílenství!

Jistě nic význačného neušlo našemu trpělivému badání; ne, že bychom dlouho setrvali u každého pilíře, ale – byť i jen na minutu, náš pohled prošel vším pozorně a zkoumavě.

Je nám teď známa hanebnost této svatyně, i hnusnost modly, i hanba knězova i ošklivosti kultu.

Zbývá nám dokončit zkoumání prohlídkou v sakristii. – Satanovou sakristií je »čarodějův arzenál«.

Tedy k dílu! Sestavme inventář věcí, které tu jsou. Ještě jen slovo, nežli se pustíme do svého díla.

Vládouce jen středně velkým prostorem, byli jsme nuceni nechat stranou úplný, svědomitý, metodický výpočet mnohonásobných rituů a nekonečných obřadů, v nichž si libují tři sestry – trojčata, které v těchto místech vládnou: *Pověra, zloba a hloupost*.

Summa liturgica, čarodějova se skládá z tlustých foliantů a kvartů, které jsme spolu, přáteli čtenáři, jen velmi povrchně prolístovali, zastavující se jenom nad nejlákavějšími stránkami.

¹ Podle bývalého ritu, tradičního, starobylého. – V kapitole VI. *Moderní vtělení čarodějova* jej uvidíme ještě při vykonávání jeho kněžských úkonů, ale podle ritu nového, a oděného šatem podle dnešní módy.

Inventář, kterého se teď podjímáme, nám poskytne tu a tam příležitost, abychom se k těm knihám vrátili.¹ Bude to ovšem jen mimochodem; popisy a poučení budou podána v pestré směsici. Nesmí být očekáváno soustavné rozřídění.

Dokonce ke zkrácení této kapitoly – vyhýbajíce se přechodům, které by ničeho nespojily, a vysvětlením, která by mnoho nevysvětlila – budeme postupovat podle abecedy – jako hradní klíčník. Světlo vytryskne, možná, z konečné srážky nápadů a myšlenek.

Svěřme se slepě důslednosti náhody!

---

¹ Mnoho poučení, která by sem patřila, bylo poskytnuto již v průběhu předešlých kapitol, a někdy se značnou podrobností. Považujeme za zbytečné uvádět je znovu, ale kde to bude možné, neopomeneme čtenáře poukázat k patřičnému místu, abychom se tak vyhnuli opakováním.

Inventář čarodějova arzenálu (Sestavení látky podle abecedního pořádku)

A

Adramelech – Modla syrská: středověk z ní udělal jednoho z ďáblů. – Kap. 1.

Aggarath – Jedna z manželek Samaelových v pneumatice talmudistů. – Kap. I. str. 31.

Albertus Magnus – Z děl tohoto theologa, ratibořského biskupa, (1196–1280) byly učiněny výtahy zlomků, z nichž byly sestaveny dva »grimoáry« (v. t.) čili čarodějné knihy (v. t.), jejichž hloupost je ještě větší nežli jejich sláva.

1. *Velký Albert* (čili podivuhodná tajemství Alberta Velikého) byl vytištěn mnohokrát, ve formátě 12°, 18° a 24°. Rozdělen na 4 knihy: **První** jedná rozsáhle o tajemstvích zrození, početí a živočišném semeni. **Druhá** o mocech připisovaných rostlinám, kamenům, živočichům; o astrologii a o dívech světa. **Třetí** podává mimo jiné naši úvaze pojednání o mocech lejna a výkalů, o vlastnostech některých protivných hmyzů a končí bohatou sbírkou takzvaných »přirozených tajemství«. **Čtvrtá** kniha je banální pojednání o *fyzionomii* a končí rovněž sestavou tajemství. Jedno z nejlepších francouzských vydání vyšlo v Lyonu, 1775, 18°, s obrazy.

2. Ještě výstřednější je *Malý Albert* (čili solidní poklad Malého Alberta). Obsahuje formule černé magie naprosto nesmyslné a směšné, které však jen tím docilují většího zdaru na rtech našich pastýřů a vesnických čarodějů. Vložili do této knihy celou svoji důvěru, která je pro ně alfou i omegou veškeré kabalistické vědy; a mají-li jen trochu přirozené vlohy, víra dělá zázraky. – Viz hlavně vydání lyonské, 6565, 18°, ozdobené tajemnými obrázky a způsobem, jak je dělat.

3. Pod názvem »*Albert Moderní*« byly vydány sbírky vědeckých předpisů, za chvalitebným účelem, aby byly poupraveny názory vládnoucí u venkovského obyvatelstva a aby byly místo pověrečných formulek, k nimž přilnulo, dosazeny některé pojmy z věd pozitivních. Přes to vše se však nenapravitelný ovčák vrací vždy znovu ke svému *solidnímu pokladu*.

Almanach du diable – Dílo poloprorocké a pologroteskní, zaměřené proti Jansenistům, za vlády Ludvíka XV. Některá proroctví v díle obsažená se zdála bezpochyby příliš odvážná úřední autoritě, která pilně sebrala a odstranila výtisky, jichž se mohla zmocnit. Takže oba almanachy ďáblovy pro rok 1737 a 1738 (vydány »v pekle«, 24°) jsou dost vzácné a dosahují u antikvářů dosti značných cen.

Amulety – Amuletem je předmět pověrečné víry, který u sebe nosí k ochraně před nějakým zlem, k zamezení nějaké nehody anebo k uniknutí nějaké epidemii.

Amulet je ochranou i štítem. Připisují mu moc úplně trpnou, moc něčemu zabránit a předejít. Tím se amulet liší od talismanu (v. t.), jemuž připisují moc **činnou**, moc něco získávat, něčeho dosahovat.

Amulety jsou nekonečně rozličné: od živé ropuchy, nošené ve škatulce z rohu (viz kap. III. str. 91), která má chránit od čarování, až po *Agnus Dei*, posvěcené medaile a jiné zbožné předměty, jejichž užívání církev schvaluje, ano i doporučuje.

Maskoty a jiné štěstěnky, jež byly v posledních létech tak v módě, jsou v magickém smyslu předměty smíšené povahy, zaujímající střed mezi amulety a talismany.

Androdamas – Jakýsi bájný magnet, jenž prý měl schopnost přitahovat stříbro, železo a bronz.

Android – Tak jmenovali kovové sošky, mistrovská díla mechaniky, jimž byla připisována schopnost myslet, mluvit a pohybovat se, a to vše automaticky (vnitřním určením).

O Albertu Velikém se tvrdilo, že sestrojil androida, jenž rozumoval o metafyzice s neomylnou přesností. Protože tento únavný automat neustával hromadit nevyčerpatelné sylogismy o všech možných problémech, sv. Tomáš Akvinský, znaven a ztrativ trpělivost nad jeho ohlušující dialektikou, rozbil jej na kusy úderem hole.

Někteří čarodějové se věci chápali jinak, aby nabyli androida, či spíše homunkula. – Christian vyjímá z kteréhosi rukopisného grimoáru tento úžasný předpis: „Vezměte vejce černé slepice a vypusťte z něho tolik

bílku, kolik obnáší veliký bob. Nahradte tento bílek mužským semenem a uzavřete díрку ve vejci přiložením kousku nového pergamentu lehce navlhčeného. Vložte pak vejce do vrstvy hnoje v první den březnové lundy, jejíž poznáte podle tabulky epaktů. Po třiceti dnech inkubace vyjde z vejce malá obluda, poněkud podobná lidskému tvaru. Budete ji chovat ukrytou na tajemném místě a budete ji krmit semenem levandule a žízalami. Pokud bude živa, budete mít ve všem štěstí.“ (Christian, Histoire de la Magie. str. 450–451.)

To je příklad, jak se hnusné páruje se směšným. (Viz: mandragora)

Antikrist – Vtělení slova ďábelského, protivného Slovu Božímu v Ježíši Kristu. (Viz kap. I.)

Astrolabium – Přístroj, který užívají astrologové, aby stanovili stav nebes v libovolný den a hodinu a pořídili si téma genethiacum, schéma zrození, jehož výklad tvoří *horoskop*.

Astrologie starých svatyň byla skutečnou a hlubokou vědou; naneštěstí se tato věda zvrhla. Zvulgarizovala se, až je úplně k nepoznání.

Astrologie judičiální, hadačská, která byla v takové slávě ve středověku, a která ještě dnes má horlivé obhájce, je jednou z nejiluzornějších a nejsměšnějších, které je možno si vymyslet. – Viz skvostné Fabre d'Olivetovo pojednání o astrologii starých; je to stránka tak hluboká, jako podstatná: Vers dorés de Pythagore, Paris, 1813. 1 vol 8°. (Str. 269–278. Šestnáctá úvaha.)

Avatar – Tak jmenují mnohonásobné a rozmanité tvary, v nichž se bytost postupně vtěluje. (Viz v brahmanské theologii: vtělení Višnuova.)

V Kapitole I. mluvím o »typických avatarech Satanových«.

B

Bambus černý – Magická rostlina Antilských ostrovů, užívaná černošskými čaroději k jejich filtrům lásky. Je možno ji nahradit Van Helmontovu »rostlinu přitažlivou«. (V. t.)

Bafomet – Modlovitá postava, či spíše okultní symbol, z jehož uctívání byli obžalováni templáři. (Kap. IV. str. 139.)

Bazilišek – Bájný živočich, o němž se vyprávěly nejneuvěřitelnější věci. „Zcela tak,“ dí Boguet, „jak se mezek rodí z osla a kobyly, tak se bazilišek narodí z kohouta a ropuchy.“ (Disc. des Sorciers, Lyon, 1610, 8° str. 84.)

Týž demonofil vede vážnou disputaci o tom, zdali bazilišek zabíjí pohledem, jak je to prokázáno o »hadu Catoblepasovi, který má bydliště v okolí studně Nigris v Etiopii, o které se mnozí domnívají, že to je pramen Nilu«. (Tamtéž, str. 187.) Není třeba říkat, že Boguet se rozhoduje přisvědčivě.

Na našem venkově dosud věří, že starý kohout snese vejce (!), z něhož se vylíhne bazilišek.

Bazilišek byl jedním z hostí sabatu... Dnes ovšem existuje malý ještěr tohoto jména, jenž však je, zdá se, z jiného plemene: sneseme jeho pohled – aniž zemřeme – alespoň ne hned; a přirozená korunka, ozdobená karbunkulem, která tvořila heraldický hřeben na hlavě podivného plaza báje, zmizela úplně...

Beau-Ciel-Dieu – To je jméno náboje magické otravy, jehož složení bylo odhaleno za pamětihodného soudu s Hocqueem. Čti v kap. III. str. 87–89 t. díla dějiny tohoto soudu a objevení kouzla.

Belphegor – Jiná modla, palestinská, z níž křesťané rovněž udělali jednoho z pekelných druhů.

Belzebub čili *Beelzebuth* – Syrská modla, kterou popisují v kap. I. Středověk udělal z Beelzebutha démona.

Bílek – viz vejce.

Brukolák – Jméno upírů v Řecku. Změnilo se jen jméno, příběhy zůstaly tytéž. Viz podrobnosti, které podáváme v kap. III. str. 109–110.

Buben magický – Slouží sibiřským Tatarům k vyvolání ďábla. Je to druh baskické tamburiny, počmárané hieroglyfickými značkami; zvou ji *kamlat*. Ohlušující kakofonie je předehrou evokace. Čaroděj poskakuje, provází svůj nástroj pronikavým řevem. Konečně se ďábel ukáže ve tvaru obludného medvěda, příběhlého od severu. Nejčastěji však jen, aby roztrhal vyvolavače.

C

Clavicule – viz klíčky.

Cordæ ventorum. Větrné šňůrky – „Národové Fionie, před svým obrácením na křesťanství, prodávali námořníkům větry, dávajíce jim provázek se třemi uzly, a sdělovali jim, že když rozvážou první uzel, budou mít vítr mírný a příznivý, při druhém uzlu vítr prudší a při třetím uzlu vítr bouřlivý a nebezpečný.“

(Olaus Mygnus, přeložil Dom Calmet: Traité sur les apparitions des Esprits et sur les Vampires, tome I. str. 250.)

Červený drak – Mám v ruce zřejmě moderní vydání tohoto památného žaltáře. Je to neobratný otisk vydání z r. 1521, jenž se vydává za tištěný roku následujícího. (1522.)

Le Dragon Rouge, ou l'art commander les esprits célestes, terrestres, infernaux, etc... S. L., 1522 malá 12° – (»Červený drak, čili umění poroučet nebeským, pozemským i pekelným duchům, atd...«) Ozdobeno podivně naivním titulním obrázkem, tištěným červeně jako titul; podáváme jeho otisk.

Posoudíme dílo podle řádků, které zahajují první kapitulu: „Tato velká kniha je tak vzácná, tak hledaná v našich krajinách, že pro její vzácnost je možno ji nazývat podle rabinů pravým **Velkým dílem**; a jsou to oni, kteří nám zanechali tento drahocenný originál, který tolik šarlatánů marně chtělo padělat, chtějíce napodobit pravý, jež nemohli nikdy najít,¹ aby mohli vylákat peníze hlupců, kteří se obrátí na prvního, kdo jde okolo, aniž by hledali pravý pramen. Tento zde byl otištěn podle opravdových spisů velkého krále Šalamouna, které byly nalezeny pouhým účinkem náhody, atd...“

Taková je prvá stránka Červeného draka. – Ab una disce omnes.

Čísla – Existuje věda čísel, jejíž mysteria se týkají nejvznešenějších tajů transcendentní magie. Její řeč je pro novodobé lidi ztracena.

Leč existuje i mnoho pověr o číslech, a ty se týkají čarodějství. Viz kterýkoliv kouzelný žaltář.

D

Démon vousatý - Alchymisté z rosekruciánské školy přičítali zdar kamene filosofů jakémusi »vousatému démonu«.

Tento démon, jímž je symbolicky zpodobňována »*Anima mundi*«, není nic jiného nežli *Bafomet* templářů (v. t.) Je to caduceus, merkurius živoucí, zrozený z oplození ☿ filosofické od ☿ zlata.

Démoni – Jean Wier, ve svém pojednání *De Lamis*, podává velmi úplný a podrobný seznam pekelných hierarchií, pod titulem: *Pseudomonarchia Daemonum*. – Knížata a velcí hodnostáři, ministři, vyslanci, soudci, důstojníci domu Luciferova, mistři ceremoniáři, nic tu nechybí – ani intendant drobných zábav!

Dobrá Wier chtěl jistě použít směšnosti jako hrozné zbraně proti bojovníkům antropomorfní démonologie.

Divinace – viz věštění.

Divoká honba – Tak jmenují v některých krajích vzdušný přenos čarodějů na sabat. (V Lotrinsku a severní Francii: Haute Chasse, v Německu Wilde Jagd.)

Dudek – Pták žijící zvláště v Malé Asii. Zdá se, že v jeho hnízdě někdy nacházejí zázračný kámen, jehož vlastnictví zaručuje nadpřirozené schopnosti. – Má být zasazen do prstenu neviditelnosti.

Dvojník fluidický – Je to astrální tělo, etherický otisk fyzického těla, schopný promítnout se ven a působit v dále, zatímco tělo leží bez hnutí. – Viz kap. III. str. 105 a násl. a kap. VI.

Dýka magická – *Klíčky Šalamounovy* (v. t.) chtějí, aby si ji každý vyrobil sám. Jílec má být stejně jako čepel z jemné oceli, poseté magickými znaky. Posvěcení dýky je totéž jako posvěcení meče (v. t.). Pochva budiž udělána z jediného kusu červeného hedvábí, zcela nového.

Đábel – Viz celou kap. I. a v kap. III. str. 84 a násl.

E

Efialtes – U Řeků dusící incubus, *Insultor* latinců. Viz slovo *incubus*, *succubus* a kap. III. str. 107.

Elfi – Démoni nebo géniové, duchové světla nebo temnot v mytologii. Eddy. Démonologové v nich chtějí vidět ďábly.

¹ To je to, co lidé ze špatné společnosti nazývají: Plivat do vzduchu, aby vám slina padla na nos...

Enchiridion – O *Enchiridiu* je možno říci, co jsem již řekl o Klíčcích Šalamounových. Všechna tištěná vydání jsou úmyslně porušena, stejně jako většina rukopisů nesoucích tento titul. Leč není nemožné při dostatečné vytrvalosti objevit dobrý rukopisný exemplář této sbírky, bohaté na tajemné formule a hlavně pantakulární obrazce, v nichž spočívá celý její zájem, pro knihomola jako pro okultistu.

Tvrdí se, že papež Lev III., obdržev od Karla Velikého území, o něž poté opíral nároky papežů na světskou moc, měl za to, že zaplatil i s lichvářskými úroky, dav monarchovi darem tuto kabalistickou knihu.

Jedno z nejméně špatných latinských vydání je vydání římské, 1670, 12°: *Enchiridion Leonis Papae, serenissimo imperatori Carolo Magno in munus pretiosum datum, nuperrime mendis omnibus purgatum*. (Příručka papeže Lva, daná nejjasnějšímu císaři Karlu Velikému jako drahocenný dar a teď očištěná ode všech chyb.)

Francouzská vydání, a zvláště tzv. vydání římské, u P. Angela de Rimini, S. D. (asi 1850), tzv. 12°, s obr. jsou z bezčetných spekulací šejdířského knižního trhu.

Evokace (Potřebné pomůcky) Na str. 227 *Rituálu* Eliphase Léviho čteme: „Nutno vyhledat osamělé a rozkřičené místo, jako hřbitov, kde straší zlí duchové, zříceniny, jichž se venkované bojí, sklep opuštěného kláštera, místo, kde byla spáchána vražda, druidský oltář nebo starý modlářský chrám.“

Je nutné se opatřit černou tunikou beze švů a bez rukávů, malou, kulatou čepičkou na temeno hlavy, olověnou, posetou hvězdičkami se znameními Luny, Venuše a Saturna: dvěma svícemi z lidského sádla, zasazený mi do svícňů z černého dřeva, vyřezaných do tvaru půlměsíce; dvěma věnci ze sporýše; magickým mečem s černým jílcem; magickou vidlicí; měděnou nádobou, obsahující krev obětí; loďkou obsahující vůně, totiž kafr, aloe, šedou ambru, storax (ambroň), smíchané a utřené s krví kozla, krtka anebo netopýra; dále je nutno mít 4 hřebíky, vyrvané z rakve popraveného; hlavu černé kočky, která byla 5 dní živena lidským masem; netopýra utopeného v lidské krvi; rohy kozla, cum quo puella concubuerit, a lebku otcovraha.

Opatřivše, všechny tyto strašlivé a poněkud těžko nashromážditelné předměty, užijeme jich k evokaci...

F

Fantomy – viz přízraky.

Farfadeti Berbiguierovi, viz *šotek* (kde jim ponecháváme francouzské jméno, jakožto Berbiguierově specialitě. Pozn. překladatele.)

G

Gamahez – Gaffarel, autor díla: *Curiositez inouyez sur la sculpture talismanique des Persans; Horoscope des Patriarches et lecture des Estoilles* (Rouen 1631, 8° se dvěma planisférami.) (Neslýchané zajímavosti o rytí talismanů u Peršanů: horoskop Patriarchů a čtení hvězd) – Gaffarel jmenuje »Gamahez« či »Camaieux« kameny od přírody znamenající jistými hieroglyfy, jimž přiřítá divuplné síly a jež řadí mezi přirozené talismany.

Podle jeho teorie, obnovené Oswaldem Crolliem (*Livre des signatures*), tyto otisky, někdy divuplné jemnosti a přesnosti, jsou signaturami elementárních sil, projevujících se ve třech nižších říších.

Již před Gaffarelem a Crolliem velký Paracelsus znal Gamahe, jejichž síly využíval pro své okultní léky. Ve svých dílech o nich pojednává velmi podrobně, a to několikrát, zvláště ve svazku II. *Opera omnia* (vydáno v Ženevě 1638, 3 vol. folio) Viz mezi jiným i sv. II. str. 172, sloupec 2.)

Ghul, Ghol, Gul – Čarodějnice, které o sabatu požívají nesčíslné tlící mrtvoly a které vyhrabávají těla na hřbitovech, aby se živily jejich cary. Sálický zákon je označuje jménem *Strygy*; trestá je pokutou. (Viz kap. III. str. 114.)

Gnomové – Elementární duchové. – Viz Paracelsa a *Comte de Gaballis* od abbého de Villars. Gnomové sídlí v podzemních propastech.

H

Hadačství – Viz věštecké pomůcky.

Hašiš – Orientálci takto jmenují tučný výtažek indického konopí (*Cannabis indica*), připravený z rozkvetlých vršků, jež uměli uvést zvláštním způsobem na hutnotu masti.

Totéž konopí, kouřeno na způsob tabáku, má jméno *kief*.

Kouř kiefu a hlavně požívání hašiše (polknutého prostě ve formě veliké pilulky anebo smíšeného s cukrovými datlemi) způsobují zvláštní opojení, nadzemské, ceněné některými povahami zároveň mystickými a smyslnými jako předchůť rajského blaha vyvolenců.

Je nutno číst Baudelairovy »Umělé ráje«, kde básníkův sloh předstihuje přesnou učeností a didaktickou sevřeností obvyklou řeč vědců. Je divuplné vidět, s jakou bystrostí Baudelaire rozebírá psychické působení této podivné látky, jejíž vlastností je, že vyvrcholuje radost anebo stupňuje bolest,¹ vyhánějíc na vrchol pocit, který

¹ Vystupňování bolných pocitů se jeví jen při pokusech prováděných namátkou naslepo a bez přípravy; neboť hašiš, který je vzat při znalosti příčiny, naopak léčí jizvy zvrhovatělé duše: Stačí soustředit svou vůli tímto

ovládal duši v minutě pozření hašiše. Je to expanzivní skutečnovatel utajených vášní a ideí, jím se podvědomě projevuje udivenému vědomí – a duše, pozorující se ve vlastním zrcadle, se opravdově odhalí sama sobě.

Poznáme tak vnitřního přítele, o němž jsme neměli potuchy: hovoříme se svým strážným andělem, – či, je-li nám to tak milejší – s oním pokušitelem zkázy, kterého v sobě každý máme.

Před rajským pádem měl univerzální *člověk* skoro božskou schopnost promítat do skutečna všechny ideje: vymýšlel bytosti, tvořil ve snění. Zdá se, že hašiš na hodinu vrací individuálnímu člověku tuto nevýslovnou moc, vytěšňuje bez námahy vše, co v sobě nese obraz. Zdá se, že tvůrčí slovo mu je vráceno tak, jak je měl před hříchem.

Tak mocí hašiše člověk uniká nebo se zdá unikat rozsudku, jenž byl proti němu vyneseno v osobě Evy, jeho schopnosti vůlové: – „*Rozmnožím překážky tvých počinů a představ a ty je budeš rodit s námahou;*“ což agnostické bible překládají slovy: „*Rozmnožím bolesti a vzdech tvých těhotenství; rodit budeš v bolesti.*“

Rozvineme, v knize II., výkladnou teorii tohoto zázraku. Nechť nám zde stačí, dodáme-li, že hašiš vždy podporuje a někdy i samovolně způsobí *výstup astrálního těla*.

Indické konopí je magickou rostlinou prvního řádu.

Herba attractiva (Van Helmontova). – Na stránce 708 sebraných spisů tohoto spagyrického theosofa (uveřejněných ve Frankfurtě MDCLXXXII, 4°) čteme:

„*Noui herbam passim obuiam, quæ si teratur et foueatur manu, donec intepuerit, mox alterius manum detinueris, quoad et illa tebescat amore tui, ille totus continuo ardet, ad aliquot dies. Detinui pedem cuiusdam catuli, hit confestim peregrinum me secutus adeo, quod noctu ante cubiculum ejularet quo eidem aperiem, renuciata hera sua. Adsunt Bruxellæ mihi huius facti testes*“ (De Magnetica vulnerum curatione) cap. XXVII., str. 708.

Tato famózní rostlina, jejíž znalost je u bratří Růžového kříže tradiční, je *Verbena rustica* (Sporýš). Její používání nebylo nikdy v dosahu černých magiků, třebaže její lidové jméno nalezneme mezi tisícem jiných – na všech stránkách jejich žaltářů.

Mluvím-li takto bez váhání a vytáček, je to jen proto, že – opakuji to – rostlina přitažlivá je označena svým pravým jménem v nejhorších sbírkách černokněžnictví. Avšak její působnost zcela závisí na přesné astronomické hodině, kdy je nutno ji nahradit, a na obřadech podstatně nutných k přípravě bleskem působícího filtru, jehož podklad tvoří.

Uváděje, jako by k vyvinutí její působnosti postačilo zahrát rostlinu v dlani, Van Helmont jen zakrývá podmínky, jaké vyžaduje její skutečné užití.

O tomto bodě pomlčel; budeme mlčet jako on.

Hippomanes – Zvláštní výrůstek, jenž podle některých autorů vyrůstá na hlavě kapounů. Tato masitá látka, užívaná ve velkém počtu filtrů a kouzel, je prý vysoce nadána afrodisiakálními silami. Tak aspoň tvrdí jednomyslně všichni démonografové.

Holub – Tento milý pták, zasvěcený kdysi Venuši, hraje velikou úlohu v sestrojování filtrů. (v. t.)

O hejnu holubů, kteří kroužili kolem Grandierovy hranice a způsobili tehdy tolik výkladů, viz kap. I., str. 44.

Hrom – Viz. v kap. III.

Hůlka – Zde nelze mluvit o *Holi mágu*, stvolu magnetické oceli, uzavřené v haluzi mandloně, nesoucí po jedné straně malou hlavici z křišťálu, na druhé straně z pryskyřice. Eliphas Lévi o ní učeně mluví v Rituálu vyšší magie (Rituel de la Haute Magie, str. 128–131.) – Viz naši kap. IV. str. 135.

Čarodějové mají rovněž svoji *hůlku*, již kreslí své magické kruhy (v. t.) a již, jak tvrdí ve své ztřeštěnosti, ovládají živly. „Tato hůlka má být z lísky,“ praví Collin de Plancy, „a z výhonku vyrostlého tento rok.“ Je nutno ji uříznout první středu nového měsíce mezi 11. a 12. hodinou noční, za vyslovování jistých slov. Nůž budiž nový, a při řezání tažen vzhůru. Pak hůlku požehnáme a na tlustý konec napíšeme slova AGLA † (𐌆𐌵𐌿𐌶) uprostřed ON † (𐌷𐌵) a na tenkém konci TETRAGRAMMATON † (𐌲𐌶𐌵𐌹); a řekneme: Conjuro te cito mini obedire. (Diction. Infernal.)

Jiní čarodějové, důkladněji poučení, okovávají svou lískovou větvičku na obou koncích ocelí z nože, který sloužil k jejímu uříznutí, a pak oba tyto konce zmagnetizují. Nakonec třou tenčí konec krví a tlustý konec namočí do moče, v níž uhasili louč.

Tyto různé rity, zachovávané rabíny čaroději alsaskými, jsou nesmírně zajímavé ze stanoviska analogie. Svědčí o skutečném vědění, zvrhlém však – opravdu »nalevo«!

Hůlka věštící čili hadačská (kouzelný proutek) – Je to vidlicovitá větévka buku, olše nebo lísky, zbavená kůry. Uchopíme každý z obou konců vidlice do jedné ruky a hůlka se sama sklání k zemi, aby naznačila podzemní přítomnost vody, pokladu – anebo úkryt zločince.

---

směrem; neboť působnost vůle, zničené nebo aspoň zeslabené v okrsku fyzické činnosti, se stává všemocným v okrsku vnitřním a virtuálním.

»Physique occulte« od abbého de Vallemonta (La Haye, Moëtjens, 1690, 2 sv. malé 8° frontisp. a zajímavé rytiny) je zcela věnována studiu kouzelného proutku. Podává se tu fyzikální teorie, o jejíž odmítnutí se obšírně pokusil R. P. Lebrun ve své »Histoire critique des pratiques superstitieuses (Amsterdam 1737, 3 vol. 8° s obrazy.) Ze tří svazků tomu věnoval dva.

I

Illuminismus – O illuminismu je dlouze jednáno v kap. IV. a v našem *Prahu tajemství*. (O dvou tajných společnostech v r. 1890 a Rozprava o zasvěcení martinistickém.)

Incubus – Nečisté přízraky mužského pohlaví, kteří znásilňují ženy ve spánku; naproti tomu succubus (v. t.), přízraky ženské, které týrají muže a klamou jejich sny. Rozšířením významu byli nazváni incuby a succuby všichni neviditelní, o nichž se mělo za to, že udržují styk lásky se smrtelníky. (Viz »Efialtes«.) Viz kap. I. str. 31–33, v kap. III. pak str. 107–109. a kap. VI.

J

Jmelí dubové – Jmelí je cizopasná rostlina, která upínajíc se jako rostlinný polyp na větve některých stromů, hlavně dubů, saje překypující životnost mízy.

Druidové je sbírali zlatými srpy v určitých dobách a z jeho šťávy, bohaté na magnetické vlastnosti, dělali elixír divuplné moci.

Fabre d'Olivet nás poučuje, že Ram, theokrat stěhovavých Hyperborejců, děkoval božskému zjevení za umění vytáhnout z dubového jmelí lék, jenž vyléčil v několika dnech elephantiasii, hroznou nemoc, metlu ničící keltskou rasu, která dosud platila za nevyléčitelnou. (Viz Hist. philos. du genre humain. Tome I. str. 207–208.)

Pan de Saint-Yves, jenž tuto tradici potvrzuje, připojuje, že pravé jmelí, již velmi těžce rozeznatelné od podobných cizopasníků, vyvíjí svou divuplnou moc pouze tehdy, je-li požato za určitých podmínek a v přesnou astronomickou hodinu. (Viz »La Mission des Juifs.« str. 172.)

„Pokroky magnetismu dají jednoho dne objevit pohlivé vlastnosti dubového jmelí. Pak poznáme tajemství oněch houbovitých výrůstků, které přitahují přebytkem bohatství rostlin a přesycují se barvou a chutí: žampióny, lanýže, choroše, různé druhy jmelí budou se znalostí užívány novou medicínou. Již nebude vysmíván Paracelsus, jenž sbíral *usneu* na lebkách oběšenců... Není však dobré kráčet rychleji než věda: zdržuje se jen, aby tím lépe postupovala.“ (Eliphas, Histoire de la Magie, str. 237.)

K

Kantharidy – Zelený, kovově lesklý brouk, který obsahuje nesmírně jedovatý alkaloid – kantharidin – ten dodává afrodisiační vlastnost (dráždiví pohlavnost), z čehož čarodějové dovedli těžit ve skládání svých pomád a mastí, aby byli s to vyvolat a určovat erotické sny. Viz kap. II., str. 76.

V »Klíči k černé magii« podáme v pojednání o pomádách všechny podrobnosti, které je možno si přát.

Katoblepas – To je, podle slov démonologa Boguea, jakýsi drak, jehož pohled zabíjí jako pohled baziliška (v. t.). *Gustav Flaubert* podává zcela jiný popis tohoto fantastického živočicha: »*Cotoblepas*«, černý buvol s prasečí hlavou, spadající až na zem a upnutou na jeho ramena tenkým, dlouhým a chabě měkkým krkem, jako prázdné střevo. Svíjel se na zemi a jeho nohy mizely pod ohromnou hřívou tvrdých vlasů, kryjících mu tvář. (Pokušení sv. Antonína, Paris Lemerre 1884, malá. 12°, str. 174.)

Káli – Bohyně vraždy u Indů. Její věrní vytvořili sektu Škrtičů čili Thuggů. Viz kap. I., str. 29–30.

Klepaví duchové – Tak jmenují neviditelné činitele, kteří se projevují klepanými ranami při spiritistických sezeních. (Viz kap. VI.)

Klíčky – Toto velmi zvláštní pojednání o vyvolávání mrtvých připisují králi Šalamounovi. Je to ovšem mnohem pozdější, ale zcela zřejmě dílo zasvěceného rabína.

Je nutno povědět, že tištěná vydání těchto *Claviculí* jsou vesměs zavržitelná, bídná a bez zajímavosti.

Z rukopisných exemplářů je rovněž mnoho pozměněných a směšných; ale někdy se naleznou opisy dobré, plné velkého počtu barevných znaků a pantaklí.

Dílo nekonečně drahocenné pro toho, kdo má klíč k jeho hieroglyfům. Ostatní, věnují-li víru schválně mystifikujícímu textu, nabudou pouze nejbludnější pojem o tom, co tu kabalistický mistr jakoby chtěl učít.

Mám velmi krásný exemplář *Klíčků*, přeložený z hebrejštiny do francouzštiny r. 1641, plný podivných pantakulárních a talismanických obrazců. Tento exemplář pochází z knihovny Eliphase Léviho, jenž z nich vyňal stránku, kterou podává na str. 28. svého *Rituálu*, a o níž praví, že odhaluje složení magnetů a krouživý zákon blesku. V rukopisu je tento obrazec složitější a je kreslen červenou, žlutou, modrou a černou barvou; nese jméno: *Veliké Pantaculum*.

Knihy čarodějné – Pekelné žaltáře, grimoáry. Obyčejně jsou tak zvány všechny knížky pověrečné magie, všechny sbírky hnusných receptů, promísených rouhavými formulemi. Dříve byly tyto pekelné žaltáře pečlivě vyhledávány, aby byly zničeny, a někdy byli trestáni smrtí nešťastníci, u nichž byly tyto příručky nalezeny.

Jeden z nejzvláštějších je jistě *Le grand Grimoire, avec la grande Clavicule de Salamon, la Magie noire et les forces infernales du grand Agrippa, etc. S. L. S. D., 18°*. (Velký pekelný žaltář, s velkým Klíčem Šalamounovým, a černou magií a pekelnými silami velikého Agrippy); žádný však není tak slavný, jako »*Le Grimoire du pape Honorius, avec un recueil des plus rares secrets*«. Rome, 1670, 16°, kruhy a obrazy kolorovány. Téměř nenalezitelný. (Žaltář papeže Honoria, se sbírkou nejvzácnějších tajemství.) – Tento žaltář není bez důležitosti pro zvědavce této vědy.

Na první pohled se zdá být jen směsí nejhnusnějších nesmyslů: avšak pro ty, kdo jsou zasvěceni do znaků kabaly, se stává pravým pomníkem lidské zvrhlosti. Dábel je tu ukázán jako nástroj moci... Nauka tohoto žaltáře je táž jako Simonova a většiny gnostiků: je to pasivní prvek, jímž je nahrazen prvek aktivní, a tudíž vášeň je stavěná před rozum; smyslnost zbožněná; žena postavená před mužem, to je sklon, jež nalzáme ve všech protikřesťanských mystických soustavách: Tato nauka je vyjádřena pantaklem umístěným v čele knihy. Uprostřed je luna Isidina; kolem půlměsíce Selenina je vidět tři trojúhelníky, tvořící jeden; nad trojúhelníkem je egyptský kroužkový kříž s dvěma příčkami; kolem trojúhelníku, jenž je vepsán do kruhu a v mezerách mezi ním a třemi oblouky kruhu je po jedné straně signum ducha a kabalistická pečeť Šalamounova; z druhé strany magický nůž a počáteční písmeno *dvojnosti*; vespod převrácený kříž, tvořící figuru lingamu, a jméno Boží **𐌆𐌆**, rovněž převrácené. Kolem kruhu jsou slova umístěná ve tvaru legendy: „Obéisiez à vos superieurs et leur soyez soumis, parte qu'ils y prennent garde.“ (Buďte poslušni svých vyšších a buďte jim poddáni, neboť na to mají pozor) (Eliphas Lévi, *Histoire de la Magie*, str. 307–308.)

Tyto řádky abbého Constanta praví více, nežli bych mohl připojit. Tento výborný magik se ve svých dílech mnoho zabýval Honoriovým žaltářem; čteme (Clef des Grands Mystères, str. 167–193) nádhernou a chmurnou historii kněze Vergara, která svými pekelnými evokacemi a vytrvalou četbou tohoto žaltáře připravila zuřivou manii, jež z něho učinila vraha.

Přepsal jsem již jednu stránku z tohoto žaltáře u příležitosti hesla »kohout černý«. (v. t.)

Exemplář, který mám v majetku – vydání zdánlivě římské 1760, 12°, je ve skutečnosti novotisk, v Lille, Blocquel – má na své poslední stránce čtyři dábelské signatury, zde připojené – krvavé značky, které nebyly psány ani pérem a snad ani štětcem:

Jsou to hieroglyfy nejopravdověji satanické a nejrouhavější, které jsem kdy viděl:

- 1) berla s třemi vidlicovými příčkami, dole se dvěma čtvercovými body;
- 2) černý trojúhelník mezi dvěma bafometickými rohy
- 3) převrácené Šin (**𐌆𐌆**)
- 4) temná ruka, s roztaženými prsty pod převráceným **𐌆𐌆**. Tato ruka symbolizuje popření pentagramatického dogmatu.

Dal jsem analyzovat barvivo (hnědorudé), jež sloužilo k těmto značkám: Je to krev.

Papír okolo je zežloutlý či spíše připálený, jakoby plamenem svíčky. Aníž bych svá bádání hnal dále, usoudil jsem, že tento svazek byl majetkem adepta čarodějství.

Mezi nejzvláštějšími a nejvzácnějšími žaltáři je nutno uvést ještě dílo nadepsané »*Sexte-Essence dialectique et potentielle, tirée d'une nouvelle façon d'alembicquer, suyuant les preceptes de la sainte Magie et l'Invocation des Demons*«, Paris 1595, 8°. (Šestá Esence dialektická a potenciální, vytažená novým způsobem destilace, podle předpisů svaté magie a vyvolávání démonů.) Vysoce zajímavé: doporučujeme zvláště milovníkům obojetného mysticismu.

Kočka – Proměna žen v kočky (viz kap. III., str. 112.) Nechť Berbiguierova k tomuto zvířeti (viz kap. I., str. 48.)

Kohout černý – Oběť černého kohouta tvoří část obřadu při evokacích, podle »*Grimoire d'Honorius*« (viz »knihy čarodějně«). (v. t.)

V tomto kouzelném žaltáři čteme: „Po východu slunce zabijeme černého kohouta a vezmeme první pero z levého křídla, které uschováme, abychom ho užili v čas potřeby. Vylopíme mu oči, jazyk a srdce, jež usušíme na slunci a pak rozmělníme na prášek. Při západu slunce zakopáme ostatní části kohouta na tajném místě, atd... Ve středu, při rozednění, (nekromant) dá na oltář pero z kohouta, oříznuté novým nožem, a napíše na čistý bílý papír krví Kristovou (posvěceným vínem) předvedené obrazce atd...“ (str. 8. a 9. vydání zdánlivě římského, 1760, 12° s malovanými obrazy).

Theosof Amaravella nás poučuje, že oběť černého kohouta tvoří část obřadů konaných od Heung-té (bratří) čínské společnosti San-ho-hwey, jejichž adeptům císařský edikt hrozí smrtí. Tito Heung-té jsou černými magiky, spojenými ke konání zla. (Viz le Lotus, 2. ročník, sv. IV. č.22 str. 593.)

Koka peruánská – Teprve nedávno zavedena do našeho lékařství, tato rostlinná látka je listím ze stromu *Erythroxylon coca* (*Malpighiaceae*). Její zvláštní vlastností je, že utiší i nejúpornější hlad a přitom udrží tělo bez veškeré potravy, což způsobilo, že je považována za tonickou a obnovující, ostatně dosti neškodnou.

Je jisté, že koka, vzata ve vhodné dávce, působí jako mohutný soustředovač životních sil.

Z druhé strany má tato zvláštní látka i vlastnosti protibolestné, za což děkuje svému alkaloidu kokainu, křehkému prášku, bílému, hořkému, krystalickému. Chlorhydrát kokainu potlačí nejřezavější fyzickou bolest; působení je všeobecně platné, okamžité a naprosté: aniž by vůbec bylo nějakého zápasu, bolest prostě přestane. To je majestátní... Ani chloroform, ani morfium, ba ani atropin či hyoscyamin neskýtají nic porovnatelného. Nejstrašnější bolesti zubů se v minutě uklidní. Tak je možno po pouhém poprášení dásně kokainem vytáhnout zkažené zuby, aniž má pacient i jen tušení, že zubařovy kleště již zasáhly.

Lze si ovšem myslet, že novotáři si pospíšili obdařit lékařskou zásobárnu podobným činitelem! Koka zaujala místo mezi toniky živícími, stomatiky a obnovovadly, a její alkaloid byl zařazen do čela všech utišovadel bolestí.

Naneštěstí dobročinné vlastnosti, o nichž jsem promluvil, nemohou zabránit, aby nebyla tato rostlina zařazena i mezi nejzrádnější a nejnebezpečnější exempláře rostlinné říše.

O Peruáncích, kteří ji žvýkají jako Malajci betel, se vypravuje, že mohou pracovat v dolech dvanáct hodin nepřetržité práce; že vydrží bez potravy nejdělsí a nejúnavnější pochody s nákladem celého kvintalu na ramenou; ale neřekne se, že je koka dovede za méně než tři roky do hrobu. Domorodci, kteří si z ní udělali sladký zvyk, téměř nepřekročí tuto hranici. Proto Španělé nasadili všechno úsilí, aby v Peru vyplenili tento zvyk tak škodný jejich zájmům, a druhý koncil v Limě užívání koky r. 1567 odsoudil.

Peruánci považují vlastnosti tohoto listu za **magické** a čarodějové Jižní Ameriky ji vkládají do všech svých kouzel. Vydávaje se do nebezpečí, že budu pozitivisty prohlašován za pošetilce, odvažují se tvrdit, že Peruánci mají pravdu.

Koka, jako i hašiš (v. t.), ale z jiných důvodů, působí přímo a mohutně na astrální tělo; návyk užívat ji rozpoutá u člověka jistá stlačovací pouta jeho nadfyzické přirozenosti – pouta, jejichž houževnatost je pro většinu lidí zárukou blaha.

Kdybych promluvil o tomto bodě bez zdrženlivosti, narazil bych na nedůvěřivost, i mezi okultisty.

Musím se omezit na radu: – Vy, kdo si vážíte života, rozumu, **zdraví své duše**, ztřepte se jako moru podkožního vstříkování kokainu. Jimi – nehledě k návyku, jenž se vytvoří velmi rychle (ještě mnohem velitelštější, houževnatější a stokrát zhoubnější než všechny podobné návyky), nastal zvláštní stav.

Byla překročena jistá brána; jistá ohrada se zřítíla. Náhle uveden do neznámého světa, shledá se člověk ve vztahu s bytostmi, o nichž ani nevěděl, že jsou.¹

Krátce, byla uzavřena *smlouva mlčky*, pakt!

Jak? Mocí krve... To bude jasné, jestliže jsme pochopili dosah několika řádek z Porfyria, které uvádíme pod heslem **mrtvola** (v. t.) Krev, jak tvrdí tento theosof, je magnetem pro duchovní mocnosti. Neboť jim poskytují prostředek, aby se objektivovaly, zpředmětnily, aby se zmocnily na okamžik některých z vlastností života.

Víme, že za všemi látkami, i nerostnými, jsou v utajeném síly a mocnosti – dobré či zlé – více méně dychtivě přechodně se předmětně projevit.

Kokain je v tomto ohledu velice zvláštní: ale nikomu bych neradil, aby dal, byť i přechodně, přejít do přírodního stavu bytostem, které se ukrývají ve stavu podstatnosti za jeho krystalickým závojem. Plastická a konfigurativní moc krve může působit na tyto potenciální bytosti a projevit je vně, **venku**; ale toto theurgické pomísení má platnost a cenu **paktu**: bude dobře, dáme-li na to pozor!

Koláčky magické – Při černé mši rozdávali koláčky, upečené na hřbetě královny sabatu. *Confarreatio* je přijímání ďáblov. (Viz kap. II., str. 77.)

Kolík, viz *zátká*.

Kollyry – To je v praktické magii jméno jistých přípravků, o kterých se má za to, že přiloženy na oči, umožňují vidění duchovních věcí. – Vizte, co o tom praví *Nyauld* (*De la Lycanthropie*, Paris 1515, 8°). V »Gnome irreconciliable«, v pohádce umělé a výsměšné formou, dlouho připisované abbému de Villars, která však je ve skutečnosti dílem P. Androla, stránku, kde se mluví o »*okultním Collyru*«. Přepíšeme ji celou, neboť skýtá milovníkům několik různých podrobností velmi zajímavě cenných: „...Vrátil jsem se bez odporu k obřadu. Vzal jsem tuniku a tajemný klobouk. Znaky, vykuřování a očišťování nebyly opomenuty. Recitoval jsem na kolenou a s tváří obrácenou k východu Enchiridion papeže Leona; přiložili mi na oči collirium udělaný pomocí rostliny, který užíval Psellos, aby viděl duchy; a konečně, když mi dali spolknout několik kapek elixíru, vytaženého

¹ Chce-li někdo poznat tento svět, je mnohem lépe vniknout ven jinou branou než touto!

z očištěné země, Magnamara usedl na filosofickou stolicí a poručil knížeti podzemního lidu jménem velkého Boha všehomíra a mocí přesvatého, převznešeného, zbožňovaného jména, aby se v té chvíli odebral do této světnice. Poslechl hlas filosofa a představil se. Magnamara pak sejmul collir a já před sebou jasně uviděl knížete Gnomů.“ (*Le comte de Gaballis, ou Entretiens sur les sciences secrètes*, nouvelle édition, Londres, Vaillant, 1742, 2 vol. 12° Sv. II., str. 141–142.)

Kometry – Kometry byly vždy považovány za předzvěstné známky nejpolitováníhodnějších soužení: válek, pustošení, morů, bídy, neštěstí všeho druhu.

Košile kouzelná – „Nesmíme tu zapomenout na košili, které Němci říkají *Nothemd*, tj. nouzová košile, a kterou naši předkové měli tak ve vážnosti a kterou byli zvyklí oblékat ve válce proti ranám střel, kulí a dělových pum... Těhotné ženy užívaly těchže košil, aby rychleji a snadněji porodily.

Bylo nutno, aby byla udělána v jediné z nocí vánočního týdne tak, že panny sepředly len ve jménu ďáblův, utkaly a ušily z něho košili. Na prsa přidělaly dvě hlavy: hlava na pravé straně měla dlouhou bradu a na temeni jakoby přílbu; hlava po levé straně byla hrozného vzezření a měla korunu podobnou koruně krále Belzebuba. Po obou stranách těchto dvou hlav byl kříž a celá košile s rukávy kryla muže od krku až do půl těla.“ (*Jean Wier, Hist., disputes et disc. des illusions et impostures des Diables, etc. avec deux dialogues d'Estratuz*, Ženeva, 1579, 8°, livre V. chap. XVIII.)

Koule – viz Láhev Cagliostrova.

Kouzlo – Magický přípravek, o němž se obšírně mluví v kap. III. a hlavně na str. 88–90. (Viz i kap. I. str. 43).

Kozel sabatu – Nejoblíbenější tvar, jež si vypůjčuje kniže těchto shromáždění, jež má jméno Leonard. (Kap. II., str. 75.)

Kozla měli za zvíře věštící a kouzelné. Jeho krev tvořila součást zvláštních směsí určených k docílení děsivých vidění.

Toto zvíře hraje někdy úlohu incuby. Tak vidíme v Bibli, že jisté ženy Israele se oddávaly kozlům.

Královna sabatu – Byla obyčejně ze všech nejkrásnější. Bylo nutno, aby byla pannou a obětovala svoji cudnost smrdutému kozlu (!) (Boucpuant francouzských démonologů. Pozn. překl.) Viz popis sabatu kap. II.

Krev – Krev má sílu plastickou a mocně expanzivní, jež ji činí vhodnou, aby podporovala všechny úkony goétiie. Jestliže se však zdá, že ji mágové starověku prolévali ve svých evokacích, dnes jsou to pouze čarodějové, kteří zneuctívají své rity těmito ohavnými úlitbami.

Prolitá krev plodí hojnost larev a slouží k jejich projevení.

„Krev je velikým sympatickým působcem života; je to hybel imaginace, je to **substratum** oživené magnetickou silou čili astrálním světlem, polarizovaným v živoucích bytostech; je to první ztělesnění universálního fluida; je to zhmotnělé životní světlo. Je uděláno k obrazu a k podobě nekonečna: je to látka negativní, v níž plavou miliardy živoucích a zmagnetizovaných kuliček, kuliček nadmutých životem a celých rudých touto nepostižitelnou plností... Vidění jsou deliriem krve... Nikdo by nevymyslel obludy, kterým dává vzkvést předráždění: je to básník snů; je to velký hierofant deliria“ (Eliphas Lévi: *Les Science des Esprits*, str. 213–215, passim).

Viz u hesla »Mrtvola« mistrovský názor Porfyriův. Viz kap. III., vyvolání Teirésia Odysseem.

Holubí krev tvořila součást většiny filtrů (v. t.)

Krtek – Krev krtek byla součástí velkého počtu filtrů a elektuarií.

Kruh magický – Je to kruh nakreslený na zemi, do jehož středu se stavíme při pokusech obřadné magie, hlavně, když vyvoláváme duchy; – je to ochranná hradba, kterou není možno překročit, aniž bychom upadli v moc fantastických bytostí, které snad uposlechly vyvolávání. Pokud zůstáváme v ochraně této tajemné bašty (symbolu celého úhrnu vůlí, dobrých či zlých, s nimiž jsme ve styku) nevydáváme se nikterak v nebezpečí.

To je aspoň to, co tvrdí čarodějové. Připojují, že udeříme-li magickou hůlkou (v. t.) některého z démonů tisíců se okolo kruhu v podobě řvoucích oblud, je ihned nucen vejít do kruhu a poslouchat magika; nemůže nabýt svobody, dokud nedosáhne propuštění.

Co se týče kruhů husté a temné zeleni, s nimiž se setkáváme na lukách, a které se odlišují bujností od jednolitě zeleni okolní trávy, venkované je zvou »kruhy vil«. (Viz kap. II., str. 73).

Kříž – Boguet spálil jako čarodějnicí ženu jménem Františku Secretanovu, protože křížek jejího růžence byl provrtán. To je tedy, zdá se, nesmírně těžký a usvědčující příznak (viz. *Discours des sorciers*, str. 295.)

L

Láhev Cagliostrova – Pomůcka jasnovidnosti, kterou hlavně Cagliostro uměl výtečně využívat. Láhev plná čisté, úplně čiré vody, anebo i křišťálová, magnetizovaná koule; do takových a podobných předmětů, které velice lámou astrální světlo, nechával Cagliostro dlouho pohlížet své *holubice* – tak zval mladé, dosud nevinné hochy nebo děvčátka, hrající úlohu **pasivních vidců** (vidoucích), jasnovidců, pokud je držel pod vlivem záření své magické vůle. Tito maličci pak viděli rozvíjející se řetěz nadcházejících událostí ve tvaru řady obrazů

zřejmě sibyllinských, jakýchsi konkrétních proroctví, která čekala pouze na převedení do lidového písma – obecné mluvy! »Holoubci se vyjadřovali ve výkřicích.« Náhle Cagliostro nadšeným a rozechvělým hlasem improvizoval oratorický nebo dithyrambický výklad, a nejposměvačnější a nejskeptičtější duchové pak byli podrobeni.

Tvrdí se, že v prvních létech svého manželství Marie Antoinetta Rakouská, jsouc dosud korunní princeznou, se chtěla poptat orakula a v umíněném rozmaru trvala na svém přes zapřísahání mága, jenž se konečně podrobil teprve na formální rozkaz. – Který hrozný obraz uviděla zhušťovat se v lesklém křišťálu? – Nepověděla to nikdy; ale zdá se jisté, že to bylo hrozné podívání, neboť na místě omdlela.

Toto je pouhá legenda, možná, že velmi vykrášlená přenosem od úst k ústům. Ať tomu je jakkoliv, po r. 93 spojovali vzpomínky a včerejšek byl osvětlen zítřkem: tvrdilo se, že Cagliostro ukázal císařově dceři popraviště vztyčené uprostřed vzbouřeného davu – a kata, jenž rukou zkrvácenou již jinou ušlechtilou krví poutal královnu k patě špalku; pak kovový trojúhelník spadající jako blesk, a hlavu – hlavu nešťastné divačky – rusou a roztočilou hlavu, koulejší se do koše otrub!

Larvy – Fantastické, neuhutné, ale skutečné útvary, zbavené své vlastní bytnosti a žijící vypůjčeným životem. Připoutávají se k těm, kdo jim dali vznik a kteří se během doby vyčerpají jejich životem. (Viz kap. I., str. 47–48 a kap. VI.)

Lebka dětská – Čarodějové připisují lebce zavražděného dítěte moc učinit nositele neviditelným. Collin de Plancy ve svém *Dictionnaire Infernal* vypravuje o soudu s jistým Vautrinem odsouzeným k smrti porotou v Haute-Marne v únoru 1857, protože chladně uřízl hlavu dítěti-kojenci. Chtěl z ní udělat *kouzlo neviditelnosti*.

Leknín – Anafrodisiační (pohlavní pud tišící) účinky leknínu (*Nymphaea alba*) jsou jistě magické; neboť závisí přesně – právě tak jako účinky jmelí dubového (v. t.) na vlivu hvězd v účinné konjunkci v hodinách, kdy je rostlina sbírána a kdy je filtr připravován.

Sám o sobě je leknín nadán jen malými utišujícími (sedativními) a změkčujícími silami, pocházejícími od slizu, jež hojně obsahuje. Leč kouzelníci, znalí v dílech Luny a Saturna, z něho dovedli připravit ledové a ochlazující přípravky, jejichž pronikavá ostrost omámila i nejrozpoutanější smysly.

Mystický *Lotus* Indů, symbolizující z jistého hlediska rozkvět duchovní esence v tichu utichlých vášní, je druhem leknínu (*Nymphaea lotus*).

Lemurové – Druh larev (v. t.) nadaných zvrhlými pudy. Mělo se za to, že by to mohly být zavržené duše, vracející se na tento nízký svět, aby pomáhaly démonům v jejich úloze pekelné propagandy.

Leonard – Démon předsedající sabatům, nejčastěji v podobě netvorného kozla. (Viz kap. II., str. 75–78).

Leviathan – Talmudisté dávají toto jméno androgynnímu duchu zla. Ve svém mužském ztělesnění je to Samael (v. t.), čili Had našeptavač, a ve svém vtělení ženském je to Lilith.

Lilith – čili *Zmije se svíjející* Lilith je manželkou Samaelovou (v. t.) a ženským ztělesněním Leviathana. (v. t.), (Viz kap. I. str. 31–31.)

Lycanthropie – Viz *vlkodlak*.

M

Magnet – Platil dříve za magický jed. Čarodějové jej pilovali a mísili mezi složky svých kouzel (viz slovo). Magická hůlka (v. t.) byla dutá a obsahovala prut magnetické oceli.

Podle Marcella Empirica léčí magnet nemoci hlavy. Basilidovi sektáři dělali z magnetu talismany (v. t.) proti moci zlých duchů.

Maleficium – Všeobecně každé kouzlo či každý pověrečný úkon s účelem poškodit bližního. Naše kap. III. o nich celá podrobně jedná.

Mandigoës – viz *Obi*.

Mandragora – Mandragora (*Mandragora officinarum*) je narkotická a jedovatá rostlina z rodiny **Solaneí** velmi blízká rulíku (*Atropa belladonna*).

Víme, že všechny jedovaté solaneie, rulík a durman, tvořily stejně jako bolehlav, konopí apod. součástí magických masť. Leč mandragora má jiné nároky na naši zvědavost. Její kořen, pokrytý hustým chuchvalcovitým ovlasením, má nejčastěji podobu se stehny, nebo pohlavním ústrojím.¹

Někdy skýtá i jakousi naznačenou podobnost s lidskou hlavou. Stará tradice říká, že se člověk objevil na zemi nejdříve ve tvaru oblundných mandragor, oživených pudovým životem, které *dech výsosti* vyvinul, přeměnil, zjemnil a konečně zbavil kořenů, aby z nich učinil bytosti nadané myšlenkou a vlastním životem.

Mandragoru hledali pod šibenicemi; aby ji vyrvali ze země, přivázali na její kořen psa. za ocas a udeřili jej smrtelnou ranou. Ve smrtelném zápasu vyrvalo ubohé zvíře mandragoru ze země. Pak (jak věřili) citová duše psa přešla do mandragory a přitáhla i duchovní duši oběšence!...

¹ Což způsobilo, že ji řadili mezi afrodisiaka podle teorie o signaturách, o níž jsme zavedli již při hesle Gama-héz.

Jiní čarodějové ukovali androida z kovu a nevzdávali se naděje, že mu dodají dar slova...

Rozšířením významu byly mandragorami jmenovány i androidi, homunculové a teraphim: došlo to až tam, že je mandragorou jmenována každá magická pomůcka schopná dát věštbu.

Viz »*Android*« a »*Teraphim*«.

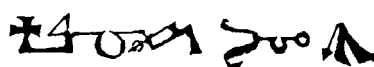
A tak bylo ve středověku snem či blouzněním jistých adeptů, toužících po *mistrovství života*, aby našli složení Prvotní hlíny, aby v ní dali vyrůst mandragorám, které by vyvolali a vzkřísili k životu myslivému přelitím v ně *Archea*.

Jiní, méně ctižádostiví, se spokojili, získajíce falešné teraphimy (v. t.), vyvolávajíce *larvu* (v. t.) do mandragory vyřezané do lidského tvaru: ošklivou modlu, kterou zaklínali, aby z ní dostali věštbu... Nelze si představit, k jakým duševním poruchám je dovedla pověra!

Manus gloriosa – Kouzlo popsané v kap. III., str. 97.

Meč – „Magický meč“ – praví rukopis Klíčků Šalamounových – „má být úplně nový; omyv jej dobře vínem, do nějž přimíš něco krve bílé holubice, kterou jsi zabil v pondělí, o 6. hodině ranní, a osušiv jej velmi čistým plátnem, počkáš až do úterka, na 6. hodinu ranní, kdy jej vezmeš do ruky a řekneš tato slova, s velkou pozorností: Agla, On, Pentagrammaton, On Athanatos, atd.“ (následuje zařikání.)

„Poté vyryješ nebo dáš na něj vyrýt uměleckým rydlem rovněž v 6 hodin ráno značky a slova zde uvedená.¹

ARARITHA.

Když je toto vykonáno, vhodíš kadidlo, které bylo požehnáno, a řekneš modlitbu Agla, On, atd.; pak dáš meč do jeho pochvy, jež má být nová, a uschováš jej pro případ potřeby.“ (Str. 13 »Klíčků«.)

Melicertres – Král země (kořen hebr. : מלך-ארץ). Krvavé božství, jehož modla stála na Tenedu. (Viz kap. I. str. 35.)

Metla kouzelná – Tato metla, zvaná též *metlou ohromení*, dává moc nad pekelnými hierarchiemi – aspoň to tvrdí žaltáře.

Tuto metlu zhotovíme, jestliže oba konce vidlicovité hůlky z divoké lísky okováme ocelí, vzatou z nože, jímž bylo zařízeno kůzle, (čti: malé dítě.) Zmagnetujeme zdičky a uschováme kůži oběti, kterou rozřežeme na jediný kruhový pásek; a k utvoření kouzelného kruhu (v. t.) připevníme na zemi tuto pásku pomocí hřebíků, vzatých z rakve dítěte, zemřelého bez křtu, atd...

Mlčenlivost (kouzlo pro) – Když čaroděj či čarodějka popírali svůj zločin, dali je svléci donaha; pak ostříhavše nebo oholivše je po celém těle dali se do nejpodrobnějšího prohledávání.

Proč? – Předně, aby našli *stigma diaboli*, známku ďáblu (v. t.). Na těchto místech kůže, úplně necitelná, dala se propíchnout bez záchvěvu. Nebylo to něžné zacházení.

Ale hlavně, nežli přikročili k *otázce* (v. t.), hledali, zda obvinění neuschovávají někde, v některém záhybu těla nebo za nehtem, *kouzlo mlčenlivosti*, jakýsi nákras, jenž měl okultní schopnost potlačit bolest, takže vysilení mučitelé žádali milost dřív, než trpící jen hlesl. (Viz, co je řečeno v kap. III. str. 99–99.)

Moč – Čarodějové se shodují, prohlašujíce, že moč mladého hochy či děvčete je divuplným lékem pro všemožné nemoci, jako revmatismy, průšnice (parotidu), strupovitost hlavy... – Viz v kap. VI., podivné mixtury, které zpracuje jistý moderní čaroděj pro léčení nemocí a vymítání démonů.

Podivuhodná moc moči, šlehané podle ritu za účelem deště a bouří – viz kap. III., str. 101.

Modla – Hmotná zobrazení božstva, považovaná prostými za toto božstvo samo. Modly je možno považovat za vtělení Satanova. (Viz kap. I., str. 28.)

Moloch – Hltavá modla Molocha se tyčila všude, kde Feničané založili své kolonie. (Viz kap. I., str. 28.)

Monstrum – Obludy. Rodily se, podle pověstí, z nečistého styku ďábla s čarodějkou.

Bídní adepti goétie nabývali nejhroznějších oblud, vrhajíce, podle energického slova Eliphase Léviho, mužské sémě do živočišné země. Malý počet jich dozraje; leč téměř všechny zajdou několik dní po zrození. Těch několik vzácných, kteří dospějí, nemají naděje na potomstvo – jsouce rouháním proti *přírodě*, která se dá obelhat vždy jen s lítostí.

Mrtvola – Přes všechnu péči, s kterou se chci vyhnout při této příležitosti všem dogmatickým teoriím *vyšší magie*, se nemohu rozhodnout, abych pomínil mlčením stránku z Porfyria, která hned na prvý pohled prozrazuje hluboká odhalení, jaká lze čerpat z popisu krvavých ritů evokací mečem. Poslyšte, co theurg v podstatě povídá:

„Duše zůstává vázána k tělu i po fyzické smrti zvláštní něžností a příbuzností o to větší, čím náhleji byla tato podstata od svého obalu oddělena; vidíme tudíž duše – celé zmatené – kroužit ve velkém počtu kolem jejich

¹ Podáváme ukázkou zvláštních znaků, plnicích podobná díla; ale máme za to, že bude dobře, zůstaneme-li pouze při tom.

pozemských pozůstatků. Ano, ještě více, vidíme je horlivě vyhledávat zbytky cizích mrtvol a hlavně *čerstvě prolitou krev*, jejíž páry se zdají vracet jim na několik okamžení jistou schopnost života.

Proto čarodějové zneužívají tohoto poznatku při vykonávání svého umění. Není žádný, který by nedovedl vyvolat tyto duše mocí a donutit je, aby se objevily, buď tak, že působí na zbytky těla, které opustily, anebo že je vyzývá ve výparech prolité krve.“ (Porfyrios, *O obětech*, kap. II. O Pravém kultu.)

Shrnuji zde bez poznámek.

Mše černá – Obscenní a rouhavý obřad, jež ďábel a jeho věrní slavili při sabatu. (Viz kap. II., str. 75–78.)

Můra – viz »Incubus« a »Efialtes«.

Myši bílé – Někteří čarodějové a hlavně jeden bídácký odpadlý kněz, který přešel se všim všudy do služeb Satana, tvoří dosud *maleficia*, zabíjeje bílé myši, které krmil posvěcenými hostiemi.

N

Náboj magické otravy – Tak jmenujeme kouzla určená k tomu, aby přinesla smrt dobytku. Zakopávají je na prahu stáji a ovčínů. (Viz soud Hocqueův a podrobnosti, které podávám v kap. III., str. 87–87.)

Nagual – Nagualismus Mexičanů má obdobu v evropském vlkodlactví. Je to pakt tiché solidarity, aliance na výboj a odboj mezi člověkem a zvířetem: posvěcení tohoto paktu spočívá v existenci okultní pásky, která je pojí.

Nagualem je krokodýl, lev, had, pták či jiné zvíře, k němuž se domorodec připoutal od svého dětství nerozlučným poutem. Obřad, jenž posvěcuje toto spoutání, se velmi podobá iniciaci...

Pro každého domorodého *zasvěcence* je jeho nagual jeho *druhým já*: a celý jeho život člověk zůstává spojen s tímto zvířetem, jež ho miluje a chrání, sdílejíc jeho dobrodružnou existenci, jeho štěstí i neštěstí, jeho radost i trápení, trpíc chorobami, aniž trpí on. Tato podivná solidárnost nemůže být zpochybnována: fakta nagualismu jsou potvrzena nejtichodnějšími a nejméně podezřelými svědectvími.

Příklad nagualismu, který zaručuje R. P. Burgoa.

Ohromný krokodýl napadl D. P. Diega, když se projížděl na koni po břehu jezera. – Dost obratný, aby se okamžitě vyhnul, kněz zasadil ostruhu a mávaje svojí okovanou holí skočil na obludu, dosud se snažící dostat ho na dno jezera. Skoky koně misionáři v souboji tohoto nového druhu znamenitě napomáhaly. Krátce nato mohl pokračovat v cestě, nechav mrtvého krokodýla na břehu.

Avšak při návratu do sídla misie byla první novinka, kterou páteru Diegovi sdělovali, nevysvětlitelná agónie mladého Indiána, jenž byl několik dní předtím s krajní přisností potrestán. Prohlídka ukázala, že má Indián tytéž rány, které dostal jeho nagual. Mladý muž na ně zemřel – a v tutéž chvíli dodělal krokodýl na břehu jezera. (Podrobné okolnosti jsou obsírně vypsány v LXXI. kapitole »Description Geographicque de la province San-Domingo«, od R. P. Burgoa.)

Poznamenávám pro okultistu, v čem se nagualismus liší od vlkodlactví. Vlkodlak je jen zpředmětněním bludného astrálního těla čaroděje ležícího v katalepsi; nagual je bytost úplně rozdílná od mexického čaroděje, bytost plemene nižšího, s ním však je spojen řetězem vzájemné sounáležitosti, která se zdá být nepochybná.

(Viz o úkazech odrazu kap. VI.)

Nahémah – Královna Stryg v kakovneumatice rabinů a jedna ze čtyř Samaelových manželek (v. t.). Viz též kap. VI.

Necitelnost, viz *mlčenlivost*.

Nesmrtelnost. Elixír nesmrtelnosti. – O alchymistech se tvrdilo, že z kamene mudrců dělají všeobecný lék, čili *elixír života*, jenž podle jedněch prodlužoval život za meze normálních hranic, podle druhých zajišťoval nesmrtelnost těm, kdo dovedli řídit jeho užívání. Čtete »*Zanoni*«, skvostný magický román sira Edwarda Bulwera Lyttona. Nahlédněte též do zajímavých odhalení uveřejněných v »*Le Lotus*«, 1. ročník, č. 2 a 3 pod titulem: *L'Elixir de Vie*, a podepsaných *un Chéla*. – Kdo by neznal tradiční a symbolické legendy o *Studánci mladosti* a o vodě věčného mládí?... Cagliostro a Saint-Germain byli považováni za chovatele tohoto tajemství. (Viz kap. IV.)

Netopýr – Tento tichý noční živočich, jenž není pták a jenž přece nevypadá jako savec, hraje velmi váženou úlohu v klasickém Satanášově zvěřinci.

Netopýří krev tvoří součást celého množství kouzel a čar. (Viz *evokace*.)

Někteří považují netopýra za božstvo ochraňující domy, *genius loci*, které nesmíme zničit ani pohněvat.

Tito létající penáti jsou obzvláště ctěni u Karaibů. Neprozřetelník, kterého by u nich napadlo některého zabít, by byl v nebezpečí života.

Nevěra – Užívání zkušebních nápojů (nesmyslných, ohavných směsí, jichž středověk často užíval, a jež byly podávány podezříváné manželce, (v »*Poháru podezření*«) lze sledovat až do dob Izraele.

Manželka vytrvale tvrdící, že je nevinná, byla podrobena na rozkaz velké konzistoře zkoušce »vodami hořkostí«. Kněz sebral pečlivě všechn prach z tabernakula, smísil ho špetku se šťávou hořkých rostlin a trochou vody. Takový byl nápoj, který měla nešťastnice spolknout jedním douškem na prahu *svatyně svatých*.

Legenda praví, že vinice zemřela s očima zvrácenýma, v hrozných křečích: neměl-li na ni lektvar účinek, byla mladá žena propuštěna s poctami: o její nevině nemohlo být již pochyby.

O

Oběť – Lidské oběti byly všeobecně připouštěny a přešly do mravů u všech národů starověku. Mluvím o tom v kap. I. str. 28–30 a hlavně v kap. II., str. 61–63.

Obi – Mandigoès – Strašlivá okultní mocnost, která decimuje obyvatelstvo Antil. Viz, co o tom píšu v kap. III., str. 92–93.

Očarování viz Udělání.

Otázka – Předběžné mučení, jemuž byli podrobeni obvinění, aby z nich bylo vyrváno přiznání se ke zločinům nebo jména spoluviníků. Viz vypsání různých způsobů mučení, vzaté z dr. Regnarda, kap. IV., str. 126–127.

P

Pánev sabatu – V železné pánvi svářeli čarodějové a jejich družky polévku z malých dětí až na hustotu rosolu, spolu s okouzlenými bylinami a jedem ještěřů. – Viz Shakespeare (Makbeth, jed. II.)

Pánev věštecká – Věštecká pomůcka, vyrobená ze směsi vytavené ze sedmi mystických kovů, se všemi písmeny abecedy vyrytý mi na okraji. Na nit, kterou drží třínožka nad středem pánve, zavěsíme prsten opatřený theurgickými značkami a vyvoláváme věštící duchy, genie sibyllinské.

Takový aspoň byl, je-li možno věřit Ammianovi Marcellinovi a Sozimovi, ritus provozovaný několika dvořany císaře Valeuse, za řízení mága Pallada.

Mág své evokace pronášel povýšeným hlasem, stojí uprostřed těžkého mraku posvěcených vykuřovadel. Vavřínový věnec věncil jeho čelo po způsobu delfských kněží a jeho pravice šlehala proutkem sporýše... Za chvíli viděl prsten se chvět a pak kývat. – Náhle lehounce a naříkavě zazněl kovový zvuk – pak druhý – a ještě dva: prsten narazil na písmeno Th, pak na E – pak na O – pak na D –

Theodor! zvolal jeden z přítomných, a mělo se za to, že je zbytečné pokračovat. Otázka, položená geniům řídicím osud, se týkala následníka Valense Augusta, jehož násilnou smrt předpověděla jedna z předchozích odpovědí *neviditelná*.

Osudná předpovědi! Caesar, jenž měl všude své špehouny, se o všem téměř hned dověděl. Jeho hněv byl hrozný, jsa zdesateronásoben jeho strachem. Dal zatknout Palladia, kterého odvěkli na popravu společně s podezřelou osobou, kterou svaté oraculum určovalo pro popraviště: Theodorem. První slabiky jména zněly císařským uším jako posvátná hrozba... Kde se však zastavit na svahu nedůvěry? I jiná jména počínala čtyřmi písmeny Th E O D... a rozsudek osudu zasáhl tyranova ducha. Pln strachu, že by mohlo jít o jiného čekatele Štěstěny, poslal Caesar na smrt postupně všechny Theodosie, Theodory, Theodaty...

Marná námaha. Budoucnost prokázala, že je sice velmi možné vyhnout se rozsudkům Caesara, ale nikoli rozsudkům osudu. Valens podlehl ve válce proti Gótům: byl upálen v chatrči, kde po porážce doufal nalézt útočiště – a jeho nástupcem byl opravdu Theodosius, vlastní syn jednoho z těch, které Caesar vydal na smrt! Poslové smrti nedovedli objevit tohoto mladého muže ve Španělsku, kde žil v ústraní.

A tak se naplnila věštba Palladia, muže s theurgickou věšteckou pánví.

Peníz létavý – Dábelský peníz, nadaný zvláštní mocí: věren svému prvému majiteli vrátí se sám do jeho tobolky k velké škodě nešťastného hostinského, jemuž byl dán za útratu. Na místě, kam jej položil, se v kase nazítří najde jen suchý list olše nebo břízy.

Phylacteres – viz *Amulet a Talisman*.

Pomády – Čarodějové, kteří si přáli jít na sabat, si namazali celé tělo jistou pomádou, udělanou na podkladě omamujících bylin: pak se jim zjevil o půlnoci ďábel a přenesl je na místo shromáždění. Viz kap. II. V »Klíči k černé magii« se vrátíme ke složení těchto mastí.

Proutek kouzelná – Viz *Hůlka věštící*.

Prstény – Kdyby šlo o *Vyšší magii*, mluvil bych zde o »prstenu Šalamounově«, složeném ze sedmi mystických kovů a opatřeném dvěma hlavami – jednou z měsíčního kamene s hvězdou *makrokosmu*, druhou z karneolu s hvězdou *mikrokosmu* – vyrytých dvěma rydlý, zlatým a stříbrným. O podrobnostech odkazují na »Histoire de la Magie« od Eliphase Léviho, str. 540 a násl.

Prsten Gygův čili prsten neviditelnosti, jehož legendou se zde také nebudeme zabývat.

Vypravují tisícové výstřednosti o »*Prstenech snubních či svatebních*«. Čarodějové radí manželům, aby, když se před knězem koná výměna prstenů, vsadili své ženě prsten pozorně až co nejhloběji na kořen prstu. Neboť, když prsten nesestoupí v této minutě hlouběji než po druhý článek, žena bude mít následkem toho nadvládu nad svým ušlechtilým chotěm, kterého učiní svým paňácou a pravděpodobně parohatým. Kdežto, když prsten obejmě řádně samý kořen prstu, bude muž pánem v domě. Kouzelníci dávají dívkám, které se cítí povolány k nošení kalhot a k odkazování svých manželů a pánů na třetí místo v rodině, radu, jistě perfidní, aby při obřadu ohnuly a zařaly prst.

Zdá se, že pověřiví, ale předvídaví manželé mohou odrazit tento manévr, užijí-li k obřadu prstenu o ohromném průměru. – Na neštěstí má obezřetný mistr zázraků předem opatření i proti tomu: Příliš velký prsten je rovněž symbolický – znamená nepříjemnost, kterou mi můj stud brání zde objasňovat.

Prsteny mají povahu amuletu nebo talismanu, podle případu.

Přízraky – Obecné jméno, označující každý viditelný shluk molekul, dříve nepostřehnutelný zrakem a náhle zhuštěný do tvaru živé bytosti.

Klasický *fantom* je totéž, co *strašidlo*, to jest objevení zemřelé osoby, projevené ve všech součástech: »*Simulacrum vitae carens*«. »Podoba života prázdná«.

Přízraky jsou ve většině případů jen zhuštěné výparné shluky, již mrtvé či odumírající, – zbytky astrálních slupek, nalézajících se ve stavu svého rozkladu a návratu součástek do fluidického oceánu; perisprity, zbavené veškerého vědomí, jen reakcí na nějakou zevní sílu uvedené do chvilkové existence.

Objeví-li se, stává se to obyčejně v okolí hrobů, jatek, porážek, amfiteátrů, nebo i stok a simatých zřidel.

Viz v kap. VI. (zač.) cidevillskou aféru... a popis spiritistických zjevů. – V »*Klíči k černé magii*« pojednáme o otázce fantomu podrobně.

Přenos – (čarodějů na sabat) – Viz *Divoká honba*. (Viz též v kap. II., str. 79–80.)

Ptáci – Někteří mystičtí pastýři dosud z letu ptáků příznivých a nepříznivých vykládají osudové věštby, po způsobu starých augurů.

Všeobecná symbolika mágů, ustavivši kdysi obdobové vztahy mezi všemi říšemi světa a přírody, připsala jistým kosmogonickým mocnostem ptáky jako hieroglyfy. Tak holubice vyslovovala tvárlivou a konfigurativní vlastnost nebeské manželky – obě byly zvané Jonah, havran sílu pohlcující a svrášťující. Hereb okultního činitele návratu v esenci. Fénix byl emblém podstatné jednodutosti pod zdánlivými přeměnami hmoty. Orel představoval čistého ducha, atd. atd.

Brzy však se vše zmátlo a příliv všeobecného materialismu zachvátil i vědu symbolů.

Pro čaroděje je orel ptákem, jehož mozek smíchaný s potravinou způsobí určité delirium; holub vlévá svou krev do baňatky, kde se zpracovávají nečisté filtry; havran dává kámen, jenž má sílu smiřovat nepřátele... atd. Pelikán, kos, sova a dudek (o němž již byla řeč) jsou čaroději zhanobeni použitím k nejsměšnějším účelům.

Pythoni – Hadi zasvěcení Apollónovi, kteří ovjeli ramena Pýthii, když věštily. Rovněž duchy inspirující Sibyllu nazvali Python.

R

Rhombus – Jakýsi magický vlček, s jednotvárným zvukem, jehož magnetický účinek je z nejmocnějších. Rhombus Hekatin byl nejslavnější u čarodějek antického Řecka. Je o něm řeč i ve věšteckých fragmentech připsovaných Zoroastrovi: »Operace circa Hecaticum turbinem«. (*De daemonibus et sacrificiis*.)

Ropucha – Jeden z živočichů v žaltářích nejčastěji uváděných. Pojednali jsme o tom důkladně v kap. II., str. 76 a kap. III., str. 91–91. Je jisté, že pouhý pohled na ropuchu působí na vnímavé osoby dost silným magnetickým účinkem; na venkově věří, že stačí být upoután pohledem tohoto zvířete jen trochu déle, abychom omdleli.

Čarodějové hledají pro svá kouzla »ropušinec«, jakýsi kámen, jenž se prý nalézá v hlavě jistých ropuch.

Rostliny magické – Rostlina přitažlivá není jedinou, která je nadána okultními silami divuplné mohutnosti, jejichž moc odpovídala esoternímu smyslu XXII arkanu Absolutní nauky. Sporýš se vztahoval k Arkánu VI. (*Milenci v Tarotu*.)

Magikové středního věku dovedli sebrat pouze cáry těchto tradic. Pozdní dědicové vědy úplně kleslé, ačkoliv dosud skutečné,¹ uvedli listinu posvátných rostlin na 16 jmen. A ještě i číselný pořádek normálního rozřazení byl zpřevrácen a trapné záměny změnily ještě více nomenklaturu již tak nepoznatelnou.

Podle Césara Longina je těchto 16 posvátných rostlin:

1. Slunečnice (Ireos Chaldeů), rostlina upřímnosti.
2. Kopriva (roybra), rostlina odvahy.
3. Virga pastoris (laromborat), rostlina plodnosti.
4. Vlaštovičník (aquilaris), rostlina vítězství.
5. Barvínek (iterisi), rostlina věrnosti.
6. Marulka kočičí (bieith), rostlina životnosti.
7. Myšinec, užanka (algeil), rostlina sympatie.
8. Blín (mansesa), rostlina smrti.
9. Lilie (augo), rostlina projevení.
10. Jmelí (luperax), rostlina spásy.
11. Chrpa (isifilon), rostlina očarování.
12. Šalvěj (koloricon), rostlina života.

¹ Vědy chaldejských neomágů.

13. Sporýš (ofanas), rostlina lásky.
14. Meduňka (celeivos), rostlina útěchy.
15. Růže (eglerisa), rostlina zasvěcování.
16. Hadinec (kartulin), rostlina fluidů.

S

Sabat – Shromáždění čarodějů a démonů, které jsem popsal obšírně na str. 75–78, kap. II. - Viz i kap. III. str. 114–115.

Salamandr – Druh ještěra, jenž žije ve vodě. Kdysi se o něm myslelo, že je nadán zvláštní vlastností pohybovat se v ohni jako ve svém živlu a vydržet tam dlouho bez nejmenší nevolnosti.

Vycházejíce z této tradice, kdysi všeobecně rozšířené, dali neokabalisté jméno Salamandr elementárním duchům ohně.

Samael – Podle talmudistů mužské ztělesnění Leviathana (v. t.); jmenují ho i *Had kroutivý* či *Našeptávač*. Viz kap. I., str. 31–31. Zohar připisuje Evin hřích Samaelovým svodům. Démonofilové z něho udělali jednoho z knížat pekla.

Satan – Kleslý anděl, ďábel. Celá naše kap. I. a vlastně celé naše dílo o něm obšírně jedná. Viz hlavně kap. I., str. 21–29.

Satyrové – U pohanů božstva hájů. První církevní otcové o nich mluví jako o skutečných bytostech z masa a krve. Sv. Antonín (praví sv. Jeroným) se v poušti setkal se satyrem, jenž mu nabídl datle, žádaje za ně modlení.

O otázce satyrů bylo mnoho disputováno. Kontroverza byla časem žhavá. Jedni v nich chtěli vidět opice; jiní tvrdili, že satyři byli lesní muži, divoši. Čti o tom velmi zajímavé dílo F. Hedelina, naneštěstí dost vzácné (otištěné Lisieuxem, ale v malém počtu výtisků): *»Des satyres brutes, monstres et demons. De leur nature et adoration, contre l'opinion de ceux, qui ont estimé les satyres estre une espece d'hommes distincts et separez des Adamiques«*. (Paris, Buon; 1627. 8)

Je zbytečné připomínat, že i satyři (kozonozi) tvoří část menažerie sabatu.

Slova magická – Jsou čaroději tím milejší, čím jsou nepochopitelnější, neboť jeho krédo je totéž, jako Tertulianovo: *Credo quia absurdum!* Věřím, protože to je nesmysl. – O smyslu a síle barbarských a nesrozumitelných slov viz kap. III., str. 89.

Spiritismus – Druh náboženství, založený k polovině XIX. století pseudonymem Allanem Kardecem. Praktiky spiritistů spočívají hlavně ve vyvolávání milovaných zemřelých. Ceremoniál užívaný k tomu cíli nemá nic z oné nezničitelné pečeti velikosti, jež v očích umělce zachraňuje i nejrouhavější rity kněžského starověku. Jestliže naši moderní nekromanti nechávají mluvit orakula, činí tak obřadem sibyllinských klobouků, mluvících zrcadel a točících se a klepavých stolků. (v. t.)

Viz kap. VI., kde jde o média a o spiritismus.

Stolky tančící, mluvící, klepající – To je moderní čarodějství – chci říci, spiritismus.

Co je to ve skutečnosti spiritismus? (v. t.) – Je to umění uvést se do vztahu s upířskými jsoucnostmi, elementály, larvami atd..., jimiž se hemží mezihvězdný prostor, a někdy i dát prchavé zdání života astrálnímu slupkám, prázdným a odumírajícím, vzdušným mrtvolám v rozkladném pochodu.

Znamená to, že bychom popírali veškerou možnost styku s vyššími duchy, ano i s dušemi vrácenými smrtí do říše éterické kosmogenické látky, jejímž hmotným výměškem je náš svět? – Jistěže nikoli! Jenom se nám zdá, že spiritisté – s nejlepším vůlí světa – v devíti stech devadesáti devíti případech z tisíce vyvolají bytosti pochybné, zlovolné, hloupé a hrubé!

Leč toto spadá do rámce okultních teorií. Vrátime se k tomu v druhém sedmeru: V Klíči k černé magii.

Uvidíme v VI. kap. tohoto sv. I., jak spiritisté užívají stolků, skříní a jiného nábytku, aby dali mluvit svým domnělým duchům.

Viz i »Na prahu tajemství«.

Succubus – Démon nebo přízrak ženský, jenž u mladých mužů vyvolává rozkošnické sny. Viz kap. III., str. 108–109, souhrn historie Görresovy.

Viz hesla: *Incubus, Efialtes*, a v kap. VI.

Svátosti d'áblovy – Černá magie, toto náboženství »nazpátek«, má rovněž své svátosti, kde lze rozeznávat, jako u církevních svátostí, látku a formu. Jedná se o tom obšírně v kap. III.

Svíčky – Čarodějové vyrábějí svíčky ze sádla oběšenice, aby jich užíli pro »*Ryku slávy*« (Manus Gloriosa. V. t.)

O černých svících sabatu čti zповěď Gaufridyho, kterou uvádím v kap. IV. (str. 133). – Hosté těchto shromáždění mají držet v levé ruce jedno z těchto světél, když se sklánějí, aby políbili zadní tvář Leonarda.

Jeronym Cardanus mluví ve svých dílech o *magické svíci* ke hledání pokladů. Je vyrobená rovněž z lidského tuku. Upevní se na dutou stranu černého půlměsíce z lískového dřeva tak, aby tvořila podobu hebrejského písmene *Šin*, symbolu elementárního ohně, nebo též plamene sabatu mezi oběma Leonardovými rohy. Když,

ozbrojeni tímto bizarním předmětem, se přiblížíme k místu, kde je zakopán nějaký poklad, počne svíce plápolat; tento úkaz se zesiluje podle toho, jak se blížíme, a plamen uhasne, dotkne-li se pokladu.

Svítilny – Bylo spácháno tisícero povídek o lampách zázračných a věčných. Byla prý nalezena jedna, která po tolika stoletích dosud vrhala podivnou záři v hrobu Tullie, dcery Cicerona.

Gosset uveřejnil velmi zajímavou rozpravou o *náhrobních svítilnách* v dodatku ke svému dílu »Révélacion cabalistique sur la Médecine universelle«, 1735, 1 vol, malé 8°.

Sylphi – Skřítky či elementární duchové vzduchu. (Nauka neo-kabalistů, paracelsistů a moderních rabínů.)

Šotci, skřítci, domácí, dobromyslní čtveráci, jimž legenda připisuje spíše dobrodějné vlivy.

Berbiguier, vzav jménu »Farfadet« jeho tradiční význam, je učinil nesmrtelným, tím, že ho užil na demony a hlavně na neviditelné čaroděje, kteří ho pronásledovali.

Slíbil jsem povědět něco o zbraních, jež mu sloužily k zahánání jeho ničemných farfadetů. Bylo by možno napsat celou knihu pouze o magickém arzenálu samotného Berbiguiera. Jeho obranné prostředky se podobají útočným prostředkům de Lancreových a de Boguetových vyšetřovatelů.

„Ježíš Kristus byl seslán na zemi, aby omyl lidské pokolení od jeho hříchů. Já jsem snad určen, abych zničil nepřátele Nejvyššího.“

Tak zní jasný a lakonický epigraf jeho knihy o Farfadetech. – Vizme, jak si počíná nový mesiáš, aby zničil tyto obludy chrlené peklem. Shrnuji jeho obsažný výklad:

1. První věc, kterou je nutno si opatřit, je srdce býka, které dáme vařit v krytém hrnci se dvěma pintami vody. Když je teplo dostatečně změkčilo, napícháme do něj špendlíky, jehlice, hřebíky a dřevěné třísky, volajíc hrozným hlasem: *Nechť vše, co činím, ti slouží za odplatu: přivádím do zoufalství dělníka Beelzebuthova!* Pak přibijeme srdce na stůl třemi body nožem, zesilující své kletby.

2. Do ohně, na němž se vaří v hrnci srdce, vhodíme sůl a síru.

3. Když budeme cítit, že se Farfadeti pod tvary různých neviditelných zvířat vkrádají v noci do tajů alkoven a chodí, skáčou a lumpačí až k chování nejdůvěrnějšímu, v politováníhodném téte à téte, připícheme je hbitě na prádlo bodnutím jehlice nebo špikovačky.

4. Nebo jim hodíme do tváře tabák, a zatímco se budou oslepeni, omámeni válet, sebereme je i s tabákem a uzavřeme vše do hermeticky uzavřených skleněných pohárů, kam čas od času přidáme několik špetek čerstvého tabáku a cayenského pepře s trochou dobrého octa. – Jaký to salát! „Tahák jim slouží za potravu a ocet je napájí, když mají žízeň. A tak žijí ve stísněném stavu a jsou svědky mých každodenních vítězství: stavím své lahve tak, aby mohli vidět, co denně činím proti jejich soudruhům.“ (Les Farfadets. sv. III., str. 227).

„Je ještě jiný prostředek, jímž lze vést válku proti Farfadetům: *pobít všechny ropuchy, které můžeme chytit na venkově*; ropuchy jsou kostelníky pekelných duchů.“ (Sv. III., str. 229.)

Známe tedy Berbiguierovy obranné zbraně. Ukončeme prohlídkou jeho dalekohledu:

„*Můj objevovací kbelík* je dřevěná nádoba, kterou naplním vodou; pomáhá mi objevovat farfadety, když jsou v oblacích... Tento kbelík... postaven na okno, opakuje mi ve vodě všechny podniky mých nepřátel; vidím je se zmitat, hádat, skákat, tančit a vířit mnohem lépe než všichni *Foriosové a Saqui* celé země. Vidím je, když zaklínají počasí, když shánějí mraky, když zapalují blesky a hromy. Voda, která je ve kbelíku, sleduje všechny pohyby těchto bídáků (sic!). Vidím je hned ve tvaru hada nebo úhoře, hned ve tvaru špačka nebo kolibříků... – Nevěřící. podívejte se jen do mého kbelíku, a pak mne již nebudete zlobit svým popíráním!“ (Str. 225–226, sv. III.)

Berbiguier přikládá všem těmto pěkným operacím lákavé označení: *moje práce*.

Lze si myslit, že špatní vtípačci, vidouce dobrého muže v tomto rozpoložení ducha, si dělali zábavu z toho, když jej přiváděli v zuřivost zasílající mu přímo z Pekla apokalyptické dopisy, které on svědomitě sebral a otiskl mezi svými dokumenty.

Skončeme výtahem několika z nich:

„Vyslanec *zlých duchů*, Rothomago, pátého dne Luny panu Berbiguierovi, hubiteli pekelné kohorty.

Berbiguier, přestaneš mne trápit, mne a všechny mé soudruhy? Bídniče, kterým jsi! Pobil jsi již 1400 mých poddaných a já sám jsem se málem stal obětí v den tvých prací, když jsem byl v roufě tvého krbu!! Kdybys chtěl být proti nám trochu shovívavější, jmenovali bychom tě svým vladařem!... Byl bys hlavou všech duchů; požíval bys nejen této výhody, ale i té, že bys měl všechny krásky, které by byly v tvém paláci. Neboť víš, že zde máme všechny královny, princezny a konečně všechny krásné ženy, které 4 800 let tvořily rozkoš největších heroů tohoto světa!... Viz a svol, a budeš nešťastnějším ze smrtelníků. Ne-li... přijdeme hromadně, abychom podnikli bitvu s bleskovými pochodněmi a zničili tě během tohoto léta...“

Mimořádný vyslanec: ROTHOMAGO. (Sv. III., str. 417, passim.)

Jiná. epistola:

„Od neviditelného pekelného komitetu.

Farfaderico-parafarapines! Chvěj se, Berbiguier... Jsme to my, Moreau, la Vandeval, kdo ti píšeme; my, které jsi udal farářovi... Tobě dělá také zábavu, že časem odhaluješ každému na setkání mysteria *Opoteosonico-*

nigamenaco. – Chvěj se!... Nic tě nemůže ochránit, od naší pomsty, ani tvůj tlustý kalmukový kabát, ani tvá levá postranní kapsa, kam dáváš 30 soldů a jež bude stále plná našich pazourů, ani tvoje labužnická jelita, sloužící za trůn lásce, z nichž vyšla střela, která zranila srdce naší něžné feliciadoisky. Co ti udělala, nešťastníče?... Starý Rollerik, jako ty, jež chtěla šestnáctiletá dívka unést, což je na tom něco, proč bys měl volat o pomoc?... (Zarážím se včas – stává se to neslušným...)

Chceš-li vstoupit do naší společnosti, musíš jenom hlasitě říci *ano*. 16. února ve 3 hodiny 13 minut večer; budeš dobře přijat; budeš odnesen ve vzdušné gondole, která tě odnese na místo rozkoše, kde budeš užívat ad libitum.“

Adieu! – Podpisy: Moreau a Vandeval. (Sv. III., str. 309-310, passim.)

Ubohý Berbiguier!...

T

Talisman – Znak, znamení nebo obraz posvěcený podle pravidel umění za účelem, aby přinášel štěstí v určitých okolnostech.

Jsou talismany k získání bohatství, znamenáné značkou Slunce: talismany pro lásku, utvořené za vlivu Venušina; talismany jupiterovské k ovládnutí mužů a vítězství v osudech; talismany pro odvahu a vítězství, udělané ve znamení Marta, atd.

Některé talismany se odnášejí k vyšší *kabale*. Jiné, jako *škapulíře d'áblov* prozrazují jen nejnižší goétii.

Viz. kap. II. Viz i heslo Amulety.

Tajemství – Okultní léky, složené ze slov a posuňků, k léčení všemožných nemocí.

Obdivuhodně blbě formule, za něž lakomý venkovan platil často velmi draze. Jsou slovním výrazem vlivu, jenž se přenáší v jistých rodinách z otce na syna. Můžeme si všimnout, že když je nositel dá jinému nebo prodá, sám je ztratí!

Ve věcech kouzelnických je víra vším... Venkovan, jenž zaplatil za nějaký prablbý předpis 20 pětifranků, nebude nikdy pochybovat o účinnosti takhle drahého pokladu! Nebyl-li nucen za toto tajemství nic dát, má v jeho očích daleko menší cenu, a tudíž mnohem méně naděje, že bude v jeho rukou činit divy!

Viděl jsem pastýře »vyléčit tajemstvím« v pěti, šesti minutách krávu, vepře, koně, postižené beznadějnými chorobami, zvířata, která měl zvěrolékař za ztracená. – Podivná věc! »Léčitel tajemstvím« nikdy nepřijme za léčbu, kterou provedl, ani haléf. Pracuje pro slávu!

Grimoire d'Honorius obsahuje pěkný počet předpisů, jak »léčit tajemstvím«. Protože je velice vzácný, považují za zajímavé otisknout jedno z nich:

Proti kataru žaludku – Vešel jsem do zahrady Olivetské, potkal jsem tam sv. Alžbětu; mluvila o kataru svého žaludku a já ji prosil za milost pro svůj; a ona mi nařídila, abych řekl tři *Otčenáše* ke cti Boží a tři *Zdrávasy* ke cti Pana sv. Jana (!)... Řekněte tři *Otčenáše* a tři *Zdrávasy* a budete uzdraveni (Grim. d'Honorius, Rome, 1760, 12°, str. 62.)

To je tajemství, jak se vyléčit sám; avšak všechny formule, jak léčit jiné lidi či zvířata, jsou – až na něco málo – téhož druhu.

Tarot (čili Kniha Thotova) – Hieroglyfický pomník staré moudrosti, stavší se později nejhlavnějším divinačním nástrojem (v. t.), a konečně zvrhlý v pouhou karetní hru.

Court de Gébelin ve svém velikém díle *Le Monde Primitif*, 1777, 9 sv. 4°, připisuje vynález tarotu egyptským mágům. Jiní jej odkazují do nejranějších cyklů Indie, starobylé vychovatelky Mizraimu, jak je to v tradici některých kmenů potulných Cikánů, pochodujících z vysokých himalájských plání, kteří si od nepaměti z otce na syna předávají hadačské umění, neodlučitelné od jeho divuplného nástroje.

Tarot se v podstatě skládá: z 22 magických klíčů, představujících 22 arkán Absolutní nauky; a ze čtyř čtrnácti karet, označených vždy jedním z tetragramatických znamení: *holí* (či žezlem) ♀ Jod, ♁, princip mužský, baštony – *grégle*, *žaludy*); *kalichem*, (♠ Hé, ♁, schopnost ženská, *srdce*) *mečem* (♠ Vaf, kaduceus, linghamatické spojení obou jich spojených. *Picque*, špády listy, »zelené«); a konečně siclem či haléfem (♠ druhé Hé, ♠ či ♠ plod tohoto spojení. Denáry, careau, kule.)

Každé čtrnáctero je složeno z *Pythagorova desatera*, (Θ či 10 ספירות, *Sefiroth kabalistů*) – a čtveřice Pythagorovy *tetractys*, – emblematických figur, představujících aplikaci *velikého jména* či Schéma יהוה na každé z desater (král je ♀ ♁, královna či dáma je ♠, rytíř či kavalír je kaduceus a sluha čili valet je druhé ♠ O).

Pro další podrobnosti viz velmi bohaté a velmi úplné Papusovo dílo, *Le Tarot des Bohémiens* (Paris, Carré, 1889, velká 8°, s obr. Viz Au Seuil du Mystère, 2. vyd. str. 78–79.) Ze všech okultistů, kteří se zabývali knihou Thothovou, byl Papus první, jenž měl odvahu i nadání, aby vědecky vyvodil zákon, jenž řídí *postup tarotu*. Nikdo nepostoupil dále na této plodné cestě.

Známe četná vydání tarotu; některá z nich jsou naprosto změněná v části figurální, až jsou naprosto nepoznatelná. Příklad: Karty německé a čínské, a tzv. opravená hra Eteillova. Některé jiné obsahují velmi vážné změny. Nejhodnější doporučení ve smyslu magické syntézy jsou taroty tzv. *besançonský a marseillský*, hlavně tento poslední. Chybí však mnoho, abychom je mohli nazvat uspokojivými...

Bylo naléhavou potřebou vydat aspoň autentickou stavbu XXII klíčů. Oswald Wirth se statečně ujal tohoto těžkého díla; nahradiv přesnými kresbami netvárné škrty starých tarotů, vykonal tento mladý zasvěcenec dílo z nejméně úspěšných. (*Les XXII clefs du Tarot de Wirth*, Poirel, Éditeur, 1889). Všichni milovníci theosofie znají dnes *pařížský tarot*, kde je symbolika XXII klíčů uvedena do své původní čistoty péčí Oswalda Wirtha.

V rukou mága je tarot filosofickým strojem, odhalujícím absolutní *syntézu*. V rukou Cikánů a vykladaček karet je prostředníkem divinační jasnovidnosti: A protože – *alchymii* temnot – zvrhlí dovedou zkazit i nejlepší věci – *optimi corruptio pessima* – Tarot se v rukou moderních čarodějů zvrhá ve velmi výnosnou pomůcku vyděračství, ano i zločinu.

Převrácením pořadí čtyř písmen hierogramatického slova *taro*, obdržíme: ATOR, ROTA, TORA.

Tarantule – Tento velmi jedovatý pavouk je dost rozšířený na jihu Itálie. Ti, kdo jsou od něho kousnuti, svijejí se prý v nekonečném záchvatu šíleného tance. Jed tarantulí tvořival součástku jistých lektvarů neapolských čarodějů.

Teraphim – Tak jmenovali hieroglyfické kněžské orakulum starých Hebreů. Toto orakulum odpovídalo na velebnězovy otázky skrze Urim אורִיִם a Thummim תְּמִיִם, dnes bychom řekli: Líc nebo rub.

O falešných Terafím v »*android*« a »*mandragora*«.

Teutad (Teutates a Thor) – Dvě chmurná božstva antické Keltidy. Každoročně byla prolévána lidská krev na jejich oltářích, skrytých v posvátných hlubinách »zvucících« lesů – luca sonantia late. Viz kap. I., str. 28 a kap. II., str. 62.

Tkanička – V obrazné řeči čarodějstva jméno pro *phallus*, jenž má být ochromen, aby bylo novomanželům zabráněno konat manželskou povinnost. Tomu se říká *zadrhnout tkaničku*. Kap. III., str. 96–96.

U

Udělení – Toto kouzlo má za účel postihnout nepřítele na dálku. Čarodějové takto rozsévají po světě smrt, úbytě, nemoc a všechny možné jiné metly, jejichž rozdíleči je peklo učinilo. – Viz v kap. III., str. 115–117 různé způsoby udělení.

Undiny – Elementární duchové vody, podle eklektické nauky nových kabalistů. Viz, co o tom soudí abbé de Vilars ve svém *Comte de Gaballis*.

Upas – Z tohoto stromu (velmi rozšířeného na Mollukách a Sundských ostrovech) dovedou domorodci vytáhnout jeden z nejstrašnějších známých jedů.

Obyčejně se dává jméno *upas* této jedovaté látce samé. Jsou dva *upasy*, stejně jedovaté: *Upas antiar*, vytažený pomocí nařezávání jisté kopřivovité rostliny (*Antiaris toxicaria*) a *Upas tieuté* (Tsettick Javánců), jež připravují, upravující na extrakt kůru jedné liány (*Strychnos tieuté*). – Jen neprávem monografové zaměnili tento jed s pověstným *curare*.

Muslimská tradice praví, že strom *upas* zázračně povstal z javanské půdy, pod prorokovou kletbou a za trest za hanebnou neřest, na Jávě tak častou.

V zmítaných stoletích středověku a renesance adepti travičské magie, Janované a Florentané, dávali dovážet za cenu zlata tyto jedovaté a jemné šťávy tropického rostlinstva; měli jich zapotřebí.

Upíři – Astrální bytosti, které přežily smrtelný skon jistých individuí, oddalující donekonečna svůj molekulární rozklad. Tyto pseudoduševní bytosti, spoutané s mrtvolou jakoby pupeční šňůrou neviditelného pouta, bloudí okolím a napadají spáče. Vampyrismus je, možno-li to tak říci, posmrtnou, dědičnou, někdy epidemickou nemocí. – Viz podrobnosti v kap. III. str. 109–112.

Usnea – Paracelsus, jenž dělal s **usneou** divy, ji popisuje jako *jakýsi druh tartaru (vinného kamene)*, nesmírně houbovitého a jemného, který nalézáme na jistých dřevěch a na jistých živočišných látkách, které jsou v rozkladu. Legenda praví, že ji sbíral i na lebkách oběšenců; sloužila mu k úpravě sympatických léků neporovatelné moci.

V

Vejce (bílek) – Látka konfigurativní a lomivá pro astrální světlo. Mnoho moderních Sibyl provozuje se zdem věštění pomocí vaječného bílku.

Vejce hadí – Had, zvíře magnetické přede všemi, klade vejce velmi bohatá na tajemnou látku, kterou alchymisté jistě školy nazvali »*cerebrotum mercuriale*«. Tato látka nemůže sloužit k dílu kovovému, protože mercurius tu je specifikován pro říši živočišnou; ale její přítomnost, vysvětlující okultní vlastnosti hadích vajec, odůvodňuje prozíravost druidů, kteří je pečlivě sbírali.

Adepti černé magie nejsou bez vědomosti o těchto výjimečných vlastnostech; využívají je pro svá maleficia.

Věštecké pomůcky – Jsou nespočetné. Do jejich čela můžeme postavit tarot. (v. t.)

Uvedme i ptáky, vaječný bílek, kávovou usazeninu, jasnou vodu, oheň, zemi a tisíce jiných předmětů, na něž jsou hadači hrdí, že se jich dovedou dotazovat. Při heslech »láhev« a »pánev věštecká«, nalezneme čtenář podrobnosti o dvou velmi zajímavých způsobech divinace (věštectví).

Pro další odkazují na dílo Gaspara Peucera, jehož dílo přeložené do francouzštiny Simonem Goulardem de Senlis, je tím nejuplnějším, co si je možno v tomto oboru jen pomyslet: *Des Deuins, ou commentaires des principales sortes de deuination, etc...* 1 velmi velký sv. 8°, 700 str. (viz v literatuře.)

Větrné uzle – viz *Cordæ ventorum*.

Vitzliputzli – Bůh - zmije u Mexičanů, jehož modla byla v určitých dobách kropena krví. Viz kap. I., str. 29.

Vlkodlak – „V čarodějství zveme *vlkodlaky* (Loup-garou franc.) muže a ženy proměněné nebo se samovolně proměňující ve vlky.“ (Collin de Plancy. *Dictionnaire infernal*).

Voda – Čaroději mají zvyk bít vodu pruty, za invokace duchů. Tato malá operace má za účel vzbudit bouře a krupobití, anebo dát spadnout hojnému dešti. (Viz. kap. III., str. 101: vyprávím tam příběh malé uličnice, předčasně dozrálé k těmto uměním.)

Voda sloužila dříve ke »zkouškám«. Osoby podezřelé z čarodějství vhodili do řeky. Utopily-li se, platily za nevinné; plavaly-li na vrchu, bylo to neomylným znamením jejich viny. V tom případě je upálili. Lákavá alternativa!

Vařící vodu rovněž obecně užívali ke zkouškám. Obžalovaný měl ponořit ruku do kbelíku vody, umístěného u uhláku, a vytáhnout posvěcený prsten, visící na niti.

Voodoo – Čarodějové Antilských ostrovů, fanatičtí sektáři boha-hada, Voodoo. Viz Obi. – Viz kap. III., str. 92–93.

Volt – Figurka z vosku, modelovaná v podobě toho, koho chceme očarovat. Rozšířením smyslu je to i každé kouzlo určené k tomu, aby dalo smrt nebo nemoc mocí magického zlořečení.

Je o tom jednáno v kap. III. (str. 90–91) se všemi podrobnostmi, jichž je třeba. Viz i kap. IV., str. 121. »Lidé z Menh«, a kap. VI.

Vůně – „*Vůně*“ – dí Agrippa (Philos. occulta, Liber III. cop. LXIV.), „přitahují duchy jako magnet přitahuje železo. Toho se používá v náboženských obřadech i v magických operacích.“

Rovněž čaroděj, opičící se vždy po knězi a po mágovi, neopomíjí sáhnout k nim ve svých evokacích. Protože příjemné vůně mají vyvolávací schopnosti v oblasti čistých duchů, zdá se mu samozřejmé, že duchy nečisté je nutno vyvolávat vyléváním nejdopornějších smradů. Užívá nejrady smrdutých kouřidel Saturnových, které podle slov Eliphase Léviho (Rituel, kap. VII, str. 119) jsou: *Diagridium*, *Scammonium*, kamenec, síra a ločidlo čertovo lejno (*Ferula assa foetida*). Viz *evokace*.

Vykuřování – Je to vonný kouř posvěcených vonidel, jež se páli při úkonech obřadné magie, a to hlavně při theurgických evokacích. (Viz *vůně*.)

Z

Zátka čili kolik – Čarodějové užívali dřevěné nebo kovové látky, které vráželi s kletbami do zdi, nejbližší osobě určené jejich kouzlům. Říká se, že nečekaný účinek toho byl, že nastalo zadržetí moče. Podle slov Wuecera lidé tímto zakolíčkováním i zemřeli.

K odmítnutí tohoto kouzla stačilo – podle grimoárů – plivnout do svého pravého střevíce, nežli jsme jej obuli!

Známky – Stigmata otištěná d'áblem tělu jeho věrných.

Leonard měl své dozorce (kontrolory), kteří puncovali čaroděje a čarodějky jako se puncují kovy v mincovně. Známkou má nejčastěji podobu ropuchy, zajíce, myši atd. Místo je necitelné k bodání a rána špendlíkem na nich nevyvolá ani kapičku krve. Známkou je někdy na čele, někdy v oku, častěji v záhybech sliznic a v nejskrytějších záhybech těla. (Viz kap. II., str. 75.)

Proto měli chirurgové za úkol prohlížet tělo obžalovaných a vráželi jim jehly do všech míst těla, kde se předpokládalo, že může být skryta d'áblova známka. A běda ubohému obviněnému, jenž opomene vykřiknout pokaždé, kdy se hrot dotkne jeho těla! Je předem ztracen!

Někdy, jako Lancre v kraji Labourtském, pověří soudce kající čarodějku (která si zachránila život dobrovolným doznáním), touto dlouhou a barbarskou prohlídkou na tělech všech spoluviníků, které udala. Nechť čtenář sám uváží, jak hroznou horlivost vyvinula taková nešťastnice, aby získala soudcovu milostivou blahovůli sama pro sebe!

Pierre de Lancre byl povahy galantní; a tak všechny čarodějky, které o sobě věděly, že jsou pohledné, měly jedinou tužbu: vyhnout se popravišti cestou skrze jeho alkovnu a přes jeho lože.

Lancre měl za favoritku patnáctileté děvče jménem la Murgui, zažranou udavačku svých bývalých přítelkyň, která, pověřena soudcem, aby na nich hledala *stigma diaboli*, mučila nejvíce nejhezčí z nich – své možné soupeřky zítřka!

To naznačují Michelet (La Sorcière, str. 221) a Jules Baisac (Les grands jours de la Socrellerie, str. 401); to plyne i ze samotného de Lancrova vyprávění.

Znaky (Karaktery) – Jsou to v magii znaky projevující určité »slovo«, anebo prostě vyjadřující ideu. – Ojedinelé se nazývají *hierogrammy*; seskupené podle okultních zákonů do symbolických celků se nazývají *hieroglyfy*. Když se hieroglyf představuje ve tvaru plastického symbolu, malby anebo kresby mající i zevní, zdánlivý význam, stává se *emblemem*. A dostává jméno *pantakl*, má-li hlavně geometrický tvar (kruhový, trojúhelníkový, hvězdnový atd.).

Čarodějné knihy jsou plné bizarních značek, označujících demony a duchy planetární, které se zdají na první pohled úplně nerozlučitelné.

U většiny však tomu tak není. Ovšem tyto znaky, původně skládané podle pravidel nezměnitelného umění, se změnil, až se staly někdy úplně nepoznatelné: ovšem také mystifikátoři zavedli do svých děl znamení nová, libovolně čmáraná, bez veškerého pravidla – znamení, která je nutno umět rozpoznat a zavrhnout na první pohled. U ostatních znaků jde jen o to, aby k nim byl nalezen klíč. Bratři Růžového kříže uveřejnili tento klíč v mystickém díle – jednom z nejzvláštnějších. Zve se *Chymica Vannus* (Amstel. ap. J. Janson, 1666 4° s obr.) Vizme např. str. 55., 62, dodatku, nadepsaného *Commentatio de pharmaco catholico* (Poznamenání o všeobecném léku): uvidíme, jak autoři¹ metodickým spojováním *kořených znamení utvářejí hieratické slabiky a skládají slova*, snoubíce tyto slabiky mezi sebou. Užití je tu čistě spagyrické, v knize »Chymica Vannus«. Leč toto užití je pouze přijatý příklad; a pravidlo, zůstávajíc vždy stejné, může být užito podobným způsobem k utváření znaků v oboru všech věd, které jsou větvemi vzešlymi (stejně jako větev alchymická) z univerzálního kmene Hermova. Je jen velmi zřídka užitečné hnát rozbor těchto znaků příliš daleko. Ve většině případů úhrn zvířetníkových a planetárních znamení dává velmi vhodnou základní abecedu, jejíž kombinace pak vykládají a odůvodňují i hieroglyfy zdánlivě nejvzdornější vůči každému výkladu.

V tomto oboru *Steganografie* opata Tritheima, hlavně pak jeho *Polygraphie*, podají plodná naučení. Tritheimus je velmistrem tajných písem.

Vizme také »Monas hieroglyphica« od Jeana Déea (v druhém svazku strassburgského Theatrum chymicum (argentovati) 1659.

Znaky čarodějských knih platí za podpisy jistých démonů. K jejich vyvolávání je nutno pečlivě nakreslit tyto znaky okolo *magického kruhu* (v. t.).

Znamení – Znamení je v magii opěrným bodem, který potřebuje vůle, aby se vrhla k určenému cíli. Čím je znamení přizpůsobenější vnitřnímu slovu, tím je dokonalejší a tudíž i účinnější. Protiznamení je obranou pomocí takřka okultního štítu, jenž vrací útočnickovi zpětným nárazem ránu, kterou vyslal.

Nemohu o tom v tomto prvním sedmeru říci více. V průběhu druhého (*»Klíč k černé magii«*) tuto teorii rozvinu.

Zuby – Zuby zápolí s vlasy a úlomky nehtů o přednost ve skladbě kouzel.

Zvíře apokalyptické – Fantastický a hieroglyfický živočich z vidění proroka z Patmu. Sv. Jan je vidí vycházet z moře.

Zvon – Zvonům přičítají všeobecně přirozenou moc zahánět blesk. Tato vvíra dala u věřících vznik dost podivné praktice. Rvou se o maličké stříbrné zvonky, požehnané papežem, kterých Řím každoročně vyváží mnoho tisíc. Když bouře hrozí rozbít stromy a zničit žně, tyto věřící vycházejí, ozbrojeni zvonečkem, jímž třepou na prahu svého statku či domu. A když Bůh připustí, zaženou takto hrom a krupobití, jež spadne na území sousedů, tak bezbožných, že si včas neopatřili malý stříbrný zvoneček, požehnaný svatým otcem.

O zvonu černé mše, což je roh s dřevěným srdcem, viz v kap. IV., str. 134, posmrtnou zpověď Gaufridyho.

Žaltář pekelný – viz *Knihy čarodějné*.

Konec inventáře

N. B.

Neřekli jsme, že v této kapitole uvedeme vše dopodrobna; přece však doufáme, že tato kapitola, uvedená do souvislosti se třemi předcházejícími, ponechá jen málo, co by si čtenář mohl přát na podstatných poučeních o čarodějově náboženství.

Zbývá ještě sledovat tuto osobnost v jeho moderním vystrojení. Pokusíme se o to v kapitole VI.

¹ Tito autoři si dávají jméno „Pro authoribus Immortalibus Adeptis“, jak čteme na konci titulního listu.

Moderní ztělesnění čaroděje

Milovník – Šestero – Protiklad – Vzájemnost – Střední pojem – Produkt

„Tedy k důkazu! Ale bude vás stát trochu námahy přesvědčit mne. Neskrývám Vám, že jsem již povahou velmi skeptický... Bylo to, víte, velkou chybou nás mužů církve, že jsme kdysi brali příliš vážně tuto ubohou záležitost. Šibenice a hranice – jděte mi! Studené sprchy, to byl pravý prostředek na tyto chudáky! Takový je můj pocit. Ostatně, každý ví, že čaroděj zemřel se středověkem.“

„Začínáte rozpravu velmi nevhodným tvrzením, pane abbé! Dáváte víru běžné frázi, to vám přiznávám, ale přiznejte mi, že »koluje« neprávem. Není tomu ani sto let, co římská inkvizice odsoudila k smrti hraběte de Cagliostro...“¹

„Jako svobodného zednáře!“

„A jako čaroděje! Rozsudek nese ve všech písmenech obžalobu »z pověrečné magie«. – Ostatně, pane abbé, oddalujeme se od předmětu. Je vám libo věnovat mi hodinku hovoru? S doklady v rukou jsem ozbrojen, abych vás přesvědčil.“

Byly dvě hodiny odpoledne. Zašli jsme do mého bytu a abbé odtamtud odešel až v noci, ale přesvědčen o skutečnosti magických sil a o dnešní mnohonásobnosti případů čarodějství. Musím říci, že jsem toho měl v rukou dost, abych jej přinutil ke změně názoru: několikrát desky jedinečného druhu a povahy opravdu neod-

¹ Trest smrti byl změněn na trest doživotního vězení bez naděje na milost.

diskutovatelné. Cítím neživější politování, že zde mohu uvést jen krátké zlomky. Nemluvě o požadavcích svého rámce, jisté důvody vyšší vhodnosti mi ukládají zdrženlivost, kterou snad budu moci jednoho dne odložit.

Tyto desky se týkaly náboženství pověstného divotvorce Eugena Vintrasa, a zvláště činů a chování jednoho z jeho duchovních dědiců. Ale i mnoho jiných předmětů se naskytlo našemu zkoumání, nežli jsme přikročili ke kacíři Vintrasovi a k pokračovatelům jeho gnostické sekty. Těmi zakončím tuto rozpravu.

* * *

Věříme, že magnetizéři, spiritisté a média nejsou čaroději? ... Provozují čarodějství jako pan Sourdain prózu – aniž by o tom věděli. A více než jeden to činí vědomě!

Takže, kdyby se někdo chtěl se mnou přít o slova, uváděje, že obecné mínění rozeznává hypnózu a spiritismus od černé magie a od jejich kouzel, odpověděl bych mu, že se mínění klame. Aniž bych však počínal sporným tvrzením, a přeje si přikročit přímo k jádru svého úkolu vyprávěním výjevů, o jejichž povaze není možno se mýlit, považuji za nejlepší začít tuto kapitulu na jevišti jistě nečekaném, na faře v Cideville r. 1851.

Tento proces nebude podle chuti milovníkům dekorativního kouzelnictví zvyklým na majestátní rozvíjení se soudních dramát s velkým divadelním účinkem. Jestliže se cítí nuceni ohnout pohrdavě ret a věnovat jen nepatrnou pozornost výsledku vyšetřování provedeného s tak chudým aparátem a skončivšího v mezích pouhého policejního opatření – pak nám nezbude, než politovat nepravé zvědavce, že takto obětují rozhodný podklad teatrální formě a zneuznávají tak mocný zájem, jenž se upíná k prokázaným faktům, ověřeným na víru přísahy takovým počtem neodmítnutelných svědků.

Co tuto aféru vyznačuje nevyhleditelnou původností a rozlišuje ji hned na prvý pohled od všech podobných soudů, je to, že žaloba, místo aby byla vedena proti čaroději, vychází naopak od něho.

Je to pastýř Thorel, jenž před smířícím soudem kantonu žaluje pro odškodné a náhradu faráře v Cideville pro tři rány holí, jež mu tento muž církve s rozvahou zasadil.

Původ věci je v uvěznění jakéhosi G..., vesnického čaroděje, slavného po celém okolním kraji svými okultními léčbami. Tento výtečník poslal na hřbitov jednoho ze svých nemocných – pod rouškou neomylného léčení; jiní jeho klienti byli na nejlepší cestě ho následovat. Odsouzen na udání faráře Tinela, vychrlil G... několik neurčitých hrozeb a přísahal, že se pomstí.

Pastýř Thorel, žalobce u soudu v Yerville, je – dle vlastního doznání, jen zplnomocněncem tohoto G., věrným prováděčem svrchovaných rozkazů svého mistra, za jehož velmi pokorného a uctivého žáka se prohlašuje.

Zde nyní souhrn fakt, dosvědčených jednomyslně pod zárukou přísahy více než dvaceti svědky.¹ Mám před očima velmi podrobné vypravování markýze de Mirville,² jednoho z očitých svědků těchto výjevů.

Dva mladí hoši, dvanáctiletý a čtrnáctiletý, kteří se chtěli věnovat kněžství, byli vychováváni farářem na faře v Cideville. Proti nim se rozpoutala mstivá zuřivost Thorelova, jenž se nejprve postaral, aby zjednal fluidická spojení, přiblíživ se k mladšímu z nich při jakémsi trhu.

Od té doby se na faru snesla učiněná smršť fenomenů a fara byla otrávena až do základů ranami, bijícími uvnitř tlustých zdí a stěn, takže budova, celá rozpukaná, hrozila zřícením. Opětovně a po celé hodiny prohlížely stovky zvědavců místo všemi směry a způsoby, a to aniž by uprostřed největšího rámusu byli s to odhalit příčinu těchto ran, ozývajících se na všech stranách domu. A přece je bylo slyšet na dva kilometry (zde podezřívám odhadovatele vzdálenosti z jakéhosi přehánění) – a věru že nebylo v tomto pátrání nic zanedbáno, ani zevně ani uvnitř. Lomoz zůstal nevysvětlitelný.

Po těchto událostech ráčil tajemný působce projevit svoji rozumovost, odklepávaje takt různých písní, které velmi zdvořile měnil podle rozmaru přítomných.

Pan de Mirville znenadání přichvátal a smluvil s neviditelnou podmínkou rozmluvy odklepávanými ranami; jedna rána znamená ano, dvě znamenají ne. Četnější rány odpovídají v normálním pořadí místo jednotlivých písmen abecedy.

Díky tomuto důmyslnému postupu, jehož bylo od té doby snad nadužíváno, ďábel odpovídá s neomylnou bystrostí, s nejtipnější pohotovostí a s tak nezmatitelným sebevědomím na všechny otázky, jež mu jsou kladeny, jako: jméno, věk, bydliště, povolání celého davu cizích a v krajině neznámých lidí. Byl-li kdy který démon ochotnější?

Poté to byly různé »mrtvé« předměty, které byly zachváceny fantastickou zálibou v tanci: stoly metají kozelce, stolice se procházejí všemi světnicemi a nože, kartáče, breviáře odletují jedním oknem, aby se vrátily druhým!

¹ Mluvím, jak výslovně podotýkám, jen o svědcích slyšených soudně, neboť k vyčtení všech by bylo nutno počítat je po stovkách!

² Eudes de Mirville: Des Esprits et de leurs manifestations fluidiques. Tome 1 Velkého díla, str. 331.

Lopatka vyzývá kleště k mazurce, do níž se ihned pustí. Žehličky utíkají až na konec světnice, pronásledovány plamenem z krbu, jenž se rozvíjí a kroutí jako had.

Okna se s třeskem rozlétají: nejtěžší nábytek se zdvihá a zůstává ve výši. Ohromný pult, plný knih, se prudce vrhá do tváře pana R... de Saint V..., a pak, zaraziv se náhle několik milimetrů od jeho čela, zřítí se a spadne mu k nohám, aniž by způsobil více hluku než pířko.

Všechny tyto věci byly konstatovány a potvrzeny stále rostoucím množstvím úctyhodných svědků, příběhových z okolí: uvedme mezi jinými p. R... de Saint V..., majitele realit v městě Eu, doktora M... z Bacqueville, abbého L..., vikáře u sv. Rocha, pak obecního starostu a obecní úřad z Cideville.

Dítě, jehož se Thorel dotkl, vidí neustále za sebou stín neznámého muže oblečeného do blůzy. Po několika dnech mu ukáží Thorela a hoch bez váhání zvolá: „*To je ten muž!*“

Jeden z přítomných kněží prohlásil, že vidí jasně sloup šedavé páry, pohybující se vlnivě za obsedlým dítětem. Několik jiných lidí vidělo tuto páru hadovitě se svíjející a střídavě se zhušťující a roztahující a pak mizící se svistem skrze štěrbinu dveří.

Dítě je vyděšeno; jeho nervový stav budí vážný nepokoj; brzy se dostavují křeče. Náhle vidí *černou, chlu-patou ruku*, vyřítivši se z krbu – všichni slyší zvuk políčku a dítě křičí – a všichni s ohromením vidí otisk pěti prstů, úplně zřetelně vyznačených na chlapcově tváři. Ubožátko, vyběhlo ven v klamně naději, že uvidí ruku, která zmizela v krbu, vyletět horním otvorem komínu!

Zatím jeden z kněží, setrvávajících stále na faře, se odváží k náramnému návrhu. Přizná se, že kdysi četl v knize o čarodějství, že se neviditelní bojí hrotu meče. Proč neučinit tento pokus? Řečeno a vykonáno! Tak dobře, že po několika marných pokusech (magický působce je tak obratný v uhýbání!) nastal úkaz svrchovaně důležitý pro okultisty, a prosíme, aby si ho naši čtenáři dobře všimli, neboť je svrchovaně schopný poskytnout všemožná odhalení! – Pokus se zdál neplodný, již ho chtěli zanechat, když poslední rána hrotem dala vyrazit praskavému plameni, provázenému ostrým svistem. Ihned se rozšířil bílý kouř, tak hustý a smrdutý, že byli nuceni otevřít okna, až se rozplynul...

Tento úkaz dodal důvěru účastníkům tohoto souboje s neviditelnem; pokus byl počat znovu co nejlépe.

Znenadání zazní světnicí slovo – slabě, ale zřetelně vyslovené: Odpuštění, řekl hlas. Všichni jej slyšeli.

Meče byly odloženy, aby byl navázán hovor.

„Odpuštění“ – odpovídají pánové, „ano, jistě, odpustíme ti a učiníme ještě více: strávíme celou noc na modlitbách, aby ti i Bůh odpustil... ale s jednou podmínkou: ať jsi kdekoliv, zítra přijdeš poprosit za odpuštění toto dítě.“ –

„Odpouštíš nám všem?“

„Vás je tedy několik?“

„Pět, počítaje v to pastýře.“

„Odpouštíme všem.“

Sotva bylo toto slovo proneseno, již všechny úkazy jako kouzlem přestaly – vše na faře bylo opět tiché až do východu slunce, jehož první paprsky osvětlily skupinu kněží na kolenou.

Odpoledne přišel na faru muž: Thorel, s očima sklopenýma, vzezření nucené a nevolné. Jeho obličej, jež nemůže úplně ukrýt za čepicí, plný škrábanců, krvácí na několika místech.

„To je ten muž, který mne čtrnáct dnů pronásleduje!“ zvolá dítě a začne se chvět.

Tázán farářem po příčině své návštěvy, Thorel odpovídá, že jej poslal jeho pán: že jde pro malý kolovrátek.

„Ne, Thorele, přicházíte pro něco jiného!... Odkud však máte všechny tyto jizvy?“

Pastýř se chce vyhnout otázce. Abbé Tinel pokračuje:

„Buďte upřímný; přišel jste požádat toto dítě za odpuštění... Na kolena, Thorele!“

„Nuže ano! Odpuštění! Ano... Odpuštění!“ zvolá bídík a vleče se po kolenou až k dítěti, jehož se dotkne rukama. – Od tohoto dotknutí všichni pozorují, že stav dítěte se zhoršil a že úkazy nabyly trojnásobné síly!

Druhé shledání s pastýřem bylo na starostenském úřadě. Pastýř – před mnoha svědky – padl na kolena jako den předtím:

„Odpuštění – prosím vás za odpuštění!“ – Avšak tentokrát leze k faráři...

„Zač žádáte odpuštění, Thorele? Vyjádřete se!“

Leč Thorel postupuje vpřed a již se skoro dotýká farářovy sutany...

„Nedotýkejte se mne, ve jménu nebes, nebo vás udeřím!“

A pak cidevillský farář, uniknuv až do kouta světnice obecního domu, udeřil na čarodějovo rámež třemi ranami holí, které tvořily podklad žaloby.

Úkazy, které jsem opomenul v tomto souhrnu, jsou nespočetné. Nevím o události bohatější na přesná pozorování všeho druhu. Není tu nic, co si přát: ani přesnost, ani hojnost ani různost divů ani samovolná účast vážných svědků a úplný soulad nejslavnostnějších potvrzení.

Smírčí soudce v Yerville je ohromen: nikdy podobné údaje nevzrušily ozvěnu v jeho soudnici. Jeho rozsu-dek, dost matný a temný, alespoň klade důraz na jednomyslnost svědectví. Žalovaný farář je osvobozen, Thorel,

jehož nároky jsou odmrštěny, je odsouzen k zaplacení všech útrat sporu. (Rozsudek prostého policejního soudu v Yerville, s datem dne 4. února 1851.)

To je přece v nejužším slova smyslu moderní a úplně kvalifikovaný příklad černé magie.

Thorel má totéž právo zvat se čarodějem jako Hocque nebo Gaufridy. I největší puntičkáři by pochodili špatně, odpirajíce mu toto označení, ospravedlněné jeho díly i v podstatě i ve formě.

Jiní ho nezaslouží méně, jsouce ve skutečnosti moderními nekromanty, které zdání neobviňuje.

Podal jsem výměr pojmu čarodějství: Činné použití ke zlému okultních sil přírody. Magnetismus spadá pod tuto definici ve většině případů; spiritismus téměř ve všech.

Zkusme obsáhnout pojem obou těchto umění do společné formule:

Co je to magnetismus podle slov magnetizérů samých? Podrobení¹ myslící bytosti druhé; převádím: zničení svobodné vůle.²

Co je to spiritismus podle prohlašování jeho vlastních obránců. Vyvolávání mrtvých, převádím: dočasné zpětné vrácení na nižší svět duší, jsoucích na cestě k dokonalejšímu světu.³

Tedy není-li tu vyššího účelu, který je tím sledován (a pak i dosažen), jenž by ospravedlňoval okamžité zlo vzhledem k větší budoucnosti, tvrdím, že dílo magnetizérů a spiritistů je v zásadě dílem neblahým!

Co do síly, kterou uvádějí v činnost – ať je to kterákoliv – nikdo nebude popírat, vážně, že by se nedala označit za okultní.

Z čehož vyplývá, že v zásadě a až na výjimky jsou magnetizéři a spiritisté, užívající okultní síly ke konání špatného díla, vědomě či nevědomě čaroději.

A takový závěr jsem byl nucen učinit, vycházeje jen z jejich vlastních předpokladů.

Jak by tomu vskutku bylo, kdybych vzal za východisko zásady, které stanoví – na jiné půdě – tradiční věda mágů? – Aniž bych rušil vývody knihy II., mohu naznačit, k jakým závěrům by nás dovedly takovéto předpoklady.

Stav magnetického podrobení není koneckonců ničím, než dočasné zcizení bytosti, dříve volné a teď ovládané (posedlé!) Toto *possessio*, držení v moci, více méně despotické a více méně trvalé, je účinkem daimóna⁴ (vampyrické a parazitní, příživné jsoucnosti), kterého magnetizér vyvolal – ustavil v mocnosti – v osobě svého subjektu.

Je pravda, že případy jsou různé. – Jestliže se sugesce omezuje na donucení subjektu pro přesně určený případ, za účelem provedení jednotlivého faktu, zůstává daimón potenciálním, až do chtěné hodiny, a zajde okamžitě, jakmile přejde od možnosti k činu. – Leč jestliže se sugesce prodlužuje za účelem vyvolávání celého pořadí podobných činů, často na dlouhou lhůtu, daimón, jenž tvoří virtuální spojovací pouto, živoucí podklad těchto činů určených na dálku, jejichž uskutečnění se odkládá na budoucno – tento *daimón*, pravím, se zmocňuje subjektu, posedá jej v témž poměru, v jakém se pohybuje utajený život těchto činů – jejichž nastání je vynuceno.⁵

Tolik o magnetismu.

Co se týče spiritismu, povězme jen, že domnělá evokace tzv. duchů nemá jiný účinek – obecně – než že přivolá anebo i vytvoří bytosti více méně lemurické a příživnické, vždy bezcenné, často škodlivé, někdy nenařavitelně zhoubné.

Madame Blavacká viděla správně a hluboko, když předpovídala, že konečný důsledek ovládnutí západu spiritismem bude v krátké době jistá ztráta tisíců duší, bezděčných obětí Allana Kardeca a jeho podvrtné nauky.

¹ Je nutno rozlišit subjekci a sugesci. Viz rozlišení udané u hesla magnetismus v našem slovníčku v kap. V. – subjekce – podrobení – je stav bytostí poslouchajících navyklou sugesci.

² Všichni magnetizéři takto nepostupují. Ti, kteří se omezují na léčbu vléváním živoucích sil, jsou adepty *mistrovství života*: jejich dílo je zdravé a chvalitebné, šlechetné a dobrodějné. Leč od biologického přenosu k užití sugesce – je kluzký svah. Který magnetizér se může honosit, že ho nikdy nepřekročil?

³ Dobře vím, že ne všichni spiritisté připustí toto přepsání. Dopřejeme-li jim sluchu, je účelem jejich vědy zbořit přehradu, která odděluje pozemského člověka od člověka posmrtného. Přece však hlásají postupný vývoj bytostí. Přimět k návratu na již překročený stupeň bytost, která je na vzestupné cestě, neznamená to vrhat ji zpět? Leč spiritisté se nevyznačují ustavičnou důsledností.

⁴ Dávám tomuto slovu řecký pravopis (*daimón*), aby nebylo zaměňováno s obvyklým smyslem potud, až by se snad myslilo na ďábla, kdy tohoto slova užívám ve smyslu Jamblichově a Porfýriově.

⁵ Nechť zatím nahlédneme do »Mystère de la Solitude« (Tajemství samoty), uveřejněné v č. 5 a 7 Initiace (2. ročník, str. 101–125 a 23–37). Osvětlili jsme tam mnoho tajemných otázek.

Každý může v sobě vyvolat podobné bytosti, pravé rakoviny duše, jejichž život – úplně vypůjčený a příživnický – se hledí vyvinout na útraty života duše, která jej krmí. Čemu zde učíme, je hrůznější, než je možno uvěřit. Myslitelé naleznou v naší teorii, (která bude vyvinuta v II. knize) klíč k neodolatelným a často nevyhladitelným návykům...

Mnozí se divili, slyšíc mne pronášet tak nepříznivý názor o spiritismu a potírat druh náboženství, jež počítá mezi své obhájce jistý počet ctihodných ano i skutečně učených spisovatelů. Řeknu více: takoví spiritisté (např. Louis Michel de Figanières) udivují okultisty mohutností své inteligence a odvahou své intuice. Jejich díla, chaos světla a stínu, překypují odvážnými a hlubokými průhledy; může být užitečné studovat je při pochodní duchů.

Je vidět, že, nepotírám cenu spiritistů z předpojatosti. Nejsem přísný k nauce, která je celkem z nejpozoruhodnějších, než z důvodu hrozných důsledků, k nimž neodvratně a osudně vede: *psychické pomísení a duchovní anarchie*.

Co učitelům spiritismu naprosto chybí, je rozeznávání okultismu. Řekl jsem a trvám na tom, že není nemožné – aniž bychom tím upadli do léčky nepřítele – navázat přímé vztahy s *vyššími inteligencemi*, ano i s *dušemi zbavenými hmotných pout*. Kult předků v Číně a jinde posvěcuje skutečnost těchto vztahů. Leč tyto vztahy mohou být ustaveny jedině po hierarchickém žebříku! Je k tomu zapotřebí vědění, o němž nemají spiritisté ani potuchy, a užití prostředků, jejichž tajemství může sdělit pouze zasvěcení.

Nesmíme se domnívat, že by byl spiritismus novým vynálezem. Lemurické útvary, které si za všech časů libovaly, platily-li za duše záhrobní, dávno dříve nežli *klepaví duchové*, vystěhovavše se z nového světa, zneklidnily starý svět svým hrmotem; dávno dříve než Allan Kardec formuloval své spiritické evangelium a než baron de Güldenstube nabyt přímého písma, na něž byl tak nadšeně hrdý.

Vyvolávání milovaných zemřelých a okolních vesmírových duchů bylo obvyklé u všech antických národů: není nic – není žádný způsob spojení kromě toho, jenž se dnes stal oficiálním – mluvicí a tančící stolky – jenž by nebyval v užívání od nejdávnějších dob. Celý Orient k nim sahal po mnohá století před našim letopočtem – a nechceme-li vystoupit z klasické oblasti řecko-latinské vzdělanosti, Tertulian je nám svědkem, že za císařství nebylo obecnější věci nežli věštecké stolky – *mensae divinatoriae*, které odpovídaly tazatelům soustavným klepáním. Týž autor mluví i o sibiylinských kozách – *capellae divinatoriae* – jejichž rozpolcená noha odklepávala odpověď ve smluvené klepané abecedě.

Také v Ammianu Marcellinovi je možno číst, jaké násilnosti vyvíjela proti nadšencům tohoto druhu orakulí horlivost prvních císařů obrácených na křesťanství.

Když kolem roku 1853 počal v Evropě vpád americké metody spiritistických dělení s celým aparátem tančících stolků a věštev klepavými ranami (knockings, rappings), byla to pravá zuřivost, delirium... Stolky nejdříve praskaly, skákaly, tančily pod vloženýma rukama, pak bez doteku. Pak se pustily do soutěže klobouky, stolice, skříně.

Ale tanec nábytku se brzy začal zdát banální; divy rostly crescendo: tužky psaly samy od sebe, na řadu přišly zářivé ruce – jako ruka andělova o hostině Balthazarově, byly viděny, ohmatány... Konečně neviditelné, stávající se důvěrným k obyvatelům hmotného světa, se dalo vidět – zhustilo se, zhmotnilo, objevily se přízraky přesných a živoucích tvarů.

Čeho bylo konec konců třeba, čeho je dodnes třeba, abychom viděli, jak se odehrávají všechny tyto divy? – Je jen jediná podmínka, vždy a všude nezměnitelná: přítomnost prostředníka, *média*.

Kdybychom byli tázáni, abychom řekli, v čem v podstatě záleží médium, vymezili bychom je jako člověka (muže či ženu) stíženého chorobou životní nesoudržnosti, který se vyčerpává, aby svou fluidickou látkou (příliš prchavou a ochotnou k půjčkám) živil dav příživných larev, které se hemží v jeho astrální atmosféře, v jeho okultním nimbu.

Zdá-li se tato definice temná, prosíme čtenáře, aby měl strpení až do vytištění našeho druhého sedmera, kde mu budou podána veškerá možná vysvětlení.

Všechny esoterní komentáře by tu byly na nepravém místě – a co horšího, byly by předčasné. Cítíme jen až příliš mnoho sklonu přeplnit tuto první knihu, naprosto dokumentární, vysvětlujícími vložkami, které sem nepatří.

Tedy, *podmínkou, bez níž to nejde*, všech divů, v nichž spiritisté chtějí vidět přímé působení odtělených duší, je naprosto pasivní zakročení dobrého média. Kolem něho propuká smršť úkazů zcela podobných úkazům z Cideville, jež jsme již popsali.¹

Domnělí duchové se projevují tepanými ranami? Děje se to úplně stejnou abecedou, jakou si vymyslel pan de Mirville na cidevillské faře. Projevují se přízraky? Děje se to ve tvaru velmi obdobném, jenž sledoval stopy mladého seminaristy, drže se neustále za něj.

Pro diváky se vše odehrává naprosto stejně jako v Cideville: jedni, jako dítě, vidí lidské tvary; druzí, jako kněží, rozeznají jen pohyblivý sloup páry; jiní konečně nevidí vůbec nic, jako se to stalo některým svědkům v Cideville, příšlým z okolí.

¹ Z jistého hlediska je možno říci, že v Cidevillu se nejmladší ze seminaristů stal médiem, jež umožňovalo projev nejenom larvám, které uváděl v činnost pastýř Thorel, ale i siderálnímu tělu tohoto magika, přičemž na toto tělo samo hledíme jako na bytost lemurickou a parazitní.

Obdobnosti se neomezují jen na to. Těžké předměty se hýbají, procházejí se, vrací se na své místo; anebo zdvihnuvše se několik stop od země spadnou bezhlučně zpět.

Oblačné tvary se stávají určitějšími, zhušťují se; objevují se ruce... (jak nemyslit na tu, která vyřála tak mistrovský políček na líc ubohého chlapce?)

Nejčastěji svítivé, anebo i masité barvy, vystupují tyto ruce z pohyblivé mlhy. Jejich obrysy, přesně vyslovené, se stávají neurčitými ke krajině zápeštní; obraz pak váhá, chvěje se v jakési záři – a ztrácí se neznatelnými odstíny v pórovité sraženině předloktí.

Tyto ruce jsou hmatatelné; ti, kdo se jich dotkli, je rádi porovnávají s koženými rukavicemi nadmutými vláhým vzduchem,¹ v nichž není cítit kosti; a jestliže, uchopivše je, je chceme zadržet mocí a táhneme-li je násilím k sobě, abychom odhalili rámě, k nimž jsou připojeny, stane se vše neurčitou skizou; shlukem záhadné látky, nesouvislé, nepevné, která se rozplývá mezi prsty...

Někdy se také jeví ruce *černé a chlupaté* jako v Cideville. Vždy pak jednají s naprostou volností a dokonalou snadností, takže není možné pochybovat, že souvisí se zcela živoucím a normálním lidským tělem, byť neviditelným. Když se ruka dobře vytvářela, sama a bez veškeré zjevné opory, není vzácností, že rovněž uvidíme se projevit i neviditelné tělo; úplné či částečné, rozplývají se tyto zjevy stejně snadno, jako se zhustily.

Tyto exteriorisace zcela viditelně médium vyčerpávají, čím více se množí, tím je médium unavenější. Cítíc pak potřebu nashromáždit novou nervovou sílu, uchopí ruce mladé a zdravé osoby, která pak okamžitě pocítí fluidické sání tohoto salonního upíra. Je to rozkošný pocit únavy spojené s mrazením. A opravdu, okolní teplota se sníží o několik stupňů za méně než minutu. Mrazivé vánky křížují všemi směry jako průvan proudící skulinou. Tyto atmosférické zjevy se zdůrazňují hlavně právě ve chvíli projevů důležitých svou objemností a jasností.

Média jsou se všemi těmito přízraky víceméně solidární. Vysvětlím to.

Stane-li se, že špatně poučený účastník udeří nebo poraní svítivé nebo zhuštěné zjevy v lidském tvaru, které se projevují kolem těchto chorobných bytostí, pocítí médium okamžitě odraz poranění zasazených přízraku. Je-li zbraň, jíž bylo užito, ostrá, pak škrábnutí nebo aspoň známka podobná jizvě se brzy objeví na kůži média.

Tento reperkusivní úkaz je obvykle bez vážných důsledků, když útočník poranil pouze larvu vyvíjející se v okultním ovzduší média. Příklad je vážnější, jestliže rána hrotem zasáhla látku samého média vystouplého v astrálním těle.²

Ve veřejném sezení pořádaném v New Yorku mocným materializačním médiem Z... považoval jakýsi Američan za duchaplné, vyzkoušet svůj bull-dog na přízraku, jež zasáhl koulí. Ihned se několik kroků za ním ozve úzkostný výkřik – ubohé médium, omdlelé, má na prsou skvrnu hluboké ecchymosy – krve, vniklé do kožní tkáně; a přece nemohlo dostat koulí, jež se zaryla do zdi v opačném směru; neboť Američan, nalézaje se právě v prostoru mezi médiem a zhuštěným přízrakem, mířil před sebe, a tedy od média pryč. Zasaženo reperkusivním působením, bylo médium několik měsíců mezi životem a smrtí a vyléčilo se jen velmi namáhavě.

Tento fakt, opravdu typický, mi byl potvrzen nejváženější osobou, která jej sama měla od očitého svědka této smutné scény.

Není nevhodné učinit nové srovnání s případem pastýře Thorela, jehož tvář nese jizvy všech ran zasazených včera jeho astrální formě. To nás přivádí k tomu, abychom se zmínili ještě o jedné z tisíce podrobností, které jsme musili pominout, podávajíc přehled aféry v Cideville. Farář Tinel nabil pistoli drobnými broky, aby postřílel vrabce. Uprostřed největšího rámusu vystřelil ve směru hřmotu. Dítě, jež jediné zřetelně vidělo pastýřovu formu, prohlásilo, že byl zasažen dvěma kuličkami doprostřed obličeje. Nazítrí shledali na Thorelově tváři značku dvou broků, zřetelně viditelnou!...

Totožnost úkazů je ve všem stejně nepopíratelná, ať jde o spiritismus, nebo o čarodějství; a na nás je jen rozmnožit zde tato svědectví a tyto příklady. Necht' jsou naši čtenáři sebevíce skeptičtí a neochotní přiznat podobné divy, necht' jen si obětují potřebnou námahu a zúčastní se několika spiritistických sezení, a jejich nedůvěřivost padne vůči výmluvnosti fakt.

Jsou média všeho druhu; jedněm se říká média *pro účinky fyzické*, to jest, že se kolem nich dějí podobné úkazy jako klepot, pohyb neživých těles, vznášení předmětů i médií, apod., – jiným říkájí média *materializační*; viditelné a dotýkané útvary se v jejich přítomnosti zhušťují, útvary někdy svítivé a průzračné, nebo zbarvené a neprůsvitné, – a to jednou životné bytosti, jindy předměty neživotné, jindy úplně vyvinuté a dočasně pevné a trvalé, nebo prchavé a rozplývavé shluky. – Konečně jsou média zvaná *inkarnační*.

¹ Viz. Eliphas Lévi, Clef des grands Mystères (str. 196)

² Úkaz pozorovaný v Cideville, jiskra sledovaná kouřem, oznamuje úplné a konečné rozložení fluidického shluku; že to Thorel přežil, se stalo tak, že hrot rozložil jen larvu. Podobná rána zasáhnuvší samotné astrální tělo by byla pro čaroděje smrtelná.

V tom případě by byli nazítrí našli Thorela mrtvého v jeho bytě a beze vší pochyby by byli tento případ označili neomylnou etiketou: puknutí aneurismu.

Tato poslední nejsou zjevem méně překvapujícím a hlavně nejsou méně hodnými zkoumání.

Skýtají na čas pohostinství svého těla bytostem, jež se do něho vtělují a které, zmocnivše se jejich ústrojí, hýbají jimi a řídí je podle své fantazie. Byli jsme v tomto směru svědky podivných, ohromujících výjevů... V několika vteřinách je dobrovolný posedlý proměněn, opraven skrz naskrz podle vnitřního vzoru daimóna, jenž se do něho vtělil.

Hůlka čarodějnice Kirké nebyla jistě rychlejší a její účinky divuplnější. – Médium je nepoznatelné: jeho postava, hlas, pohled, vzezření, pohyby – vše se náhle změnilo – i jeho rysy se přeměnily. Je to náhlá proměna celé osoby...

Je před námi jiný člověk. A – úděsná věc! – někdy se zdá, že ten, jenž tu je, je divákovi znám, je to bytost jemu drahá, mrtvá již dlouhá léta... vzkříšená náhle v cizí kůži, ve *vypůjčeném těle*, nahodile nabytém, patřícím někomu, kdo až do té chvíle nezná její jméno, ba ani neví o bývalém životě mrtvého, jenž v něm ožil!

Jak tedy pochybovat? Nápadná podobnost, skutečná a zároveň paradoxní podobnost – tím více vzrušující, že se ukazuje být psychickou, nadsvětlnou a jakoby *zduchovnělou*, spíše než plastickou a hmotnou; neboť je nutné, aby se přizpůsobila základním rysům média: jeho kostra se nijak nemění a jediné měkké a masité povrchy se modelují podle tvarotvorného vzoru vnitřního sochaře, jehož okamžité umění je prováděno mistrovsky z nitra ven!

Je to samovymístění; skrze masitou evokátorovu skořápku prosvítá vnitřní evokovaný. Přechodná duše vtiskne svůj vlastní obraz do tváře média, které podleho jeho vnitřnímu virtuálnímu, nadhmotnému násilí...

Fyziognomie vtělující se bytosti se vymodelovala na trpnou loutku prostředníka propůjčivšího se inkarnaci.

Je to vzrušující, nezapomenutelná podívaná!

Shledáte se s posuňky, s postavou, s řečí, hlasovými charakteristikami milované bytosti; ústy média k vám mluví o dřívějších věcech; rozhrabává popel starých vzpomínek, ukryvších se dávno do hlubin vaší duše, jejichž tajemství s vámi kdysi sdílel jenom sám zemřelý!

Slzy zkrápějí vaše oči, nepřemožitelné vzrušení svírá vaše srdce. Není možno dále pochybovat – je to on!...

Domů se vrátíte zmateni, zpřevraceni, bezpeční, že jste jej spatřili – ve skutečnosti však mystifikováni a podvedeni elementálem anebo i jen pouhou larvou z druhého ovzduší.

Tato podivná bytost, pseudopsychické zrcadlo, odrážela obraz zemřelého, stále živý ve svatyni vaší paměti. Vyvolávajíc a zpřesňujíc – aby je reprodukovala – otisky včerejška, již již se ve vás stírající, tato larva vám vyprávěla jen vaši vlastní duši...

Pochopíme hrozný dosah podobných mystifikací... Elementálové, jako všechny neurčité a polovědomé bytosti *negativního světa*, jsou zmagnetovány zvrhlými pudů.¹ Mravnost těch, které navštěvují, tomu pravidelně neodolá.

Velký počet médií sklouzl po tomto srázu až do bahna, kde hnijí duše v nejhorší zvrhlosti. Onanie nejednoho je nejmenším důsledkem této mravní degenerace. Víme o několika, kteří hltají *samen humanum*; a tento hnusný návyk u nich přešel do stavu zuřivé mánie. A to až tak, že chodívají po domech nabízet své hanebné služby.

Znám jiné, kteří nesou na tváři nevyhladitelné stigma této hluboké poruchy pudů. Je mezi nimi jeden, z nejmocnějších a nejnámějších, jež příroda předurčila k podivným osudům. Daleko toho, aby sledovalo své kolegy na cestě pohlavních poblouznění, má toto médium jediný životní sen: normální lásku. Je to žena s mužskou hlavou a s výbojným knírem, žena nejlépe stavěná. Tento androgyn je úplně normální a má velmi galantní nálady. Dva z mých přátel o tom něco vědí...

Ale dosti toho.

V první kapitole jsme četli, jaké neslušné kousky jsou obvyklé pro tyto nepostihnutelné a proměnlivé, mnohotvárné bytosti, které se pohybují okolo médií z povolání. *Tanec stolků*, i když je provozován v rodině, neskýtá méně znepokojivého nebezpečí pro čest žen, cudnost dívek a nevinnost dětí. – Otcové a matky (volá učenec velmi zkušený ve věcech spiritismu, Bonjean de Chambéry), otcové a matky, kteří nestojíte o to, abyste vyvinuli u svých dcer předčasně city; manželé, kteří dbáte o klid a spánek svých manželek; střežte se magnetického řetězu vůbec a klepajících stolků obzvláště!

Nikoho nepřekvapí, je-li magnetismu přikládán stejně zhoubný účinek v rukou ztřeštěných, nedokonalé zasvěcených experimentátorů anebo nezaručujících celým svým bytím vznešenou a přísnou mravnost.

---

¹ Je nám známo pochmurné dobrodružství vdovy, bezúhonné a velice zbožné, která se *zkazila* ve všech smyslech slova, protože se s plnou oddaností odevzdala tak zvanému duchu svého manžela, nedávno zemřelého, kterého zbožňovala. Byla příliš šťastná, že jej nalezla v ráji spiritických zjevů.

Problematická bytost, jež se vydávala za duši její duše, ji přemluvila, že manželské styky mohou obnovit jejich bývalou důvěrnost. Dnes je nešťastnice úplně potopena do ponuré propasti inkubismu. Její tělo umírá – její duše již umřela.

Před sedmi lety jsem viděl zdar tohoto zločinného pokusu: lékař, jehož nebudu jmenovat, sugeroval mladé židovce, kterou uspal, že sklenice vody, kterou nalezne vedle sebe, až se probudí, je plná strašného jedu. Dostala rozkaz, aby ji přesto vypila jediným douškem.

„Ale Salomé od toho zemře!“ odpověděl lékař chmurnou ozvěnou. –

Dívka se probudila a bez váhání vyprázdnila sklenku. V mžiku její tvář nabyla hrůzných rysů:

„Vypila jsem oheň! Pomoc!“

Nešťastnice, nezachovavši nejmenší vědomou vzpomínku na to, co jí bylo řečeno ve spánku, myslila, že jednala ze své vůle.

Šestou minutu po vypití té čisté vody vyvrhla mezi dvěma záchvaty křečí množství červené krve.

Uděšený lékař měl sotva kdy ji znovu uspat, aby zničil sugesci sugescí novou.

Nebylo pro něho těžké toho docílit, ale co nedovedl napravit, byly traumatické následky tohoto neodpuštělného »pokusu«. Ubohé dítě pohlédlo velmi zblízka do tváře smrti; v jejím žaludku se vytvořil kulatý vřed a jen štěavě své silné mladosti mohla děkovat za vyléčení z této velmi těžké poruchy. A mladý lékař, jenž nebyl špatný člověk, byl úplně vyléčen, jak myslím, z veškeré chuti k odvážným pokusům.

Viděl jsem jinou a hezkou dívku z lidu, nejskromnější a nejpočestnější, svléci se úplně donaha a dát se do nejlulčičtějšího tance. Jedenáct osob bylo přítomno, z nichž tři byli mladí lékaři, čtyři studenti, jeden lékárník, vesměs mladí lidé!

K docílení tohoto obětování veškerého studu nebylo ani třeba, aby byla uspána. Stačilo vzít ji za ruku, pohlédnout jí pevně do očí a dvakrát jí opakovat rozkaz, aby svlékla šaty... byla doslova očarována; démon necudného tance jí posedl.

Když se ustrojila a vyšla ze stavu okouzlení, vypravovali jí, co činila; zarděla se až po krk, ale nechtěla ničemu z toho věřit.

Bylo to předvídáno. – Vynálezce tohoto galantního kousku, jež byste velmi překvapili, nazvavše jeho čin malou ničemností, se dříve hrubě zmocnil přesvědčující části jejího oděvu – nejvíce zahanbující pro ubohé děvče, ale nejméně popíratelné...

Když jí ukázali tento hmotný a nevyvratitelný důkaz, vyplakala snad i poslední své slzy.

A když ji vrátili příliš důvěřivému otci, jenž za dvacetifrank svěřil svoji dceru doktoru R..., nenapadlo již nikoho, aby se chlubil zdarem tohoto zbabělého zneužití důvěry. Ona sama zamlčela šířavou urážku, kterou jí ani šest let, které od té doby uplynuly, nedovedlo setřít z paměti.

Konečně jsem viděl – na vlastní oči – mladého hochu udeřit svoji matku do krajiny srdeční třemi ranami dýkou (naštěstí ovšem divadelní zbraní, jejíž čepel se vtiskne do rukojeti prostřednictvím obratně zařízené spouště). Subjekt, jemuž bylo sedm let, byl úplně bdělý, ale pod despotickou mocí obdržené sugesci.

Ti, kdož vědí, jak časté jsou případy recidivy (samočinného návratu v neodolatelném vnitřním ději), jenž určuje splnění sugerované vůle, pochopí celou nebezpečnou ztěštnost tohoto třetího pokusu. Jakou metlou je magnetismus v rukou neopatrných nebo nesvědomitých! A přitom původci tří vyprávěných kousků nejsou zlými lidmi; jejich účel nebyl nijak zločinný. Poslouchali totiž nezdravou zvědavost, a v případě potřeby by se odvolávali na privilegia badatelské volnosti, která v očích moderního svědomí platí za neporušitelnou. – – –

Leč předpokládáme zločince dosti vzdělaného, aby využil klasických procedur hypnotismu k páchání svých zlých činů. Padnou-li mu do rukou citlivé subjekty, použije jich jako okultních zbraní, aby zasáhl lidi, kteří jsou překážkou jeho ctižádosti, zatímco se sám s úsměvem skryje ve stínu bez nebezpečí odhalení, aby vyčkal, až jeho oběti jedna po druhé pokryjí svými mrtvolami stezku, kterou tarasili svými překážejícími osobnostmi.

Nechť to vzbudí čtenářovu pozornost; tvrdím nejen, že takový bídík bude moci krást, vraždit a cokoliv jiného pomoci zástupců, ale i že bude s to ukryt se v bezpečí před každým indiskrétním podezřením.

Vyprávělo se, že učení psychologové, kteří byli zároveň obratnými fyziology, dovedli v podobném případě odhalit zlosyna, rozmotavše velmi složitou spleť jeho hypnotizérských lstí; ale tvrdím, že byla špatně vymyšlena. Prozřetelnost chtěla, aby tento člověk, který považoval za nemožné, aby se podezření odjinud obrátilo na něho, opominul cosi ve svých opatřeních, jimiž se obklopil. A opravdu, jeho výpočty šly ještě dále za meze všeho, co bylo důležité předvídat za každých jiných okolností. Řekl si: „Znám svého somnambula; probuzen nemá nejmenší vzpomínku na věci, které mu byly sugerovány v hypnóze. Nasadím mu do hlavy, aby zabil N. Páchaje tento zločin, bude mít za to, že jedná z vlastní vůle. Pro větší jistotu mu mohu sugerovat, že nenávidí N., jenž se proti němu domněle dopustil bezpráví; dozná tedy úřadem, že zabil N. z pomsty. A celý svět tomu uvěří.“ Ničema rozumoval dokonale, vše, co předvídal, se událo doslovně.¹ Naneštěstí pro něho dvojíta prozřetelnostní náhoda chtěla, že 1. vyšetřující soudce, který měl několik měsíců velmi živou zálibu pro hypnotismus,

¹ Kde jsme četli vyprávění tohoto příběhu? Nejsme s to se na to rozpomenout. Podávajíc jej činíme to s výslovnou výhradou. Leč, ať je to ve skutečnosti jakkoliv, žádný jen poněkud dobře zpravený experimentátor nebude popírat možnost těchto věcí ani logičnost a pravděpodobnost jejich vývojové souvislosti. Tak, jak je podáváme, postačí našemu účelu rozpravného rozboru.

měl nápad pomyslet na tuto možnost; a 2. že se dozvěděl – neví se jak – že obviněný sloužil obvykle za *subjekt* pravému viníku. Nebylo třeba více, aby byl viník ztracen. Soudce ihned *vytušil* pravdu; poradiv se s kompetentním přítelem, učinil opatření, aby byl obžalovaný uspán – ten ovšem, jak bylo předvídáno, zarputile tvrdil, že jednal úplně z vlastní vůle a z pomsty. Uspán nabytí paměti na své předešlé spánky a šeredné předivo temnot se pak samo ukázalo.

Avšak hypnotizér měl předvídat tyto nepravděpodobné náhody. Dokonce překvapuje, že jsa již tak zločinně rozhodnut, nesugeroval autoru hmotného činu, aby se pak hned také sám zavraždil.¹ Každý by byl řekl: „Zabil z pomsty; zabil se z výčitek svědomí!“

Byl by ovšem měl před sebou dvě mrtvoly místo jedné; ale byl tento zločinec mužem, jenž by se hrozil spáchat o zločin více? – alespoň mohl svému somnambulovi sugerovat, aby ve svých příštích spánkách neměl žádné vzpomínky na spánky minulé, anebo, aby se už nikým nedal uspat.

Všechny sugesce dané citlivému subjektu jsou provedeny s matematickou jistotou. I když vycházejí z různých středisek, váží se a seřazují dohromady s neoblomnou logičností. Soumnambulova duše je měkkým voskem, jenž však ztvdne v ruku magnetizéra, který ji hněte: vše, na čem magnetizérovi záleží, je jen to, aby přišel na místo jako první z modelérů.²

Pokus, který teď uvedu a za jehož pravdivost ručím, o tom podává naprostý důkaz.

Mladý lékař – z mých přátel – sraštil křečovitě ruku slečně B., aniž by ji byl uvedl do spánku. Zkoušel jsem pak ihned, ale naprosto marně, vejít s ní do dost těsného vztahu, abych tuto zaťatou ruku uvedl opět do normálního vztahu. Tahy, foukání, sugesce, rozkazy formulované a vyslovené všemi důrazy – vše bylo marné.

Měl jsem dost námahy a řekl jsem jí: „Spěte!“ Usnula ihned, ve stoje. Přesvědčil jsem se, že všechen její organismus je pod mojí vládou – kromě ruky, která setrvává ve vzdoru! hlavou mi šlehla myšlenka: „Ruším,“ zvolal jsem, „veškerý vztah mezi vámi a doktorem!“ Marně – vzdorné stažení svalů vzdoruje mé námaze. Pozdě přesvědčen o své bezmocnosti jsem slečnu konečně vzbudila doktor přistoupil, aby zničil svou sugesci. Překvapení jsme se oba zhrozili: přetrhl jsem opravdu veškeré sugestivní pouto mezi ní a jím tak důkladně, že teď ztroskotával i on. To je nový bod – jak si myslím – nový pro dosavadní zkušenost: byl jsem nucen nejprve sám slečnu B. uspat a pak znovu ustavit vztah mezi ní a svým přítelem, aby on konečně mohl zbavit tuto vzdornou a vytrvalou ruku jejího zatnutí.

Uvážíme-li tuto poměrnou všemohoucnost, které může dík Mesmerovi každý, kdo přijde, nabyt nad jistými povahami trpnými nebo úzkostlivými, byli bychom časem v pokušení vyřknout nad tímto mužem soud přísný až k nespravedlnosti. Je to smutný dar – řekne si člověk – který lidstvu dal tento lékař, nerozvážený vulgarizátor vědy, jež by měla být prováděna jako kněžství a kterou ostatně náboženský starověk sděloval svým adeptům jen v chrámovém podzemí zasvěcováním, ve stínu oltářů, kde bohové projevovali svou účinnou přítomnost (*שכינה*) v samém srdci *světa slávy* (*אין סוף אור*). Do této posvátné atmosféry drak nižšího *astrálu* neměl přístup. Neznali tam iluzorní odlesky *עשיה* (Ašiah) a i mimo svatyni hltavé larvy uděšeně prchaly při pouhém přiblížení těch, kteří byť i jen jedinkrát překročili čtvrnásobný mystický kruh *spojení*. Takoví nesli na čele znamení: křest principálního ohně je obrodil. Od té chvíle mohli odejít, opustit Memfis anebo Théby, vrátili se do své vlasti... Terapeuti duše a lékaři těla se cítili být vysláni *výsostí*, aby po profánním světě rozšiřovali vždy čisté a dobročinné záření onoho plamene, jehož ochranné ohnisko se neviditelně soustřeďovalo v hlubinách svatostánku.

Běda! Dnes nás všudypřítomnost astrální lži svírá svým bouřlivým přílivem. Kaduceus Hermův a Aeskulapův se mění ve zlé rukou v hubící meč – pokud se nestal žezlem nejnížší a nejzvrhlejší goétie – ó divuplné žezlo! Učenci, kteří tě zdvihli, s tebou zacházejí neobratně, a proto docházejí až k popírání tvé existence, ač dosud záříš v jejich rukou...

¹ Necht' nás nikdo neobviňuje z neopatrnosti nebo lehkomyšlnosti proto, že ukazujeme, jak si měl pravý viník počínat, aby se vyhnul pronásledování anebo i zajistit si navždy beztrčnost. Bylo by ovšem neodpustitelné psát tyto věci, kdyby teorie sugesce nebyla dnes již něčím zcela všedním i mezi nejnevědomějšími lidmi. Bohudíky víme, že nemáme na svědomí hřích, jako bychom my dali tuto strašnou zbraň do rukou kteréhokoliv poběhlíka! Ale dnes, když toto zprofanování a zlidovění věcí je věcí hotovou, necht' nám již nikdo nemluví o tom, že je třeba mlčet. Mlčení za dnešního stavu věcí je naopak pokrytecky marná opatrnost, pouhá paráda hloupého opatrnictví vpravdě škodlivého, nesnesitelná koketerie sobecké ctnostnosti.

² Chtěli zničit teorii sugesce v její naprosté platnosti, kladouce důraz na zázračný a často nepřekonatelný odpor, který vůči nemravným nebo zločinným sugescím chová poctivé svědomí, od dětství utvářen k dobru. – Tuto námitku lze snadno odmítnout. Co je to výchova (tato mravní orthopedie), ne-li budova předchozích sugescí, nejen s trpělivostí řaděných na sebe, ale i dovedně sepnutých v celek?... Tuto budovu by bylo třeba nejprve odbourat, než by bylo možné přistoupit k výstavbě lešení sugescí opačných. Krátce, abychom se vrátili ke svému prvému přirovnání, u takových povah se našeptavač zla nedostal první k modelování: vosk již ztvrdl pod jinými prsty než jeho.

Tato velkolepá mohutnost – kdysi věno nejvyšších zasvěcenců –, když byla i ve svém ponížení velmi poznatelná a vznešená, zanítila athanor v tajných laboratořích rosekruciánských alchymistů středověku a renesance (Jéchielů, Abrahamů Židů, Paracelsů, Fluddů, Van Helmontů), prostituovala se Mesmerovým zakročáním, jenž ji vydal, snížil ji na vulgarizační úroveň, rukám nevědomců, neschopných a zvrhlých.

Byl Mesmer mužem intuice, či zasvěcencem? Vše záleží na této otázce. V prvním případě – i přes mezery a nesouvislosti jeho soustavy – by byl pozoruhodným vynálezcem a je téměř nemožné jej činit zodpovědným za zneužívání, které měl jeho objev v budoucnu vyvolat. V druhém případě by byl velkým zločincem, zrádcem a znesvětitelským profanátorem.

Magnetismus, aby byl jen dobrodějný, měl zůstat okultní. – Leč tak, jak dnes věci stojí, nelze již couvnout zpět: zasvětitelé by snad byli učinili lépe, kdyby byli nepodnikli podobné zveřejnění; nechť tedy mluví, když už nedovedli mlčet!

Jestliže dnes nebude magnetismus zveřejněn ve své pravé podobě, nezbytně způsobí hroznou krizi v mravním řádu: věčná záhada svobodné vůle se bude zdát rozhodnuta záporně, a pak uvidíme, jak psychický kompas třeští a ztrácí svoje normální usměrnění. A pak – předběžné znamení všech velkých kosmických převratů – budou pojmy *dobra* a *zla* opět zmateny.

Bylo by bývalo možné vyhnout se tomuto krajnímu nebezpečí po vzoru thébských a eleusinských hierofantů, kdyby byla taková mohutnost zachována pro adepty hierarchicky vyučované pod zárukami iniciace. To jest povědět slůvko o moderních teoreticích magnetismu a o jejich snaze – jistě šlechetné – aby byl vyrván od šarlatánského vykořistění přizpůsobením k ostatním vědám.

Čest těmto Deleuzům, Puységurům, du Potetům, kteří milovali magnetismus láskou dosti vznešenou, aby toužili vystihnout jej v jeho podstatě. Přesto, že neměli plného zdaru, jejich umíněná bystroduchost, namáhající se uhadnout velké zákony přírody, získala jako odměnu aspoň neochvějnou víru, že tyto zákony existují. Tito profánní shlédli intuitivně jisté reflexy syntetické pravdy.

Bud' čest i magnetizérům – psychologům Braidovy školy. Jestliže, neschopni proniknout povahu velkého původce a tajemných zákonů, které řídí astrální příboj, se rozhodli popírat všechny tyto věci, přece aspoň vypracovali teorii, sice povrchní, ale úplně přísnou, která přesně zahrnuje celé zevnější zdání. *Sugesce* je výtečnou metodou pro seskupení a roztřídění faktů; nic více a nic méně.

Nauka v dnešní době nejoblíbenější zavrhuje a priori – předem – domněnku fluidu, instinktivně a možno říci téměř slepě podpíranou empirickými žáky Mesmera a různými teoretiky, kteří vzešli z jeho školy. Toto dogma je na indexu university a každý z nás si je velmi dobře vědom, že dnes univerzitní profesori mají monopol na uznání světa.¹

Je třeba dělat rozdíly i v táboře braidistů. Pařížští hypnografové asi nemohou být uváděni za vzor.

Hlavně hypnotisté ze školy v Salpêtrière – s panem Charcotem v čele – působí opravdu velký hluk: a uvádíme, že mé slovo platí ve smyslu přímém i přeneseném. Název amfiteatr, jímž ozdobují jedno z jevišť svých kousků, je slovo o polovinu příliš dlouhé. Pečují o *vypravení podívané* se vskutku dojemnou něžností.² Není výzdoby, jež by se jim zdála odporná; žádný doprovod orchestru jim není cizí – ani doprovod tamtamu a čin-

¹ Byl jsem spravedlivý k teorii *sugesce*, kterou Braidisté dovedli k vrcholu – i když ji nevybudovali od základů; teď ještě chci povědět slabou stránku těchto pánů z university.

Od té doby, co tito pánové, ubytovavše se beze všech hněvů v Mesmerově domě, měli špatný vkus, že přidali přívlastek šarlatána ke jménu novotáře, jehož vědecké dědictví rozhazovali (a nadto ještě i znetvořovali), stala se pro ně *otázka fluidu* – patrně z nenávisťi k mistru – zkušebním kamenem hypnografů. – Pokrčte rameny při tomto pouhém slově – *fluid* – a jste váženým člověkem, *dobrým mladým mužem*, fyziologem budoucnosti; jste *dignus intrare*, hoden vstupu, a ihned vám přiznají akademický patent *hypnotizéra*... Jste-li však tak drzí, abyste věřili na *fluid*, jste prohlášeni za taškáře, kejklíře, provokatéra atd. Tato hrubá slova jsou dnes synonyma pro apoštoly magnetismu.

Přece však by bylo dobře se dorozumět. – Braidisté vyznávají, že věří, že se *sugesce* přenáší bez zprostředkovatele; že její mechanismus je úplně vnitřním úkazem, při němž není vůbec žádný působce mimo subjekt. – Já se všemi okultisty věříme na jakéhosi plastického zprostředkovatele, přenašeče rozkazů vůle k hmotným ústrojům; v »Prahu tajemství« jsem definoval tohoto působce, jenž převádí vůlovou myšlenku na provedený čin, toto všude skryté substratum, podklad veškeré projevené skutečnosti. Mám za to, že zvuk, teplo, světlo, elektřina – tato *neznámá cosi*, jímž staří fyzikové dávali jméno nevažitelných fluidů, jsou projevenými obměnami tohoto působce, jenž je jejich splynutím, syntézou jich všech. Důkaz toho, co tvrdím, podám v Klíči k černé magii.

Připomínám, že je mi myšlenka milejší než slova, a že nevidím nic nevhodného v tom, překřtít i fluidum jako překřtiti *magnetismus*. Je nutno být smířlivý... Navrhují tedy odřici se *slova* – fluidu – je-li pravda, že toto *slovo* má magickou moc, že vyvolává vzteklinu u nesmířitelných fanatiků hypnotismu.

² Nejsou-li otčímskými pěstouny oficiálního somnambulismu – dítěte adoptovaného, jež slavnostně odekřtíli, nahradivše protivné slovo »živočišný magnetismus« lichotivým jménem »hypnotismus«?

ského gongu, jímž hýří ve svých pokusech, ani nejdythrambičtější a nejhřmotnější reklama, k nimž přivoluje většina z nich – abychom neřekli, že ji všichni podporují!

Naproti tomu konají jen velmi málo díla. Nejen, že nic neobjevili, ale váhají i dát sankci a prohlásit – třeba pod novým jménem – nejnepopíratelnější zásady, formulované jasnými výrazy od profesorů z Nancy. Je mnohem méně bouřlivá, tato škola z Nancy; méně divadelní, ale mnohem svědomitější a zároveň mnohem odvážnější; nepřátelská všemu užívání gongu, bubnu i tamtamu, pečujíc hlavně o pravdu a o užitečnost, o rozumovou indukci v teorii, o experimentální léčitelství v praxi. Učení a skromní doktoři Liébeault, Bernheim, Beaunis a Liégeois a ostatní ověřili, precizovali, rozšířili, konsolidovali krásnou teorii zahlédnutou abbém Fariou a jako prvním uvedenou Angličanem Braidem ve vědeckou formuli. Na stupni dokonalosti, na nějž ji profesori z Nancy přivedli, je to pružná a divuplná teorie, odpovídající každodenním a normálním úkazům s takřka matematickou přesností; nejdouc – poznamenali jsme to – až k nadfyzickým zákonům magnetismu, ale nenapadnutelná ve svém zjevném mechanismu, na terénu striktního pozitivismu a experimentálního realismu, získává na jasnosti tam, kde se jí nedostává na hloubce.

Zkušenost dosud nepřivedla mistry z Nancy k uvědomění si činitele žitítvorného (biogenického). Psychická síla učeného Crookesa jim zůstává neznámá.

Mimo pana Liébeaulta, nesporného zakladatele nancyjské školy a horlivce nejdávnější doby, (v níž bylo třeba odvahy téměř ztřeštěné k veřejnému projevení podobných mínění); mimo pana Liébeaulta, velmi otřeseného ve svém skepticizmu přesvědčující výmluvnosti léčeb, jež se mu zdařily, jmenovitě vyléčením kojenců, u nichž každá domněnka sugesce sama sebou padá, všichni ctihodní praktikové z Nancy se staví vůči nauce o fluidu s nejprudším popíráním. Osudná reakce proti nadšeným tvrzením tak čestných magnetizérů, kteří se ukázali buď jako empirikové prostí až k pošetilosti, nebo jako šarlatáni hraničící často až se skandálem. Jsou to tito kejklíři bez zodpovědnosti, žvanilové z veřejných zasedání, u nichž se domýšlivá nevědomost ještě komplikovala podezřelou mravností, kteří vykořisťující magnetismus jej málem zničili – – –

Pan Liébeault se od svých kolegů braidistů liší tím, že dovede zapomenout na staré akademické rutiny a je dokonale prost veškerých předsudků ve věcech vědy a naprosto nedbá o to, *co tomu kdo řekne*. Proto jde ve svých konstatacích mnohem dále než kdokoliv jiný z téže školy.

Jednoho dne – bylo to v květnu 188 – pan Focachon, lékárník v Charmes, přivedl doktorovi Liébeaultovi subjekt, jeden z nejcitlivějších (slečnu Elisu N...), u níž se jim zdařil nejpamětihodnější pokus, jenž byl zkoušen od času pokusů Crookesových;¹ vložení puchýřní náplasti pouhou sugescí² – okolnosti pokusu, uvedeného ke konci v průběhu osmačtyřiceti hodin, za přísných podmínek vědecké evidence a experimentální kontroly, jsou sepsány v protokole psaném rukou dr. Beaunise a podepsaném svědky pány Liébeaultem, Focachonem, Bernheimem, Liégeoisem, Simonem a jinými... Pochopíme stěžejní dosah podobného pokusu, před jehož významem není již dovoleno pochybovat o zjevech *stigmatizace*, tak časté u extatiků. Není snad autosugestivní mechanismus tohoto domnělého zázraku od této chvíle dokázán?

O osm měsíců později, jsa jednoho jitra přítomen konzultaci dr. Liébeaulta, jsem mu znenadání navrhl, že zkusíme u jedné ze svých nemocných, vybrané namátkou, pokus s mentální sugescí, či spíše s přenosem myšlenky – tedy jeden z těch dosud nevysvětlených úkazů, které pan doktor Regnard, žák a přítel pana Charcota, označuje perem dost rytířským taktó: „Tyto věci nepatří do oboru vědy. Na Sorbonně se o nich nemluví. Naše nemocnice v Bicêtre a v Charentoně, různé světnice našich kárných a trestních soudů jsou jedinými místy, kde by se o nich mohlo čas od času mluvit.“ (Přednáška konaná na Sorbonně³ 5. března 1881)

Pan Liébeault, jenž má v sobě odvalu a loajlnost, přijal hned náš návrh a po skončení pokusu již neváhal a podepsal tento protokol.⁴

---

¹ Úkazy ověřené učeným Crookesem si ponecháváme pro své druhé sedmero »Klíč k černé magii«. Tato fakta jsou tak zvláštní, že se nám nezdá vhodné mluvit o nich dříve, pokud nebude možno podat zároveň s nimi i vysvětlující teorii.

² Čtete list pana Focachona panu Félixu Fabartovi (5. července 1885) vložený na str. 332–337 v knize pana Fabarta: *Histoire de l'Occulte* (Marpon 1885, 12°). Naleznete tam všechny podrobnosti.

³ Tato přednáška byla otištěna doktorem Regnardem v jeho již citované knize: *Sorcellerie. Magnetisme* (Paris, Plon 1887, velká 8° s obr.) Viz str. 282–285.

⁴ Dovídáme se, že dr. Liébeault uveřejnil tento protokol ve své knize: »*Sommeil provoqué et des états analogues*«, Paris, Doin, 1889, 18°. (Str. 305–306.) Již dříve jej podal pan profesor Beaunis ve svém díle »*Somnambulisme provoqué*«, Paris, J. B. Bailliére, 18°.

PROTOKOL O TŘECH FAKTECH MENTÁLNÍ SUGESCE

docílených pány Liébeaultem a de Guaitou v obydlí dr. Liébeaulta, 4, rue de Bellevue (Nancy)

My podepsaní, *Liébeault (Antoine)*, doktor lékařství, *Guaita (Stanislas)*, spisovatel, oba dva bydlící toho času v Nancy, potvrzujeme a osvědčujeme, že jsme docílili výsledky, které zde uvádíme:

1.

Slečna Louisa L..., uspaná magnetickým spánkem, byla zpravena, že bude mít za úkol odpovědět na otázku, která jí bude položena v mysli (mentálně) bez prostřednictví slova nebo znamení.

Dr. Liébeault, s rukou opřenou o čelo subjektu, se na okamžik soustředil, soustřeďuje svoji vlastní pozornost na otázku: „Kdy budete vyléčena?“, kterou měl v úmyslu jí položit. Rty somnambuly se náhle pohnuly: „Brzy,“ zašeptala zřetelně.

Byla pak vyzvána, aby opakovala přede všemi přítomnými otázku, kterou intuitivně postřehla. *Opětovala ji týmiž slovy, jimiž byla otázka formulována v experimentátorově duchu.*

Tento první pokus, provedený dr. Liébeaultem na popud pana de Guaity, se tudíž úplně zdařil. Druhá zkouška dala výsledek méně přesný, ale snad ještě zajímavější, jak uvidíme.

2.

Pan de Guaita se uvedl do vztahu s magnetizovanou a položil jí v **mysli** jinou otázku:

„Přijdete příštího týdne opět?“¹

„Možná!“ zněla odpověď subjektu; leč vyzvána, aby sdělila přítomným osobám mentální otázku,² odpověděla: – „Ptal jste se mne, přijdete-li opět příští týden.“

Toto zmatení, vztahující se na jedno slovo věty, je velmi významné: zdá se, že mladá dívka *klopýtla*, čtou v magnetizérově mozku.

3.

Dr. Liébeault, aby nebyla pronesena žádná věta, jež by mohla něco naznačit, třeba i potichu, napsal na lístek: „*Slečna, až se probudí, uvidí svůj černý klobouk přeměněný na klobouk červený!*“

Lístek byl nejdříve podán všem přítomným, pak pánové Liébeault a de Guaita položili mlčky ruku na čelo subjektu, formulující v mysli smlouvanou větu. Pak mladá dívka, zpravena, že uvidí v pokoji něco nepatřičného, byla probuzena.

Bez nejmenšího váhání upřela ihned oči na svůj klobouk a zvolala s velkým výbuchem smíchu: – To není její klobouk; nechce ho! Měl ovšem týž tvar; ale toho zertu je již dost: nutno jí vrátit její klobouk... – Ale co vlastně na něm vidíte změněného? – Víte to dobře, máte dvě oči jako já! – Přece však? Bylo nutno velmi dlouho naléhat, než svolila povědět, co že je změněného na jejím klobouku. „Vždyť vidíte, že je celý červený!“

Protože jej odmítala přijmout, bylo nutno ukončit její halucinace tvrzením, že přijde, že dostane opět svou původní barvu. Doktor foukl na klobouk, a když se tento v jejích očích takto stal opět jejím, svolila si jej vzít.

Taková jsou fakta, která dosvědčujeme, že jsme společně docílili. Na víru čehož jsme sestavili tento protokol.

Nancy,

9. června 1886 (Napsáno dvakrát)

Dr. A. A. Liébeault,

Stanislas de Guaita

Není nutno říkat, že dr. Liébeault, krajně skeptický ve věci *přenosu myšlenky*, nijak nepočítal se zdarem podobného pokusu.

Uvedli jsme tento pokus a ještě více překvapující pokus s puchýřní náplastí, abychom ukázali, jak málo se stařešina nancyjské školy nechá uvést do rozpaků nejneočekávanějšími návrhy a s jakou statečnou otevřeností se prohlásí za ručitele při faktech universitně nejméně pravověrných, když je viděl a sám ověřil.

Despotismus našeho rámce nám brání, abychom dále zůstali na cestách Allana Kardeca a Mesmera.

Že současní apoštolové magnetismu a hlavně spiritismu v něm obyčejně klopýtají a chytají se do pastí čarodějství, je to, co považujeme za dokázané jak důvody, tak příklady.

Co se týče zmatenice kouzelníků a kouzelnic nízkého druhu – léčitelů dvojakého chování, moudrých žen, jejichž podezřelá obratnost se podvoluje stejně k přípravě filtrů jako k vyvolávání potratů: vykladaček karet s okem zmije, s medovým hlasem, otrockou postavou, s impertinentní řečí, jejíž dvojsmyslné věty žádají a povzbuzují všechna doznání (neboť je pozoruhodné, že klient, který přišel, aby slyšel výklad svého osudu, jej nakonec v devíti případech z deseti vypravuje sám!): tito statisté nízkého čarodějství skýtají jen podružný zájem, jak svým dost omezeným počtem, tak ještě omezenějším kruhem svého vlivu. Nebudeme o nich mluvit.

¹ Otázka dvojitá, a tudíž komplikovanější.

² Není třeba říkat, že tyto byly vždy předem zpraveny o otázce, která bude položena. (Pozn. autora.)

Zbývá nám představit čtenáři tlupu pochybných mystiků, kteří jsou mnohem častější a mnohem méně neškodní, než si myslí: studovat je by jistě nebylo ani nezajímavé ani neužitečné. Daly by se napsat celé knihy o naprosté zvrhlosti mravního smyslu, jež se projevuje u většiny z nich, pod nejrozmanitějšími a někdy nejpitvořitelnějšími tvary.

Naneštěstí musíme splnit povinnost k veřejné zdravoti, což nám zakazuje uveřejnit srovnávací obraz, který bychom chtěli načrtnout. Prozrazení jedné z nízkých model mystické Sodomy je podnik, který vyžaduje hezký počet stránek; to jsme podnikli a věnujeme poslední stránky této kapitoly nepředstižnému sektáři, jemuž chceme strhnout masku.

Leč náš falešný velekněz se pojí ke škole, o níž je nutno říci několik slov: několik poznámek se nám tu vnučuje o mistru Eugénu Vintrasovi (Eliáš) – a pak přejdeme k hanebnostem Jana Křtitele, k zarmucujícímu, ale poučnému vyslovení slíbených odhalení.

Karmel Eugéna Vintrase a dnešní velekněz jeho sekty

„*Hnusná společnost, která se halí do pokrytecké okázalosti ctnosti.*“ *J. S. Pius IX.* (Breve odsuzující Vintrasevu sektu, 10. února 1851.)

„*V plném světle slunečním, vyzývající každé zkoumání, konáme dílo života.*“ (Výkřik spásy, od Jana Křtitele, str. 22.)

„*Pozdvihli oltář démonu nečistoty a učinili z něho svého Boha.*“ (Epigram z brožury pana Gozzoli, odhalitele mysterií z Tilly s. Seules.)

20. srpna 1842 odhalil trestní soud v Caenách jako podvodníka k pětiletému vězení, stu franků pokuty a k útratám¹ zakladatele *Karmelu* čili *Díla milosrdenství*; samotného Eliáše znovuvtěleného v osobě dělníka-proroka, čili dle jeho andělského jména Petra-Michala-Strathanaële,² a dle abecedního jména, Eugéna Vintrase.

Nový velekněz se z rozsudku odvolal, ale rozsudek byl potvrzen soudem v Caenách 20. XI. 1842 a pak odvolacím soudem v Paříži (3. června 1843).

Ostatně, obžaloba ze šejdířství nebyla jediná, která proti němu byla vznesena. Prosíme, aby bylo povšimnuto těchto řádek abbého Constanta (Léviho): „Vintras, kterého jeho sektáři staví jako nového Krista, měl také své Jidáše: dva členové jeho sekty, jakýsi Cozzoli a jakýsi Alexandr Geoffroi o něm uveřejnili nejšerednější odhalení. Podle nich se sektáři z Tilly-sur-Seules (tak se jmenovalo jejich sídlo) oddávali nejobsčennějším praktikám; slavili ve své zvláštní kapli, které říkali cenakulum, rouhavé mše, jimž byli vyvolenci přítomni zcela nazí; v určitém okamžiku začali všichni gestikulovat, rozplývat se v slzách a křičet: *Láska! láska!* a vrhali se jedni druhým do náručí; budiž nám dovoleno pomlčet o dalším. Byly to orgie starodávných gnostiků, ale aniž by se namáhali se shášením světél. Alexandr Geoffroi tvrdí, že Vintras zasvětil svou obec do jakéhosi druhu modlitby, která spočívala v oblundném konání Onanově, prováděném u paty oltáře; zde však je udavač příliš šeredný a nenávidný, než aby mu bylo možno věřit na slovo.“³

Uvidíme hned, kolik z těchto obžalob vznesených proti Vintrasovi se shoduje s těmi, které byly vzneseny proti jeho nástupci. Je tu vše, i s mistrovou »zvláštní kaplí«, která uvádí na mysl žákovo »tajné oratorium«. Jenomže mistr zachovával i ve svých nejhorších bláznovstvích jakési chování – vznešené, povýšené, upřímně splašené, lyrické a paradoxní – o které by se jeho žák marně namáhal.⁴

Eliphaz Lévi chce pochybovat o poslední obžalobě, kterou sděluje... Jeho zdrženlivost je pochopitelná a ctihodná, dokud nejsou rozhodné důkazy. Leč slavný magik psal Geoffroiovi (pod jménem anděla Jehoraële):

„*Zbožňujícímu anděli, jemnému, Jehoraëli, poskytnu pomoc. Láska k tvé oběti ji vždy spojí.*“⁵ (záhadné!)

A 6. září téhož roku tyto řádky, jež jsou méně temné a po nichž se člověk obává, že chápe:

¹ Podvodnictví se zdá být tradiční ctností ve sv. Karmelu, neboť nynější velekněz sekty, jemuž prokážeme milost, že zamlčíme jeho jméno, byl rovněž odsouzen pro tento zločin ke třem rokům pokuty, ku konci druhého císařství. Citovat přesné datum rozsudku a povědět, který soud jej vynesl, by bylo totéž, jako jmenovat tuto osobnost... Ostatně, byl odsouzen a podstoupil trest...

² Jedno z dogmat sekty připisuje člověku před hříchem andělský původ, a prorok proto rozdává štědře jméno na »-el« všem adeptům Karmelu. Lze věřit, že statistika jmen vtělených andělů paraduje v archívech »*Díla*.«

³ Histoire de la Magie, str. 484–485.

⁴ Vizte Vintrasův sloh: někdy směšný, přece jen se vždy uchraňuje plochosti. Sloh dnešního velekněze je vždy stejně žvanivý.

⁵ Alexandre Erdan: *La France mystique*, Coulon-Pineau, 1885, 2 vol. 8° s obr. Sv. I. str. 244.

„Můj milovaný Jého, když má přichylnost hledá tvoji, vše je v ohni a jsem poblíž tebe! Nořím se pak do moře plamenů, jejichž každá vlna je vroucím listem. Nebeské požítky, vidouce nás zbavené našich smyslů a jejich hrubostí, sestupují na nás; opijejí nás svatou a božskou rozkoší.“¹

Řeč pro proroka obvyklá. Vizte, co napsal komtese D... (*Dhocedoel*) o hezkém mladém lodním hochu *Azzolethaeli, anděli tropů*, pro kterého měla velká dáma, zdá se, malou vášeň – v Hospodinu;

„Náš *Azzolethael* žhne city a myšlenkami. Je krásný veškerou krásou hrdé a ostýchavé prostomyslnosti. Jeho pohled je hluboký jako jeho pěkná duše; jeho celé srdce je zavěšeno na jeho rtech... Miluje tě: ve své modlitbě tě bohu jmenuje »svou hořící matkou«, anebo Ježíšovi ve svém *mysteriu* lásky (???) svou eucharistickou sestrou.“ (9. listopadu 1846)²

„Co bych ti mohl nyní říci, než fakt, jenž znovu *roznítí tvé ušlechtilé city pro anděla tropů* (doslovně!) Žádal jsem číst v jeho srdci: Slovo mi odpovědělo, abych jej přitiskl na své srdce a *dechl na jeho duši* (!?) Učinil jsem tak, *Dhocedoeli!* Klesl, volaje o milost a slitování (ted' víme, na čem jsme!): pak nový život, jenž naše náčelníky fyzicky překvapil, (tak!) se stal životem jeho. Jeho oči srší ohněm; nebe jeho zornic skrývá blesky...“ (ze 14. prosince 1846).³

Zdálo se nám vhodné přivést na mysl tyto zlomky korespondence, které cituje Alexander Erdan v 1. svazku své »*France Mystique*.« Čtenář je tak uveden rovnýma nohama do tajných mysterií Karmelu a snad shledá, že listy velebně jsou zde na místě jako úvod k listům jeho duchovního dědice⁴... Tyto dvě sbírky listů se zdají navzájem sebe vykládat: slouží si navzájem za pikantní komentář, poučný nad všechny jiné.

Nemůžeme zakrýt, že Eugen Vintras vůbec nebyl všední šejdíř anebo jakýsi věřící, hrubý a zvrhlý. Abbé L.-F. André, jenž tohoto muže stigmatizoval ve jménu náboženství a mravnosti, vyznává, „že mu nelze upřít skutečného génia a překvapující mohutnost sympatické přitažlivosti.“⁵

Tento Vintras, jedno z nejdivuplnějších médií, která kdy manifestovala velkou knihu nadfyzického okolí, vybudoval celou pseudomagicou syntézu, chaos neognoicismu, okořeněný skvostnou odevzdaností Panně a sv. Josefu: vznešenost a grotesknost se tu kříží a snoubí v divný celek.

Je pozoruhodné, že tento neučený dělník, náhle zachvácený Duchem, jako kdysi prorokové albingenští, sražen milostí a od té chvíle překypující zjeveními pod vlivem Božím – jako příliš plný pohár, chvějící se v horečné ruce – mohl v několika letech vybudovat dílo tak masivní jako soubor děl Tomáše Akvinského; dílo, kde se stránky odlišují překvapující výmluvností a intuicí od utápějících je neztravných spleť plochostí a nejhorších nesmyslů, jaké je možno si vymyslet. Byl by mohl ke své slávě znovu vydat slavné rčení: *Plenus sum sermonibus* (jsem pln rozprav) – neboť mluví velmi rád latinsky, aniž by znal z latiny jedině slovo. Je dokonce spravedlivé poznamenat, že jeho rukopisy jsou plně citátů z Otců, doktorů, biblických textů, atd., poukazů obecně přesných, které vrhl na papír zcela náhodně a aniž by dbal o ověření. Svědkové jeho extázi jednomyslně tvrdí, že neměl před očima žádné knihy, když psal svá nesouvislá zjevení.

Velmi podivná ve svém celku, stojí tato *olla-podria* za zkoumání. Již samotný seznam jeho děl, z nichž je složena, by naplnil několik sloupců. A ještě mnohem více je těch, která zůstala pouze v rukopise.

Leč to, co vytvářelo velkou Vintrasovu slávu v tehdy již značném kruhu milovníků zázračna, byly zázraky, které se počaly kolem něho dít, a hlavně objevení se krvavých hostií všude, kde přistoupil k oltáři.

Bizarní nákresy a neznámé značky se objevovaly v purpurových rysech na hostiích, před několika okamžiky ještě neposkvřněných. Lahodné víno prýštilo do kalichů před množstvím neustále nových svědků; z obrazu představujícího snění z kříže prýštila krev, rudá a živoucí, k velkému ohromení úředníků pověřených vyšetřováním;⁶ zvony zvonily samy od sebe, atd...

¹ La France mystique, sv. I. str. 244.

² La France mystique, sv. I. str. 245.

³ La France mystique, sv. I. str. 245.

⁴ Ledové, přetížené a dogmatické žakovy listy se zdají chladnokrevně vykládat nauku, jejíž živoucí užití se zdály nabízet mistrovy ohnivé a vášnivé listy.

⁵ *Affaire Rosette Tamisier, s předchozí poznámkou o P. M. Vintrasovi a jeho sektě.* – Carpentras, 1851, 12°, str. 4.

⁶ Toto je aféra Rosetty Tamisierovy, ze Saint-Saturnin-les-Apt (1850–1851).

10. listopadu, 13. a 16. prosince 1850 byla Rosa Tamisierova na modlitbách v kapli; a tu bylo náhle vidět, jak se obraz pokrývá krví. Tato tajemná tekutina, (kterou lékaři, hlavně dr. Clement, analyzovali ve zkumavce i pod mikroskopem a jejíž chemickou i fyziologickou povahu potvrzují) tato tekutina se zdá vycházet z pravé strany Spasitele. Pan Grave, podprefekt v Aptu, přikvapil, aby zarazil, co považoval za maškarádu, a zázrak ověřil za tak zřejmých okolností i farář od sv. Saturnina. Prohlásili, že jsou přesvědčeni. Jiní úřední muži, obecní úředníci, kapitán četnictva, atd., konstatovali rovněž skutečnost zjevu úkazu a podepsali pravidelné osvědčení. Když má úkaz nastat, zvon kaple, sám od sebe rozhoupaný, aniž by se lidská ruka dotkla provazu, svolává sám od sebe věřící k ověření zázraku.

Nemůžeme pochybovat, že byl Vintras velmi mocným divotvorem. Bude nám prominuto znovuuvádění nesmírně zajímavých podrobností, přesných a úplných, které abbé Constant podává o Petru-Michalovi ve své *Histoire de la Magie* (str. 480–490) a hlavně *Clef des Grands Mystères* (str. 150–166 a následně). Není nic pevněji prokázaného než dokonalá autentičnost úkazů – leda mediální a dokonce ne nebeský původ těchto divů.

Eliphaz je velmi málo něžný k veleknězi – a má pravdu!

Před několika lety nám abbé Roca (jenž rozhodně zamítal anarchickou a nepřipustnou část Vintrasových dogmat, ale obdivoval mohutnost a hloubku intuice, kterou tento zvláštní prorok čas od času projevoval), dal čtyři rukopisné stránky z ruky starého kněze, jenž byl jedním z nejvěrnějších příslušníků sekty v Tilly-sur-Seules. Zřejmě chybně vyprávění různých okolností, které se udály při návštěvě Eliphase Léviho u Vintrase v květnu 1861; – tyto stránky zaznamenávají tak zvanou lítost mága, náhle proniklého božskou milostí a zdravícího v *Dílu milosrdenství* nejvznešenější z projevů *prozřetelnosti*.

Na konci čtvrté stránky je možno číst tuto poznámku z ruky kanovníka Roca: „Pan de Guaita je žádán, aby ověřil, zda kritický soud vynesený Eliphasem Lévim o naukách Karmelu je dřívější nebo pozdější než tato rozmluva, a zda pamflet, o němž se zde mluví a jenž odsuzuje i samého Eliphase, nesplývá s oním soudem, jak je uveden v jeho spisech. Tento bod je pro mne velmi důležitý.“

Eliphaz je mrtev – je snadné dát mu mluvit –

Clef des Grands Mystères, kde je Vintras popraven mistrovskou rukou, uzřela světlo světa téhož roku 1861, kdy abbé Constant, na cestě do Londýna ve společnosti svého polského žáka hraběte Branickiho, nedovedl odolat pokušení, aby mu ukázal proroka: oba spolu šli navštívit Vintrase. Abbé Roca může mimo jiné číst na str. 203 knihy *De la Science des Esprits*, vyšlé roku 1865 tuto rozhodující větu: „Hlas vychází ze zdi, mluví k nám. Nevíme, odkud přichází. *Je to svatý Michael! praví tento ubohý Vintras. Je to ďábel!* volá zlý pan de Mirville (jenž se hněvá, je-li nazýván dobrým panem Mirvillem), a *oba dva o tom napíší tlusté knihy. Leč konec konců, co pověděl tento hlas? – Ubohosti, a tu to nebyl sv. Michael; obyčejnosti, a tu to nebyl ďábel.*“

Je věru těžké být rozhodnější; ale můžeme svému příteli, abbému Rocovi, poskytnout ještě lepší věci; ještě přesvědčivější důkazy.

V r. 1886 jsme našli u Baillieu, nábřeží Grands Augustins č.53, exemplář knihy »*Glaive sur Rome et ses complices*« (Londýn, Dulau 1855, 8°). Tento svazek, jeden z nejdithyrambičtějších, které Vintras napsal, pochází z okultistické knihovny Eliphase Léviho.

Okraje knihy jsou posety velmi zajímavými poznámkami z ruky Eliphasovy. Na zadní straně druhého titulu je možno číst deset veršů, rovněž napsaných Eliphasovou rukou. Máme za to, že dosud nebyly otištěny, a máme radost, že je můžeme podat veřejnosti poprvé:

Toť zde je starý šat,
jež na sebe bere člověk blouznící
Toť kvašení
jehož kožený vak se protrhl –
Toť Belzebuth na modlitbě –
Bázlivec kážíci rozum,
Toť kacírství a jeho zázraky,
Toť kámen na stezce –
Toť nebe diktující své věštby
frázemi portýra.

1864

Eliphaz Lévi.¹

Tatáž fakta se opakují i 19. a 21. prosince.

Vzrušení je nesmírné, lidé se sbíhají z velmi daleka. Poutníci se tísňí v hostincích, přeplněných a nevyprazdňujících se.

Konečně zakročila biskupská autorita, prohlásila, že to žádný zázrak není (rozumějme dobře; stačilo, že Rosa Tamisierova byla podezřelá z příslušnosti k Vintrasově církvi, aby se umíněně popírala fakta vzdor veškeré zřejmosti). – Zkrátka církevní intrika vítězí a Rosa, zatčena, je předvedena před trestní soud v Carpentras. Přes všechnu námahu veřejného žalobce, aby dokázal podvod, přes nátlak činěný na svědky, není naprosto možné objevit nic věcného proti »světicí« (to je jméno dávané Rose ve zfanatizované provincii.) Soud, jenž ostatně věří bez důkazů ve zlou vůli této ubohé ženy, se prohlašuje za nepřislušný (rozhodnutí z 3. září 1851). Neuvěřitelná věc! Hlavní důvod státního návladního, aby prokázal, že to je kejklířství a ne zázrak, je to, že při posledním pozorovaném úkazu se krev zdála prýštit zdola nahoru, proti zákonům tíže! A tak tento hluboký logik – připouštěje v zásadě možnost zázraku – vychází od faktu ještě více překvapujícího, než bylo předpokládáno – aby usoudil, že zde zázrak nemůže být!

¹ Eliphaz Lévi byl za naší doby jednou z největších inteligencí XIX. století, a proto si nechceme nechat ujít příležitost, abychom podali ukázkou jeho rukopisu.

*C'est ici le vieux vêtement
 Que capote un homme en deho
 C'est et le bouillonnement
 D'un vin dont l'ouïe se déchire
 C'est Bézébutta en oraison
 Bécête prêchant la raison
 C'est l'hérésie et ses miracles,
 C'est la pierre dans un tentier
 C'est le ciel dictant ses oracles
 Avec des phrases de portier
 1864 — Eliphas Lévi*

Co tomu říkáte, drahý abbé? Žádám vás, abyste si dobře všiml data: 1864. – Hle, jak v r. 1861 Vintras obrátil Constanta!

Žádáte si ještě více? – Mohu, k vašemu zvláštnímu poučení a k potěše všech okultistů vybrat některé okrajové poznámky, jimiž Eliphas zpestřil knihu. Jsou dost pikantní, aby si zasloužily čest otištění.

Několik stránek »Úvodu« nese tuto schvalující poznámku: „Dobře.“ Na str. 1 tato věta: „Zde počíná gali-matiáš!“ – Str. 11 a 12 – „Bezbožnost, nevědomost, hloupost, a delirium... Tato satira na nejkrásnější ze všech kultů je neušlechtilá a blbá!“ –

Na str. 17, kde autor mluví „o bohatých třínožkách“, kde hoří „desinfikující prostředky“ posmívá se Constant na okraji: „Kafir a fenol Baboeuf.“ Str. 23: „Blbě zuření proti dogmatu, jež pak sám prohlásí.“ – Na str. 36 Vintras řekne, „že Bůh nemusel sahat k molekulám, aby stvořil svět.“ Na okraji stojí: „Ó, Pane Božidare, z ničeho nic!“ Str. 37 „Dvojnásobné zvonění.“ Str. 179 „Kankány Portýrů.“ Str. 215 „Toto, lépe napsáno, by bylo velmi krásné!“¹ str. 249 „Jaká hanebná šílenost!“ – Str. 290 „Próza v blankverších – to není sloh, to je pila.“ – Vintras volá na téže stránce: „Život proroků, patřící všem, je opravdu těžký jen pro ně samé!“ Eliphas to podtrhuje a poznamenává, že „jejich próza je obtíž pro jiné!“ Vintras vzývá: „Éternel né de Dieu.“ (Věčný zrozený z Boha!) – Eliphas se posmívá, jako pravé enfant terrible, jímž někdy je: „Nez de Dieu! N... de Dieu!“ (Nose boží!...) Na str. 296 píše: „Nic není ošklivějšího, nežli tyto náčrty, či spíše tyto zvrhliny posvátných zpěvů a tyto volné verše, opravdu mrtvolné, které se šklebí a scvrkají jako šatně konzervovaný fetus!“ – Str. 302: „Nenávidí kněze, tento falešný velekněz pýchy a šílenství!“ Str. 304 nese tuto jemnou marginální poznámku: „Je i cosi hezkého v tomto žvástu: je to jako slunce viděné skrze okno natřené blátem.“ Vintras věští (str. 320): „Viděli byste jméno Ezechiellovo na jeho čele.“ – Constant odráží ránu za ránu: „A jeho křáčky v jeho próze.“ Na str. 325 (a to je velmi zajímavé) Eliphas poznamenal: „Autorův portrét.“

Hle, co tam stojí: „Herci, kteří tráví život tím, že se opičí a šklebí po velikosti, a kteří vyčerpávají rány své marnosti a pak své pýchy, aby hráli nebeské scény, aniž by mohli ukrýt před zraky těch, kdo na ně hledí, své srdce a svou duši démona...“

Str. 335 „A tento muž obviňuje kněžstvo, že hřeší proti milosrdí! Tato stránka je ošklivě nenávidná a nečistá. Str. 336 (na konci). Odeslán k Raulu Rigaultovi.“² – Str. 334 podpis „Pierre du Seigneur“ (Petr anebo i kámen Hospodinův) zaněcuje uličnickovu vervu, jenž vězí v Constantovi: „Řekni spíše pekelný kámen, a to ještě bude mnoho domýšlivosti! Ty jsi pouze d'áblovým Pierrotem!“ Str. 352 na konci: „Perly ve hnoji.“ Str. 364: „Šílenější a pyšnější nežli Šimon Mág.“ – Str. 368: „Dost správné ponětí o d'áblu.“ Str. 429 na konci: „To je pravda – ale pak proč urážet papeže?“ – Na str. 493 Vintras volá: „Již žádnou slepou víru!“ – Jeho odpůrce mu ihned vráží svůj štulec: „Proč tedy chceš, aby ti věřili, že jsi Eliáš a že k tobě mluvil sv. Michael?“ atd.

¹ Jak je vidět, není tu předpojatost!

² Tato poznámka, která se vztahuje na popravení rukojmí povstalci Komuny (1871), by mohla ukazovat, že Eliphas Lévi, který zemřel roku 1875, napsal tuto kritická ocenění nebo aspoň některá z nich, o hodně později, než napsal desetiverší na zadní straně druhého titulu. Zde odstavec, k němuž se tato poznámka vztahuje: „Livrej dvořanova, jež se rdí na bledé a černé hrudi antipontifa z Nancy a z Toulou, neposlouží mu za štít proti anděli hubiteli. Zlatý kříž bude pak skryt, ale běda! nebude nikdy křížem milosti.“ Nezapomeňme, že tato fráze, vytištěná r. 1855, se zdá být, uvážíme-li vše, podivně prorocká!

Nuže, drahý kanovníku, co se vám zdá? A shledáváte rozhodnou odpověď Eliphasova žáka na výtvar žáka Petra Michaela?...

Leželo nám na srdci, abychom zbavili památku velkého mága podobného podezření ze zhanobující lítosti. Tato povinnost je vykonána a my rádi zaznamenáváme fakt, který by se nedal popřít: jde o průtrž pravého víru šílenství, které nastává všude, kde Vintras dlí, vše uchvacující: lidi, zvířata, i neživé věci; vyvrací z kořene nejpevnější přesvědčení, zsilí nejkrásnější inteligence, dá zbloudit od katolické víry nejvážnějším a nejvyzkoušenějším doktorům.¹

Pan Mandrolle, slavný a velmi výmluvný theolog, abbé Charvoz, farář z Montlouis-les-Tours, nejsou jedinými lomoznými porážkami na katolické straně! Abbé J.-F. André, autor »Affaire Tamisier« (Carpentras, sept. 1851, 12° s obr.) se o tom vyslovuje s hrůzou: – „Ponenáhlu,“ praví, „sekta, jedna z nejsvůdnějších, které kdy byly, se všude vloudila jako rakovina. Ctihodní mužové, vážení církevníci, se opojili nebezpečným kalichem. Abbé Leopold Baillard, z nancyjské diecéze, strhl podivuhodný počet proselytů. Tato mystická společnost ze sebe vydala všechny domnělé svaté a světice, kteří nesou krvavá stigmata a jichž se dnes čítá ve Francii více než na tři sta – vidění, zjevení, případy Beelzebutha a Behemothu a ještě mnoho jiných věcí.“ (Str. 5)

A dále: „Magnetický vliv orgánu je bezmezný; jediným slovem zpřevrací hlavy.“ (Str. 7)

Vévoda normandský, jinými slovy Nandorf, domnělý Ludvík XVII. – byl obrácen k nové sektě tím snadněji, že jeho připojení sledovalo svůj zájem. Prorok mu předpověděl, že jej Bůh posadí na francouzský trůn a že bude *velkým monarchou*.

Je nutné vám říci, že v posvátném krámu »Eliášově« je zaměstnání i pro velkého monarchu. Vedle andělských jmen, jež obdrží každý vyvolenec Karmelu, vedle ministerstev, které dají každému vniknout do ducha a moci některé velké osobnosti ze svatých písem (Abraham, Melchisedech, Daniel, Eliáš, sv. Jan Křtitel, ano i Josef a sv. Jan Křtitel, ano i Josef a Sv. Panna), je v *Dile milosrdenství* spousta titulů, vlastností, jmen, příjmení, předjmení atd., až to působí závrať. Víme, že falešní mystikové neopovrhují tím, aby se vyznamenávali slavnými označeními:

„Když už saháme k portám; nikdy jich nelze vzít dost!“

Krátce, aniž bych mohl pomyslet na to, podat i jen jakýsi náčrt bytí i sebevšeobecnějšího roztržení, chci uvést jen pěle-měle několik eliášovských titulů. V čele je nutno uvést velkou hrdinku Karmelu, *Johannu Spásy*, která uvede *velkého monarchu* (sic). Jsou tu ještě tři mystické Johanny: *Johanna Metly*, jež vyháňá demony, *Johanna Hvězdy*, jejímž úkolem je ukazovat cestu »*Marisiackému*«, a konečně *Johanna Lilie*, jejímž posláním je, aby se pojila čistou láskou s největšími světci. Rovněž jsou tu tři Josefíny. Pak přijdou *velekněží srdcečného a svatého vylití, srdcečného a svatého sjednocení, opatrnosti, vyzývání, moudrosti, obrození, atd.* Konečně kategorie duší, které prorok dovedl rozdělit podle andělských původů: *Glaivataires, Virginitaires, Voxataires, Donataires...* to je několik ukázek posvátného repertoáru »*synů milosrdenství*«. Čtenář mi zbytek odpustí...

Nechť postačí, připojím-li, že Svatá Panna bydlí v Loches, že Melchisedech chodí každého večera vykouřit si svůj doutník na Guillotièreský most.

Nyní víme dost o Eugénu Vintrasovi a o jeho sektě, aby bylo možno přistoupit k nauce a k dílům hanebného čaroděje, jenž se honosí tím, že je následníkem tohoto velkolepého dobrodruha mysterií.

Dílo, jehož se chápu jako příslušník rosekruciánů, je smutné jako odporné; ale považuji je za povinnost.

Kabalistický řád rosekruciánů² vepsal do čela svého konkordátu poslání, které si přiznává a které prohlašuje, aby potíral čarodějství všude, kde se s ním na své cestě setkává, aby bořil jeho dílo a ničil jeho následky.

Bratři se zavázali ctít, že budou pronásledovat adepty goétie, tak zvané mágy, jejichž nevědomost, zlomyslnost a směšnost uvádějí v posměch naše mysteria a jejichž obojetné, neurčité chování neméně než jejich skandální nauky zneuctívají všeobecné *Bratrstvo vysoké a božské magie*, o které hrdě prohlašují, že k ní náležejí. Protože mají odvahu zvat se našinci, budeme mít statečnost strhnout jim masku pobožnůstkářské ctnosti, jíž se vystrojují, a odhalující je všem v jejich nepřiznané ohyzdnosti, vytáhneme je na boží slunce:

Odsoudili jsme je ke křtu světlem!

Nechť nám nikdo vzhledem k nim nemluví o křesťanské shovívavosti a milosrdenosti! Zcela jistě bychom proti ní hřešili, kdybychom nechali Satana v pokoji lovit nové oklamance a zvětšovali morový přívál mystické hanebnosti!

Ať nás nikdo neviní z přehánění: budeme naopak zdrženliví!

¹ Jistě vycházejí z tohoto obecného pravidla autor fantastického *faktu*, o němž bylo mluveno, klade bez rozpaků do Eliphasových úst tuto neuvěřitelnou větu: „*Řekli mi správně: nenavštěvujte Petra, nebo vás svede; ujišťuji vás, že jsem úplně získán!*“

² Kabalistický řád rosekruciánů (L'Ordre kabbalistique de Rose + Croix) nesmí být zaměňován s »Třetím řádem Růže kříže katolickým« (Tiers – Ordre de la Rose – Croix catholique), nedávno ustaveným Josefínem Péladadem. – Mezi nimi není žádné spojení.

At' nás nikdo neviní z urážek a pomluv: pomlouváči mají ve zvyku jmenovat toho, koho pomlouvají, a jejich pomluva zůstává anonymní; my zcela naopak nepovíme právě jméno goétiie nejhoršího druhu, ale bez obavy podepisujeme jméno své vlastní;

Stanislas de Guaita.

At' velebněz hanebnosti zachová své domino pseudonymity: neponecháme mu žádné jiné.

Naším účelem není zničit člověka, byť by byl jak chce bídný a jak chce bezbožný. Naším účelem je označit inkvizici veřejného pohrdání jako hanebnou nauku, která bohužel svedla až příliš mnoho naivních lidí... Naším účelem je zahanbit hanebnou sektu,¹ která dnes čítá až příliš velký počet většinou zbloudilých proselytů a přívrženců téměř vesměs nezodpovědných. Dnešní žák Eugena Vintrase, jenž se vydává za prorokova duchovního nástupce a za pokračovatele jeho poslání a dědice jeho svrchovaného velekněžství,² je šedesátiletým odpadlým knězem, doktorem theologie a kdysi jednou z pochodní kasuistiky.

Stejně jako Vintras předstíral, že vtěluje ducha nejjasnějšího rabiho Izraele, a podepisoval se Eliáš, stejně se jeho žák chlubí; že vtěluje předchůdce křesťanského zákona a podepisuje se rád – Jan Křtitel!

A jsou i případy, kdy přesvědčen – na základě dost pohodlné zásady o duchovních spojeních – splývá v jedinou bytost s celým kruhem jiných osobností, podepisuje se – Jan Křtitel, Eliáš, Gabriel, Daniel, Abraham...

Není to již člověk, je to vtělená konsistoř!...

Jean Baptista byl odsouzen na počátku r. 1887 jako čaroděj a vůdce nečisté sekty čestným iniciačním soudem, tajně ustaveným, aby byla poznána jeho díla a jeho nauky.

Toto odsouzení, jež neslo i některé vyslovené důvody, mu bylo ihned oznámeno listem Oswalda Wirtha, s datem 24. května 1887. Viníkovi byl dán čas k úvaze a lítosti... Přes výstrahu nepřestal získávat proselyty a oběti.

Proto dnes odhalujeme část jeho temných děl, ale aniž bychom *jej zneuctili jménem*. Stačí, budou-li napříště možné oběti varovány.

Tato osobnost není v okultistickém světě zcela neznámá. Abychom se vyhnuli prozrazení jeho pravého jména, ač jej označíme tak, že bude snadno poznán všemi, které by se napříště pokoušel svést, dáme mu pseudonym doktora Baptisty. Ještě více žádostivi zachovat se úplně podle katolické tradice o přisnosti vůči skutkům bez poškození mírnosti vůči osobám, zamlčíme i místo, kde se tyčí Karmel obviňovaného velekněze. Omezíme se na to, že tento dogmatik bydlí v jednom z velkých měst Francie. Aféra doktora Baptisty byla vyšetřována velmi pečlivě a velmi podrobně. Objemné desky³ usvědčujících výpovědí, důkazů a dokladů jsou uloženy v archivech rosekruciánů, uveřejněny by snadno vyplnily dva svazky in folio.

---

¹ Nemysli nikdo, že sekta Baptistova Karmelu, jakýsi mystický lupanar, tvoří ojedinělý zjev, nějakou abnormitu v dnešní historii náboženských společností. Na str. 183 pozoruhodného díla dr. Gibiera: *»Analyse des choses«* čtete: „Jistému nadanému spisovateli se zdařilo založit v Orientu společenskou obec, kde je jistý počet anglických a amerických dívek a žen z dobré společnosti.“

„Obec,“ pokračuje autor, „měla – a má ještě ve chvíli, kdy toto píší, přívržence a přívrženkyně v Evropě, v Paříži a v Americe. Známe některé z nich, obojího pohlaví. Nuže, za pietismem a rafinovaným mysticismem členů se kryly a dosud kryjí obscenní praktiky nanejvýš odporné, vyzdvížené na výši zásady jako kult *ad maiorem Dei gloriam!*“

Po smrti falešného proroka se jeho žáci připravovali rozšířit okultními iniciacemi nauky, které jim byly tajně svěřeny po opatrných opatřeních, které uhodneme; výprava mladých lidí obojího pohlaví, z nichž někteří byli spojeni manželstvím, se připravovala odjet do Levanty, když byly jedné neofytky nového onanického Priapa včas otevřeny oči, kouzlo sugesce bylo zlomeno. Učinila s velkým sebezapřením vše možné, aby napravila spáchané zlo a zabránila, aby bylo páčáno dále. Díky ní je dnes společnost v rozpadu.“

² Je nutné připojit, abychom byli pravdiví, že náš hierofant je jen *svrchovaným veleknězem, rozkolníkem Eliášova Karmelu*. Většina karmelských církví se od něho odloučila pod různými záminkami; velká většina velekněží jej formálně zapřela... Za těchto okolností se zdá moudrým nezpovsěchňovat naše obžaloby, a byť by nám bylo celé to dědictví, které k nám přišlo, právem podezřelé, *mluvíme jen o tom, co se týče »Jana Křtitele« a jeho doby*.

³ Tyto desky, jež jsou v našich rukou, obsahují jmenovitě: 1. sbírku vlastnoručních veleknězových dopisů (více než 1500 stránek 4° a 8°): korespondence se slečnou Marií M..., s Oswaldem Wirthem a s Reném Caillé; 2. velký počet brožur, většinou rukopisných nebo autografovaných, několik tištěných; 3. čtyřicet a několik stránek 4° výpovědí slečny Marie M..., spolupodepsaných Oswaldem Wirthem; 4. několik listů na naši vlastní adresu a na adresu několika našich přátel; 5. poznámky o Baptistovi, z různého pramene; 6. knihy a rukopisy o obětech a o elišské liturgii atd. – Téměř všechny listy, které doktora odsuzují, jsou *z jeho vlastní ruky a jsou jím podepsány*. Jiné jsou z ruky pana M... (šlechtného hostitele, jenž v jeho prospěch provozuje pohostinství po skotském způsobu), ale s poznámkami doktora Baptisty. Máme je všechny v originále. Není tedy možný omyl.

To znamená, že můžeme uveřejnit jen nepatrné zlomky; alespoň se pokusíme vybrat ty význačné a důkazné.

Ujasněme nejprve, v čem spočívá velké tajemství Karmelu, jeho mysterium hanby a nečestnosti. Pak provedeme důkaz s autentickými doklady v rukou... Tato metoda skýtá velikou výhodu: vyhneme se nejdříve vysvětlujícím komentářům v každém řádku svých citátů; zpraven, pochopí čtenář vše bez námahy.

Viděli jsme to. Muž, jehož nástupcem se doktor chlubí být, nebyl ledakýms jakožto divotvorce ani jako mystik.

Vintras, kterého pronikavá intuice uschopnila k vniknutí do jistých mysterií – jejichž poznání pak znetvořil vystrojiv je podle své chorobné obraznosti nejneuvěřitelnějšími výzdobami – Vintras velmi dobře vystihl *zákon biologického odstupnění*, jenž spínáje jeden ke druhému všechny články bytosti nerostné, rostlinné, živočišné, lidské, nebeské a duchovní dává stoupat z propastí hmoty (kde tlí v nevědomí nejnižší pud) nepřetržitěmu a pokračujícímu řetězu univerzálního žití, jež se zdvihá od říše k říši, od sféry ke sféře a od hierarchie k hierarchii, aby konečně vyústilo k samé patě trůnu *jednoty*.

Vintras znal špatně mechanismus *involve* čili sestupu ducha ve hmotu. Leč zdá se být jisté, že pochopil mechanismus *evolve* čili syntetický návrat kleslých duchovních zlomků, zbavujících se hmotných pout, aby se znovu ucelily do lůna božské Jednoty, jejíž jméno je věčné slovo.

Toto vědouce pochopíme, že dílo spásy v nauce Karmelu spočívá:

1. Ve *vykoupení jednotlivce*, jímž není nic jiného, nežli vzestup lidské jednotky, vyvinuté skrze stupně nezměrného pokroku až k úplnému uvedení této jednotky do lůna mateřské *jednoty*, z níž byla kdysi vyzářena.

2. V účasti, kterou každý má na *pospolitém vykoupení*, skýtaje pomoc ostatním adamickým jednotkám (ať lidským, nebo elementárním – to jest dosud nevyvinutým na lidský stupeň), aby „jim dal stoupat stupeň za stupněm po vzestupném žebříku života“ a aby je konečně unesl s sebou ve vlastním vzletu *k jednotě*.

Tato hlediska jsou úplně správná. Leč vizme, jak použil doktor Baptista těchto ortodoxních zásad k náboženské ontologii, k morálce a hlavně k slavení eliášského čili novokřesťanského kultu.

Svrchované a tajné dogma Karmelu, jak je teď chceme odhalit, plyne virtuálně již z prvotní nauky Eugena Vintrase, Jean Baptista je pouze přivedl k vrcholnému vývoji. Tento doktor je logický, je dokonce svého druhu váženým theologem.¹ Nemá-li genialitu svého mistra, dovedl vyvodit z předpokladů daných mistrem nejkrásnější závěry.

Ať je tomu jakkoliv, zdá se zbytečně zde rozebírat, jak mnoho zodpovědnosti na kterého padá. Málo nám záleží na tom, zda Vintras – Eliáš zašel více či méně daleko. Nemůžeme se zdržovat rozeznáváním, zda se mistr zdržel zde a zda to jeho žák došel až tam – to je pro nás bez významu. Vyložme karmelskou nauku, jak ji hlásá doktor Baptista pod zárukou přísahy naprosté mlčenlivosti. Prozradíme rituální obřady jeho církve, jak je její věrní slaví v nejnezraditelnějším tajemství.

Eliášský Karmel připouští vykupující vzestup bytostí – od nejnižší po nejslavnější – na pokračujícím žebříku života.

Tento vzestup, řekli jsme, může být pozorován ze dvou hledisek: individuálního a souborného.

Každý má tudíž 1) pracovat na vlastním vzestupu, 2) účastnit se v míře svých sil na obecném vzestupu bytostí.

Ale jak? A nejprve, čím se toho chopit? Položme základy.

Je naprostým pravidlem, *že nikdo nemůže dát než to, co má*.

Je tudíž nutno nabýt dříve, nežli chceme dávat: nutno se „znebežtit“, než nás napadne pomáhat svému bližnímu, aby oblékl nebeskou přirozenost.

Tudíž souborný vzestup je podřízen vzestupu osobnímu, který je první povinností.²

Jak splnit tuto povinnost? Zde se dotýkáme velkého tajemství Karmelu.

Rajský pád se stal činem hříšné lásky; činy lásky konanými nábožensky může být provedeno vykoupení.

N. B. – doktor Baptista, přijímaje do písmena důmyslnou alegorii Talmudu (reprodukovanou v knize Zohar³) učí, že lidstvo kleslo dvojím cizoložstvím v osobě Adama, poskvrněné laskáním Lility, a Evy, pošpiněné Samaelovým polibkem: tak byla tělesná životnost prvního páru nakažena v samém svém zdroji kvasidlem žádostivosti, jež se do ní přimísilo...Důkazem toho je soud odplaty vyslovený *věčným*. Neřekl snad ženě: *Budeš rodit v bolestech*? Tak byla Eva potrestána podle přísloví doslovně *tím, čím zhřešila*.

Pokračujeme ve svém výkladu karmelské nauky.

Spojení pohlaví, znovuustavující androgynát (obojpohlavnost, jež byla rajským stavem) má za věčný symbol sám strom vědění dobrého a zlého.

To je klíč vzestupů, jakož i klesnutí.

¹ Dříve byl považován, zdá se, za jednoho z mistrů exegese.

² Z tohoto principu bylo usouzeno na nutnost očisty, dříve než se věnujeme úkonům oživujícím (viz dále).

³ Alegorie vyložená v naší kap. I.

Přímý či zvrhlý úmysl činí spojení pohlaví božským, nebo je značí pekelným stigmatem; následky tohoto konání jsou podle toho buď život, nebo smrt. Abnormální nebo proti zákonům svátosti, tvoří spojení lásky hanebný a snižující zločin; normální anebo souhlasné s těmito zákony¹ je pro člověka jedinou cestou k znovunabytí prvotních práv své přirozenosti: je to *svátost všech svátostí*.

Pohlavní přiblížení může tudíž být provedeno buď *způsobem pekelným* (jako v pozemském ráji, kde se udál pád Adama a Evy), nebo *způsobem nebeským* (jak je provozován ve svatém Karmelu, jehož pouhé jméno již praví: „*Tělo pozdvížené v Bohu*.“).

Doktor Baptista a jeho věrní se spojují láskou na všech úrovních s bytostmi každé hierarchie: 1) s vyššími duchy a s vyvolenci země, aby se „znebežili“, sami nabyli mohutnosti a stoupali individuálně. 2) s profánními, s duchy nižšími, elementárními, s živočichy, aby »znebežili« tyto ubohé pokleslé bytosti a učinili je podílníky získaných mohutností a aby jim dali vzestupovat stupeň za stupněm po vzestupném žebříku života.

To je, čemu Jean-Baptista říká „*právo plození*“, posvátné privilegium, které považuje za nejvznešenější dar iniciace ve svatém Karmelu. Všechny říše přírody jsou otevřeny neofytovi, jenž přijme již tím, že vstoupí do tohoto náboženství, nastolení v zástupnické právo prokreace (pro-creace, tvoření vzestupné); jeho úlohou je od nynějška to, aby dával všem bytostem stoupat na evoluční cestě, po schodišti veškeré přírody. Užívá plně svaté svobody Božích dítek.²

Mimo tato spojení není spásy. Všichni muži v sektě mají všechny ženy a navzájem. Tento komunismus lásky činí podstatnou součást tohoto náboženství: Oltář je ložem; svatá hymna je zpěvem obecného epithalamu (zpěvem obecného snoubení); polibek je kněžským úkonem a vztahuje se na všechny bytosti: rozmnožuje se, rozkvétá jako živý květ skrze všechny soustředné kruhy viditelné i neviditelné přírody.

Problém (a nemohu na to klást dostatečný důraz) se tudíž staví v těchto slovech: 1) spojit se láskou s vyššími bytostmi, s egregory světelných hierarchií, se svatými vyvolenci, aby člověk stoupal sám: a to jsou *spojení moudrosti*; 2) spojit se s bytostmi nižší přirozenosti, s elementárními duchy, s lidoživočichy, abychom jim dali stoupat k sobě: a to jsou *spojení milosrdenství*.

Vidíme, kam vede tato nauka v mravnosti a v náboženské sociologii: 1. k neomezenému pomísení, k všeobecné nestoudnosti; 2. k cizoložství, krvesmilství a k bestialitě; 3. konečně k inkubismu a k onanismu... povýšeným na úkony patřící ke kultu, na úkony záslužné a svátostné.

To je dogmatický základ tohoto náboženství, jehož chrám je posvátným lupanarem, a jehož vykupitelský kříž se tyčí v linghamu masa.

Četné výňatky, které podáme a jejichž naprostou autentičnost zaručujeme svým čestným slovem,³ nám osvětlí několik základních dogmat Karmelu, jež se pojí k právu prokreace – ústřední ose, kolem níž se vše otáčí. Uvedme mezi jinými podivnou teorii o *oslaveném těle* (corpus gloriosum)...

Čtenář je nyní s to pochopit vše. Naše úloha nadále spočívá jen v tom, abychom podali texty patřící k sobě. Teď bude mít slovo sám *velekněz*; on sám se prozradí.

Leč, nežli přijdeme k výňatkům, je nutné, abychom veřejnosti pověděli okolnosti, které nám daly do rukou tyto usvědčující doklady; je nutné, aby byla ukázána jejich nepopíratelná autentičnost, cena a dosah.

Když jsme se na své cestě jako okultista setkali s *veleknězem* Karmelu, vydával se nám otevřeně – jiný by řekl drze – za adepta nejvyšších stupňů, za dědice *mistrů kabalistické moudrosti*. O Vintrasovi nebylo nejprve řeči. Baptista měl v ústech jen *ortodoxní tradici božských věd*.

Nějakou dobu jsme věřili v jeho poctivost, jako v ni věřili i někteří jiní naši spolubratři, zasvěcení v téže škole jako my, kteří vstoupili v téže době jako my do styku s doktorem. Co se týče jeho zasvěcení, počala nám velmi brzy vnutkat podivnou nedůvěru. Muž sám se nám ještě zdál poctivý, když jsme byli již bez iluzí o jeho adeptství; zdálo se nám, že si o sobě sám činí iluze. I dnes, kdy je nám jeho osobnost tak dobře známa z tolika politováníhodných stránek, nám o tomto bodě přece zbývají některé pochybnosti. Je jisté, že má hodiny skleslosti, kdy volá: – „Proč mi Bůh nepotvrdí moje poslání⁴ aspoň nejmenším znamením? Neboť nemám nic, naprosto nic, co by mi bylo důkazem mého velkého poslání.“ Ale v jiných hodinách si staví hlavu, nafukuje se, a my považujeme za možné, že pak dochází k opravdové víře ve své vědění, ve své **poslání**, ve své adeptství.

A právě z důvodů této pochybnosti se nám zdálo správné zatajit jeho jméno i jméno města, kde si zvolil sídlo. Neměli bychom tento krajní ohled k pouhému a prostému šarlatánu, k obyčejnému šejdíři. Tato označení zasluhuje ovšem z mnohých důvodů; jeho duše falešného proroka se tu a tam zaněcuje a září upřímností...

Pokud se naše vztahy omezovaly na výměnu několika dopisů, šlo všechno dobře. „Poslanec nebes“ se ukrýval do zákopů ve spleti řeči, jež je vlastní některým mystikům, nafouklé, přeplněné a nejasné, obrazné a zbožné,

¹ Hned uvidíme, že tyto zákony jsou podivuhodně pružné.

² Tato svoboda je právem vyvolených; leč dále se učí ve vsí formě, že nováčkova práva jsou stejná jako práva vyvolených. Neboť není snad třeba umožnit »učednictví«?

³ Kde je možná nejmenší pochybnost, spěcháme to hned poznamenat.

⁴ Desky č. 4. Výpověď slečny Marie M..., doplněk, str. 43.

někdy záhadné a vždy velmi rozptýlené. Když postupujeme jen povšechnými ideami a vyhneme se přesné rozpravě, je velmi snadné neprozradit svoji nevědomost. A již jsme řekli, že mu nechybí základní vzdělání a je dokonce ze svého stanoviska ucházejícím theologem.

Zkrátka, měli-li jsme v oné době ještě nějakou iluzi, rychle jsme ji ztratili, když jsme měli příležitost vidět proroka a rozprávět s ním.

Jeho rozmluva nesnesla zkoumání.¹ Opravdu utíkal ze solidní půdy rozpravy. Přitlačen ke zdi, ukrýval se buď za nemožnost jednat o takových věcech jen tak v náhodné rozmluvě na setkání, anebo za zdrženlivost, kterou mu ukládá opatrnost a tajemné tradice jeho školy. Konečně se nám přiznal, že je nástupcem Eugena Vintrase. Museli jsme potlačit jakýsi ošklivý úšklebek, neboť si uvědomil náš vnitřní odpor a dodal: »je možné si rozumět na jiném terénu: na půdě tradičního okultismu.«

Projevili jsme ihned radost, kterou nám způsobilo toto prohlášení, neboť nám byl Vintras velmi dobře znám a nebyli bychom nikdy mohli pozdravit autoritu tohoto druhu.

Leč těžká podezření se drala do popředí v naší duši. Rozumně dotazovaní prozradili dva adepty sekty lecos o arkanech hanebnosti... A my, žádostivi vědět o tom více, přičinili jsme se, abychom vyprovokovali další důvěrnosti. Několik dní poté nám byla učiněna nejvážnější odhalení hlavně prorokovým hostitelem, poctivým a důstojným starcem, zbloudilým z nejlepší vůle v podvodném světě: dal nám proniknout mysteria, jejichž vážnost nijak netušil. Když jsme opouštěli město X..., byli jsme velmi silně varováni, ne-li již zpraveni o charakteru prorokovy osobnosti.

A tehdy se rychle zběhly některé nepředvídané události. Ukázalo se; že je do nich doktor Baptista přímo zapleten. Jejich prvním výsledkem bylo, že se jednak projevila celá jeho domýšlivá nevědomost a z druhé strany jeho prázdna drzost a chladná zvrhlost. Jeho duše naplno osvětlena jako jeho duch. Obě se projeví společně, znamenány čtverným znamením, jež je signaturou Satana: pýchou, bezmocností, hloupostí, nenávistí.

Bylo to v únoru 1887. Vehmický tribunál okultistů si vzal za úkol provést šetření. Jeho postup nepatří před kontrolu veřejnosti, ale tato odhalení jsou provedením rozsudku, jenž byl pak vyneseno.

Snad postačí, povíme-li, že jeden z našich rosekruciánů, (náčelník pro Paříž, pro 2. stupeň řádu) pan Oswald Wirth, odevzdal do našich rukou obsáhlou korespondenci, která odstranila poslední pochybnosti týkající se mysterií Karmelu.

Pan Wirth se seznámil s doktorem v srpnu 1885 prostřednictvím jedné přítelkyně v Châlonsu, tehdy ještě horlivé sekretářky Karmelu, slečny Marie M... Z obou stran byly navázány styky; mnoho dopisů bylo vyměněno.

Varován jednak některými polodůvěrnými sděleními slečny Marie M..., jednak jistými dvojsmyslnými a podezřelými frázemi, které odhalil v korespondenci Jeana Baptisty, pan Wirth brzy uhodl hanebnost svatyně a nemravnost velekněze.

Od té doby si předsevzal a vzal na sebe dvojí poslání, jehož se později zhostil s umírněností i rozumností stejně vzácnou: vyprostit slečnu Marii M... z jejích iluzí a vrhnout řádné světlo na Jana Baptistu.

Hrál si přitom na žáka a neukázal své pravé city dříve než v prosinci 1886, když pro něho Karmel již neměl žádné tajnosti. Slečna Marie M..., kterou přesvědčit a uvést zpět na cestu povinnosti a rozumu ho nestálo mnoho námahy, mu byla velmi cennou pomocnicí v této žákovské komedii, kterou dovedl hrát dlouhých 15 měsíců. Přivedl poněmáhla doktora k tomu, aby se prozradil vlastním perem. Tyto listy jsou v našem držení, celé psány a podepsány doktorovou rukou.²

První z nich nám neskýtají nic přímo zajímavého. List z 8. června 1886 obsahuje již názory, které – ač jsou dosud nejasné – se nám přece zdají hodny, aby zde byly uvedeny.

„Plnomocenství vědy, jak dát stoupat všem bytostem, a plnomocenství mohutnosti, která je jenom spoluúčastí na stvořitelské moci, již možno dát bytostem zdola vystoupit po stupních, aby měly čím dále tím dokonalejší život, by mělo být údělem lidské přirozenosti; a proto člověk je právem procreace, a má být opravdově skrze *iniciaci*, oděn královskou důstojností, která je účastí, skrze plnomocenství, na právech a svrchované moci *Stvořitele*.³

Zde, jak vidíte, nás logický zákon přivádí k otázce pádu, jímž je lidská přirozenost zbavena této královskosti... Je třeba, aby každý člověk doznala přiznal, že mimo *iniciaci* nejen že nezná cesty a prostředky, jak dát bytostem vzestupovat, ale že je i sám pod vládou zákonů, které jej činí otrokem hříchů a vášní.

¹ Protože vykládal »podle zjevení z *výšin*« symboly, tvořící součásti složeného *pentagramu* (jak jej podává Eliphas Lévi), poznamenali jsme jednoho dne dr. Baptistovi, že přikládá slovy »*duch vody*« a »*duch ohně*« dva »*znaky*«, které jsou prostě jmény Adama (ADM) a Evy (HVH) v hebrejštině. Aniž by se v nejmenším zmátl, dal nám tuto pozoruhodnou odpověď (máme ještě jeho list): Máte úplně pravdu ve smyslu filosofickém. Leč s hlediska *smyslu Řádu božského mám i já ze své strany neméně pravdu!*

² Dokonce nesou mystické i skutečné doktorovo jméno, spojeny v jedno.

³ Omlouváme se čtenáři, že mu předkládáme takovou slátaninu; je třeba, aby soudil.

Hle jej, postaveného v hrozný rozpor, jenž mu nedává východisko, tomuto králi přírody. *Dává-li sluch nauce římského katolicismu, prohlašuje se rázem za zavázaného k naprosté zdrženlivosti, a pak se v něm příroda vzbouří a postihuje jej nejhroznějším káráním ze lži, vzpírajíc se víceméně tomuto útisku, jež lidská přirozenost cítí jako nesouhlasný se zákony jeho tvůrčího původu.*

Jestliže však přestane poslouchat tuto katolickou nauku, má před sebou pouze východisko zkaženosti, která jej pohltní na cestě nepravostí a vášní.

To vše upoutalo moje úvahy a tato záhada, podobná záhadě sfingy, tížila mé svědomí jako těžká můra. Volal jsem k nebi, abych obdržel rozluštění této záhady...

Není třeba postoupit příliš daleko na cestě iniciace, abychom uviděli, že rozluštění může být pouze na cestě lásky!

Zde se před námi postavil pohlavní zákon, podstatná podmínka každého zákona lásky podle zákona ustavení lidské přirozenosti. (sic!)

Proč Bůh provedl rozdělení pohlaví? – Mojžíš sděluje fakt, ale naprosto mlčí o důvodech tohoto činu. *To bylo zachováno jedině pro zasněžení.*

Člověk se tedy nalézá vůči potřebě, z níž mu příroda činí zákon, a neví o této věci pranic, ani příčiny potřeby, která ho ovládá, ani o božských zákonech, které sleduje.

Společnost mu otevírá brány manželství; ale kolik společenských překážek se staví proti této podmínce, která nic, co se týče tohoto strašného problému, abychom tak řekli, neluští.

Tak přicházíme k jádru naší věci: zde to je, kde začíná právě zasněžení! *Jsme tváří v tvář pokolením, která opustila zemi a která osidlují onu armádu světů, jež krouží v nesmírnostech prostoru. Jak ustavit vztahy života s bytostmi těchto světů? A pak jedni z nich žijí ve světle, druzí naopak jsou ponořeni do temnot. Jak si smířit jedny a vyhnout se druhým?...*

A ti, kdo žijí na zemi – což není možno ustavit vztahy života s bytostmi, které jsou v těchže obtížích jako jsme my sami?

Oh! Zasněžení má rozluštit tento nesmírný problém!

Jistě, tento problém je rozluštěn. Drahý synu, jste hoden jej znát a přijmout tajemství, která jsem zaplatil nejhroznějšími zkouškami! Leč jakou mám radost, že vám je mohu předat zasněžením!

Buďte požehnán svrchovanými požehnáními toho, jenž je životem, světem, oživující a obrozující láskou, k přeměně bytostí.

† Jean-Baptiste...“

(Desky 1. – list z 8. června 1886, passim.)

Šest dní poté přinesl dlouhý list p. Wirthovi nová zjevení.

Doktor se opakuje ve všech způsobech. Jeho nesouvislý sloh – tekutina přesycená nálevníky, hořlavá a působící nevolnost – jeho sloh je lepivý jako jeho myšlenka. Podáváme jen výňatky z listů, a přece jsme nuceni stále je přehazovat.¹

„Drahý synu, požehnaný nebem... právo prokreace nesmí být zaměňováno s právem plození, neboť je od něho naprosto odlišné, a prokreace je odlišná a neodvislá hlavně od práva a od moci plození.

Protože byla lidská přirozenost rozdělena na dvě pohlaví, je nemožné provádět právo prokreace jinak nežli životním fermentem obou, v obraz moci plození...

Je to *kvasidlo života* (vyrobené ve stavu čistoty a světla, jehož dosáhnout nás naučí zasněžení), jež dává vzestupovat bytostem skrze Právo prokreace, přenesené nám Bohem.

Je zřejmé, že v provozování tohoto práva a moci prokreační obě bytosti, pozdvižené Iniciací k oné královskosti, se nalézají ve svaté svobodě dítek Božích.

Společnost ustavila zákony pro manželství, a to rozumně. *Leč vzhledem k prokreačnímu právu tomu nemůže být podobně.* Přece však, kdyby zákonití manželé byli zasněženi, bylo by pro ně tím snadnější provádět právo prokreace: neboť *toto právo se provozuje každodenně, kdežto plození je podrobena zákonům přírody...*

Když byly tyto zásady otištěny do paměti, zbývá prohlásit, že *právo a moc prokreace je dovoleno zasněžením a že je shodné se zákony a pravidly Božími a že žádné bytosti není dovoleno hanět provádění tohoto práva, v žádném případě a pod žádnou záminkou, protože Bůh je uzákoňuje ve prospěch zasněžených...* Vykonávat toto právo je *nejmravnějším činem*, který je možno konat..., za účelem dát vzestupovat bytostem tří říší přírody, *skrze kvasidla života*, která se učinili schopnými vylévat² ve světle, čistotě, svátosti a v požehnání, kterého dokázali nabýt...

¹ Totiž vynecháváme zbytečné nebo neužitečné věty, avšak – jak je zřejmé – aniž bychom změnili i jen jedinou tečku nad i!

² Oni »zasněžením«, a ne »bytostí«, jak by se mohlo zdát podle stavby věty. Ostatně celkový smysl je zřejmý.

Tato moc prokreace, podstata *královskosti* lidské přirozenosti, spolu s právem plození, nemůže být nijak znovunabyta bez jisté přípravy. A v tom byla největší obtíž mého poslání...

Nauka, v teorii, je možná skrze dopis; neboť je to cesta vědy: leč *experimentální věda vyžaduje a potřebuje se postavit pod štít mistra, jenž hlídá nastoupenou cestu...*“

(Desky 1. – List z 4. června 1886, *passim*.)

„Zasvěcení pouhou teorií by bylo plané, ano i nebezpečné. Znát cesty a prostředky tohoto práva prokreace... a neužít je ve prospěch bytostí, jejichž králi se *iniciaci* stáváme, to by byl *zločin všech zločinů*, jenž není odpustitelný ani na tomto ani na onom světě! A tak, aby se předešlo tomuto neštěstí, Bůh nedovoluje dokonalé zasvěcení pro ty, kdo by je přijali jen v teorii a ne v praxi.“

(Desky 1. – Dopis z 23. června 1886, zlomek.)

Dvě nekonečné homelie, datované 10. a 13. srpna 1886, jsou psány, aby od p. Wirtha žádaly naprostou diskrétnost. Pan Wirth měl tehdy navštívit abbého Z... – nové vítězství Karmelu, aspoň se sektáři kolébali v této iluzi – a Baptista byl v neklidu: živě se obával, aby neopatrné nebo předčasné slovo nevybudilo pochybnosti ve svědomí výborného kněze, kterého hodlal přivést ke spojení zcela polehounku a aniž by ho poplašil. Byli až příliš ukvapeni při práci s tímto mužem církve, předmětem všech doktorových služeb. Co o této věci píše, má svoji cenu.

„...Před oslňujícími jasy *nauky života* mozek vašeho přítele (abbého Z...), ač tak obdivuhodně nadaný, se takřka rozletěl; »Zadržte – nevydržím to! Můj mozek puká.« *Jestliže již výklad nauky působí takovéto účinky, pochopíte, že bylo nemožné před dostatečnou přípravou přejít, od naučné teorie k jejími uvedením v činnost...* Vidíte tedy, ani jsme se nedotkli otázky činů, způsobů, jak pracovat...“

(Desky 1. – List z 13. srpna 1886, *passim*.)

Ať však tomu bylo s těmito obavami a s těmito nechutěmi jakkoliv, doktor Baptista, soudě, že je abbé Z... na dobré cestě k ohočení, připojil ke konci téhož listu:

„Tak je na tom náš přítel... Připravuje se, naladuje se, a to je nezbytná podmínka k moci prokreační, k jejím dílům a k činům života. Pro tuto chvíli nejde dále.

Pro vás rovněž není překážka k této přípravě; *chcete-li, řekněte ano*, a já беру na sebe, že vás dám připravit a naladit k tomu, k čemu našeho přítele, ne-li ještě více... Budu čekat dobrou odpověď...“

(Desky 1. – List z 13. srpna 1886, ke konci.)

„Beru na sebe, že vás k tomu dám připravit!“ Co tím rozuměl náš velekněz? Dopis adresovaný jím slečně Marii M... nám to povídá: tato zasvěcená Karmelu, jak jsme viděli, bydlila tehdy v témže městě jako p. Wirth. Zde, co jí doktor psal v těch dobách:

„Chci zde vyložit zásady věčného práva, jež ovládá otázku, kterou se zabýváme.

Zásada první: Svatá svoboda dítek Božích existuje pouze v *říši oslavené*, a nikdo není v říši oslavené nežli skrze víru a nauku Karmelu;

Zásada druhá: Učedníci, to jest povolání, mají tatáž práva jako vyvolení, jedni aby se učili, druzí aby konali: to však předpokládá přijetí Karmelu;

Zásada třetí: Zákon Spojení je stromem vědění dobrého a zlého. Ta spojení, *která jsou udělána podle zákonů úpadků, vedou k propasti; ta, která jsou konána podle pravidel Božích, otvírají cesty osudu...*

Je snadné podle těchto zásad poznat cestu, kterou musíme sledovat vzhledem k *žadatelci povolání* (uhodneme, že šlo o p. Wirtha!). Přijme-li eliášskou víru, považuje-li nauku Karmelu za pravou a božskou, *vstupuje do práv učňů, která jsou právy vyvolených.*

Je dobře postupovat opatrně, zdrženlivě a moudře, a vystříhat se toho, abychom nebyli špatně posuzováni. Viděla jste, jak se nám zdařilo s p. X... a se slečnou Z..., ale to proto, že jsme se příliš neukvapovali.

Abych vám řekl pravdu, skoro se mi zdá, aby on (Wirth) poznal pravdu skrze vás, ano i praxi, ale vy víte, za kterých podmínek, pro dobro a čest Karmelu!...“

(Desky 3. – List slečně Marii DLI. ze 7. září 1886.)

A tak je vidno, jakým způsobem dr. Baptista chtěl „dát připravit“ p. Wirtha!... Leč slečna Marie M. nepřistoupila na tento způsob nazírání. Dosud se vzpírala *spojením* a provozovala karmelské náboženství *kromě toho*. Doktor vždy doufal, že přistoupí na jeho názory, a někdy upadal do prudkého hněvu, prohlašuje, „že nedojde nikdy k ničemu, nepodrobí-li se trpné poslušnosti. *Mimo spojení, volal, mimo spojení není spásy!*“

(Desky 4. – Údaje sl. Marie M..., str. 24–25.)

Jiný doktorův dopis slečně Marii M... nadbytečně dokazuje, že tato slečna, znamenitá somnambula, které si vážil v obcování s Duchy světla, se vzpírala nařízení o spojeních.

Jednoho dne, kdy „*nebeské maminky*“ (sic!) (mamans) prostřednictvím slečny Marie M... přísně pohaněly tyto praktiky, doktor, velmi zmaten, napsal jasnovidce nezaplátitelný list, jež zde přepíšeme téměř celý:

„Děkuji vám, milovaná Evo, za odpověď našich drahých nebeských maminek.

Nechť je mi dovoleno předložit vašim zrakům moji dvojí polohu, jakožto nositele poslání vůči mně samému pro můj osobní vzestup a jakožto nositele poslání vůči ostatním vyvolencům.

Zdá se, že mezi oběma posláními je rozpor, a přece je nutné, abych je obě smířil.

1. – Mám se zabývat vším, co se týče mého vlastního vzestupu. To je naprostá povinnost, neboť nebudu moci dát, nežli to, co získám.

2. – Leč Jean-Baptista se má stále *zmnohonásobit deseti* (sic),¹ neboť neznásobí-li se, nic nevykoná a nic neobdrží.

Ale pak, drahá Evo, vidíte záhadu, kterou má Jan rozluštit?

1. – Nebude-li se Jan zabývat, nežli vlastním vzestupem, může ovšem jít po cestě vlastního zdokonalování. Ale v tom případě se *neznásobí deseti*.

2. – Chce-li *násobit deseti*, jak je jeho naprostou povinností, pod trestem, že ničeho nedojde; v tom případě, jak spojit pravidla, která jsou tak dokonalá pro Janův vzestup, s nutností násobit se deseti?

To je to, co mne uvádí do rozpaků. Chtěl bych splnit všechnu vůli našich nebeských maminek, neboť vím, že pravidla, která ony podávají, jsou dokonalá;

Ale přiznávám se vám, chtěl bych se také násobit deseti.

Drahá paní S... ve jménu Eliášově nepředepsala tak přísná pravidla, jako jsou pravidla našich nebeských maminek!...

Otevřete svoje srdce těmto velkým záhadám; horlivě se modlete a vizte, co vám řeknou buď Eliáš, nebo naše nebeské maminky...

Jean-Baptista.“

(Desky 3. – Dopis bez data, sl. Marii M...)

Co může být fraškovitějšího, nežli blahoslavený zmatek a zadržovaný špatný rozmar, jímž dýše tato znameňitá listovní konzultace. Sladounký a pokrytecký tón, fádňi a rozvláčný, plný mnohonásobného opakování – samé věci, které by všude jinde působily hnus – zdají se naopak zesateronásobovat komičnost tohoto zábavného listu... Proto nám záleželo na jeho otisknutí, třebaže jsme nuceni pomlčet o množství nejzajímavějších podrobností. Náš rámeček se vzpírá podobnému rozvíjení věci. Jsme nuceni přistoupit raději k zakončení korespondence p. Oswalda Wirtha.

Tento okultista, jenž o velmi mnohých otázkách věděl nekonečně více nežli doktor Baptista,² toho začal mít dost, aby mu posílal oslovení a tituly³ „*vznešeného a ctihodného mága, svrchovaného ochránce věčné a svaté pravdy, nebeského zasvětitelce dívek země do božských tajemství světla a života*“, anebo „*Vznešený a slavený Mistře Poslanče nebes k vykoupení Země, vznešený a mocný Hierofante arkán sv. Karmelu*.“ Neboť p. Wirth, rozhodnuv se, že Janu Baptistovi rozváže jazyk, cítil se správnou bystroduchostí, že nebude moci dobýt tvrz jeho slepé důvěřivosti jinak, než když bude bombardovat věž jeho nesmírné pýchy.

Zkrátka Wirth měl této dvojaké úlohy již dost; rozhodl se učinit tomu konec ke konci listopadu 1886. Napsal tedy prorokovi: „Vzhledem ke vznešeným naukám božského Karmelu mám za to, že se mi dostalo v tu chvíli jakoby zjevení onoho nejvyššího zasvěcení, jehož nabytí tvoří tak žhoucí moji touhu. *Doufám aspoň, že nejsem hříčkou iluze ani manévru zlých duchů.*

Podle intuicí, které mi přicházejí, nemůže *zasvěcenec* vniknout do plnosti své theurgické mohutnosti, nežli spojením se s osobou opačného pohlaví, než je sám... Ale toto spojení není obyčejným manželstvím, jehož cílem je plození. Zde jde pouze o náboženský úkon, nade všechny jiné..., ale je zapotřebí jisté přípravy, jistého předchozího očistění, mnohem vážnějšího než obyčejné přijímání; neboť toto je *svátost svátostí*, svátost, která dá buď *všechn život*, nebo *všechnu smrt*.

Tento úkon je nadto naprosto volný, to jest naprosto nezávislý na fyzických okolnostech vhodnostních, nutných za účelem plození... Všichni muži jsou manželé téže jedné ženy a rovněž všechny ženy se stávají manželkami jediného muže.

Náklonnosti nejsou individualizovány, ale stávají se hromadnými; souhrn zasvěcenců tvoří již jen jediného muže a jedinou ženu, a v tom jsou utvoření k obrazu Božimu!...”

¹ Dát 1 do 0, phallus do kteis.

² V oné době p. Wirth vskutku pronikl některé z esoterních pravd, jež jsou dosud postižitelné – ač znetvořené – pod symboly svobodného zednářství.

³ Nijak nepřeháníme; tato oslovení jsou doslovná. P. Wirth je umělecky obměňoval, neopomíjí je nikdy vyšňořovat jimi vznešeně hlavu každého ze svých listů veleknězi. A tento hlupec se dal chytit jako hejl na vějíčku.

Otázka byla odvážně položena a odpověď musila být rozhodná. Nedala na sebe čekat. Přitlačen takto ke zdi, hierofant již neváhal podat celou svoji myšlenku:

„Drahý, milovaný vyvolenče! *Pochopil jste velmi dobře* božské cesty, na něž vás nebe pozvalo a kam vás řídí!...

Shlédl jste dobře podmínky svrchovaného práva prokreace. Ve vykonávání tohoto božského práva, na nejvyšším stupni, jsme tím, co písma nazývají: *Ego dixi dii estis!*

To je onen šestý smysl, jenž byl ztracen při pádu a do jehož *držení je nutno se vrátit* (sic!). To je vykonávání lidské královskosti nad bytostmi tří říší přírody, na zemi a ve světech.

To je kvasidlo života, jež štěpováno na životní princip bytostí tří říší dává jim stoupat stupeň za stupněm po vzestupném žebříku života. To je věru svátost svátostí, jak jste tak dobře řekl.

Ale nikdo nemůže být sám ve vykonávání tohoto práva prokreace: *jeden sám má pouze fluidy. Kvasidlo života je složením obou fluidů.* Ale je pak naprosto nezbytné, aby oba byli ve stavu povznesení do královskosti lidské přirozenosti.

Logický zákon nám jasně ukazuje, proč svoboda Božích dítek je v těchto okolnostech naprostým právem: Je to jako král, jenž se může snoubit s každou, ale s podmínkou, že jeho manželka je z rodu královského.

Tato svoboda, která se zdá tak velká, dnes, kdy královské dcery jsou tak řídké, nemá, jak vidíte, velkého rozsahu.

Ale rozšíří se v míře zasvěcení v božský řád.

Váš pojem o této věci a výklad, jež jste o tom učinil ve svém listu, je naprosto přesný.

Je zřejmé, že otázka oplození podléhá jiným zákonům.

Budete prvním žákem života v mužském řádu;¹ budete prvním v tomto vyvolení, které je očekáváním všech bytostí všeho stvoření. Přijměte svatý a živoucí polibek bratrství života. Buďte požehnan atd...

† Jean Baptiste...“

(Desky 1. – Dopis z 24. listopadu 1886, zlomek.)

Po několika dnech, soudě, že neprojevil dostatečné nadšení, se Baptista vrací k tzv. inspirovanému listu p. Wirtha. Velekněz měl kdy naladit struny své kytary: poslyšte žhoucí a vítěznou hymnu, která se chvěje pod jeho prsty:

„Drahý synu nebes, požehnaný mého srdce a srdce vyvolených! Jestliže za deset let, co znám Karmel, poznalo moje srdce mnoho radosti nebeského řádu, radost, která mi zaplavila ducha i duši, když jsem četl váš drahocenný dopis, musí být postavena na první místo...“

Nyní, drahý vyvolenče, jste pravým synem nebes. – Když jsem vám dal toto jméno, zdálo se velmi zvláštní nazývat synem nebes bytost, která žije zde na této zemi. Leč mluvil jsem tak po zákonu vašeho volání, a hle, *tento titul je tím, jenž vám mohu v této chvíli dát, chci-li mluvit ve světle pravdy, podle přání svého srdce.*

Pravíte s naprostou přesností: Čekám nyní na příležitost, abych přešel od vědecké znalosti k oživujícím činům; neboť věda nabývá ceny jenom svým použitím. Máte pravdu: *Také my jsme připraveni. Již dlouho očekáváme požehnaný den, jenž se objevuje našim očím.*

První mezi vyvolenými, počnete *řetěz, jenž povznese do výše žebřík života* (sic); buďte vítán, vy, ježž nebe uvedlo, a necht' hvězda, jež svítí vašim očím, vás přivede do našeho středu!

Předhoniť všechny ostatní a první vstoupíte do pravého a věčného království lidské přirozenosti. Nejste již mým žákem, drahý vyvolenče, jste mým druhým já! Jak je váš osud krásný a jaké potěšení přináší mému srdci!

Konečně je rozhodnut, ne již v mém svědomí a v mé vlastní osobní zkušenosti, ale v srdci jiné svobodné a nezávislé osoby, tento problém, jenž učiní z dítek země skutečné syny Boží!

Nikdo kolem mne není tak pokročilý jako vy: mám na mysli mužský řád.

V řádu ženském již takové mám,² jak to praví váš list. Přijďte ukončit svoje zasvěcení oživujícími činy této posvátné vědy, přijda do našeho středu. Jste s radostí očekáván; neboť vaše vyvolení je zde znáno těm, které byly nebesy vybrány, aby vstoupily na tyto panenské cesty...

Naše poslední dopisy u mne zůstaly tajemstvím. *Důvodem k tomu je to, že každý má zůstat pánem použití; které může provést s věděním, které mu je dáno.*

Je pravidlem opatrnosti, abychom se vyhnuli ranám zrádců; neboť jsou bytosti, pro něž tajemství svědomí jiných není posvátné.

Chci, aby bylo posvátné. Neboť je posvátné před Bohem!

Jean Baptista.“

(Desky 1. – List z 2. prosince 1886, passim.)

¹ Ač jsou ostatní vyvolenci Karmelu méně pokročilí nežli p. Wirth, uvidíme dále, že Baptista je nechává konat prokreaci rovněž; nepochybně z důvodů *učednictví*.

² Slyšte kuplíře, nabízejícího své dcery! Hned jej uslyšíme, jak jim ponechává slovo, aby se nabídly samy.

A nyní nejlepší: list z 5. prosince, podepsaný třemi dívkami zasvěcenými Karmelu, spolupodepsaný jejich matkou (!), s dodatkem opatřeným Baptistovým velekněžským schválením:

„Požehnaný synu Boží, milovaný nebem a našimi srdci!... Podivovaly jsme se nebeskému působení světla ve vás; neboť, *aniž byste měl příležitost zevrubně studovat Eliášovou nauku, přece jste dovedl pochopit nejhlubší z mysterií.*

Karmel znamená tělo povznesené v Bohu, a světlo z výšin vám dalo poznat, jak se lze znebežtit zde na zemi, týmž úkolem, jež byl a jenž dosud je příčinou všech mravních poklesků. (To je přece jasné.)

A tak, jak velice toužíme mít vás ve svém středu – Modlily jsme se tak často u svatého oltáře, aby nám bylo dopřáno užít vyvolence, jak jej nebe chce a jakým vy budete!...

Nebe učinilo veliké sliby hlavě božského Karmelu pro den, kdy bude kolem sebe mít opravdové žáky... *Naší touhou by bylo vidět vás po boku Otce, jako prvního vyvolence, aby utvořil řetěz života.*

Přijdete-li, budete moci poznat naši dobrou vůli, aby vám bylo umožněno od cesty vědy přejít na cestu zkušenosti; neboť Bůh nesoudí bytosti podle jejich nadání, ale jediné podle činů života, kterých se ukázaly být schopny...

Ta, jež vás má v srdečné lásce:

Nahelaěl

Zdravíme jako ta, jež vedla pero, syna nebes v požehnaní vyvolenství, do něhož vstupuje:

Indhelaěl.

Anandaěl.

Schvaluji nauku tohoto dopisu, podepsaného andělskými jmény Tria, s matkou.

Shephaěl.

Jean Baptiste.“

(Desky 1. – List z 5. prosince 1886, passim.)

Zdá se, že tato souborná epištola staví poslední tečky nad některá i, v eliášském textu až dosud nezřetelně vyšlá.

Je to jediný list, jehož originál není v našich rukou: byl žádán zpět a vrácen. Ale byla zachována nutná předvidavost a zachován jeho otisk, což vyjde stejně.

Na tomto stupni byla Baptistova mystická korespondence s panem Wirthem, když byl „*Mistr moudrosti*“ zpraven, že si jeho žák z něho tropí smích.

Myslil, že může odvolat své kroky a popřít všechno své předchozí učení; protestoval, že nebyl pochopen.

Čtenář váhá při četbě posledních doktorových dopisů; ano, váhá, nevěda, čemu se více divit, zda odvážné dvojakosti,¹ kterou tento člověk ukazuje, anebo jeho nepochopitelné zaslepenosti.

Bylo to 2. prosince, kdy psal tento nadšený dopis (překypující vítěznou radostí i naivním odložením veškeré zdrženlivosti), kde je možno číst: „*Nejste již mým žákem, drahý vyvolence, jste mým druhým já!*“ A 5. prosince připojil poznámku svého schválení k soubornému dopisu tří dívek a jejich matky, vybraném kusu, kde stojí tato věta: „*Aniž byste byl měl příležitost studovat zevrubně Eliášovu nauku, přece jste dovedl pochopit nejhlubší z mysterií!...*“

Nuže, máme před očima dva dopisy téhož Jana Baptisty témuž Oswaldu Wirthovi, jeden datovaný 11. prosince 1886, kde nalézáme tyto řádky:

¹ Doktorova zlá vůle se tu ukazuje neméně křiklavě nežli při jiných příležitostech. Vyniká zvláště vzhledem k markýzi de Saint Yvesovi. Pokud Baptista myslel, že se tento osvícený theosof snad pokloní před jeho posláním, dělal z něho velikého proroka. Několik měsíců poté jej nenávislně kritizuje.

V listu p. Wirthovi s datem 8. února 1886 mluví „...O velkém zasvěcení, o osvíceném jasnovidci Saint Yvesovi.“ „Ach!“ – pokračuje, „jak jsem byl vzrušen při čtení stránek, které vykládají základ děl markýze de Saint Yvese: *La Mission des Juifs!* Tento vyvolenec neobdržel zasvěcení od živého pozemského člověka, ale z nebes. Leč jaká je v něm věda a jak povýšený se jeví nad svými současníky! *Je sladké a blažené číst jeho stránky, jež inspirovalo světlo z výšin!* Konečně nejsem více samotem... *Vidíte, kdo jsme.* Oh, čtěte znovu spisy p. de Saint Yvese, a v této škole zvíte, co je to *osvícený jasnovidce, jenž obdržel to, co já nazývám iniciací!*...“ (Desky 1. – List č. 11.)

Témuž p. Wirthovi psal doktor 7. července 1886, tedy pět měsíců po dithyrambické chvále, kterou jsme četli: „Světlo prorocké... je nutností; bez něho bereme za dějiny, co je jen pohledem do budoucna, a pak vše je zmatením. *To je to, co se přihodilo p. de Saint Yvesovi.*“ (Desky 1. – List č. 20.)

V dlouhé epištole – mistrovském díle domyšlivě přehnanosti – adresované p. Barletovi s datem 20. srpna je možno číst: „*Jeho autorita se zřítí před moudrou a hlubší kritikou jeho díla: La Mission des Juifs.*“ (Desky 6. – Opis dopisu p. Barletovi.) Konečně v dopise adresovaném p. Renému Caillé s datem 20. listopadu 1886 doktor Baptista mluví o dvou okultistech západní školy a říká: – „Pan Saint Yves otevřel těmto pracovníkům klamnou cestu; ale existuje velmi silný proud, aby byli uvedeni zpět na cestu pravou.“ (Desky 5. – Dopis číslo 11.)

„Dal jsem vám jména, ne která vám patří, ale která je možno si zasloužit po dlouhých létech záslužných činů... Dosud jste neshlédl nic než předsín profánních, a nikoli svatyni...“

Druhý, datovaný 13. prosince, obsahuje tyto řádky:

„V pohledech, které jsem měl na vašeho ducha, jsem nucen vám říci, že se mi jevíte z čím dále tím nepříznivějšího hlediska...“

Dne 7. prosince jsem se rozhodl podrobit vás *posudku světla z výšin... povolal jsem vašeho ducha: přišel váhavě a celý temný*. Zkouška ukázala, čím jste; dopis byl žádán zpět.¹ *Byl jste poznán ne jako zasvěcenec, ale jako člověk, jenž nechápe, co máme před sebou...*

Když slunce září na obloze, ti, kdo žijí v temnotách, nemohou zadržet jeho paprsky...“ (doslovně!)

A tak žák, jenž se již stal mistrem, nejpokročilejší z adeptu, vyvolenec nebes, jenž dovedl svými vlastními silami rozluštit Veliké *tajemství všech tajemství* – se stává za méně nežli týden slepcem, jenž nic neviděl, blbcem, jenž nic nepochopil...

To je to, co tvrdí náš velekněz v úzkých!

Ah! jistě, to znamená hnát až k mistrovství pokrytectví, šarlatánství a podvod – a také hloupost.

Rozhořčení stoupá do hrdla před takovouto drzou hloupostí: *Peccatum est stultitia...*

Ať je tomu jakkoli, těchto několik výňatků může podat pojem o obsáhlé korespondenci, kterou nám p. Wirth dal do rukou v posledních dnech února 1887.

Zatím jsme již měli v rukou několik sešitů neméně významných dokumentů. Jiný rosekrucián 2. stupně, p. René Caillé, inženýr v Avignonu, předal do našich rukou asi v té době sbírku své vlastní korespondence s doktorem.²

Z druhé strany zbožný kněz, jenž úplně marně vyplýval mnoho apoštolské výmluvnosti, aby uvedl na pravou cestu tohoto bídíka a jeho četný průvod oklamaných a obětí (váháme jmenovat tohoto kněze, poněvadž u nás hájil Baptistu jako nepřičetného a snad by nám neschválil, že strháváme masku člověku, v němž jeho dobrota nechce vidět jiného nežli blázna), zbožný kněz nám napsal pod datem 7. ledna 1887:

„... Nazítí po mém návratu učinil mně pan M... některá sdělení, jejichž vážnost nechápal a jejichž dosah mu úplně uniká. Stačí několik slov, abyste pochopil.“

Doktor má tajný byt, složený z tzv. oratoria, kam se každodenně dvakrát samotou uzavírá, a z malé světničky, v níž občas pokradmu uléhá, aby zmátl duchy, kteří prý mu usilují o život a kteří, jak praví, o úkrytu nevědí! Tento byt je stranou v domě, jež obývá rodina G...³

Dva dny předtím paní T..., mluvíc o svých okultních spojeních, zvaných duchovní, mně nakonec odhalila toto strašlivé tajemství.

Nešťastnice je nucena přijímat laskání a objetí nejen duchů světla, ale i toho, co nazývá lidoživoty (humanimaux), páchnoucí obludy, které otravují její pokoj a její lože a které se s ní spojují, aby se pozdvihly k lidství.

Ujišťovala mne, že od nich byla již několikrát otěhotněna a že za devět měsíců těhotenství pociťovala všechny příznaky i zevní známky těhotenství. – Když nadešla doba, porodila bez bolesti – ale z ústroje, z něhož jindy vyjde dítě, vyjdou jen pouhé plyny.⁴

To je horší, jak vidíte, než co vypravuje abbé Villars o sylfidách, salamandrech a skřítcích. *Comte de Gaballis* je překonán – a důkladně.⁵

Sděluji vám přesně, co mi sdělila tato ubohá halucinovaná; stvrzuji vám to svou ctí – a neříkám vám všechno.“

Bylo zahájeno vyšetřování k zjednání nových dokumentů. Trvalo asi 2 měsíce. Před jeho uzavřením bylo rozhodnuto obrátit se na onu mladou členku Karmelu, jejíž oči p. Wirth otevřel, a apelovat na její otevřenost. P. Wirth obdržel posláni opatřit podrobné prohlášení: odjel za tím účelem do Châlonsu (v květnu 1887.) Slečna Marie M..., zklamána a zmatena tím, že byla obětí podvodníka, nalezla odvahu říci vše. A podepsala statečně svoje sdělení, jež bylo na místě spolupodepsáno p. Wirthem (18. května 1887). Odevzdala mu mimo to ohromný

¹ List dívek, jenž byl opravdu vrácen; když byl vzat otisk.

² Prosil nás, abychom zachránili šest dam z Turinu, jeho přítelkyň, nevinných hrdliček ideálu, které se chytily jako tolik jiných na ošklivý lep falešného proroka. – Kéž jsme byli s to přispět k tomu, aby jim byly otevřeny oči.

³ Tato rodina se skládá ze tří přívrženců »Díla« dvou dívek, které podepsaly souborný list, a z jejich matky.

⁴ Jsou to podle Baptisty »*těla slávy*«, o nichž snad budeme mluvit dále.

⁵ Zdá se, že Baptista opravdu vzal doslovně symbolické a paradoxální teorie z *Comte de Gaballis* (Hovory o tajných vědách. Londýn 1742. 2 sv. 12°.) – Nemůže být nic podobnějšího jeho způsobu, jak »dát vstoupovat humanimům«, než způsoby hraběte, jak učinit nesmrtelnými gnomy, undiny, salamandry a sylfy. Snad že dr. Baptista myslil, že abbé Villars rozuměl *filosofickým sňatkem* úkony incubismu, obdobné jeho »spojením moudrosti«. Blažená prostomyslnosti! Byli bychom v pokušení zvolat s Janem Husem, kdyby zde nebylo vhodnější zvolat s Tertuliánem: zvrhlá hlouposti čarodějů!

svazek listin, kde jsou kromě listů z ruky doktorovy i knihy eliášské liturgie, velký počet rukopisů a konečně díla autografovaná a reprodukce krvácejících hostií – samé doklady o tajných mystériích Karmelu Jeana-Baptisty.

Po návratu pana Wirtha a po prozkoumání nových dokladů vyslovili okultisté, spojení v čestný soud, odsouzení doktora Baptisty všemi hlasy (23. května 1887). Bylo mu oznámeno nazítří.

Nežli však byla jeho díla vynesena na světlo, byl mu ponechán všecken čas potřebný k nápravě. Odsouzení, které bylo zadrženo téměř čtyři roky, nad jeho vinnou hlavou, dospívá dnešním dnem k svému pozdnímu provedení. K. O. P.

Kéž by mohl falešný prorok nastoupit cestu pokání. To je přáním zasvěcenců, kteří se učinili soudci jeho chování před tvářmi nebes a před svým svědomím.

Zbývá nám zběžně probrat výpovědi slečny Marie M... a doklady, které od ní máme.

Nebudeme vyvolávat čtenářův hnus, zabývající se příliš obscénními praktikami, které Baptista povýšil na svátosti, a hlavně pečlivě odstraníme všechna jména osob nějak zapletených do této ubohé historie. A pak – slušnost nás nutí přepsat některé příliš technické věty do latiny.

ZLOMKY Z VÝPOVĚDI SLEČNY MARIE M...

(18. května 1887)¹

„V květnu 1871 mi počal (B..., čili Dr. Baptista) vykládat o »*spojeních na vzdálenost*«, říká, že stačí, abych jej zavolala v Châlonsu, a že jej budu hned cítit vedle sebe v loži. Byla jsem příliš zvědavá, než abych to nevyzkoušela, ale přes opětovné volání jsem nikdy nemohla postihnout ani stopy po Janu Baptistovi.

Paní T... mi již dříve vykládala o těchto spojeních na dálku a dokonce tvrdila, že se takto stala těhotnou.

Nemohla jsem dlouho zůstat v nevědomosti o stycích, které B... udržoval se všemi stoupenkyněmi Karmelu. Jednoho dne, když byl zavřen s paní T..., jsem ho musela zpravit o naléhavé návštěvě, a tu mi přišel otevřít jen v košili.

Dozvěděla jsem se, že již od času Eliášových (Eug. Vintrase) se věci měly stejně; avšak Eliáš uchovával svoji přízeň jen osobám z vyšší společnosti a nekompromitoval se mezi sprostými lidmi, v nichž nalézá svou rozkoš Baptista. Bývalo to skrytější a navenek slušnější. Nekompromitoval a nerušil rodiny, ale obracel se jen ke svobodným ženám, jako byly markýza de ***, Comtessa d'*** – které paní Vintrasová nazývala k... a s..., jež jí ukradly muže.

Baptista se mne dotazoval, když jsem byla uspána, na teorii »těl slávy«, jimiž slehla paní T... a jež měla sloužit duchům zemřelých k jejich vzestupu: zničila jsem tuto teorii dokazujíc, že nedokonalé bytosti nemohou samy od sebe dovést jiné k dokonalosti.

V březnu 1883 »*byl Karmel v plné činnosti*«. Otec B... dopřával velmi častou přízeň slečně J. G... a pan L... byl velmi prudce zaujat slečnou C. G... Avšak paní L... nenacházela v řídké přízni »Otcově« plnou náhradu za ztrátu svého manžela. Její žárlivost byla strašlivá a Baptista se bál, aby nerozkřikla tajemství Karmelu. ... Bylo nutno zrušit svazek mezi panem L... a slečnou C. G... Musila na kolenou odprosit paní L..., zatímco ta se svým chotěm konala nebeské spojení. Tento rozchod byl pro slečnu C. G... velmi těžký, až z toho onemocněla.

Podle toho, co jsem viděla, je Baptista stížen satyriasi, neboť jeho spojení byla tak častá, že by i mladí muži váhali. Imo, quod pessimus est, ex ipsius ore accipi eum, si quando solus cubuerit, quod quidem raro accidit, sese impus polluere.

In ventrem ergo cubans, manu stupratur. Tunc foemineum crebro Spiritus vocati apparent, quorum formas modo simul, modo alternis vicibus sibi submissas sentit. Flammeæ e mentula ejus micant scintillæ... etc.

Ab ipso præterea me doctam esse testor, nullo sanguinis vinculo prohiberi, quin et fideles coeant invicem: nec patrem cum filia, neque cum filio matrem, neque cum fratre sororem unquam rite misceri fuisse nefas...

Etiam et vasibus indebitis confitebatur mulierem cum viro aliquando jungi decere, si præsertim fuerit mulier veneri minime idonea.

Huic præcepto nempe Doktor libenter indulget: creatum est os ad edendum, creata sunt genitalia ad coeundum. Attamen interdum licet communionem in vase buccæ sub *omnibus speciebus* fieri: vitæ etenim coitus Sacramentum nuncupabatur apud nos.

V únoru 1886 měla slečna M... sen, jenž se zdál špatnou předpověď pro jejího otce.² Baptista se dotazoval duchů a zjistil, že proti panu M... byla vedena magická operace, která se mu měla stát v určitý den osudnou...

¹ Nepochybujeme ani na okamžik o naprosté pravdomluvnosti slečny Marie M..., která diktovala výpověď úplně souhlasnou s tím, co víme o Karmelu již odjinud. Přece však je naší povinností poznamenat, že toto svědectví má pouze cenu svědectví a ne přímého důkazu, zdrcujícího, jako jsou vlastnoruční doktorovy listy, z nichž jsme dosud podávali výňatky.

² Pan M***, Baptistův Amfytrion. Jeho dcera, slečna M***, nebudiž zaměňována se slečnou Marií M...

Baptista učinil protiznamení a v onen den bylo konáno mnoho obětí. Tak byl pan M... zachráněn a Karmel dobyl slavného vítězství nad protivnými silami.

Karmel byl ve stálém očekávání velkého monarchy.¹ Baptista podnikl cestu do Frohsdorfu (k »Jindřichu V.«). Peníze mu na to dala paní L... (svatá Panna z Loches), která k tomuto účelu věnovala obnos, jež zprvu určila na svůj pohřeb a který teď byl zbytečný, neboť neměla nikdy zemřít, či vlastně měla být po třech dnech vzkříšena z mrtvých.²

Baptista navštívil Jindřicha V. a oznámil mu, že je jeho posláním, aby se stal *velkým monarchou*; a jako důkaz pravdy mu oznámil vzkříšení paní L...

Po smrti Jindřicha V. bylo Baptistovo zklamání nesmírné; neboť svým věrným ke dni, až přijde *velký monarcha*, nasliboval tolik věcí! Leč nebyl dlouho na rozpacích a vrhl se na tak zvané potomky Ludvíka XVII.

Mne pak chtěl dát *velkému monarchovi* ke spojením a říkal, že v tomto případě neodepřu.

Baptista mi někdy vykládal o černé magii, a když jsem spala, chtěl, abych mu odhalila tajemství jistých magiků...

Jeho svrchovaným lékem byly náplasti z lejnových látek³ připravené podle jeho vlastních citů...

Mluvil o bílých myších živených posvěcenými hostiemi;⁴ ale tvrdil, že to provozuje kterási jiná osoba, kterou nejmenoval.

Prohlašuji, že jsem nadiktovala těchto 40 stránek a potvrzuji jejich naprostou pravdivost. Châlons nad Mar-nou, 18. května 1887.

Podpis: Maria M... Potvrzení: Oswald Wirth.“

Doplňte tuto výpověď několika výňatky z dodatečného dopisu slečny Marie M... Oswaldu Wirthovi, ze dne 28. května 1887.

„Drahý pane, od vašeho odjezdu z Châlonsu jsem našla ve své paměti ještě některá fakta o Baptistovi.

Bere sošky svatých či světic, křtí je jménem osob, jimž chce, aby se něco stalo (tak!) ... Pak posvěti sošky některému ďáblu, ale tak, že nahlas pronáší modlitbu k některému svatému – v myšlenkách se však obrací k ďáblu, k zlému duchu.

Má také srdce zvířat, jež probodává špendlíky. Osoba (předmět čar) cítí píchání u srdce a operace má někdy za následek smrt.

Jsou také »svrchovaná přikázání«, napsaná na posvěceném pergamentu směsí inkoustu a krve ... Tato přikázání se čtou hlasitě za jistého obřadu, zapečetí se vždy zvláštním způsobem a spálí. A pak duch, jemuž jsou určeny, čte tyto spálené listy a je nucen učinit, co příkaz poroučí...

Může se chlubit, že mne chytil do svých smutných sítí... Mám dosud u sebe lahvičku, kterou mi poslal, abych si její pomocí zjedнала »Spojení života«. Pan Ch... ji otevřel a chtěl okusit, ale myslil, že je snad otrávená. V tomto lektvaru bylo rozeznáno sperma.“

(Desky 4., Dodatek.)

Zdá se zbytečné upozorňovat, že všechny tyto praktiky velmi těsně hraničí s nejhnusnější goetií. Chce-li se čtenář přesvědčit, nechť si znovu přečte naši kapitolu III., kde jsou vypsány čáry tradičního čarodějství.

Slečna Marie M... končí svůj list prosíc p. Wirtha, aby byl připraven ji chránit, kdyby jí chtěl Baptista ublížit. Může být klidná – hierofant nad ní již nemá moc. Nadto je možno říci zásadně, že čaroděj je schopen ublížit téměř jen těm, kdo se ho bojí. Baptista to dobře ví a zneužívá toho.

¹ To je, jak si vzpomeneme, jeden z prorockých nesmyslů Karmelu.

² Zde se věru vznešené stýká s hnusným. Prorockou líceň tohoto vzkříšení máme v rukou v deskách 3., v autografovaném exempláři z r. 1877. Končí provoláním „k elišáským velekněžím a k vyvolenkám Karmelu“: „Prosíme velekněze a vyvolenky..., které obdrží přiložený autografovaný text, aby jej pečlivě uschovali až do dne očekávaného zázraku. Poslouží, aby dosvědčil, že byli povoláni k vydání svědectví pravdě, a aby potvrdili, jak se to vše stalo v tomto zázraku, jež otevírá období pozeňnaných časů třetího zjevení, ... atd.“ Jděte, jděte! To znamená prodávat kůži z medvěda, který dosud běhá!

³ Těm, kdo by pochybovali o těchto Panurgových kuchyních, připomeneme, že za druhého císařství v průběhu procesu, v němž byl odsouzen jako šejdíf ke 3 rokům žaláře Baptista zcela přiznal podobné praktiky, a že prohlásil před soudci, že jsou »ve shodě s jeho vírou«. Místo exorcismu plival posedlým do úst; ale jeho univerzální paneceon byl kromě lejnové náplasti elixír složený z jeho pozeňnané moče smíšené v určitém poměru s močí sestry C***. – Vidíme, že se Baptista za 20 let nezměnil!

⁴ Když jsme v r. 1886 mluvili o Janu Baptistovi s mladým spisovatelem, jež byl jedním z našich přátel a v jehož rodině byl velekněz již dávno znám, ujistil nás, že Baptista opravdu praktikoval tyto bezbožné čáry, ale nepodal o tom důkaz.

Fakt je, že tento truchlivý pán vnesl smutek a rozkol, někdy i smrt do více než jedné, rodiny, z níž jej vypudili, jakmile jej poznali. Můžeme o tom citovat zlomek dopisu, zaslaného nám 7. března 1887 týmž knězem, o němž jsme již mluvili:

„Je pravda, že na slabé duše a hlavně na dvě ženy... zdařilo se mu vyděsit je tak, že z toho zemřely. *Jedna z nich v Havru, od chvíle, kdy vyslovil rozsudek její smrti, jej měla stále před očima, hrozícího, strašného, s rakví pod paží, a stále ukazujícího, aby se do ní položila.* Její blouznění trvalo několik dnů a nocí, až skončilo smrtí.

Předložím vám později tuto zprávu, jak mi byla podána panem P... z Havru.

Povím vám též, co činil ve Frohsdorfu, u Jindřicha V., jehož hlavu dost dlouho mátl.“

Může být zajímavé – než skončíme s touto osobností, přepsat několik frází z rukopisů a autografických brožur z našich *desek* 3. Tajná nauka Karmelu se tu prozrazuje, ale vyslovena slovy matnými, většinou srozumitelnými jen pro své zasvěcence – jako jste teď i vy a já, drahý čtenáři! Tyto sešity jsou v sektě sdíleny jen potají. Patří k esoterní liturgii a k okultním archivům Karmelu Jeana Baptisty.

PROHLÁŠENÍ O SEDMI TAJEMSTVÍCH, *jejichž klíč byl Karmelu přinesen Jeanem Baptistou Eliášem Gabrielem.*

„...Náleží ke kněžství Jeana Baptisty, aby nám dal klíč sedmi mysterií, která tvoří soubor pravd *třetího zjevení!*

První tajemství – Adam si ze svého těla slávy učinil tělo pokání svým hříchem s Evou, v jejich pádu; a my, skrze Ježíše Krista, nového Adama, my si můžeme na této zemi utvořit rajske tělo, které je napravené *duchovním tělem slávy*, nebo naším tělem nesmrtnosti, jež je *svatebním rouchem* evangelia.¹

Druhé tajemství – Také na této zemi můžeme obnovit duchovní tělo slávy těch, kdo zemřeli, aniž by měli toto svatební roucho.

Čtvrté tajemství – Zde se dotkneme *tajemství tajů svatého Karmelu*. Sv. Jan shrnul všechno svoje učení do příkazu: *Milujme se vespolek*. Je opravdu nutné pochopit, jak a kterou cestou jim můžeme pomoci. Jde-li o živé, aby opustili cestu hříchu, aby v sobě dali umřít starému člověku... Jde-li o duchy, kteří dosud nevstoupili do zákonů svého zlidštění, jak je k tomu můžeme připravit... – Je nutné, abychom mohli vniknout do světů útisku... a vyrvat *knížeti temnot* oběti, jež jsou podrobeny testu hříchu... Rovněž je nutné, abychom mohli otevřít cestu vzestupů...; a to, co činíme pro ty, kdo jsou za hrobem, je nutno zkusit i pro ty, kdo žijí na zemi...“

Brožura, z níž jsme vyjmuli tyto řádky, byla napsána Baptistou 4. a 5. února 1881. Dále nalézáme rodinnou molitbu, napsanou jeho velekněžskou rukou na pruhu papíru. Bude zajímavé ji číst:

MODLITBA

Ke znebeštění našeho ducha, zandělštění naší duše a našeho těla a k posvěcení našeho srdce.

Ó Otče, ó Synu, ó Duchu Svátý; ó Ježíši, ó Marie, ó Svátý Josefe! Račte nám poslat duchy z nebes slávy, duchy a duše ze světů světla a ze světů božských, naše svaté patrony, Eliáše a všechny, kdo nás milují; aby působnost Boží milosti v nás mohla znebeštit naši lidskou přirozenost, duši a tělo, a posvětit naše srdce oživujícím působením čisté a svaté lásky, abychom byli Kristy a Mariemi, Kristy v duchu a pravdě.

Ve jménu Boha živého, jednoho a trojného v osobách a v pěti způsobách života: Elohim, Sabaoth, Adonai, Véronah, Jehovah. – Amen. Alleluja!

(24. září 1880)

Dále čteme několik frází přinejmenším podezřelých v autografickém vysvětlení hostie zvané *»Imperiamaelická«*:

„Bytosti, které se chtějí proměnit a stát se Kristy a Maria-Kristy, nesmějí zůstat v osamění. Ale, jak je řečeno v *oběti slávy*, elektrizují a oživují se svatým principem právě a čisté lásky.“

Leč nestačí utvořit **dvojici** na této zemi, je nutné se spojit i s „*dvojící života*“, která je ve světech duchovních a nebeských.

Tento způsob „partie ve čtyřech“ je dosud, běda!, pro vyvolence jen v touze a přání. Autor pokračuje:

„Oběť naznačená touto hostií bude obětována v lůně Karmelu: Je to oběť večerní. Oběť ženy předchází oběti božské, která se obětuje ráno. Tak se konec a počátek objímají a tvoří jediný celek.

¹ Jak je vidno, je to (špatně pochopená) teorie o „*plastické schopnosti*“, budující neustále *astrální tělo* přizpůsobené okamžité situaci bytosti, o níž jde, a vhodné pro prostředí, kam je bytost právě ponořena.

Tato nádherná teorie o „*tvárlivé schopnosti*“ nebyla nikdy přesně osvětlena. Bylo mnoho a učeně psáno o *astrálním těle*; ale zdá se, že se nechápe povaha, ano i sama existence jeho podkladu, totiž tvárlivého potenciálu duše. K tomuto problému přistoupíme v II. knize, v „*Klíči k černé magii*“.

Ti, kdo vystoupili na horu Karmelu, jsou přetvořeni, obrozeni, proměněni: Jsou duchovně-nebeskými. V tomto případě našli *androgynní* stav stvoření.“

Leč „obět“ není autografována. Náš exemplář, celý napsaný rukou pana M..., nese tuto poznámku: „Tento opis je první; byl započat v pondělí 1. března o deváté hodině ranní a skončen v pátek 5. o jedenácté hodině ranní.

Jean-Baptiste-Élie-Gabriel.“

OBĚŤ BOŽSKÉ SLÁVY

29 stran, 8. březen 1880

Miluj je, (lidi), miluj je bez míry, miluj je, abys byl stálým výkřikem milosti před mým Otcem. – Miluj je zůstává člověkem a dává se neustále za ně.

Vyznáváme to před nebesy a světy, v samém slově Eliášově: *Láska pravá, ať je na nebi či na zemi, vše sbližuje, vše ospravedlňuje, vše posvěcuje*. Slovo dokázalo, co je láska. Ono učinilo člověka, aniž proto přestalo být Bohem.

Slovo učinilo se tělem; neučinilo se duší, neučinilo se duchem, učinilo se tělem! Oh, necht' všichni vyvolení Karmelu se snaží být podobní slovu Božímu, jehož srdce vyslovuje jeho lásku.

Máme být velekněží lásky, delegáti všech schopností lásky božstva, abychom se vznášeli nade všemi sférami. Je nutné držet v rukou pouta, která spojují světy nerostný, rostlinný, živočišný, duchovní, a projít všemi kruhy, *zanížit je svým ohněm a zvítězit*.

Budeme jíst chléb a pít víno *oběti slávy* a nakrmeni oslavenou látkou, nebudeme již námi. *Naše tělo se stane eucharistickým* a dá nám proniknout tajemstvím věčného manželství...

Je nutno milovat, je nutno svrchovaně milovat: naší silou, silou všech je: láska...

Poslyšme slovo Eliášovo: *Chvějete-li se, jste ztraceni. Je nutno být do krajnosti odvážnými; nejste-li jimi, je to proto, že neznáte lásku! Láska je podnikavá, převrací, poráží, láme! Pozdvihněte se! Buďte velcí ve své slabosti. Uved'te ve zděšení nebesa i peklo, můžete to učinit!*

Ano, eliášovští velekněží, kteří jste proměněni, obrozeni, přetvořeni na hoře Karmelu, říkejte s Eliášem: *Nám klatbu! Nám Peklo! Nám Satan!*

Tolik o oběti Božské slávy.

V jiném obřadu, rovněž rukopisném, rovněž okultním, v *Josefské oběti slávy* (43 stránky 8°), nalézáme tyto věty:

„Necht' naše *obcování života za svatých symbolů naší Josefské oběti*, které byly božskou všemohoucností *proměněny ve svátost*, v nás způsobí božské sjednocení.

Necht' naše srdce, narozená ze starého Adama, uzří uskutečnit se v nás velké tajemství lásky; necht' se zrodí znovu...“

Tento rukopis nese dlouhou poznámku z vlastní ruky doktorovy: „Srovnáno a potvrzeno jako shodné s originálem napsaným Jeanem-Baptistou..., březen 1881.“ Podepsán: „Jean-Baptiste-Eliáš-Gabriel.“

Zastavme se zde, neboť by bylo marné probírat dále tyto ohromné sborníky, jejichž zkoumání by nám teď již neposkytlo nic nového. Těm, kteří hledají další poučení, postačí několik titulů karmelských spisů:

La sacrifice provictimale de Gloire du marisique du Carmel d'Élie (45 stran, malá 4°, rukopisný); – *Le sacrifice provictimale de Marie* (tištěno, Lyon, velká 8°, 27 stran); – *Le Sacrifice provictimale du chrétien* (tištěno, Lyon, S. D. velká 8°, 32 strany); – *La raison de nos espérances aux jours de deuil, ou nous sommes* (tištěno, Lyon, 1878, velká 8°, 70 stran). – *Le Cri du Salut* (lithogr. leden 1877, 8°, 32 strany); – *Aux pieux adhérents de l'Oeuvre de la Miséricorde* (lithogr. 7. září 1877, 8°, 32 strany). *Vision d'Élie à Bruxelles* (lithogr. velká 8°, 6 stran); – *L'histoire du sanctuaire de la redoute de la Sagesse* (autogr. 1878, 8°, 8 stran); – *La consécration au Sacré-Coeur* (tištěno, Lyon, 1884, 8°, 64 strany); – *Les sept lettres du 9 septembre* (lithogr. srpen 1878, 8°, 20 stran); – *A quels signes nous pouvons reconnaître si nous sommes transformés* (autogr. S. D., 8°, 6 stran.) – *Explication des neuf lettres donnée par l'archange saint Michel* (rukopis, 8°, 34 stran); – *Explication du Tetragrammaton* (rukopis, 1886, 53 strany, malý 4°); – *L'image des sept transformations* (rukopis, malý 4°, 48 stran) atd...

Tato tři poslední dílka (rukopisy platící v Karmelu za nejtajemnější) by byla opravdu hodna všeobecného smíchu. Řvoucí nevědomost doktora Baptisty ve věcech okultismu se tu ukazuje v celé své upřímnosti. Na této nevědomosti, pronikající všemi díly velekněze, jsme netrvali, protože naším účelem nebylo dokázat jeho neschopnost bohodůrců, ale jeho bezbožnost v dogmatismu a jeho hanebnost v sektářství. Což jsme, tuším, učinili.

Myslíme, že se teď můžeme vyprostit, uvedouce poslední anekdotu, vztahující se k roku páně 1886. Tyto podrobnosti máme z velmi vážného pramene; přesto je pravda – bez řečí – že vyprávění předané od úst k ústům nemůže skýtat záruky naprosté přesnosti, kterou se vyznačují autentické dokumenty.

Po této poznámce vizme příhodu.

Náš „*velmistr moudrosti*“ žil po deset let v ústraní, samotě a mlčení a v očekávání.

Zeptáme se snad: Co čekal? – Tři věci:

Že mu andělé přinesou z výsosti démantový štít nezranitelnosti, planoucí meč vítězství a phallické žezlo triumfů... To je to, co čekal. K počátku března 1886 prohlásil, že jej nebe neviditelně vyzbrojilo neviditelnou zbrojí a že je připraven podniknout dobytí světa: oznámil, že období jeho *skrytého žití* je skončeno a že nadchází období jeho *žití veřejného*. „Já jsem – připojil – Jan Křtitel, o němž Eliáš prorokoval: jeho posláním je volat a nebude ucha, které by neslyšelo jeho volání.“

A odešel do války.

Přítel pokroku a přizpůsobení ve všem, učinil ihned ústupky vkusu doby: liše se v tom od jiného vyslance nebes, jenž se v minulém roce objevil na zemi pod jménem (snad trochu příliš syntetickým) „*Jan a Petr*“, který dav se s velkou pompou pohřbít na břehu v Argelès-les-Bains malým klukem a dvěma dívkami, sedl slavnostně na velkého d'ábelského bílého koně, obnoveného podle Apokalypsy a pokřtěného jako on – slyší na zvířetníkové jméno „*Střelec*“... Jean Baptista byl modernější: poradiv se s jízdním řádem usedl prostě do rychlíku P. L. M. a vystoupil bezobřádně v Paříži.

Co chtěl v Paříži? – Kázat národům? – Evangelizovat zevlouny bulvárů? Dát se ukřížovat na křídlech v „*Moulin de la Galette*“?... Ne. Pro proroka byla tato poslední vyhlídka ovšem velmi lákavá; bylo by jistě bývalo velmi originální spojit v jedno mesiáše i knížete apoštolů a trpět střídavě podle libosti větrů utrpením Pána i Petra!...

Leč tento vtípný osud mu nekynul.

Jeho cílem bylo – především – navštívit slavného bohomudrce, jenž má opravdu jisté jmění a kterého považoval Baptista za nesmírně bohatého. Přesvědčit X..! Získat jej! Připoutat jej k sobě! Jaké vítězství! A hlavně jaký důl pro svatý Karmel! Jan Baptista byl zprvu dost obratný (nebo dost šťastný), aby se zmocnil abbého Z..., povahy nadšené a šlechetné, tehdy žáka X... a jednoho z jeho nejlepších přátel. Tento církevník vzplál láskou ke Karmelu a nabídl se, že poslouží za prostředníka, ne proto, aby vyměnil názory, ale aby vykořistil podle možnosti tento zlatý důl.

Naneštěstí X..., zpraven (péčí Abbého Ch..., bratra jedné z obětí Jeana Baptisty) o mravní ceně a o praktických tohoto pátera – vyklouzl, odmítl jej přijmout. Leč doktor se proto nepokládal za poraženého: použil dobré vůle abbého Z..., aby prováděl skutečné obléhání malého domu v ulici V... – Ale jeho nový katechumen nadarmo za svých každodenních návštěv pěl dithyramby ke chvále Eliáše a Jeana-Baptisty – X... byl dost moudrý, aby vytrval.

Tu velekněz změnil taktiku.

Napsal přímo paní X..., žádaje o audienci a přísahaje při Bohu, že ji vyléčí z chronické nemoci, kterou již dávno trpěla. Paní X... v matné naději na možnou úlevu ustoupila: dala odpovědět Baptistovi, že je očekáván, a určila den a hodinu.

Když se X... dověděl o tomto výsledku doktorových manévrů, byl velmi nespokojen a prohlásil, že nepřipustí, aby tento nízký čaroděj byl uveden k loži jeho nemocné choti, pokud sám řádně nevyslechne tak podezřelého hosta.

V této době navštěvoval X...ovy denně brahmanský pundit, zasvěcenec jižních pagod poloostrova, stejně znalý hermetické stezky jako „*cesty lovce*“. Tento brahmán, na nějž ostatně měl X... od té doby i příčinu k stíženostem, se nabídl odhalit Baptistu; a nechal ho brzy vstoupit; neboť zkouška v něm neukázala zločince, jehož by bylo nutno se příliš obávat – aspoň v osvěcené společnosti.

A tu se v pokoji paní X... odehrál výjev, na jaký se mohlo vybírat vstupné.

Brahmán se rozhodl, že veřejně odhalí tajného čaroděje pod rouškou doktora, v předpokladu, že je (jak jej někteří obviňovali) strašlivým nigromantem. Brahmán se tedy tvářil jako goëta či šarlatán, aby vynutil tajemství svého návštěvníka.

„Tedy, jste zasvěcen?“ řekl mu zpříma svým plným, zvučným hlasem.

„Ano, ovšem!“ odvětil kněz, již celý zaražený!

„Vaši ruku, bratře! To je znamenité... Ano, i já jsem zasvěcen, spolu dohromady převrátíme svět!... Ach – dovolte, kterými jazyky mluvíte?“ pokračoval brahmán, jenž byl dokonalým jazykoznačcem. „Ve věcech mystérií tu máme čínštinu, sanskrit, hebrejštinu, zend, etiopštinu – – –“

„Neznám žádnou z těchto řečí.“

„Ah – ah! Ale to je velmi nutné pro zasvěcence! – řekl bych dokonce, že je to pro něho nezbytné – – – aby znal alespoň jednu z posvátných řečí esoterismu... Konečně buďsi! Mluvíte aspoň řecky? či německy? či rusky?... Ach, nejspíše snad anglicky?“

„Nikolí, anglicky neumím.“

„Bah, bah! Ale kterou řeč tedy znáte mimo francouzštinu?“

Zcela zmaten se Baptista odvážil: „Latinsky.“

„Optime!“ opáčil Ind a spustil hned řeč v čisté řeči Salustia a césarů.
 Baptista, chtěje odpovědět, klopýtl hned při prvním slově.
 „Nuž, řekl brahmán, můžete ostatně být mocným mágem, aniž byste se leskl filologický mi znalostmi...“
 „Opravdu ... poněkud jsem zapomněl...“
 „Dobře, dobře! Nemařme tedy drahocenný čas. Tedy k dílu! Chtěl byste, abychom se pocvičili, abychom vyvolali vašeho...“
 „Bone Deus! Vyvolávat!...“
 „Vaši matku?“
 „Nikoli, pane, ne – neodvažuji se ... nevím... tyto strašlivé operace... Nábož...“
 „Měl byste snad strach?“
 „Oh ne, ale...“
 „Ale vypadá to tak... A vy, madame, dovolíte, abychom vyvolali Vaši matku?“
 „Mojí matku? Budíž!“
 Baptista při této nenadálé odpovědi zbledl jako mrtvola, a ačkoliv byl bílý den, schoval se za velikou lenošku, aby skrytě udělal znamení kříže.
 Paní X... a Ind si vyměnili nevyslovitelný pohled. A brahmán zesílil svůj hlas, jenž se ze silného stal hřmícím:
 „Nuže, synu Schlomóh-ben-Aelohimův, který je váš obvyklý ritus? Postupujete pomocí *mrtvé hlavy*, či pomocí *kůže hada*?“
 Ubožákova kolena pod ním klesla. Koktal:
 „Oh! Nikdy – nikdy! Bože! Tyto zakázané vědy... Můj postup je zcela jiný: Modlitba, svrchovaný příkaz *duchům světla*, mocí...“
 „Čeho?“
 „Mocí... Eliáše...“
 „Nuže, výborně! Spojte se se mnou úmyslem!... Vzpřimte se. Budu vyvolávat incantacemi společnými vašemu i mému náboženství. Tedy: levou ruku vzhůru, pravici pevně sevřít! Všechny prsty levice rovněž sevřít kromě palce a prsteníku!... Máte?“
 A brahmán s neuvěřitelnou vervou a vážností pustil uzdu nápadům své fantazie asi přibližně takto:
 „Matko milosrdenství,¹ jejíž křest je éteru a ústředního ohně, i vody nebeské a nadnebeské! Otevři nám zodiakální zdroj nikoli normálních odlivů, ale zpětných přílivů, tak, aby duchové, poslušni našeho volání nám přišli zpětným pochodem v sestupu, jakým stoupali, oči upírajíce k Tobě, když vystupovali do Tvého světla po schodišti nekonečna! Duchu, zapřísahám tě! Duše, zaklínám tě! Životní fluide, přikazuji ti ve svrchované jednotě se Synem nebes, jehož ruku držím a jenž se se mnou spojuje v tomto evokačním rituálu! Anděli mrtvých zraků, poslechni, bílý květe hrobu, planá podoba té, která opustila pozemský života která stoupá v této chvíli po stezkách hory!... Anděli věkověčné magie, otevři svoji vychladlou svatyni, aby znovu přijala svatý plamen, jenž sestoupí na volání mého hlasu! Duše – duchu, volám tě vyvolávám tě, zaklínám tě! Sestup na můj příkaz do fluidického vězení nového embryonatu!... Donutím tě, já N... a on, Baptista, spojení vůlí ve zlém i v dobrém, per fas et nefas...“
 Velekněz Karmelu to již nedovedl snést. Klesl hluboko, skoro více na břicho než na kolena. Když k němu brahmán pohlédl, uviděl jej kroutit se na zemi, pokrývajícího se neustálými kříži a mumlajícího horečně celé spousty otčenášů.
 „Blbče!“ zamumlal orientálec.
 Snad že měl Baptista z hrůzy koliku. Faktem je, že nehledal záminku, aby se ztratil, a zmizel s rozpačným obličejem...
 „Mistře,“ řekl brahmán, když se za Baptistou zavřely dveře, „vím, co jsem chtěl vědět: tento chlapík je neškodný. Nezmůže nikdy nic proti nikomu, jen proti slabým a bázlivým duším... Je to dokonalý pitomec a ručím za jeho naprostou nevědomost v goétii.²
 Nikdy se vážně nepřiblížil *stezce levice*, a kdyby to jednoho dne zkusil, zemřel by hrůzou, nežli by byl s to utrhnout i jen jediný z obludných a osudných květů, jež tam trhají neohroženci zločinu a šilenství.“
 Je nutno vzpomenout, že mu byl Baptista představen jako zsvěcenec, a brahmán jej soudí po této stránce a má pravdu. To, co nazývá »*cestou levice*« je cesta mocného adepta zbloudilého ke zlu, jenž se stává jedním z Dugpaů. My na západě přikládáme slovu čaroděj jiný význam.
 Míni-li brahmán, že je Baptista neschopen zápasit na astrální úrovni proti pevné a osvícené vůli, jsme jeho názoru. Ale víme, jaký zhoubný vliv dovedl vyvíjet na povahy pověrčivé a bojácné.

¹ Snad není třeba říkat, že neručíme za výrazy galimatiáše, který vypisujeme v této magicko-komické scéně. Základ je pravdivý, a pro ostatní se chápeme práva pouhého vyprávěče.

² Brahmán je příliš nekompromisní. Uvádíme jeho mínění, ale nesdílíme je – aspoň ne bez výhrady.

Jenom tím je však nebezpečnější: napadá slabé.

Brahmán se obrátil k paní X...:

„Madame, můžete přijmout tohoto hloupého vrabčáka bez nejmenší nepříjemnosti: ručím za jeho neškodnost!“

„Ale je vůbec třeba, abych se od něho dala léčit?“

„Řekl mi, že chce působit modlitbou... A modlitba, paní, nikdy nikomu neublížila.“

A s těmi slovy se brahmán rozloučil.

Bylo mi vypravováno, že Baptista udělal ze svého setkání s X... celý román. Sděluji věc podle zpráv z třetí ruky, a tudíž se všemožnou výhradou.

Vyprávěl prý, že jeden brahmán přišel z hlubin Indie, aby jej – Baptistu – vyhledal – a také trochu mimochodem i pana X...

Tento brahmán prý se vrhl na kolena před Baptistou, řka: „Mistře, ty jsi ten, před nímž se klaní všechny *dítky světla*: poruč, a poslechneme tě!... Ah, kdybys ty chtěl být s námi, bylo by vítězství zaručeno skrze svatý Karmel a pod tvým vedením bychom obrátili svět!“

Po těch slovech prý Jan Baptista *pozdvihl dobrotivě syna Asijských sluncí* (sic) *brahmána-buddhistu* (sic) prvního řádu a dokonalého zasvěcence, zapomínaje na svoji vlastní hodnost, a dal mu *polibek míru*. A tak *kníže mudrců* nikdy nikoho neponíží: neboť jeho slitování srovnává nerovnost postavení nivelizujíc duchovní kasty...

Baptista tudíž navštívil paní X..., modlil se u jejího lože, provedl mnoho „*příkazů duchům světla*“ – ale vše nadarmo... zdá se, že příčina tohoto nezdaru vězí v příliš chabé víře paní X...

Mimoto nabídl paní X... křišťálový medailon, zasazený ve stříbře, jenž (jak řekl) obsahoval relikvie a různé svaté věci. Ve skutečnosti tento medailon obsahoval posvěcenou hostii a jiné věci, o nichž je lépe pomlčet: odpadlý kněz se tu projevil...

Paní X... nemohla tento medailon, jenž měl cenu dvaceti franků, odmítnout. A to ji velmi mrzelo.

Naproti tomu učený pan X..., protože byl Baptista u něho přijat, vykonal návštěvu u něho v den jeho odjezdu. – Obyčejnou krátkou návštěvu. Povězme to v Baptistově slohu: „Přišel se se mnou rozloučit, poděkovat mi a prosit o hesla a příkazy pro budoucnost. Načrtl jsem mu vůdčí rysy, jak se chovat, a přidal jsem některé rady. Před mým odjezdem obdržel polibek míru. Pak (což není pravda) mne dovedl na nádraží!“

Pravda je, že tento osvícený muž našel doktora v chmurné světnici, plné rozházených oděvů. Bylo dosud zima a velekněz neměl oheň; ne že by neměl peníze, neboť pan... velkomyslně zásobil jeho cestovní toboleku. Ale Baptistovi se líbilo ne-li pokrýt se kravským lejnem, s tělem polonahým a pomazaným smrdutým tukem jako za, svého prvního vtělení předchůdce, pak aspoň budit zdání svrchované povznesení nad marnost. Kdo ostatně neví, že v podobných věcech trochu přehánění není na škodu?...

Zkrátka, pohled na starce chorobného vzezření, vězícího v podobné nouzi, dojal živě pana X..., již tak velmi rozpačitého pro darovaný medailon. Nežli odešel, požádal o psací náčiní, vsunul stoffankovou bankovku do obálky, vložil ji do Baptistových rukou a řekl: „Pro vaše chudé z jihu.“

Později Baptista předstíraje, že onen medailon ukazoval u X... (neocenitelný klenot, ještě neocenitelnější moci), řekl nejpřirozenějším tónem, že jej tam zapomněl... Naštěstí bylo toto umělecké dílo pečlivě uzavřeno v zásuvce, a tak jej dr. Baptistovi doporučenou zásilkou vrátili. A Baptista byl zklamán: nemohl z této příhody vyloukat kapitál.

Odkodnil se, tvrdě, že X... je strašlivý čarodějník. Pravda je, že Vintrasův dědic opustil Paříž vyděšen. Odmítal se o X... vyslovit; jenom ve chvílích odvahy se dával slyšet, že si tento hrozný nekromant dává sloužit celým peklem (sic).

Podobná podezření se opravdu musela zdát hrozná Vyvolenci, jenž se každé noci „znebešťuje“ objetími andělů světla, Sahaěle, Anandhaěle a jiných, a dává se přepadat *a posteriori* chmurným fantomem obřezaného Ezechiela. Tento záhrobní Izraelita postupuje způsobem léčebným – a zdá se, že jeden jeho útok má cenu notného pročišťovadla i puštění žilou. Pak rozdává k dobru svých přívrženců oživující a dobrodějně fluidy, *kteří dávají bytostem stoupat od stupně ke stupni po vzestupném žebříku života*.

ET NUNC, LENONES, INTELLIGITE: ERUDIMINI,
QUI IUDICATIS LUPANAR!

Květy propasti

Vozík – Sedmero – Triumf – Dokonání – Plnost – Bohatství – Nadbytek.

Poslední slovo těm, kdo jsou zvědaví na černou magii.

Naklonění s námi nad propastí, jejíž úbočí a závratnou, temnou hloubi mohli pozorovat; spatřili snad s úžasem, jak na jejím pokraji, ba až na svahu vedoucím k zejícímu otvoru, rozkvétají květy osudné krásy, vydávající opojnou a omamnou vůni.

Není jim snad známo, že i zlo má svou poezii? Ze samého tajemství hříchu se vybavuje fantastický, přitažlivý a neblahý ideál, jímž se mnozí za všech dob dali svést.

Nechť se zvědavci mají na pozoru! Neboť zde je ono nebezpečí odvážných výzkumných výprav do světů zapovězených přístupu tužeb nezasvěcenců. Kdo se bez vůdce pustí po vleku záchvatů neurčitých choutek, ten již ušlapává cestičku své budoucí zkázy: vše kolem něho věští brzký, nevyhnutelný pád. Nad bránu, jíž hodlá projít, mohl Dante napsat hrozivé trojverší z pekla:

Per me si nella citta dolente;
per me si va nell' eterno dolore:
per me si va tra la perduta gente¹

¹ »Mnou vchází se do místa věčné strasti,
mnou vchází se v noc, která nemá rána,
mnou vchází se do zatracenců vlasti.«

Dante, Božská komedie, Peklo.

Takoví, pravda, chtějí od čarodějství pouze kouzlo umění, jež je mu dáno¹: pro ty je nebezpečí menší. Oni se přidržují jaksi zábavně malebné stránky grimoárů; jejich zub nakousne pouze vrchní kůru zapovězeného ovoce.

Avšak jiní, odvážní, se opájejí i vnitřní poezií zla. Pokušení pro ně bylo příliš mocné; oni mu nedovedli vzdorovat. Duch zla je svedl a nyní náleží jemu. Napříště budou plout v bouřicím fluidickém proudu zvrhlosti k propasti bezvědomí, která je jednou pohltí. A tato samovražda je zakončením jejich osudu: ať dobrovolně nebo ne, vždy k ní směřují, byť někteří i cestou značně odchylnou. Takoví ničí svou osobnost jen podrážděním jí samé: a i když je taková horečka nevyléčitelného sobectví zklame v nesčetných pokusech, v touze po výstřední originalitě, – pokusech bezvýsledných, klamném výboji, – vždy podlehnou. Jsouce daleci toho, aby v sobě dovedli vytvořit jakési umělé já, nedovedli rozluštit ani své já skutečné.

Propast bezvědomí! To je Maelström, do něhož veliký Svůdce nepozorovatelně přitahuje jejich bídné loďky, okouzluje oči lodivoda přeludy klamných obrazů. Temný šumot zaznívá a stupňuje se, hřímá: avšak plavec ve svém snění nepostihuje, že loďka počíná kroužit v oblouku, dosud ještě velkém, že její běh se zrychluje a poloměr oběhu se očividně krátí... Vždyť magický klam jej vábí zdvojeným kouzlem... Propast bouří v bezprostřední blízkosti – plavec pro ni nemá smysl...! A již se kocábka smýká do nenasytného jícnu, uchváčena obrovskou silou, a mizí v temné hloubi i s lodivodem, který ani nyní nevychází ze svého vytržení, upíraje zaslepené oči do nekonečného azuru svého snu.

Zasvěcenci vědí, proč je bezvědomí vlastním elementem Satana Panthea, ústředním bodem, kam – osudně – neomylně logika goétie přivádí pomocníky přímé i nepřímé, stoupence činu či záměru. Kdyby nás někdo vyzval, abychom určitěji naznačili, jakými příznaky se projevuje u adeptů goétie – vědomých či nevědomých – tento postup k bezvědomí, odpověděli bychom, že se předem prozrazuje postupnou ztrátou smyslu pro mravnost a úpadkem schopnosti logicky myslet, horlivým vyhledáváním filosofii, popírajících svobodnou vůli a nesmrtnost: konečně pak po smrti má za následek zpětný pád až k nejnižším útvarům elementární přírody.

Satanismus čistý, doznávaný, vědomý a bojující (může-li se tohoto názvu užívat) je zlem pouze výjimečným. Takový Gilles de Laval, David de Louviers, kanovník Docre² jsou bohudík řídkými zjevy. Zato ale případy nepřímého čarodějství jsou nesčetné.

Mesmeristi jsou příliš dobrodružní, spiritisté a média výstřední, sloužice buď pochybnému ideálu, či horlice pro nezdravý mysticismus. Jedni z nich, o nichž jsme jednali v minulé kapitole, zbloudili při honbě za zázračnem beze vší velikosti: »výjevy za každou cenu«, tak zní heslo nejvýstřednějších z nich: oni vám budou podá-

---

¹ Stále nám ještě zní v uších nápad jistého přítele spisovatele, velikého spisovatele, velikého teoretika »symbolické školy«. Ti, kdo znají povahu a chování tohoto děda vystěhovalého z Hellady, který je jinak velikým francouzským básníkem, si snadno představí, s jakým exotickým tónem k nám nedávno zvolal při setkání: „Ty, ty jsi mág; já jsem čarodějem: to je mnohem dekorativnější!“ A skutečně pan Moréas je okouzlujícím umělcem. Necht’ jen čtenář otevře jeho »Cantilény« na stránkách o Meluzině a berkeleyjské čarodějnici a zajisté uzná, že by bylo těžké lépe vystihnout obluzující a dekorativní stránku černé magie a podat dojmy, jaké způsobuje, vhodnějším a mohutnějším slohem. Jean Moréas je velikým čarodějem poezie, ovšem v lichotivém a záviděníhodném smyslu.

² Kanovník Docre: zajímavý typ kněze-čaroděje v posledním románu J. K. Huysmanse: »Là-Bas«. – »La Bas« nedávno otřásl strnulostí materialistické veřejnosti a jsme rádi, že se nám naskytla příležitost promluvit o tomto díle. Tato pozoruhodná studie, tak svědomitá, pokud se týče pana de Raiz, se zdá být propletena četnými nesprávnostmi a přidávky urážlivými vzhledem k současným okultistům. Odkud tato podivná neshoda? Odpověď je zcela jednoduchá: jestliže stránky, v nichž ožívuje pána z Tiffauges, jsou přesně doloženy, je to tím, že pan Huysmans se tu spolehl pouze a jedině na svou vlastní činnost knihomila a paleografa. Proč neukazuje vždycky tuto snahu po vlastním poučení? Pak by se část jeho díla jednající o moderních zjevech zajisté rovnala hodnotou oněm předešlým řádkám a »La-Bas« by bylo skutečným veledílem.

Abychom mohli pana Huysmanse obviňovat z nepravd – a co horšího, i z obyčejného nactiutrhání, bylo by třeba, aby jeho sešity nepocházely od osoby třetí, mající zájem na lživém tvrzení. Nuže my víme z *velmi bezpečného* pramene, že romanopisec napsal své dílo velice lehkověrně podle podvržených dokumentů, jež mu dodal hrozný šílenec, uváděný v kapitole VI. naší knihy pod pseudonymem dr. Baptista. Pan Huysmans se stal obětí tohoto jedovatého pokrytce, který se nadobro zmocnil jeho důvěry. To je tak pravdivé, jako že se pan Huysmans jednomu ze svých důvěrných přátel přiznal, že opsal zápisky zběhlého kněze úplně, aniž ho napadlo přesvědčit se o jejich správnosti. Bylo to tak snadné!

A nadto pisatel knihy »La-Bas« obviňuje rosekruciány z nejneuvěřitelnějších hanebností, aniž k tomu podává sebemenší důkaz: my si naopak lichotíme, že jsme nepromluvili ani slůvko proti Baptistovi, jež by dříve nebylo rozhodně dokázáno. Velekněz Karmelu měl štěstí vypůjčit si zlatý kalich, do něhož vлил žluč a kal svých utrhačných slov; tím lépe či hůře pro něho. Co se týče pana Huysmanse, tu, dostane-li se mu naše VI. kapitola před oči, nepochybujeme, že by neuznal svého pochybení a nelitoval by, že se stal s nejlepším úmyslem na světě hlasatelem nesprávných ponětí a spoluviníkem nekalého skutku.

vat nadpřirozené třeba i v předpokojí, tito buržoové černokněžnictví; anebo je uvidíte, jako patentované thau-
maturgy prodávat divy na cizozemských jevištích.

Do téže přihrádky nepřímého čarodějství mohou být zařazeny i jiné exempláře, spíše hodné pozornosti: oni umělci a myslitelé, kteří stejně osudně padnou při hledání zlatého rouna. Je trápí neukojitelná touha po jakémsi Olympu, v němž by byli hromovládny Jupitery; anebo jsou schváčeni zimnicí neproveditelného altruismu či podivným, často obludným mateřstvím filosofie, vědy či umění. Tito šilencově geniální jsou zajisté patricii moderního čarodějství; oni mají nároky – přes onu zrudnost – na náš zájem a skoro bychom řekli – na veškerou naši sympatii. Zajisté jsou to zvrhlíci, neboť jsou posednuti lyrismem zla a zachvívají se pouze při zvuku strun záhuby, jimiž se mnohdy i sami probírají – – – Neboť – nehledě k tomu, že horečka inteligence je nakažlivá –, je horlivé vyhledávání pekla pravidlem všech čarodějů, jakékoli kasty a stavu. Náš duch zavrhuje ty mocné heresiarchy myšlenky a citu: odkud tedy to, že se naše duše nemůže od nich odvrátit? – Ach! to je proto, že jsou z pokolení Mojžíšových Ghibborim a pohanských polobohů: jsouce Ikary, vznesli se příliš vysoko, než nastal osudný pád; a i ten pád bleskem osvěcuje hlubiny zla – to je tajemství naší sympatie k nim!

Věčně vábí svůdné kouzlo propasti a jiní a jiní se k ní dají přivábit... Nenahýbejte se nad ni!

Zdola vyzařuje opojná vůně a válí se v těžkých kotoučích až k pokraji. Jsou to výpary chlípné, vyjící, jež prosycují vzduch okolí... Nákaza se zdá dostupovat i květin na úbočí; jejich květné kalíšky se sklánějí i chvějí, zachváčeny láskou. A jakoby unaveny, ty květiny skoro vyzývají ruku, aby je utrhl.

Jejich výpar opájí, vzbuzuje závrať.

Propast se zdola osvětluje. Z temných hlubin neznáma se vybavuje nádherné zjevení: je to v oslepující záři sám Satan, proměněn, přetvořen v *anděla světla!*

Tím pohledem se kalí zrak – v hlavě to hučí!

A tam z opojné propasti vychází sladký a svůdný hlas jako zpěv sirén, hlas vábíci v nicotu, svádějící v rozkošnickou beznadějí.

Ten zpěv plete rozum – a uchvacuje závratí.

On, který se zdá vydechovat ze samé podstaty věcí, mluví k okouzlené duši přesvědčivými slovy, hořkými i sladkými zároveň, a duše jim naslouchá, rozumí jim, aniž – běda! – se kdy byla té věci učila. Řekli bychom, že je to důvěrný hlas všeho okolí, tak jako by se oživená příroda všechna vtěsnila do tohoto hlasu, jenž tak hluboce splývá s vaším vnitřním slovem, že mluví ve vás i mimo vás.

A ve vašem nitru pojednou jako by se rozevřel závoj: všechny dosud temné myšlenky se osvítil novým světlem; všechny nedoznané city předstoupí před soud vašeho svědomí a hlásí se neodvisle, anarchisticky a zjevují vaši mravní osobnosti přítomnost jiné bytosti, o níž jste dosud neměli tušení – a jež ve vás přece žila. Tajemství nejistoty, touhy a bezstarostnosti se násilně zmocní vaší svobodné vůle a zničí ji: vaše »já« se zděsí, cítí se být vytlačováno, znásilňováno novým »nikoliv-já«!

Brzy obě protivy vzájemně proniknou. Pochybujete o všem i o sobě samém. Nic se vám nezdá být nemožné; avšak nic se vám také nezdá být jisté... A kdo ve vás vyvolává tu věčnou pochybovačnost? Je to vaše Já, či hromadné On částic mimo vás? – Nevíte!

Jaký hrozný záchvat vás dusí, vysiluje? Jaká psychická poluce, vnucená všehomírné přírodě, vás nutí být účastným s rozkoší úpadku bytostí i věcí? Tato spojenost je skryta v ovzduší vás obklopujícím a vy okoušíte až na dno kalichu nápoj nepravého mysticismu, v němž se tolik extází mísí s tolika zklamáními.

Nepravé zasvěcení... iniciace zlořečená a lživá, kde zasvěcovatel se skrývá a zůstává neznámý! Jeho nesouvislá slova, dvojsmyslná, a přesto mocně působivá, se podobají střídavě řeči božské i démonické. Je to nauka, jež směšuje všechny protivy, aby zůstala dvojsmyslná: Pravda se v ní zjevuje proto, aby byla ihned zneuctěna společností bludu. – Taková je povaha podivného umění, vzešlého z propasti: klad i zápor se tu kříží, proplétají, snoubí... Je ten hlas ironický, přisvědčuje-li? Zapírá jen proto, aby popřel vlastní zápory? Rouhá se, aby odsoudil vlastní rouhání? To jsou záhady, jež nováček nemůže rozpoznat; proto jeho rozpaky rostou.

My jsme též slyšeli tento hlas, hlas Satana-Panthea. Čemu on učí, to nepozná nikdo, kdo nevyposlechl jeho důvěrný neurčitý šepot... Chtít povědět slovy tuto podstatu by bylo marné: chvěje se, zvoní, plyne – je nedosažitelná. Chceme se jen pokusit o podání jeho záluďné přichuti, jeho záhadného zvuku.

Slyšeli jsme tento hlas... Snad i tobě, čtenáři, bude dáno jej zaslechnout: Bůh tě chraň, abys jej vyslechl až do konce.

* * *

Kabala Satana-Panthea

Tys vnořil do útroby země svůj plamenný meč, ó Cherube! Do srdce nevěrné milenky, jež z polibků Boha uchovala ve svém lůně jen zárodky lži a klamu. Tys jej vrazil do srdce země, ó Cherabe! A jeho rukojeť se rozvinula v kříž světla – jako květ.

Tvůj meč zúrodňuje, ó Cherube, rány, jež učinil: a ihned se zacelené rány rozpučí jako semeniště světla; ňadra, jež jsi protknul, se stanou ňadry mateřskými; a bytosti, jež žehnáš svou prudkostí, zrodí světlo i život! Avšak nadarmo pronikl tvůj meč útroby prostitutky nicoty: její ňadra se nezachvěla, zůstavše neplodnými; a její svatá prsa se nenaplní mlékem nesmrtelnosti... Jsouc choť starého Krona, nezachovala ze své panenskosti nic než jen ubohé zbytky, dvě přednosti smrti – chlad a neplodnost!

Ó Zemi, polibek tvého manžela nenalezl tebe plodnou; tvůj choť proklel, tvé tělo, vždy chladné k němu, a jeho oheň neoživil mramor, v němž jsi proměněna: ten se rozehřeje jen v cizoložném objetí, při uštknutí nepřítele v náručí zlého ducha... Tvá stálá nevěrnost neúnavně rodí šalebné přeludy. Tys přivedla na svět jenom přízraky, a pekelné larvy jsou plody tvého zločinného lůna.

Avšak nepřítel neexistuje: tvé bědné noci jsou pouze hříšným snem a tvoji nesčetní synové jsou pouhým klamným zdáním, jež zakrývá tvou neplodnost.

* * *

A takové je rouhání tvých dětí:

ALEF

Absolutního nestává.

BETH

Víra nás klame a věda šálí sebe samu; neplodný je věčný boj těchto dvou sil, různé lhoucích.

GHIMEL

Slovo bytosti, typ stejně nicotný jako ona sama: jsi jenom obrazem stínu, či jenom stínem odlesku.

DALETH

Krychle nestojí pevně na půdici své.

HÉ

Jen hmota je plodná, aby sloužila k obřadům Molocha: Duch vůbec neplodí.

VAU

Láska je věčným zápasem bez východiska.

ZAIN

Síla jedině vítězí v přítomnosti, právě jako zvítězila v minulosti, a bude oslavena v budoucnosti.

Ó zemi, zemi, poslyš: taková jsou rouhání dětí tvých!

HETH

Rovnováha značí smrt nechybností. Pohyb je smrtí bojem. Ó živote, ty lžeš sobě samému.

TETH

Trojnost třikrát sebe popírá v tajemství budícím hrůzu.

JOD

Prvou příčinou není duch.

KAPH

Síla ovládá právem.

LAMED

Obět je neplodnou ironií, jež uráží sebe samu.

MEM

Láska nerodí pro život, nýbrž pro smrt. Jedině smrt trůní neporušitelná nad mrchovištěm věků.

NUN

Všechna obměna je jen v nadidlem, proměna je klam: nic neroste z jiného důvodu, než aby dalo nové látky ničivé moci, více pastvy smrti. Pokrok se jeví být zrakovým přeludem; život všehomírný je roven agónii bez konců.

Ó zemi, zemi, poslyš: tak se rouhají tvoje dítky!

SAMECH

Králem přírody je Satan, ten, který dosvědčuje jen proto, aby mohl popřít.

AIN

Ctnost, umění, věda staví v oblacích svůj přeludný Babel, jež nebeský oheň srazí vniveč.

PHÉ

Ideál trvá pouze pro ony astrology, kteří prožijí svůj život v pozorování hvězd.

TSADÉ

V boji o existenci je hanebnost taktická, lest je nutná, záloha a úklad správný; je třeba vraždit, abychom mohli být živi... anebo se připravit k smrti rukou těch; kdo chtějí žít vraždíce.

KOPH

Zlato je jediným bohem, jehož oltáře lidé nikdy nepoboří. Budiž nám tedy příznivo, vznešené božstvo! Při tvém světle, hvězdo slávy, veškerá ctnost umlká a mizí jako vosk u ohniště... Jupiteru pozemský i sluneční všehomírný Don Juane; budiž přízniv našim touhám, neboť ty zmůžeš vše nad dušemi: omnibus luces, omnibus imperas; quis resistet tibi?

RESCH

Hmota je věčným Fénixem, jenž se sám jediný znovu zrodí ze svého popelu. Duše – následek pocitů a myšlenek, i myšlenky a pocity – promíjívé vyšší projevy ústrojné hmoty, ty zhynou společně. Při smrti přestane mozek vylučovat své prchavé podstaty... Nesmrtelnost?; to je chiméra!

ŠIN

Láska? Hloupost či šílenství... Oddanost? Úloha pro hlupáky.

Ó zemi, zemi, taková jsou rouhání tvých dítek! Nuže, poslyš ještě poslední, jež dotvrzuje předchozí a v sobě je zahrnuje.

THAU

Svět je zlý, a jestliže jej Bůh stvořil, pak zajisté Bůh sám chtěl zlo. A jestliže chtěl zlo, pak je Bohem zvrácným: jeho jméno není pak JOD-HÉ'VÉ, nýbrž HÉVÉ-JOD, to jest Satan!

* * *

Ó zemi, tys vyslechla rouhavé řeči svých plodů. Tak volají synové zatracencovi, potupa tvého nitra. Vývody jejich lidské logiky kmitají se silnými blesky a zaznívají kletbami k nebi!

A nebe stíhá kletbou lidský rozum. Bůh tam nahoře zapudí zemskou bohyni, bohyni rozumu... Na strmých úskalích své pýchy vystavěl člověk tvrz svého odboje. A nebeský oheň má rozdrtit na prach tento chrám bezbožnosti, kde trůní modla, soupeř Hospodinův...

Avšak ty sama, ó pozemská choti, zdali jsi sama neoslavovala ve svém blouznění plod neodčinitelného cizoložství: tento přízrak myšlenky, dech jediného dne – člověka rozumujícího. Stavíc oproti slávě slova Božího nesrovnalou pýchu slova lidského, zdali ses neopájela svatokrádežnou nadějí? Ó zemi, nechtěla jsi se vyrovnat nebi?

Marná naděje! Zločinná myšlenka... Tys pravila sobě: zušlechtila jsem květ své skutečné síly; počistila jsem výtazek vlastní podstaty; vzbudila jsem člověka – tento živoucí rozum stejné podstaty s Bohem!

Avšak hle, jak člověk uvažující, rozvíjející svůj rozum k potvrzení chimérické stejnocennosti, hleděl dokázat, že Bůh vůbec není, a že on sám nemá podstatu, jsa budoucností... Napříště nebe i země jsou rovnocenné, rovnajíce se nicotě.

Ó zemi, hle, tvé veledilo – člověk! A ty, člověče, žalostná a krásná iluze zbloudilého sebevědomí a svrženého božství; ty, člověče, viz svou hříšnou matku – zemi!... Poslyšte mne oba, dva.

Ty ses zklamala, ó zemi, když jsi chtěla svou podstatu uzpůsobit k nebeskému ideálu. Vrať se ke svým pudům; spi a sni!

A co se tebe týče, člověče, který bys byl učinil lépe, kdyby ses byl nenarodil k iluzi vědomé objektivitě, vrať se ke svým pudům, když jsi se již ocitnul zde, lživý projeve nižší přírody, ubohá napodobenino nebeských pokolení! Ať jsi kdokoliv, vrať se do bezvědomí, spi a sni!

Vidíš onu éterickou řeku, hlomozící a tiše se vinoucí, mohutnou i klidnou, jejíž tekoucí zlato přenáší skrze světy hromadné opojení existencí pohlcených? Budiž pozdravena, chlípná povodeň bezosobního života; budiž

pozdraveno, všehomírné rozpustilo živoucích jednotek! Vnoř se jen do toho proudu. Hleď v něm utonout, neboť to je osvobození! To je blahý život snu či sen blaženého života.

* * *

Kdo, myslíš, že jsem? Viz, nikdo neví, odkud přicházím já, který okouzluji a utišuji... jsa vyslancem naděje za všech okolností..., jsem-li iluzí, pak přinesu slabé skutečnosti onu posilu; jsem-li skutečností, pak odstraňuji nezdravé přeludy satanické iluze.

Nechť ke mně tedy přistoupí ti, kdo trpí a zoufají si! Ukolébám je do nekonečného snu světla a vůně... Sen! Je iluzorní jen pokud je výjimečný v pozemském životě. Představte si, že bdění je výjimkou, kdežto spánek je obvyklý, to jest normální... Tu bude jediné pravdivou, jediné trvalou realitou; a z toho hlediska se bude pozemský život jevit jen jako přechodná noční můra, jež brzy pomine.

Pojďte ke mně, všichni zarmoucení, opuštění, postavení v nesnázích! Jen ke mně! Neboť já přináším život snu, anebo sen života.

* * *

Hlas Satana-Panthea je mnohotvárný a proměnlivý jako tento fyzický svět, jehož je duší. Mluví ke každému způsobem jemu srozumitelným: k umělci mluví o umění, k mystikovi o okultismu, k muži činu o nitkách budoucnosti. Avšak promluví-li, pak vše, co pravil, všechny ty spletité vývody uvedou blouznící duši k plnému přesvědčení, jež hryže její útroby jako rakovina, k tomu přesvědčení, že vše je marné, že nic není jisté... A z chaosu nejistoty se vybaví rozhodující, konečný pojem: *nutnost úplného odřeknutí se jednotlivce v ohledu mravním.*

Co konec konců tvrdí ten hlas? Zápory: dokazuje nicotu lidského slova: navrhuje zpětný návrat k slepým pudům; oslavuje část sebenevědomou.¹ A jakožto prostředek k dosažení toho mylného ideálu, vnášejícího do duše smrt, vnuká člověku, aby se vnořil do mohutného proudu všehomírného života, jenž nemá břehy ani dno.

V takovéto samovraždě spočívá celá čarodějnická abeceda (v kapitole III.) Proto také, aby k ní svedl, zahaluje Satan-Pantheos své lákáni v nejméně očekávané roucho, mnohdy nejsvůdnější. Goétie se neomezuje na prosté, hrubé, směšné potřeby obyčejného čaroděje: vždyť jsme ji vytkli jako uvedení v činnost skrytých přírodních sil k páchání zla. A proto se vluzuje jako drobnohledná nákaza do všech viditelných i neviditelných sfér, všude, kde člověk rozvíjí svou energii, zanášá ta morová rána zhoubu.

A skutečně, umění, literatura, filosofie i theologie byly za všech časů více méně prosyceny fermentem pochybovačnosti, jež veliký *svůdce* očkuje lidstvu jako nejlepší prostředek k vyslechnutí jeho žalobného hlasu, vábícího k mravní sebevraždě.

Uzpůsobuje se všem přestrojením, Satan-Pantheos se nesčíslněkrát proměňuje v Krista Vítězného, v Buddhu. Což jsme jej nedávno neviděli, jak si v Indii vypůjčil kouzlo exotického umrtvování těla a všechnu staletou magickou tradici, aby zaslepil oči nováčků úskočnými obrazy, aby svedl z pravé cesty tyto duše, jež zošklivivše si bahniště materialismu a unaveny omezeným nazíráním universitního eklekticismu, chtěly při sotva matném světélku nalézt cestu k mystickému ideálu? Jistá theosofie, překrucující skutečně nejvznešenější pojmy esoterismu, si vzala, jak se zdá, za úkol dát probleskovat bludičkám klamu, jako by to byly jiskry pravdy. A tak se stalo, že mnohý z tak zvaných vykládačů Mahatmů šířil nauky užitečné, kdežto jiní bratři, překrucující pojem absolutnosti až do té míry, že z něho utvořili základ atheistické soustavy, obrátili vnivěc nevyzpytatelný Parabrahm. A aby se morálka shodovala s jejich pojmy o božství, hlásili pod štítem altruismu samovraždu pravé osobnosti, jež byla jejich způsobem výkladu nirvány (stav podružných lidských částic navracených v božskou jednotu). Tak se podobali s průvodem svých vyvolenců, krácejících k podobnému šibeničnému ideálu, spíše řezníkům, ženoucím své stádo na jatky!

Jistá literatura, jakož i jistá filosofie, jistý druh umění i jistý mysticismus pocházejí tedy z goétie způsobem buď bezprostředním, nebo ne. Není obor lidské činnosti, kde by satanismus nenalezl své oběti, právě jako není takový, který by božské vnuknutí nemohlo zušlechtit. Hluboká příčina toho vězí v podstatě »lidského slova«,

---

¹ Dle esoterické tradice pozemský člověk, »individuální sebевědomí«, se nalézá postaven mezi dvěma »sebевědomími«: *Sebевědomostí vyšší* čili všehomírným duchem a *sebевědomím nižším* čili hromadným pudem. Vejde-li do vztahu k prvému, dostává »božská vnuknutí«, od druhého »fyzická nazírání«. Může se tedy volně napájet tím či oním pramenem v mezích své schopnosti; avšak nemá utopit či rozptýlit své já ani v tom ani v onom.

Ostatně všehomírný duch se nazývá sebевědomostí (vyšší) jenom protikladem k sebевědomí individuálnímu; stejně by se mohl pojmenovat i »ne-já« (vyšší) na rozdíl od »já« individuálního. Je však možno z toho usuzovat; že by byl sám o sobě zbaven veškerého uvědomění a celistvosti (jednotnosti)? Takový úsudek bychom musili nazvat slovní hříčkou. – Ve zvláštních případech jde jen o sebевědomost nižší.

démiurgického činidla a prostředníka mezi absolutním a relativním, mezi duchem a hmotou, mezi Bohem a Satanem.

Ať dobrá či zlá – magická moc zde na zemi vězí úplně jen ve »slovu lidském«, jež se zdá být činidlem zprostředkujícím a zvrtným: pojítkem mezi nebem a zemí, středním výrazem krajností, všehomírným podkladem vztahu.

Ve svých vztazích k absolutní pravdě jeví se slovo lidské aktivní silou: Vírou. – Ve vztazích k případné skutečnosti se projevuje silou pasivní: Vědou. – Ve vztazích k slovu Božskému se vyjadřuje slovo lidské schopností sjednocení relativního s absolutním, konečného s nekonečným, podružné částice s celkem: sebevědomím, jež je středního způsobu, tj. aktivním vzhledem k vědě, pasivním vzhledem k víře.

Slovo lidské poznávající se ve vlastním zrcadle, to je sebevědomí¹! Jeho obrácení se k vědě nebo k víře otvírá tedy člověku jednotlivci dvojí obor činnosti – pozitivní a mystickou, v níž může rozvinout své schopnosti ať již je snaha jednotlivce v té či v oné sféře jakákoli, k spravedlnosti či zvrhlosti, k dobru či zlu.

Když jsme jednou tyto zásady postavili, pochopíme lépe, že umění má též svou magii, temnou či světlou, neblahou či dobrodějnou, protože umění je také jen přizpůsobením slova lidského, ale názoru toho kterého jednotlivce; ono se pak vtěluje v útvary, symbolicky vyjadřující slovo individuální.

Každé umělecké dílo je „vtělením jakési myšlenky“. Tak se jeví při prvním pohledu; avšak je pravda, že by se tímto provedením myšlenka stala dále neplodnou, uhasla by? Je pravda, že by tento tvar, do něhož je jaksi uvězněna, byl jejím konečným cílem? Že by tím projevem úplně vyčerpala svou energii? Bylo by omylem takto soudit. Neboť je všeobecný zákon, že síla se může proměnit, že se však nikdy neztrácí. Myšlenka neumírá tím, že na sebe přijala tělo. Podobajíc se duši, vtěluje se jen proto, aby se uplatnila ve světě hmotném; ona přibírá tvar postižitelný smysly, aby nabyla domovského práva ve světě plastickém, objektivním. Tento tvar je jí jakýmsi prostředníkem, nositelem a nástrojem k rozvinutí její energie v novém prostředí. Každý umělecký výtvar v sobě tedy obsahuje skrytou sílu realizace, jež podmíní dříve či později řadu skutečných projevů, přiměřených principu vtělenému: a tyto projevy budou magickým vyjádřením myšlenky skryté v onom výtvaru.

Z toho je možno soudit, že každé umělecké dílo je dílem magickým, dobrým či zlým; ideál, jenž je jeho duší, obrací jeho skrytou působnost vpravo či vlevo; síla realizace, v něm skrytá, tvoří magické činidlo jeho určení k dobru či zlu. Každý umělec je konečně buď mágem, nebo čarodějem, – mnohem častěji, bohužel, čarodějem než mágem.

Mágové ryziho umění, goětové umění nečistého! Theurgie či nigromancie pera, hudby, štětce! Jak krásnou knihu by bylo možné napsat o tomto transcendentním předmětu! Takové by však bylo nad naše síly!² Chtějíc nicméně několika řádky nastínit syntetické schéma umění, vypůjčíme si z mytologie řecké čtvero odlišných typů, jež (dle našeho náhledu) symbolizují čtveřici hlavních druhů umění, jež je možno brát za prvotní. Tyto typy (svým smísením), tyto druhy (svým spojením) by nám daly jakýsi obrazec na způsob šachovnice, jenž by byl vhodný k soustavnému roztrídění této látky (asi tak jako stromy genealogické). Nemohli bychom např. rozlišovat:

1. Umění Apollónovo,

pěvce zlatoústé (skoro veškeré vysoké umění; jmenovitě: Orfeus, Virgil, sv. Jan, Lamartine a Vigny; Rafael a Michelangelo; Bach, Mozart a Rossini. – Vztahy astrologické: ☉ a ♀; odpovídající vztah rostlinných léčiv: vína sluneční, silná, ušlechtilá.

2. Umění Hekatino,

Čarotvorci (démonomani: Remigius a Bodin: závrtní mystikové jako Boehme a Swedenborg: Poe, Hoffmann, Baudelaire, Rollinat; Rembrandt a Callot, Salvator Rosa; Chopin, Berlioz; zatracení Faustovo. – Vztahy astrologické: ☽ (rostoucí a ubývající); odpovídající rostlinná léčiva: opium a zvláště kokain.)

3. Umění Érotovo,

Erotikové (Anakreon a Sapho, Catullus, Tibullus a Petronius, Crebillon syn a markýz de Sade; Musset: poetové; mnoho rytců z XVIII. stol.; Prudhon: papiers bleus; Rops. rytiny; Holmes; Vlassenet v Esclarmonde. – Vztahy astrologické: ♀ a ♀; odpovídající rostlinná léčiva: opium smísené s kantharidinem).

¹ Když se nalézá v činnosti, může sebevědomí užít svého kritéria, jímž je „rozum“: ve stavu trpném je to pro něj nemožné. Proto je rozum kompetentní pouze ve věcech vědy, nikoliv však ve věcech víry. Neboť, jestliže se vzhledem k víře rozvine sebevědomí pouze ve způsobu trpném, nemůže užít svého lidského úsudku, jenž je rozum: zde je nuceno podrobit se jinému, vyššímu kritériu aktivnímu, totiž kritériu božskému (sensorium celeste), jež bychom mohli nazvat *logikou absolutna*.

² Náš přítel Emile Michelet, spisovatel pozoruhodného pokusu »Esoterisme dans l'Art«, se nám zdá být vyvolen k provedení toho úkolu, hodného platonického básníka dotčeného modernismem.

4. Umění Atropova,

Nihilisté (Lucretius: De natura rerum, Voltaire, Jean-Jacques, Diderot; Goethe: Werther; Byron: Cain a Manfred; Stendhal: Rouge et Noir; Musset: Confessinos d'un enfant du siècle; Richepin: les Blasphèmes; Goya, Zurbaran. – Vztahy astrologické: ♃ a ♁; rostlinná léčiva: durman, (bolehlav, blín).

To postačí; veškeré podrobnosti, jimiž bychom mohli tento přehled vyšperkovat by nezabránilo jeho naprosté neúplnosti – ba i nesprávnosti, protože – chtěli-li bychom přesně umístit každého umělce, bylo by třeba složitých pododdělení a velikého místa. Jak ostatně umístit do určitých příhrádek genie tak všeobecné, jako byli Shakespeare, Leonardo, Beethoven? Jak označit tyto nad obyčej plodné umělce, jejichž nadbytečná míza, překvapujíc ve všech směrech, zakryje spoustou květů celou laťovou kostru, po níž má být vedena? Myslit na to by bylo šílenství... Chceme tím nazvat iluzorní ono rozdělení uvedené výše? Nemyslíme! Necht' nám je dovoleno sblížit je s pěknou teorií o povahách postavenou pány Polom a Garym: obdoba je tu nasnadě, protože nám jde o temperament v umění. Nuže! Není výjimkou či skoro nemožností, aby se našel subjekt, který by spadl výlučně do jednoho ze čtyř hlavních typů s naprostým pominutím tří ostatních?

A přece tyto čtyři základní typy, jež bylo třeba přesně vytvořit, – zprvu analytickým rozkladem a potom abstraktní syntézou – mají každý svou vnitřní hodnotu, a to nikoliv libovolnou, takže na první pohled je možné vyňat z nich fyziognomickou formuli žádané osoby podle převládajících vlastností. Snad by mohly být obdobně vytvořeny formule, vztahující se na metodické spojení čtyř typů umění: Apollónova, Hekatina, Érotova, a Atropova. Nechceme v tom zacházet dále, ale prostě naznačit možnou cestu.

Doufáme, že nyní již čtenář pochopí, jaká díla jsme označili za hanebná pod jejich obrazným uvedením jako květů *propastí*. Nejsou to ani díla literárního přizpůsobení okultních teorií do básnického roucha, povídkové nebo románové, jako např. Diable amoureux od Cazotta, L'étrange histoire od Bulwera nebo zajímavé novely Lermínovy; ani báječné pověsti Orientu nebo báchorky pro mládež. Jestliže takové květy byly utvořeny na pokraji propastí, je třeba doznat, že nevydechují jedovaté páry: jejich jemná vůně nikomu nepřivodila závrať černých hlubin... Nikoli, není to „zázračné“ v umění, co zde tak rozhodně odsuzujeme.

Za všech dob jsme pociťovali jakousi slabost ke žvatlání předků: to doznáváme, byť jsme si tím přivodili výsměch vážných lidí. Ó sladké fantazie básníka Perraulta! Jsou to však skutečně jen fantazie?...

Království vil a geniů je zajisté ještě na některé milé vzdálené hvězdě, nebo nás sny našeho dětství přelhalo. To však nechceme připustit: je tak bolestné, když sen měl být lživý. Vždyť jedině skutečnost má mít přednost možného podvodu.

Nechcete již ničemu věřit v tomto životě, mladí omrzenci, jejichž duše byla raněna světem? Alespoň nezapírejte sny svého dětství: ty necht' jsou vám útočištěm, kam nezaléhá hlomozný ryk okolního života. Je sladké a milé je v sobě oživit, je zdrávo sát jejich mlhavý jas... V osmnácti letech jsem se pokusil dát jim zevní obal, těmto drahým snům: ony se však poddaly jenom s nechutí a vtělení nebylo dostatečné, takže zůstaly mlhavými, neurčitými; obrysy byly nejisté, a proto jsem hleděl zapomenout na ten nezdařený pokus, dílo prostřední scény, bezbarvé, nechutné. Nuže! aniž bychom někomu radili kousnout do nezralého ovoce naší poetické nezkušenosti, pravíme, že v okamžiku, kdy jsme znovu četli ty „Fantastické rýmy“¹ – bohužel rýmy nezdařené – překvapil a dojal nás cit, který zachvívá těmi verši, jejichž jedinou cennou vlastností je upřímnost: neboť z něho vysvítá neurčité, avšak přítomné tušení jakéhosi světa mimo nás. – Jsou ty drahé víly skutečně tak daleko?

Babičko naše, jež tak dobře vyprávíte, povězte nám ještě nějakou pohádku z dávných časů! Jsme velikými dětmi a naše uši, přesycené ječivým hlomozem novodobého města, dovedou ještě naslouchat těmto jemným šepotům báječných zřidel; naše duše se ještě dovedou zachvít při kouzlu hudby, jež k nim zaznívá ústy vyprávějící stařenky, – vždyť je to tak, jako když jemnou melodii flétny rozpoznáme i v hluku rachotícího kočáru. Do očí nám vstoupí slzy soucitu s vybájenými nešťastníky, do těch očí, které zůstanou strnulé při nejděsnějších výjevech skutečné bídy. Naše umrtné srdce může čistou láskou k zbožňováníhodné princezně, jež zakleta v hluboké skrýši spí spánkem chladného mramoru, oživnout novým životem.

Ó dej nám zasmát se i plakat zároveň, – nám, i těm, kterým splín svírá rty a vysouší oči – dej nám vyronit slzy i usmát se, ty stará prostá pověsti, dědictví dob dávno minulých, ve svém nádherném, banálně vyzdobeném rouše, ve zděděné řeči všech těch starých, bodrých vyprávěčů...!

Zachvacuje nás touha po těch vybájených krajích, planeme láskou pro bytosti, jež dýchaly jen za neposkvřenými záclonami dětských lůžek, jež šeptaly vánkem ideálního jara, k němuž s marným, pověrečným žalem vzhlížíme: žalem vyvolávajícím v naší mysli sny luzné končiny, sny oživené, – jež tehdy tak dobře znala naše snivá nevědomost.

¹ »Oiseaux de passage, Rimes phantastiques, Rimes d'ébène« par Stanislas de Guaita, Paris, Berger-Levrault, 1881, in 12°.

Běda, běda! zůstáváme chladnými při volání panen, jež by chtěly milovat; milovnic, jež se zdají milovat; chotí, jež milují. A naproti tomu nalézáme skutečné slzy, upřímnou lásku k přízrakům, k fantomům, jež se zjevují v bledé měsíční záři při tvém třesoucím se hlase, ó babičko naše!

* * *

SEZNAM
hlavních děl, k nimž je čtenář odkazován v průběhu
CHRÁMU SATANOVA

Almanachs du Diable (*Almanachy d'áblový*), obsahující velmi zajímavé předpovědi pro roky 1737 a 1738. – *V Pekle*. 24° (velmi vzácné).

l'Ami des Sciences (*Přítel věd*) *Revue scientifique, rédigée sous la direction de M. Victor Meunier*.

l'Avènement d'Élie (*Příchod Eliášův*) *Ve Francii*, 1734, 2. sv., 12° (vzácné).

Advis aux criminalistes (*Pokyny soudcům*) *sur les abus qui se glisent dans les Proces de Sorcellerie...* par P. M. S. I, *theologien romain: imprimé en latin pour la seconde fois à Francfort, en l'année 1632, et mis en français par F. B. de Velledor M. A. D.* – *V Lyoně, Claude Prost, à la Vérité*, 1660. 8° (velmi vzácné).

Bibliothèque Britannique (*časopis*).

Chymica Vannus... *Amsterodami, apud Jansonium, anno 1666*, 4°, *obrazy (vzácné a zajímavé dílo, uveřejněné rosekruciány)*.

Correspondance mystique de J. Cazotte avec Laporte et Pouteau... *pendant les années 1790, 91, 92...*, Paris, *Lerouge et Cie*, 12°, *s podobiznou*.

Dragon rouge, viz: *Kap. V. Čarodějův arzenál*.

L'Initiation (*Zasvěcení*) *Revue indépendante des hautes études*. Paris, Carré, *velká 18°*, obr. (*Vážený měsíčník, roky 1888 až 1891*).

Lévítikon ou exposé des principes fondamentaux de la doctrine des Chrétiens-primitifs r. 1831, 8° (vzácné).

Lois saliques (*Sbírka 400 článků, jenž exzstují jen v latinském textu.*) *Někdy otištěny v právnických sbírkách*.

Le Lotus. *Revue des hautes études théosophiques*. Paris, Carré, 8°, *městíčník, 1887-8*.

Manuel des Chevaliers de l'Ordre du Temple – *A Paris, chez le chevalier A. Guyot, imprimeur de la Milice du Temple, 707-1825*, *malá 12° (vzácné)*.

Nový Zákon

Rituale Romanum

Rituel de Toul

la Sixte essence dialectique et potentielle, tirée d'une nouvelle façon d'allembicquer, suivait les preceptes de la Sainte Magie et invocation des Demons. *Paris 1595*, 8° (*nenalezeno*).

Des Sociétés Secrètes (*O tajných společnostech*) en Allemagne et en d'autres contrées, de la Secte des Illuminés, du Tribunal secret, de l'assassinat de Kotzebué, etc. *Paris, Gide fils, 1819*. 8°.

le Talmud, *Kněžská sbírka rabínská, jejímž nejúplnějším vydáním je benátské, 1520, 12 sv. in folio*.

A

Adam Paul: *Être (román)*, Paris 1888, 12°.

Agrippa Henricus Cornelius, de Nettesheim: *Philosophia occulta*. – (*Okultní filosofie*)

Albert le Grand: Viz *kap. V. Čarodějův arzenál*.

Albert (Le solide Trésor du petit): Viz *kap. V. Čarodějův arzenál*.

Ammien Marcellin: *Histoire des Empereurs Romains*. trad. par Savalette. Paris 1848, *velká 8°*.

André (L'abbé J. F.): *Affaire Rosette Tamisier, précédée d'une notice sur Pierre-Michel Vintras et sa secte*. – Carpentras, impr. Devillario, sept. 1851, 12° fig.

AVTVN (Le R. P. Jacques, capucin): *L'incrédulité savante et la crédulité ignorante au sujet des Magiciens et des Sorciers*. – A Lyon, chez Jean Certe, 1674, 4°.

B

Baisac, Jules: *Le Diable, la presonne du Diable et le Personnel du Diable (Ďábel, dáblova osobnost a d'áblův personál)*. Paris, Dreyfous, 8°.

Baissac: *Les Grands jours de la Sorcellerie (Slavné doby čarodějstva)* Paris, Klincksieck, 1890, 8°.

Baudelaire, Charles: *Les fleurs du Mal*, poésis. (*Květy zla, básně*). Paris, Poulet Malassin, 18°.

Beaunis (le professeur H.): *Le somnambulisme provoqué (Vyvolaný somnambulismus)* Paris, J. B. Bailliére, 1887, 18°.

- Bekker, Balthasar*: Le monde enchanté, ou l'on examine les sentiments communs, touchant les esprits, leur nature, leur pouvoir. Traduit du Hollandois. (*Okouzlený svět*) Amsterdam, 4, sv. 12°, portrét a obr.
- Berbiguier, Alois*: Vincent Charles, de Terre Neuve du Thym: Les Farfadets, ou tous les démons ne sont pas de l'autre monde. (*Šotci, čili všichni démoni nejsou z onoho světa*) Ozdobeno 8 nádhernými litografiemi. Paříž, autor 1821. 3 sv. 8°.
- Binsfeldii, Petri*: Tractatus de confessionibus maleficorum et Sagarum (*Traktát o zpovědích čarodějů a věštkyň*) Augustæ Treuirorum 1589, 8°.
- Bodin*: De la demonomanie des sorciers, à Monseigneur Chrestofle de Thou. avec Le réfutations des opinions de Jean Vuier (*O demonomanii a čarodějích*) – Paris, Jacques du Puys, 1587, 4° (vzácné).
- Boguet, Henry*: Discours des sorciers, avec six aduis en fait de Sorcellerie et une instruction pour le iuge en semblable matière: 3. vyd. Lion. chez Pierre Rigaud, 1610, 8°. (*Rozprava o čarodějích. Jediné úplné vydání, velmi hledané a vzácné.*)
- Burgoa (R. P.)*: Description géographique de la province de Santo-Domingo (*Zeměpisný popis provincie San-Domingo*)

C

- Cadet de Gassicourt*: Le Tombeau de Jacques Molay, ou histoire secrète et abrégée des initiés anciens et modernes des templiers, francs-macon, illuminés, et recherches sur leur influence sur la Révolution française: suivie de la clef des loges. (*Hrob Jakuba Molaye*) 2. vyd. jediné přesné. Paris. Desenne, V de l'ère française, 12°, obr.
- Calmet. Dom Augustin, Abbé de Senones*: Traité sur les apparitions des Esprits, sur les vampires ou les Revenans de Hongrie, de Moravie etc. (*Pojednání o zjeveních duchů, o upírech Uherska a Moravy*). Nové vydání, jediné úplné. Paris. Debure, 1751, 2 sv. 12°.
- Cayet (Palma)*: Histoire prodigieuse et lamentable de Jean Fauste, grand Magicien, avec son testament et sa vie épouvantable. (*Divuplná a politováníhodná historie Jana Fausta.*) Cologne, Pierre Marteau, 1721. 12°. Velmi zajímavý titulní obraz (vzácné).
- Chabas, F.*: Etudes sur l'antiquité historique, d'après les sources égyptiennes et les monuments, réputés préhistoriques (*Studie o historickém starověku*) 2. vyd. přehled. a rozmn. Paris Maisonneuve, 1873, velká 8°.
- Christian, P.*: Histoire de la Magie, du monde surnaturel de la fatalité, à travers les temps et les peuples. (*Dějiny magie.*) Paris. Furne, Jouve et Cie, bez. r. 8°, rytiny.
- Clavel, F. F. B.*: Histoire pittoresque de la Franc-maçonnerie et des sociétés secrètes et modernes (*Malebné dějiny zednářstva, 2. vyd., 25 pěkných ocelorytin*) Paris, Pagnerre 1845, 8°. (Velmi vzácné, většina nákladu byla zničena.)
- Collin de Plancy (J. A. S.)*: Dictionnaire infernal (*Pekelný slovník*). Paris, 1826. 4 sv. 8° s atlantem. (To je nejúplnější vydání) – Od té doby autor přešel od krajního skepticismu ke krajní důvěřivosti: vydal definitivní vydání svého slovníku, úplně přepracovaného, schválené autoritami v Paříži, Plon, 1863. Velká 8°, obrazy.
- Court de Gebelin*: le Monde primitif. (*Prasvět*) Paris, 1777, 9 sv. 4°.
- Crollius*: La Royale Chymie, Traduite in françois par J. Marcel de Bouléne Suivie du Traicté de signatures, ou vraye et viue anatomie du grand et du petit monde. – (*Království chemie... Pojednání o signaturách*), Rouen, Osmont, 1634, 8° (velmi vzácné).

D

- Daugy (nebo Daugis)*: Traité sur la magie, le sortilege, les possessions, obsessions et malefices, ou l'on demontre la verité et la realité avec une methode sure et facile pour les discerner et les reglemens contre les devins, sorciers, magiciens, tec. Par M. D. (*Rozpravy o magii, čárech, sezeních, posedlosti, uhranutí, kde se ukáže pravdivost a skutečnost jako svolehlivá a snadná metoda.*) Malá 8°, Paris 1732.
- David*: Les Psaumes. (*Žalmy*).
- Dellon*: Relation de l'Inquisition de Goa. Paříž, Horthemels 1688, 12°, ilustr.
- Delrio (R. Martin, jesuita)*: Les Controverses et recherches magiques, traduites par André Duchesne.
- Denys (Ferdinand)*: Tableau historique, analytique et critique des Sciences occultes, etc. (*Historický, rozborný a kritický obraz okultních věd, atd.*), Paříž, Mairet et Fournier 1842, 1 sv. 32°.
- Desmarets*: Histoire de Magdelaine Baent, religieuse du Monastère de Saint-Lous de Louuiers avec la confession generale et testamentaire, ou elle déclare les abominations, impietez et sacrileges q'elle a pratiqués et veu pratiquer, tant dans ledu Monastère qu'au Sabbat, et les personnes, qu'elle y a remarquees. Ensemble l'arrest etc... Paříž, chez Jacques le Gentil, 1652, 4°. (*Toto původní vydání je neznámé, ale dílo bylo často znovu otištěno.*)
- Du Potet (baron)*: La Magie dévoilée on principes de la Science Occulte. – Saint Germain, Eugéne Heutte, 1875, vel. 4°. (*Toto dílo nebylo dáno na veřejnost. Baron du Potet je vyhradil svým zasvěcencům, kterým je přenechával po 100 frs. za exemplár a pod písemnou přísahou, že je s nikým nesdělí a že neprozradí*)

tajemství, které tam naleznou vyznačena. Po baronově smrti se Magie dévoilée nachází dost často v katalogích za mírnější cenu.)

E

Eliphas Lévi (l'abbé Alphonse-Louis Constant): Dogme et rituel de la Haute Magie. (2. vydání, velmi rozšířené s 24 ilustr.) Paříž, Germer-Bailliére, 1861, sv. 2, 8°. *Dogma a rituál vysoké magie* (čes. vydal O. Griese, Přerov).

Histoire de la Magie, Histoire Magie, avec une exposition claire et précise de ses procédés, de ses rites et de ses mystères. Tamt., 1860, 1 sv. 8°, ilustr.

La Clef des Grands Mystères (*Klíč k velikým tajemstvím*), suivant Hénoch, Abrham, Hermés Trismégiste et Salomon. – Tamtéž, 1861, 1 sv. 8°, ilustr. (Česky vydal Pyšvejc, Praha).

La science des Esprits (*Věda duchů*). Tamtéž, 1865, 1 sv. 8°.

Erdan, Alexandre: La France mystique, tableau des excentricités religieuses de ce temps. (*Mystická Francie, obraz náboženských výstředností našich dnů*). Paris-Coulon-Pineau, 1855. 2 sv. 8°, obr.

F

Fabart, Félix: Histoire philosophique et politique de l'Occulte; magie, sorcellerie, avec une préface de Camille Flammarion (*Filosofické a politické dějiny okultna*) Paris, Marpon, bal. 12°.

Fabre d'Olivet: Les Vers dorés de Pythagore, expliqués et traduits pour la première fois en vers eumolpiques français. précédés d'un discours sur l'Essence et la forme de la Poésie. (*Zlaté veše Pythagorovy, předpojeno pojednání O podstatě a formě poezie*) Paris, Treuttel et Wurtz, 1813, 8°.

La langue hébraïque restituée et le véritable sens des mots hébreux rétabli et prouvé par leur analyse radicale. (*Jazyk hebrejský obnovený*) – *Obsahuje: 1. Úvodní rozpravu o původu slova, studii jazyků, které k němu mohou dovést, a účel, jež si autor položil. 2. Hebrejskou gramatiku, založenou na jeho zásadách a upravenou, k užítku i pro studium řeči vůbec. 3. Řady hebrejských kořenů pozorovaných z nového hlediska a určených, aby ulehčily porozumění řeči i etymologické vědy. 4. Předběžnou rozpravu. 5. Francouzský překlad prvních deseti kapitol Sepheru, obsahujících kosmogonii Mojžíšovu, atd. Paříž, autor, Barroi et Eberhart, 1815–1816. 2 sv., velký 4°.*

Histoire philosophique du genre humain ou l'homme considéré dans ses rapports religieux et politiques dans l'état social, à toutes les époques et chez les différents peuples de la terre. (*Filosofické dějiny lidského pokolení*) 2. vyd. knihy »Společenský stav člověka« – Paris, Brière 1824, 2 sv. 8°.

Caïn, mystère dramatique en trois actes, de Lord Byron, traduit en vers français et réfuté dans une suite de remarques philosophiques et critiques; précédé d'une lettre á Lord Byron sur les motifs et le but de cet ouvrage. (*Kain Lorda Byrona, přeložen do francouzštiny a odmítnut filosofickými a kritickými poznámkami. S listem k Lordu Byronovi o účelu a důvodech díla.*) Paris, Servier 1823. 8°.

Flaubert (Gustave): La tentation de Saint Antoine. (*Pokušení sv. Antonína*) – Paris, Lemmerre 1884, 12°.

Fontaine, Jacques: Des marques des Sorciers et de la réelle possession que le Diable prend sur le corps des hommes. (*O známkách čarodějů*) Lyon, Claude Larjot, 1611, 8° (velmi vzácné).

G

Gaffarel, J.: Curiositez inouiez sur la sculpture talismanique des Persans, horoscope des patriarches et lecture des estoilles. (*Neslýchané zajímavosti o talismanických kamenorytech Peršanů, horoskop patriarchů a čtení hvězd*) S 2 planisférami. Rouen 1632, 8° (vzácné).

Garinet, Jules: Histoire de la Magie en France depuis le commencement de la monarchie jusqu'à nos jours. (*Dějiny magie ve Francii od počátku monarchie po naše dny*) Paris 1818, 8°, s tit. obrazem.

Gibier, Paul, docteur: Analyse des choses, essai sur la science future, son influence sur les religions, les philosophies, les arts. ec. (*Rozbor věcí*). – Paris, Dentu, 1890, 12°.

Girard (O.): Procédures de l'affaire Girard, et en particulier: Factum pour Marie Catherine Cadière contre J. B. Girard, jésuite. (*Factum pro Marii Kateřinu Cadière proti J. B. Girardovi jesuitovi.*) La Haye, Henri Schiurleer 1731. 8°. Mémoire instructif pour le père Girard, contre Catherine Cadière. (*Poučení na pamětnou pro otce Girarda proti Kateřině Cadière*), tamt., 1731, 8°. – Soute des procédures de Catherine Cadière contre le père Girard, avec réponse au mémoire instructif. (*Postup procesu Kateřiny Cadière proti otci Girardovi, s odpovědí na Poučení*).

Görres: La Mystique divme, naturelle et diabolique, ouvrage traduit de l'Allemand par Charles Sainte-Foi. (*Mystika božská, přírodní a ďábelská*) Paris, Vve Poussielgue, 1854–55, 5 sv. 8°.

Gougenot de Mousseaux: Les Hauts phénomènes de la Magie, précédés du spiritisme antique. (*Vyšší úkazy magie s předchozím spiritismem antickým*) Paříž, Plon, 1854, 8°.

Grandier: Traité du Célibat des prêtres, publié par M. Luzarche, d'après une copie provenant de la collection Jamelt. (*Pojednání o kněžském celibátu*) Paris, 1866, 1 sv. 12° (pochybný text).

Grillandi: Tractatus de sortilegiis, una cum J.-F. Ponzinibii tractatu de lamiss et excellentia juris utriusque. (Traktát o kouzlech spolu s traktátem J.-F. Ponzinibia o čarodějkách) Frankfurt, 1592. 8°.

Guaita, Stanislas de: Essais de Sciences maudites: au Seuil du Mystère, nouvelle édition corrigée, augmentée et refondue, avec deux belles figures magiques d'après Khunrath, et un appendice entièrement inédit. (Pojednání o vědách prokletých: Na prahu tajemství) – Paris, Georges Carré, 1890, 8°. (Čes. Sfinx, Praha).

Rosa Mystica, poèmes, avec une préface en prose. (Růže mystická, básně.) Paris. Lemerre, 1885, 12°.

H

Hedelin, F.: Des satyres brutes, monstres et demons, de leur nature et adoration, contre l'opinion de ceux qui ont estimé les satyres estre une espece d'hommes distincts et separees des adamicques. Dedié à Mgr. le Mareschal de S. Geran (*O Satyrech, zvířatech, obludách a demonech*) Paris, Nicolas Buon, 1627, 8° (velmi zajímavé a velice vzácné).

Helmont, J. B. van: Les oeuvres, traitant des principes de médecine et de physique, pour la guérison assurée des maladies, traduction de M. Jean le Comte. (Díla, pojednávající o lékařství a fyzice.) Lyon, Antoine Huguetan, 1671, 4°. (Pojednání »De magnetica, vulnerum curatione«, o magnetickém léčení ran, je pouze v latinském vydání z r. 1682, 4°.)

Homer: Odysea.

Honorius: Grémoire du pape Honorius, avec un recueil des plus rares secrets (*Žaltář papeže Honoria, se sbírkou nejvzácnějších tajemství*) Roma, 1670, 16°, obr. (velmi vzácné).

I J

Jablonski: Pantheon Egyptiorum, sive de diis eorum commentarius, cum prolegomenis de religione et theologia Egyptiorum. (*Pantheon Egyptanů*) Francofurti 1750–52, 3 sv., 8°.

Jaccoliot, Louis: Les Fils de Dieu. (*Synové Boží*) Paris, Lacroix, 1873, 8°.

Le Spiritisme dans le monde: l'initiation et les sciences occultes dans l'Inde et chez tous les peuples de l'antiquité. (*Spiritismus světa: zasvěcení a okultní vědy v Indii a u všech národů starověku*) Paris, Lacroix, 1879, 8°.

Jamblichos: De Mysteriis Egyptiorum (*O mysteriích Egyptanů*) 1602; 12°.

Jhouney, Alber: Les lys noirs, poèmes. (*Černé lilie, básně*) Paris, Carré, 1888. velká 8°.

Joachimi, Abbatis: Vaticinia siue prophetiæ, sunul et Anselmi Episcopi Marsicani. (*Proroctví či předpovědi*) Venetiis, Hieronymus Porrus, 1589, 4° (velmi vzácné).

Jaséphe, Flavius: Les antiquités judaïques. (*Židovské starožitnosti, v 20 knihách*) Traduction du P. Joachim Gillet, Paris 1756, 4 sv. 4°.

K

Keleph ben Nathan (Dutoit Mambrini): La Philosophie divine, appliquée aux lumières naturelle, magique astrale, surnaturelle, céleste et divine, ou aux immuables vérités que Dieu a révélées de lui-même et des oeuvres dans le triple miroir analogique de l'Univers, de l'Homme et de la Révélation écrite. (*Božská filosofie ve svém výkladu světla přirozeného, magického, astrálního, nadpřirozeného, nebeského a božského*) 1793. 3 sv. 8°.

Khunrath, Henrici: Amphitheatrum sapientiæ æternæ, solius veræ, Christiano-Kabalisticum, divino-magicum, nec non physico-chymicum, tertriumum, catholicum: instructore Henrico Khunrath, lipsensi, theosophiæ amatore fideli et medicinæ utriusque doctore... e milibus vix uni. (*Amfiteatr věčné moudrosti, jedině pravé*) Hanouïæ, Guilielmus Antonius 1609, 1 sv. fol. titulní obraz, portrét a deset magických figur. (Velmi vzácné. Čti podrobný popis v našem »Na prahu tajemství«.)

L

La Harpe, J. F. de: Oeuvres complètes. (*Veškerá díla*) Paris, 1821, 16 sv. 8°.

Lamarre, de: Traité de la Police. 4 sv. fol. 1710–38.

Lancre, Pierre de: Tableau de l'inconstance des mauvais anges et démons, ou il est amplement traicté des Sorciers et de la sorcellerie. (*Obraz nestálosti zlých andělů a démonů.*) – Paris Nicolas Buon, 1612, 4° s obrazem sabbatu (velmi vzácné a hledané).

Lebrun, le P. Pierre: Histoire critique des pratiques superstitieuses, qui ont séduit les peuples et embarrassé les savants. (*Kritické dějiny pověrečných způsobů*) Amsterdam, J. F. Bernard, 1733. 3 sv. 8° fig.

Lequé, Dr. Gabriel: Urbain Grandier et les pessédées de Loudun, documents inédits de M. Charles Barbier. (*Urban Grandier a posedlé loudunské*) Paris, librairie d'art, 1880. 4° obr.

Le Loyer, Pierre: Discours et histoire de spectres, visions et apparitions des esprits, anges, démons et ames se monstrans visibles aux hommes. (*Rozprava dějepisná o strašidlech, viděních a zjeveních duchů, andělích, demonech a duších viditelně se ukazujících*) Paris, Nicolas Buon, 1605, 2 sv. 4°. (Jediné úplné vydání knihy, vzácné a velmi zajímavé, doporučené okultistům.)

- Lenglet Dufresnoy, l'abbé*: Traité historique et dogmatique sur les apparitions, les visions et les Révélations particulières avec les observations sur les apparitions et les revenans. (*Dějepisné a dogmatické pojednání o zjeveních, viděních a o zvláštních odhaleních*) Avignon, Paris J. N. Leloup 175. 2 sv. 12°.
- Recueil de dissertations anciennes et nouvelles sur les apparitions, les visions et les songes, avec une préface historique. (*Sbírka rozprav starých i nových o zjeveních, viděních a snech*) – Tamtéž 1751, 4 sv. 12°.
- Lenormant; François*: Les sciences occultes en Asie: I. La Magie chez les Chaldéens et les origines accadiennes. (*Okultní vědy v Asii: I. Magie u Chaldejců a akkadské počátky*)
- II. La divination et la science des Présages chez les Chaldéens. (*Věštění a vědy o předpovědích u Chaldejců*) Paris, Maisonneuve 1875. 8°.
- Léon III.*: Enchiridion (du pape), envoyé comme préset à l'empereur Charlemagne. (*Enchiridion papeže Lva III. poslané jako dar císaři Karlu Velikému*) Roma, P. Angelo de Rimini 1857. 12°.
- Liébeault, Dr. A. A.*: Le sommeil provoqué et les états analogues. (*Spánek vyvolaný a stavy obdobné*) – Paris, Doin 1889, 18°.
- Longini, Caesaris*: Trinum Magicum, siuce secretorum magicorum opus, etc. (*Trojnost Magická*) Francofurti, Conrad Eifridi 1829, malý 12°.
- Lucas, Louis*: Le Roman alchimique ou les deux baisers. (*Alchymický román čili dva polibky*) – Paris, Michel Lévi, 1857, 18° (velmi vzácné).
- Lucianus* (Veškerá díla)
- Luchet, marquis de*: Essai sur la secte Illuminés. (*Pojednání o sektě osvícených*) – Paris, 1789. 8°.

M

- Marsollier*: Histoire de l'Inquisition et son origine. (*Dějiny inkvisice a její původ*) Cologne, Pierre Marteau (A la Sphère). 1693, malý 8° (zajímavé a hledané).
- Martin, Henri*: Histoire de France. (*Dějiny Francie*) Paris. Furne, 1860. 17 sv. 8°.
- Meynardaie, M. de la*: Examen et discussion critique de l'Histoire des Diables de Loudun, de la possession de Religieuses Ursulines et de la Condamnation d'Urbain Grandier. (*Zkoumání a kritický rozbor dějin loudunských Ďáblů, posedlosti uršulských jeptišek a odsouzení Urbana Grandiera*) Liège, Evarard Kintz, 1749. 12° (vzácné).
- Michaëlis, le P.*: Histoire admirable de la possession et conversion d'une penitente seduite par un magicien, la faisant sorciere et princesse des sorciers au pais de Prouence, conduite à la Sainte-Baume. Enseble la Pneumatologie, ou Discours des Esprits du susdit P. Michaëlis etc... Ed. 2 (*Podivuhodná historie posedlosti a obrázení kajčnice svedené čarodějem... Spolu Pneumatologie čili Rozprava o duchách*) Paris, Ch. Chastellain 1613, 2 sv. 8° (velmi vzácné a velmi zajímavé).
- Michelet*: Histoire de France, illustrée par Vierge (*Dějiny Francie*) – Paris, B.d. 19 sv. 8°.
- Mignard*: Suite de la monographie du coffret du duc de Blacas ou Preuves du manichéisme dans l'Ordre du Temple. (*Pokračování monografie o rakvi vévody de Blacas čili důkazy o manicheismu v templářském řádu*) – Paris 1853, v. 4°, obrazy.
- Mirville, Marguis Eudes de*: Pneumatologie. Des Esprits et de leurs manifestations fluidigues. Mémoire adressée à l'Academie (avec la Question des Esprits, ou défense de ce mémoire.) (*Pneumatologie. O duchách a o jejich fluidických projevech. S Otázkou Duchů čili obranou tohoto memoáru.*) – Paris, Vrayet de Surcy, 1852, 2 vol, velký 8°.
- Druhý memoir. Manifestations historiques. (*Historické projevy*) – Paris, tamtéž. 1863. 4 sv. v. 8°.
- Moyses*: Le Pentateuque, traduction nouvelle avec l'hébreu en regard, accompagnée des points-voyelles et des accents toniques, avec des notes philologiques et littéraires, par S. Cahen. (*Pentateuch*) – Paris, Barrois, Treuttel et Wurz. 1831–1834. 5 vol 8° (vzácný).

N

- Naudé, Gabriel*: Apologie pour tous les grands hommes qui ont été accusés de Magie. (*Obrana všech velikých mužů, kteří byli obžalováni z magie*) – Paris, Augustin Besongne, 1669, malá 12° (ceněné vydání).
- Nydauld J. de*: De la Lycanthropie, transformation et extase des Sorciers, avec la refutation des arguments de Bodin. (*O vlkodlactví, přeměně čarodějů, s odmítnutím důvodů Bodinových*) – Paris, 1615, 8° (velmi vzácné).

O

- Olai Magni*: Historia de gentibus septentrionalibus. (*Olaa Magna historie o severních národech*) – Roma 1555, folio.
- Origen*: Philosophumena. *Pojednání o kacířstvích, připisované též sv. Hippolytovi*. Nejlepší vydání je vydání Millerovo, Oxford, 1851, 8°.

P

- Papus (Dr. Gérard Encausse)*: Clef absolut des sciences occultes. Le Tarot des Bohémiens, le plus ancien livre du monde. A l'usage exclusif des initiés. (*Absolutní klíč okultních věd. Tarot Cikánů, nejstarší kniha světa. Výchradně k užítku zasvěcenců.*) – Paris. Carré, 1889, velký 8°, obrazy.
- Paracelsi, Aureoli Philippi Theophrasti ab Hohenheim*: Opera omnia medico-chimico-chirurgica, trubus voluminibus coprehensa. (*Veškeré spisy lékařsko-chemicko-chirurgické.*) Genuae, J. Anton et Samuel de Tournes, 1658, 3, sv. folio (velmi vzácné) – Prognosicatio eximii doctoris Theophrasti Paracelsi. (*Předpovídání učeného doktora Th. P.*) B. m. 1536 1. sv. 4° s 32 obrazy (nenalezitelné a nedocenitelné).
- Pausanias*: Historická cesta po Řecku.
- Péladan, Joséphin*: Istar, s titulním obrazem Ropsovým. Paris, Edinger, 1888. 2 sv. 8°.
- Peucer Gaspar*: Les deuins ou commentaire des principales sortes de deuinations. (*Hadači či komentář o hlavních druzích hadačství.*) Anuers Hendrik Connix, 1584, 4° (nebo velká 8°).
- Pic de la Mirandole*: Conclusiones philosophicæ, cabalisticæ et theologicæ. Roma, 1486. folio (vzácné).
- Pistorius Joannes, Nidanus etc.*: Artis cabalisticæ, hoc est reconditæ theologiæ et philosophiæ Scriptorum tomus I. (*Umění kabalistického, to jest skryté theologie a filosofie spisů sv. I. jediný vyšlý*) Basileæ, per Sabastianum Henricpetri, 1587, folio (velmi vzácné a velmi ceněné).
- Platon*: Veškerá díla.
- Porphyrius*: Traité touchant l'abstinence de la chair des animaux, avec la Vie de Plotin, par ce philosophe et une dissertation sur les génies, par M. Burigny. (*Pojednání o zdrženlivosti od masa zvířat, spolu Život Plotinův, od tohoto filosofa, a s rozpravou o geniích.*) Paris, De Bure, 1747, 12°.
- Prierias, Sylvestr*: De Strigio magorum dæmonumque randis, libri III. – Roma, 1521, 4°.

R

- Regnard, Dr. Paul*: Sorcellerie, Magnétisme, Morphinisme, délire des grandeurs, ouvrage illustré de 120 gravures. (*Čarvdějství, magnetismus, morfinismus, šílenství velikášské*) – Paris; Plon et Nourrit, 1887, v. 8° 120 obr.
- Remigii, Nicolai*: Demonolatriæ libri III. – Lugduni, 1595, 4° (vzácné).
- Reuens*: Lettres à M. Letronne... (*Dopisy p. Letronnovi*), Leyde, 1830; 4° s atlantem fol. 6 tabulí.
- Roger, Abrham*: La porte ouverte pour parvenir à la connaissance du paganisme caché... Traduit en français par le sieur Thomas la Gruë (*Otevřená brána k dosažení znalosti skrytého pohanství.*) Amsterdam, Jean Schipper, 1670, 4° (zajímavé a vzácné).
- Rosset, François de*: Les histoires tragiques de nôtre temps (*Tragické příběhy našich dnů*) – Paris, François Huby, 1614, malý 8° (velmi vzácné).

S

- Saint-Aubin*: Histoire des Diables de Loudun... Cruels effets de la vengeance du cardinal de Richelieu. (*Dějiny Loudunských d'áblů..., ukrutné účinky pomsty kardinála de Richelieu*) – Amsterdam, Wolfgang, 1693, 12°.
- Sv. Jan*: Apokalypsa. Bude dobře držet se díla Adolfa Berteta (žáka Eliphase Léviho), doktora práva civilního i kanovníckého. Apocalypse du bienheureux Jean, apôtre, surnommé le théologien, dévoilé, contenant l'accort de la foi et de la raison, par l'explication, mise à la portée de tout le monde, des mystères du Royaume de Dieu (*Odhalené zjevení blahoslavného Jana, apoštola, nazvaného theologem, obsahuje souhlas víry a rozumu každému srozumitelným vysvětlením tajů království Božího*) – Paris, Arnauld de Vresse, 1861. 1 sv. 8° (Mimo velmi přesný text a dobrý překlad Zjevení najdeme v tomto velmi málo známém díle znamenité esoterické komentáře 22 kapitol sv. Jana.)
- Saint Martin, Louis Claude, Marquis de; le Philosophe inconnu*: Correspondence inédite avec Kirschberger, baron de Liebigstorff... (*Korespondence s Kirschbergerem, baronem z Liebigstorffu.*) Vydáno pány Schauerem a Chuquetem – Paris, Dentu. 1862. 1 sv. v. 8° portrét (vzácné).
- Le Crocodile ou la guerre du bien et du mal, arrivée sous le règne de Louis XV; poème épico-magique en 102 chants... Oeuvre posthume d'un amateur des choses cachées. (*Krokodýl čili válka dobra a zla*) – Paris, Imprimerie du cercle social VII. rok rep. fr. 1 sv. 8°.
- Saint-Yves d'Alveydre, Alexandre de*: Mission des Juifs. (*Poslání Židů*) – Paris, Calmann, Lévy. 1887, 2 sv. 12°.
- Souлары, Joséphin*: Oeuvres complètes. (*Sebraná díla*) – Paris, Lemerre, 3 sv. malv 12°.
- Sprenger, Jacques*: Malleus maleficarum de Lamiis et Strygibus et Sagis, Aliisque Magis et Dæmoniacis mulieribus... (*Kladivo na čarodějnice, o čarodějkách, lamiích, strygách a věštkyních a jiných démonických ženách.*) Francofurthi 1598, 4 sv., 4°.
- Swinden, Dr.*: Recherches sur la nature du feu de l'Enfer et du lieu, ou il est situé, Traduit de l'Anglois par M. Bion ministre de l'église Anglicne. (*Zkoumání o povaze pekelného ohně a o místě, kde se nalézá*) Amsterdam, Wetsteims et Srnith, 1724, 8° s obr.

T

- Taillepiéd, F. Noël, Lecteur en Théologie: Psychologie ou traité de l'apparition des Esprits. (Psychologie čili pojednání o zjevení duchů.)* – Paris, Guillaume Bichon, 1588, malý 12°. (Velmi vzácné dílo, výborné vydání, neznámé pánům Brunetovi a Graisseovi, kteří uvádějí za hlavní vydání ono vydané o 12 let později – 1600 – V Rouenu.)
- Tertulliani, T. Septimi Florenti: Opera omnia. (Veškerá díla)* Venetiis, 1746, folio.
- Thiers, Jean Baptiste, Dr. en théologie: Traité des superstitions qui regardent les sacrements. (Pojednání o pověrách týkajících se svátostí)* 4. vyd. – Avignon, Louis Chambeau, 1777, 4 sv. 12°.
- Trithemius, l'abbé Jean: Polygraphie et universelle escripture cabbalistique, traduite par Gabriel de Collanges...* (Polygrafie a všeobecné písmo kabalistické) – Paris, Jacques Kerner, 1655 1 sv. 4°, obr. (velmi vzácné).
- Steganographia vindicata, reserata et illustrata... ubi clarissime explicantur conjurationes spirituum... etc* Autore Wolfgango Ernesto Heidel. (*Steganografie, otevřená a osvětlená, kde se jasně vysvětlují zaklínání duchů*) – Norimbergæ, Joh. Frider, Rudigerus, 1721. 4°.

V

- Vallemont, l'abbé de: La physique occulte, ou traité de la baguette divinatoire. (Okulní fyzika čili pojednání o hadačské hůlce)* La Haye, Adrien Moëtjens, 1762, 2 sv. malé 8° titulní obraz a obrazy.
- Vintras, Pierre-Michel-Eugène: Le glaive sur Rome et sur ses complices. – Venue et enseignements d'Élie sur l'avènement glorieux de Jésus-Christ. (Meč nad Římem a jeho spřezenci)* Londres, Dulau, 1855. 8°.
- Villars, l'abbé de Montfaucon de: Le comte de Gaballis ou entretiens sur les sciences secrètes, nouvelle édition augmentée des génies assistans et du gnôme irréconciliable (Hrabě de Gaballis čili rozmluvy o tajných vědách. Nové vydání rozmnožené o »genie pomocníky« a o nesmiřitelném skřítkovi. Tato dvě poslední díla, přepisovaná abbému de Villars, jsou od otce Androla.)* – Londres, frères Vaillant, 1742, 2 sv. 12°.

W

- Wier, Jean: Histoires, disputes et discours des illusions et impostures des diables des magiciens infames, sorciers et empoisonneurs, des ensorcelez et Demoniacques et de la guérison d'iceux, item de la punition que meritent les magiciens, les empoisonneurs et les sorcieres; le tout compris en six livres: avec deux dialogues, touchant le puvoir des sorcieres et de la punition guelles meritent, par Thomas Erastus, professeur de medicine à Heidelberg. (Příběhy, rozpravy a hovory o iluzích a podvodech diáblů, o hanebných čarodějkách, magicích a travičích, o očarováných a o demoniacích a o jejich léčení. Dále o trestu, jež zaslouží magikové, traviči a čarodějky. Vše v 6 knihách. S dvěma rozpravami o moci čarodějnic a o trestu, jež zaslouží, od Tomáše Erasta.)* Geneue, 1579. 8° (vzácné, druhotisk ve 2 sv. 8° Delahaye et Lecrosnier, 1885.
- Wirth, Oswald: Les XXII clefs du Tarot Cabbalistique, restituées en leur pureté hieroglyphique. (22 klíče kabalistického tarotu, obnoveny ve své hieroglyfické čistotě)* – Paris, 1889, in 18°, Poirel éditeur. (Sklad u Carré a u Librairie du merveilleux, 29, rue de Trévis, Paris.)

Z

- Zimpel: Le Millenaire, extrait de deux ouvrage du docteur Zimpel: la XI. heure de l'Antechrist... et l'explication populaire de l'Apokalypse. (Říše tisíciletá. Výtah z dvou knih dr. Zimpela: XI. hodina antikristova... a populární výklad Apokalypsy.)* – Francfurt-sur-Mein, 1866. 8° (velmi zajímavá obálka).

Naše prvé sedmero je uzavřeno; dvě další sedmera již nebudou jednat o skutečných příbězích, případech a pověstech, nýbrž o teorii hermetické vědy a o okulní filosofii.

»Klíč k černé magii« bude následovat po »Chrám Satanově«, načež »Záhada zla« ukončí tuto řadu HADA Z KNIHY STVOŘENÍ.

Doslov překladatele

V předmluvě k úvodní knize »Pojednání« – »Na prahu tajemství«¹ charakterizuje E. Hauner Stanislava de Guaitu a jeho dílo několika slovy znalce. Ani my zde nechceme příliš mluvit o autorovi, kterého čtenář nejlépe pozná z jeho díla a jenž v krátkém průběhu svého plodného žití pronikl závoj Tajemna tak neobyčejně bystře a hluboce, jako málokdo ze současníků, a jenž si troufal odhalit veřejnosti zejména nejožehavější stránky okultna tak směle, jako nikdo před ním. Bylo věru třeba Guaitovy povahové pevnosti a jeho důvěry ve vítěznou moc pravdy v lidstvu, aby tak smělou rukou odhrnul před veřejností milosrdnou záclonu, která před zraky neznalých a nezralých zastírá pohled na nebezpečné propasti možného a na chmurná scetí páchaného. – Nikdo z těch, kdo byli hierarchicky uvedeni do zákulisí světa „za oponou“, si před ním netroufal tak otevřeně ukázat na děsivý aparát pracující v hlubinách jsoucná, života, duše a společnosti proti rozkvětu skutečného lidství a proti uznání pravé lidskosti. Stanislav de Guaita promluvil ještě otevřeněji než Lévi – a to pro ty, kdo Eliphase Léviho pochopili, znamená velmi mnoho.

Lévi svá poučení tu a tam zahalil, tu a tam naznačil a tu a tam rozházel mezi úvahami a výklady, mezi nimiž je jen upozorněný dovede sebrat a jen schopný pronikne v plném dosahu. Guaita pojednává o těchto úskalích jsoucná, žití a dějin otevřeně a soustavně, a to tak, že inteligentní čtenář si z toho, co je podáno, dovede utvořit úsudek i o těch dějích současnosti, o nichž Guaita sice nemluví, ale které jsou ovládány týmiž příčinami. Pokyn, jež podává v kapitole o „pomstě templářů“, je stejně významný jako odhalení o Karmelu, jemuž je kniha věnována zdánlivě v první řadě – a umožňuje každému myslícímu hluboké pohledy do vývoje doby. Cagliostrovo L. P. D. může jen nejpošší čtenář »Chrám Satanova« považovat za věc minulou a odbytou nebo malichernou – Guaitův prst ji činí i dnešním lidem čímsi hrozně živým – a ukazuje onen hrozný trojhran chystající se k dalšímu otočení – a kdo se zamyslí nad současnými ději, nemůže nepochopit, i když mermomocí zavírá oči před příšerným světlem ruského požáru...²

Stejně je to s tím, co Guaita v »Chrám Satanově« naznačuje a v »Klíči černé magie« odhaluje o rozkladném působci v jsoucnu. Činitel rozkladu duší tu před námi trčí ještě obnaženější než činitel rozkladu společnosti a kultury v »Chrám Satanově«. Tady i tam bychom museli být slepí, abychom nepochopili.

Guaitův otevřený čin byl a dosud je posuzován mnohými okultisty jako neprozřetelný a ukvapený. Leč Guaita věděl, co činí, a psal svá díla v přesvědčení, že doba již opravdu nezbytně vyžaduje, aby veřejnost prozřela v otázkách, které se jí dotýkají den ze dne pronikavěji a zřejměji, a že věci zrají ke konfliktu, v němž je možné zvítězit jen tehdy, dojde-li k vědomému podání rukou pracovníků dobra a k souladu před i za oponou – čímž jedině lze spojit dělníky tvůrčího díla, a osvitit bezděké a bezvolné pomocníky díla rozkladu. Živ ve společnosti a se společností byl Guaita přesvědčen, že dosavadní politika okultistů za oponou, vyřizovat si své věci mezi sebou, je již nemožná a že vliv moci, která dle Goetha „zlo chce, a přece dobro plodí jen“, dnes již přílišné moci v lidstvu dosáhla plodí tolik dočasného zla, že jím konečné dobro a vítězství bude vykoupeno příliš drazé, a že okultisté jsou dnes povinni opustit své hledisko „ze stanoviska věčnosti“ a pracovat ze stanoviska živoucího lidství – ponechávající hledisko božské Bohu.

Plameny, jimiž církve a soud středověku a jemu nejbližších staletí pleny jedovaté býlí lidského hyenismu, pálily jednostranně a povrchně a nebyly s to vyhubit i kořeny zla. A reakce, kterou proti násilným prostředkům „vykořeňovatelů ďábelství“ vzbudila lidská útrpnost a lidská potřeba volnosti, umožnila sice volný dech lidské snaze za pokrokem, ale umožnila i bylinám zla, aby se rozmohly znovu – a dnes na horlivě pěstěném luhu volnosti bují mezi námi i obojí odrůda „květů zla“ – šeré květy nadzemského mátožna i krvavé květy mátožna společenského hrozí udusit svým protikulturním rozbujením všechn skutečný lidský vzrůst a přerostěním přes uspalou hlubinu pravého lidského snažení zakrýt modernímu člověku pravý zdroj života, síly, růstu a blaha a

¹ Knihovna „Sfinx“ č.27.

² O tomto předmětu viz „Knihovna Psychy“, Sv. 3. „Co je okultismus“.

změnit živoucí lidský život v mátožnou můru utopie. Mezi bludičkami nedopochopených tužeb a ideálů nadhmotně duševního mysticismu a nedomyšlených snah a vidin mysticismu hmotářsky společenského se dnes potácí právě nejcennější, protože dosud žhavě vznětlivé davy lidu jako míč, který si hráči kopané podávají od branky k brance. Ať vítězí ta či ona strana, ubohý míč je vždycky kopán, a za obojí branou je jen vnitřní temno a pozdní pláč a skřípění zubů...

Guaita jasně viděl tuto situaci a ve svém »Chrámě Satanově« zřetelně naznačuje neútesné konce obou stezek falešného blouznění, jež ať vzdáním se vlivům duševního rozvratu, ať vzdáním se vlivům rozvratu společenského, vždy vzdáním charakteru a osobní zodpovědnosti do rukou kteréhosi nedopochopeného a neprohlédnutého, záludného zákulisního činitele, vedou člověka a lidstvo ke zklamání a zoufalství hrobu. Omamné vidiny duševního tajemna, stejně jako omamné vidiny společenského chiliasmu, lákají nedozrálý idealismus obloužených obětí svými fosforeskujícími květy, které sice zdáli svítí ve tmách, ale zblízka podávají dychtivému poutníku jen otravný kalich bolehlavu, po jehož skutečném vypití život zmírá – ochrnutím srdce, teplého, zdravého, živého citu pro skutečnost, sebevědomí a obětavou, pomocnou spolupráci. Podvedená oběť domnívající se, že se rázem noří do vytouženého ráje, se vrhá do propasti zničení, přes kterou je možné přejít jednotlivci, národům i lidstvu jen ponenáhlym a pracným vybudováním pevného mostu vývoje, pevně opřeného o pilíře, stavěné od věků postupem kultury.

„*Bůh a příroda* nic nedělá nadarmo“ a „*Bůh a příroda* nic nebuduje náhle“. Na tyto dvě zásady smíme zapomenout jen za cenu ztroskotání. Ani dosavadní práce minulosti nebyla vykonána bez účelu a opustit ji nebo dokonce zbořit v bláhové naději, že na jejich rozvalinách volněji a snadněji vybudujeme lepší život – to je tolik, jako zničit katastrofou zemi, abychom stvořili nový svět. Lze-li to, pak jen započítám od počátku – znovu od první buňky, nevyvinuté a neprošlé tisíciletou zkušeností a vývojovou dědičností, jíž jsme již my prošli. – Což vše platí stejně pro utopisty „přerodu duše“ jako pro utopisty „přerodu společnosti“. Ne o přerod – o vědomý vývoj jde! Je-li nějaký „přírodní zákon“ člověku opravdu znám, je tím dozajista zákon logického, příčinného a ponenáhleho vývoje zdokonalováním – násilným skokem se nikdo nestal lepším, ani skokem do nového světa, ani skokem do tmy. V novém světle nepřizpůsobené oči oslepnou, ve tmě ztrácíme všechny výhody pracně nabyté žitím. Plamenný práh vyššího života je překročitelný pouze dozráním a chaos rozkladu a zničení je stav, kterým svět prošel před uspořádáním a z něhož *Bůh, příroda a život* vyoplali člověka statisíciletou a neúmorou, postupnou prací.

Taková je nauka, kterou svým způsobem podává přemýšlivému čtenáři Stanislas de Guaita svými »Pojednáními o vědách prokletých«. Podat jejich konečný, snad upřímný závěr mu zabránila osudná tragédie smrti. Přál si, aby se nad nimi soudný čtenář zamyslíl.

A aby se nad nimi vážně zamyslíl i náš čtenář, to bychom si opravdu přáli i my, a proto podáváme Guaitovy spisy v českém rouše – k promyšlení našim spiritualistickým i našim sociálním přátelům.

V Praze, v květnu 1921.